

જૈન ગુર્જર કવિઓ

ભાગ-૬

સંગ્રહિત ચર્ચા સંપ્રત્યોજક
મોહનલાલ દલિયંદ દેશાઈ

શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય
મુંબઈ

જૈન ગૂર્જર કવિઓ

ભાગ ૬

[વિક્રમ ઓગણીસમા તથા વીસમા શતકના ગુજરાતી ભાષાના
જૈન કવિઓની તેમની કૃતિઓ સહિત વિસ્તૃત સૂચી તથા જૈન
ભંડારોમાંથી પ્રાપ્ત થયેલી જૈનેતર કૃતિઓની સૂચી]

સંગ્રાહક અને સંપ્રયોજક
મોહનલાલ દલીચંદ દેશાઈ

સંશોધિત-સંવર્ધિત બીજી આવૃત્તિના
સંપાદક
જયંત કોઠારી

શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય
સુબઈ

Jain Gurjar Kavio Vol. VI

Descriptive catalogue of Jain poets and their works in
Gujarati Language of V. S. 19th & 20eth centuries
together with a list of works by non-Jaina poets
found in Jain bhandaras
ed. Mohanlal Dalichand Desai, revised by Jayant Kothari
1989, Mahavira Jaina Vidyalaya, Bombay

ખીજી સંશોધિત આવૃત્તિ જુલાઈ ૧૯૮૯

નકલ ૫૦૦

કિંમત : રૂ. ૧૧૦

આવરણુ : શૈલેશ મોદી

વિક્રેતાઓ

આર. આર. શેઠની કંપની

૧૧૦-૧૧૨, પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, કેશવભાગ, મુંબઈ ૪૦૦ ૦૦૨

ગાંધી માર્ગ, કુવારા પાસે, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૧

નવભારત સાહિત્ય મંદિર

૫૩૧, કાલબાદેવી રોડ, ધોખી તલાવ, મુંબઈ ૪૦૦ ૦૦૨

ગાંધી માર્ગ, પતાસાપોળ સામે, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૧

ગૂર્જર સાહિત્ય ભવન

ગાંધી માર્ગ, રતનપોળનાકા સામે, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૧

અંધાગાર

સ્થુનિસિપલ માર્કેટ સામે, નવરંગપુરા, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૬

પ્રકાશક

સેવંતીલાલ કેશવલાલ શાહ, શાંતિલાલ ટોકરશી શાહ

હિંમતલાલ શાંતિલાલ ગાંધી

મંત્રીઓ, શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય

ઓગસ્ટ ક્રાન્તિ માર્ગ, મુંબઈ ૪૦૦ ૦૩૬

મુદ્રક

ભીખાભાઈ એસ. પટેલ

ભગવતી મુદ્રણાલય, ૧૯, અજય એસ્ટેટ, દુધેશ્વર રોડ, અમદાવાદ ૧

બીજી આવૃત્તિના સંપાદકનું

નિવેદન

‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ની આ નવી આવૃત્તિના સંપાદનમાં પહેલા પાંચ ભાગ માટે ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ તરફથી તૈયાર થતા ‘ગુજરાતી સાહિત્યકોશ’ની સૂચિસામગ્રીની સહાય મળી શકી હતી. આ ગ્રંથ માટે એ સહાય મળી શકી નથી. આથી આ ગ્રંથની સઘળી શુદ્ધિવૃદ્ધિ સ્વતંત્ર રીતે જ કરવાનું પ્રાપ્ત થયું છે. આ નિમિત્તે કેટલાંક વધુ સાધનોનો ઉપયોગ કરી લેવાની તક લીધી છે. ભારતીય વિદ્યાભવન અને ભો.જે. વિદ્યાભવનની હસ્તપ્રતયાદીઓનો આ ભાગમાં પહેલી વાર ઉપયોગ કર્યો છે અને જૈનેતર કવિઓના વિભાગમાં ‘રાજસ્થાની સાહિત્યના ઇતિહાસની રૂપરેખા’ (હીરાલાલ માહેશ્વરી) તથા ‘હિંદી સાહિત્યકોશ’ જેવાં સાધનોની મદદથી શુદ્ધિવૃદ્ધિ કરી છે અને મુદ્રિત કૃતિઓની માહિતી મેળવવા કોશિશ કરી છે. આ પૂર્વેના ભાગોમાં પણ હિંદી કૃતિઓ વિશેની માહિતી અદ્યતન કરી શકાઈ નથી, કેમકે ગુજરાતી સાહિત્યકોશનું સૂચીકરણ મુખ્યત્વે ગુજરાતી કૃતિઓ પૂરતું મર્યાદિત રહ્યું છે. આ ભાગમાં થોડી કોશિશ કરી છે છતાં સાધનો હાથવગાં ન હોવાથી અદ્યતન માહિતી આમેજ થઈ હોવાનો દાવો થઈ શકે તેમ નથી.

પહેલા ભાગના નિવેદનમાં એમ જણાવ્યું હતું કે મોહનભાઈએ ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ તૈયાર કરવામાં ૨૦૦ જેટલાં સાધનોનો ઉપયોગ કર્યો જણાય છે. આ છેલ્લા ગ્રંથ સુધી પહોંચતાં જણાય છે કે મોહનભાઈએ ૪૦૦ જેટલાં સાધનોનો ઉપયોગ કર્યો છે. કૃતિપ્રકાશનના સંદર્ભો વગેરેને લક્ષમાં લઈએ તો એ આંકડો હજુ ઘણો મોટો થાય.

આ ગ્રંથ સાથે કર્તા-કૃતિ યાદી પૂરી થાય છે. હવે પછીના ગ્રંથ નામાદિસૂચિ તથા પૂરક સામગ્રીના હશે.

સાંકેતિક અક્ષરોની સમજ

[આ પૂર્વેના ભાગોમાં અપાયેલી સાંકેતિક અક્ષરોની શુદ્ધિવૃદ્ધિ રૂપે અહીં કેટલીક સામગ્રી આપવાનું પ્રાપ્ત થાય છે. અહીં પણ સાંકેતિક અક્ષરો જેને માટે પ્રયોજવા ન હોય એવી નવી આધારસામગ્રીનો નિર્દેશ કર્યો છે. []માંની સઘળી સામગ્રી ખીજી આવૃત્તિના સંપાદક તરફથી મૂકવામાં આવી છે.]

ક. આધારસામગ્રી અને તેના સાંકેતિક અક્ષરો

- અમરવિજય મુનિ પાસે [જુઓ અમર.ભં.]
- આચાર્ય પ્યરતર ભંડાર, વિકાનેર
- ક.કૌ. કવિતાકૌમુદી
- ક. [કવીશ્વર] દલપતરામ હ. પુ. [હસ્તલિખિત પુસ્તક-સંગ્રહની] સૂચિ [જુઓ કદહસૂચિ તથા કવિ દલપતરામ સંગ્રહ]
- કાલાગલા કરાંચીવાળા પાસે [જુઓ પોપટલાલ પ્રાગજી કાલાગલા કરાંચીવાળા પાસે]
- કુશલ. કુશલચંદ્ર પુ. [પુસ્તકાલય], વિકાનેર
- કે. [કે.ને બદલે થયેલી છાપબૂલ ? કોઠાય ભં. ? કેસરવિજય ભં., વઢવાણ ?]
- કોટ ઉ. કોટ ઉપાશ્રય, મુંબઈ
- ખ. નેમિચંદ્રાચાર્ય ભં., કાશી
- ગજિયાણીવાળા શા. જકાભાઈ ધરમચંદ, પતાસાપોળ, અમદાવાદ પાસે [જુઓ શા. જકાભાઈ ધરમચંદ]
- ગૂ. હાથપ્રતોની સં. યાદી [જુઓ ગૂહાયાદી]
- ગોંડલ ભંડાર
- ચંચલ. [જુઓ ચં.ભં.]
- જયપુર વિદ્યાપ્રચારિણી, જૈન સભા
- જૈન લક્ષ્મી મોહન શાળા, વિકાનેર
- જોધપુર મ્યુઝિયમ લાયબ્રેરી

- અધડિયા જૈન ધર્મશાળાની લાયબ્રેરી
[ડિકેટલોગબીજે ડિસ્ક્રિપ્ટિવ કેટલોગ ઓફ ગુજરાતી, હિંદી એન્ડ મરાઠી
મેન્યુસ્ક્રિપ્ટ્સ ઇન ખી. જે. મ્યુઝિઅમ, અમદાવાદ, ૧૯૮૭]
- [ડિકેટલોગબીવિ ડિસ્ક્રિપ્ટિવ કેટલોગ ઓફ મેન્યુસ્ક્રિપ્ટ્સ ઇન ભારતીય
વિદ્યાભવન લાયબ્રેરી, મુંબઈ, ૧૯૮૫]
- પ્રાણજીવન મોરારજી શાહ, રાજકોટ, પાસે
- બહાદુરમલ બાંઠિયા સંગ્રહ, ભીનાસર [જુઓ બાંઠિયા
સંગ્રહ, ભીનાસર]
- બાલોત્તરા ભં. બાલોત્તરા ભાવલ્લખીય ખરતરગચ્છ ભં.
- મિશ્ર. મિશ્રબંધુવિનોદ
- મુક્તાજી. ?
- મુનિ સંપતવિજયજી પાસે
- મુનિ હરિસાગર જૈન પુસ્તકાલય, વિકાનેર [જુઓ હરિ-
સાગરસૂરિ પાસે, વિકાનેર]
- યતિ સુમેરમલ, ભીનાસર, પાસે
- યશોવૃદ્ધિ. યશોવૃદ્ધિ જૈન બાલાશ્રમમાં ગુલાબમુનિનો સંગ્રહ
- [રાજસ્થાની સાહિત્યના ઇતિહાસની રૂપરેખા, હીરાલાલ
માહેશ્વરી, ૧૯૮૪]
- વિકાનેર રાજકીય પુસ્તકાલય [જુઓ સ્ટેટ લાયબ્રેરી, વિકાનેર]
- વીકાનેર ભં. નાહટાજી [નાહટા સં. કે વીકાનેર ભંડારની
નાહટાજી મારફત મળેલી માહિતી ?]
- શેઠ જીવજીયંદ સાકરચંદ ઝવેરી પાસે
- હરિસાગર સંગ્રહ [જુઓ હરિસાગરસૂરિ પાસે]

ખ. અન્ય સાંકેતિક અક્ષરો

ગા.(પૃ.૧૯)	[ગોલોકવાસી ?]	વિ.	[વિદ્યમાન]
પા.	[પારીખ]	વ્યા.(પૃ.૨૩૮)	[વ્યાસ ?]
પૂ.	[પૂતભિયાગચ્છ જણાય છે]	સ્થા.	[સ્થાનકવાસી]
વ.	[વર્ષે]		

મહત્વની શુદ્ધિવૃદ્ધિ

શુદ્ધિ

પૃ./પં.	શુદ્ધ	પૃ./પં.	શુદ્ધ
૨૦/૨૫	૧૨૪૨	૪૦૬/૧૭	દેવીદાન નાઈતા.
૨૦/૨૮	૪૩૧૫	૪૦૬/૨૮	સુભટાં સિર
૧૯૫/૩૦	૧૩૩૪		
૪૦૬/૧૨	સુત	૪૮૧/૨૬	ઉદ્ધૃત
૪૦૬/૧૫	ભૂપ	૪૮૮/૧૫	૧૦

વૃદ્ધિ

૧૬૮/૨૩ ઉમેરો : [૨. સઝાયમાલા ભા.૧,૩. ૩. ચૈત્ય આદિ સં. ભા. ૩.
૪. જિનેન્દ્ર ભક્તિ પ્રકાશ તથા અન્યત્ર.]

૪૦૭/૩૧થી] સંપાદકીય નોંધ આ પ્રમાણે વાંચો : મૂળ પદ્ધતિ દેવીદાન
૪૦૮/૫] નાઈતાની છે (જુઓ હવે પછી પૃ.૫૪૪), જે રાઠોડ કરણ-
સિંહના રાજ્યકાળમાં અનુપસિંહને માટે સં.૧૭૦૦ લગભગ
રચાયેલી છે. ગદ્યભાગનું કર્તૃત્વ નિશ્ચિત નથી, પણ અહીં
રાજેન્દ્રસાગરનું હોઈ શકે, અને તો એ કર્તાની સ્વલિખિત
પ્રત ગણાય.

અનુક્રમણિકા

[મુખ્ય સામગ્રી અને પૂર્તિ જન્મેમાં આવતા કવિઓનાં નામ પૂર્વે
ફેડી કરી છે અને કવિક્રમાંક એક જ રાખ્યો છે. પૂર્તિમાં આવતા આવા
કેટલાક કવિઓનાં નામ મુખ્ય સામગ્રીમાં આગલા ભાગોમાં ગયાં છે.]

સંપાદકનું નિવેદન	૩	૧૨૪૭. માલ	૩૮
સાંકેતિક અક્ષરોની સમજ	૪	૧૨૪૮. નેમવિજય	૪૧
મહત્વની શુદ્ધિવૃદ્ધિ	૬	૧૨૪૯. પદ્મવિજય	૪૭
અનુક્રમણિકા	૭	૧૨૫૦. વીર	૭૨
વિક્રમ ઓગણીસમી સદી		૧૨૫૧. કુશલવિનય	૭૨
૧૨૨૯. સુમતિસાગરસૂરિશિષ્ય	૧	૧૨૫૨. મતિલાભ-મયાચંદ	૭૩
૧૨૩૦. વિશુદ્ધવિમલ	૧	૧૨૫૩. મયાચંદ	૭૩
૧૨૩૧. ઉત્તમવિજય	૨	૧૨૫૪. અમરવિજય	૭૩
૧૨૩૨. ધર્મદાસ ?	૭	૧૨૫૫. આલમચંદ	૭૩
૧૨૩૩. *તત્ત્વલંકાર	૮	૧૨૫૬. ભારામલ્લ	૭૬
૧૨૩૪. (અભ) રૂપચંદ	૮	૧૨૫૭. રતનવિજય	૭૭
૧૨૩૫. જયસાગર	૧૧	૧૨૫૮. દેવરતન	૭૭
૧૨૩૬. ભક્તિવિજય	૧૧	૧૨૫૯. મયાચંદ	૮૦
૧૨૩૭. મતિરતનગણિ	૧૩	૧૨૬૦. ભીમરાજ	૮૨
૧૨૩૮. ધર્મચન્દ્ર	૧૬	૧૨૬૧. ભૂધર	૮૨
૧૨૩૯. રતનધીર	૧૬	૧૨૬૨. અમૃતસાગર	૮૩
૧૨૪૦. (મધિ) જેમલ	૧૬	૧૨૬૩. માણિકચસાગર	૮૪
૧૨૪૧. જગજીવનગણિ	૧૯	૧૨૬૪. *જિનલાભસૂરિ	૮૫
૧૨૪૨. જિનકીર્તિસરિ	૨૦	૧૨૬૫. મયારામ	૮૬
૧૨૪૩. રતનવિજય	૨૨	૧૨૬૬. પાસો પટેલ	૮૭
૧૨૪૪. વૃદ્ધિવિજય	૨૫	૧૨૬૭. સૌજન્યસુંદર	૮૮
૧૨૪૫. મહાનંદ	૨૬	૧૨૬૮. ગણેશનુચિગણિ	૯૦
૧૨૪૬. લખિયવિજય	૩૫	૧૨૬૯. કતેચંદ	૯૦

૧૨૭૦. અમરવિજય	૯૦	૧૩૦૧. મેઘ	૧૪૮
૧૨૭૧. રાયચંદ	૯૧	૧૩૦૨. કૃષ્ણચંદ	૧૪૯
૧૨૭૨. વાન	૯૯	૧૩૦૩. સુરેન્દ્રકીર્તિ	૧૪૯
૧૨૭૩. સુમતિપ્રભસૂરિ-સુંદર	૧૦૦	૧૩૦૪. વસ્તો	૧૫૨
૧૨૭૪. ઉદયકમલ	૧૦૧	૧૩૦૫. ભીખજી	૧૫૩
૧૨૭૫. ગુલાલ	૧૦૨	૧૩૦૬. લાલચંદ	૧૫૩
૧૨૭૬. દેવવિજય	૧૦૩	૧૩૦૭. રાજશીલ પાઠક	૧૫૫
૧૨૭૭. શોભાચંદ	૧૦૫	૧૩૦૮. ચંદ્રભાણુ (ઋષિ)	૧૫૫
૧૨૭૮. સુજ્ઞાનસાગર	૧૦૫	૧૩૦૯. આસકરણુ	૧૫૬
૧૨૭૯. ઉદ્યોતસાગરખણિ	૧૦૯	૧૩૧૦. ભગુદાસ	૧૫૭
૧૨૮૦. દર્શનસાગર ઉપા.	૧૧૪	૧૩૧૧. ખેમવિજય	૧૫૭
૧૨૮૧. ચારિત્રસુંદર	૧૧૯	૧૩૧૨. અમૃતવિજય	૧૫૭
૧૨૮૨. રત્નવિજય	૧૧૯	૧૩૧૩. લાવણ્યસૌભાગ્ય	૧૬૦
૧૨૮૩. અનોપચંદ	૧૧૯	૧૩૧૪. માનવિજય	૧૬૧
૧૨૮૪. કવિયણુ-અજ્ઞાત	૧૨૦	૧૩૧૫. મકન	૧૬૧
૧૨૮૫. ભીખુ-ભીખમજી	૧૨૧	૧૩૧૬. ઉદય ઋષિ	૧૬૩
૧૨૮૬. વિજયલક્ષ્મીસૂરિ	૧૨૨	૧૩૧૭. હર્ષવિજય	૧૬૩
૧૨૮૭. દેવીચંદ	૧૨૫	૧૩૧૮. હરખચંદ	૧૬૫
૧૨૮૮. *ક્ષમાકલ્યાણ વાચક	૧૨૬	૧૩૧૯. ગુણચંદ	૧૬૫
૧૨૮૯. વિદ્યાહેમ	૧૩૧	૧૩૨૦. મતિસાગર	૧૬૬
૧૨૯૦. ભાણુવિજય	૧૩૧	૧૩૨૧. ધીરવિજય	૧૬૭
૧૨૯૧. ઋષભસાગર	૧૩૪	૧૩૨૨. ગુલાખવિજય	૧૬૭
૧૨૯૨. મેઘરાજ	૧૪૧	૧૩૨૩ક. દીપવિજય	૧૬૭
૧૨૯૩. સુખણુ	૧૪૧	૧૩૨૩ખ. મણિચંદ્ર	૧૬૮
૧૨૯૪. રત્નવિમલ	૧૪૨	૧૩૨૪. રંગવિજય	૧૬૮
૧૨૯૫. કાંતિવિજય	૧૪૫	૧૩૨૫. કાન	૧૭૨
૧૨૯૬. ક્ષમાભાણિકચ	૧૪૫	૧૩૨૬. કૃતેન્દ્રસાગર	૧૭૩
૧૨૯૭. ઉત્તમવિજય	૧૪૬	૧૩૨૭. મહુકચંદ	૧૭૫
૧૨૯૮. જ્ઞાનચંદ્રસૂરિ	૧૪૭	૧૩૨૮. જોરાવરમલ	૧૭૬
૧૨૯૯. રામવિજય	૧૪૭	૧૩૨૯. ચેતનવિજય	૧૭૬
૧૩૦૦. માલસિંહ	૧૪૮	૧૩૩૦. લખમીવિજય	૧૭૭

૧૩૩૧. રતનચંદ	૧૭૯	૧૩૬૨. દેવહર્ષ	૨૭૮
૧૩૩૨. ક્ષેમવર્ધન	૧૭૯	૧૩૬૩. કૃષ્ણવિજય	૨૭૯
૧૩૩૩. દીપવિજય કવિરાજ	૧૮૬	૧૩૬૪. અનોપચંદ્રશિ.	૨૭૯
૧૩૩૪. લઙ્ગિય	૧૮૫	૧૩૬૫. જયચંદ	૨૭૯
૧૩૩૫. રાજરતન	૧૮૬	૧૩૬૬. વિવેકવિજય	૨૮૧
૧૩૩૬. અગ્રાત	૧૮૮	૧૩૬૭. સૌભાગ્યસાગર	૨૮૧
૧૩૩૭. જ્ઞાનસાર	૧૮૯	૧૩૬૮. ઉત્તમવિજય	૨૮૨
૧૩૩૮. આણંદવિજય	૨૧૨	૧૩૬૯. પ્રકાશસિંહ	૨૮૦
૧૩૩૯. ખુશાલવિજય	૨૧૪	૧૩૭૦. નંદલાલ	૨૮૧
૧૩૪૦. અમોલક (ઝપિ)	૨૧૪	૧૩૭૧. ઋષભવિજય	૨૮૧
૧૩૪૧. રૂપચંદ	૨૧૪	૧૩૭૨. તેજવિજય	૨૮૬
૧૩૪૨. મેઘવિજય	૨૧૯	૧૩૭૩. દીપવિજય	૨૮૭
૧૩૪૩. માનવિજય	૨૧૯	૧૩૭૪. હીરસેવક ? હરસેવક ?	૨૮૮
૧૩૪૪. ઉદયરતન	૨૨૧	૧૩૭૫. ચતુરવિજય	૨૮૯
૧૩૪૫. વીરવિજય	૨૨૨	૧૩૭૬. જિનહર્ષસૂરિ	૩૦૧
૧૩૪૬. તેજવિજયશિ.	૨૫૬	૧૩૭૭. જયચંદ	૩૦૩
૧૩૪૭. રૂપ	૨૫૬	૧૩૭૮. હેમવિલાસ	૩૦૪
૧૩૪૮. પ્રેમ	૨૫૬	૧૩૭૯. ખુશાલચંદ	૩૦૪
૧૩૪૯. દિનકરસાગર	૨૫૮	૧૩૮૦. આનંદવલ્લભ	૩૦૫
૧૩૫૦. રામચંદ્ર	૨૫૮	૧૩૮૧. દયામેરુ	૩૦૫
૧૩૫૧. રૂપવિજયગણિ	૨૬૧	૧૩૮૨. સત્યરતન	૩૦૬
૧૩૫૨. સખલસિંહ	૨૭૧	૧૩૮૩. લાલવિજય	૩૦૬
૧૩૫૩. ચોથમલ	૨૭૧	૧૩૮૪. નેમચંદ્ર	૩૦૬
૧૩૫૪. હરજશી	૨૭૧	૧૩૮૫. કુંવરવિજય	૩૦૭
૧૩૫૫. વલ્લભવિજય	૨૭૨	૧૩૮૬. શિવદાલ	૩૦૮
૧૩૫૬. રાજેન્દ્રવિજય	૨૭૩	૧૩૮૭. ઉદયચંદ	૩૦૮
૧૩૫૭. માણિકવિજય	૨૭૩	૧૩૮૮. કૃષ્ણવિજયશિ.	૩૦૯
૧૩૫૮. ગુમાનચંદ	૨૭૪	૧૩૮૯. વિનયચંદ	૩૦૯
૧૩૫૯. અવિચલ	૨૭૪	૧૩૯૦. રૂપ	૩૦૯
૧૩૬૦. વિનયચંદ	૨૭૪	૧૩૯૧. અમરસિન્ધુર	૩૧૦
૧૩૬૧. શિવચંદ	૨૭૬	૧૩૯૨. અમીવિજય	૩૧૦

૧૩૯૩. ચારિત્રનંદી	૩૧૧	૧૪૨૩. બાલચંદ-વિજયવિમલ	
૧૩૯૪. સખલદાસ	૩૧૨		૩૫૫
૧૩૯૫. સવરાજ	૩૧૨	૧૪૨૪. રામચંદ	૩૫૭
૧૩૯૬. ક્ષેમવિજય	૩૧૩	૧૪૨૫. વીરચંદ	૩૫૮
૧૩૯૭. ઉદયસોમસૂરિ	૩૧૪	૧૪૨૬. જશવિજય	૩૫૯
૧૩૯૮. રંગવિજય	૩૧૫	૧૪૨૭. રંગવિજય	૩૬૦
૧૩૯૯. કનીરામ (ઋષિ)	૩૧૬	૧૪૨૮. દયાવિજય	૩૬૧
૧૪૦૦. કસ્તુરચંદ	૩૧૬	૧૪૨૯. ઋદ્ધિશ્રી	૩૬૨
૧૪૦૧. જિનસૌભાગ્યસૂરિ	૩૧૭	૧૪૩૦. પુણ્યસાગરસૂરિ	૩૬૨
૧૪૦૨. ધર્મચંદ્ર	૩૧૭	૧૪૩૧. ખોડીદાસ-ખોડાજી	
૧૪૦૩. *સાવતરામ (ઋષિ)	૩૧૮		સ્વામી ૩૬૨
૧૪૦૪. દેવચંદ	૩૧૮	૧૪૩૨. રતન પરીખ	૩૬૯
૧૪૦૫. જીતમલ	૩૧૯	૧૪૩૩. નિત્યવિજય	૩૭૧
૧૪૦૬. મોહન	૩૨૦	૧૪૩૪. ગંગારામ	૩૭૨
૧૪૦૭. અજ્ઞાત	૩૨૦	૧૪૩૫. ઉમેદચંદ	૩૭૨
૧૪૦૮. સૂરત	૩૨૧	૧૪૩૬. રવચંદ	૩૮૧
૧૪૦૯. પરમલ્લ	૩૨૨	૧૪૩૭. પ્રેમચંદ	૩૮૧
૧૪૧૦. ધાનત	૩૨૨	૧૪૩૮. કેવળદાસ અમીચંદ	૩૮૧
૧૪૧૧. મોહન (મોહલા ?)	૩૨૩	૧૪૩૯. ત્રિલોક ઋષિ	૩૮૨
૧૪૧૨. લાલવિનોદ	૩૨૩	૧૪૪૦. સુમતિમંડન	૩૮૪
૧૪૧૩. જૈનચંદ	૩૨૩	૧૪૪૧ક. અજ્ઞાત	૩૮૭
૧૪૧૪. જ્ઞાતાનંદ	૩૨૩	૧૪૪૧ખ. જિનદાસ	૩૮૭
૧૪૧૫. અજ્ઞાત (ગદ્યકૃતિઓ)	૩૨૪	૧૪૪૨. ઋદ્ધિસાર-રામલાલ	૩૮૮
વિક્રમ વીસમી સદી		૧૪૪૩. દયાવિમલ	૩૮૯
૧૪૧૬. અમૃતવિજય	૩૪૯	૧૪૪૪. કપૂરચંદ-કુશલસાર	૩૯૧
૧૪૧૭. આનંદ જોડમલ	૩૪૯	૧૪૪૫. આત્મારામ-આનંદ-	
૧૪૧૮. નંદલાલ	૩૪૯	વિજય-વિજયાનંદસૂરિ	૩૯૨
૧૪૧૯. જીવજી	૩૫૦	૧૪૪૬. પાર્વતી	૩૯૬
૧૪૨૦. ચિદાનંદ-કપૂરચંદ	૩૫૦	૧૪૪૭. હર્ષચંદ્ર	૩૯૬
૧૪૨૧. વિનયચંદ્ર	૩૫૩	૧૪૪૮. હુલાસચંદ્ર	૩૯૬
૧૪૨૨. કેશરીચંદ	૩૫૪	૧૪૪૯. રગનાથ	૩૯૭

૧૪૫૦. ડાહ્યાભાઈ	૩૯૮	૧૪૫૩. અગ્રાત (મઘકૃતિઓ) ૪૦૦
૧૪૫૧. રાયચંદ	૩૯૯	૧૪૫૪. અગ્રાત (લ.સં. વગરની
૧૪૫૨. લક્ષ્મીચંદ	૪૦૦	મઘકૃતિઓ) ૪૦૨

પૂર્તિ

વિક્રમ ઓગણીસમી સદી		૧૪૫૯. અગ્રાત(મઘકૃતિઓ) ૪૧૪
૧૨૩૩.* તરવડેસ	૪૦૫	૧૪૬૦. અગ્રાત(મઘકૃતિઓ) ૪૨૨
૧૪૫૫૪. રાજેન્દ્રસાગર	૪૦૬	વિક્રમ વીસમી સદી
૧૪૫૫૫. રતનવિમલ	૪૦૮	૧૪૬૧. અગ્રાત (મઘકૃતિઓ) ૪૨૬
૧૨૬૪.* જિનલાલસુરિ	૪૦૯	૧૪૬૨. અગ્રાત (મઘકૃતિઓ) ૪૨૭
૧૪૫૬. જ્ઞાનસાગરશિષ્ય	૪૦૯	૧૪૬૩. અગ્રાત (સાલ વગરની મઘકૃતિઓ) ૪૩૦
૧૨૮૮.* ક્ષમાકલ્યાણ	૪૧૧	૧૪૬૪. અગ્રાત (સાલ વગરની મઘકૃતિઓ) ૪૪૬
૧૪૫૭. નયનંદન	૪૧૨	
૧૪૦૩.* સાંવતરામ (ઋષિ)	૪૧૨	
૧૪૫૮. અગ્રાત	૪૧૩	

અનુપૂર્તિ (મુખ્ય વિભાગની)

વિક્રમ અઠારમી સદી

૧૪૬૫. કમલવિજય	૪૭૦	૧૪૬૬. અગ્રાત	૪૭૨

અનુપૂર્તિ (પૂર્તિ વિભાગની)

વિક્રમ સોળમી સદી

૧૪૬૭. અગ્રાત	૪૭૩	૬૫૮.* ભુવનકીર્તિ	૪૭૫
૨૨૪.* પાર્શ્વચંદ્ર	૪૭૪	૭૪૩.* કલ્યાણ	૪૭૬

વિક્રમ અઠારમી સદી

વિક્રમ સત્તરમી સદી

૧૪૬૮. અગ્રાત	૪૭૪	૮૧૬.* ધર્મસિંહ	૪૭૭

પરિશિષ્ટ : જૈનેતર કવિઓ

વિક્રમ તેરમી સદી

૧. અદ્ધમાણુ-અબ્દુલરહેમાન	૪૭૮	૬. અસાઈત	૪૮૩

વિક્રમ પંદરમી સદી

૨. ગોરખનાથ	૪૮૧	૭. શ્રીધર	૪૮૫
૩. ચરપટ	૪૮૨	૮. ભીમ	૪૮૬
૪. સારંગધર	૪૮૨	૯. ભીમ	૪૮૮
૫. સારંગ ?	૪૮૩	૧૦. શિવદાસ	૪૮૮
		૧૧. (નરપતિ) નાદહ	૪૯૦

વિક્રમ સોળમી સદી

૧૨. માંડણુ	૪૯૩
૧૩. પદ્મ	૪૯૫
૧૪. કિલ્લોલ-કલ્લોલ	૪૯૫
૧૫. દલ્હ	૪૯૬
૧૬. નરપતિ	૪૯૮
૧૭. શ્રીધર	૫૦૪
૧૮. વીરસિંહ	૫૦૬
૧૯. શિવદાસ	૫૦૭
૨૦. કબીર	૫૦૮
૨૧. છીહલ	૫૦૮
૨૨. ચતુર્ભુજ	૫૦૯
૨૩. ગણુપતિ	૫૦૯
૨૪. ડામર	૫૧૨
૨૫. સુર ? [મોહન ?]	૫૧૪
૨૬. અજ્ઞાત	૫૧૫
૨૭. અજ્ઞાત	૫૧૬

વિક્રમ સત્તરમી સદી

૨૮. ઈસર	૫૧૮
૨૯. મધુસૂદન વ્યાસ	૫૨૦
૩૦. બાજંદ [વાજિંદ]	૫૨૧
૩૧. નંદદાસ	૫૨૨
૩૨. લાલ	૫૨૩
૩૩. અજ્ઞાત	૫૨૪
૩૪. ગંગ	૫૨૫
૩૫. ચક્રાર	૫૨૫
૩૬. સગતસિંહ (શક્તિસિંહ)	૫૨૬
૩૭. અજ્ઞાત	૫૨૬
૩૮. ગંગદાસ	૫૨૬
૩૯. કલસ	૫૨૭

૪૦. કલુ	૫૨૭
૪૧. પૃથ્વીરાજ રાઠોડ	૫૨૮
૪૨. વિલ્હ	૫૩૦
૪૩. ગદ	૫૩૧
૪૪. વાસુ	૫૩૨
૪૫. કેશવદાસ	૫૩૩
૪૬. માધવદાસ	૫૩૪
૪૭. શામલદાસ	૫૩૫
૪૮. આવલ-આલમ	૫૩૭
૪૯. ગોપાલ પંડિત	૫૩૭
૫૦. બુધદાસ	૫૩૭
૫૧. સુંદર	૫૩૭
૫૨. અજ્ઞાત	૫૩૯
૫૩. અજ્ઞાત	૫૪૦
૫૪. પિંગલ-શેષનાગ- નાગરાજ	૫૪૦
૫૫. ચિંતામણિ	૫૪૧
૫૬. દુરસાજી બારોટ	૫૪૩
૫૭. દેવીદાન નાઈતા	૫૪૪

વિક્રમ અઠારમી સદી

૫૮. દલપતિ	૫૪૬
૫૯. જસવંતસિંહ	૫૪૭
૬૦. દેદ	૫૪૭
૬૧. જનતાપી-તાપીદાસ	૫૫૨
૬૨. સુંદરદાસ બાબા	૫૫૩
૬૩. ખેડિયા જગા-જગોજી	૫૫૩
૬૪. પ્રેમાનંદ	૫૫૫
૬૫. વૃંદ	૫૫૮
૬૬. લાસકુંઅર	૫૫૯
૬૭. ચતુર્ભુજ[દાસ]	૫૬૦
૬૮. ચતુરંગ	૫૬૨

૬૯. જીવે!	૫૬૩	૮૨. અજ્ઞાત	૫૭૨
૭૦. શામળદાસ-શામળ ભટ્ટ	૫૬૪	૮૩. અજ્ઞાત	૫૭૨
વિક્રમ ઓગણીસ મી સદી		૮૪. અજ્ઞાત	૫૭૩
૭૧. હરદાસ	૫૬૪	૮૫. અજ્ઞાત	૫૭૩
૭૨. પ્રહલાદ	૫૬૫	૮૬. અજ્ઞપરાજ	૫૭૩
૭૩. અજ્ઞાત	૫૬૫	૮૭. ભોળો	૫૭૪
૭૪. વસુ-વસુતો	૫૬૫	૮૮. અજ્ઞાત	૫૭૫
૭૫. વિષ્ણુ	૫૬૭	૮૯. અજ્ઞાત	૫૭૫
૭૬. સુદામો	૫૬૭	૯૦. અજ્ઞાત	૫૭૬
૭૭. કૃષ્ણદાસ-[કૃષ્ણદાસ]	૫૬૯	૯૧. અજ્ઞાત	૫૭૬
૭૮. અજ્ઞાત	૫૭૦	૯૨. અજ્ઞાત	૫૭૭
૭૯. લાલ	૫૭૦	૯૩. અજ્ઞાત	૫૭૮
૮૦. અજ્ઞાત	૫૭૧	૯૪. અજ્ઞાત	૫૭૯
૮૧. થોભણુ[દાસ]	૫૭૧		

જૈન ગૂર્જર કવિઓ।

ભાગ ૬

વિક્રમ યોગાણીસમી સદી

૧૨૨૯. સુમતિસાગરસૂરિશિષ્ય

(૪૨૮૪) ચરણકરણ છત્રીસી ૫૪ ઠડી

આદિ-

ૐ નમઃ

સુપાસ જિણુવર કહે પ્રણામ, ગુણ છત્રીસઘ બોલું નામ,
મનવચકાયાઈ કરી, આગમવાણી હૃદયડઘ ધરી. ૧

...રે પરિગ્રહ આરંભ છાંડઘ નહી,

સાધુ વડા વડેરા કુલ આચાર, આપણિ મૂંકિ કુંણ આધાર. ૨

અંત - આણી રાખઘ જિન તણી, સંજમ ખરપ અપાર,

કર જોડી સહી નિત નમઘ, તેઉ તરઈ ભવપાર. ૫૩

શ્રી સુમતિસાગર સૂરીસર નમુ, માતુ અરિહંત-આણુ,

અધિકુ-ઉછઉ જે હુઘ, તે જોયો સહ જાણુ. ૫૪

(૧) પ.સં.૩-૧૧, વિજયપુર જૈન જ્ઞાનમંદિર નં.૬૩૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૬૮-૬૯.]

૧૨૩૦. વિશુદ્ધવિમલ (વીરવિમલશિ.)

(૪૨૮૫) મીન એકાદશી રત. ૨.સં.૧૭૮૧

આદિ - શાંતિકરણ શ્રી શાંતિજી, વિધનહરણ શ્રી પાસ,

વાજેવી વિદ્યા દિધ, સમઈ ધરી ઉદ્ધાસ. ૧

જાદવકુલનસિરસેહેરો, બ્રહ્મચારી ભગવંત,

શ્રી નેમિસર વંદિધ, જેહનાં ગુણ અનંત. ૨

અંત - સંવત સતર સીકા [એકાસીઆ] વરસે તવન રચું અંતેજ,

જંત અનુસારે જોઈ કાધી, બારે ગાથા મેં તતેજ. ૫

શ્રી વીરવિમલ સેવા કરતાં, ઋદ્ધિ કીરતિ બહુ પાયાજ,

વિશુદ્ધવિમલ કહે સંગે પુરષોત્તમ ગુણ ગાયાજ. ૬

(૧) પ.સં.૩-૧૩, જ.શ. સં.[ડિકેટલોગખીજે(૫.૨૧૨), મુદ્રગૃહસચી.]

(૪૨૮૬) + વીશી ર.સં.૧૮૦૪ [શુક (જેઠ) માસ શુ.૩? ગુરુ?]

પાલણપુરમાં

આદિ -

૧ સીમંધર જિન સ્ત.

નિદરડી વેરણ હો રહી - દેશી.

શ્રી સીમંધર સાહિબા, સુણો સંપ્રતિ હો ભરતક્ષેત્રની વાત કે,
અરિહા કેવલી કે નડી, કેને કહીયે હો મનના અવદાત કે.

શ્રી સીમંધર સાહિબા. ૧

અંત -

કલશ.

જિનગુણમાળા ગાઈ રસાળા, રિદ્ધ કરત શુભ શાળાળ,

વીરવિમલ ગુરુ ગુણુરસાળા, શુભ ગુણુમણીની માળાળ. ૧

જિનગુણ ગાયા આતમસુખ પાયા, હિયડે હરખ ન માયાળ,

શ્રી વીરવિમલ ગુરુચરણ પસાયા, વિશુદ્ધ જિનગુણ ગાયાળ. ૨

સંવત અઠાર ચાર સુકર માસે, તત્ત્વ શુભ ગુરુ પાસળ,

પાલણપુર પ્રણમિ પાશ્વજિન, ગુણ ગાયા ઉદલાસળ. ૩

પ્રકાશિત : ૧. મોતીશીવીશી સંગ્રહ પૃ.૬૩૯થી ૬૫૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૯. 'મૌન એકાદશી સ્ત.'નો રચનાસંવત
ત્યાં '૧૭૮૦?' એમ મૂકેલો પરંતુ મુપુગૃહસચીમાંથી સ્પષ્ટ મળ્યો છે.]

૨૨૩૧. ઉત્તમવિજય (ત. સત્યવિજય-કમ્પૂરવિજય-સુસાવિજય-
જિતવિજયશિ.)

અમદાવાદમાં શામળાપોળમાં રહેતા વણિક બ્રહ્મચંદને ત્યાં ભાર્યા
નામે માણેકથી જન્મ સં.૧૭૬૦. નામ પૂર્ણશા. સં.૧૭૭૮માં ખરતર-
ગચ્છના અધ્યાત્મજ્ઞાની દેવચંદ્રણ (જુઓ નં.૧૧૦૩) અમદાવાદ આવતાં
તેમની પાસે ધાર્મિક તત્ત્વગ્રંથોનો અભ્યાસ કર્યો. પછી તેમની સાથે
સુરતમાં પાટણથી આવીને રહેલા પ્રસિદ્ધ શાહકચરા કીકચે સંપ્રેતશિખરની
યાત્રા કરવા જે સંઘ કાઢ્યો, તે સાથે પૂર્ણકુમાર ગયા. યાત્રા ત્યાંની
કરી, પછી અનેક તીર્થોની યાત્રા કરી સુરત આવી ત્યાં સંઘને વિશેષા-
વસ્થુક સૂત્ર વાંચી સંભળાવ્યું. આ પરથી જણાય છે કે સ્વેતાંબરોમાં પણ
સંઘ પાસે અમુક સૂત્રવ્યાખ્યાન આવક કરી શકતા હતા. ત્યાંથી અમદા-
વાદ આવ્યા કે જ્ઞાનવિમલસૂરિના વંશજ યોગવિમલગણિ અને સત્યવિજય
પંન્યાસના વંશજ જિતવિજય પંન્યાસ હતા. પૂર્ણશા જિતવિજયજ્ઞતાં
વ્યાખ્યાન શ્રવણ કરતા હતા, અને તેમની પાસે તેણે સં.૧૭૮૬ વૈ.શુ.૬-

ને દિને દીક્ષા લીધી અને તામ ઉત્તમવિજય રાખ્યું. ગુરુશિષ્યે પ્રેમાપુરમાં ઝોમાસું કયું. ત્યાંથી સુરત આવ્યા. પછી ભદારક વિજયદયાસૂરિની આજ્ઞા લઈ પાદરા આવી ત્યાં ભગવતીસૂત્ર વાંચ્યું; અને શિષ્યને ગુરુજીએ નંદીસૂત્ર શીખવ્યું. પછી જિનવિજય ગુરુ સં. ૧૭૮૬ આગસ્ટ શુ. ૧૦ દિને દિવંગત થયા પછી ખંભાત, પાટણ અને ભાવનગર આવ્યા. ત્યાં પોતાના પ્રથમ ગુરુ અને ધર્મબોધક શ્રી દેવચંદ્રજીને પોલાવ્યા અને તેમની પાસે ભગવતી, પદવણા, અનુયોગદ્વાર આદિ સૂત્રો વાંચ્યાં અને પછી તે સર્વ આગળ વાંચવાની દેવચંદ્રજીએ આજ્ઞા આપી. તેટલામાં કચરા કીકા સુરતથી સિદ્ધાયલની યાત્રા માટે સંઘ લઈ ત્યાં આવ્યા, તેની સાથે પાલીતાણે ઉત્તમવિજયજી ગયા (સં. ૧૮૦૮). ત્યાંથી રાજનગર આવી બે ઝોમાસાં કરી ભગવતીસૂત્ર સંઘ પાસે વાંચ્યું. ત્યાંથી સુરત ઝોમાસું કયું. પછી નવસારી, ખંભાત, અમદાવાદ, ભાવનગર, સિદ્ધાયલ, ગિરનાર વિહાર કરી નવાનગર ઝોમાસું કયું. ત્યાંથી રાધનપુર, શંખેશ્વર, ગિરનાર-સિદ્ધ-ક્ષેત્ર અને પુનઃ ભાવનગર આવ્યા. પછી ખંભાત, રાજનગર, દક્ષિણદેશ, સુરત, ચાંપાનેર, લીંબડી, ને પછી પાલીતાણે જઈ પ્રતિજ્ઞા કીધી. પછી પાટણ, રાધનપુર. ને ત્યાંથી તારાચંદ કચરાના સંઘ સાથે તારંગા, આણ, શંખેશ્વરની યાત્રા કરી રાધનપુર આવ્યા. ત્યાંથી પાદરા, વડોદરા, ડભોઈ, પાટણ, પછી સુરત આવ્યા. ત્યાં ગુરુભાઈ ખુશાલવિજય પંન્યાસ સાથે રહ્યા ને ઝોમાસું કયું. નેત્રપ્રીકા થઈ, ત્યાંથી રાજનગર આવ્યા. ત્યાં સં. ૧૮૨૭ મહા શુદ્ધિ ૮ને દિને ૬૭ વર્ષની વયે દેહ પડ્યો. ને હરિપુરામાં ગુરુનો સ્થૂલ થયો.

જિનવિજય આ પૂર્વે નં. ૧૧૩૭.

(૪૨૮૭) + સંયમઝોણીમર્ણિવ મહાવીર સ્તવ સ્વોપપ્ત દખા સહિત

૪ દાળ ર.સં. ૧૭૮૬ મે. શુ. ૩ સુરતમાં

આદિ - શ્રી વર્દમાન જિન તત્વા, વર્દમાનગુણસ્પદ

સ્વોપપ્ત સંયમઝોણીસ્તવસ્થાથો વિતન્તે.

દાળ ૧લી. પ્રથમ જોવાલ તણે ભવેજી એ દેશી.

કેવલજ્ઞાન-દિવાકરજી, સિદ્ધ બુદ્ધ સુખદાય,

આતમસ્પદ ભોગવેજી, વર્દમાન જિનરાય,

ગુણોદધિ શાસનનાયક વીર, મેર મહિધર ધીર.

અનુક્રમિ સંયમ ફરસતોજી, પાંચો કાયક ભાવ,

ગુરુ. ૧

સંયમશ્રેણી ફલડેળ, પૂજું પદ નિખાવ. ગુણો.૨

વાયક જસવિજયે રચ્યોછ, સંખેપે સજ્જાય,

વિસ્તરી જિનગુણ ગાયતાંછ, છંડા પાવન થાય. ગુણો.૩

અંત - હાલ ૪થી. રાગ ધન્યાશ્રી - કલસરૂપ.

ગાયો ગાયો રે, ભલે વીર જગતગુરુ ગાયો.

સંયમશ્રેણી થાનક પટવિધ, ઠવણા યંત્ર બતાવો,

અહંડાણુ પરપણુ કરતાં, મનુજજનમ-ફલ પાયો રે. ભલે.૧

શુદ્ધ નિરંજન અલખ અગોચર, એહિ જ સાધ્ય સુહાવો,

જ્ઞાનક્રિયા અવગંબી કરસો, અનુભવસિદ્ધિ ઉપાયો રે. ભલે.૨

*

સંવત નંદ નિધિ સુનિ અંદ્રે, દેવ દયાકર પાયો,

પ્રથમ જિનેસર પારણુ દિવસે, સ્તવના કલશ ચઢાયો રે. ભલે.૩

વિજયદેવસૂરીસ પટોધર, વિજયસિંહ સવાયો,

સત્ય શિષ્યાધર કપૂરવિજય બૂધ, દામાવિજય પુણ્ય પાયો રે. ભલે.૪

(આનો અર્થ કવિ સ્વભાષામાં કરતાં પોતાની ગુરુપરંપરા આપે છે કે) શ્રી વીરસ્વામિના પાંચમા ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામી પહેલા પટોધર થયા તિહાંથી આઠ પટ લગે 'નિઝ'થ' ગિરદવારી ૧, નવમે પાટે સૂરિ મંત્ર કોટી વાર જપ્યા માટે 'કોટી' ગિરદવારી ૨, પૂનરમે પાટે અંદ્રસૂરિ ચંદ્રવત ધણા સૌર્ય થયા માટે અંદ્રગચ્છા કહેવાણા ૩, સોલમે પાટે સમંતભદ્રાચાર્ય ધણા નિમ મ થયા વનવાસે રહ્યા માટે 'વનવાસી' ગિરદ થયું ૪, છત્રીસમે પાટે સર્વદેવસૂરિ થયા વડતલે આચાર્યપદ આપ્યું અને તેના શિષ્ય જે થયા તે વડશાખાની પેરે પરિવારિ વધ્યા તે વડી ધણા ગુણે વધ્યા માટે વડગચ્છા કહેવાણા ૫. સુરમાલીસમે આંખિલ વર્ધમાન તપ ક્રીધા માટે રાણાજીએ તપાગિરદ દીધો તિહાંથી તપા કહેવાણા ૬. અનુક્રમે બાસઠમે પાટે આદ્ય નામધારીશ્રી વિજયદેવસૂરિ, તત્પદ્મપ્રભાવક સદાષ્ટ વિજયસિંહસૂરિ, તેની સાચી ગ્રહણા આસેવના શિષ્યાધારી અર્થાત્ પંડિત સત્યવિજયગણિ ગચ્છનાયકની આજ્ઞા માગી ક્રિયાઉદ્ધાર કીધો. શ્રી આનંદઘન સાથે વનવાસ રહ્યા. અનેક તપ ક્રીધા, અનુક્રમે વૃદ્ધાવસ્થા બાણીને અણુહિલપુર પાટણમાં રહેતાં ધર્મેપિદેશ દેતા. તેમના શિષ્ય પંડિત કપૂરવિજય અને પંડિત કુશલવિજય થયા.

તેમાં શ્રી કપૂરવિજયગણિ તો અરિહંતપ્રતિમાપ્રતિષ્ઠાદિક અનેક ધર્મ-
કાર્યકારી પ્રભાવક થયા. દેશ, નગર, પુર, પાટણે વિહાર કરતા રહ્યા.
તેમના શિષ્ય પંડિત વૃદ્ધવિજયગણિ તથા પંડિત ક્ષમાવિજયગણિ થયા.
તેમાં પંડિત ક્ષમાવિજયગણિ તો દેશના આપવાના ગુણે કરી અનેક
ભવ્ય જીવેને ઉપકારી પવિત્ર ચરણકમલધારી થયા.

સૂરત માંહે સૂરજમંડલુ શ્રી જિનવિજય પસાયો,

વિજયદયાસૂરિરાજે જગપતિ, ઉત્તમવિજય મદ્દાયો રે. ભલે. ૧૧

અર્થ : શ્રી સૂરતમાંહે સૂર્યમંડલુ પાર્શ્વનાથની સ્મૃતિ પ્રણુતિ
મહિમાએ તથા પંડિતશ્રી ક્ષમાવિજયગણિ શિષ્યરત્ન સંપ્રતિ વિદ્યમાન
ચિરંજીવી પરમોપકારી પંડિતશ્રી જિનવિજયગણિએ ઉદ્ધમ કરી મને
પ્રથમ અવ્યાસ કરાવ્યો. તે જેમ માતાપિતા પુત્રને પ્રથમ યગ માંડવા તથા
બોલવા શિખવે તેમ ગુર્વાદિક મને ઉપકારી કાઢ્યો. એ શ્રી તપાગચ્છધિરાજ
ભદ્રારક શ્રી વિજયદયાસૂરિશ્વરના રાજમાં જગત્પતિ જગત્પરમેશ્વર શ્રી વીર-
સ્વામીને મુનિ ઉત્તમવિજયે મદ્દાયો - ગાયો - સ્તવનાગોચર કાઢ્યો. એ
સ્તવન અમચ્છરી ગીતાર્થ પુરૂષો તમે શોધજો ભણાવજો. ભણુતાં-ભણાવતાં
સંયમશ્રેણીએ ભૂષિત થઈ સહેજનંદ પામજો. ૧૧.

ઇતિ અનુયોગાચાર્ય પંડિત શ્રી ઉત્તમવિજયગણિ વિરચિત સ્વોપજ
વિવરણ સહિત સંયમશ્રેણી ગર્ભિત શ્રી મહાવીર સ્તવન સમાપ્ત.

(૧) મૂળ લે. રૂપચંદ્ર : પ.સં. ૫-૧૦, જશવિજયમુનિ સંગ્રહ નં. ૧૭૦.
[હેતૈશાસ્યિ ભા.૧ (૫૨૪૬, ૨૮૮).]

પ્રકાશિત : ૧. શ્રી સસવિજય અંથમાલા નં. ૧, શેઠ બાલાભાઈ
મૂલચંદ, રીચીરોડ, અમદાવાદ.

(૪૨૮૮) + જિનવિજય નિર્વાણુ રાસ (ઐ.) ૧૬ હાળ સં. ૧૭૬૬ આ.શુ.
૧૦ પછી

આદિ - કમલમુખી શ્રુતદેવતા, પૂરો મુજ મુખવાસ,
ગુણદાયક ગુરુ માવતાં, હોય સફલ પ્રયાસ.

અંત - હાલ ૧૬મી

શ્રી ગુરરાજ કદીએ નવિ વીસરે, સાંભરે રાત નિશીદીસ રે.

*

ખટકાયપાલક ભુમતિદાયક પાપનિવારક જગ-જયકરો,
સંવેગરંગી સજ્જનસંગી જિનવિજય ગુરુ જયગુણકરો.

માનવિજય ગુરુ કહણુથી રચ્યો ગુરુનિર્વાણુ એ,

સકલ શિષ્ય ઉત્સાહ ઉત્તમવિનય ઢાડી કલ્યાણ એ.

(૧) લિ.સં.૧૮૧૫, પ.સં.૧૨, લીં.ભં. નં.૨૮૮૨. (૨) પ.સં.૧૪, લીં.ભં. નં.૩૦૯૫. (૩) સં.૧૮૬૩ ભાદ્રવા વદ ૪ સોમે, પ.સં.૧૪-૧૨, પાદરા નં.૩૭૮. [ડિકેટલોગની બા.૧ (૫.૨૧૮), મુષુગૂહસૂત્રી, લીંહસૂત્રી, હૈનૈશાસૂત્રિ બા.૧ (૫.૨૮૯).]

પ્રકાશિત : ૧. મારી 'જૈન ઐતિહાસિક રાસમાળા' કે જેમાં કવિનું ચરિત્ર તેના રાસ સાથે આપેલ છે.

(૪૨૮૯) + અષ્ટપ્રકારી પૂજા ર.સં.૧૮૧૩[૯]

આદિ -

દોહા:

શ્રુતધર જસ સમરે સદા, ક્રુતદેવી સુખકાર,	
પ્રણમી પદકળ તેહનાં, પભાણું પૂજાપ્રકાર.	૧
અર્થ સુણી જિનમુખ થકી, સૂત રચે ગણધાર,	
તે આગમને અનુસરી, રચ્યું અષ્ટપ્રકાર.	૨
નમણું, વિલેપને, કુસુમની, ધૂપ, દીપ, મનોહાર,	
અખંડઅક્ષત, નૈવેદ્યની, અષ્ટમી ફલ સુવિચાર.	૩
ભાવસ્તવનને કારણે, દ્રવ્યસ્તવ અધિકાર,	
કારણથી કારણ સધે, તિણે ધૂર પૂજા ઉદાર.	૪
પીઠ મનોહર થાપિને, અરિહંત પ્રતિમા સાર,	
તાલ મુદંગ વાજિત્રયુત, કરિયે હર્ષ અપાર.	૫
તીર્થોદક કુંભો ભરી, રત્ન પ્રમુખ શ્રીકાર,	
અષ્ટ સહરસ અડખતિના, અથવા કલશ ચ્યાર.	૬

અંત -

કળશ રાગ ધન્યાશ્રી.

ભાવો ભાવો રે ભવિ અષ્ટપ્રકાર ચિત્ત ભાવો.

*

સત્યચયનભાવક સંત્યવિનયો, સંવેગી તસ દાવો,
કપૂરસમી ઉજ્જવલ જસ કીર્તિ, કપૂરવિનય ધ્રુવ ધાવો રે.
ભાવિ. ૪

તત્ત્વ શશિ અઠ અઠ સંવત્સર, (૧૮૧૩) સમોવિનય

જિન ગાવો,

ઉત્તમ પદકળપૂજા કરતાં, ઉત્તમ પદતી પાવો રે. ભાવિ. ૫

(૧) પ.ક.૮થી ૧૦ પં.૧૩, નવપદ પૂજા સાથે લખેલી પ્રત. મારી

પાસે. (૨) પ.સં.૫-૧૧, હા.ભં. દા.૮૩ નં.૧૭. [મુખ્યૂહસૂચી, હેનૈશા-સૂચિ ભા.૧ (૫.૮૫, ૨૭૧).]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજસંગ્રહ પૃ.૪૫૦-૬૦. [૨. પૂજસંગ્રહ (મોહનભાઈ બેઠારભાઈ). ૩. વિવિધ પૂજસંગ્રહ ભા.૧થી ૧૧.]

(૪૨૯૦) [+] ચૌવીસી

(૧) લ.સં.૧૮૪૦, પ.ક.૧૩૯થી ૧૫૨, ભીં.ભં. નં.૨૭૮૨.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન ગૂજ્જર સાહિત્યસૂત્રો ભા.૨ (પાંચ સ્તવન).]

(૪૨૯૧) શ્રાદ્ધવિવિધૃતિ બા.૨. ૨.સં.૧૮૨૪

મૂળ રત્નશેખરસૂરિકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૫૦, અં.૨૦૦૦૦, પ.સં.૪૫૭, સં.લા. નં.૨૯૫૯. (૨) અં.૬૭૬૧, પ.સં.૪૬૧, પ્ર.કા.ભં. દા.૯૭ નં.૧૦૪૮. (૩) સં.૧૮૩૦ ચૈત્ર શુ.૩ યુધ વિરમગામે શાંતિપ્રસાદાત્ ચારા કેશવજી વાંચનાથ લ. પં. ખુશાલવિજયગણિ સત્ક. પં.સં.૧૧, વિરમગામ સંઘ ભં. [આલિસ્ટઓઇ ભા.૨, હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૮૭).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧-૬ તથા ૧૬૬૯. જૈન પરંપરામાં તત્ત્વ=૯ વધારે બળીતું છે તેથી 'અષ્ટપ્રકારી પૂજ્ઞ'નો ૨.સં.૧૮૧૯ પણ શક્ય છે.]

૧૨૩૨. ધર્મદાસ ? (લોકાગચ્છ મૂલચંદ્રજીશિ.)

(૪૨૯૨) અદાર પાપસ્થાનકની સંજાય ૧૮ હાલ ૨.સં.૧૮૦૦

ભા.વ.૧૦ યુધ અમદાવાદમાં

અંદિ-

દુહા.

પ્રથમ જિજ્ઞેસર પાયકમલ, પ્રણમી બે કર જોડિ,

પાપ અદારે વર્ણવું, શુણ્ઞયો આલસ મોડિ.

૧

મુજ્જ ગુરૂ રૂપિ મુલચંદ્રજી, તાસ સેવક ધર્મદાસ,

તે ગુરૂના પથપંકજ નમી, લણસું મન-ઉલ્હાસ.

૨

અંત -

કલશ.

દશે દૃષ્ટિ દોહિલો, આ માંનવલવ બળી કરી,

૨સ આઠ જાંડી ધર્મવાડી માંહિ ૨મો આનંદ ધરી.

૧

અંજલી-જલ જિમ આઉપું, ભરિસો પાણી તણો,

કાનકુંજર બાન સંજયો, વીંજલી અનુઓલો ઘણો.

૨

એહવું બાણી સુણો પ્રાણી, આવે તનચે' નવિ એહો, ?
 સમકિત સહિત તપ શીયલ સંયમ દયા મારગ ધર્મ વહો. ૩
 ગુણુરતનસાગર ધર્મ-આગર કાંત (?) છટ દાતાર એ,
 ઋષિસ્વર ધર્મદાસજી, તસ પટોધર ઉદાર એ. ૪
 ઋષિશ્રી મૂલચંદજી, તસ સયગોપાસકનો વડા, ?
 બાલ બ્રહ્મધર નામે ધર્મવર જેને સુરતર આગલિ ખડા. ૫
 તે ગુરના પરભાવથી, વલી આગમ અનુસારે' કરિ,
 એ અષ્ટદશ પાતિક કલાં તેહથી ચતુર તાસે' પરહરી. ૬
 એ આગમથી કાંઈ આધોપાધો, ઓછોઅધિકો ભાષીઓ,
 હાથ જેડી સાંત મોડી મિચ્છામિ દુકકડ મેં દીઓ. ૭
 સંવત શત અઢાર વરસે', ભાદ્રવા વદિ દશમી દિને,
 શહેર અમદાવાદ વાર બુધે, કર જેડી છણિ પરે ભણે. ૮
 (૧) સંવત ૧૮૨૨ના વર્ષે માગશિર વદિ ૧૦ વાર ગુરો લિખિતં
 ઋષિ સોમચંદઃ વાચનાથ' બાહ અમૃતિ. મુખે' જયણા કરી ભણુજ્યો
 જ્ઞાંતનું બહુમાન્ય કરો. પ.સં.૬-૧૩, રાજકોટ મોટા સંઘનો ભંડાર.
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬-૭. પહેલાં મૂલચંદજીના શિષ્ય તરીકે
 ધર્મદાસ નામ આવે છે અને પછી ધર્મદાસજીના શિષ્ય તરીકે મૂલચંદજી
 નામ આવે છે તેથી કર્તાનામનો કોથડો જીભો થાય છે. પરંતુ ધર્મદાસજી-
 મૂલચંદજી-ધર્મદાસ એવી પરંપરા પણ હોઈ શકે.
 'બાલ બ્રહ્મધર' એ બાળબ્રહ્મચારીના અર્થનો શબ્દ હોવાનું વધારે
 શક્ય છે. એમાં કોઈ નામ વાંચવાનું કદાચ યોગ્ય ન લેખાય. 'કાંત' પાઠ
 પણ બ્રહ્મ જ લાગે છે. એ આખી પંક્તિ મૂલચંદજીના ગુણવર્ણનની
 જણાય છે. તો એમાં કોઈ નામ વાંચવું યોગ્ય ન ગણાય. 'સયગોપાસક'=
 શતકોપાસક, સો ઉપાસકો - સાધુઓ ?]

૧૨૩૩. તત્વવર્ણન

(૪૨૯૩) ભુવનભાનુચરિત્ર બાલા. ર.સં.૧૮૦૧

(૧) લ.સં.૧૮૪૫, ગ્રં.પ૫૦૦, પ.સં.૯૬, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૦૨૭.
 [કેટલોગગુરા.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૬૮.]

૧૨૩૪. (બ્રહ્મ) રૂપચંદ (પાર્થિવચન્દ્રગચ્છ અનુપચંદશિ.)

(૪૨૯૪) કેવલ સત્તાવતી (હિંદીમાં) ર.સં.૧૮૦૧ માવ શુદ્ધ ૫ [રવિવાર ?]

આદિ -

સર્વથા તેમસા.

ઝંઝાર પૂરણુ અલ્પ પદારથ સકલ પદાર્થ કે સિર સ્વામી
વ્યાપક વિશ્વપ્રકાશ સુતંતર જ્યોતિ સર્વ ઘટ અંતરબમી
સિદ્ધ એહી ગુરુ ગોવિંદ હે અરુ શિષ્ય એહી પર છાંડી અકામી
આપુ અકર્તા પુન્યતા ભોગતા તાહિ ત્રિલોકનમે કેવલ નામિ. ૧

અંત - લિંગ અખંડિત સુમતિ સેત કંતાંબર સાકાર સિદ્ધિ સંકાષ્ઠ
પાસશશિ સૂર સો દીપક તાહિકી જોત અનૂપચંદ્ર કહાઈ
તાહીકો અંસ અલ્પ રૂપ સંવેગી અરિહા ધ્યાન કરે મન લાઈ
પંચ લઘુ અક્ષરે સિદ્ધ હું કારજ કેવલ સાધસરપ એ ભાઈ. ૫૫
ક્ષેભાવ અસાર હુવે જળ સીઝે આગમ સાર સમયકો સારા
ત્રિપદી ભેદ અભેદ સમાવેઈ પરમાતમપદ પાવે ધારા
ચલી જાય શિવમગ્ગકે સંમુખ નિરવિકલ્પ નિરૂપધિ તારા
વિમલા રસ રૂપે સિદ્ધિ પ્રગટે કેવલ સાદિ અનંત આચારા. ૫૬
સંવત સંજુ અષ્ટાદશ જનૌ ઉપર એકોત્તર વરસે વચી
માસ સુઉજ્જવલ માધ સુપાંચે તા દિન વસંત રિતુ શુભ મચી
દરસ પરસ હુવો જળ જાની આદિ જિન છબિ સાસિત સચી
વાર સુભો મરિષ[ચ?] રેવતી શુભયોગે કેવલસત્તાવની

૨ચી. ૫૭

કાશી દેસ નયરી જાત્રા જુ આયે વૃષભ જિન ડેરી
ભાવ સું ભેટયો સિદ્ધાચલ તીરથ કમ કઠોર મિટી ભવડેરી
જે જગ પંડિત ભાવારથ વિચાર પઢે તિનકું વંદન મેરી
પૂરણુ કૃપા હુવે સતશુદ્ધી કેવલ સંપતિ આવહિ મેરી. ૫૮

(૧) ઇતિ શ્રી અલ્પ રૂપ સંવેગી વિરચિત કેવલસત્તાવની સમાપ્ત.

પ.ક.૨૦થી ૨૬ પં.૧૧, જશ.સં.

(૪૨૯૫) લઘુ અલ્પભાવની (હિંદીમાં)

નિહાલચંદ્રે (નં.૧૧૭૭) સં.૧૮૦૧માં 'અલ્પભાવની' રચી છે અને
તેથી આને કર્તાએ 'લઘુ અલ્પભાવની' કહી છે.

આદિ - ઝંઝાર હે અપાર પારાવાર ડાઉ ન પાવે
કહુચક સાર પાવે જોઈ નર ધ્યાવેગા
ગુણ ત્રય ઉપજત વિનમ્રત ધિર રહે
મિશ્રિત સુભાવ માંહિ સુદ્ધ હૈંસે આવેગા

અગમ અગોચર અનાદિ આદિ જાડી નહી
એસો ભેદ વચન વિલાસ દેસે પાવેગો
નથવિવહારરૂપે ચાસે હે અનંત ભેદ
અહરૂપ નિશ્ચે નથ એક દ્રવ્ય થાવૈગો.

૧.

અનંત - હેતવંત દીપે સદા રાગદોષ નાહિ કદા
એસે ગુણવંતનકો મેરો પરનામ હે
ગ્યાંતા નર હોઈ ડોહી મો પર કૃપાલ હોજી
હંસકો સુભાવ વલી જે ગુણુનોકા ધામ હે
કછદેશ ઉતપતિ જાતિ કુલ ભયો ગતિ
જિનગુણુ ગાયો સરવંગ મેરો સાંમ હે
એહી લધુ અલગ્યાવની ગ્યાતોમનભાવની
નામરૂપ ગાયો નહી ગુનહી સોં કામ હે.
લિંગાધાર સારપક્ષ સ્વેતાંબર કલો દક્ષ
ધાર વિવહાર સ્થાદવાદ શુદ્ધ અલકી
તાહીમેં પ્રગટ ભયો પાસચંદસુરિ જયો
થાપ્યો પાસચંદગચ્છ આસે જિનધર્મકી
તિનહુમે રચિવંત સાધક અનુપચંદ
સાધ સુસંવેગધારી શક્તિ સુખ સમ્મકી
જિનકી મહંત કીર્તિ તાહીકો નિકટવૃત્તિ
સીધ્ય અહરૂપ જૂઝી રીત અલકમકી.
ક્ષય પાવે ગ્યાંત જગ દેખે શુદ્ધ મોક્ષમગ
ભગવાંત જિન જનંત પછ ચોર રે
ચોરનકો સંગ છોર ફોર નિજ ભોગ જોર
પરપછ ડારિ ગહે મોર પછકોર રે
અન્ય ન સરૂપ ધાર પૂરબકો દેશ સાર
જિહાં વહે સદા સુરસરિતાકો જોર રે
ચિદાનંદ તાહી રૂપ જાહિમેં અનંત સુખ
અહરૂપ સ્વાદ પાયો કાહે કંરે સોર રે.

પર

૫૩

૫૪

(૧) ઇતિશ્રી લધુ અલગ્યાવની અહરૂપ સંવેગીકૃત સંપૂર્ણમ્ ઉપરની
પ્રત, પ.ક. ૧૦થી ૧૯ પં.૧૧, જશ.સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૯-૧૧.]

૧૨૩૫. ન્યાયસાગર (ત. ન્યાયસાગરશિ.)

ન્યાયસાગર આ પૂર્વે નં. ૧૧૦૬.

(૪૨૯૬) [+]. તીર્થમાલા. ૫૫ કડી (ઐ.) ર.સં. ૧૮૦૧ આશાઢ વદ ૫.
બુધ અમદાવાદના જમાલપુરવાડામાં.

આદિ - દૂધા.

સરસ્વતી માત નમી કહું, મુઝ મુખ કરે નિવાસ
તીરથના ગુણ ગાયવાં, દેવો વચનવિલાસ. ૧

અરિહંત સિદ્ધ સંદા નમું, આર્યાર્ય ઉવજાય
સાધુ સકલ નમતાં થકાં, દિનદિન મંગલિક થાય. ૨

ન્યાયસાગર પ્રભુ મુજ ગુર, ગુરગુણનો ભંડાર
જય કહે ચરણકમલ નમી, કરસું તીરથમાલ. ૩

અંત - સંવત અઢાર એકમાં રહિ રાજનગર ચૌમાસ
જમાલપુરના પાડામાં મુઝ ઉપનો હરખઉલ્લાસ. ૫૦

કૃષ્ણચક્ષ આસાઢનો વલિ પાંચમ ને બુધવાર
તીરથમાલા પૂરિ કરી પાંમેવા ભવનો પાર. ૫૧

તપગચ્છ માંહી શિરોમણી શ્રી ન્યાયસાગર ગુરરાજ
ચરણસેવી જય હમ ભણું, મુઝ સીધાં વંછિત કાજ
ભવિષ્યણ તીરથયાત્રા તુમે કરો. ૫૨
કલશ.

જય આદિ જિનવર શાંતિ જિનવર વીર જિનવર પાસણ
તીરથમાલા પૂરી કીધી પોહતી મુઝ મનઆસણ. ૫૩

જમાલપુરના પાડા માંહિ ચારે ચતુર સુખાણણ
પ્રહ ઉઠી પ્રભુચરણ નમતાં થાય જયકલ્યાણણ. ૫૪

તપગચ્છમાંડણ દુરીતખંડણ શ્રી ન્યાયસાગર પન્યાસણ
ચરણસેવી જય કહે મેં કીધો ગુણઅભ્યાસણ. ૫૫

[પ્રકાશિત : ૧. જૈનયુગ એસાડ-આવણ સં. ૧૮૮૫, સંપા. ચતુરવિજયણ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૧૧-૧૨. 'જૈનયુગ'ને આધારે જ ઉપરની
માહિતી આપવામાં આવી હશે, પણ એના નિર્દેશ રહી ગયો જણાય છે.]

૧૨૩૬. ભક્તિવિજય (ત. શુભવિજય-ગંગવિજય-નયવિજયશિ.)

(૪૨૯૭) સાધુવંદના સગ્રાય [અથવા સાપુરુષ છંદ] કડી ૨૮ ર.સં.

૧૮૦૩ ભાદ્ર. ૫. ૧૧ રવિવાર

આદિ - વીર જિજ્ઞેસુર પ્રભુમું પાય, વલિ જૈતમ ગીર્યા ચુરાય,
ઉત્તમ પુરુષ હુઆ નરનાર, કરણીથી પામા ભવપાર. ૧

અંત - ગર્ભાવાસ નાવેં તે વલી, ઇમ ભાષેં તે સુદ કેવલી,
અઢાર ત્રિલોતર ભાદ્રવા સાર, વદ ઇચ્છારસ ને દિત્યવાર. ૨૮
શુભવિજય વાયક મુનિરાય, ગંગવિજય નિત્ય પ્રભુમું પાય,
શ્રી નયવિજય વિબૂધનો સિસ, ભક્તિવિજય પ્રભુમું નિસદિસ. ૨૯

(૧) સંવત ૧૮૭૧ના વર્ષ આસો સુદ ૫ દને સીકસ (શિખ્ય) પં.
દોહતવિજય પઠનાથ. પ.સં.૨-૧૩, જશવિજય મુનિ સંગ્રહ. [મુપુગૂહ-
સૂચી, લીંહસૂચી.]

(૪૨૯૮) રોહિણી તપ પર સ. ૩ ઢાળ ર.સં.૧૮૨૪ કાર્તિક વદ ૫
પાલજીપુરમાં

આદિ - શ્રી શંખેશ્વર જિતપતિ, વામામાતનમદ્ધાર
પરતાપૂરણ પરવડો, સીવરમણી-દાતાર. ૧

કલિકાલે દીપે પ્રગલ્ભ, પ્રજુતામે પ્રતાપ
ભપ જપે ભવિયણ સદા, દાલે ભવસંતાપ. ૨

રોહણી નાંમા તપ થકી, નાસે દુખ જંગલ,
નિતનિત સંપત નવિતવિ, પામે મંગલમાલ. ૩

વીર જિજ્ઞેસુર વિચરતા, રાજગૃહી ઉદ્યાન
આળ્યા તવ ગયો વંદના, શ્રી શ્રેણિક રાજનત. ૪

દેસના સૂણી રાજ કહે, એહ કહે મૂઝ વિચાર,
કિમ રોહણીઈ તપ કર્યો, કહે મૂઝ જગદાધાર. ૫

અંત - અઢાર ચોવીસા હો વરસે પાલજીપુર ચોમાસ.
કાલિ વદિ પાંચમ દિને શ્રી નવપદ્મવ પાસ.

તેહ તણા સૂપસાયથી રોહણીની સજ્જાય,
વાયક શુભનય સીસનો ભક્તિ નમે નિત પાય.

(૧) પ.સં.૨-૧૪, જૈ.એ.ઇ.ભ. નં.૧૨૭૧. [લીંહસૂચી.]
(૪૨૯૯) ચિત્રસેન પદ્માવતી ચરિત્ર બાલા. [અથવા સ્તબક]

મૂળ પાઠક રાજવદ્ધભટ્ટ ૧૨૨૪ શ્લોકમાં ર.સં.૧૫૨૪(૨૨)માં.
શ્રી નયવિજયશિખ્યેભક્તિનાસ્તિબુકાર્થઃ

ચરિત્ર ચિત્રસેનસ્યઃ પુણ્યાથે આશિર્ત્તિમતઃ. ૧૨૨૫
—પંડિત નયવિજય શિખ્યઃ પં. ભક્તિવિજય ગણિધ દમાથે

કરિનંદ કયુ' ચિત્રસેત પન્નાવતિ ચરિત્રઃ શિષ્ય પુન્યવિજયને' અર્થે મનોહર સુંદરઃ ૧૨૨૫.

(૧) સં.૧૬૨૯ કા.વિદ ૨ રવૌ રાત્ર ઘડી ૪ જાતે ભ. વિવેકસાગર-સૂરિ શ્રી સુખઈ ચતુરમાસ તદ્દ-આજ્ઞાકારિ પુણ્યમાવિત્ર શ્રી મેઘલાલજિ તત્તશિષ્ય મુ. સુમતિવરદનજિ તત્તશિષ્ય મુ. દેવમાવરદને લખીકૃત્યં સ્વવાચનાર્થે શ્રી બાએટ મધે શ્રી આદિનાથ પ્રસાદાત્ ભુલચુક મીઝાઈ દોકડઃ. પ.સં.૧૦૮, મ.જૈ.વિ. (૨) સં.૧૮૪૦ શાકે ૧૭૦૫ કા.શુ.૧૩ સુરે લિ. પં. લક્ષ્મીવિજય શિ. અમરવિજય શિ. કપુરવિજયેન મહેસાણા નગરે આદીશ્વર પ્રસાદાત્. પ.સં.૬૩, ઘોલા ભં. (૩) અંચલગચ્છે ખૂબ-ચંદ્રાજ્યે સં.૧૮૭૧ માગશીર કૃ.૭ સોમ ભુજનગરે ચેલા પીતાંબર વાંચનાર્થે. પ.સં.૮૭, વિરમ. સંઘ ભં. (૪-૬) કાકડમાં ટળાકારનું નામ ભક્તિવિજય આપ્યું છે. સં.૧૮૫૭, પ.સં.૮૪, સેં.લા. નં.૨૭૯૪; પ. સં.૯૮, સેં.લા. નં.૨૭૯૫; અને સં.૧૮૬૨, ગ્રં.૧૮૫૦, પ.સં.૮૦, સેં.લા. નં.૧૩૫૭૩. (૭) સં.૧૮૮૭, ગ્રં.૧૨૦૦, પ.સં.૧૫૧, લીં.ભં. કા.૩૪ નં. ૩. (૮) પ.સં.૧૧૮, લીં.ભં. કા.૪૨ નં.૧૮. (૯) પ.સં.૧૩૪, વિ.કા. નં.૮૧૫. [આલિસ્ટઓઈ ભા.૨, મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૫૬, ભા.૩ પૃ.૧૫-૧૬, ૪૮૪, ૧૫૯૭ તથા ૧૫૯૮. પહેલાં આ કવિને નામે ર.સં.૧૫૨૨નો 'ચિત્રસેત પન્નાવતી રાસ' મૂકેલો, જે માહિતી પછી યોગ્ય રીતે સુધારી છે. આમ સુધાર્યા પછી ભા.૩ પૃ.૧૫૯૭ કર્તાનામ ભક્તિલાલ કેમ રહેવા દીધું છે તે સમન્વય એવું નથી. ત્યાં કવિએ આ બાલાવખોધ સ્વશિષ્ય ચારુચંદ્ર માટે સં.૧૬૫૨ પહેલાં રચ્યો હોવાનું અનુમાન પણ કયુ' છે કેમકે "ચારુચંદ્રે લખેલ સંસ્કૃત ઉત્તમકુમાર ચરિત્ર'ની પ્રત સં.૧૬૫૨ ભા.શુ.પ શુકની લખેલી મળે છે (વેચર નં.૨૦૦૦) તેથી આ બાલા. તેની પહેલાં હોવો ઘટે." આ અનુમાન તથા અનુમાનનો આધાર ખોટો છે. કવિનો ઉદ્દ્યત ટળાથ જળતાવે છે કે 'ચારુ' શબ્દ 'મનોહર - સુંદર'ના અર્થમાં છે, એમાં શિષ્યનામ વાંચવાનું નથી. વસ્તુતઃ શિષ્ય પુણ્યવિજયને અર્થે બાલાવખોધ કર્યો છે.]

૧૨૩૭. મતિરત્નગણિ (ખ. હીપચંદ્ર-દેવચંદ્રજીશિ.)

દેવચંદ્રજી જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૧૦૩.

(૪૩૦૦) + સિદ્ધાચલ તીર્થયાત્રા (ઐ.) ૫ ઢાળ સં.૧૮૦૪ના અરસામાં

આમાં સુરતથી કચરાશાએ કાઢેલ સંઘનું વર્ણન છે, તેમાં રૂપચંદ્ર
કરીને ગૃહસ્થ પણ સંઘની તરીકે જોડાયા હતા. એ કુમસથી દરિયામાર્ગે
વિદાય થઈ ભાવનગર ખંદર જીત્યો. ત્યાં ભાવગિંહણ (કે જેમણે સં.
૧૭૭૬ વૈશાખ શુદ્ધ ૩ને દિને ભાવનગર વસાવ્યું હતું અને જેણે ૬૧ વર્ષ
સુધી સ્વતંત્રપણે રાજ્ય કરી સં. ૧૮૨૦માં સ્વર્ગવાસ કર્યો હતો) રાજ્ય
કરતા હતા. તેમણે ચાંચિયાને જેર કરી જકાત ઓછી કરી સમુદ્રને નિલય
અને વેપારીઓને આગાદ કર્યા હતા. ભાવનગરથી વરતેજ, કનાક થઈ
સંઘ પાલીતાણે આવ્યો હતો. આ સંઘમાં ભાવનગરથી (તપાગચ્છના)
પં. ઉત્તમવિજયજી સાથે ચાલ્યા હતા. તદુપરાંત કવિતા ગુરુ દેવચંદ્રજી,
તપગચ્છીય સુમતિવિજય પણ સાથે જ હતા. આ કૃતિ રચનાને સંવત
કે યાત્રા કર્યાનો સંવત આમાં કવિએ આપેલ નથી, પણ કોઈ કવિયણે
આ કવિના ગુરુ પ્રસિદ્ધ અધ્યાત્મી દેવચંદ્રજીના સ્વર્ગવાસ પછી તેના ચરિત્ર
રૂપે રચેલ 'દેવવિલાસ' નામના રાસમાં જણાવ્યું છે કે

સંવત દશ અષ્ટાદશે, કચરા સાહાજઈ સંઘ,
શ્રી શત્રુજય તીર્થનો, સાથે પધાર્યા દેવચંદ્ર.
સાહ મોતીયા લાલચંદ જાણીઈ, જૈન મારગમેં પ્રવીણ,
આવિકા અવલ તે ભક્તિમાં, દાનેશ્વરીમાં નહીં ખીણ.
સંઘમેં શ્રી દેવચંદ્રજી, અન્ય વ્યવહારીયા સાથ,
શ્રી શત્રુજય ગિરિ આવીયા, લેવા ધર્મનું પાથ.
પ્રતિષ્ઠા જિત્વિંખની, ગુરુજીઈ કાધી તત્ર,
સાહી સદ્ગુણ દ્રવ્ય પ્રરચીએ, ગુરુચરને તે યત્ર.

આ પરથી સં. ૧૮૧૦માં આ જાન્યું હતું પણ પુરો સંવત ૧૮૦૪
જણાય છે અને તે આ અરસામાં આ કૃતિ રચાઈ હોવી જોઈએ, કારણકે દેવ-
ચંદ્રજીએ પોતે 'સિદ્ધાચલ સ્તવન'માં સં. ૧૮૦૪માં આ કચરા કીકાના સંઘનો
ઉલ્લેખ કરેલ છે. [તથા નીચેની કૃતિની હસ્તપ્રત સં. ૧૮૦૫ની મળે છે.]

આદિ - સરસતિ સામિને પાય નમી, માય વચનવિલાસ,

સંઘની શત્રુજી ગિરિ તણે, ગાવા મન ઉલ્લાસ.

નમું તે દેવ ચક્રેશ્વરી, કવલ જક્ષ ભક્ષિ ભાત,

આદિસર નમતાં થકાં, મિલેં મુગતિ મહંત.

વીર જિજ્ઞસરને નમું, ગોતમ ગણધર સાર,

જીવ ઘણા પ્રતિબોધિને, જિતાર્યા ભવપાર.

૧

૨

૩

સુરતના કચરાશાએ સંઘ કાઢ્યો. ભાવનગર આવ્યા ત્યાં ભાવસિંહજી રાજ્ય કરતા હતા.

કારતિક વદિ તેરસિ દિને, સંઘ ચાલ્યો સુખકારી રે,
ત્રિણ દિવસ પાદર રહ્યા, સંઘનીની બહ બલિહારી રે. ૨-૧૦

*

ખરતરગચ્છ દેવચંદ્રજી, તે પિણ સંઘ માંહેં બાણું રે
પંડિત માંહિ શિરોમણિ, તેહની દેશના ભણી વખાણું રે. ૨-૧૬

*

શેત્રુંજી ભેટ્યો ધરી મન બહુ અતિમાન રે
રાજા પૃથ્વીરાજજી રે, કુંઅર શ્રી નવધન નામ રે. ૩-૧

*

વિધિઉપદેશક શ્રુતજલધિ, દેવચંદ ગુરરાય,
સંવેગી જિનમારગી, ઉત્તમવિજય સહાય. ૩-૩
એતલેં ખંભાચત થકી રે, ઓગણવ સ્યું સુવિસિદ્ધ,
સંઘ કરી આવી મિલ્યો, જીવજી સાહ પ્રસિદ્ધ. ૩-૪

*

ઇમ અનેક સંઘવી બહુ મિલ્યા, કરવા જિનવર-ઝાણ,
સૂરતિથી વિધિપક્ષિ આવીયા, ઉદયસાગરસૂરિ ભાણ. ૪-૪
પાઠક સુમતિવિજય તપાચચ્છવર, ઇમ યતિવર્ગ અનેક,
ચારે વર્ગ મિલ્યા જિન ભેટવા, પ્રભુભગતિ જિન છેક. ૪-૫

અંત -

કલશ.

તસ સંઘ યાત્રા સુવિધિ કરણી મનપ્રમોદેં આચરેં
તસ તવન ગુદ્યો ખરતર સંઘપતિ હેતે આદરેં,
ઉવચાયવર શ્રી હીપચંદેં શિસ ગુર દેવચંદ એ

તસ સિસ ગણિ મતિરત્ન ભાષેં સકલ સંઘ આણુંદ એ. ૫-૩૧

(૧) ઇતિ શ્રી સિદ્ધાચક્ર મહિમા વર્ણન સ્તવન સંપૂર્ણ લિખિત
સંવત ૧૮૦૫ વર્ષે વૈશાખા સિનેકાદસ્યાં સકલપંડિતશિરોરત્ન પંડિત શ્રી
પ શ્રી ચિનીતવિજયગણિ તચ્ચરણબ્રમરાધમાન પં. દેવવિજયગણિના
સંઘવી કચરા કીકા તસ્ય બ્રાતા સં. કૃતેચંદ સુત સં. જીવેચંદ પઠનાથ
ગ્રાદશ પુસ્તક દષ્ટવા તાદશ લિખિત મયા, યદિ શુદ્ધમશુદ્ધ વા મમ
દોષો (ન દીધને) ૦૧. પ.મં. ૧૦-૧૦, ડાહ્યાભાઈ મોતીચંદ વડીલ, સુરત.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન તીર્થમાલા સંગ્રહ પૃ.૧૭૬-૮૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૧૬-૧૮.]

૧૨૩૮. ધર્મચન્દ્ર (પાર્શ્વ. હર્ષચંદ્રશિ.)

(૪૩૦૧) જીર્વાવચાર ભાષા દોહા ર.સં.૧૮૦૬ યે.શુ.૨ બુધ મકસૂદાબાદ

(૪૩૦૨) નવતરવ ભાષા દોહા ર.સં.૧૮૧૫ મા.શુ.૫ મકસૂદાબાદ

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૩૨૧-૨૨.]

૧૨૩૯. રત્નધીર (ખ. હર્ષવિશાલ-જ્ઞાનસમુદ્ર-જ્ઞાનરાજ-લખ્ષ્મી-
હય-જ્ઞાનસાગરશિ.)

(૪૩૦૩) ભુવનદીપક બાલા ર.સં.૧૮૦૬

રસાશ્રવસ્વિન્દુમિતે

(૧) ભા.છ. સને ૧૮૮૨-૮૩, નં.૩૧૦ (પી.૧).

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૧૬૬૮. કૃતિના ર.સં.નું અર્થઘટન આમ થયું જણાય છે : રસ = ૬, અશ્ર (અશ્રુબિન્દુ) = ૦, વસુ = ૮, ઇન્દુ = ૧. 'અશ્ર'ને સ્થાને 'આશ્રવ' માનીએ (ને એક 'વ' છાપભૂલમાં રહી ગયો છે એમ માનીએ તો ર.સં.૧૮૫૬ થાય. પરંતુ લખ્ષ્મીદયની કૃતિઓ ર.સં.૧૭૦૭થી ૧૭૪૫ની મળે છે (જુઓ આ પૂર્વે લા.૪ પૃ.૧૫૭) તેથી તેના પ્રશિષ્યનો સમય સં.૧૮૦૬થી મોડો હોવાનો સંભવ ઓછો રહે છે.]

૧૨૪૦. (ઋષિ) જેમલ (લોકાગચ્છ)

જેમલજીના ટૂંક વૃત્તાંત માટે સં.૧૮૫૩ના ક્રમમાં અજ્ઞાત કવિની કૃતિ જુઓ.

(૪૩૦૪) + સાધુવંદના ૧૧૧ કડી ર.સં.૧૮૦૭ જાલોરમાં

આદિ - તમું અનંત ચોવીશી, સિંધભાદ્રિક મહાવીર,

આર્થ ક્ષેત્રમાં, ઘાલી ધર્મની સીર.

૧.

મહા અતુલ્ય બલિ નર, શત્રવીર ને ધીર,

તીર્થ પ્રવર્તાવી, પહોંત્યા ભવજલતીર.

૨.

અનંત - એ જતિયો સતિયો શું, રાખો ઉજ્જવલ ભાવ,

એમ કહે ઋષિ જેમલજી, એહ જ તરણનો દાવ. ૧૧૦

સંવત અઢાર ને વરસ સાતો શિરદાર,

ગઢ જાલોરમાં એહ કહો અધિકાર.

૧૧૧

(૧) રા.એ.સા. મુંબઈ. (૨) લિ. પૂજ પ્રાગજી સં.૧૮૬૫ કા.શુ.૧૦

જેતપુરમાં. પ.સં.૬-૧૨, ધો.ભં. (૩) લિ. વિપ્ર શંકર સેવાસામાં સં.
૧૯૧૩ શ્રા.શુ.૪ ભોમ. પ.સં.૬-૧૦, ધો.ભં. (૪) લિ.સં.૧૯૧૩, પ.સં.૫,
લીં.ભં. નં.૧૮૮૪. [લીં.હસ્યી.]

[પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પુષ્પવાટિકા ભા.૨ પૃ.૫૪૬-૫૫. ૨. જૈન
સ્વાધ્યાય મંગળમાલા ભા.૨ પૃ.૬૯-૭૦. ૩. જ્ઞાનાવલિ પૃ.૧૧૫-૧૨૩.]
(૪૩૦૫) નેમચરિત્ર ચોપાઈ અથવા નેમ રાસ ર.સં.૧૮૦૪ ભા.શુ.૫

(૧) પ.સં.૫, જિ.ચા. પો.૮૧ નં.૨૦૨૩.

(૪૩૦૬) ખંધક ચોદાલિયું અથવા ચોપાઈ ૬૭ કડી ર.સં.૧૮૧૧ ચૈ.૭
લાડુયામાં

આદિ - સાવથી નગરી સોહામણીજી, કનકકેતુ તિહાં રાય,

ખંધકકુમર સોભાગીયોજી, મહલીકુમરી માય.

દ્વામાવંત જોય ભગવંતરો ગ્યાંત.

૧

અંત - કરમ ખપાવી મુગતે ગયા, વધાર્યો હો જયો ધરમની સેવ,

સંવત અઠારે ઇચારોતરે ચૈત્ર માસા હો સાતમ વાર.

લાડુચૈ જેમલજી કહે ઉછાઅધિકો હો મીછામિ દુકકડ જોય. ૬૭

(૧) પ.સં.૮-૬, કુશલ. (૨) ચતુ.

(૪૩૦૭) અર્જુનમાલીની ઢાલ ૬ ઢાળ ર.સં.૧૮૨૦ કા.શુ.૧૫

આદિ - દુહા

વધમાન જિતવર નમું, સકલ જીવાં સુખદાય

નામે દુખદોહગ ટલે, ભુખ વારી જાય.

૧

અરજુન માલામર તણો, કહેસુ ચિત વિશેષ

એકમતાં થઈ સાંભળો, છાંડી રાગ ને દ્રેષ.

૨

અંત - અંતગડ માહે કાઢો નિચોડી, તિણુ અણસારે રિષ જેમલ જોડી

અઢાર સે ને વીસ માયા, કાતિ સુદ પુનમ સુભ ઠાયા.

(૧) લખંત્ર મેઘજી. પ.સં.૭-૧૦, ધોધા ભં. દા.૧૬ નં.૨૩.

(૪૩૦૮) અવંતિસુકમાલ ચોદાલિયું ર.સં.૧૮૨૫ આસો શુ.૭ નાગોરમાં

અંત - અંતગડ સૂત્ર માંહિ જિણુજી ભાખીયા, તિણુજીસારે જેમલજી

કહે. ૧૯

પચીસે આસોજ માસ, સુદ સાતિમ દિનૈ, નગર નાગોર ભાખીયો એ

(૧) પ.સં.૩, શુ.વિ.ભં.

(૪૩૦૯) પરદેશી રાજનો રાસ [અથવા સંધિ, ચોપાઈ, ચરિત્ર]

૨૨ દાળ

આદિ-

દુહા

રાયપસેણી સૂત્ર મધે, રાય પ્રદેસીના લાવ,
સુરીયાલ દેવ ભરને હુવો, ધરમ લણી પ્રભાવ. ૧

આમલક'યા નયરી, સમોસર્યા મહાધીર,
સુરીયાલ દેવ તિહાં આવીયો, નાટક કરવા તીર. ૨

(અન્ય પ્રતમાં)

દુહા

અરિહંત સિદ્ધ વલિ આવીયા, ઉવઝાય સવલા સાધ
મુગતિનગરના દાયકા, એ પાંચ પદ આરાધ. ૧

નમુ' વીર શાસનધણી, ગણધર ગીતમસ્વામી
માથે હાથ દેઢ કરી, સાર્યાં ઘણાનાં કામ. ૨

સિધ પ્રદેસી રાયની, રાયપસે'ણીમાંય
તિણ અણસારે એ કહું, કિમલિક અર્થ પસાય. ૩

કિણ આડંબર આવીયો, કિમ વાંઘા બધ'માન
નાટક પાડ્યો કિણ વિધે', તે સુણજ્યો કરી પ્યાંન. ૪

આમલક'યા નગરી હુતી, બાગમે' હુતો અંબસાલ
તિહાં શ્રી વીર સમોસરા, વાણી સરસ રસાલ. ૫

સ્વેત રાજ પણુ આવીયો, સેવ કરે ચિત લાય
ખીજા પણુ નર બહુ, દરસણુ દેખણુ બધ. ૬

સુરીયાલ દેવ પણુ આવીયો, વાંઘા વીર જિણુંદ
દાદશ પરસણુ (પ્રશ્ન) પૂછીયા, પાર્યો મન આણુંદ. ૭

અંત-

દાલ ૨૨મી. પુન્ય સદા ફલે - દેશી.

કેવલ જ્ઞાન પામાં પડે રે, વિચરસે કેતલાએક કાલ

ઘણાં વરસ ઉપગારને', કેવલ પ્રગન્યા પાદ્યો રે

ધન્ય જિન ધર્મને.

રાયપસેણી સૂત્ર મેં રે, એ કહો અધિકાર

ભણે ગુણે શ્રવણે સુણે રે, પામે ભવગલપારો રે. ધ.૧૧

સૂત્ર વિરુદ્ધ જે મેં કહો રે, અધીકોઓહો કોય

રિષિ જેમલે કહિ જીસો રે, મિછામી દુકડં મોયો રે. ધ.૧૨

(૧) પ.સં.૨૪-૧૨, ઇતી પરદેશી રાજનો રાસની હાલુ ૨૨ તથા અષાઢાલુતીનો ચોઢાલીડે તથા સઝાડે બે સમપુર્ણ. સંવત ૧૯૦૭ના ભાદરવા શુદ્ધ ૧૧ વાર સોમવારે શ્રી ધાંધલપર મધે લખો છે લખીતંગ સા વાલજિ મુલજીએ લખુ છે. તે સરવના ગરથાંગ્રંથ સિલોક ૭૭૫ છે. શ્રી કલ્યાણમસ્તુ શ્રી સુભમસ્તુ. રાજકોટ મોટા સંઘનો ભંડાર. (આમાં આ રાસનાં પ્રથમ પત્ર ૨૦ છે.) (૨) આશરે ૧૨૦૦ શ્લોકપ્રમાણ, પ.સં. ૨૫-૧૭, યુ.નં.૧૩-૨૬. (૩) સં.૧૯૭૨, પ.સં.૩૪-૧૧, યુ.નં.૧૩-૨૭. [ડિક્ટેલોગ્રાફીને ભા.૧ (પ.૧૨૮), મુદ્રગૂઢસૂચી, રાહસૂચી ભા.૨.]

(૪૩૧૦) દિવાલી સઝાય

આદિ - ભજન કરો ભગવાનનો, ગણધર ગોતમસ્વામી
તરણતારણ જગ પ્રગટા, લ્યો નિત પૂનિત નામ,
દિવાળી દિન અવિયો.

અંત - અંગ ઉપાંગે છેદમે જીવદયા ઉપર તાંત,
તિણ સુરિય જેમલ કહે, ઇસી દીવાળી માન. દિવાળી દિન.

(૧) યુ.વિ.ભં.

(૪૩૧૧) અંદ્રગુપ્ત સોત્ર સુપના સઝાય ૩૫ કડી

આદિ - પાડલીપુર તાંમૈ નગર, અંદ્રગુપ્ત તિહાં રાય,
સોલે સુપણાં દેખીયા, પાખી પોસા માંહિં. ૧

અંત - વિવહાર સૂત્રની ચૂલકા, કહો ભદ્રબાહુ સ્વામી રે,
તિણ અણસારેં જાંણુજો, ઋષ જેમલજરી જોડો રે.
અંદ્રગુપ્ત રાજ સુણોં. ૩૫

(૧) સં.૧૯૦૯ લિ. ઋ. દેવીચંદ મંગલવાર 'પૂરણીયે' નગર મધ્યે આખૂ ગો. ગુલાબચંદજીએ કોડીમે શ્રી નમદર્શણ સ્થાને. પ.સં.૩૦, તેમાં છેલ્લાં ત્રણ પત્ર, કુશલ પો.૩૦. (૨) ચતુ.

(૪૩૧૨) કમલાવતી સઝાય

(૧) ચતુ.

(૪૩૧૩) રથૂલિભદ્ર સઝાય

(૧) ચતુ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૨-૨૫, ૩૨૧ તથા ૧૫૩૫-૩૬.]

૧૨૪૧. જગજીવનગણિ (લોકાંગચ)

આ કવિની ગુરુપરંપરા એક કલ્પસૂત્રના બાલા. પરથી એમ જણાય

છે કે : ૩૫-જીવ-વરસિંહ-લઘુ વરસિંહ-જસવંત-૩૫સિંહ-દામોદર-કર્મ-સિંહ-કેશવજી-તેજસિંહ-કાન્દજી-તુલસીદાસ-જગદ્ગુપ્ત શિષ્ય છે. અને તેના શિષ્ય મેઘરાજ. (જુઓ ઉપે પછી સં. ૧૮૩૦ના ક્રમમાં.)

ચીતલમાં સં. ૧૮૨૨માં જગજીવનગણિ ચોમાસું રહ્યા એમ તેમના શિષ્ય મેઘરાજ જણાવે છે.

(૪૩૧૪ક) સંભવ જિન સ્ત. ૭ કડી ૨.સં. ૧૮૦૭ આસે

આદિ - સકલ સુરાસુર સેવિત શંકર કિકર જસ નરરાયાજી,

અંત - સંવત અઢાર મુનિ આસું માસે, ગણી જગજીવન જયકારી.

સંભવ. ૭

(૪૩૧૪ખ) મહલી સ્ત. ૭ કડી ૨.સં. ૧૮૧૪

આદિ - મહલી જિણેસર સાહિબા રે સિદ્ધસાધ્યકરણુ જગસ્વામિ રે જી રે.

અંત - સંવત ૧૮૧૪ને સમે રે લો, ગુણુ ગાયા મહિલ જિણુંદ રે,

ગણિ જગજીવન ગુણુ સ્તવે રે, દેવ આપો અધિક આણુંદ રે. ૭

(૪૨૧૪ગ) ઝપલ સ્ત. ૧૧ કડી ૨.સં. ૧૮૧૫ આ. પોરબંદરમાં

આદિ - વિમલ નયર વનિતા વર વંદીએ.

અંત - પોરબંદર સંધ કર સોહિ, ગુરુભક્તિ કરે લલ લાવે,

સંવત અઢાર સિદ્ધ આવણુ માસે, જગજીવન ગુણુ ગાવે. ૧૧

(૪૩૧૪ઘ) નેમ સ્ત. ૮ કડી ૨.સં. ૧૮૨૫ આસે

આદિ - મધુકર માધવને કહેજો - એ દેશી.

નેમીસ્વર જિનવર ગાઉ, આતમરમણુ પૂરણુ પાઉં.

અંત - સંવત ૧૮૨૫સે વરસે જિનગુણુ સ્તવ્યા આસુ માસે

ગણિ જગજીવન ઉલ્લાસે રે. નેમિ. ૮

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૦-૨૧. કૃતિઓ કયાંથી હસ્તપ્રત રૂપે કે મુદ્રિત રૂપે મળી છે તે નોંધવાનું રહી ગયું છે.]

૧૨૪૨. જિનકીર્તિસૂરિ (ખ. જિનવિજયસૂરિશિ.)

[કવિની વિશેષ માહિતી માટે જુઓ જૈન ગૂર્જર કવિઓ, પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૨, પૃ.૬૬૯.]

(૪૨૧૫) ચાવીસી ૨.સં. ૧૮૦૮ કા. ૧૧ વિકાનેર

આદિ - શ્રી વિદ્યાદાતૃભ્યો નમઃ આદિ જિન સ્ત.

સાહિબતે જબ ભેટીયૌ, તબ ઐસેં મુઝ નેહ

માંજી માહરી મન તણી, તિહાં જબ લાગા તેહ.

સા. ૧

રૂપે તો રૂડા બણા, લગે ત્યાં સું રંગ
ભમરો તો રસ લેઇલા, એવે કમલ સુરંગ.

સા. ૨

*

પ્રથમ જિણેસર પરગડો, શ્રી શ્રી આદિકિર્તિનેંદ્ર
ભવવારિધિથી તારબયો, પલણે કીર્તિ સૂરિંદ્ર.

સા. ૫

અંત -

કલશ દાઢ રૂપ જિનમાલિકા એહ વિરાજે.

ઇમ શ્રી જિનમતને અનુસારે, ભાવભગતિ મન ભાષ

વિક્રમપુર વાંઘાં સુવિવેકે, પ્રખલ સુજસ પુન્યાઈ રે.

૧

જિનરાજ સદા વરદાઈ. આંચલી.

સંવત વસુ શિવ સિદ્ધ શશી, તિથિ ઈગ્યારસ અધિકાઈ

ચિત હરખિત કાગુણુ ચૌમાસે, ગુણીયણુ હિલમિલ ગાઈ રે. જિ. ૨

શ્રી જિનસાગરસૂર પાટોધર, શ્રી જિનધનમ સહાઈ

શ્રી જિનચંદ્રસૂરિ સૂરીશ્વર, શ્રી જિનવિજય સવાઈ રે. જિ. ૩

પદપંકજ તેહને પરસાદે, યા ઉત્તમ મતિ આઈ

શ્રી જિનકીર્તિ જિનગુણ જપતાં, કરીય સફલ કવિતાઈ રે. જિ. ૪

સુખકારણ જિનવરની સ્તવના, યોવીસી ચિત લાઈ

અધિક વિનોદ ઘણે આણુંદે, ચતુરનરાં ચતુરાઈ રે. જિ. ૫

(૧) સં. ૧૮૧૦ વૈ. સુ. ૧૨ ચંદ્રે બીલાડા મંચે ભ. શ્રી જિનકીર્તિ સૂરેંદ્ર

રાજ્યે લિ. પં. ભીમરાજસ્ય મિત્રસ્ય હેતાથે. પ. સં. ૮, વીકા. કે કૃપા.

પો. ૪૫ નં. ૮૦૪. (ભીમરાજ જુઓ હવે પછી સં. ૧૮૧૬ના કમમાં.)

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન ગૂજર સાહિત્યરત્નો ભાર (પાંચ સ્તવન).]

(૪૩૧૬) પાર્થનાથ વૃદ્ધ સ્ત. ઢાળ ૪

આદિ - સખી લોદ્રપુરે રલીયામણા, ચાલો ચાલો હો જય, ભેટાં

જિણુંદ કી

તીરથ એ તિહુયણુતિલો, સુખ દીડાં હો ઉપજે આણુંદ કિ. લો. ૧

અંત -

કલશ

ઇમ લોદ્રપુર વર મહીયમંડણુ જગત્-સુખદાયક જયો

પ્રભુ દરસ પરસણુ શુદ્ધિ સમકિત અધિક મતિ ઉજવલ ભયો

જિનવિજયસૂરિ સુસીસ યુગતે નોડિ જિનકીર્તિ કહે

શ્રી પાસ ચિંતામણિ પસાયેં લાભ મનવંછિત લહે.

(૧) સં. ૧૮૧૦ શાકે ૧૬૭૫ વૈ. સુ. ૧૨ મિલાતટપુરે ભ. જિનકીર્તિ-

સૂરીણાં ચતુર્માસી સ્થિતેન લિ. ભ. જિનવિજયસૂરિ શિ. પં. ગુલાલયંદજી
શિ. પં. ભીમરાજ લિ. દુર્ગદાસ શિ. પં. જગદ્ગણિ શિ. પં. થાનસિંધ
શિ. પં. દુલીયંદ કપૂરચંદ્રાદિ પકનહેતાથે. ઉપરની ચોવીસી સહિતની
પ્રત, પ.સં.૮-૧૪, કૃપા. પો.૪૫ નં.૮૦૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૨ તથા ૧૫૫૪-૫૫.]

૧૨૪૩. રત્નવિજય (ત. હીરવિજયસૂરિ-કલ્યાણવિજય ઉ.-
ધનવિજય પાઠક-કુંવરવિજય ઉ.-ગુણવિજય ગણિ-ધીરવિજય
-પુણ્યવિજયશિ.)

(૪૩૧૭) શુકરાજ ચોપાઈ ૬૫ હાળ ૨.સં.૧૮૦૮ આસો શુદ્ધ ૧૦
ગુરુવારે નૈયડમાં

આદિ - દુહા.

વંછિતપૂરણ છે સદા, શ્રી રિસહેસર દેવ,
ચિત ચોધે કરીને સદા, હું પ્રણમું નિતમેવ. ૧

(અથવા)

શ્રી રીસહેસર વિનવું, પ્રણમું ચરણ ઉલાસ
કામિતદાયક તું સદા, અવિકારિ અવિનાસ. ૧

પ્રથમ તીર્થ કર તું જયો, બોધબીજ-દાતાર,
યુગલાધરમ નિવારવા, જાણે ઉગ્યો દિનકાર. ૨

વર્ધમાન નામિ લલો, ચોવિસમે જિનચંદ,
સંપ્રતિ સાસન જેહનો, પ્રણમું પરમાણંદ. ૩

પથ પ્રણમી નિજ ગુર તણા, માણું એક પસાય,
વરદાયક છે તું સદા, પ્રણમું હું ચિત લાય. ૪

ખુંડરીક નામ આગે હવું, લોકોમાં વિખ્યાત,
ગુણે કરીને નીપતું, શત્રુજય અખ્યાત. ૫

શત્રુજય તે કિંમ હવો, કર્યો અછે અધિકાર,
તે ઉપરિ તુંમે સાંભલો, શુક નૃપ ચરિત્ર ઉદાર. ૬

કુંણુ તે શુક પ્રભુ કિહાં થયો, કુંણુ ગાંમ કુંણુ કાંમ,
હું કહું વિસ્તરપણે, સહું સુંણયો ગુંણધાંમ. ૭

વાત રસિક છે એહની, વ્યક્તા છે ગુણવંત
વિચક્ષણુ નો શ્રોતા હોઇ તો, ઉપજે રસ અનંત. ૮

અંત - દાલ દપમી. વાઘાજીરા ભાવનરી દેશી. રાગ ધન્યાસી
 શ્રી સુકરાય ઋષી ગુંણ ગાયા, દિનદિન ચડતે દીવાળજી,
 નિસૂણો ભવિકા પરમ ગુંણાકર, વાળે જસના જસવાળજી. શ્રી. ૧
 પુંડરગિર મહિમાથી એહનો, બહુ વિસ્તરીજી જસવાસજી,
 જસ વિસ્તરતે તીર્થ તણો પણિ થયો નામ શત્રુને ઉલાસજી. શ્રી. ૨
 સુંણયો શ્રોતા શુક કિહે કાલે, પ્રગટ્યો પૂહવી જગીસજી,
 અભિનંદન જિત સુમતિ વિચાલે, થયો શુક નૃપ વિસવા
 વીસજી. શ્રી. ૩

જ્યોજ્યો એહની કરણી રૂડી, ભાગ્યબલિ સુપ્રવીણજી,
 બાહ્ય અભ્યંતર ભેદ ને વિવિધ, તેહ સું સદા લયલીણજી. શ્રી. ૪
 તેહની કાર્યસિદ્ધિ ડનુસારે, નામ યથારથ એહનોજી,
 આજ લગણુ તે નિશ્ચલ છે ભવિ, શત્રુજય નામ જેહનોજી. શ્રી. ૫
 ઇણી પરે ને ભવિ ભાવ ધરીને, કરસ્યે કૃત્ય ને કરણીજી,
 તેહી જ સિદ્ધતા થોડે કાલે, હોસ્યે એ ભવઉદ્ધરણીજી. શ્રી. ૬
 જિમ શુક નૃપને ગિહ પ્રકારે, વેરી વિલયે ગયા બાંણોજી,
 બાહ્ય વેરી તો અંદરસેખરજી, અભ્યંતર કરમ વખાંણોજી. શ્રી. ૭
 એ ગિહ વેરી વીજસવાદ લહીને, પોહોતા શિવપુરવાસજી,
 તિમ ને દોઈ ભવિજન આરાધસ્યે, તે લહસ્યે પદ અવિનાસજી.
 શ્રી. ૮

તપગજ-ગયાણુ-વિભાસણુ દિનમણિ, શ્રી હીરવિજયસૂરી હીરાજી,
 મહિમા જેહનો અતુલીબલ છે, ભૂતલ માંહિ સનૂરાજી. શ્રી. ૯
 સકલવાયક-શિર-સુગટ-નગીનો, શ્રી કલ્યાણવિજય બુધ સીસજી,
 ધનવિજય પાઠક પ્રતીરૂપી, જ્ઞાનગુંણે સુજગીસજી. શ્રી. ૧૦
 તેહનો સિબ્ય પ્રભાવક રૂડા, શ્રી કુંઅરવિજય ઉવઝાયાજી,
 તસ પદકમલસેવન જમરોપમ, શ્રી ગુણવિજય ગણિરાયાજી. શ્રી. ૧૧
 તાસ સીસ તે જગમાં બાંણો, ધીરવિજય ગુરરાયાજી,
 તસ પદસેવક ગુંણગુણસીઓ, શ્રી પુન્યવિજય સુસવાયાજી. શ્રી. ૧૨
 એહ ગુર-ચરણ-પ્રસાદ લહીને, સુંદર રાસ મેં ગાયોજી,
 શ્રાદ્ધવિધિ માંહિથી નીરખી, રચના રચિને મેં સુણાયોજી. શ્રી. ૧૩
 ચરિત થકી કાંઈ અધિક્કાઓછો, ને મુખથી કહે વાંણોજી,
 મીઝામિ દુકડ સંધની સામે, દેલ હું સમજુ બાંણોજી. શ્રી. ૧૪

શ્રી ગુરુ ધર્મ સૂરીસ્વર સોહે, તેજ પ્રતાપે પ્રચંડોજી,
તેહના રાખ્યમાં સદ્ જન સૂખીયા, વરતે જસવાદ અખંડોજી.

શ્રી. ૧૫

અંદ્ર વસુ વ્યોમ રૂદ્ર વિચારે, એ સંવત સંખ્યા આંજોજી,
આસો શુદ્ધ દશમી ગુરુવારે, રાસ પૂરણ થયો જાણોજી. શ્રી. ૧૬
નૈયડ માહે નિરૂપમ સોહે, વૈરાટ સમો વાવાહીજી,
તિણુ નયરે ચોસાસો કાધી, ધર્મ શાંતિ જિન સહાઈજી. શ્રી. ૧૭
મંગલમાલા સુપરે વરતી, ધરિ ધરિ હરખ સવાયાજી,
સંધ તણા આગ્રહથી કાધી, રચના રચી સુખદાયાજી. શ્રી. ૧૮
જિહાં લગે મેર મહાધર પ્રતપે, જિહાં લગે રહે ધ્રુ તારાજી,
તિહાં લગે એ ચોપઈ ચિર હોયો, વલી વ્યક્તા ઐતા સુખ-
કારજી. શ્રી. ૧૯

ગાલકની કીડા મેં કાધી, મત કરજો મુઝ હાંસીજી,
જે કોઈ જાણો તે બિધરજો, વાત સકલ વિમાસીજી. શ્રી. ૨૦
ઉત્તમના ગુંણ સુપરે ગાયા, નિસુણો તુંમે ભવિ પ્રાણીજી,
ધર્મ કરેયો હુલહો જાણી, માંનવને ભવ ગુણખાંણીજી. શ્રી. ૨૧
પાંસડે હાલે કરી રચીઆ, શ્રી શુકરાચ્યચરીત્રાજી,
રતન કહે ઉપસમ રસનાહી, કર્યો ભવિ કાયા પવિત્રાજી. શ્રી. ૨૨
જે કોઈ ભણુસે ગુંણુસ્યે તેહને, હોંસે પરમાણુંદાજી,
ઉત્તમ ગુંણુ ગાતાંથી સહેજે, સીઝે વંછીત સુખકંદાજી. શ્રી. ૨૩

(૧) ઇતિશ્રી શત્રુજય મહાત્મોપરિ શ્રી શુકરાજ નૃપ રાસ સંપૂર્ણમઃ
અંશાઅંશ ૧૫૦૧ સકલપંડિતસીરામણિ પંડિત શ્રી પ ધીરવિજયગણિ
તત્તશિષ્ય પં. જત્વવિજયગણિ તત્તશિષ્ય ભાવવિજયગણિ લીધીકૃત શુભ
ભવતુ સંવત ૧૮૧૧ વર્ષે પોસ વદિ ૫ દિને શુક્રવાસરે વારાહી નગરે
શ્રી શાંતિજન પ્રશાદાત કલ્યાણમસ્તુ. પ.સં. ૪૬-૧૭, ભાવ.ભં. (૨) ચંચલ.
(૪૩૧૮) પ્રતિભાસ્થાપનગર્ભિત પાર્શ્વજિન સ્ત.

(૧) જિ.સં. ૧૮૧૦, પ.સં. ૮, લીં.ભં. નં. ૨૨૨૮. (૨) પ.સં. ૮,
લીં.ભં. નં. ૧૮૨૪. [લીંહસૂચી.]

(૪૩૧૯) ચૈત્યવંદન સંગ્રહ

(૧) જિ.સં. ૧૮૮૮, પ.સં. ૪, લીં.ભં. નં. ૨૧૩૩. [લીંહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૫-૨૮. ત્યાં વધારામાં એવી નોંધ કરવામાં

આવી છે કે “રત્નવિજય પહેલાં સં. ૧૭૫૮માં ચોવીસી રચી છે.” પરંતુ ‘જૈન ગૂર્જર કવિઓ’ના મુખ્ય ભાગમાં આવા કોઈ રત્નવિજય નોંધાયા નથી. આ પછી ઉત્તમવિજયશિષ્ય રત્નવિજયની સં. ૧૮૧૪ આસપાસની ‘ચોવીસી’ નોંધાયેલી છે તે ઈ. ૧૭૫૮ થાય તેને બદલે ભૂલથી સં. ૧૭૫૮ થઈ ગયું હશે?]

૧૨૪૪. વૃદ્ધિચિન્ન

(૪૩૨૦) ચિત્રસેન પદ્માવતી રાસ ૩ ખંડ ૨. સં. ૧૮૦૬ વૈ. સુ. ૬ મંજળ મધુમતિ (મહુવા)માં

આદિ - પંચનામ પરગટ કર્યા, આદિસર અરિહંત,
 યુગલાધર્મ નિવારીઓ, તે પ્રણમુ ભગવંત. ૧
 સોલમ જિન પંચમ ચક્રી, જીવદયાપ્રતિપાલ,
 પારેવો જિહ્વિ રાખીઉ, આણી દયા વિશાલ. ૨
 રાણુલ-વર શ્રી નેમજી, કરણાવંત ઉદાર,
 પશુ છોડાવી ભાવ સું, પોહતા મુગતિ મઝારિ. ૩
 કમઠ ઉલંઠ હઠલંજણો, શ્રી ગોડીઓ પાસ,
 તે પ્રણમું ત્રેવીસમે, આણી ભાવ-ઉલ્લાસ. ૪
 ત્રિભુવનનાયક વીરજી, જિનશાસનસિણગાર,
 વડ જીપગારી પરમ ગુર, સકલ જીવ હિતકાર. ૫
 હંસવાહિની માતજી, મુઝ મન કરજો વાસ,
 સેવક પરિ કૃપા કરી, આપે વચનવિલાસ. ૬
 વલી પ્રણમું શ્રી ગુર તણા, પયપંકજ કર જોડિ,
 ઉત્તમના ગુણ ગાવતાં, વરજો મુઝ મન કોડિ. ૭
 શીલોપરિ અધિકાર કહું, સુંણજ્યો દેઈ કાંન,
 ઓતાજન સુણતાં થકાં, ઉપજસ્યેં બહુ તાન. ૮
 ચિત્રસેન રાજ તણી, પદ્માવતી ઘરિ નારિ,
 તાસ ચરિત સુપરિ કહું, શીલ તણેં અધિકાર. ૯

અંત - ત્રીજો ખંડ - છેલ્લી ૧૦મી ઢાલ. રાગ ધન્યાસી.

ગ્રિહ્યા રે ગુણ તુમ તણા એ દેશી.

શીલેં દેવ દેવી વસિ ઘાઈ, શીલેં વશ વિસ્તાર રે,

શીલેં હુઠ જરા નાવેં પાસિં, શીલેં શિવપુર સાર રે. શીલે. ૧

શીલેં વિષ અમૃતઓડકાર, શીલેં નવ ભથ ભાંજે,

શીલેં વયર ઉપસમ હુઈ તતપિણુ શીલેં રાજ્ય વિરાજે રે. શીલે. ૨.
 શીલમહિમાઈ દેવ દેવી સર્વેં નમેં પાયઅરવિદ રે,
 કહે સુધિયો જના ભવ્ય જીવને, ધમ બાણી શીલ પાલો નરિદ રે. ૩.
 નામનૂ સુખ લોકસુખ દેવસુખ, શીલપ્રભાવેં બાણી રે,
 અનુકમિ પરમ પદ પામસેં તિણુ જીવ કેવલનાણી વાણી રે. શી. ૪.
 સંવત અઢાર નંદ મિતિ વરસે, વૈશાખ શુદ્ધિ છડિ દિવસે રેં,
 કુજવારિં એ પુરણ કીધો, ચરિત્રથી રાસ ઉલ્લાસિ રે. ૫.
 તપગજનાયક બહુ સુખદાયક, શ્રી વિજયક્ષમા સૂરીરાયા રે,
 તાસ પાટે શ્રી વિજયદયાસૂરી, ચિરંજીવી સવાયા રે. શી. ૬.
 તાસ પાટિ આચારિજ ચિરંજીવી, વિજયધર્મસૂરી તસ રાજ્યેં,
 સંધ આગ્રહે મિં રચના કીધી, મધુમતી સંધને સાહજ્યે રે. શી. ૭.
 તવગજ પંડિત...

(૧) અધૂરી, એક પૃષ્ઠ નથી, પ.સં. ૨૬-૧૭, ભાવ.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨-૩૪. કર્તાનામ વૃદ્ધિવિજય પંડિત અંતભાગમાં નથી, શાને આધારે આપવામાં આવ્યું છે તે સ્પષ્ટ નથી.]

૧૨૪૫. મહાનંદ (લો. ૩૫-જીવ-જગજીવન-ભીમસેન-મોટાશિ.)

જગજીવન જુઓ આ પૂર્વેં નં. ૧૨૪૧.

(૪૩૨૨) ૩૫સેન રાસ ૫ ખં. ૭૫[૮૫] હાલ ૨૦૧૬ કડી ર.સં. ૧૮૦૯[૫] વૈ.શુ.૭ બુધ.

આદિ - શ્રી ગુરુઓ નમઃ દ્રહા.

શ્રી ઋષભાદિક નિત્ય નમું, ચોવિસે જિનરાજ,
 સેવ્યાં સીવસંપતિ મિલેં, સિજેં સધલા કાજ. ૧.
 ઝંઝકાર આદેં રચ્યો, બાવન અક્ષર બીજ,
 પ્રગટ કર્યો પરમારથેં, જ્ઞાનદગ્ધિ જિણુ દિધ. ૨.
 સા સરસતિ પ્રણમું સદા, સીદ્ધીબુદ્ધીદાતાર,
 માત મયા કર મુઝ પ્રતેં, દે વાંણીવિસ્તાર. ૩.
 શ્રી ગુરુ ભીમ તણા ચરણ, પ્રણમું મનઉલ્લાસ,
 જસ સીર ઉપર કર કરે, સો લહે લીલવિલાસ. ૪.
 મમ ગુરુ મોટા ઋષી તણા, પદ પ્રણમું હિતવંત,
 ગુરુપદ સેવ્યાં સંપજે, મંદમતિ મતીવંત. ૫.
 અંધકાર અજ્ઞાનના, જ્ઞાન સધલાઈ સાર,

ફેરિ કિયા જગ દેખતાં, ધન્ય ગુરુઉપગાર.

૬

યત:

વિના ગુરુચો ગુણનીરધિચો જાનાતિ ધર્મ' ન વિચક્ષણોડપિ,
આકર્ણદીર્ઘજ્વલલોચનોડપિ દીપ' વિના પશ્યતિ નાંધકાર.

૧

ધુરિ મંગલ જિનવર નમો, ખીજો સરસતી માત,
ત્રીજો ગુરુપદ ગુંજુનિલો, ચોથો સંઘ સુજાત.

૭

માણ' મતિ નિર્મલ લણી, પ્રેમે' કરી પ્રણામ,
સહુ મિલિ મુઠ આપજ્યો, કાવ્યકલા અભિરામ.

૮

પૂજ્ય પ્રબંધે સાંભલો, રૂપસેન રાજન,
તાસ ચરિત કહેતાં સુણો, સભા સકલ દેઈ કાંન.

૯

વિબુધ કવિ વક્તા જિણે, વરણવ્યા તાસ વખાણુ,
તો પિણુ ગુણવંત ગુણકથન, થયો ચપલ ચિત્ત જાંણુ.

૧૦

અંત - સંવત નિધિ નભ વસુ શશિ, વૈશાખ માસ વખાણ્યો,

(પા.) સંવત સર નભ વસુ સસિ, વર્ષે વૈશાખ માસ વખાણ્યો,

શુકલપક્ષે ચંદ્રજવારે સપ્તમી દિવસ સુખણો.

૧૫

શ્રી જિતશાસનના ઉદ્દીપક, શ્રી રૂપ જીવ ઋષિરાયો,

શ્રી જૂંકાગચ્છના એ અધિપતિ, આચાર્યપદ પાયા.

૧૬

તાસ પરંપરપાટિ પ્રતપે, શ્રી જગજીવન ગણરાયા,

સોભાધિક ગુણુ સાનંદકારી, સંઘ સકલ સુખદાયો.

૧૭

તસ શાસણમે' શોભાકારી, સ્થવિર મહત્પદધારી,

વિદ્રજજનમૌલીમણિધારી, ભીમસેન ગુણુધારી.

૧૮

તસ પાટે જયવંતા વિચરે, સ્થવીર સુભણુ સુખધારી,

પ્રીયગુણધારી પંડિત પ્રૌઢા, સાસણુરી સિણુગારી.

૧૯

તસ્યાનુજ ગુરુબ્રાતા ગિરઆ, કવિયણુસુકુદ કહાયાણ,

કાવ્યકલારસના ગુણુદરિયા, મોટા ઋષિ મુનિરાયાણ.

૨૦

તસ પદપંકજને પરભાવે', રાસ રચ્યો મનરંગેજી,

પંચ્યોતર હાલે કરી પ્રગટો, કીધો અધિક ઉમંગેજી.

૨૧

(પા.) તસ પદ પંકજ સેવા મધુકર, મહાનંદ મુની મનરંગેજી,

રસીક ભાવે' રચના કીધી, આંણી ઉલ્લટ અંગેજી શ્રી.

૨૧

પાદહણુપુરનો સંઘ સુગ્યાની, વિનયાદિક ગુણુધારી,

વિરમિ તેહની અવધારી, કહી કથા સુવિચારી.

૨૨

ગુરવાદિકના મુખથી નિસુણ્યો, ગાયો જિમ ગુણુ બેઠનોણ,
 ઝોછોઝધિકા જે મેં આખ્યો, મિથ્યા દુષ્ટ તેહનોણ. ૨૩
 જિહાં લગ મેર અચલ ધૂ તારા, મહીમંડલ જ્યકારીણ,
 ગાયો તિહાં લગ ગ્રંથ ગુણીનો, નિસુણો નર ને નારીણ. ૨૪
 મહાનંદ મુનિવર ભાવે ભાખી, પંચોતરમી પ્યારીણ,
 જે કોઈ ભણુસ્યે ભાવે ભણુસ્યે, વરસ્યે મુક્તિની નારીણ. ૨૫
 (ખીણ પ્રતમાં આ રપમી કડીને બદલે નીચેની બે કડીઓ છે.)
 પુન્યવતી એ પંચમેં ખડે હાલ બાવીસમી ભાખીણ,
 આગેં ચરીત તણે અનુસારેં શુદ્ધમતી ગુર સાખીણ. ૨૫
 પંચે ખડે મીલી પંચ્યાસી પૂરણ હાલ પ્રકાસીણ,
 જે નર ભણુસ્યે ભાવે શુણુસ્યે લહસ્યે સુખ અવિનાશીણ. ૨૬
 કલસ.

ગુર જ્ઞાનદરિયો સુભર ભરીયો પંચ ભરિ ભરિ ભાવથી,
 ગુણુ રૂપ ગાયો સુજસ પાયો શ્રુતિદેવિના સુપસાયથી.
 એ રાસ રંગે મનઉમંગે લણે જે નર ભાવએ,
 મનકાંમતા તસ સિદ્ધ થાયે, પરમ મંગલ પાવએ.

(૧) મુનિ મહાનંદેન વિરચિતો રૂપસેન રાસ સમાપ્ત. લિ. મુનિ
 મહાનંદેન સંવત્ ૧૮૧૦ વર્ષે આસાદ સુદિ ૧૪ શનૈ શ્રી પ્રહ્લાદનપુરે
 દીવાણુ શ્રી ખહાદુરખાન રાખે. સર્વગ્રાથા ૨૦૧૬. પ.સં.૭૫-૧૫, લા.
 ભં. નં. ૪૨૭. (કવિની સ્વહસ્તલિખિત પ્રતિ.) (૨) શ્લોક:

પ્રહ્લાદનપુરે રમ્યે રાસો યં રચિતો મુદા,
 પશ્ચાત્ખંડખંધેન સૂર્યપુર્યાં સમુદૃત. ૧

વો(વ્યો)મ બાણ વસુશંદ્ર સંવત્સર મત શુભં,
 નવમ્યાં શ્રાવણે શુદ્ધે લિખીતો લેખકૈર્મુદા. ૨

શ્રી સંવત્ ૧૮૭૦ના વર્ષે મૃગસીર વદિ. ૧૪ દિને ભોમવાસરે શ્રી
 પાટણનગરે શ્રી પંચાશ્વરાજ પ્રસાદેન: શ્લોક:

રાસો યં લિખિતમસ્તિ નિબ્ધતમસુખહેતવે,
 ગુર રંગપ્રસાદેન ઋષભવિજયો મુદા. ૧

મંગલં લેખકાનાં ચ વાયનાર્ક્ચં ચ મંગલં,
 મંગલં સર્વ લોકાનાં ભૂમિ ભૂપલિ મંગલં. ૨

શ્રીરસ્તુ કલ્યાણમરતુ. પ.સં.૭૮-૧૫, જશ.સં. (આ પ્રત મૂળ સં. ૧૮૫૦ના

આવણુ શુદ્ધ નોમે લખાણી હતી તેના પરથી સં.૧૮૭૦માં લખાઈ છે એમ જણાય છે.) [રાહસ્યી ભા.૨.]

(૪૩૨૨) દશાણ્વભાદ્ર સજ્જાય ઢાલખંધ ર.સં.૧૮૩૨ ચોમાસું સુરત આદિ - વીર જિજ્ઞેસર પદ તમી, શ્રી ગુરુપદ ચિત્ત ધાર,

શ્રી શ્રુતદેવી સાનધે, ગારુધુ ગુણભંડાર. ૧

માન કરી કેઇ માંનતી, પડીઆ ઇણ સંસાર,

માન થકી મુક્તિ લહી, નૃપતિ દશારજી સાર. ૨

અંત - કલસ.

ઈમ માંન કરતાં મુગતિ પામે, પુન્યવંત જે પ્રાણીયા,
નામ તેહના નિત્ય જપીયે, વીર તેહ વખાણીયા.

શ્રી હુંકા ગજરાજ રાજે, મેઘરાજ મુનિ રાજએ,
ગુણવંત ગુરુઓ દયાદરિયો, સકલ સંઘ સિરતાજ એ.

અષ્ટાદશ જત્રીસ વરષે, સુરત નયર ચોમાસ એ,
તસ્માનુગ્રહ પામિ પ્રેમે, લહી લણી એ ભાસ એ.

મોટા રષિ મુનિચરણસેવક, મુનિ મહાનંદ કહે મુદા,
રીધિસીધિ આણુંદ આપો, સંધને દિનદિન સદા.

(૧) પ.સં.૪-૧૩, મારી પાસે.

(૪૩૨૩) સનતકુમારનો રાસ ર.સં.૧૮૩૯ વૈ.શુ.૩ દીવમાં

આદિ - દુહા

શ્રી શ્રુતદેવી શારદા, પ્રણમી શ્રી ગુરુપાય,

ચક્રી સનતકુમારનો, સ્તવસુ ગુણ રાજાય. ૧

એક દિવસ શકેન્દ્ર નિજ, સૌધર્મીય સભા જ,

સુર વંદે સેવી જતો, શોભે તે સુરરાજ. ૨

અંત - સુખ કારણ ભવિયણ સમરો નિત નવકાર - દેશી.

તવ દાન તણે બલ, આઠ કર્મ કરિ ત્યાગ,

શિવરમણી વરસે, મુનિવર તે મહાભાગ. ૧

ભગવંતે ભાખ્યો, ભગવતી સૂત્રે ભાવ,

એમ ઉત્તરાધ્યયને, પેખો ચરિત્ર પ્રભાવ. ૨

ગુરુમુખથી સુણી એ, આપો એહ અધિકાર,

અધિકાઓછા કાઈ લેજો એ સુકવિ સુધાર. ૩

હુંકા ગજનાયક મેઘરાજજી એ મુનિરાજ,

તસ પાટે પ્રતપે આચારજ દંતા આજ. ૪
 શ્રી ગુણ સૂરિ સોહે, સોમચંદજી સુખકાર,
 રહી દીવ ચોમાસૂં, સંવત શત અઢાર. ૫
 ઉગણુચાલીસ વરસે, વેશાખ માસ વખાણુ,
 ઉજલ પખવાડે અખાત્રીજ તિથિ જાણુ. ૬
 દિવ બંદર આવક ધર્મી ને ધનવંત,
 ગુરુપદપંકજની સેવા કરે સતવંત. ૭
 ગજનાયક ગુરુની પ્રવરે સુઆસા પાય,
 સંઘસુખ કરત હેતે પલણી એહ સજ્જાય. ૮
 ગરવા ગુણસાગર મોટા ઋષિ મુનિરાય,
 તેહ ને પ્રતાપે મહાનંદ મુનિ ગુણ ગાય. ૯

કલશ.

શ્રી સનત ચક્રી ચારિત્ર લેખ પાલો શુદ્ધ ભાવે લલો,
 તે સાધુતા ગુણ સહજ ગાતાં નિજ આનંદ હોએ નિરમલો.
 અઢાર સૈ સત ઈગુણુચાલીસે સમ્યક્ રચી સજ્જાય એ,
 રસિક જે જિનધર્મ રચિયા ગુણી નર ગુણ ગાય એ.
 ભણે જે ગુણે ભાવ સેંતિ, આણી સુધી આસથા,
 મહાનંદ આણુંદ યોધ પામે, સકલ પદારથ શાશ્વતા.

(૧) પ.સં.૧૨-૧૦, રાજકોટ મોટા સંઘનો ભંડાર.

(૪૩૨૪) ૨૪ જિનદેહ વરણુ રત. ૪ હાલ ર.સં.૧૮૩૯ દીવમાં
 આદિ - ચંદ્રાયણા. નદી યમુનાકે તીર ઉડે દોઢ પંખીયા - દેશી.

પ્રણમી શ્રી અરિહંત, આણી મન આસતા,
 સિદ્ધ નમું સુખકાર, સદા જગ સાસતા;
 દેહ વણિસ કે જિન ચોવીસના,
 ધ્યાવો તેહવે ધ્યાન ભાવિકજન ઇકમતા. ૧

અંત - નંદ ત્રય વસુ અંદ સંવત શુભ જાણીયે,

દીવ બંદરનો સંઘ વડો વખાણીયે;
 સોમચંદજી આચાર્ય તણી સેવા કરે,
 ધરિ ધર્મના ધ્યાન, વાસુ લખમી વરે. ૧૦
 ગાયા શ્રી જિનરાજવરણુ ગુણે કરી,
 મહાનંદ મુનિ મનરંગ હીયે ઉલટ ધરી;

ભણે ગુણે ભવી જેહ લહે સુખસંપદા,
આરાધો ઇકચિત ટલે ભવઆપદાં.

૧૧

(૧) પ.સં.૧૫-૧૨, ધો.ભં.

(૪૩૨૫) શિયલ સઝાય ર.સં.૧૮૪૩ ચોમાસું ભાવનગર

આદિ - શ્રી ગુરુચરણ નમી ઠરિ, ગાસું સીયલ સુમત હો મીત,

અંત - અદારે તેતાલીસમે ભાવનગર ચોમાસ, હો મીત,

મહાનંદ મુનિવર રંગથી, કિધિ શિયલ સઝાય હો મીત. ૯

(૪૩૨૬) + નેમરાજુલ બારમાસ ૮૦ કડી ર.સં.૧૮૪૫ માહ શુ.૮

આદિ - સમરીએ શારદા નામ સાચું, એહ વિના જાણિયું સર્વ કાચું,

જ્ઞાન વિજ્ઞાન ને ધ્યાન આપે, મહેર લીલાલહેર અજ્ઞાન કાપે. ૧

ગુરુચરણ નમિ માસ બારે તે ગાઉ, નેમરાજુલને ચિત ધ્યાઉ,

જે પ્રભુ સત્ય સંપત્તિદાતા, એહ જિનભૂષણ સહી જુ ગવાતાં. ૨

નેનના હેત શું તેહ જણાવે, માસ બારે કહી પ્રીતિ મનાવે,

માગશિર માસે તે મન લાવે, રાજુલ નેમને વેણ મુણાવે. ૩

અંત - નેમ રાજુલ મેરે ગામ્યા, પામ્યા આનંદ આપ,

પરમેસરપદ ગાયતાં, જિવીજે વિર્યાં પાપ. ૭૮

લોકાગણ બુધિશિરોમણી, તિલક મુનિ ગુરુ તાસ,

દીવ બંદરમેં વિરચાયા, મહાનંદ મનઉલાસ. ૭૯

કુહા.

વેદ પંડવ નેં મન આણો, નેમ અંદ સંવત એહ વખાણો,

ઉદ્યોત અષ્ટમી માસ માહ, માતંડ પૂરાણ ઉમાહ. ૮૦

(૧) ઇતિ શ્રી નેમ રાજુલ બારમાસો સંપૂર્ણ: લિ. ઋ. સં.ભૂરાંમ

સં.૧૮૫૨ આવણુ શુ.૧૩ જુબાર્દ મધ્યે. અનેક સ્તવનાદિ સંગ્રહ એ નામ

આપેલી પ્રત, શ્રી મુક્તિકમલ જૈન મોહન જ્ઞાનમંદિર વડોદરા નં.૨૪૬.

પ્રકાશિત : ૧. શ્રી આત્માનંદ શતાબ્દી સ્મારક ગ્રંથ, પૃ.૧૭૬થી ૧૮૩.

(૪૩૨૭) જ્ઞાનપંચમી સ્વાધ્યાય ૪ ઢાલ ર.સં.૧૮૪૯ સુરત

આદિ -

કુહા.

શ્રી નેમીશ્વર જિન નમૂ, ક્ષત્ર્યારિ ભગવાન,

ઉજ્જવલ પંચમી અવતર્યા, આવણુ શુદની સ્વાતિ. ૧

જ્ઞાનપ્રકાસો જ્ઞાનનિધિ, ઉપગારિ ફલ આજ,

અજ્ઞાનતિમિર-મત ટાલવા, જપિયે તે જિનરાજ. ૨

અંત - અષ્ટાદશ શત ઉપરે, વર્ષ ઉગ્ધણપંચાસ,
 શ્રી પૂજ્યશ્રી સોમચંદજી, સૂરતિ નથર ચોમાસ. ૮
 સંઘ સકલ સેવા કરે, ગુરુની ભલ ભાવે,
 નાડ લખમી વાવરે, પદ સોભા પાવે. ૯
 આજ્ઞા પૂજ્ય પ્રસાદની, પ્રીય ભાવે પામી,
 મહાનંદ મુની ગુણ ગ્યાંતના, ગાવે ગુણધાંમી. ૧૦

કલસ

સોભાગપંચમી સુભગ ભાવે, રાખેં વ્રત ગુણ રાશિ એ,
 તસ સુમતિ ભજેં કુમતિ ભાજેં, લહે સુજસ સુપ્રકાશ એ. ૧૧
 એ સજ્જાત્ર સુણતાં ભાવે ભણતાં, મતિ થાયેં તસ નિરમલી,
 આણુંદના તે ઓધ આવેં, તાપ સર્વ ન્યેં ટલી. ૧૨

(૧) પ.ક.૧થી ૨, અનેક સ્તવનાદિ સંગ્રહ પ્રત, મુક્તિ. નં.૨૪૬.

(૪૩૨૮) કલ્યાણિક ચોવીસી ર.સં.૧૮૪૮ આસો શુદ્ધ ૧૫ રવિ સુરતમાં
 આદિ - દુહા.

સાસનપતિ ચોવીસના, પ્રેમે પ્રણમી પાય,
 શાસનદેવી સાનિધિ, ગાવુ શ્રી જિનરાય. ૧
 નથર નામ માતા પિતા, લંછન આયુ કાય,
 કલ્યાણિક પક્ષ માસ તિથિ, કહેસું ગુરુ પસાય. ૨

અંત - કલશ.

અષ્ટાદશ ઈગુણપંચાસ વરસે, આશ્વિન માસ અતિ ભલો,
 પૂનિમ તિથિ ને વાર દિનકર, સ્તવ્યો મે ત્રિભુવનતિલો. ૧
 સંઘસીરામણિ લોકાગજનો, સંઘ સૂરત સુવિનીત એ,
 શ્રી પૂજ્ય શ્રી સોમચંદજીની, સેવા કરે શુભ ચિત્ત એ. ૨
 સંઘ શ્રેષ્ઠ શ્રી પૂજ્ય સાહિજ, વીનવ્યા વિનયે કરી,
 કલ્યાણિક પંચ સકલ જિનના, વર્ણુવા ગુણ વિસ્તરી. ૩
 વિનતી પરમાંણુ કરીને, આજ્ઞા આપી મમ ભણી,
 જિનરાજ ગાયા હર્ષ પાયા, આસા ફલી મુઝ મન તણી. ૪
 શ્રી લોકાગજ પ્રવર પંડિત, મોટા ઋષિ સુખકર સદા,
 તસ પાદપંકજ રસિક મધુકર, મુનિ મહાનંદ ગાવેં મુદા. ૫
 જિનકલ્યાણિક સ્તવન રચના, મનપ્રમોદે મે કીયા,
 નરનારી ભણુસ્યેં અને સુણુસ્યેં, તાસ ધરે સંપદ શ્રીયા. ૬

(૧) ઇતિ શ્રી ચોવીસ જિન સ્તવન સંપૂર્ણ. સં. ૧૮૪૬ના કાર્તિક વદિ ૧ ભોમે. લિ. ઋ. સંભૂરામ. પ.ક.૩થી ૧૩, અનેક સ્તવનાદિ સંગ્રહ પ્રત, મુક્તિ. નં. ૨૪૬. (૨) પ.સં. ૧૫-૧૨, યો.ભ. [મુપુગૂહસૂચી.]

(૪૩૨૯) ચોવીસી દીવમાં

આદિ - આદિજિન સ્ત. ચંદ્રપ્રભૂ જિન સાહિબા રે એ દેશી.

આદેશર અવધારિયે રે પ્રભૂ વિનતડી અતિસાર,

પરમારથપદનો ધણી રે પ્રભૂ આતમનો આધાર.

આ. ૨

*

સાહિબજી શિવપુર ધણી રે, પ્રભૂ જગમંડન જિનરાજ,

મહાનંદ મૂનિવર વિનવે રે, પ્રભૂ આપો અવિચલ રાજ. આ. ૫

અંત - વીર સ્તવન. આમ પધારો રાજ લટકે પાવ ધરીજૈ - એ દેશી.

વીર જિજ્ઞેસર વલિવલિ વંદો, શાસનપતિ સૂખકારી,

જ્ઞાનભંડાર ભવોદધિ તારી, ભવિષ્યજુને હિતકારી.

*

વીસ ચ્યાર જિનવર વિખ્યાતા, મુગટ મઢી વધમાન,

મહાનંદ આનંદ પામ્યા પ્રભુજી, પૂરણ પદ પરધાન. ૫

દીવ બંદર સૂરમંદિર સુંદર, સ્થિવર ભીમ ચોમાસ,

તાસ પસાયે વીનતી કીધી, આણી ભાવ ઉલાસ. ૬

(૧) પ.ક. ૭૮થી ૮૨, અનેક સ્તવનાદિ સંગ્રહ, મુક્તિકમલ જૈન મોહન જ્ઞાનમંદિર, વડોદરા નં. ૨૪૬.

નાની કૃતિઆ

(૪૩૩૦ ક) વિનય સ્વા. ૯ કડી ર.સં. ૧૮૦૯ ચોમાસું પાલણપુરમાં

આદિ - સદયુરુ દે ઉપદેશના રે, ચેતો ચેતો નરનારિ,

જ્ઞાન ગ્રહો યુરુ થકી રે, જ્યું પામે ભવપાર હે.

સમજો ભવિ પ્રાણી.

અંત - પાલણપૂરમે દીપતો રે, સંઘ સકલ સુવિનીત,

સુયુરુ તણા મુખથી ગ્રહે રે, પ્રવચનભેદ પુનીત રે. ભાવિ. ૮

નિધિ તલ વસુ શશિ વષમે રે, શ્રી યુરુ સુયુજી ચોમાસ.

પદપંકજ પ્રણમિ કરિ રે, કહે મહાનંદ ઉલાસ રે. ભાવિ. ૯

(૪૩૩૦ ખ) આત્મશિક્ષા સ્વા. ૧૫ કડી ર.સં. ૧૮૧૫ વડોદરા

આદિ - આસણુરા રે જોગી - એ દેશી.

હાં રે જોગો આતમગ્યાની, એસી શીખ સુચરુ ચિત માંની રે.

અંત - વદપદ્ર નયર સદા સુખકારિ, જિહાં સંઘ સકલ ધર્મધારી રે,
અઘટાદશ પતર મન ભાયા, ઇમ મહાનંદ મુની ગુણ ગાયા રે.૧૫
(૪૩૩૦ ગ) પદ્યુષણા પર્વ સ્વાધ્યાય ૧૦ કડી ર.સં.૧૮૪૯ ચોમાસું
સુરત

આદિ - શ્રી ગોતમ ગુણધાંમી, પૂછે શ્રેણિક પદ સિર નાંમી રે.

અંત - અઘટાદસ ઉપર સંવત ઉગણપંચાસ,

શ્રી પૂજ્ય સોમચંદણ, સુરત નયર ચોમાસ;

સંઘ સુખકર સેવા, સાચવે વિવિધ પ્રકાર,

ખંતે કરી ખરચે, પુન્યે દ્રવ્ય અપાર. ૮

ગછનાયક ગુરુની, પ્રવર સુઆજ્ઞા પાય,

મુનિ માહાનંદ રંગે, પસણી એહ સગાય;

એ ભાવે ભણસે સુણસ્યે જે નરનારિ,

જિનધર્મ પસાયે, સંઘ સકલ જયકારી. ૯

કલશ...

૧૦

(૪૩૩૧) કલ્પસૂત્ર ટપો. ર.સં.૧૮૩૪

આદિ - પુત્રાઃ પંચ મતિશ્રુતાવધિમનઃકૈવલ્યસંજ્ઞા વિભો-

સ્તન્મધ્યે શ્રુતનંદનો ભગવતા સંસ્થાપિતઃ સ્વે પદે,

અંગોપાંગમયઃ સપુસ્તકગબ્ધકારોહલગ્ધોદયઃ

સિદ્ધાંતાભિધણ્યપતિગણધરામાત્યશ્રિરં નંદતાત. ૧

પ્રણમ્ય શ્રી મહાવીરં જિનશાસનનાયકં,

વ્યાખ્યાયત્ કલ્પસૂત્રસ્ય સ્તપ્તકાર્થં લિખામ્યહં.

—છહાં ચોમાસું રહ્યા તે સાધુ મંગલીકૃતે અથે કલ્પસૂત્ર સરિણુ

શ્રી પદ્યુષણા નામૈ કલ્પ અધ્યયન તે પાંચ અથવા આઠ દિન માંહે વાંચે,

તિહાં કલ્પ તે સાધૂનો આચાર, તે દશ પ્રકારે બળુવો.

(૧) ઇતિશ્રી કલ્પસૂત્ર ટપાર્થ કથા સહિત સંપૂર્ણ. અંયાત્રં સુત
૧૨૧૬. સર્વત્રયાત્ર ૯૦૦૦. સંવત ૧૮૩૪ વર્ષે શકે ૧૭૦૦ પ્ર. વૈશાખ
વદિ ૫ શુક્રે. લિખિતં પૂજ્ય પ્રવર પંડિત વિદ્વજ્જનશિરોમણિઃ જિન-
શાસનોદીપક સ્થવિર મહાંત શ્રી ભીમસેનજી તચ્ચિજ્ય વિદ્વજ્જનમુકુટમણિઃ
પૂ. ઋ. શ્રી પ મોટાજી તદતેવાસી શિષ્ય ઋષિણા મહાનંદેન લિપિયકે

શ્રી વડોદરાનગરે. પડનાથ' શિ. ઋ. ઋષ્યમદાસ યાદશ' પુસ્તકે દષ્ટ' તાદશ' મયા લિખિત' વિદ્વદ્ભિર્યત્નેન શોધનીય'. જે કાંઈ અશુદ્ધ વિવદિત શબ્દ લિખાણો હોય તેહનો મિચ્છામિદુષ્ટકં. શ્રી કલ્યાણમસ્તુતરામ્. પ. સં. ૧૮૭, ગોંડલ ભંડાર. (કવિની સ્વહસ્તલિખિત પ્રત)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૪-૪૪. 'રૂપમેત રાસ'ના ર.સં.ના પાડાંતરમાં સર = શર = પં ગણીએ તો ર.સં. ૧૮૦૫ થાય. પ્રથમ આવૃત્તિમાં વાર સોમ કહ્યો છે પરંતુ ચંદ્રજ = ચંદ્રસ્તુત = બુધવાર થાય. 'નેમરાજુલ આરમાસ'ના રચનાવર્ષમાં નેમ = ૮ કેવી રીતે થાય તે જાણવા મળતું નથી, જોકે હાં ૮નો અંક જ અલિખિત છે એમાં શંકા નથી. નેત્ર = અભાનૈત્ર = ૮ હોઈ શકે? 'કલ્પસૂત્ર ટીપો'નો લ.સં. ૧૮૩૪ તે જ પછીથી ર.સં. માન્યો છે, કેમકે કવિની સ્વલિખિત પ્રત છે. પરંતુ ટીપો ચોમાસા-માં વાંચવા માટે નહીં પણ ચોમાસામાં જ રચાયો હોવાનું માનીએ (જુઓ કૃતિના આરંભના શબ્દો) તો ર.સં. જુદો માનવાની પણ સ્થિતિ આવે.]

૧૨૪૬. લઙ્ગિધવિજય (ત. હીરવિજયસૂરિ-ધર્મવિજય-કુશલવિજય

ને કમલવિજય-લક્ષ્મીવિજય-કેશરવિજય ને અમરવિજયશિ.)

(૪૩૩૨ ક) + હરિભલ મન્હી રાસ ૪ ઉલ્લાસ પદ હાળ ર.સં. ૧૮૧૦

મહા શુ.૨ મંગલ વાગ્યળંદરના સીમાણામાં

આદિ -

દ્વહા

પ્રથમ ધરાધવ જગધણી, પ્રથમ શ્રમણુ પણિ એહ

પ્રથમ તિર્થંકર જગ જયો, પ્રથમ શુર પલણેહ.

૧

વિશ્વસ્થિતિકારક પ્રથમ, કારક વિશ્વઉદ્યોત,

ધારક અતિશય આદિ જિન, તારક ભવનિધિ પોત.

૨

લઘુ વય ઇચ્છા ઈક્ષુની, પારણદિન પણ તેહ

મિષ્ટ ઇષ્ટ જેહને સદા, નાહિનંદન પ્રણમેહ.

૩

સિદ્ધવધૂના સંગમે અણક છકચો દિનરાતિ

હું તસ પદપંક્જ નમું, તિત ઉઠિ પરભાત.

૪

હંસાસન જે અસ્થિતિ, વરસતી વચનવિલાસ,

કાસમેશ્વપ્રમંડણી, કવિજન પુરે આસ.

૫

ત હું પ્રણમું ભારતિ, વારતી જડ અંધકાર,

મુઝ મનમંદિરમાં વસી, કરવા મુઝ ઉપગાર.

૬

- માતા સુઝ મોટો કરો, દેવો વચન રસાલ,
રંગરંગીલી જનસભા, સાંભલે થઈ ઉજમાલ. ૭
- જે હું ચાહું ચિતમાં, તે તૂં કરજે માત
વચનની રચના રસ દીઓ, વાંદું તુઝ આખ્યાત. ૮
- ગુર જ્ઞાતા માતા પિતા, ગુરથી અધિક ન કોય,
દેવ ધર્મ ગુર ઓલખ્યા, બસિહારિ ગુર સોય. ૯
- તે ગુરચરણ નમી કરિ, ભવિષ્યજીને હિતકાર,
રાસ રચું હરિબલ તણો, પુણ્ય ઉપર અધિકાર. ૧૦
- પુણ્યે વંછિત પામીઓ, પુણ્યે લહિ નવ નિધ્ય
પુણ્યે મહિલા સંપન્ને, પુણ્યે ઋદ્ધિ સમૃદ્ધ્ય. ૧૧
- જીવદયા પાલી જિજ્ઞે, તિજ્ઞે ઉપરાબધું પુણ્ય,
સુરતર તસ સાનિધિ કરે, માંને તે દિત ધન્ય. ૧૨
- જીવદયા થકી પામીઓ, હરિબલ મછી રાય
તાસ સંબંધ સુણતાં થકાં, સધલાં પાતિક જ્ય. ૧૩
- રાસ સરસ સુણતાં થકાં, જે કોઈ કરસે વાત
તેહને તસ વલભ તણા, સમ દેઈ હું સાત. ૧૪
- જિમ મૃગ નાદલીણો થકો, નિસુણે થઈ એકરંગ
તિમ સુણજ્યો ભવિષ્ય તુમે, આંણિ ચિત અભંગ. ૧૫

અંત -

ઉલ્લાસ ૪ દાલ રંપ ધન્યાશ્રી

શ્રી સુનિચંદ્ર જે કેવલી પાસે, લે સંજમ ઉલ્લાસે રે,
કેવલીયે પણ ઢીલ ન દીધી, જિનની શિક્ષા દીધી રે. ૧

સુણો ભવિયાં હરિબલ જે ઋષિરાયા. આંકણી.

*

જીવદયાથી નવનિધિ લહિયે, સધલે સૂત છે સાખી રે,
હરિબલનું ચરિત છે મહોડું, જુઓ નિષિધમે અંખી રે.

(પા.) જુઓ વિચારસાર અંખી રે. ૧૩ સુ.

તે અધિકાર મેં નવણે નિરખ્યો, જેહવો શાસ્ત્રમે દોઢો રે
તેહવો મેં અધિકાર વખાણ્યો, દેશીયે કરીને મોઢો રે. ૧૪ સુ.

લાલપલ્લી પુરનો વાસી, પૂનિમગચ્છે સોહે રે
પંડિત નરસિંહ ધનજી કરો, તપણે કરી મોહે રે. ૧૫ સુ.

તસ આગ્રહથી સયણાચારે, રાસ રચ્યો મેં રૂઢો રે

વેધક રસિયા ધર્મી જનને, એ છે મધુનો પૂડો રે. ૧૬ સુ.
 મેં તો કરી છે બાલકકીડા, હું શું જાણું જોડી રે
 પંડિત હોય તે શુદ્ધ કરેજો, મત કોઈ નાખો વિખોડી રે. ૧૭ સુ.
 રસનાને રસેં અધિકુઓહું, જે ભાખ્યું-અભાખ્યું રે
 તે મિચ્છા દુષ્કંડ કર જોડી, દેહ પંચ સમક્ષે રે. ૧૮ સુ.
 શુદ્ધ પરંપરે સોહમ તખતે, પ્રગટયા હીરસૂરીદો રે
 તસ શિષ્ય ધર્મવિજય ધ્રમધોરી, દીપે જ્યું શારદ ચંદો રે. ૧૯ સુ.
 તસ શિષ્ય પંડિત ધનહર્ષ જ્ઞાની, સુમતિ સદા ચિત્ત માની રે
 તસ શિષ્ય પંડિત કુશલવિજય કવિ, પ્રતિભોધ્યા અનુમાની રે. ૨૦ સુ.
 તસ બ્રાતા ગણિ કમલવિજય શુભ, જ્ઞાનવિજ્ઞાનમેં લીના રે
 તસ શિષ્ય પંડિત લખનિવિજય ગુરુ, સંવેગરસમેં ભીના રે. ૨૧ સુ.
 તસ શિષ્ય પંડિત દો ગુણુઆતા, કેસર અમર દો બ્રાતા રે
 તસ પદકિકર લઘિધવિજય કહે, ચાર ઉલ્લાસ વિખ્યાતા રે. ૨૨ સુ.
 શીલાંગરથ સંવત્સર દશકે ૧૮૧૦, મહો શુદ્ધિ ખીજ ભુગુવારે રે
 ઉરિખલના ગુણુ જીવદયા પર, ગાયા મેં એકતારે રે. ૨૩ સુ.
 શ્રી તપગચ્છનલ-દિનમણિ સોહે, શ્રી વિજયધર્મ સૂરીશો રે
 તસ ગણુધરના રાજમાં રસિયો, ગાયો મચ્છિવિશેષો રે. ૨૪ સુ.
 વાચ્ય બંદર શ્રી અનિતપ્રસાદે, રહી સીમાણ્યા વાસે રે
 રાણા શ્રી ગજસિંહને રાજ્યે, રાસ રચ્યો મેં ઉલ્લાસે રે. ૨૫ સુ.
 ઉરિખલના ગુણુ સુણતાં પામે, જીવી સિદ્ધ સમાણી રે
 દાસ પચવીશમી યોથે ઉલ્લાસે, લઘિધ કહે ગુણુખાણી રે. ૨૬ સુ.
 દાસ ઓગણસાડ સાતમેં દોહો, ઉરિખલ ચરિત્રથી ભાખ્યા રે
 આડાવણુ સહસ્ત્ર શ્લોક એકાવન, અંથાઅંથ એ દાખ્યા રે. ૨૭ સુ.
 જાતા ભુગતા દાતા સાર, સંબંધ રચ્યો મેં વાર રે
 હુઆકર્મી જે હશે સાચા, માનશે સઘલી એ વાચ્યા રે. ૨૮ સુ.
 ચક્રવિહ સંધને મંગલ હોજો, દિનદિન લગ્નિમેં ભલજો રે
 ઉરિખલની પરેં સંપદ લહેજો, લઘિધની વાચ્યા ફલજો રે. ૨૯ સુ.

(૧) સંવત ૧૮૪૭ના વર્ષે માસોતમ માસે શુભકારિ માસે જ્યેષ્ઠ માસે કૃષ્ણ પક્ષે તિથી ૧૩ ગુરવાસરે લિખિત સકલપંડિતશિરામણિ પં. દોહલતચંદ્રજી તત્તબ્રાતા પં. પાનાચંદ્રજી તત્તશિષ્ય મુનિ કનકચંદ્ર લખિત પરઉપગાર નિમિત્ત મુનિ રૂપચંદ્ર પડનાથ. પ.સં. ૮૩-૧૫, ખેડા ભં.

દા.ક નં.૪. (૨) પં. હંસરતન શિ. સ્વહરતન શિ. ગુલાબરતન શિ. ધર્મ-
રતન લ. નટપુર આમે વાસ્તવ્યં સં. ૧૮૭૫ શાકે ૧૭૪૦ આસો વદી ૪
રવેઉ પ્રભાતે પરીપૂર્ણ. પ.સં. ૬૩-૧૮, ખેડા ભં. ૩. (૩) સં. ૧૮૭૦ આષાઢ
શુદ્ધિ ૨ લિ. ઉપાધ્યાય ૧૦૦૬ શ્રી ઉદયરતનજી ગણિવરાણાં શિ. પં. ઉત્તમ-
રતનગણિ-પં. જિતરતનગણિ-પં. હામારતનગણિ-પં. રાજરતનગણી લઘુ
શિ. મુનિ અનોપરતનેન ખેટકપુર નગરે રસુલપરા શ્રી ઋષભપ્રસાદાત.
પ.સં. ૭૩-૧૩, ખેડા. ભં. ૩. (૪) મહોપા. દેવવિજયગણિ શિશ્ય ઉ. ગુણ-
વિજય શિ. અમૃતવિજયગણિ શિ. ભાવવિજયગણિ શિ. ભાણુવિજય
શિ. કપૂરવિજય વાયનાથં સં. ૧૮૧૬ આસો શુ. ૭ ભૂગુલાસરે શ્રી વડાલી
આમે. પં. પ્રેમવિજય શિ. સુષુદ્ધિવિજય શિ. રૂપવિજય લિ. પ.સં.
૮૦-૧૫, ઈંડર ગોરજી ભં. (૫) શ્રીમદ્વાચાર્યા: શ્રી ૫ શ્રી વાલ્લભચંદ્રજી તદંતે-
વાસી લિખિતં મુનિ લક્ષ્મીચંદ્રજી શ્રી સિદ્ધપુરે સંવત ૧૮૨૦ વર્ષે
માર્ગશિર્ષ માસે અષ્ટમ્યાં તિથૌ ભૂસુતવાસરે. પ.સં. ૪૧-૨૦, રાજકોટ મોટા
સંઘનેા ભંડાર. (૬) લિ. સં. ૧૮૪૭, પ.સં. ૮૫, લી. ભં. નં. ૨૩૪૦-
[મુગુલસૂચી, લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. લી.મા. સં. ૧૮૪૫.

(૪૩૩૨ ખ) જ'બૂસ્વામી સલોકો

(૧) પ.સં. ૩, લીં. ભં. નં. ૩૬૫૧. [લીંહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ ૫૪૪-૪૮.]

૧૨૪૭. માલ (લોં. ખૂબચંદ સંતાનીય નાથાજીશિ.)

(૪૩૩૩) + આપાદભૂતિનું ચોકોલિયું [અથવા સંજાય] ૨.સં. ૧૮૧૦

આપાદ શુ. ૨. ભુજમાં

આદિ -

દુહા

વાણી અમૃત સારંગી, આપો સરસ્વતી માય

નિજ ગુરૂચરણ નમી કરી, ગ્રાસું મહામુનિરાય. ૧

લોભે કરી માયા રચી, તે આપાદો જાણ

પડીને ચડીયો તે વલી, જો ગુરૂ માની આણ. ૨

અંત -

દાલ જયી કપુર હોવે અતિ ઉજલો - દેશી

આપાદો ચક્રી થયો રે, સેના રચી સર્વી હાક,

વિદ્યાબલે પરગટ કીયા રે, ચઉદ રતન ગહવાટ રે

પ્રાણી જુઓ જુઓ તપપ્રભાવ. ૧

*

સંવત નલ (અ)વની ગજ મહી રે આપાહ સુદ પીજ સાર
જીનનગરમાં ભાવ સું રે, રચિયો એ અધિકાર રે. પ્રાણી. ૧૪
ગજપતી શ્રી આણેકચંદણ રે, લોકાગજ સિરદાર;

પુજ નાથાજી પસાયથી રે, માલ મુની હિતકાર રે. પ્રાણી. ૧૫

(૧) (પહેલાં જેમલકૃત પરદેશી રાજનો રાસ છે ને છેવટે જે સઝાય છે.) છતી પરદેશી રાસની ઢાલુ રે તથા અષાઢાંજીતીનો ચોઢાકીડે તથા સઝાડે જે સમપુર્ણ સંવત ૧૮૦૭ના ભાદરવા સુદ ૧૧ વાર સોમવારે શ્રી ધાંધલપર મધે લખો છે લખીતંગ સા વાંલજિ સુલજીએ લખુ છે તે સરવના ગરથાંચ સિલોક ૭૭૫ છે. શ્રી કલ્યાણમસ્તુ શ્રી સુભમસ્તુ. પ.સં.૨૪-૧૨, પ.ક.૨૧-૨૩, રાજકોટ મોટા સંઘનો ભંડાર. [હેજૈયાસૂચિ ભા.૧ (૫.૬૧૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સ્વાધ્યાય મંગળમાલા ભા.૨ ૫.૩૧૩. ૨. રતન-સાર ભા.૨ ૫.૩૭૭.]

(૪૩૩૪) રાજમતી સ. ૧૭ કડી ર.સં.૧૮૨૨ કા.શુ.૧૫ મુદ્રામાં

આદિ - ગોખમે સખીયો સંઘાત, રાજુલ નિરખે હે

અંત - બિહુ મિલ્યા મુગત મઝાર, અવિહડ પ્રીતડી હે

બાંધી રે ખેડા સૂખ જતેજી

એહવી સતીના ગુણગાંમ, પૂજ્ય નાથાજીનો રે

માલ વટે નિલ પ્રત્યેજી. ૧૬

અઢાર બાપીસે નરંદા કાર્તિક પુનમ હે

ગાઇ રે ઉલટ ધરીજી

શ્રી લોકાગજ મનુહાર, જુનરા બિદર માંહે

આવક આગ્રહ કરીજી. ૧૭

(૪૩૩૫) + એલાચીકુમાર જઢાગિયુ ર.સં.૧૮૫૫ જેઠ અંબરમાં

આદિ - દોહા

માત મયા કરો સરસતી, આપો અવિરલ વાણુ,

નિજ ગુરચરણ નમું સદા, આણુંદ હિત ચિત આણુ. ૧

દાન શીયલ તપ ભાવના; ધર્મના ચાર પ્રકાર,

તે માંહિ શિરસેહરો, ભાવ વડો સંસાર. ૨

ચારે જીવ તર્યાઅ છે, ભાવ થકી કહું તેહ,

એલાચીયુલુ ગાયતાં, પામીજે શિવજેહ.

અંત -

હાલ ૬

*

સંવત અઢાર પંચાવનેજ રે, જેઠ માસ સુખકાર,
૫૮ ઢાળે કરી ગાઇયોજ રે, રહી ચોમાસો અંજાર.

સુચુલુ નર, ભાવ વડો સંસાર. ૨૦

શ્રી પૂજ્યશ્રી ખૂખચંદજ રે, તસ શાસન સુખદાય,

પૂજ્ય નાથાજ પસાયથી રે, માલ મુનિ ચુલુ ગાય. સુ. ૨૧

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. મુબઈ જગદીશ્વર પ્રેસ, શીલાજાપ, સં.૧૯૯૩.

[૨. જૈન સંઝાય સંઝહ (સારાભાઈ નવાય). ૩. રત્નસાર ભા.૨.]

(૪૩૩૬) + ઇંધુકાર કમલાવતી છઠાળિયું ૨.સં.૧૮૫૫ જે.વ.૩

અંજારમાં

પ્રકાશિત : ૧. સ.મા.ભી. ૫.૨૯૦-૨૯૭. [૨. જૈન સંઝાય સંઝહ

(સારાભાઈ નવાય). ૩. જૈન સંઝાયમાલા (બાલાભાઈ) ભા.૧.]

(૪૩૩૭) ૫૮ પાંધવનો (છ ભાઈનો) રાસ ૨૧ ઢાળ ૨.સં.૧૮૫૭

કાર્તિક માંડવીમાં

આદિ -

દૂહા.

તીર્થંકર બાવીસમા, જદવકુલ માંહિ ચંદ,

બાલબ્રહ્મચારી સદા નમ્રું, પ્રભુમું નેમ જિણુંદ. ૧

રાજેમતિ જેણે પરહરી, લીધો સંજમભાર,

કેવલ લહી પદ પામીઆ, તારે ભવી સંસાર. ૨

સાંભલજે ભવીજન તુમે, છે પિણુ સૂતની શાખ,

સરસ ઘણો સંબંધ છે, મીઠો સાકર દ્રાખ. ૩

સહુ કોઈ સુખ ભોગવે, ગયો ન જાણે કાલ,

ઇણુ અવસર પ્રભુ આવીયા, ટાલે મોહજંજલ. ૪

અંત - સવા એકવીસ ઢાલે કરી ગાયો, પ્રબંધ ઘણો અતિ મીઠો રે,

અધિકૃતઓછો મેં તથા લાખ્યો, જે કોઈ શાસ્ત્રમાં દીઠો રે. ૨૧

સંવત અઢાર સતાવના વર્ષે પ્રકાસ્યો, કાતિ ચોમાસે સુખકાર રે,

માંડવી બિંદર અતિધણું સુંદર, લોકોગજ શ્રીકાર રે. ૨૨

ગજપતિ ખુખચંદજ વિરાજે, તસ સાસન સુખદાય રે,

પૂજ્ય નાથાજ તણા સુપસાયે, માલ મુનિ ચુલુ ગાયા રે. ૨૩

(૧) પટખંધવ-ગજસુકુમારજી-કૃષ્ણ બલભદ્રજીના અધિકારની સવા
એકવીસ હાલ. લિ. સં. ૧૮૮૧. [ભં. ?] [મુપુગૂડસૂત્રી.]

(૪૩૩૮) અંતરંગ કરણી અથવા જીવ અને કરણીના સંવાદ
(હિંદીમાં)

આદિ - ગાવહિં કેઈ પ્રેમ સ્યું હો, બિંદુલી મુરલી તાન,
કરની હઉ તઉ ગાયસ્યું હો, તુમ્હ મુણિયહુ ચતુરસુખણ. ૧
કરની સુખદાતાર કરની, કરની જગઆધાર કરની,
કરની લહિય પાર કરની, કરની દુતાર તાર કરની. ૨
જીવહુ કરની આપ મહિ હો, ફુલહી માંડચઉ વાદ,
ભતિ વત ઉલા દેખિકિ, અર પાલઈ હાર વિવાદ. ૩
જીઉ કફઈ હું પુરૂષ હું હો, પુરૂષ વડા સંસારિ,
કરની તેરઉ નામુ હમ હો, કયા તું અપુરિ નારી. ૪

અંત - જીઉ પુરૂષ હૈ ઉઘમી હો, કરણી હઈ તસુ નારિ,
ભાગ્ય મિલઈ જઉ સાથિ તઉ હો, કાજ સરઈ સંસારિ. ૭૪
જે જગિ શુભ કરણી કરમ, સુદહ વચન પ્રતિપાલ;
સોમંધર સાખી સદા હો, પ્રભુમઈ તિન્હ મુનિ માલ. ૭૫

[ભં. ?]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૮-૩૨. ત્યાં નોંધાયેલી 'અંજનાસુંદરી
ઓપાઈ' અન્ય માલ મુનિની છે, કેમકે એનો લે.સં. ૧૬૬૩ જેટલો વહેલો
મળે છે (જુઓ આ પૂર્વે ભા.૩ પૃ.૭૬-૮૦). 'અંતરંગ કરણી' પણ આ
કવિની કૃતિ હોવાનો સંશય રહે છે કેમકે એમાં ગુરુપરંપરા નથી.]

૧૨૪૮. નેમવિજય (ત. હીરવિજયસૂરિ-શુભવિજય-ભાવવિજય
-સિદ્ધવિજય-રૂપવિજય-કૃષ્ણવિજય-રંગવિજયશિ.)

(૪:૩૮) થંભણા પારસનાથ, સેરીસો પાર્શ્વનાથ, સંખેસેરો
પાર્શ્વનાથ સ્તવન ૨૮ હાળ ૩૫૦ કડી ર.સં. ૧૮૧૧ કા.સુ.
૧૩ સોમ

આદિ - દુહા.

સરસતિનેં સમરેં સદા, મહિર કરે મુઝ માય,
બલ ભવિયણુ આપે વહી, દુનિયાંનેં આપે દાય. ૧
દીવાની પરેં દાખવે, જ્ઞેતિ કરી જગમાય,
વાસ કરે મુઝ મુખ વહી, પુજસ તોરા પાય. ૨

ગુણ ગાવા ગિર્યા તણા, ઉલટ અંગ ન માય,
 તું મુઝ તુઠી તો ખરી, ઇચ્છ્યું સીધ જ થાય. ૩.
 પ્રગટ દેવ પ્રથવીતલે, પરતાપુરણ પાસ,
 થંબ્યાં નીર જે થંભણે, વાસ્યાં નગરનિવાસ. ૪.
 સેરીસો સંખેસરો, નામે પારસનાથ,
 એ ત્રિહું એક સમે હયા, સુરનર સેવે સાથ. ૫.
 સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલમે, પુજ્યા કરી પ્રાસાદ,
 ન્યાંની વિણ બંધિ નહી, એહની ન લહે આદિ. ૬.
 પરતો પુરે પાતાલનો, શેષનાગ કરે સેવ,
 પ્રતિમા ત્રિણે પુર્વની, દરમણ કરાવે દેવ. ૭.

અંત - ૨૮મી હાલ. રાગ ધન્યાસિરી. વાધારો ભાવનરી દેશી.
 પારસનાથ તણા ગુણ ગાઈ, કીરતિ જગમે કાધી હે,
 સસનેહી સુંદર સુગરવયણ ચિત આંણીએ. એ આંકણી.

*

સંવત અઢાર ઈચારાતરા વરસે કાગુણ માસ સુદિ પખે હે,
 વાર સોમ ને તિથિ તેરસ દિને, ગાથા ગુણ મેં સખે હે. ૮.
 શ્રી હારવિજય સુરીસર પાટે, સુભવિજય કવિરાયા હે,
 ભાવવિજય શિખ્ય તેહના ભણીઈ, સીદ્ધવિજય અધિક સવાયા હે. ૯.

રૂપવિજય શિખ્ય તેહના રૂડા કૃષ્ણવિજય શિખ્ય કહીઈ હે,
 રંગવિજય રંગીલા જગમે, વયણે તેહને વહીઈ હે. ૧૦.
 સર્વ સંખ્યાઈ ગાથા કહી છે, સાહા ત્રિણ સ્યે માંન હે,
 અઢાવીસમી હાલ એ ભાખી, નેમવિજય એક ધ્યાન હે. સ. ૧૧.

(૧) પં. નેમ લખીતં. પ્રતવર્ણન માટે જુઓ હવે પત્રીની કૃતિની
 પહેલી પ્રત. (૨) ગાંમ પિતૃયા આમાત શ્રી શાંતિતાયપ્રસાદાત સંવત
 ૧૮૧૮ના માગશર વદ ૬ લેખિત્યં. પ.સં.૧૧-૧૮, પ્રથમ પત્ર નથી,
 અનંત ભં.૨. [મુપુગૃહસચી.]

(૪૩૪૦) [+] ગોડી પાર્થ સ્ત. અથવા કાજલ મેઘાનું સ્ત. અથવા
 મેઘાશાનાં દાળિયાં ૧૬ હાલ ર.સં.૧૮૧૭ ભાદ્ર.શુ.૧૩ સોમે
 મઈયાજલમ.

આદિ -

હૂહા.

- ભાવ ધરી લજ્જતા કરે, આપે અવિચલ મત,
લઘુતાથી ગુરૂતા કરે, તું સારદ સરસતા. ૧
- મુઝ ઉપર મયા ધરો, દેજે દોલતદાન,
ગુણ ગાઈ ગોડી તણ્યાં, ભવેભવે ભગવાન. ૨
- અંત - આજ ગાઈ ગોડીપુરધણી શ્રી સંઘ કરે પસાય,
ચોમાસો ફીધો ચૂપ સૂં ગામ તે મધ્યાજ્ઞ માંડ. ૪
- શ્રી હીરવિજય સૂરીસર, તસ શુભવિજયે કવિ સીસ,
તેના ભાવવિજય કવિ દીપતા તેના સિદ્ધ નમું નસદીસ. ૫
- તેના રૂપવિજય કવિરાયના તેના કૃષ્ણ નમું કર જોડ,
વક્ત્રી રંગવિજય રંગે કરી હું તો પ્રણત કરે કરિ કોડ. ૬
- સંવત અઢાર સતસોતરે ભાદવા માસ ઉદાર,
તિથિ તેરસ ચંદ્રવાસરે, નેમવિજયને જયકાર. ૭

(૧) ગેરીત્ત મધ્યે પં. નેમવિજય લખીતં. સંવત ૧૮૨૪ વર્ષે આસો વદિ ૯ વાર શુક્ર. (કવિની હસ્તલિખિત પ્રત) પ.સં. ૨૬-૧૪, ઈડર ગોરજી ભંડાર. (૨) પ.સં. ૧૦-૯, ડા. પાલણપુર દા.ઉલ નં. ૧૩. (૩) લિ. સં. ૧૮૬૪, પ.સં. ૧૧, લીં.ભં. નં. ૨૮૯૨. [જૈહાપ્રેસ્ટા, મુપુગૂહસૂચી, રાહ-સૂચી ભા.૧, લીંહસૂચી, હેઝૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૩૪, ૫૦૨, ૫૦૬).]

[પ્રકાશિત : ૧. દંડકાદિ જૈન પ્રાચીન સ્તવનાદિ સંગ્રહ.]

(૪૩૪૧) + ધર્મપરીક્ષાનો રાસ ૯ ખંડ ૧૧૦ દાળ ૨.સં. ૧૮૨૧
વૈ.શુ.પ ગુરુ વિજયપુરમાં

અર્પદિ -

કુહા.

- પ્રથમ જિનેશ્વરપય નમું, વૃષભનું લાંબન જસ,
મરૂદેવીનંદન ઋષભ, નાભીરાય કુલ તાસ. ૧
- અઢાર વર્ષ આશ તણ્યાં, સાગર કોડાકોડ,
ગયો ધર્મ વાલ્યો જિજ્ઞે, તેહ નમું કર જોડ. ૨
- આદિ ચારિત્ર આદરી, દીધો દ્વિધા ધર્મ,
મન વચ કાયા વશ કરી, છેદા આદે કર્મ. ૩
- શિવપુરના વાસી થયા, અજરોમર-સુખડામ,
ચોવીસે તીર્થ કરા, તેહને કરે પ્રણામ. ૪
- સમરે શ્રુતદેવી સદા, આપે વચનવિલાસ,
પુષ્પમાન થાજે તમે, સફલ ફલે મુજ આશ. ૫

ગુર દીવો ગુર દેવતા, ગુર તુઠે ગમ હોય,
ગુર કહીયે માતા પિતા, ગુરથી અધિક ન કોય. ૬
લવિયણુ ભાવે સાંભલો, ધરમાધરમવિચાર,
દ્વેષશુદ્ધિ દૂરે કરી, પરીક્ષા કરજો સાર. ૭
ઉત્પત્તિ તેહની ઉચર, ધર્મપરીક્ષા રાસ,
વાતો વિવિધ પ્રકારની, આણી હરખ-ઉલ્લાસ. ૮
સાંભલતાં સુખ ઉપજે, મત તાવે મનમાંય,
સૌ જાણે સાચો ધરમ, ભાખ્યો તિમ જ કહાય. ૯

અર્થ - ખંડ ૬મો. હાલ ૭૦મી. ધર આવોજી આંખો મોરીયો - એ દેશી.
શ્રી જિનધર્મ આરાધીએ, કરી નિજ સમકિત શુદ્ધ,
લવિ તપ જપ ક્રિયા કાધધી, લેજે પડે તે વિશુદ્ધ.
કંચન કસીકસી લીજીયે.

*

સંવત અઢાર એકવીશમાં, માસ વૈશાખ સુદિ પક્ષ,
તીથિ પાંચમ ગુરવાસરે, ગાયા ગુણ મેં રૂપ. ૧૦
વિજયપુરમાં વિરાજતા, વૃદ્ધ તપા પક્ષે સત્તર,
અંદ્રગચ્છમાં દીપતા, શ્રી જિનસાગરસૂરિ. ૧૧
તેહની સાંનિધિને લહી, ગાયો રાસ ઉલ્લાસ,
ઓહોઅધિકો અક્ષર હોયે, શુદ્ધ કરજો પંડિત તાસ. ૧૨
રાસ કર્યા કવિએ ઘણા, પણ ધર્મપરીક્ષાનો રાસ,
એહ સમોવડ કો નહિ, જેમાં અધિકાર છે ખાસ. ૧૩
સર્વ સંખ્યાએ ગ્રંથ કહો, પાંચ હજાર ઉપર પાંચ,
હાલો કહી નવ ખંડની, એકસો ને દશ વાંચ. ૧૪
શ્રી હીરવિનયસૂરિ તણો, શુભવિનય તસ શિષ્ય,
ભાવવિનય કવિ દીપતા, સિદ્ધિ નમું નિઠહિસ. ૧૫
રૂપવિનય રંગે કરી, કૃષ્ણ નમું કર જોડ,
રંગવિનય ગુર માહરા, મુગ પ્રણમ્યાનો કોડ. ૧૬
નવમો ખંડ પૂરો થયો, સાતે હાલે કરી સત્ય,
નેમવિનય કહે નિત્ય પ્રતે, રાખજો ધર્મ શું ચિત્ત. ૧૭

[સુપુત્રહસ્યી.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. ભીમશી માણક. [૨. પ્રકા. વાડીલાલ વધવાન શાહ.]

(૪૩૪૨ ક) શ્રીપાળનો રાસ ૪૫ ઢાળ ર.સં.૧૮૨૪ પો.વ.૬ રવિ વિન્ન-
પુર પાસે ગેરીતામાં

આદિ - સકલ જિનેશ્વર સર્વદા, પરમેશ્વર પ્રભુમેવ,
નામ સમરતાં નિત્ય પ્રતે, દરસણથી સુખ દેવ. ૧
સારદને સમરે સદી, સૂત્ર સિદ્ધાંતે સાર,
ગુણ વખાણ્યા ગણુધરે, વહિલી કીધી વાર. ૨
ગુરૂથી પ્રાપ્તે ગુણુ ધણુ, ગુરૂથી સર્વિ ગમ્ય થાય,
પહિલો પ્રણુમું તે ભણી, વિવિધ વાતો વિગતાય. ૩
પ્રણુમું પંચ પરમેશ્વરો, નામે નવનિધિ હોય,
રોગ સોગ સંકટ ટલે, સમરે ને સખ કોય. ૪
નામે નરનારી તર્યા, નવપદ નામે સિદ્ધ,
આંખિલ તપ આરાધતાં, શ્રીપાલ પાંચે રીધ. ૫
કુણુ દેસે કિહાં ઉપનો, સાંભલને નરનાર,
સિદ્ધાંતની સાખે કરી, આપું ને અવિકાર. ૬
સાંભલતાં સુખ ઉપજે, સાંભલતાં હોઈ વૃધ,
સાંભલતાં ચિતમે સદા, બહોલી ઉપજે બુધ. ૭

અંત - ઢાલ ૪૫. રાગ ધન્યાસિરી.

રતનપાલ રિધી ચારિત્ર પાલે કુંભતિકદાગ્રહ ટાલેજી - એ દેશી.
ભાષે જગજી સાંભલો ભવિકો, લહી માંનવઅવતારજી,
સિદ્ધચક્ર સેવો તપને કરજે, વંછિતફલદાતારજી. ૧
સિદ્ધચક્રને ભવિજન આરાધો, ને સિદ્ધક્ષેત્રને લાધોજી,
આંખિલ એકાસી કરો એહતાં, શિવપદનાં સુખ સાધોજી. ૨
શ્રેષ્ઠિક દેસના સુણીને ઉઠચો, કીધો વીર વિહારજી,
પરઉપગારી પ્રથવી પાવન, કરવા જગદાધારજી. ૩
સિદ્ધ રતનશેખર સૂરીસરે, કૃત શ્રીપાલચરિત્રજી,
ગાથાબંધ થકી મઘ આણ્યો, એ અધિકાર પવિત્રજી. ૪
તેહ થકી કાંઈ અધિકુઓણું, કહિવાંણું હોઈ નેહજી,
હોજે ચતુર્વિધ સંઘની સાખે, મિચ્છા કુક્કડ તેહજી. ૫
મેં શ્રીપાલ નરેસર ગાયો, તે ગુરૂને સુપસાયજી,
ગુણુવંતના ગુણુ ભણુતાં ગણુતાં, રિધિ વૃધિ સિધિ થાયજી. ૬
પ્રથવી માંહિ પંડિત પોહા, કવિજન કેરા રાયાજી,

વક્તા વાંચીને થાસ્યો રાજી, તો મુઝ મન સવાયાજી. ૭

સંવત અઢાર ચોવીસા વરસે, પોસ માસ વદ જાણીજી,
છઠને દિવસ અને રવીવારે, પુરણ રાસ પરમાણીજી. ૮

અંથાઅંથ અક્ષર ગણી કીધો, દોય સહસ્ર કરી સિધોજી,
લખે લિખાવે સાધુ શ્રાવક, તે માટે ગણી દીધોજી. ૯

વિજયપુર પાસે છઠ ગામ, ગેરીતો જેડનો નાંમજી,
નેમનાથ સાંખી સુપસાઈ, રહ્યા ચોમસો તે ઠાંમજી. ૧૦

સંધને આગ્રહ કરીને કીધો, રાસ એહ રસીલોજી,
સાંભલસ્યે નરનારી ભાવે, તે પાંમસ્યે સીવન્નીલોજી. ૧૧

વિનય-વિવેકી શ્રાવક સધલા, સાંભલી થાસ્યે રાજીજી,
કવિતા જે સ્થાપાસી દેસ્યે, તો જસની ગેડી વાજીજી. ૧૨

શ્રોતા જનો હાસી મ કરસ્યો, હુદ્દિ મારી સાડજી,
મિં તો કીધી બાલકકીડા, તે માટે તુમ વાડજી. ૧૩

પાતસાહ દલીપતી હુએ, અકખરશા છે નાંમિજી,
તેડાવ્યા ગછનાયક ગિર્યા, તપાગજી મોટે ઠાંસેજી. ૧૪

શ્રી હીરવિજયસુરી આચારજી, શુભવિજય તસ સીસજી,
ભાવવિજય સિધ્ય તેહના ભણીઈ, સિદ્ધિવિજય જગીસજી. ૧૫

રૂપવિજય સિધ્ય તેહના રૂડા, કૃષ્ણવિજય સિધ્ય તેહનાજી,
રંગવિજય રંગીલા જગમે, ચુંણ ગાઉ હું એહનાજી. ૧૬

પસ્તાલીસમી દાલ એ ભાખી, નેમવિજય રસાલજી,
રંગ વધાંમણાં ધરોધર નિત્યે, હોજો મંગલમાલજી. ૧૭

(૧) સં.૧૮૩૨ આસો સુદિ ૮ દિને સોમવાસરે લિખીત નેમવિજય

વિસલનગર મધ્યે. પ.સં.૪૫-૧૩, ઈડર ગોરજી ભંડાર નં.૧૭૭. (કવિની હસ્તલિખિત પ્રત)

(૪૩૪૨ ખ) [દાન શીલ તપ ભાવ પર] સંઝાય

૧ દાન પર સંઝાય : પહલું અભયનું દાન તે તો જીવદયા પર
ધ્યાન. ૨ શીલ પર સંઝાય : હવે સુણજો નવ વાહિ શીલસી, મન વચન
કાયા વશ રાખી રે. ૩ તપ પર સંઝાય : હાં રે પ્રહ ઉઠી દસ વિધિ
કરવું તી તપ વખાણુજો. ૪ ભાવ પર સંઝાય : બારે ભેદે ભાવીઈ રે લાલા
ભાવ આણી મનમાંવ.

(૧) ગેરીતા મધ્યે પં. નેમવિજય લખીત. સં.૧૮૨૪ વર્ષે આસો

વદિ ૯ વાર શુકે. (કવિની હસ્તલિખિત પ્રત) પ.સં.૨૬-૧૪, ઈડર ગોરજી ભંડાર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૪૮-૫૪. 'ગોડી પાર્શ્વ' સ્ત.'ના ૨.સં.ના 'સતલોતર' પાઠનું અર્થઘટન હેન્રીસાસૂચિએ (૧૮)૦૭ કરેલ છે. 'સતલોતર' એટલે ૧૭ અને સતોતર એટલે ૦૭ એવી સ્પષ્ટ પરંપરા મળે છે પણ 'સતલોતર'ના અર્થઘટન વિશે અવલોકન પણ રહે છે.]

૧૨૪૯. પદ્મવિજય (ત. સત્યવિજય-કપૂરવિજય-ક્ષમાવિજય-
જિનવિજય-ઉત્તમવિજયશિ.)

અમદાવાદની શામળાપોળમાં રહેતા ગણેશ નામના શ્રીમાળી વણિકને ત્યાં ભાર્યા ઝમકુથી સં.૧૭૬૨ના લાદ.શુ.રને દિને પાનાચંદ નામનો પુત્ર થયો. ૭ વર્ષની વયે માતા મરણ પામી. સં.૧૮૦૫ના મહા શુદ્ધિ પને દિને ઉત્તમવિજય પાસે રાજનગરમાં જ દીક્ષા લીધી. નામ પદ્મવિજય સ્થાપિત કર્યું. પછી ગુરુ પાસે શાસ્ત્રાભ્યાસ કર્યો ને સુરતમાં સુવિધિ-વિજય પાસે શબ્દશાસ્ત્ર શીખ્યા ને કાવ્યઅલંકારાદિનો અભ્યાસ કર્યો. તારાચંદ સંઘવીની સહાયથી ન્યાયશાસ્ત્ર શીખ્યું. પછી તપગચ્છતા વિજયધર્મસૂરિ ભદ્રારકે રાવનપુરમાં સં.૧૮૧૦માં પદ્મવિજયજીને પંડિતપદ આપ્યું. ત્યાંથી સંઘ સાથે ગિરનાર, નવાનગર, શત્રુંજય ગયા પછી ભાવનગરમાં ચોમાસું કર્યું. સં.૧૮૧૩ અને ૧૮૧૪માં સુરત ચોમાસું કરી બુહરાનપુર પોતાના ગુરુએ મોકલ્યા. ત્યાં ચોમાસું કરી દક્ષિણ દેશ જઈ બુહરાનપુર આવી સ્થાનકવાસી સાથે વાદ કર્યો. સં.૧૮૧૫-૧૬માં ચોમાસાં ત્યાં કરી ખંભાત ચોમાસું કર્યું. પછી શત્રુંજય આવી રૂપચંદ ભીમના જિનપ્રાસાદમાં અનેક ઝિભેની પ્રતિષ્ઠા કરાવી ઘોઘા જઈ ચંદ્રપ્રભુની પ્રતિષ્ઠા કરી. પાટણમાં ચોમાસું કરી સિદ્ધપુર, પાલણપુર એમ કરી આણુની સંઘ-સહિત યાત્રા કરી. પછી રાધણપુર બે ચોમાસાં કરી સિદ્ધપુરમાં સં.૧૮૨૧-માં ચોમાસું કરી રાજનગર ને સુરત ગયા. સુરતના તારાચંદ સંઘવીને ૨૯૫ ઝિંબની પ્રતિષ્ઠા સિદ્ધાચળમાં કરવાની ઇચ્છા થઈ તે પદ્મવિજયજીએ પૂરી પાડી. પછી સમેતશિખર યાત્રા કરી મકસુદાબાદમાં પ્રતિષ્ઠા કરી. સં. ૧૮૨૫માં નવસારી ચોમાસું કરી ઉત્તમવિજયજી ગુરુ સાથે રાજનગરમાં આવ્યા. ત્યાં ૧૮૨૭માં ગુરુ દિવંગત થયા. પછી પોતે સં.૧૮૩૦માં સાણંદ ચોમાસું કરી રાજનગરમાં ત્રણ ચોમાસાં કર્યાં. પછી વિસનગરમાં બે કર્યાં. પાટણ આવી ત્યાંથી પ્રેમચંદ લવજીએ સિદ્ધાચળનો સંઘ કાઢ્યો

તેની સાથે સિદ્ધાયળ ગયા. સં.૧૮૩૮ અને ૧૮૩૯માં લીંબડી ચોમાસાં કર્યાં. અહીંથી વિસતનગર અને સં.૧૮૪૩માં રાધનપુરમાં ચોમાસું કર્યું. ત્યાંથી વિરમગામમાં ચૈત્યપ્રતિષ્ઠા કરી. તે જ વર્ષના જોક માસમાં રાધનપુરના દેવરાજ મસાલીએ ગોડીજીની યાત્રા માટે કાઢેલા સંઘ સાથે ગયા. સં.૧૮૪૪ પાટણમાં માઘ વદ ૯ ગુરુવારે જિવપ્રતિષ્ઠા કરી. પછી રાધનપુર, પાટણ, પછી પાછા રાધનપુર બે ચોમાસાં કર્યાં. પછી પાટણ ને પછી રાધનપુરમાં સં.૧૮૪૮માં ચોમાસું કરી ત્યાંથી વિમલાયલ જઈ લીંબડી થઈ સુરત આવી રાંદેર જઈ સ્થાનકવાસી સાથે વાઢ કર્યો. ખંભાત આવી ફરી સિદ્ધાયળની યાત્રા કરી લીંબડી આવ્યા. ત્યાં પણ સ્થાનકવાસી સાથે વાઢ કર્યો. પછી હૃદયરામ દીવાને કાઢેલ ગોડીજીના સંઘ સાથે જોડાઈ યાત્રા કરી લીંબડી ચોમાસું કર્યું. પછી સં.૧૮૫૩માં રાજનગર ચોમાસું કર્યું. અહીં શ્રીમાળા લક્ષ્મીચંદ શેઠે સહસ્રકૃષ્ણ પાર્શ્વનાથની પ્રતિષ્ઠા ૧૮૫૪ મહા વદ ૫ સોમવારે કરાવી તેમાં ૪૭૨ જિનમૂર્તિઓ અને ૪૯ સિદ્ધચક્રની પ્રતિષ્ઠા કરી. પછી રાજનગરના એસવાલ હર્ષચંદ સંઘવીએ મોટા સંઘ સિદ્ધાયલને કાઢ્યો. સં.૧૮૫૭માં સમેતશિખરમાં જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. સં.૧૮૫૮માં લીંબડી ચોમાસું કર્યું. ૧૮૫૮માં અમદાવાદ વૈ.શુ.૭ ગુરુવારે પ્રતિષ્ઠા કરી ત્યાં બે ચોમાસાં કરી પાટણ આવ્યા. ત્યાં સં.૧૮૬૨ના ચૈત્ર શુદ્ધ ૪ બુધને દિને સ્વર્ગવાસ કર્યો.

વિમલાયલ (પાલીતાણા)ની ત્રે વાર, ગિરનારની ત્રણ વાર, શંખેશ્વરની એકવીસ વાર, ગોડી પ્રભુની ત્રણ વાર, તારંગાજીની પાંચ વાર અને આબુજીની એક વાર યાત્રા કરી. કવિ હતા. ૫૫૦૦૦ નવા શ્લોક રચ્યા છે.

તેમણે શ્રીમદ્ યશોવિજયજીના સવાત્રણસો ગાથાના 'શ્રી સીમંધર જિન વિશ્વપ્રતિષ્ઠ સ્તવન' પર સં.૧૮૩૦માં અને તેમના જ 'વીરની હાંડી રૂપેના સ્તવન' ઉપર સં.૧૮૪૯ વસંતપંચમીને બુધવારે રાધનપુરમાં ગુજરાતી ભાષામાં બાલાવબોધો રચ્યા છે.

જિનવિજય જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૧૩૭ તથા ઉત્તમવિજય જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૨૩૧.

(૪૩૪૩) [+] અષ્ટપ્રકારી પૂજા ૧૬ ઢાળ ૭૬ કડી ર.સં.૧૮૧૯ ઘોઘામાં.

આદિ - શ્રુતધર જસ સમરે સદા, શ્રુતદેવી સુખકાર,

પ્રભુમી પદકળ તેહનાં, પલાણું પૂજાપ્રકાર.

અર્થ સુણી જિનવર થકી, સૂત રચે ગણધાર.

તે આગમને અનુસરી, રચ્યું અષ્ટ પ્રકાર. ૨

નહવાણુ વિલેપન કુસુમની, ધૂપ દીપ મનોહાર

અખંડ અક્ષત નૈવેદ્યની, અષ્ટમી ફલ સુવિચાર. ૩

અંત - કલશ. રાગ ધન્યાશ્રી

ભાવો ભાવો રે ભવિ અષ્ટ પ્રકાર ચિત્ત ભાવો

અષ્ટ ભેદ જિતપૂજા કરતાં, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ પાવો રે. ભવિ. ૧

અષ્ટ કરમકો ધાત કરીને, અષ્ટમ ગતિ તુમે પાવો

જિમ ધનૌઘાદિક પૂજા, એકેકથી પામ્યા શુદ્ધ સહાવો રે. ભવિ. ૨

નિજ ગુણ ક્ષદ્ધિ તિરોભાવે થઈ ગ્રહણ કરત પરભાવો

પ્રભુ ગુણ જ્ઞાન ધ્યાનમાં રહેતાં, હોયત આવિરભાવો રે. ભવિ. ૩

સત્યવચનભાષક સત્યવિજયો, સંયોગી તસ દાવો

કપૂર સમી ઉજ્જવલ જસ કીર્તિ, કપૂરવિજય છુધ ધ્યાવો રે. ૪

તત્ત્વ શરી અડ અંદ્ર સંવત્સર, ખિમાવિજય જિત ગાવો

ઉત્તમ પદકજ પૂજા કરતાં, ઉત્તમ પદવી પાવો રે. ભવિ. ૫

(૧) છતિ પાંડિત શ્રી પદ્મવિજયજીવિત અષ્ટપ્રકારી પૂજા સમાપ્તમ્.

સર્વદાલ ૧૬ ગાથા ૭૬ શ્લોક ૧૨૫ આસરે છે લિ. પં. ચૂનીલાલ. પ.સં.

૮, તેમાં પ.ક.૧થી ૪, પછી જ્ઞાનઉદ્યોતકૃત એકવીશપ્રકારી પૂજા છે,

અનંત.લં. (૨-૪) લીં.લં. નં.૧૮૪૨, ૨૧૫૭ અને ૨૪૩૧. [મુપુ-

ગૂઢસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજાસંગ્રહ. ૨. વિધિવિધાન સાથે રત્નાદિ

પૂજાસંગ્રહ.]

(૪૩૪૪) + નેમિનાથ રાસ [અથવા ચરિત્ર] ૪ ખંડ ૧૬૯ હાળ

પૃષ્ઠ ૩ કડી ૨.સં.૧૮૨૦ દિવાલી રાધનપુરમાં

આદિ - ઉદધિસુતાન્સુત સુત કરે, તે વાહન હોઈ જસ,

તસ પુત્રી સમઈ સદા, પુરો મુઝ મુખ વાસ. ૧

તુઝને સહુ સમરે સદા, તાહરા ગુણ વિખ્યાત,

તુઝ વિણુ શિવપદ નવિ લહે, તિણે સમઈ તુઝ માત. ૨

અંત - હાલ હમચીની.

વર્ધમાન જિનશાસનતાયક તસ ગણધર અગ્યાર,

તેહમાં સોહમ પંચમા ગણધર હુઆ પ્રથમ પદધાર રે. હમચી.૧

અનુક્રમે જાંબુ પ્રમુખ બહુ પટધર ચૌઆલીસમેં પાટ,
 શ્રી જગચંદ્ર સૂરીવર જિજ્ઞેં રાખ્યા ધર્મતા ધાર રે. ૨
 વર્ધમાનતપથી જસ રાંજેં તપા ગિરદ તે દીધું,
 છડું નામ એ ગુણથી પામ્યા, જગજન માંહિ પ્રસિધું રે. ૩
 દેવેન્દ્રસૂરી પ્રમુખ ક્રમેં આવ્યા આણુંદવિમલ સૂરીંદ,
 જિજ્ઞેં કિરિયા તે ઉદ્ધાર કીધો; કુમતિમાં જેમ દિણુંદો રે. ૪
 વિજયદાનસૂરી તસ પટધર હીરવિજય સૂરીરાયા,
 અકબરસાહિ જસ વચણથી, પડહ અમારિ બળ્યા. ૫
 તાસ પાટિ વિજેસેન સૂરીસર ગિરદ સવાઇ પામ્યા,
 તાસ પાટિ વિજયદેવ સૂરિવર નરનારી જસ નામ્યા રે. ૬
 વિજયસિંહસૂરિ તસ પાટે જ્ઞાનવંત ગુણરાગી,
 તાસ સીધ્ય સમુદાયમાં બળે સત્યવિજય સૌભાગી. ૭
 આચારયની આણા પામી કયેાં ક્રિયાઉદ્ધાર,
 ગામ નથર પુર પાટણ માંહિ યશશોભાવિસ્તાર. ૮
 કપૂર સમી કીરતિ જસ ઉજવલ કપૂરવિજય પંન્યાસ,
 પંડિત પ્રવર ઘણું ગુણવંતા જસસૌભાગ્યવિલાસ. ૯
 તાસ પદેં ભદ્રક ઉપગારી ખિમાવિજય પંન્યાસ,
 સાંભરે પૂરવ મુનિવર મોહટા મુદ્રા દેખી જસ. ૧૦
 દેશના જેહની નંદીષેણુ પેરે, ઉદ્ધત પણિ ઉદ્ધરીયા,
 જિહાંજિહાં વિચર્યાં તિહાંતિહાં તાર્યાં, જે સમતાના દરિયા. ૧૧
 તાસ શીસ સમુદાયમાં પંડિત જિનવિજય ગુરરાય,
 લક્ષણુ લક્ષિત શિક્ષિત બહુજન નરનારી ગુણ ગાય. ૧૨
 ભદ્રક ઉપગારી તસ પાટે હિતશિખામણુ દાઇ,
 ઉત્તમવિજય ગુર શુભ ગુણધર ભવિજન ધર્મ સખાઇ. ૧૩
 પચડી પંચસંચલ મુખ ગ્રંથા તેહમાં ઘણું પ્રધાન,
 બહુ સિદ્ધાંત જિજ્ઞેં અવગાહ્યાં ખિમાવંત અસમાન. ૧૪
 ગગન નયન ગજ ચંદ્ર સંવચર દીવાલી દિન બળેા,
 શુભ મુહુરતમાં ગુરકિરપાથી રાસ ચઢયો સુપ્રમાણે. ૧૫
 હાલ ઉગણપયાસ પ્રથમ ખંડ બીજે બાવન લાખી,
 ત્રીજે ત્રીસ[બત્રીસ?] ચોથે છત્રીસ સવિ સરવાલેં દાખી. ૧૬
 એકસો ને અગણોતર હાલે એહ રાસ મેં કીધો,

રતનવિજયગણિ કહેણુથી માહરો મનહ મનોરથ સીધો. ૧૭
 તે શુર ઉત્તમવિજય કૃપાથી પદ્મવિજય તસ સીસે,
 નિજ પરના ઉપગારને હેતે ભાખ્યો વીસવા વીસે. ૧૮
 રાધનપુરવર માંહિ વિસજે ધૈત્ય ઘણા મનોહાર,
 દેવવિમાત પરેં જે દીપે ઉજ્જવલ ચંદ્ર અનુહાર. ૧૯
 ડાની ધ્યાની ઝાની રૂઝા ભાગ્યવંત શુભ નામ,
 શ્રાવક શ્રદ્ધાવંત તણા જિહાં, દીસે બહુલાં ધામ. ૨૦
 તે રાધનપુર રહી ચોમાસું કીધો એ અભ્યાસ,
 વિજયધર્મ સૂરીશ્વર રાજ્યે વાધ્યો અતિ ઉલ્લાસ. ૨૧
 જિહાં લગે ગ્રહગણુ તારા પ્રથવી ચંદ્ર સૂરજ પરકાસ,
 તિહાં લગે એહ રાસ ધિર હોજ્યો જયજયકાર વિલાસ. ૨૨
 નેમચરિત્ર એ સુણુસેં લખસેં વાંચસેં ભાગ્યવિશાલ,
 અનુક્રમેં શાશ્વત પદ તે લહેર્યેં હોર્યેં મંગલમાલ. ૨૩

(૧) પ્રથમ ખંડ ૧૬૭૫ દ્વિતીય ખંડ ૧૭૦૧ તૃતીય ખંડ ૧૧૩૨
 ચતુર્થાં મિલતે સર્વગાથા ૫૫૦૩ સં. ૧૮૪૭ શાકે ૧૭૧૩ પ્ર. જ્યેષ્ઠ માસે
 શુક્લ પક્ષે ૧૧ એકાદશી તિથી રવિવાસરે લિ. લિંબપૂરે મધ્યે. પ.સં.
 ૩૦૨-૧૧, લીં.ભં. દા.રપ હાલનો નં. ૨૧૮૫. (૨) સં. ૧૮૩૬ માધ માસે
 શુક્લપક્ષે પ્રતિપદા રવિવાસરે લિ. પાટણનગરે વ્યાસ તુલજરામ સુત
 સાકરરામ સ્વહસ્તે. પ.સં. ૨૭૯-૧૨, લીં.ભં. હાલનો નં. ૩૨૭૪. (૩)
 પ.સં. ૧૫૨, ડે.ભં. દા. ૪૦ નં. ૮. (૪) પ.સં. ૧૫૨, ડે.ભં. દા. ૪૦ નં. ૧૦.
 [લીંહસચી, હેનૈરાસચિ ભા.૧ (૫.૭૨, ૫૦૦).]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન કથારત્નકોષ ભા.૨.]

(૪૩૪૫) + ઉત્તમવિજય નિર્વાણ રાસ (ઐ.) ૧૩ હાળ ૨.સં. ૧૮૨૮
 પો.શુ. ૭ રવિ

આદિ - વતજ-વડત વાજેશ્વરી, પુસ્તક દાહિણ પાંણુ,

સમર સાચી સરસતી, કરવા શુરનિર્વાણ.

૧

અંત - હાલ ૧૩મી. પછી કલશ.

શુર ગણી સવાયા સુજસ સવાયા મનુઅભવદ્ધ લીધ એ,

સહુ સજ્જન પ્રાણી હર્ષ આણી ગાવજ્યો ઇણુ વિધ એ.

સંવત અઢાર અઠાવીસે પોષ રૂઠો માસ એ,

સાતિમ દિને સૂર્યવારે, પોહોતી સફલ આશ એ.

ગુરુમાઠ ડેરી પ્રેરણાથી કાઢ્યા એહ અભ્યાસ એ,
કહે પદ્ય માહરે હોજ્યો શુભ નિતનિત લીલવિલાસ એ.

(૧) સં.૧૮૩૦, લીં.ભં. નં.૩૦૧૮. (૨) લીં.ભં. નં.૩૦૬૬. (૩) પ.સં.૧૮, ડે.ભં. દા.૪૫ નં.૧૪૮. (૪) પ.સં.૮, ડે.ભં. દા.૪૫ નં.૧૫૦. [લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. મારી જૈન એ. રાસમાળા ભાગ ૧.

(૪૩૪૬) [૫] (પદ્યપવી^૯ મહિમાધિકાર ગર્ભિત) મહાવીર સ્ત. ૮

લાળ ૨.સં.૧૮૩૦ ફા.શુ.૧૩ સાણુંદમાં.

આદિ - શ્રી ગુરુપદ્મકંઠજ નમી રે, ભાખૂં પૂર્વવિચાર,
આગમ ચરિત્રને પ્રકરણે રે, ભાખ્યો જ્ઞેમ પ્રકારો રે,
ભવિયણુ સાંભલો નિશ્ચા વિકથા ટાલી રે મુકી આંમલો. ૧.
ચરમ જિણુંદ ચોવાંસમો રે, રાજગણી ઉદ્યાંત,
ગોતમ ઉદેસી કહે રે, જિતપતિ શ્રી વર્દમાનો રે. ભ.૨.
પખમાં ષટ્ તિથી પાલિયે રે, આરંભાદિક ત્યાગ,
માસમાં ષટ્પરવિ તથા રે, પોસહ કેગે લાગ રે. ભ.૩.
દુવિધ ધરમ આરાધવા રે, ખીજ તે અતિ મનોહાર,
પંચમી નાંજુ આરાધવા રે, આઠમ કર્મખયકાર રે. ભ.૪.
ઈગ્યારસી ચૌદસી તથા રે, અંગ પૂર્વને^{૧૦} કાજ,
આરાધી શુભ ધર્મને, પામો અવિચલ રાજ રે. ભ.૫.
ધનેશ્વર પ્રમુખે થયા રે, પવ^{૧૧} આરાધ્યા રે એહ,
પામ્યા અવ્યાખધને રે, નિજ ગુણુ રિદ્ધિ વરેહ રે. ભ.૬.
ગૌતમ પૂછે^{૧૨} વીરને^{૧૩} રે, કહો તેહનો અધિકાર,
સાંભલી પવ^{૧૪} આરાધવા રે, આદર હોય અપાર રે. ભ.૭.

અંત - હાલ ૮. ગિર્યા રે ગુણુ તમ તણા - એ દેશી.

ઉજમણાં એ તપ તણા, કરો તિથિ પરિમાણ,
ઉપગરણા રે રતનત્રયી સાધન તણાં, ભવિ ભવસાયર-તરણા રે. ઉ.૧.
જો પણ સહ દિન સાધવા, તોપણુ તેહની અણુસક્તે રે,
પરવ-તિથિ આરાધીને^{૧૫} તુમે ઉજમજ્યો બહુ ભક્તે રે. ઉ.૨.
શ્રાદ્ધવિધિ વર ગ્રંથમાં, ભલો દાખ્યો એ અવદાતો રે,
ભગવતિ ને મહાનિશીથમાં, કહો તિથિ-અધિકાર વિખ્યાતો રે.

ઉ.૩.

તપગછ-ગગતાંગણુ-રવિ, શ્રી વિજયસિંહ ગણધાર રે,
અંતેવાસી તેહના શ્રી સત્યવિજય મુખકારો રે. ૭.૪
કપૂરવિજય વર તેહના, વર ખિમાવિજય પનાસો રે,
જિનવિજયો જગમાં જયો, શિખ ઉત્તમવિજયને ખાસો રે. ૭.૫

તસ પદ્યરણુ-ભમર સમો, રહી સાણુંદ ચઉમાસે રે,
અઢાર ત્રીસ સંવતસરે, સુદિ તેરસ કાણુ ભાસ રે. ૭.૬
પદ્મવિજય ભકતે કરી શ્રી વિજયધર્મસૂરી રાજ્યે રે,
વર્દમાન જિન ગાધયા, શ્રી અમીનરા પ્રભુ સાજ્યે રે. ૭.૭
કલસ.

પર્વતિથિ આરાધો સુકૃત સાધો લાધો ભવ સફલો કરો,
સંવેગસંગી તત્વરંગી ઉત્તમવિજય ગુણકરો;
તસ સીસ નામે સુગુણ કામે પદ્મવિજયે આદર્યો,
શુભ એહ આદર ભવિ સુહાગર નામ પટપરવી ધર્યો. ૮

(૧) પ.સં.૩, પ્ર.કા.ભં. નં.૬૧૫. (૨) લ.સં.૧૯૨૯ ભાદરવા શુદ્ધ
૨ દિવસે લિખિત લોજક તલસી કૃત્યેંદ શ્રી રાધનપુર મધ્યે. પ.સં.
૭-૧૦, ના.ભં. (૩) હસ્તાક્ષર અયાચી નેશંકર મૂલજી જ્ઞાતે શ્રીમાલી
આભણા સ્વસ્થાન પાટણુ ધીવટા મધ્યે પાનસ્થાંમજીના પાડામાં. સંવત
૧૯૩૭ અષાઢ માસે શુક્લપક્ષે તિથી ૬ મંદવાસરે સમાપ્ત. શુભં ભવતુ.
શ્રી. પ.સં.૭-૧૨, જશ.સં. નં.૧૦૮. (૪) પ.ક.૧૬થી ૧૯, લીં.ભં.
નં.૧૮૪૨. [લીંહસૂચી, હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૫૮, ૫૫૨).]

પ્રકાશિત : ૧. જિનેન્દ્ર ભક્તિપ્રકાશ. ૨. ચૈત્ય આદિ સં. ભા.૩.]
(૪૩૪૭) [+ ૨૪ જિનનાં [અથવા સર્વ જિન] કલ્યાણુકે રત.
૨.સં.૧૮૩૭ મહા વદ ૨ શનિ પાટણુ

આદિ - દૂહા.

પ્રભુમી જિન ચોવીસને કહું કલ્યાણુક તાસ
માસ અમાવાસ્યા તાણી રીધ ધરી સુવિલાસ. ૧
જેહના નામ સ્મરણુ થકી નાસે ભવભવપાપ
તિથે કલ્યાણુક દિને કાજે પ્રભુનો જાપ. ૨

અંત - કલ્યાણુક દિન ગાધ્યે ભવિ હર્ષ ધરિ બહુ માનો રે.

ધમ અનંત ચોવીસી ધારિઈ તો અનંત કલ્યાણુક થાયેં રે
 ઉજમણુય કીજીઈ ધરી ભક્ત સક્ત નિરમાયો રે. ૩ ક.
 સંવત અઢાર સાંત્રીસ ૧૮૩૭તા માહ વઃ ખીજને શનીવારો રે
 સોભન જોગેં સોભન થયું પ્રભુ ગાયા હર્ષ અપારો રે. ૪ ક.
 પાટણુ ચોમાસું રહી લહી જિન ઉત્તમ સુપસાયા રે
 પદ્મવિનય પૂણ્યેં કરી ધમ ગુણીઆ શ્રી જિનરાયા રે. ૫ ક.

(૧) સં.૧૯૨૧ ઇ.સ. ભોમે લખીતંગ ભોજક ઠાકોર નરભેરામ
 અમુલખ પઠનાથ બા. દીવાલી પાટણુ મધ્યે વાસ્તવ્ય. પ.સં. ૪-૧૨,
 જશ.સં. (૨) સં.૧૯૨૧ શ્રાવણુ સુદ ૫ ગુરવાર લખીતંગ ભોજક ઠાકોર
 નરભેરામ અમુલખ. પ.સં. ૪-૧૩, જશ.સં. નં. ૪૩. (૩) પ.ક.૨૯થી ૩૧,
 લીં.ભં. નં. ૧૮૬૨. (૪) પ.ક.૫૪થી ૫૮, લીં.ભં. નં. ૨૧૫૭. (૫) પ.સં.
 ૩-૧૪, આ.ક.ભં. [હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (પ.૨૮૨, ૪૦૫).]

[પ્રકાશિત : ૧. જિનગુણુ સ્તવમાલા.]

(૪૩૪૮) [+] પંચકલ્યાણુક મહોત્સવ સ્ત. ૨.સં. ૧૮૩૭

(૧) પ.ક.૫૮થી ૬૧, લીં.ભં. નં. ૨૧૫૭. [લીં.ભં.સૂચિ, હેજૈશાસૂચિ
 ભા.૧ (પ.૫૨૦).]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સત્યપ્રકાશ, વર્ષ ૮ અં. ૮ પૃ. ૨૨૬.]

(૪૩૪૯) + નવપદ પૂજા ૨.સં. ૧૮૩૮ માહ વદિ ૨ ગુરુ લીંબડી

આદિ - શ્રુતદાયક શ્રુતદેવતા, વંદું જિન ચોવીસ

ગુણુ સિદ્ધચક્રતા ગાવતાં, જગમાં હોય જગીસ.	૧
અરિહંત સિદ્ધ સૂરિ નમું, પાઠક મુનિ ગુણુધાંમ,	
દંશણુ નાણુ ચરણુ વધી, તપ ગુણુ માર્હિ ઉદ્ધામ.	૨
ઈમ નવ પદ ભક્તિ કરી, આરાધો નિતમેવ	
જેહથી ભવદુખ ઉપશમે, પામે શિવ સ્વયમેવ.	૩
તે નવ પદ કાંઈ વર્ણુવું, ધરતો ભાવ-ઉલ્લાસ	
ગુણુગુણુગણુ ગાતાં થકાં, લહીઈ જ્ઞાનપ્રકાસ.	૪
પ્રતિષ્ઠાકલ્પે કહી, નવપદપૂજા સાર	
તિણું નવપદપૂજા ભણું, કરતો ભક્તિ ઉદાર.	૫

અનંત -

રાગ ધન્યાસીરિ

આ જન્મારે ત્રિભુવન સાહિબુ તુઠો અનુભવ અમૃત તુઠો
 ગુણી અનુબ્રહ્મ ચિંતના કરતાં કિસ્મુઅ કરે મોહ રૂઠો

ભવિ પ્રાણી હો ! આજ

૧

એ નવ પદ્મું ધ્યાન ધરતાં નવ નિધિ રિદ્ધિ ધરે આવે
નિયાણાનો ત્યાગ કરીને નવ ક્ષાયકપદ પાવે. ૨ ભવિ.

વિજયસિંહ સુસીસ અનોપમ ગીતારથ ગુણરાગી

સત્યવિજય તસ સીસ વિષુધવર કપૂરવિજય વડલાગી. ૩

તાસ સીસ શ્રી ખિમાવિજય વર, જિનવિજય પન્યાસ,

શ્રી ગુરુ ઉત્તમવિજય સુસીસો, શાસ્ત્રઅભ્યાસ-વિલાસ. ૪

જગ વળિ મદ અંદ સંવત્સર માહ વદિ ખીજ ગુરુવારો

રહી ઐમાસું લીંબડી નગરે, ઉદમ એહ ઉદારો. ૫ ભવિ.

તપગણ વિજયધર્મ સૂરી રાજ્યે, શાંતિ જિણુંદ પસાયો

તે ઉત્તમ ગુરુ કમકળ મતિ સમ, પદ્મવિજય ગુણ ગાયો. ૬ ભવિ.

(૧) સં.૧૮૮૭, ઐપડો, જશ.સં. (૨) લિ.સં.૧૮૮૬, લીં.ભં.

નં.૨૧૬૩. (૩-૭) લીં.ભં. નં.૧૭૮૦, ૧૮૪૨, ૨૧૫૭, ૨૪૩૧ તથા

૨૮૦૫. (૮) પ.સં.૫, ડે.ભં. દા.૪૫ નં.૨૧૩. (૯) પ.સં.૭, ડે.ભં. દા.૪૫

નં.૨૧૪. (૧૦) પ.સં.૧૬, ડે.ભં. દા.૪૫ નં.૨૧૫. (૧૧) પ.સં.૧૨, ડે.ભં.

દા.૪૫ નં.૨૧૬. [ડિક્ટેલોગ્રાફીએ ભા.૧ (૫૨૭૦), લીંહસૂચી, હેનૈસાસૂચિ

ભા.૧ (૫.૧૪૭, ૨૭૧, ૫૦૧, ૫૧૪, ૫૫૩).]

[પ્રકાશિત : ૧. સ્નાત્રપૂજ સ્તવન સંગ્રહ. ૨. જ્ઞાનપંચમી.]

(૪૩૫૦) + સમરાદિત્ય કેવલીનો રાસ [૮ ખંડ ૧૮૮ હાળ ૨.સં.

આરંભ ૧૮૩૮ લીંબડી પૂર્ણ ૧૮૪૨ વસંતપંચમી વિસનગર]

આદિ -

દુહા

સ્વસ્તિ શ્રી વર સારદા, કુંદ અંદ સમકાય

કમલમુખી ને કમલકર, પ્રણમું તેહના પાય. ૧

જગચૂડામણિ જગ જયો, જગ કેવલ દિનરાજ

રીષભ ગતિ ગતિ રાજની, આદિદેવ નમું આજ. ૨

શમન સમન ને શ્રમણ જે, સમઝો વલી સમાન

સમણ પદે અહિ અતિશયા, વંદુ શ્રી વર્દમાન. ૩

પરિસહ સહતા જે પ્રણ, સંખ્યા પણિ તસ શેસ,

કેવલજ્ઞાન-દિવાકર, નમું અજિતાદિ દિનેશ. ૪

ગૌતમ પમુહ ગણહરા, સૂરિ નમું સુજગીસ

અનુક્રમે જિણથી આવીઓ, શ્રુત એ વિસવા વીસ. ૫

સુરવર અલિ શ્રેણિ મિલી, કુસુમ વુઠિ સુર કાધ	
તીર્થપ્રવર્તન સમય તે, ભદ્ર કરો ભવ સિદ્ધ.	૬
ગુણદાયક શ્રુત-આગલા, વંદુ ગુરુ ગુણવંત	
જિણે વચને કરી બહિષ્ઠ, તત્પ્રાતરવ મહંત.	૭
સમરાદિત્ય સુસાધુનો, ચરિત્ર અઠે સુવિચિત્ર	
હરિભદ્રસૂરે ભાખીઓ, વચનવિચાર પવિત્ર.	૮
અદ્ય નિદાન ઉદયે અતિ, બહુ સંબંધ બતાવ	
સુણતાં સુખ ઉપબવસ્યે, જોડથી સભા જમાવ.	૯
નવ ખંડે કરી નિરમસો, રાસ રચું સુખકાર	
સત્તર ભવ મોહામણા, કહું વિચિત્ર પ્રકાર.	૧૦
અપરાધી નર ઉપરિ, કરિએ નહી કાંચ કોધ	
તિણે એ સમરાદિત્ય તણું, ચરિત્ર સુણો શુભ બોધ.	૧૧
અંત - [નવમે ખંડે એ કહી, છઠ્વીશમી ઢાળ રસાળ રે,	
એ સર્વ મળીને એકસો, કહી નવ્વાણું વર ઢાળ રે.	
અઢાર ઓગણચાલીસમાં કાંચ માંડયો રાસ એ વર્ષે રે,	
લીંબડી ચોમાસું રહી, કાંચ દિનદિન ચઢતે ઉર્ષે રે.]	

*

કલશ.

તપગચ્છ નંદન સુરતર પ્રગટયા - એ દેશી.	
શાસતનાયક શિવવધૂલાયક, વધર્માન જિનચંદાળ	
પંચમ ગણધર મોહમ પટધર, જંબૂ તાસ મુણિદાળ.	૮૦૧
મલવા પટધર પૂરવધારી, શચ્યભવ સૂરીદાળ	
મનક પિતા જે પુત્રને અરથે, દશવૈકાલિક કરંદાળ.	૮૦૨
જશોભદ્રસૂરિ તસ પટધર, પૂરવ ચૌદ ભણિદાળ	
સંજીવિવિનય ને ભદ્રબાહુ ગુરુ એક જ પાટ મણીદાળ.	૮૦૩
થૂલિભદ્ર જે સાતમા પટધર, પૂરવ ચૌદ ધરિદાળ	
બ્રહ્મચારી શિરસેહર ભણિએ, કોશા પ્રતિબોધંદાળ.	૮૦૪
આર્યમહાગિરિ આર્યસુહસ્તિ, દશ પૂરવ ધરેંદાળ	
અવંતીસુકમાલ બૂઝવ્યો, તિમ સંમતિ નરિદાળ.	૮૦૫
આઠ પટ લગે ઇણિ પરે પહેલું, નિર્મથ નામ કહંદાળ	
સુસ્થિત સુમતિબુદ્ધ એહ બેઠું, પટધર એક સુખકંદાળ.	૬

કોડિ વાર સૂરિમંત્ર જાઓ તિણે, કૌટિકગણ થાપંદાળ,
શ્રી ઈંદ્રદિગ્ગજસૂરિ તસ પટધર, શ્રી દિગ્ગજસૂરિ હવંદાળ. ૭
પત્રમે પટ શ્રી ચંદ્રસૂરિ, ચંદ્રગચ્છા થયા નામળ,
ત્રીજું એ પરસીધું જગમાં, સામંતભદ્ર તસ ઠામળ. ૮
વનવાસી ચોથું થયું અભિધા, તસ પટ ગુણમણિધામળ,
શ્રી વૃદ્ધદેવસૂરિ પરસિદ્ધા, પટધર તસ અભિરામળ. ૯

*

શ્રી પ્રદ્યોતનસૂરિ ૧૮ વિરાજે, માનદેવસૂરિ જાજેળ,
તસ પટ માનતુંગ આચાર્ય, ઉદ્યોતક અતિ બ્રાજેળ. ૧૧
વીરસૂરિ એકવીસમે પટે, જયદેવસૂરિ બાવીસળ,
દેવાણુંદ વલી વિક્રમસૂરિ શ્રી નરસિંહ સૂરીસળ. ૧૨
પટ જવીસમે સસુદ્રસૂરિવર, માનદેવસૂરિ તાસળ,
વિષ્ણુધમ્ભસૂરિ તસ પાટે, જયાનંદ સુત્રાસળ. ૧૩
ત્રીસમે પાટે રવિમ્ભસૂરિ, શ્રી યશોદેવસૂરિ જસળ (૩૧),
પ્રદ્યુમ્નસૂરિ બત્રીસમે પાટે, માનદેવ તસ ખાસળ. ૧૪
વિમલચંદ ને ઉદ્યોતનસૂરિ, તેહ પાંત્રીસમે ડાણેળ,
વડ તલે આઠ સૂરિપદ દીધાં, તિહાંથી વડગચ્છ જાણેળ. ૧૫
પાંચસું નામ એ પાટ જત્રીસમે, સર્વદેવ સૂરીસેળ,
સાડત્રીસમે પાટે દેવસૂરિ, સર્વદેવ અડત્રીસળ. ૧૬
બિહું ગુરભાઈ હવે એક પાટે, જસોભદ્ર શ્રી નેમિચંદળ,
તેહને પાટે સુનિચંદ્રસૂરિ, નિમંત્ર કીર્તિચંદળ. ૧૭
અનિતદેવસૂરિ તસ પટધારી, વિજયસિંહસૂરિ નામેઈળ,
સોમમ્ભસૂરિ મણિરત્નસૂરિ નમતાં પાપ નિગમેળ. ૧૮
એ દોય પાટે ચૌઆલીસમે શ્રી જગચ્છંદ્રસૂરિ દીવાળ,
કરી ક્રિયાઉદ્ધાર દીપાવ્યો, મારગ તે ચિરંજીવેળ. ૧૯
આઘાટપુરે જિણે કિમ્પટ જીત્યા, રાણા સભા હજૂરળ,
હીરલા નામ દીધું તિહાં રાણે, તપ કીચા જિણે પૂરળ. ૨૦
જવજીવ આમિલ તપ કીધો, બિરદ 'તપા' તિહાં પાયુંળ,
તપગજ નામ છડું એહ ગુણથી, નાંહી કદામહે આયુંળ. ૨૧
દેવેંદ્રસૂરિ પટધર તેહના, પ્રકરણ જિણે બહુ કીચાંળ,
ધર્મધામ સૂરીસર તેહના, વિદ્યામંત્ર પ્રસીધાંળ. ૨૨

સોમમ્બલસૂરિ સડતાલીસમેં પાટેં અતિ વૈરાગીજી,
 સોમતિલકસૂરિ ૪૮ દેવસુંદરસૂરિ ૪૮ જસ પંચ શિષ્ય સોભાગીજી.
 સોમસુંદરસૂરિ તેહના પટાધર, સુનિસુંદર તસ પાટેજી,
 એકસો આઠ હાથનો કાગત્ર, લિખિ મોકલ્યો ગુર માટેજી. ૨૪
 ‘કાલી સરસ્વતી’ જે કહેવાતા સંતિકર જિજ્ઞેં કીધુંજી,
 પાટવી તેહના રત્નશેખરસૂરિ બાવનમેં પરસીધુંજી. ૨૫
 લક્ષ્મીસાગરસૂરિ સુમતિસાધુસૂરિ હેમવિમલ પશુપન્નજી,
 આનંદવિમલસૂરિ છપન્નમેં, પાટે તેહ નિષ્પન્નજી. ૨૬
 બહુ મારગ લોપાણો જાણી, ક્રિયાશિધિલ થયા પ્રાણીજી,
 સંવત પનર યયાસીઈ કીધો ક્રિયાઉદ્ધાર મન આણીજી. ૨૭
 બહુ શ્રેષ્ઠિ સુત રાત જિજ્ઞેં કીખ્યા, સ્થાંસ્થાં કીજે વખાંજીજી,
 તસ પટ્ટેં વિનયદાનસૂરિઈ કરી, પરતિષ્ઠા બહુ ઠાંજીજી. ૨૮
 ઇમ સત્તાવન પાટ વખાણ્યા, શેષ પાટ હવે કહિછંજી,
 પદ્યવિનય કહેં પૂરવ સૂરિના, ગુણ ગાતાં સુખ લહિછંજી. ૨૯
 દેશી હમચડી.

અઠાવનમેં પાટે, હૂઆ વીનયહીરસૂરિ રાયા
 મેઘજી આચાર્ય પ્રતિભોધી હુંપકમત છોડાયા રે. હમચડી ૩૦
 અઠાવીસ સંજત સ્યું દીક્ષા લીધી જે ગુર પાસે,
 પાતસાહ અકબર પ્રતિભોધ્યો, જીવ અમારિ પ્રકાસે રે. ૮૩૧
 સીરોહી નડુલાઈ પાટજી રાજનગર ખંભાતિ,
 જિજ્ઞેં બહુ બિખપ્રતિષ્ઠા કીધી ઠામિકામિ વિખ્યાત. ૩૨
 વિનયસેનસૂરી તસ પાટે, પાતસાહનેં આગેં,
 પટ દરિસણુમાં જયસિરિ જેહનેં, વરી સ્વયંવરા રાગે રે. ૩૩
 ‘સવાઈ ગુર’ મિરદ લલા તવ ગીતારથ ગુણરાગી,
 તસ પાટિ વિનયદેવ સૂરીસર કીરતિ ચિહ્નું દિશ જાગી. ૩૪
 વિનયમ્બલસૂરી તસ પટ્ટેં સોભાગી સિરદાર,
 વિનયરત્નસૂરિ પાટે તેહને વિનયક્ષમાસૂરિ સાર રે. ૩૫
 ચોસાઠમેં પાટે વલી હૂઆ વિનયકયા સૂરિરાય,
 વિનયધનમ્સૂરિ જસ રાજ્યેં પ્રારંભ રાસનો થાય રે. ૩૬
 અઠાર એકતાલેં કાતિ વડિમાં સ્વર્ગેં તેહ સિધાયા,
 તસ પટ્ટેં શ્રી જિનેંદ્ર સૂરીશ્વર પુણ્યે પઢરી પાયા રે. ૩૭

[તસ રાજ્યે એ પૂરણ કીધો, અઢાર બે'તાલા વરસે
શ્રી કલ્યાણ પાસ સુપસાયે, વસંતપંચમી દિવસે રે.]
શ્રી વિનયદેવ સૂરીસ પદાધર શ્રી વિનયસિંહ સૂરીશ,
સંવત સોલ એકાશીઆ વરે સૂરિપદે સુન્નીસ રે. ૩૮
રાણો નગસિંહ જિણેં પ્રતિભોધ્યો જસ કીરતિ જગ વ્યાપી,
જેહની પરિષદ બહુ ગીતારથ કીધા આદર આપી. ૩૯

*

વરસ અઢાવીસ આચાર્યપદ યુવરાજ્યેં જે પાલી,
રાજનગરમાં સ્વર્ગ પધાર્યા દુખદોહગ સવિ ટાલી. ૪૧
તેહના સીસ સમુહમાં સોહે સત્યવિનય પંન્યાસ,
આચાર્ય ગુરુઆણા પાની કર્યો ક્રિયાઅબ્યાસ. ૪૨
કપૂરવિનય પંન્યાસ તેહના ખિમાવિનય તસ જાણો,
નંદીવેણુ પરિ દેશના જેહની, કરે ભવિ વ્રત-પથખાણો રે. ૪૩
ભંગી જંગી બહુ પ્રતિભોધ્યા સોભાગી સિરદાર,
તંસ જિનવિનય પંન્યાસ કહાયા કરતા બહુ ઉપગાર. ૪૪
ગીતારથ સજ્જન ઘણું સુંદર, લક્ષણ લક્ષિત દેહ,
જેહની મુદ્રા દેખી પૂરવ, મુનિવર સાંભરે તેહ. ૪૫
તાસ શીસ સમુદાયમાં જાણો ઉત્તમવિનય પંન્યાસ,
રાની ધ્યાની ને નહિ માની, દશ દિશ કીરતિ જસ. ૪૬
પયડી પંચસંત્રય મુખ ત્રંયા, જાણેં તસ આમ્નાય,
ભદ્રક ઉપગારી મુઝ મોહટા, શાંત દાંત ગુણરાય. ૪૭
મુઝ સરિખા પથ્થર નવપદલવ, કીધા અતિ હિત આણી,
સ્થોસ્થો કહું ઉપગાર ગુરુનો વાણી જસ પ્રમાણી રે. ૪૮
વીસલનયર વિરાજેં રૂઝ જિહાં જિનચૈત્ય છે દોય,
જિહાં અતિભક્તિવંતા બહુ આવક પ્રભુપૂજ ઘણી હોય. ૪૯
તે ગુરુ ઉત્તમવિનય પસાયેં ૫૬વિનય લઘુ શીસેં,
વીસલનગર ચોમાસ રહીનેં ભાખ્યો વિસવા વીસેં રે. ૫૦
જિહાં લગે ગ્રહગણ તારા મેર ચંદ્ર સૂરજ પરકાશ,
તિહાં લગેં એહ રાસ ધિર હોયો જ્યજ્યકાર વિલાસ રે. ૫૧
સમરાદિત્ય રાસ એ ભણુસ્યેં લિખિસ્યેં ભાગ્યવિશાલ,
તેહ મહોદય પદવી લહેં સ્યેં હોસ્યેં મંગલમાલ રે. હમચડી. ૮૫૨

(૧) ઇતિ સંવિગ્નપક્ષીય પાંડિતપ્રવર શ્રીમદ્ભુતમવિજયગણિશિષ્ય પં. પદ્મવિજય વિરચિતે શ્રી સમરાદિત્યચરિત્રે પ્રાકૃતપ્રબંધે સમરાદિત્યગિરિ-સેનયોઃ નવમનરભવઃ સમાપ્તઃ. અંથાગ્ર ૬૦૦૦, પ.સં.૨૨૦-૧૫, લીં.ભં. દા.૨૬ હાલનો નં.૨૮૭૦. (૨) સંવત ૧૮૪૪ વર્ષે માઘ માસે શુકલપક્ષે દ્વિતીયા ભૂશુવાસરે લિખ્યતં પાટણુ નગરે વ્યાસ તુલ્લભરામ સુત સાકરરામેણુ. પ.સં.૨૪૧-૧૩, હા.ભં. દા.૭૮ નં.૧. (૩) પ.સં.૨૧૦, ડે.ભં. દા.૪૦ નં.૫. (૪) પ.સં.૨૫૨, ડે.ભં. દા.૪૦ નં.૬. [લીંહસૂચી, હેનૈઝાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૮૮).]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. ભીમસિંહ માણુક. [૨. પ્રકા. જગતલાલ ઉમેદ-ચંદ. ૩. પ્રકા. દોલતચંદ હુકમચંદ. ૪. સંપા. રાજહંસવિજયજી (પ્રકા. કુમુદચંદ જેશીંગલાઈ વોરા).]

(૪૩૫૧) [+ સિદ્ધાચલ નવાણુ યાત્રા પૂજા [અથવા નવાણુ પ્રકારી પૂજા] ૨.સં.૧૮૫૧

(૧) સંવત ૧૮૮૧ વર્ષે આસાઢ માસ શુકલપક્ષે એકાદશી તિથી રવિવાસરે લિખ્યતં મુનિ વીરચંદ્ર શ્રી પાલણુપુરે શુશ્રાવક પુન્યપ્રભાવક દેવશુરરાગી પુન્યવંત વરીઆલ માનચંદ પુત્ર જીવરાજડેયે લ. પ.સં.૬-૯, હા.પાલણુ. દા.૩૯ નં.૮૭. (૨) પ.ક.૧૧૩થી ૧૧૬, લીં.ભં. નં.૨૮૦૫. (૩) પ.ક.૬૩થી ૬૭, લીં.ભં. નં.૧૮૪૨. [ડિકેટલોગમીજે ભા.૧ (પૃ.૧૩૦), સુપુગ્રહસૂચી, લીંહસૂચી, હેનૈઝાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૪૬).]

[પ્રકાશિત : ૧. રાત્રુંજય તીર્થમાલા રાસ અને ઉદ્ધારાદિકનો સંગ્રહ. ૨. વીશીઓ અને વિવિધ પ્રકારની પૂજાઓ.]

(૪૩૫૨) મદન ધનદેવ રાસ ૧૯ ઢાળ ૪૫૬ કડી ૨.સં.૧૮૫૭

શ્રા.શુ.પ રવિ રાજનગરમાં

આદિ - વિહરમાન પ્રણુ રાજતા, વાંકુ જિનવર વીસ,

પદ્મજ પ્રણુમું પાસના, જેહની ચઢતી જગીસ. ૧

ગુણદાયક ગુણુ સ્યુંં ભર્યા, પ્રણુમું ગુરના પાય,

ભમતાં જે ભવસાયરે, પ્રવહણુ સમ પરખાય. ૨

જગમાં બંધન દો કહ્યા, રાગ તથા વલી દ્રેષ,

તેહમાં પણુ રાગ જ વડું, તેહથી દોષ બંદોષ. ૩

સુખમચ્છક સહુ જીવ છે, સુખ નરિ એકમે કોય,

જિહાં આત્મીય સુખ નીપજે, તે શિવમાંદિર હોય. ૪

દુહુદિ સુખપ્રાંતિથી, રમે વિષયમાં લીન,
 ન ગમે સંજનન પુરુષને, જસ સુકૃત મતિ પીન. ૫
 તેહ વિષયસાધન અછે, મુખ્ય થકી વર નારિ,
 તે તો ફર કુટીલ કહી, સાપણી પરે નિરધાર. ૬

અંત -

હાલ ૧૯મી.

*

ઝોગણીશં હાલે કરી રે લાલા, સંપૂરણ થયો રાસ સંજન રંગ.
 લાગો રે,
 સુનિ પાંડવ ગજ અંદમા રે લાલા, વરસે તે શ્રાવણ માસ. ૨૧
 પંચમી ઉજવલ પક્ષની રે લાલા, સૂર્યવાર સુપ્રસિદ્ધ, સં.
 રાજનગર માંહે રજા રે લાલા, એહ મનોરથ સિદ્ધ. સં. ૨૨
 તપગચ્છગયણુ-દિનેસર રે લાલા, વિજયદેવ સૂરિરાય, સં.
 વિનયવંત તસ પાટવી રે લાલા, વિજયસિંહસુરિ થાય. ૨૩
 પંડિતરત્ન-શિરોમણી રે લાલા, કીધો ક્રિયાઉદ્ધાર,
 શિષ્ય તાસ સત્યવિજયજી રે લાલા, શુભ દિરિયા આચાર. ૨૪
 તાસ કપુરવિજય કવી રે લાલા, ખિમાવિજય તસ સીસ,
 ખિમા ગુણે કરી સોહીઈ રે લાલા, નહી જસ રાગ રીસ. ૨૫

*

પંડિતશિરચૂડામણી રે લા. લક્ષણલક્ષિત અંગ,
 શ્રી જિનવિજય સોભાગીયા રે લા. તેહના સીસ મુચંગ. ૨૭
 તસ આસન-સોહાગર રે લા. જાણે જૈન સિદ્ધાંત,
 શ્રી શર ઉત્તમવિજયજી રે લા. વૈરાગી એકાંત. ૨૮
 તસ પદપદ્મ-ભર સમો રે લા. પદ્યવિજય વર નાંમ,
 શરદાથી કીધલો રે લા. એહ રાસ અભિરામ. ૨૯
 પંચમા સુમતિ જિણેસર રે લા. તેહના ચરિત્ર મઝાર,
 વળી શ્રી જ્યાનંદ ચરિત્રમાં રે લા. લાખ્યો એ અધિકાર. ૩૦
 શ્રીમંધરસ્વામી તથા રે લા. તિમ વલી લાલા પાસ,
 સાનિધે સંપૂરણ થયો રે લા. મદન ને ધનદેવ રાસ. ૩૧
 જે લણસ્યે ગુણસ્યે વલી રે લા. વાંચસ્યે પૂત્ય વિશાલ,
 તે સધલાં સુખ અનુભવી રે લાલા, લહસ્યે મંગલમાલ

સંજનરંગ લાગો રે. ૩૨.

(૧) પાટણનગરે સં. ૧૮૬૯ કા.શુ. ૧૨ દિને ચંદ્રવાસરે સત્તંગાથા ૪૬૨ છે. પ.સં. ૧૯-૧૪, વિ.ધ.ભં. (૨) સર્વગાથા ૪૫૬ લિ. ખુશાલવિજયેત. પ.સં. ૨૭-૧૦, લી.ભં. હાલનો નં. ૩૦૫૬. (૩) પ.સં. ૨૧, પ્રે.ર.સં. (૪) લિખિતં શ્રી સકલપંડિતશિરોમણી પં. શ્રી ૧૦૮ શ્રી કૃષ્ણવિજયગણિ તત્તશિષ્ય પંડિતોત્તમ શ્રી ૧૦૫ શ્રી પં. શ્રી રંગવિજયગણિ તત્તશિષ્ય ચરણુસેવી શ્રી ઋષભવિજયગણી લખીકૃતં સ્તવાંચનાય શ્રી પત્તનનગરે ચાતુર્માસ કૃતં સંવત્ ૧૮૬૮ના માસોત્તમ માસે આસો માસે વદિ પક્ષે ત્રયોદશી તિથૌ ભોમવાસરે. ગાથામાન ૪૫૬, પ.સં. ૧૭, પ્ર.કા.ભં. વડો. નં. ૩૧૦. (૫) સં. ૧૮૯૨ આસો સુદ ૧૫. પ.સં. ૨૩-૧૩, ડા.પાલણુ. દા.૩૬. (૬) સંવત ૧૯૩૧ના ભાદરવા વદિ ૮ બુધ્ધે લ. વક્રીલ વરજલાલ બેણીદાસ શ્રી ખેડા ગ્રામે શ્રી મિહલંજન પાથનાથ પ્રસાદાત્, શુભં ભવતુ, કલ્યાણુ-મરુત. પ.સં. ૧૪-૧૭, ખેડા ભં. દા.૮ નં. ૬૫. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેનૈસાસૂચિ ભા. ૧ (૫.૪૯૦).]

(૪૩૫૩) + જયનાનંદ કેવળી રાસ ૯ ખંડ ૨૦૨ હાળ ૨.સં. ૧૮૫૮
પો.શુ. ૧૧ લીંબડીમાં

આદિ - પ્રથમ પ્રથમ પ્રણમું પ્રણુ, સોહે અંસે જસ,

કુંતલ કનક કલસ સિરે, નીલકમલ મનુ ન્યાસ. ૧

સિદ્ધારથસુત તિવિહ સ્યું, વંદુ તિવિહા વીર,

જનક સિદ્ધારથ દુવિહ જિન, ધરણીધર પદ ધીર. ૨

કલ્યાણુકે જસ સુર કરે, અવની કલ્પ અવિશેષ,

તે સુગુણાવર તો સવે, જયવંતા જિન શેષ. ૩

માન પરે પદ માંડવા, સાત્ત્વમાર્ગ સમઝાય

સીસું પરે કવિને શીખવે, પ્રણમું સરસતિ-પાય. ૪

ગુરુ ઉત્તમ ગુણુગણુલર્યા, મુઝ ઉપગાર મહંત,

પ્રણમું પદકજ પ્રેમ સ્યું, આણી હર્ષ અત્યંત. ૫

શ્રી જયનાનંદ સોભાગીયા, કેવલ લક્ષ્મીકંત,

ધર્મ દુવિધ આરાધીને, શિવસુખ જે સાધંત. ૬

ભવ્ય-પ્રતિષ્ઠાધન ભણી, ચરિત્ર ભણું સુવિચાર,

નવ ખંડે કરી નિર્મલો, રચસ્યું રાસ ઉદાર. ૭

પ્રિયા સહિત પૂરવ ભવે, સમક્રીત ને વલી સીલ,

દાંતધરમ વલી દાખવું, લહે જિમ લક્ષ્મીલીલ. ૮

ચમત્કારકારી ચરિત્ર, સુણતાં હોર્યેં સ્વાદ,

દુખદોહડગ દુરેં જર્યેં, વિકથા મુકી વાદ.

૯

અંત -

કલશ. રાગ ધન્યાશ્રીની દેશી.

તપગચ્છપતિશ્રી જગતચ્છંદસૂરિ ચૌઆલીસમેં પાટેજ,

જવજીવ જિજ્ઞે આંખિલ કીધાં, તપગચ્છ તેહ જ માટેજ. ૧

તસ પટે શ્રી દેવેંદ્રસૂરિ ગીતારથ ઉપગારીજ,

ખેંતાલીસમેં ધર્મધોષસૂરિ તાર્યા બહુ નરનારીજ. ૨

સોમમલસૂરિ તસ પટરાજે, સહતાલિસમેં કામેજ,

સોમતિલકસૂરિ અહતાલીસમેં, પાટે ગુણગણધામજ. ૩

તસ પટે શ્રી દેવસુંદરસૂરિ ગુણવંતા ગુણરાગીજ,

સોમસુંદરસૂરિ પાટ પચાસમેં, ક્રિયાવંત વૈરાગીજ. ૪

સુનિસુંદરસૂરિ એકાવનમેં, પાટે ગુણગણ-દરિયાજ,

સહસ્રવિધાની બાલપણાથી, તાર્યા જિહાં વિચરિયાજ. ૫

અધ્યાત્મકલ્પદ્રુમ નામે, સાંતિકર જિજ્ઞે કીધૂંજ,

એકસો આઠ હાથનો કાગળ, લિખિને ગુરમે દીધુજ. ૬

એકસો આઠ વર્તુલિકાના રવ, લિન્નલિન્ન ઓળખિયાજ,

ઉપદેશરતનાકર જિજ્ઞે કીધો, વાદિ ગોકુલસાંઘ લખિયાજ. ૭

ઇત્યાદિક બહુ ગ્રંથના કર્તા, શ્રી જયનાંદ ચરિત્રજ,

જિજ્ઞે કીધું નાનારસસંયુત, બહુ વૈરાગ્ય પવિત્રજ. ૮

તેહ ચરિત્રથી રાસ રચ્યો મેં, ઓછોઅધિક લિખાયોજ,

તે મુંઝ મિચ્છા દુકકડ હોજ્યો, પાપ રતિ ન રખાયોજ. ૯

તસ પટે રત્નશેખરસૂરિ, જે અતિશય ગુણવંતાજ,

લક્ષ્મીસાગરસૂરિ ત્રેપનમેં, પાટે જે મહમંતાજ. ૧૦

સુમતિસાધુસૂરિ પાટ ચોપનમેં, હેમચિમલસૂરિ જાણોજ,

આણુંદવિમલસૂરિ છપ્પનમેં, પાટે ગુણમણિખાણોજ. ૧૧

જિજ્ઞેં કિરિયાઉદાર કરીને, કુમતવૃંદ બહુ કાપ્યો,

વિનયદાનસૂરિ તસ પટધર, બહુ પ્રતિષ્ઠા સહ થાપ્યોજ. ૧૨

તસ પાટે શ્રી હીરવિનયસૂરિ, પાતસાહ દિયો માનજ,

વિનયસેનસૂરિ તસ પટધર, ગ્રંથ તણું બહુ જ્ઞાનજ. ૧૩

તસ પટે શ્રી વિનયદેવસૂરિ, પાટ સાઠિમેં જાણુંજ,

વિનયમલસૂરિ તસ પાટે, એકસઠિમેં મન આણુંજ. ૧૪

વિજયરત્નસૂરિ તસ પટધર, શ્રી વિજયક્ષમા સૂરી'દણ,
વિજયદયાસૂરિ ચોસદમે', પાટે જેમ દિણ'દણ. ૧૫.

વિજયધર્મસૂરિ તસ પટે, પુણ્યવંત વડલાગીણ,
વિજયજિને'દ્રસૂરિ જાસદિમે', પાટે' અધિક સોલાગીણ. ૧૬.

વિદ્યમાન વરતે જસુ આણા, તેહને રાજ્યે કીધોણ,
રાસ એ સુંદર મુઝ મતિ સમ, મનહ મનોરથ સીધોણ. ૧૭.

સંવત અઢાર અઠાવન વરસે, લી'બડી રહી ચોમાસણ,
પોશ શુદ્ધિ એકાદશી દિવસે, કીધો એ અઘ્યાસણ. ૧૮.

અદ્ય બુદ્ધિ અસમંજસ લાપ્યુ', તે સજ્જન શોધાજ્યોણ,
ખળબુદ્ધિ જે દૂષણ દાખે, તે નવિ મનમાં લાજ્યોણ. ૧૯.

નવ ખંડે કરી નવનવ રચના, નવરસમયી નિર્ધારણ,
સંઘઆગ્રહથી પૂરણ કીધો, હુઓ જયજયકારણ. ૨૦.

શ્રી વિજયદેવ સૂરીશ પટોધર, વિજયસિંહ ગણરાયાણ,
તાસ સીસ શ્રી સત્યવિજય બુધ, પંડિતજન સોહાયાણ. ૨૧.

કપૂરવિજય તસ સીસ સોલાગી, ખિમાવિજય તસ સીસણ,
પંડિતપ્રવર સુલક્ષણુલક્ષિત, જિનવિજય સુજગીસણ. ૨૨.

તાસ સીસ સમુદાયમાં ઉત્તમ, ઉત્તમવિજય મુણુ'દાણ,
સમતાવંત ને શ્રુતઅઘ્યાસી, લરિયા ગુણગણુવૃં'દણ. ૨૩.

તસ પદપદ્મ-શિલીમુખ સરખો, પદ્મવિજય અભિધાનણ,
એહ રાસની રચના કીધી, મુનિગુણને જહુ માનણ. ૨૪.

જિહાં લગે રવિ શશિ દ્વિપ ને સાગર, જિહાં લગે મેર ગિરી'દાણ,
તિહાં લગે એ રાસ થિર હોજ્યો, વાંચજો લવિજનવૃં'દાણ. ૨૫.

સાદા સાફ[આઠ?] સહસને ઉપરે, સ્લોક અગ્યાર ગણ્યાણ,
હાલ જિસે' દોય કલસે કીધો, શાંતિ પાસ સુપસાયાણ. ૨૬.

લણસે ગણ્યે જે લવિ પ્રાણી, લહેશે લક્ષ્મિ વિશાલાણ,
અનુક્રમે શાશ્વત પદવી પામી, વરસે મંગલમાલાણ. ૨૭.

—છતિ શ્રીમદુત્તમવિજયગણિ વિનેયેત પં. પદ્મવિજયગણી વિરચિતે

શ્રી શ્રી જ્યાનંદ રાજર્ષિ કેવલી ચરિત્રે પ્રાકૃત પ્રબંધે શ્રી જ્યાનંદરાજે'દ્ર-
દીક્ષા-કેવલગાનાદિ વ્યાવર્ણુનો નવમો ખંડ સમાપ્ત.

(૧) લિખિત રાધનપુરે. સંવત ૧૮૬૧ વર્ષે કાર્તિક સુદ ૮ દિને
વાર શનૌ. શ્રી શાંતિનાથ પ્રસાદાત. પ.સં.૨૨૦-૧૫, ઝી. દા.૩૩ નં.૧૫૬.

(૨) સંવત ૧૮૬૨ વર્ષે પૌસ વદિ ૭ મંદવાસરે લિખતંગ પાટણનગરે વ્યાસઃ તુલજરામ સુત સાકરરામેણ શુભં. શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથજી પ્રસાદાત્. કલ્યાણમસ્તુ. પ.સં.૨૮૫-૧૩, લી.ભં. દા.૩૫ નં.૧૬૦. (૩) સંવત ૧૮૬૮ વર્ષે જ્યેષ્ઠ સુદ ૨ દિને વાર શનૌ શ્રી પંચાસર પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત્ લિખિતં જતનનગરે. પ.સં.૨૮૧-૧૨, લી.ભં. દા.૭૬ નં.૨૪. (૪) સં.૧૮૬૯ વર્ષે વૈશાખ સુદ પાંચમ દિને લ. પં. ધર્મચંદ્રગણિ પં. સીત્ત-ચંદ્રગણિ પં. ઉત્તમ સત્ક વાંચનાથે. પ.સં.૨૧૦-૧૬, મો.સુરત. પો.નં. ૧૨૪. (૫) સં.૧૮૮૦, પ.ક.૨થી ૨૦૦, લી.ભં. નં.૨૪૩૦. (૬) લિ. સં. ૧૮૮૫ માઘ વદિ ૨ કર્મવાટયાં કવિવાસરે શ્રી રાયદેશે શ્રી ઈડરગઢે તપાગચીય લ. હીરવિજયસૂરીશ્વરસ્થોપાધ્યાયાન્વયે પં. દેવવિજય શિ. દર્શનવિજય શિ. પ્રેમવિજય શિ. રૂપવિજય શિ. રાજવિજય શિ. કુશલવિજયેન લિ. પ.સં.૨૨૦-૧૫, ઈડર ગોરજી ભંડાર. (૭) પ.સં. ૨૬૪, ડે.ભં. દા.૪૦ નં.૭. (૮) પ.સં.૨૬૩, ડે.ભં. દા.૪૦ નં.૮. (૯) પં. શ્રી પ્રતાપવિજયગણિ શિ. પં. વિવેકવિજયગણિ તતબ્રાત્ પં. ભાંણુ-વિજયગણિ લખિતં સેઝાંતરા ગ્રામ મધ્યે શ્રી શાંતિનાથજી પ્રસાદાત્. પ.સં.૨૭૧-૧૧, લી.ભં. દા.૨૫. (૧૦) સં.૧૯૩૩ના પ્રવર્તમાને કાર્તિક માસે કૃષ્ણ પક્ષે તિથૌ એકાદશી ૧૧ મંદવાસરે સમાપ્ત. હસ્તાક્ષર અયાચી જેસંકર મૂલજી જાતે શ્રીમાલી બ્રાહ્મણ સ્વસ્થાન સિદ્ધપુર પાટણ. ધી ચઉટા મધ્યે મંત્રશ્યામજીના પાડામાં. પ.સં.૨૪૯-૧૩, મો.સે.લા. (૧૧) સંવત ૧૯૩૦ના વરષે પૌસ વદિ ૧૩ શુકરવાસરે શ્રી ખેરા મધ્યે શ્રી ભીડભંજન અમીઝરાજી પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત્. પ.સં.૧૭૮-૧૮, ખેડા ભં. દા.૬ નં.૧. (૧૨) લિ. સં.૧૮૮૦, પ.ક.૨થી ૨૦૦, લી.ભં. નં.૨૪૩૦. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. ભીમસિંહ માણુક. [૨. પ્રકા. રવિચંદ જગનલાલ સત્યવાદી.]

સ્તવનસંજ્ઞાયાદિ

(૪૩૫૪) [+] સમકિત પચીસી સ્ત. ૬૮ કડી ૨.સં.૧૮૧૧ આરો. શુદ્ધ ૨ ભાવનગરમાં

આદિ -

ફૂલા.

વંદુ વીર જિણુંદને, સમર સરસતિ માત,

પદ્મજ પ્રણમું ગુરુ તણા, કહેવા સમકિત-વાત. ૧
જિમ સરપ સમકિત તણો, ભાખ્યો વીરજિણુંદ,
તિમ ભાખું ગુરુસાહચી, પાંમું પરમાણુંદ. ૨
સ્નામિ અનાદિ અતંત જે, ચિહ્નું મતિ એહ સંસાર,
મોહાદિક ગુરુ સ્થિતિ કથી, ભમે' અતંતી વાર. ૩
યથાપ્રવૃત્તિ કરણું કરી, આવે' ગંઠી દેશ,
પદ્મ-ઉપલ દષ્ટાંતથી, યથાપ્રવૃત્તિ સુણો લેશ. ૪

અંત - વાચક જસેવિનયે' એ પરપંચ, કૃપાથી જેહ સગાયો રે,
તિણું વિસ્તાર ન આણ્યો એહમાં, તે કહતાં બહુ થાય રે. ૬૧
એહ તવત સદ્ગુણને ભણતાં, સમકિત નિરમલ થાય રે,
વીર જિનેશ્વર સ્તવના કરતાં, મુઝ મન હર્ષ સવાયા રે. ૬૨
ભાવનગર ચૌમાસ રહીને', વીર જિણુંદ મદહાથો રે,
ચંદ કુમુદ મદ રાગ વર્ષે', શિત આસો ખીજ ગાયો રે. ૬૩
એહવી ચર્ચા જેહ કરે' તસ, થાઈ નિર્મલ છુદિ રે,
એહ પ્રયાસથી ફલ મુઝ હોયો, સમકિત-રતનની શુદ્ધિ રે. ૬૪
વિનયદેવસુરિય-પટાધર, વિનયસિંહ ગણધારો રે
તાસ શિષ્ય પંડિત આચારી, સત્યવિનય સુખકારો રે. ૬૫
કપુરવિનય મુનિ ખિમાવિનયગણિ, ખિમા તણો ભંડારો રે.
શિષ્ય જિતવિનય વેરાગિ, ઉત્તમવિનય શ્રીકારો રે. ૬૬
વિનયધર્મ સુરીશ્વર રાજ્યે', પ્રથમ જિણુંદ ઉપાશી રે,
ઉદમ પારેખ કાન્હા કહણથી, ઘોઘાખંદિરવાસી રે. ૬૭
તે ઉત્તમ ગુરુથી શ્રુત ગ્રાહી, ગુણવંતા વૈરાગી રે,
તાસ કૃપાથી પદ્મવિનય કહે', શુભ મતિ માહરી બગી રે. ૬૮
આ પછી સમકિતનું સ્વરૂપ ગદ્યભાષામાં લખ્યું છે.

(૧) પ્રવર પંડિત શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૮ શ્રી પં. રૂપસાગરજી મહારાજ
ગણિ તત્ત્વશિષ્ય મુનિ અભયસાગર દ્વિપિકૃતાં. સંવત ૧૯૩૯શા વર્ષે' ફાલ્ગુણ
માસે શુકલપક્ષે પૂર્ણિમા દિને'. શ્રી અણુકલ્પપદ્મજી નયરે'. પ.સં.પ-૧૨,
જશ.સં. નં.૧૮૦. (૨) પ.ક.૨૪થી ૨૭, લીં.ભં. નં.૧૮૪૨. [મુદ્રગૂહસૂચી,
લીંહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન પ્રાચીન પૂર્વાચાર્યો રચિત સ્તવન સંગ્રહ પૃ.
૧૧૪-૧૮.]

(૪૩૫૫) + સિદ્ધદંડિકા રતવન ૩૮ કરી ર.સં.૧૮૧૪ ચોમાસું સુરતમાં
અંત - કામાવિજય જિન પાસ પ્રભાવે, ગુરુ ઉત્તમ સુખદાયા,

સંવત શત અષ્ટાદશ ચૌદે, હર્ષકલ્લોલ ભરાયા રે. ૩૭

વિજયધર્મ સૂરીશ્વર રાજ્યે, સુરત ચોમાસું ઠાયા,

સીસ ઉત્તમ ગુરુ કેરો ગાવે, પદ્મવિજય જિનરાયા રે. ૩૮

(૧) પ.ક.૨૭થી ૨૮, લીં.ભં. નં.૧૮૪૨. (૨) પ.ક.૪૬થી ૫૧,

લીં.ભં. નં.૨૧૫૭. (૩) સં.૧૮૮૪ વર્ષે કાતિ વદનિ ૯ તિથી ભોમ-
વાસરે. લીં.ભં. [લીંહસૂચી, હેનૈગામૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૩૩, ૨૫૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. ઐય. આદિ સં. ભા.૩. ૨. શ્રી પ્રતિક્રમણ સૂત્ર.]

(૪૩૫૬) [સાધારણ] પંચકલ્યાણક રત. ર.સં.૧૮૧૭ (શક ૧૬૮૨)

અંત - કલશ.

એહ પિણુ કલ્યાણક સુસુણ્યાનક પાંખીએ આરાધતા.

શાકે સોળ ખાસીયા વરષે ઉદયમ હર્ષિ વાધતાં,

સાહ નાગજી કેહણથી એ, સાધારણ જિન ગાધયા રે,

ખીમાવિજય જિન ઉત્તમ નામે પદ્મવિજય ધ્યાધયા.

(૧) પ.ક.૬૨થી ૬૪, લીં.ભં. નં.૨૧૫૭. (૨) સિ.૧૮૪૩ શા.ન.૮,

પ.સં.૩-૧૪, આ.ક.ભં. [લીંહસૂચી.]

(૪૩૫૭) + ચોવીસી એ

(૧) વિ.સં.૧૯૩૬ કા.શુ.૧૨, આ.ક.ભં. (૨) લીં.ભં. નં.૧૮૪૨.

(૩) સિ.સં.૧૮૪૦, લીં.ભં. નં.૨૭૮૨. (૪) પ.સં.૧૮, ડે.ભં. દા.૪૫

નં.૧૫૧. (૫) પ.સં.૬, ડે.ભં. દા.૪૫ નં.૧૫૨. [લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. ચોવીસી વીસી સંગ્રહ પૃ.૨૨૪-૨૫૬. [૨. ૧૧૫૧
સ્તવન મંજૂષા. ૩. જૈન કાવ્યસાર સંગ્રહ.]

(૪૩૫૮) + ચોમાસીનાં દેવવંદન

(૧-૪) લીં.ભં. નં.૧૯૪૪, ૨૦૨૩, ૨૪૬૮, ૨૬૧૪. [ડિકેટલોગ-

ખીજે ભા.૧ (પૃ.૨૬૦), મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેનૈગામૂચિ ભા.૧ (પૃ.
૬૩, ૧૫૭, ૨૫૩, ૨૭૩, ૨૭૪, ૨૭૫, ૪૦૬, ૪૬૩, ૫૪૨, ૫૫૦).]

પ્રકાશિત : ૧. દેવવંદનમાળા. [૨. જૈન રતનસંગ્રહ.]

(૪૩૫૯) [+] (૨૪ ઢંડક ગર્ભિત) વીરજિન રત. ૮૯ કરી ભાવનગરમાં

આદિ - દેશી સુરતી મહિનાની.

પ્રણુમી સરસતી ભગવતી, તિમ જિતવર ચોવીસ,

ગૌતમ પ્રમુખ સૂરિ તથા, ગુરુ ઉત્તમ સુજગીસ.

અંત - ઉત્તમવિનય ગુર તણી, સાલે કહેવાય,

ભાવનગરમાં વીરના, પદ્યવિનય ગુણ ગાય.

૮૯

(૧) પ.સં.૫-૧૬, આ.ક.ભં. (૨) પ.સં.૬-૧૧, મો.સં.લા. (૩) લીં.ભં. નં.૧૮૪૨. (૪) પ.સં.૭, કે.ભં. દા.૪૫ નં.૪૭. [લીંહસૂચી, હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૫૪૯).]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રકરણાદિગર્ભિત વિચાર સ્તવન સંગ્રહ.]

(૪૩૬૦) ખંભાત ચૈત્ય પરિપાટી સ્ત. (ઐ.)

(૧-૨) લીં.ભં. નં.૧૮૪૨ અને ૨૧૫૭. [લીંહસૂચી.]

(૪૩૬૧) પંચકંઠ્યાણુક માસાદિ ગર્ભિત સ્ત.

(૧) પ.ક.૩૨થી ૩૪, લીં.ભં. નં.૧૮૪૨. [લીંહસૂચી.]

(૪૩૬૨) સપ્તતિશત જિનનામ ગર્ભિત પદ સ્ત.

(૧) પ.ક.૧૪થી ૧૬, લીં.ભં. નં.૧૮૪૨. [લીંહસૂચી.]

(૪૩૬૩) સિદ્ધચક્ર સ્ત. તથા સિદ્ધચલાધનેક તીર્થ સ્ત. સંગ્રહ તથા સિદ્ધચક્રાદિ નમસ્કાર સંગ્રહ

(૧) પ.ક.૭૧થી ૭૬ તથા ૮૧થી ૮૭, લીં.ભં. નં.૧૮૪૨. [લીંહસૂચી, હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૪૩, ૨૬૭).]

[પ્રકાશિત : ૧. જુઓ સ્તવનાવલિની નીચે.]

(૪૩૬૪) [+] સ્તવનાવલિ

(૧) પ.સં.૪૨, કે. દા.૫૪ નં.૪૨. (૨) પ.સં.૫, કે. દા.૫૪ નં. ૪૩. (૩) પ.સં.૩, કે. દા.૫૪ નં.૪૪. (૪) પ.સં.૧૨, કે. દા.૫૪ નં. ૪૫. (૫) પ.સં.૧૦-૧૪, આ.ક.ભં. [મુપુગૂહસૂચી.]

[કેટલાંક સ્તવનસંઘ પ્રકાશિત : ૧. સિદ્ધાચલ સ્તવનાવલિ. ૨. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૧ તથા ૩. ૩. જિનેન્દ્ર ભક્તિપ્રકાશ. ૪. જૈન કાવ્ય-પ્રકાશ. ૫. મોદું સંઘાયમાલા સંગ્રહ. ૬. સંઘાયમાલા ભા.૧-૨ વગેરેમાં.]

૧ [+] આબુજી સ્ત. ૨.સં.૧૮૧૮ ચૈ.વં.૨. પાલતપુરનો સંઘ ગયો હતો. [પ્રકાશિત : ૧. જૈન કાવ્યપ્રકાશ.] ૨ સિદ્ધાચલ [અથવા નવલ-દેવ] સ્ત. ૨.સં.૧૮૪૯ કા.સુ.૮. [ડિકેટલોગીની ભા.૧ (૫.૨૦૮).] ૩ + સીમંધર સ્ત. : સુણે ચ દાળ. (પ્રકાશિત : ૧. જૈ.પ્ર. ૫.૫.) ૪ ભત્રા નવાણું કરીએ શત્રુજગિરિ. (પ્રકાશિત : ૧. જૈ.પ્ર. ૫.૩૦૭, ૬૦.) ૫ સહસ્રકણ પાશ્વ સ્ત. (પ.સં.૨, લીં.ભં. નં.૩૧૧૧).

(૪૩૬૫) [+] નેમિજિનાદિ સ્તુતિ સંગ્રહ

(૧) પ.ક.૯૦થી ૯૩, લીં.ભં. નં.૧૮૪૨. [લીં.હસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. જિનેન્દ્ર ભક્તિ પ્રકાશ. ૨. જિત ગુણુ પદાવલી.]

(૪૩૬૬) [+] સઝાયો

[હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૪૦૮).]

[૩૮લીક પ્રકાશિત : જુઓ સ્તવનાવલિની નીચે.]

૧ + વણુઝારાની : નરભવ નગર સોહામણુ. [લીં.હસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. મોટું સઝાયમાલા સંગ્રહ. ૨. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૩.]

(૪૩૬૭) [+] ગહૂંલી સંગ્રહ

(૧) પ.સં.૧૦-૧૪, આ.ક.ભં. (૨) જુઓ હરિયાલીઓની નીચે.

[લીં.હસૂચી, હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૪૭).]

[પ્રકાશિત : ૧. ગહૂંલી સંગ્રહનામા ગ્રંથ.]

(૪૩૬૮) હરિયાલીઓ

(૧) ગહૂંલીઓની સાથે, પ.ક.૭૬થી ૮૧, લીં.ભં. નં.૧૮૪૨.

[લીં.હસૂચી.]

ગદ્યગ્રંથો

(૪૩૬૯) [+] સીમંધરના ૩૫૦ ગાથાના સ્તવન પર બાલાવબોધ

૨.સં.૧૮૩૦

મૂળ યશોવિજયકૃત.

તસ્ય કમકળે પદ્મવિજયો ભ્રમરોપમઃ,

નભાસિ વસુ ચંદ્રેન્દ્રે ૧૮૩૦ તેનેદં વાર્તિકં કૃતં.

(૧) સં.૧૮૩૬ માર્ગશિષ્ સિતે પક્ષે દ્વિતીયા તિથી ગુરવાસરે શ્રી સીમંધર વિનતી લિખિ રાજનગર માંહિ જેસી થી તેંસી લિખિ વાંકા હમારા નાંહિ. પ.સં.૧૪૦, વી.ઉ.ભં. અમદાવાદ દા.૧૭. (૨) પં. શ્રી પ ખુસ્વાલવિજયગણિ શિ...વિજય લિ. સંવત ૧૮૪૨ વર્ષે કાગુણુ વદિ ૨ ગુરૌ. પ.સં.૧૦૩, પ્રથમનાં ૪૨ પત્ર નથી, ઘોઘા ભં. અથવા અનંત. ભં. (૩) સં.૧૮૫૬, પં.સં.૮૦, લીં.ભં. તં.૨૮૬૮. (૪) સં.૧૮૬૩ વર્ષે પોસ માસે કૃષ્ણપક્ષે તૃતીયાયાં તીથી સોમવાસરે. લખતં ત્રવાડી ભાંણુછ સુંદરજી શ્રી પાદલી(પત)પુર મધ્યે. પ.સં.૧૨૮, પુ.મં. (૫) પ.સં.૧૧૯, ૩.ભં. દા.૪૪ તં.૧૧. [લીં.હસૂચી, હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૮૧, ૫૭૭).]

[પ્રકાશિત : ૧. સઝાય પદ અને સ્તવન સંગ્રહ.]

(૪૩૭૦ ક) [+] ગૌતમકુલકળા. ર.સં.૧૮૪૬ વસંતપંચમી પુષ્પ
મૂળ પ્રાકૃતમાં. ર.સં. રાજ વેદ તથા નાગ ચંદ્ર.

(૧) સં.૧૮૮૨ના વૈશાખ વદ ૩ પુષ્પાસરે દોઢા બંદિરમાં નવ ખંડ.
પાર્શ્વનાથ પ્રસાદથી લખાયેલી પ્રત. પ.સં.૨૦૭, લી.સં. નં.૩૩૪(૫).

(૨) સં.૧૯૨૮ જે.શુ.૧૦ શનિ દિ. મવા (મહુવા) બંદર મધ્યે ત્ર.
મોતીચંદણ કુંભરશીળ લિ. [સુપુગૂહસૂચી, હૈન્દ્રાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૧૫).]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન કથારત્ન કોશ ભા.૬.]

(૪૩૭૦ ખ) ગૌતમપૃચ્છા બાલા. ર.સં.૧૮૮૪[૧]

તેમાં ૧૧૧ કથા છે.

(૧) લિ. સં.૧૮૮૯, ગ્રં.૧૧૦૦૦, પ.સં.૩૨૩, લી.સં. દા.૩૩ નં.૨
ઉવેનો નં.૬૨૬. (પ્રાનતા અક્ષરોને શાહી ખાઈ બંધ છે.) [લીંહસૂચી.]

(૪૩૭૧) [+] મહાવીર (હૂંડી) સત. પર બાલા. ર.સં.૧૮૪૬ વસંત-
પંચમી રાધનપુરમાં

મૂળ યશોવિજયકૃત ગુજરાતીમાં.

સૂરિ વિનયદેવખ્યસ્તપાગગ્ગાધિનાયકઃ

વિખ્યાતસ્ત્રિગ્ગત્યાસીત વિધયા ગુરુસન્નિભઃ. ૧.

તસ્ય પદોદયાદ્રો શ્રી વિનયસિંહસુરિરાટ્

આદિત્ય ઇવ તેજસ્વી સિંહવચ્ચ પરાક્રમી. ૨

સત્યાદિવિનયસ્તસ્યાંતિવાસી સત્યભાષકઃ

ક્રિયોદ્ધારઃ કૃતો યેન, પ્રાધ્યાનુજ્ઞાં ગુરોરપિ. ૩

વિનેયસ્તસ્ય કપૂરવિનયઃ સાર્વિકઃ સુધીઃ

કીર્તિઃ કપૂરવત્ તસ્ય પ્રાપ્ત સર્વત્ર વિશ્રુતા. ૪

ક્ષમાદિગુણસંદર્ભઃ ક્ષમાવિનય ઇત્યભૂત

તસ્ય શિષ્યો વિનીતાત્મા શિષ્યાનેકસમન્વિતઃ. ૫

શબ્દશાસ્ત્રાદિશાસ્ત્રાણાં વેતા શિષ્યગણાન્વિતઃ

જિનાદિવિનયો ધ્યાન(ી)સ્તસ્ય શિષ્યઃ સુરપભાક. ૬

કર્મપ્રકૃતિપ્રભૃતિશાસ્ત્રતત્ત્વવિચારવિદ્,

ઉત્તમવિનયસ્તસ્ય શિષ્યોભૂદ્ ભુરિશિષ્યકઃ. ૭

તસ્ય પાદયુગાંભોજ ભૃંગતુલેન ચાણુના

પદ્મવિનય શિષ્યેણ સ્વપરમનુમદાય વૈ. ૮

નંદો વેદસ્તથા નાગચંદ્રાવીતિ ચ વત્સરે ૧૮૪૬

વસંતપંચમી ઘસે વિક્રમા બુધવાસરે.

૯

મયા વીરસ્તવસ્થાયં કૃતો બાલાવબોધકઃ

ગુરુપ્રસાદતો સમ્યગ્ ગંભીરસ્યાદપબુદ્ધિના.

૧૦

ત્રિભિર્વિશેષકઃ

શ્રી વિજયજિનેન્દ્રાખ્ય સૂરેઃ રાજ્યે કૃતોદયમઃ

સ્થિત્વાજ્ઞાં પ્રાપ્ય તસ્યે વ રાજધન્યપુરે વરે.

૧૧

યત્કિચિદ્ વિતથં પ્રોક્તં મતિમાંઘાદબ્યતતા

તત્સર્વં ધીધનૈઃ શોધ્યં વિધાય મયિ સત્કૃપાં.

૧૨

વીરસ્ય શાસનં યાવત્ વત્તે વિશ્વદીપકં

તાવદ્ બાલાવબોધોડયં તિક્તુ શુદ્ધાસનઃ.

૧૩

(૧) ઇતિ શ્રી વીરજિતસ્તુતિર્મિત હુંદકમતનિસકરચુરપા વીરસ્તુતિ સમાપ્તા. ગ્રંથાગ્રંથ ૮૩૮ અક્ષર ૮ સર્વ થઈ બાલાવબોધે ગ્રંથાગ્રંથ ૩૧૧૭ અક્ષર ૨૨. સૂત્ર ગ્રંથાગ્રંથ ૨૨૮ અક્ષર ૫. ઉભયોર્મિલને ગ્રંથાગ્રંથ ૩૩૬૪ અક્ષર ૨૭ સકલપંડિતશિરોમણી પંડિત શ્રી ૧૦૮ શ્રી સંવિગ્ન-પક્ષીય પં. ઉત્તમવિજયજી તચ્છીભ્ય પં. પદ્મવિજયગણી હુંડીનું સ્તવન બાલાવબોધ કૃતં પરોપકારાય કૃતં. ઇતિ સંપૂર્ણ. સંવત ૧૮૯૮ પૌષ માસે કૃષ્ણપક્ષે તિથો પંચમી ચંદ્રવાસરે ભદ્રાકૃ શ્રી ૧૦૮ સુક્તીરત્નસુરીજી તત્સીભ્ય પં. શ્રી પં. દેવેન્દ્રરત્નજી તત્સીભ્ય પાયરજરેણુસેવક આજ્ઞાકારી લ. પં. વીવેકરનેન શ્રી વસંતપુર નયરે શ્રી આદીજિતપ્રસાદે સ્વપરોપ-કારાયે. શુભં ભવતુ. પ.સં.૮૮, ખેડા ભં. દા.ક નં.૮. (૨) આ.ક.ભં. (૩) લ.સં.૧૮૫૪, પ.સં.૮૭, લીં.ભં. નં.૨૮૦૬. (૪) સં.૧૮૯૬, પ.સં. ૧૨૬, હં.ભં. નં.૧૭૩૧. (૫) સં.૧૯૦૬, પ.સં.૮૬, પ્ર.કા.ભં. દા.૮૧ નં.૮૩૮. [લીંહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રકરણ રત્નાકર ભા.૩.]

(૪૩૭૨) સંયમગ્રણી રત. પર રતખક

(૧) પ.સં.૧૨, લીં.ભં. નં.૨૪૯૮. [લીંહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૭૩-૯૮ તથા ૧૬૬૯-૭૦. ત્યાં 'ગૌતમકુલક બાલા.' અને 'ગૌતમપૃથ્વા બાલા.'ની માહિતીમાં થોડી ગરબડ નજરે ચડે છે. 'ગૌતમકુલક બાલા.'માં લીં.ભં.ની પ્રત નોંધાયેલી તે લીંહસૂચીમાં મળતી નથી. તે ઉપરાંત એ જ ભંડારની એક બીજી પ્રત પણ નોંધાયેલી, જે ફરીને 'ગૌતમપૃથ્વા બાલા.'માં પણ નોંધાયેલી. લીંહસૂચી એને 'ગૌતમ-પૃથ્વા બાલા.'ની જ પ્રત ગણાવે છે, એટલે અહીં તે 'ગૌતમકુલક બાલા.'

નીચેથી એ પ્રતનો ઉલ્લેખ રદ કર્યો છે.

‘ઔતમપૃચ્છા બાલા’નો ૨.સં.૧૮૮૪ લીંડસૂચી પણ આપે છે. પરંતુ પદ્મવિજયજનું નિર્વાણ સં.૧૮૬૨માં હોવાથી એ હકીકત સ્વીકારી ન શકાય. આ બાલાવખોધના કર્તા કોઈ ખીજ પદ્મવિજય હોય તો જુદી વાત છે.

‘ઉત્તમવિજય નિર્વાણ રાસ’ની માહિતી પછી ૫.૭૬ પર એવી નોંધ થયેલી કે “સંવત ૧૮૩૭માં ખેતે અમદાવાદના સંઘ સાથે સંઘવી મોદી પ્રેમચંદ સહિત શત્રુજયની યાત્રા કાઢી હતી તે ઐતિહાસિક ખીના પૂરી પાડનારું સ્તવન કવિએ સિદ્ધાચલ પર રચ્યું છે” પરંતુ કવિની કૃતિઓમાં આવી કોઈ કૃતિ નોંધવામાં આવી નથી તેમ આવી કોઈ કૃતિની માહિતી અન્યત્રથી સમર્થિત થતી નથી એટલે એ વિશે શંકા રહે છે. કવિ એ યાત્રામાં ગયેલા તે હકીકત ખરી છે.]

૧૨૫૦. વીર

(૪૩૭૩) [+] રાજિમતી નમનાથ આરમાસ [અથવા નમીધરના આરમાસ] કડી ૭૭ ૨.સં.૧૮૧૨ વૈ.શુ. ગુરુ

આદિ - આદેસર આદે કરીને, પ્રણમું જિતવરપાયાળ,

સરસ્વતીને ચરણે નમી વલી, ગિરુઆ ગણપતિરાયા,

અંતરભામીજી. ૧

કાર્તિક માસે કમલાકાંભી, પાંખી પરમાણુંદજી,

સજની રજની આજની રૂડી, નિરખે નયણાનંદ - અંતર. ૨

અંત - નેમ રાજુલ નારના ને, ગાયા બારે માસજી,

લણે ગુણે જે કોઈ સાંભલે, તેહની સફલે મનઆસ - અંતર. ૩૬

સંવત અઢાર બાર જ વર્ષે, વૈશાખ સુદિ ગુરુવારેજી,

વીર મુનિની વિનતિ પ્રણ, ભવસાગર પાર ઉતારે - અંતર. ૩૭

(૧) લિ. ઋ. સંજૂરાંમ સં.૧૮૫૨ આવણુ શુ.૧૩ સુબાઈ મધ્યે.

પ.ક.૩૬થી ૩૯, અનેક સ્તવનાદિ સંગ્રહ એ નામ આપેલી ૨૪૬ પત્રની પ્રત, મુક્તિ. નં.૨૪૬. [ડિક્ટેલોગ્રાફીને ભા.૧ (૫.૧૮૦).]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન મધ્યકાલીન બારમાસા સંગ્રહ ભા.૧.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૫૪-૫૫.]

૧૨૫૧. કુશલવિનય

[જુઓ આ પૂર્વે કુશલવિનય નં.૧૦૭૮ (ભા.૫ ૫.૧૬૪) વિશેની નોંધ.]

(૪૩૭૪) વૈલોક્યદીપક કાવ્ય ર.સં.૧૮૧૨ વૈ.શુ.૩

(૧) શુટકામાં, જય.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૨.]

૧૨૫૨. મતિલાલ - મયાચંદ (ખ. ઋદ્ધિવલ્લભશિ.)

(૪૩૭૫) નવતત્ત્વ સ્ત. ગા.૪૫ ર.સં.૧૮૧૨ જ્યે.શુ.૪ મુલતાન

(૧) મહિમા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૩.]

૧૨૫૩. મયાચંદ (સ્તનસિંહશિ.)

(૪૩૭૬) યુદ્ધિ રાસ અથવા સવાસો શીખ સગાય ૧૪૫ કડી મુલતાનમાં

આદિ - પ્રણમી પ્રથમ જિલ્લુવર, સમરી ગુર જયકાર

બસુ વચન જવણે સુણ્યાં, આવડે યુદ્ધિ અપાર. ૧

અંત - શ્રી મુલતાન નગર સુખકારી, સીખ સવાસો ઇમ વીસ્તારી,

ગુર સ્તનસિંહ સુગુર ચિર નંદે, મુનિ મયાચંદ સદાય પદ વંદે.

૧૪૫

(૧) પ.સં.૩-૧૦, ડા. પાલણુ. દા.૩૬. [હેનૈયાસુચિ ભા.૧ (પૃ.૪૧૨).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૪૨. ત્યાં આ પૂર્વેના મતિલાલ - મયાચંદ સાથે આ કવિને સરખાવવાની ભલામણ કરેલી, પરંતુ ગુરુનામની દૃષ્ટિએ સ્પષ્ટ રીતે જુદા પડતા બે કવિઓને સરખાવવાની શી ભૂમિકા છે? સિવાયકે બન્નેની કૃતિઓ મુલતાનમાં રચાયેલી છે.]

૧૨૫૪. અમરવિજય

(૪૩૭૭) સીમંધર સ્વામી સ્તવન ર.સં.૧૮૧૪

(૧) પ.સં.૨, લીં.ભં. નં.૩૩૮૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૭.]

૧૨૫૫. આલમચંદ (ખ. સમયસુંદરની પરંપરામાં કાશીદાસ-

ઠાકુરસિંહ-કુશલચંદ-આસકરણુશિ.)

સમયસુંદર જુઓ આ પૂર્વે નં.૬૦૮ (ભા.૨ પૃ.૩૦૬).

(૪૩૭૮) મૌન ઐકાદશી ચોપાઈ ૧૩ દાળ ર.સં.૧૮૧૪ માહ શુ.૫

રવિ સકસુદાઆદમાં

આદિ -

દૂહા.

ચાર તિર્થંકર સાસતા, વિહરમાન જિન વીસ,

- ચોવીસેં જિનપય નમું, જમજવન જગદીશ. ૧.
 વલિ સરસતિને વીનવું, સુણુજ્યો એક અરદાસ,
 શુભ મતિ દેખ્યો મુઝ લણિ, જ્યૂં પૂરે મન-આસ. ૨
 એ મૂઠમે પ્રણમી કરી, સદ્ગુણપય પ્રણમેવ,
 શ્રી મૌનેકાદરી તણી, કહું કથા સંખેવ. ૩.

અંત - દાલ ૧૩મી. શાંતિ જિણુ ભાંમણે બલે એ દેશી.

ઈણુ પર સાધ તણા ગુણુ ગાયા, ધ્યાન ધરી સુખ પાયા બે ૧.
 એહવા સાધ ઉત્તમ મેં ગાયા.

સુવત સાધ મોટા અણુગારા, સહ લણી હિતકારા બે. ૨ એ.

ધ્યાન એક નિરંજણુ ધ્યાયા, પરમ મુગતિસુખ પાયા બે. ૩ એ.

અંત સમે જિણુવર સાંભલી, દૂષણુ સગલા ટાલી બે. ૪

સાધ તણી કિરિયા સહ સાધી, પંચમ ગતિ જિણુ લાધી બે. ૫

લાલચંદણ સાહ બાંણીતા, સંઉસુખ ગોત્રેં કહીતા બે. ૬ એ.

તસુ પુત્ર સુગાલચંદ કહાવેં, જિનધર્મ અધિક સુહાવેં બે. ૭ એ.

દેવ તો માંમે અરિહંત દેવા, મન સુદ કરેં નિત્ય સેવા બે. ૮

કેવલી-લાપિત ધર્મ આરાદે, સુગુરુનેં વદે ઉછાહે બે. ૯

જાણુ આવક એ જેસલમેરા, મર્મ લહે ધર્મ કરા બે. ૧૦

તેહ તણે આમડ સું કાધા, સંબંધ એ અતિ સીધા બે. ૧૧

સંવત અઢાર ચવદોતર વરષેં, માહ માસ સુદિ હરષેં બે. ૧૨

વસંતપંચમિ આદિત્યવારા, પૂરણુ થયા અધિકારા બે. ૧૩

મકસુદાવાદ નગરનેં માંહે, ચૌપદ કાધી ઉછાહે બે. ૧૪

જુગપરધાન શ્રી જિનચંદા, તસુ શિષ્ય સકલચંદા બે. ૧૫

પાઠક સમયસુંદરણ સાખાયેં, કાસીદાસણ કહાયા બે. ૧૬

તસુ સીસ ઠાકુરસીજી ઉહાવેં, વાયકપદ ધરાવેં બે. ૧૭

તસુ શિષ્ય વાચક કુશલચંદા, દેખ્યાં હેત આણુંદા બે. ૧૮

આસકદણુ તસુ અંતેવાસી, જગમેં સુજસ પ્રકાસી બે. ૧૯

તાસ પસાયેં રચ્યો અધિકારા, જિમ લાખ્યો શાસ્ત્ર મજારા બે. ૨૦

એ સંબંધ જે લણુસ્યેં ગુણુસ્યેં, તે અતિયલ પદ લહિસ્યેં બે. ૨૧

રાગ ધન્યાસિરી તેરમી દાલ, ઈણુ પરિ લાખી રસાલૂ બે. ૨૨

આલમચંદ કદે સુખ પાવો, મધુર સ્વરેં ગુણુ ગાવો બે. ૨૩

(૧) લિખિતં ઋપિ સાધુ અજિમગંજ મધો સંવત ૧૮૭૮ મિતી.

સાધન વહી ટમી રવિવાર. શ્રી. પ.સં.૧૨-૧૪, શુ. નં.૧૧-૬. (૨) પ.સં. ૧૨-૧૨, અનંત.ભં.૨. [રાહસ્યી ભા.૨.]

(૪૩૭૯) જીવવિચાર ભાષા (હિંદી) ગા.૧૧૪ ર.સં.૧૮૧૫ વૈ.શુ.૫.
કવિવાર મુકસુદાબાદ

અંત - જીવવિચાર સંખેય સુખાણુ, જિતમત ત્રય સમુદ્ર પ્રમાણુ,
જીવ જાણ્યા જાણે સખ તંત, સૂત્ર સિદ્ધાંત તણો વિરતંત. ૧૦૯
સમયસુંદરજી શાખ પ્રસિદ્ધ, આશકરજી પંડિત વૃદ્ધ,
તાસુ શિષ્ય કલ્યાણચંદ્ર, તસુ લલુ બંધવ આલમચંદ. ૧૧૦
તિણુ યહ ભાષા રચી બણાય, નિજ મતિ માદ્રિક યુગતિ ઉપાય,
બાલક ખ્યાલ કિયો મેં એહ, સુગુણ સુકવિ મતિ દીજ્યો છેહ. ૧૧૧
બાણુ શશી વસુ વૃત્ત [?] વખાણુ, એવં વચ્છર સંખ્યા જાણુ.
વૈશાખ સુદિ પંચમી કવિવાર, ભાષાબંધ રચ્યો જીવવિચાર. ૧૧૨
સાહ સુગલચંદ સુગુણ પ્રવીણુ, શ્રી જિતધર્મ માંહે લયલીન,
તિતકે હેતુ કરી યહ જોડિ, દિનદિન હોજ્યો મંગલ કોડિ. ૧૧૩
નગર નામ મકસુદાબાદ, દિનદિન સુખ હે ધર્મપ્રસાદ,
સંધ ચતુર્વિધકું જિણુચંદ, નિતનિત દીજ્યો અધિક આણુંદ. ૧૧૪

(૧) શુટકો, યતિ સૂર્યમલનો સંગ્રહ. (૨) નાહટા સંગ્રહ, વિકાનેર.

(૪૩૮૦) સર્માકતકીસુદી ચતુષ્પદી ર.સં.૧૮૨૨ માગશર શુદ્ધિ ૪ મકસુદાબાદમ.

અંત - સંવત અઠારે સે બાવીસે મિગસિર માસ જગીસેજી
શુકલ પખ્ય તીથ ચઉથ સુદિ ને સિદ્ધિયૌગ મન હીંસેજી. ઇણુ. ૯
એ સંબંધ રચ્યો સુખકારી મેં માહરી મતીન્દારેજી
મકરસુદાબાદ સુસહર મઝારે ભવીયણુને ઉપગારેજી. ઇણુ. ૧૦
યુગવર શ્રી જિતચંદ સૂરીંદા ખરતરગચ્છ દિણુંદાજી,
રીહડગોત્ર પ્રસિદ્ધ કહંદા સદગુરુ સુજસ લહંદાજી. ઇણુ. ૧૧
પ્રથમ શિષ્ય તસુ મહાવેરાળી જિણુ મમતા સહુ ત્યાગીજી,
મકલચંદજી સકલ સૌભાગી સમતા ચિત સું જાગીજી. ઇણુ. ૧૨
તાસુ સીસ પરગટ જગ માંહિ સહુ કોઈ ચિત ચાહેજી
પાંક પદવીધર ઉઠાહે સમયસુંદરજી કહાહેજી. ઇણુ. ૧૩
તાસુ પરંપરમેં સુવિચારી ભયે વાયકપદધારીજી
કુશલચંદજી બહુ હિતકારી તાસુ સિંધ્ય સુખકારીજી. ઇણુ. ૧૪
સદગુરુ આસકરજી સુહાયા જગમેં સુજસ ઉપાયાજી

તાસુ શિષ્ય આલમચંદ કહાયા એ અધિકાર બણાયાળ. ઇ.સ. ૧૫

સાહંસુખ ગોત્રે સુખદાઇ જિનધર્મ સુ લય લાઇળ

જેસલસેર સાહ સવાઇ સુગાલચંદ કહાઇળ. ઇ.સ. ૧૬

તાસુ સીષ્ય મૂલચંદ સુખકારી જિનઆજ્ઞા ચિત્ત ધારીળ

ચૌપઈ એહ કરાઇ સારી સુખદાય સુવિચારીળ. ઇ.સ. ૧૭

(૧) વિ.ધ.ભં. (૨) જેસ.ભં. (૩) સં.૧૬૧૭ ચૈત્ર વદી ૧૨,

પ.સં.૧૨૬-૧૫, ક્રાંટ ઉપાશ્રય મુંબઈ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પ.૫૭-૫૮, ૩૨૪ તથા ૧૫૬૭. 'હવવિચાર ભાપા'ના રચનાસંવતમાં 'વૃત્ત' છપાયું છે તે ખોટું જણાય છે. ત્યાં '૧' સંખ્યાનો વાચક શબ્દ જોઈએ પણ કયો શબ્દ હશે તે પકડાતું નથી.]

૧૨૫૬. ભારામદલ (તેરાપંથી)

(૪૩૮૧) સરત વ્યસન સમુચ્ચય ચોપાઈ ર.સં.૧૮૧૪ આ.શુ.૧૪
શનિ ફરકાયાદ

(૧) સં.૧૮૨૮, પ.સં.૮૨, દાન. પો.૩૪ નં.૬૪૬.

(૪૩૮૨) શીલકથા (હિંદી) ૫૪૮ કડી

આદિ -

ચૌપાઈ

પ્રથમ હિ પ્રણમૌ શ્રી જિનદેવ, ઇંદ્ર નરેંદ્ર કરે નિત એવ,
તીન લોકમેં મરાલરૂપ, તે વંદૌ જિનરાજ અનૂપ. ૧

પંચ પરમચુર વંદન કરૌ, કર્મકલંક છિનકમેં હરૌ,
વંદૌ શ્રી સરસ્વતીકે પાય, સીલકથા જુ કહૌં મન લાય. ૨
સીલ વડો જગમે પરધાન, સીલ સમાન અવર નહિ જન,
સીલહી તેં જપતપત્ર સાર, સીલ વિના નિશ્ચ અધિકાર. ૩

અંત - સીલકથા યહ પૂરન ભઈ, ભારામદલ પ્રગટ કરિ કહી,
ભૂલચૂક જો અધિર હોઈ, પંડિત સુદ કરૌ સવ ડોઈ. ૫૪૬
જો મતિહીન સુણે અધિકાર, ક્ષિમા વૃદ્ધિ જન સવ નરનારિ
પઠેં સુને અળ જો મન લાઈ, જન્મજન્મકે પાતિક જાઈ. ૫૪૭
દુખદલિદ્ર સજ જાઈ પઝાઈ, જો યહ કથા સુને મન લાઈ,
જો સુનિ હૈ જો ચરમ મન લાઈ, તે પાવે જહુ સુખ અધિકાર.

દૂહા

સીલકથા પૂરન ભઈ, પઠે સુને નિત સોઈ,

દુખદલિદ્ર નામે સવે, તુરત મહાસુખ હોઈ.

(૧) ઇતિ શ્રી સીલકથા સંપૂર્ણ મિત્રી કાલિક વડી ૯ ચંદ્રવાર શુક્ર
(૧૯૧૬ ?) પં.ક.૧થી ૪૭, એક ઓપડો - ઉત્તરાયન, મુદ્રિત. નં.૨૪૬૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૪ તથા ૧૫૫૭-૫૮.]

૧૨૫૭. રતનવિજય (ત. સત્યવિજય-કપૂરવિજય-ક્રમાવિજય-
જિનવિજય-ઉત્તમવિજયશિ.)

જિનવિજય જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૧૩૭ તથા ઉત્તમવિજય જુઓ.
આ પૂર્વે નં.૧૨૩૧.

(૪૩૮૩) [+]
ચોવીસી (નં.૧૮૧૪ આસપાસ સુરતમાં

અંત -

કલશ.

સૂર્યમંડળ પાસ પસાયા, સુરત બિંદરમેં સુહાયા રે
ત્રિકરણયોગ મેં દ્રનેર કાયા, ચોવીસ પ્રભુ શુભ ગાયા રે
શ્રી તપગણ-ઉદયાચલ-ભાણુ, શ્રી જિનસાસન સુપ્રમાણુ રે
શ્રી વિજયસિંહ ગુરુ સુખાંણુ, સત્યવિજય શુભાંણુ રે. ૯
તાસ સીસ કપૂરવિજય ગુણદરીઆ, વૈરાગ્ય ગુણેં જે ભરીઆ રે
શ્રી ખીમાવિજય તે ગુણથી ગરીયા, જિનવિજય ગુરુ શુભ
અનુસરીયા રે. ૧૦

જસ સુપસાય કુરીત ગમાયા, મંગલમાલા સુખ પાયા રે

શ્રી ઉત્તમવિજય ગુરુચરણ પસાયા, સિધ્ધ રતનવિજય

શુભ ગાયા રે. ૧૧

(૧) સંવત ૧૮૧૪ના વર્ષે પોસ વદિ સપ્તમ દિને રવિવારે લિખીત
પં. શ્રી ઉત્તમવિજયગણી શિષ્ય પં. રતનવિજયેન (કવિ પોતે) લિખાપિત.
પ.સં.૧૭-૧૧, પ્રથમ પત્ર નથી, ડા. પાલજીપુર દા.૩૬ નં.૫.

[પ્રકાશિત : ૧. જિનેન્દ્ર કાવ્ય સંદોહ ભા.૧ પૃ.૫૧-૭૨. ૨. સ્નાન-
પૂજા સ્તવન સંગ્રહ પૃ.૩૫-૫૨.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૬.]

૧૨૫૮. દેવરતન (લઘુ ત. લક્ષ્મીસાગરસૂરિ-ચંદ્રરતન-અભયભૂષણ-
લાવણ્યભૂષણ-હર્ષકનક અને હર્ષલાવણ્ય-વિજયભૂષણ-
વિવેકરતન-શ્રીરતન-જયરતન-રાજરતન-હેમરતન-

વિજયરતનશિ.)

(૪૩૮૪) ગજસિંહકુમાર રાસ ૪ ખંડ ૫૧ ઢાળ ૧૫૭૨ કડી ૨.સં-

૧૮૧૫ કા.શુ. વિદ્યુતપુર (વિજયપુર ?)માં

- આદિ - પ્રથમ ઇષ્ટપદેષ્ટ જે, પરમરૂપ પરમેષ્ટ,
 અણ્ણાદધિક જે જ્યોતિમય, સેવિ જસ ઉગરેષ્ટ. ૧
- હરિતાંગી નિરંગંગી પ્રભૂ, પસરિત કીર્તિતરંગ,
 પ્રણિતોહં તસ નમ્ર શિર, પાદપદ્મ ચિત્તરંગ. ૨
- તત્વા સ્વયં પ્રભૂતપ્ત તથા, ચક્રાંગાસની જેહ,
 શબ્દનિધિ-તારણુક્ષમ છે શેમુખીભૂત ગેહ. ૩
- મૂઠ તાત મદન ખંડના, છે એ વિરોચનરૂપ,
 કવિહૃદયસ્તલિ જ્ઞાનનું, પસર્યો વચ્ચે અનૂપ. ૪
- ગુરુ ગુણરત્નસૂરાદિ સમ, ભૂતપ્રજ્ઞા હૃદિ ઠોસ,
 જ્ઞાનાક્ષિ જિજ્ઞેં દાખવી, તનુ કીધો નિર્દોસ. ૫
- અગત્યાર્થલીલાવિજય, લહિ જસ જ્ઞાનતુ રત્ન,
 નર નરપતિ તસ કિકરા, દેવ કરે તસ ચત્ન. ૬
- તે ગુરુ પ્રભુતિએ ત્રિહું, મહત્ત્વ જે ભાખ્યા તત્ત્વ,
 ઠે! વોખ્યાં યુત તત્ત્વતાં, તનુમન કૃત એકત્ર. ૭
- સર્વજ્ઞ જેહસ્તાંબુપરિ, જે સિવસરણિ સાથે,
 તિણિ ઉપદેશ્યાં જે ચતુઃ, દાનાદિક પદાર્થ. ૮
- દાન પાંચ અભયાદિઠે, શીલભેદ નવ તેમ,
 બાહ્યાભ્યંતર બાર તપ, ભાવન દ્વાદશ એમ. ૯
- દાનથી સુખલક્ષી હુઈ, ભાવથી મુક્તિપ્રસંગ,
 તપથી તિમ જ નિર્વાણપદ, પિણુ બે રહિ અભંગ. ૧૦
- શીલથી ભય ટલિ સવિ મહા, કુદ્દાદિક જે અણ,
 શીલખંડ જેહનિ કરિ, તેહથી કષ્ટ પનણ. ૧૧
- શીલથી સંપદ બહુ મિલિ, શીલથી નિર્મલ ગાત,
 સિદ્ધકલ્પનાં સૂખ હુઈ, શીલથી યજ્ઞ અવદાત. ૧૨
- એ ગુણ ગાતા શુચિ તનુ, સાંભલતા શુચિ કનન,
 વિધતરહિત વિકથા તણ, સૂણુજ્યો ચિર કરી મનન. ૧૩
- છહ ભવ પર ભવી શીલથી, લહી સૌખ્ય અપાર,
 રાજ્ય ઋદ્ધિ સમૃદ્ધિ જિમ, જગિ ગજસિંધકુમાર. ૧૪
- તેહ કુમર કિહાં હેવુ, કવણુ નગર કુણુ દેશ,
 કિમ બ્રહ્મવત પાદ્યુ તીણે, કિમ લલ્હો ઋદ્ધિ વિશેષ. ૧૫

*

એ ગુરૂના સુપ્રસાદથી પ્રથમ ઉલ્લાસ એ કીધ,
હાલ ચતુર્દશી કહી, દેવવચનિ' સુપ્રસિદ્ધ.

૧૫

*

હાલ પુરી ઇમ નવમી કહી રે, પૂરો એ બીજો હુઓ ઉલ્લાસ રે,
કહે દેવરત્ન ભત્રીજા પુન્યથી રે, લહે સુખલક્ષ્મીલીલવિલાસ રે.

અંત - હવે શ્રી વીર જિજ્ઞાસુ તસ રાજે, સોહમ ગણધર જાજે હે,
તસ પરિપાટીઈ તખગણુ-ઈંદ્ર, લક્ષ્મીસાગર સૂરીંદ્ર હે. ૪ સુ.
તેહને તખતે પાટ ચૂકેપતમે સુભતિસાધૂસૂરી પ્રણમીહ,
તસ પાટે પણપન્તમે સોહે, હેમવિમલસરિ મોહે હે. ૫
એહથી આગે પટાવત્રી માંહે જોયો સંબંધ એ લાંડિ હે,
છહાં તો લઘુ પોસાલમાં આખૂં, માહરી ક્રમાંગત દાખૂં હે. ૬
હવે શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિ તાસ, શિષ્ય વાયકપદ ખાસ હે,
ચંદ્રરત્ન પાઠક તસ સીધ, અભયભૂષણુ ધુવઈસ હે. ૭
તાસ વિવેકી લાવણ્યભૂષણુ, ટાલ્યું કમતિનું દૂષણુ હે,
તસ તખતે હૂઆ દોય ગુરૂબ્રાતા, 'સતાર્થિ' બિરૂદ વિખ્યાતા હે. ૮
ઉર્ષકનક ઉર્ષલાવણ્ય એ ખેય, સર્વાંગમે પદુ તેય હે,
તસ શિષ્ય વિજયભૂષણુ અભિરૂપ, તસ પાટે અનુરૂપ રે. ૯
વિવેકરત્ન પાંડિત તસ સીસ, શ્રીરત્ન વિપ્રુધ જગીસ હે,
તસ વિનયી કોવિદ જયરત્ન, રાખે શુભમતિ યત્ન હે. ૧૦
તસ પાટે સર્વ શાસ્ત્ર પ્રમાંણી, રાજરત્ન વાયક નાંણિ હે,
તાસ શિષ્ય વાગિમજનમાં રાજે, હેમરત્ન સુધ જાજે હે. ૧૧
તસ પાટે વિજયરત્ન વિદ્યમાન, સંપ્રતિ સુરગુરૂ સમાન હે,
તાસ શિષ્ય ભૂત્રિધ્ય કકાયા, તિણે એ સુગુરૂ પસાયા હે. ૧૨
ભવી જીવને એ સંબંધ દેખાવ્યો, ચાતુરજન મન ભાવ્યો હે,
સંવત તિથિ અષ્ટ ભૂ અખંદ જોહ, નભ-વસુ નૃપ શાક એહ હે. ૧૩
માસ બહુલ (કાર્તિક) જોણિય સિત પક્ષ, આભિ સુત ધરત પ્રતક્ષ હે,
તે દિવસે પૂર્યો ઉલ્લાસ, સહુને લીલવિલાસ હે, ૧૪
હાલ એકાવત ઉલાસે ચારે, દૂડા ત્રિસત ઇગ્યાર હે,
ગાથા તિથિ સત બહુતર થોક, સાધા બિંશતિ શત શ્લોક હે. ૧૫
વિદ્યુતપુર વાસ્તવ્ય એ કીધો, સાહિબથિ થશ લીધો હે,

અમણસંધને હોવો સુખદાઇ, દિનદિન અધિક બધાઈ છે. ૧૬
વટસાષા પરે વિસ્તરજ્યો, કાવિદ બુધ હિત ધરજો છે,
અવ્યક્તપણે કહ્યો ઓછોઅધિકો, સક્ષર કરજ્યો તિનકો છે. ૧૭
ઇમ જાણિ જો બ્રહ્મવ્રત આરાધે, અતિ ઉન્નવલ પદ તે સાધે છે.
દેવ કહે હોએ મંગલમાલા, લહિ સુખલહિ રસાલા છે. ૧૮

(૧) ઇતિ શીલમાહાત્મ્યે દેવરત્નેન વિરચિતે ચતુર્થોદ્ધાસ સંપૂર્ણઃ
સં.૧૮૬૨ના વર્ષે શ્રાવણ માસે કૃષ્ણપક્ષે પ્રતિપદા વાર ગુરૌ લિખિતા
આમોદ મધ્યે ભદ્રારકપુરંદર ભદ્રારક શ્રી વિજયમાન સૂરીશ્વર તચ્છિય
પં. શ્રી ૫ મહિમાવિજયજી તચ્છિય પં. શ્રી ૫ રૂપવિજયજી તચ્છિય
પં. શ્રી ૫ પં. જીતવિજયજી તચ્છિય ચિરંજીવી પં. શ્રી ન્યાયવિજયજી
તચ્છિય પં. શ્રી ૫ મૈત્રવિજયજી ચિરંજીવી તચ્છિય મુનિ રામવિજયેત
લિપિકૃતં અજીતનાથ પાશ્વ પ્રાસાદાત્. પ.સં.૫૪, સિનોર ભં. દા.૬.
(૨) સંવત ૧૮૬૩ ચૈત્ર શુદ્ધ ૩ વાર રાત્રિ. ભદ્રાક રાજવિજયસૂરિ તત્-
શિષ્ય રત્નવિજયસૂરિ તત્શિષ્ય હીરરત્નસૂરિ તત્શિષ્ય શ્રી જયરત્નસૂરિ
તત્શિષ્ય શ્રી ભાવરત્નસૂરિ તત્શિષ્ય દાનરત્નસૂરિ તત્શિષ્ય શ્રી કર્તી-
રત્નસૂરિ તત્શિષ્ય પં. મયારત્ન તત્શિ. પં. સોભાગ્યરત્ન તત્શિષ્ય પં.
રાજેન્દ્રરત્ન તત્શિષ્ય મુનિ તેજરત્ન તત્શિષ્ય મુ. ગુણરત્નજી શ્રી સૂર્યપૂર
મધ્યે લખ્યો છે શ્રી સંતીનાથ ચરણે શ્રી શુભં ભવતુ લ. પરમચંદ જેહા.
કલ્યાણમસ્તુ શ્રી. પ.સં.૫૩-૧૩, ઝી.ભં. પો.૪૦ નં.૧૮૬. (૩) પ.સં.
૩૭-૧૭, ગુ.વિ.ભં. (૪) ત્રીજો ઉદ્ધાસ અધૂરો, પ.સં.૩૮-૧૪, દે.લા.પુ.લા.
નં.૩૪. [મુપુગૂંડસૂત્રી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૦-૬૩. ત્યાં મથાજે ગુરુનામ 'વિનયરત્ન'
છપાયું હતું. પણ ઉદ્દૃષ્ટ ભાગમાં ગુરુનામ 'વિજયરત્ન' છે. મુપુગૂંડસૂત્રીની
હસ્તપ્રત ચકાસી આ નામ જ ખરું હોવાની ખાતરી કરી છે.]

૧૨૫૬. મયાચંદ (લોં. કૃષ્ણદાસજી-કીલાધરજીશિ.)

(૪૩૮૫) ગજસિંહ રાજનો રાસ રજ હાળ ર.સં.૧૮૧૫ ચે.૧૮ ગુરુ
નવાનગરમાં

આદિ-

ફહા.

શાંતિ જિનંદ સુખસંપદાહારી પરમ કૃપાલ,
વંદુ હિત કરિ હરખથી, દેજ્યે વયજી રસાલ.
ચિતામણી સમ જાણીએ, શ્રી ગુરુનો ઉપગાર,

તાસ પસાયે હું રચું, શિયલ તણે ફલ સાર. ૨
 સુખદા વરદા શારદા, વસિ મુઝ ચિત-આગાર,
 ગજસિંધરાય ચરિત્રનો, ભાખૂં સ્તોક વિસ્તાર. ૩
 યથાયોગ નવરસ તણે, સંક્ષેપે વિસ્તાર,
 તે સુણુજ્યો શ્રોતા તુમે, કવિજનવચનપ્રચાર. ૪

અંત - હાલ રજ. ધનધન સંપ્રતિ સાચો રાજ એ દેશી.
 ધનધન રાય ગજસિંધ કષીશ્વર જેણે આતમ વસ કીધો રે.

*

એકાવતારી મહાવિદેહ ક્ષેત્રે પામરુપે ભવનો પાર રે,
 શિયલ સંબંધ ભણ્યો એ સારો, નિરીથવૃત્તિ વિસ્તાર રે. ધન. ૭
 મહાગુણીના ગુણુ મેં ગાયા, નવાનગર મઝાર રે,
 યોધુંઅધિકુ જે કહેવાણું, તસ મિછા દુકડ સાર રે. ૮
 મહા કકિન છુધિ જે મોટી, તે મુઝથી નવિ થાય રે,
 બાલકકીડા એ મેં કીધી, પિણુ મુનિના ગુણુ કહિવાય રે. ૯
 જિમ તિમ હોય તો પિણુ મુનિ ગુણુને, ગાતાં દુઃખ જન્ય દુર રે,
 મંગલમાલ હોય એ ભણતાં, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખપૂર રે. ૧૦
 શ્રી કૃષ્ણદાસજી ઋષિવર મોટા, વિદ્યા તણા ભંડાર રે,
 લીલાધરજી તમુ સીસ કહીયે, ખિમાવંત અણુગાર રે. ૧૧
 તસ સેવક મુનિ મયાચંદ પભણે, શ્રીગુરુને પસાય રે,
 સંવત અઢાર પનરૈતરો વરસે, ચૈત્ર માસ શુભ ઠાય રે. ૧૨
 કૃષ્ણાષ્ટમી શરવારે ભાખ્યો, એ અધિકાર રે,
 સંબંધ તણે આગ્રહ કરીને, રચ્યો સંબંધ ઉદાર રે. ૧૩
 ભણે ગુણે ગાવે જે ભાવે, શિયલ સંબંધ રસાલ રે,
 તે પ્રાણીને જ્યજ્ય હોવે, જે ગાવે સતાવીસં હાલ રે. ૧૪

(૧) શ્રી ગુડલ મધ્યે સં. ૧૮૫૨ વૈ.વ. ૧૩ શુક્ર દિ. ઋ. નેણુસી
 અથે. પ.સં. ૨૨-૧૬, રા.પૂ.અ. (૨) લિ.સં. ૧૯૫૦ પોસ વ. ૧૩ ખત્રી
 આંબા માંડણુ શ્રી કાલાવડવારો. પ.સં. ૧૮-૧૬, ધો.ભં. (૩) લિ.સં.
 ૧૯૫૦ પોસ શુક્ર ૮ રવિ વીરચંદજીએ ગાંડલ ગ્રામ દેવજીસ્વામી પ્રસાદાત.
 પ.સં. ૧૬-૧૭, ધો.ભં. (૪) લિ.સં. ૧૯૫૪ અસાડ શુદ્ધ ૪ ખત્રી વસરામ
 આંબાભાઈ. પ.સં. ૧૭-૧૬, ધો.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૩-૬૪.]

૧૨૬૦. ભીમરાજ (ખ. જિનવિજયસૂરિ-ગુલાલચંદ્રશિ.)

(૪૩૮૬) રાત્રિજય ઉદ્ધાર રાસ ર.સં.૧૮૧૬ જ્.શુ. સુરતમાં

(૧) સં.૧૮૨૪ જ્.શુ.૩ જેસલમેરી દેવચંદ્ર સુત કચરમલ યાત્રા
આગ્રહથી ભૂધર લિ. પ.સં.૧૨, તેમાં બીજી કૃતિઓ સ્તવનાદિ છે, કૃપા.
પો.૪૫ નં.૭૭૯. (૨) વીકાનેર ભં. નાહટાજી.

(૪૩૮૭) લોદવા સ્ત. ગા.૧૧ ર.સં.૧૮૨૪

જિતયુક્તસૂરિ સાથે યાત્રા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૫ તથા ૩૨૪-૨૫.]

૧૨૬૧. ભૂધર (લોં. જસરાજશિ.)

(૪૩૮૮) અષ્ટકર્મ તપાવલી સ્વાધ્યાય ર.સં.૧૮૧૭ ચોમાસું ગોંડલમાં

આદિ-વીર વાંદી રે પૂછે ગાયમ ગણુહરે,

કમ્મપયડિ રે ખેરે કિમ થાયે જગશુરે.

તેહ દાખવો રે દાય ઉપાય કૃપા કરી,

પ્રભુ જાપે રે સુણ વચ્છ અવણુ શ્રુતે ધરી.

૧

(ઉથલો, ચાલિ, ઉથલો, ચાલિ એમ આવે છે.)

અંત -

કલશ.

હમ વીર વાંણી સુંણો પ્રાંણી આંણી ચિત ઉદાર એ,

એ તપ તણી શ્રેણી કહી કેણી ગોંડલ ગામ મુઝાર એ.

સુનિ એલ વસુ ચંદ્ર વષે ઉષે કૃત ચઉમાસ એ,

સુચરવર જસરાજ અનુચર શિષ્ય ભૂધર ભાસ એ.

૨૧

(૧) પ.સં.૧-૨૦, ગા.ભં.

(૪૩૮૯) ચિતચેતવણી ચોસઠી ર.સં.૧૮૨૦ શ્રાવણ ગોંડલમાં

આમાં પંચ પદના વર્ણનનો અધિકાર છે.

આદિ-સુખકારણ લવિયણુ સમરો નિત્ય તવકાર, જિનશાસન આગમ

ચૌદે પૂરવ સાર - એ દેશી.

પ્રવચને પંચપદનો સ્તવતાનો અધિકાર,

તે છઠાં હં રે આપું ચિતચંતવણી એ સાર.

૧

અંત - ચિતચંતવણી ચોસઠી પંચપદનો અધિકાર,

કહી રામત કેહેણુ ગુડલ ગામ મુઝાર.

૬૩

શીલરથ તખ વપે હરે આવણુ માસે,

શ્રી ગુરપરસાદે કહી ભૂધરે ઉલ્લાસે.

૬૪

(૧) ઇતિશ્રી પંચપદ વર્ણન અધિકાર ચિતચેતવણી ચેતસી સમાપ્ત
૧૮૨૦ના વર્ષે શાકે ૧૬૮૫ પ્રવતમાને આવણુ વિદ ૧૦મી તિથી ગુરવાસરે.
લખીત પૂજ્ય ઋષિશ્રી પ જસરાજજી તત્શિષ્યર્ષિ ભૂધરેણુ સ્વકૃત ચત-
ચિતવણીઃ ઋ. કર્મસી વાચનાથ લખીત ઋ. ભૂધર ગોડસ ગ્રામેઃ શ્રીરસ્તુ.
પ.સં.૩-૧૭, ના.ભં. (કવિની સ્વલિખિત પ્રત)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૬-૬૭. કૃતિમાં લોકાગચ્છનો ઉલ્લેખ
નથી, પરંતુ પરંપરા લોકાગચ્છની જ જણાય છે. ‘અષ્ટ કર્મ તપાવલી
સ્વાધ્યાય’માં એલ=ઇલા=પૃથ્વી=૧ એમ અર્થઘટન કયું જણાય છે.]

૧૨૬૨. અમૃતસાગર (ત. ધર્મસાગર-શાંતિસાગર-શ્રુતસાગર-
બુદ્ધિસાગર-હંસસાગર-વસંતસાગર-માણિક્યસાગર-દાન-
સાગરશિ.)

(૪૩૯૦) પુણ્યસાર રાસ ૩૧ દાળ ૭૭૬ કહી ર.સં.૧૮૧૭ પુણ્ય માસ
શુ.પ રવિ પાલણપુરમાં

અંત - તપગચ્છતંદન-સુરતર સરીખા, શ્રી હીરવિજય સૂરીરાયા,

પાઠકચકચૂડામણિ વંદુ, ધરમસાગર ગુરપાયાળ.

૫

કદપકીરણાવલી આદે કીધાં, વાદી ગ્રંથ સસુદાયાળ,

કલિકાલે જે બહુશ્રુતધારી, જગ જસપડહ વખયાળ.

૬

વાચકવર શ્રી શાંતિસાગર, ભવિજન કૈરવચંદાળ,

વાચક શ્રી શ્રુતસાગર ગીરયા, વંદુ ચરણ-અરવિદાળ.

૭

કદપકૌમુદી આદે કીધા, મનિ સુવિહિત જનને ઠાજેળ,

ભવિજનને ઉપગાર કર્યાંથી, જગગુર દુંદુભી વાજેળ.

૮

તસ પદપદમપરાગ-મધુકર, બુદ્ધિસાગર ગુરંયાળ,

હંસસાગરગણી ગુંણધારી, પ્રણમું તેહના પાયાળ.

૯

વસંતસાગર ગુરપય વંદો, પ્રહ ઉઠી આણુંદોળ,

માણિક્યસાગર ગુરપય વંદો, દોહગદુખ નિકંદોળ.

૧૦

શ્રી દાંનસાગર ગુર સુખદાયી, દિનદિન સુખસ સવાયાળ,

તેહનો બાલક અમીયસાગર, ઉતમનાં ગુણ ગાયાળ.

૧૧

વિબુદ્ધ ન હસજો બાલકીડાઈ, એ એકત્રીશે દાલજ,

પુન્યસારનો રાસ એ ગાયો, ચરીત વચન પરનાલેજ.

૧૨

પુન્યસારને રાસ એ રચીયો, અંદ મુની અંદ વસુ વપેંછ
પુન્ય માશની પંચમી દિવસે, તરણીજ વારેં હરખેંછ. ૧૩.

પાલણુપુરમેં ચોમાસું કરીને, ગાયો પુન્યચરીત્રછ,
શ્રવણ દેષનેં શ્રોતા સાંભલસ્યેં, થાસ્યે તેહ પવિત્રછ. ૧૪

જે કોઈ ભણસ્યેં ગુણસ્યેં સુણસ્યેં, તસ ધર મંગલમાલાછ,
દિનદિન વધતી વધતી થાસ્યેં, નીરમલ કીર્તિ વિસાલાછ. ૧૫

અધિકુંઓછું જે કોઈ ભાખ્યું, મીચ્છા દુક્કડ તેહછ,
ધ્રુ જીમ અચલ હોજ્યો જગ માંહે, પુન્યસાર ગુણ એહછ. ૧૬

(૧) સં.૧૮૭૧ના મા.વ.૧૧ દિને ચંદ્રવાસરે શ્રી બસુતનગર મધ્યે
લિખીતં ઋષભવિજયગણિ એહ રાશની સર્વગાથા ૭૭૬. પ.સં.૨૩-૧૬,
ગુ.તિ.ભં. (આ ઋષભવિજયને કવિ તરીકે હવે પછી સં.૧૮૭૭ના ક્રમમાં
જુઓ.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૭-૬૮.]

૧૨૬૩. માણિક્યસાગર (ત. કલ્યાણસાગરસૂરિ બ્રાતા ક્ષીર-
સાગરશિ.)

(૪૩૯૨) + કલ્યાણસાગરસૂરિ રાસ (જૈ.) ર.સં.૧૮૧૭ કા.વ.૫ બુધ

આદિ - પ્રણમું પ્રેમેં વીરતા, પદપંક્તિ સુખદાય,

શુરગણ કેરી સંકથા, કરવા મુજ અભિપ્રાય. ૧

શ્રુતદાયક ગુરુરાજનો, પચ્યુવયાર ન થાય,

બહુવિધ વિનય કરવા થઈ, આગમ એમ સુણાય. ૨

ઉત્તમ કેરી વારતા, દુર્જનને ન સુહાય,

સજ્જનનમત હરખે ધણું, વક્તા અવસર પાય. ૩

ગુણવંત નર વિરલા અછે, વિરલા રાગી તાસ,

વિરલા ગુણગણા પારખે, વિરલા ભાખે ભાસ. ૪

તપગ્રન્થ કેરો રાજ્યો, વિદ્યાપૂર સનૂર,

સોભાગી-સિરસેહરો, કલ્યાણસાગરસૂરિ. ૫

કવણ દેશેં જનમિયા, કવણ તાય કુણ માય,

કુણ પાસે સંઘમ લહી, પુણ્ય મહોદય પાય. ૬

સુણજો શ્રાવક ભાવિયા, તે સવિ કહું વૃત્તાંત,

નિમ્ના વિકથા વારજ્યો, મન રાખી એકાંત. ૭

અંત - સંવત અષ્ટાદશ સત્તર વરસે ભલો, માસ ફાલ્ગુન તણો કૃષ્ણપક્ષ,
 પંચમી ચૈત્ર બુધવાસરે ગુરગણી, ગાવતાં હરખીયા સખ્ય દક્ષ. ૭
 વૃદ્ધ શ્રીજી તણા વૃદ્ધ જે સોદરા, મુનિપણે જે વલી સતીર્થ ભાવે,
 સારણાવારણાદિ કરે ગચ્છ તણી, પંન્યાસ શ્રી ક્ષીરસાગર કહાવે. ૮
 સિંહો મુનિ વીરને વીર જેમ વેચાવચી, ગુર તણી ભક્તિમાં
 અધિક રસીઆ,
 તેહ તણી જીપમા પૂજ્યપદ સેવતાં, પામતા પૂજ્ય ચિત માંહે
 વસીઆ. ૯
 તાસ પદસેવના પુન્યથી મેં લહી, જસ સુદૃષ્ટિથી સુગુર ગાયા,
 માણિક્યસાગર કહેં ગાવતા ગુર તણા, કૃષ્ણદિ વર સિદ્ધ નવ-
 નિધિ પાયા. ૧૦
 પ્રીતિથી જે નરનારિ ગુરગુણ સુણેં, જપેં નામ નિત ચિત સામે,
 તાસ ઘર ગાજતી મદવતી ગજવટા, અતુલ મંગલ તણો મેહ
 મામે. ૧૧

પ્રદાશિત : ૧. જૈન ઓ. ગૂજર કાવ્યસંચય પૃ.૨૫૪-૨૬૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૬૫-૬૬. કૃતિમાં રચનાતિથિમાં ફાગણ
 ઉપરાંત ચૈત્રનો પણ નિદેશ છે તે સમજતો નથી.]

૧૨૬૪. જિનલાલસૂરિ (ખ.)

સૂરિપદ સં.૧૮૦૪, સ્વ. સં.૧૮૩૪.

(૪૩૯૨) સ્તવનો

૧ પાર્થ સ્ત. ૨.સં.૧૮૧૮

સત્યપુર યાત્રા.

૨ દાદાજી સ્ત.

૩ + નવપદ સ્ત. [અથવા સિદ્ધચક્ર સ્ત.]

[મુગુહસૂચી, રાહસૂચી ભા.૧.]

૪ આયુ સ્ત. ગા.૧૬

૫ વરકાણા સ્ત. ૨.સં.૧૮૨૧ ચૈ.શુ.૧૫

(૪૩૯૩) + સુરત પ્રતિષ્ઠા સ્તવન સંગ્રહ ૨.સં.૧૮૨૮

પ્રદાશિત : ૧. સૂરતનો જૈન ઇતિહાસ.

(૪૩૯૪) ચોવીસી (૧)

આદ - ઋષભ પદ રાગ વેલાહલ

ઋષભ જિણુંદ સુખકંદ, આનંદભરિ, ભેટયો શ્રી ઋષભ જિનંદ,
વિક્રમપુરમંડન દુષ્પખંડન છંડન ભવભયછંદ. ૧ આ.

શિવસંપતિકારન જગતારન વંદિત સુરનરવંદ
મિથ્યા મોહત મોહનીવારન અદ્ભુત જોતિ દિનંદ. ૨ આ.
ભવિક કુસુદ-પરમોદ-પ્રકાશન શરદ પૂનિમ નિસચંદ
ચરણકમલ સેવત મધુકર સમ, શ્રી જિનલાલ સૂરીંદ. ૩ આ.

અંત - કલશ. રાગ ધન્યાસિરી

જિનવર ચોવીસે પ્રણમેવા.

*

શ્રી જિનલાલ અહોનિસ સાચી એહિ જ મો મન ટેવા રી. જિ. ૩.

(૧) કૃપા. શુટકા નં.૨૯. (૨) પ.સં.૨, દાન. પો.૩૦. નં.૭૮૦.

(૪૩૯૫) [+] ચોવીસી (૨)

[પ્રકાશિત : ૧. ૧૧૫૧ સ્તવન મંજૂષા.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૨ તથા ૧૫૫૩-૫૪.]

૧૨૬૫. મયારામ (ભોજક)

(૪૩૯૬) પ્રદુમ્નકુમાર રાસ ર.સં.૧૮૧૮ ફાગણ શુદ્ધ ૬ સોમ વડનગરમાં

આદિ -

વસ્તુ

આઘ સકલ્ય આઘ સકલ નમો અંબાઈ

વાધવાહની વરદાયની સરસ વયણ સારદા માત

ગુરૂ જોત્રજ માતા પિત્યા, તુઝ પાએ પ્રણમું સુમતિદાતા

વચનવિલાસ પદ્યબંધહરણ કહું કથા આણંદ

મયારામ મા અંબિકા પૂરે પરમાણંદ. ૧.

અંત -

ભાવ તણા ગુણ એહવા જાણી - એ દેશી

સાંભ પ્રદુવન હુંસ ધરીને ભાવ સું સંજમ લીધોજી

ઉત્તમ અરથ ને કુલ અજુઆલણુ ઉગ્ર તપસ્યા કીધોજી. ૧૧૨

ગદ ગિરનાર ચઢીને સાથે અંતે અણસણુ કરીયાજી,

કેવલગ્યાંન પાંખીને અંતે શિવનારી વર વરીયાજી. ૧૧૩.

વાંછા ઉત્તમ મોહ અમીચંદ રાયચંદ સુત પ્રકાસેંજી,

ભોજક ભાવ ધરી ગુંણ ગાતો, વડનેગરમાં વાસજી. ૧૧૪

શંત્રુજાતમાતમમાં સુણીયો વલી હરીવંશ પુરાણેજી,

ગણતાં ભણતાં સુણતાં ભાવે તસ ધર સચલ નિધાંતજી. ૧૧૫

શુદ્ધ શુદ્ધ સૂક્ષ્મ મત્ય સમ આવે, અંબામાત પસાયજી,

રીષભદેવ જિનજી મંગલીકે મયારાંમ ગુણુ ગાયાજી. ૧૧૬

(૧) ઇતિશ્રી પ્રદ્યુન્યકુમાર ચારીત્ર સંપૂર્ણમ્. સંવત ૧૯૨૬ ત્રીસના વર્ષે ભગસર સુદી દ્વાદશી ને વાર રવીને દીન્ને શ્રી હલસલપુર પાટણ મદ્દે વાગૂલપાડા મદ્દે શ્રી ત્રણભદેવજી પ્રસાદાત લિખીત નગજીવન પાંનાચંદ સ્વઅર્થે. શ્રીરસ્તુ. પ.સં.૨૦-૧૩, જશવિજય સંગ્રહ. (આ પ્રતમાં ૨૨૫૫ સંવત મુકાયો નથી. ૨૨૫૫ સંવત ૧૮૧૮નો જે મૂક્યો છે તે લીંબડી ભંડારમાં એક પ્રત પરથી નોંધાયો હતો તેથી મૂક્યો છે.) [હિજૈરાસૂચિ ભા.૧ (૫.૫૫૨).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૭૦-૭૧.]

૧૨૬૬. પાસો પટેલ (લોં. ધર્મદાસ-મૂલચંદ-વના-જીવાનો શ્રાવક શિ.)

(૪૩૯૭) ભરત ચક્રવર્તીના રાસ ૨૦ હાલ ૨.સં.૧૮૧૮ ચૈત્ર વદી ૦)) લીંબડીમાં

આદિ -

કુહા.

અરિ હણુવે અરિહંતજી, તાસ કરી પ્રણામ,
સરસ્વતિ-ચરણકમલ તમી, સમરૂં જોતમસામ. ૧
અધિપતિ જે પટ ખંડનો, ભરતેસર શુણુવંત,
પદમ ચક્રી જે હૂવા, કિધા ભવના અંત. ૨
ચઉ પુરૂષ કલા ઠાણુંગમે, તેમાં પદમ પુરૂષ સિરદાર,
જે ભગીને ઉગ્યા સહી, તસ ગુણુ કહૂં વિસ્તાર. ૩

અંત -

કલશ.

શ્રી જિનવાણી શુદ્ધ જાણી આણી ઉછરંગ ભાવ સું,
સૂત્ર જાંખુદિપ પત્તિ તેહ થકી ભાષે ઈસું. ૧
એ આગમથી આધુપાધુ અધકુઓધું ભાખીઉં;
હાથ જોડી માત મોડી મિછામી કુકડ મેં ફિઉં. ૨
કાલચક્ર ફરે છે શિર નિત્ય ઘંટ તણી પરેં દલે,
બાલા છુદા જોખનવંતા નિત મણુધરની પરગલે. ૩
એવું જાણી ચેતો પ્રાણી સંસારમંડલથી ખસ્યા,
કાલથી ત્રાહા ગીયા ત્રાહા પાંચમી ગતિ માહે વસ્યા. ૪
ગણે ગરવા ભાવે નરવા વૈરાગ તપ ધનના ધણી,

રિષિ શ્રી ધર્મદાસજી જેની કીરતિ જેમ ચિંતામણી. ૫

તસ પાટે સોભિત ગણે ઓપિત રિષિ શ્રી મુલચંદજી,

તસ પાટે વના જવા સાજી, જેને આચારજી પદવી લજી. ૬

તે ગુરના પ્રભાવથી એ સજાય અલ્પબુદ્ધે કહી,

તે માહેથી કાંઈ ઓછુંઅધિકું જાણુંઅજાણું ઓલવું સહી. ૭

સંવત અઢારા અઢારા વરસે ચૈત્ર વદિ અમાવાસ્યા સહી,

લીખડી મધ્યે પુરી કાંધી પાસે પડેલ પોસામાં સહી. ૮

(૧) ઇતિશ્રી ભરથ ચક્રવર્તનો રાસ સંપૂર્ણ: સં. ૧૮૯૪ના કારતીક સુદ ૨ દિને લ. ઋ. રજુછોડ દેવજી શ્રી ચેરાકુલ મધ્યે. પ.સં. ૨૧-૧૩, રાજકોટ મોટા સંઘનો ભંડાર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૬૯-૭૦.]

૧૨૬૭. સૌજન્યસુંદર (ઉપ. રતિસુંદર-માન્યસુંદરશિ.)

(૪૩૯૮) દ્રૌપદી ચરિત્ર ૪૮ ઢાળ ૨.સં. ૧૮૧૮ [૮૧ ?] ભાદવા શુદ્ધ ૮ ગુરુ પીંપાડમાં

આદિ -

દૂહા

વર્જમાન સસિ સમ વદન, ચંચલ લવ્ય ચક્રાર,
નિરખિત આનંદિત નયન, જસુ પ્રણયું કર જોડ. ૧

તાસુ શિષ્ય મેટણુ તિમિર, વિદ્યાજીત વડવીર,
વંદું પંકજજુગ વિમલ, ગૌતમ ગુણે ગંભીર. ૨

હંસગતી હંસવાહણી, હંસ-સમુજ્જવલ દેહ,
કવીયજીમન-ઉજ્જલકરણુ, સદા વસો સસનેહ. ૩

મેટણુ તમ અંધારમદ, ગ્યાનઅંજન-પરગાસ,
લોચન ઉન્મીલિત કરે, વે ગુર નમુ ઉદલાસ. ૪

દાન શીલ તપ ભાવ ધર્મ, શ્રી જ્ઞાનભાષિત સાર,
ચાર પદારથ ચો ગતી, કાટણુ તીક્ષ્ણ કુકાર. ૫

ધર્મક્રિયા શુભ ભાવ ધર, સાધે કાઈ સુખજી,
દુસ્તર લવજલદધિ તરી, વસે પદ નિરવાણુ. ૬

પાત્ર લાણી નિરદયપણે, છે અણુગમતો દાન,
નાગસિરી પર તે નિપટ, નિશ્ચે અશુભ નિદાન. ૭

કોડ પૂરવ કોઈ તપ કરે, લાલચ મનમેં દયાય,
અશુભ નિયાણુ દૂષિત ઉદે, ચિર માઠા કમ (કર્મ) થાય. ૮

સુક માલિકા સંયમ સમે, નિજ ભવ કીધ નિયાંણ,
તે દ્રોષદીને ભવ તવૈ, હુછ મુગત-નીડાંણ. ૯

એહ પ્રબંધ દાખું અમલ, જુગત જ્ઞાતા-અંગ જણ,
કવિયણ મુઝ કરણા કરી, વદન્યો વચન પ્રમાણ. ૧૦

શ્રીતા પિણ સંબંધ એ, સાંભલજ્યો સુલ ભાવ,
થિરતા પિણ મનશુદ્ધિથી, પ્રગટે ગ્યાનપ્રભાવ. ૧૧

અંત - હાલ ૪૮મી. સુણ બહિની પ્રિઉડો પરદેશી
સોહમસ્વામિ કૃપાકર ભાષે, મુણમે સૂતની સામેળ,
સિવસુખ કેરી ધરે અભિલાષે, તે સંયમરસ આમેળ,
ધનધન જગમે જે વ્રતધારી. ૧

*

જ્ઞાતાધ્યયનનો આસય આણી, કીધી કવિતા જણુજ,
સૂતવચન જગમે પરમાણી, તે નિશ્રે ગુણખાણિજ. ૧૨

સંવત સસિ સિંધયુક્ત અઢારૈ, ભાદવ સુકલ મઝરૈજ,
અષ્ટમી દિવસ બૃહસ્પતિવારે, કવિતા રચિ સુખકારૈજ. ૧૩

ઉવએસગચ્છ-પ્રભાકર જાજૈ, અભિનવ તેજ વિરાજૈજ,
શ્રી સિદ્ધસૂર સૂરીસને રાજૈ, કીરત દિનપ્રતિ ગાજૈજ. ૧૪

સુંદર સાખા જગહિતકારી, રતિસુંદર ગુણધારીજ,
તસ પદપંકજ આસાકારી, માન્યસુંદર વ્રતધારીજ. ૧૫

તાસુ કૃપા કર જ્ઞાનઉબલા, સૌન્દર્યસુંદર સુવિલાસાજ,
ચરિત રચ્યો તિણ સુંદર હાલા, સુણતાં મંગલમાલાજ. ૧૬

નગર પીંપાડ રહ્યા ચોમાસે, શ્રી સંઘ અધિક હુલાસૈજ,
સાંભલતાં સુખસંપત ધારૈ, દિન પ્રતિ લીલવિલાસૈજ. ૧૭

(૧) ઇતિ દ્વપદિચરિત્ર જ્ઞાતાધ્યયન પોડશમોપરિકૃત સમાપ્તા સં. ૧૮૦૪
વષે મિતી કાતી વદિ પ તિથો બૃહસ્પતિવારે શ્રી લોહિયાવટ મધ્યે ચતુર્માસ
કૃત શ્રી બૃહત્પરતર ગચ્છે જંગમ યુગપ્રધાન ભદ્રારક શ્રી જિનમહેન્દ્રસૂરિ
શ્રી જિનશૌભાગ્યસૂરિજ દ્વૌ વિજૈ રાજ્યે શ્રી કીર્તિરતનસૂરિસાખાયાં
ઉપાધ્યાયજ શ્રી ૧૦૮ શ્રી પુન્યહર્ષજગણિ તત્તરિશિષ્ય વાયનાચાર્ય શ્રી ૧૦૭
શાંત(તિ)કુશલજગણિ તત્તરિશિષ્ય ઉ. ૧૦૬ શ્રી અમૃતપ્રભૂજગણિ તત્તરિશિષ્ય
વા. શ્રી ૧૦૫ શ્રી નયસાગરજગણિ તત્તરિશિષ્ય મુખ્ય પાઠક પ્રવરશ્રી ૧૦૪ શ્રી
ઉ. શ્રી જયસૌભાગ્યજગણિ તત્તરિશિષ્ય વાયનાચાર્ય શ્રી ૧૦૩ શ્રી માણિક્યો-

દયજગણિ તત્તશિષ્ય વાચનાચાર્ય શ્રી ૧૦૨ શ્રી સુકિતસિંધુરજગણિ તત્ત-
શિષ્ય પં. પ્ર. શ્રી ૧૦૧ શ્રી સુખશીલજગણિ તત્તશિષ્ય પંડિત રામચંદ્રજ
લઘુ બ્રાત્ર પંડિત કેસુરચંદ્ર લિખતાં પ્રતરિયં. પ.સં.૫૫-૧૩, અનંત. ભં.૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૭૧-૭૩. કૃતિના રચનાવર્ષમાં વામગતિએ
વાંચતાં સં.૧૮૮૧ અર્થઘટન પણ શક્ય છે.]

૧૨૬૮. ગણેશરુચિગણિ (ત.)

[વિજયધર્મસૂરિના આચાર્યકાળ સં.૧૮૦૬-૧૮૪૧. તેથી કૃતિ તે
દરમ્યાન રચાયેલી ગણાય.]

(૪૩૯૯) શ્રીપાલ રાસ ટખાર્ય અથવા બાલા. લ.સં.૧૮૧૯ પહેલાં
મૂળ વિનયવિજય-ચંશોવિજયકૃત.

અંત - ભ. વિજયધર્મસૂરિશ્વરાણામનુજાં પ્રાપ્ય પં. ગણેશરુચિગણિના
બાલાવબોધકૃતં ચત્કિંચિત્ પૂર્વલિખિતં દષ્ટં કિંચિદ્ ગુરુગમ્યાત
કિંચિદ્ બુદ્ધ્યનુસારાત્કૃતઃ સ ચ બુદ્ધિમદ્ભિઃ વિપ્રધેઃ સંશોધનીયં
બાલાવબોધ ગ્રંથાગ્રંથ શ્લોકસંખ્યા ૨૪૦૦ મૂલરાસસંખ્યા
ભિન્ન હોવા.

(૧) ભટ્ટા. શ્રી હીરવિજયસૂરિ શિ. પં. આનંદવિજયગણિ શિ. પં.
મેરુવિજયગણિ શિ. પં. ઉ. લાવણ્યવિજયગણિ શિ. પં. સ્નાનવિજયગણિ
શિ. પં. નયવિજયગણિ શિ. પં. શુભવિજયગણિ શિ. નિત્યવિજયગણિ
તત્ત્રાત્ પં. રૂપવિજયગણિ લ. સ્વઆત્માઅર્થે. પરમાત્માર્થે સં.૧૮૧૯ શાકે
૧૬૮૪ કા.વ.૧૧ દિને લખી સંપૂર્ણ કીધું છે વીજપુર મધ્યે. પ.સં.૬૭,
સંધ ભં. પાલણપુર દા.૪૩ નં.૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૧૦૬. ત્યાં હસ્તપ્રતોના વળુનમાં આ
ટખો મેંધાયેલો છે.]

૧૨૬૯. રૂત્તેચંદ

(૪૪૦૦) પ્રીતધર નૃપ ચોપાઈ ર.સં.૧૮૧૬

(૧) માણેક. ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૭૩.]

૧૨૭૦. અમરવિજય (ત. સદાવિજય-સુરેન્દ્રવિજયશિ.)

ઉદયસૂરિ સ્વ. સં.૧૮૩૭.

(૪૪૦૧) શાંતિજિન સ્તુતિ ૧૩૫ કડી ર.સં.૧૮૧૬ રાંદેરમાં

આદિ -

દૂહા.

પરમ ધરમ ધન પૂરવા, સદશુર સુરેતર સાર,
આવે' મતિ ઉકતિ અધિક, અચલ અવનિ ઉપગાર. ૧
અનંત ઓવિસિ ઓલણું, પરમ પુરુષ પરધાન,
જયકારિ જિનમંડલિ, ધરે' શુચિ સમરણુ ધ્યાન. ૨
શ્રુતદેવી દીવિ સદા, દીપે' પ્રબલ પ્રકાશ,
વસો મનમંદિર મુદા, આપો વચનવિલાસ. ૩
શાંતિકરણુ શ્રી શાંતિનો, ગાસ્યું ગીત રસાલ,
ભણુતાં સુણુતાં ભાવ સ્યું, પસરે' પ્રતિ મંગલમાલ. ૪

અંત - એહ કલ્યાણુક પ્રણુ તણા, શુરકૃપાઈ ગાયા ઉલાસ રે,
સંવત અઢાર ઉગણીસમાં રહી રાંનેર ચોમાસ રે. ૧૩૨
શાંશ્વત તપગજગન-શશિ યશ ઘણો સખલ સૂરિ શિરતાજ રે,
અધિક સુખ ઉદયસૂરિ સદા સંયુગ્યો શાંતિ ગણિરાજ રે. ૧૩૩
વિબુધ વિચક્ષણુ વાંણિઈ, સદાવિજય સુખકાર રે,
સદશુર સુરેંદ્ર સદા કરે', અમર મુનિ ઉપગાર રે. ૧૩૪

કલસ

વિશ્વસેનનંદન ત્રિજગવંદન, ભાવકિં-ભાંજન ભયહરો
સોલમાં સ્વામિ મુગતિગાંમી કલા કલાણુક વંછિતકરો
બહુ ભાતિ યુતે ચિત્તે' ભવિક આરાધો અતિ ભલછ
સુશુર સુરેંદ્રવિજય સંપદ નિત્ય અમર મુનિ સુખનિરમલા. ૧૩૫

(૧) પ.સં.૫-૧૬, ખેડા ભં.૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૪૨-૪૩. કૃતિમાં નિર્દિષ્ટ ઉદયસૂરિ,
શાંતિગણિ, સદાવિજય ને સુરેન્દ્રવિજય શિષ્યપરંપરામાં છે એવું સ્પષ્ટ
થતું નથી. સમકાલીન સાધુજનો હોવાથી પણ ઉદ્દેશ્ય પામ્યા હોય.]

૧૨૭૧. રાયચંદ (લોં. જેમલણશિ.)

જેમલણ જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૨૪૦.

(૪૪૦૨) ચેલણા ચોદાલિયું ર.સં.૧૮૨૦ વે.શુ.૬ ભીમરીમાં

(૧) પ.સં.૪, શેડિયા. (૨) વીકાનેર ભં.

(૪૪૦૩) [+] આઠ પ્રવચનમાતા ઢાલ [અથવા ચોપાઈ] ર.સં.

૧૮૨૧ ડા.વ.૧ જોધપુર

આદિ - પાંચ સુમતિ તિને શુપત, આઠે પ્રવચન માત,

લે સુખ ચાવે સાધજી, તોષ કરે દિનરાત.

૧

અંત - અધિકારોછો છઠાં આવીયો રે, મિછામિ દૂકડ મોય હો,
પુજ જેમલજીરા પ્રસાદથી રે, રિષ રાયચંદ કહે જોય.

સંવત અઢારે એકવીસમેં રે લા. ગઢ જોધાંણો મઝાર હો,
કાણુ વદ એકમ દિને રે, લા. સુણતાં જેજેકાર હો.

(૧) કુશલ.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન વિવિધ દાલ સંગ્રહ પૃ.૮-૨૦.]

(૪૪૦૪) [+][ચિત] સમાધિ પચવીસી [અથવા સઝાય] ર.સં.

૧૮૩૩ મેડતામાં

અંત - દશાશ્રતસ્કંધ માંહિ ચાલ્યો, વલિ સમવાયંગરી સાખ રે, પ્રા.
સમાધિ પચવીસી કીધી સંપૂર્ણ, ઋષિ રાયચંદ હમ લાખી રે.

પ્રા. ચિ. ૨૪

પ્રસાદ જેમલજી કેરે કીયો, ગ્યાંન તણો અબ્યાસ રે,

સંવત અઢારે વરસ તેત્રીસે, મેડતે નગર ચોમાસ રે. ૨૫

(૧) પ્રાણજીવન મેરારજી શાહ, રાજકોટ, પાસે. (૨) સઝાયનો
થોકડો, પ.સં.૨૭-૧૫, ધો.લં. [ડિક્ટેલોગ્રાફીજે ભા.૧ (પૃ.૧૮૮), મુપુ-
ગૂહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સઝાયમાલા ભા.૨ (બાલાભાઈ). ૨. જૈન
સ્વાધ્યાય મંગળમાલા ભા.૨ તથા અન્યત્ર.]

(૪૪૦૫) [+][ગૌતમ સ્વામીનો રાસ ર.સં.૧૮૩૪ ભાદ્ર.શુ.૮

વિકાનેરમાં

અાદિ -

દુહા.

ગુણ ગાઈ ગૌતમ તણા, લખિય તણા ભંડાર,

વડા શિષ્ય લગવંતતા, જેને જાણે જગ સંસાર. ૧

પ્રતિબોધ્યા પ્રભુ કને, ગણુધર ગૌતમસાંમ,

સંજમ પાલિ સિદ્ધ હુવા, જેનું લીજે નિત પ્રતિ નામ. ૨

અંત - કાતિ વદ અમાવાસમેં, શ્રી મુગતેં ગયા વર્ધમાન,

ઈંદ્રભૂતિને ઉપનો, નિરમલ દેવલજ્ઞાનજી.

ધર્મ દીપાયો નગર પુર ગાંમજી, પછે પોતા શિવપુર ઠાંમજી,

સિદ્ધ કીધાં આતમકાંમજી, કલ્યાણુ થાએ લેતાં નામજી.

તે પામે અવિચલ ઠામજી, તેને વાંદુ શિર નાંમજી,

રિપિ રાયચંદજી કીયા ગુણગ્રામજી, ધનધન શ્રી ગોતમસ્વામીજી.
શ્રી. ૧૨

પુન્ય જેમલજીરા પ્રસાદ સું, એ કીધો જ્ઞાનઅગ્રયાસ,
સંવત અઢારે ચોત્રીસમે, તવમી સુદ ભાદ્રવા માસજી.
એ કીધો ગોતમનો રાસજી, સુણુજો સહુ મનઉલાસજી,
પામીએ વચન લીલવિલાસજી, સેવકની પૂરો આસજી.

દેજો મને અવિચલ વાસજી, જેમ થાએ જ્ઞાનપ્રકાશજી,
જેમ દાલિદ્ર જાએ નાસજી, સેહેર વીકાનેર ચોમાસજી. શ્રી. ૧૩

(છેલ્લી ત્રણ પંક્તિને બદલે બીજી એક પ્રતમાં નીચે પ્રમાણે પાઠાંતર છે)

ઋષિ રાયચંદ ઇમ ભાસજી, સેર વીકાનેર ચોમાસજી,
સમરો ગોતમનો રાસજી, જ્યું પામે મોખ-આવાસજી.

સુખસંપદ લીલવિલાસજી. શ્રી ગૌ. ૧૩

(૧) લ. રૂપિ શ્રી ૭ દ્વામજી શ્રી ઘોરાજી મધ્યે. પ.સં.૩-૧૪,
રાજકોટ મોટા સંઘનો ભંડાર. (૨) પ.સં.૨, ગુ.વિ.ભં. (૩) સં.૧૮૮૪
કા.વ.૧૪ શનિ, શ્લોક ૧૫૦ આશરે, પ.સં.૨-૧૩, ધો.ભં.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સ્વાધ્યાય મંગળમાલા ભા.૨.]

(૪૪૦૬) [+] લોભપચીસી ર.સં.૧૮૩૪ આસો વદ ૦) વિકાનેર

(૧) સજાયનો થોકડો, પ.સં.૨૭-૧૫, ધો.ભં.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સજાય સંગ્રહ (જૈન જ્ઞાનપ્રસારક સભા). ૨.

જૈન સજાયમાલા ભા.૨ (બાલાભાઈ).]

(૪૪૦૭) [+] જ્ઞાનપચીસી ર.સં.૧૮૩૫ જ્ઞેધપુર

(૧) ઉપરની પ્રત.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સજાય સંસદ (જૈન જ્ઞાનપ્રસારક સભા). ૨. જૈન

સજાયમાલા ભા.૨ (બાલાભાઈ).]

(૪૪૦૮) [+] આપાઠાભૂતિ ચોઢાલિયું (અથવા પંચાઠાલિયું)

ર.સં.૧૮૩૬ આસો ૧૦ નાગોરમાં

આદિ - ૬૨શ્લોક પર સો બાવીસમો, કાઠો તિણુરો કામ,

પાંચ દૂષણને પરહરો, પાંકો રાખ્યો પરિણામ. ૧

ઉત્તરાધ્યયન કથા મધ્યે ચાલો આપાઠાભૂત,

પહિલાં પરિણામ પોચા પડા, પછે સેઠા કીધા સૂત. ૨

અંત - ઉત્તરાધ્યય અધ્યયન દુસરે રે, લાલ, કથામે અધિકાર હો, ભ.
 તિણુ અણુસારમાં ફાક કયો રે લા. રાયચંદજી પર ઉપકાર હો.
 સમકિત દદ પંચદાલીયો રે લા. કહો કથામાં જોય હો. ભ.
 અન્યથા જો કાઇ આવીયો રે લા. તે મિહામી દુકડ મોય. હો. ભ. ૧૦
 પૂજ જેમલજી રે પ્રસાદથી રે લા. નાગોર સહેર ચોમાસ હો.
 પંચદાલો જોડો જગત સુ રે લા. સમકિતજોતપ્રકાસ હો. ભ. ૧૧
 સંવત ૧૮૩૬મે રે લા. આસો જવ દશમ દન હો. ભ.

રાખે સમકિત નરમલો રે લા. તે જગમે જાણો ધન હો. ભ. ૧૨
 (૧) પ.સં.૫-૧૦. ધો.ભં. (૨) પ.સં.૪-૧૩, ધો.ભં. (૩) ગો.ના.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સ્વાધ્યાય મંગળમાલા ભા.૨. ૨. જૈન સત્યાય
 સંગ્રહ (જૈન જ્ઞાનપ્રસારક સભા).]

(૪૪૦૯) કલાવતી ચોપાઈ ર.સં.૧૮૩૭ આસો શુદ્ધ ૫ મેડતામાં

આદિ - જુગબાહુ જિન જગતશર, પ્રણમું જેહના પાય,
 સીલ તણી મહિમાકર, ચરિત્ર સુણો ચિત લાય. ૧
 કાપ્યા હાથ કલાવતી, ભરમ ધરે ભૂપાલ,
 પિણુ ચોખે ચિત કલાવતી, સીલ કલ્યો તતકાલ. ૨

અંત - એતો કથા સુહાવણીજી, સુણતાં વાધે પ્રેમ,
 પૂજ્ય જેમલજી રે પ્રસાદજી, રિષ રાયચંદ કહે એમ.
 સંવત અકારે સેતીસમૈજી, કીયો આસોજ માસ અબ્યાસ.
 પ્રસિધ પાંચમ ચાંનણીજી, મેડતે નગર ચોમાસ,

(૧) સં.૧૮૩૭ શ્રાવણ શુદ્ધ ૨ પાલીમાં. પ.સં.૭-૧૫, વિ.ને.ભં.

[રાહસ્યથી ભા.૧.]

(૪૪૧૦) મૃગાંલેખાની ચોપાઈ [અથવા મૃગાંકલેખા ચરિત્ર] ૬૨ ઢાળ
 ર.સં.૧૮૩૮ ભાદ્ર. વદ ૧૧ જોધપુરમાં

આદિ - આદેસર જિન આદિદેવ, ચોવીસમા મહાવીર,
 જેહને મુખ આગલ હુવા, ગોતમસ્વામિ વજીર. ૧
 દેવ અરિહંત દૂજો નહિ, સિદ્ધને કરી સલામ,
 આચારજ ઉપાધ્યાય ધન્ય, સાધુ સાધે આતમકામ. ૨
 પરમેસર મુઝ પાંચ પદ, હવાં દૂતિકાલ,
 દદ અક્ષર દુરે કરિ, રસું ગ્રંથ રસાલ. ૩
 સુણો મૃગલેખાની ચોપાઈ, ચોખે ચિત નરનાર,

સાંભલજો સુરતા થઈ, આલસ ઉંઘ નિવારિ.

૪

અંત -

ઢાલ ૬૨

સોભાગી મુંદર ભાવ વડો સંસાર,

*

શીલતરંગિણી સૂત્રમેંજી, મૃગલેખાનો અધિકાર,

તિણુને અનુસારે કરીજી, જોડયો એ ચિત્ર ઉદાર.

૫

જે કોઈ અધિકૃતઓછો આવિમો, જે ખોટો અક્ષર એક,

તેહનો મિચ્છામી દૂકડોજી, કેવલી શાખ વિશેષ.

૬

એ મૃગલેખાની ચોપાછજી, સંપૂર્ણ થઇ બાસકમી ઢાલ,

લણે સુણે જે પ્રાણીયાજી, જ્યારે વરતે મંગલમાલ.

૭

એ શીલ ઉપર સહુ ચાલીયોજી, શીલ સમો નહિ કોય,

શીલ થકી સંકટ ટલેજી, મૃગલેખા લેવો જોય.

૮

પૂજ બૂધરજી હુવા દીપતાજી, જ્યારા પૂજ જેમલજી શિષ્ય જાંણુ,

પરઉપગારી પૂન્ય આતમાજી, ભારી સ્વભાવ વખાંણુ.

૯

પુજ બૂધરજીરા પાટવીજી, જ્યારો શિષ્ય ઋષિ રાયચંદ,

મૃગલેખાની જોડી ચોપછજી, ભાષા સરસ સંબંધ.

૧૦

સંવત અઢારે સે અડતીસમેજી, ભાદ્રવા વદ ઇચ્છારસ જાંણુ,

ચોમાસો સહર જોધપૂરમેજી, જઠે રચીયો એ મંડાણુ.

૧૧

દાન શીલ તપ ભાવનાજી, શિવપુર મારગ ચ્યાર,

પિણુ ઇણુ ચોપાછ માહે અછેજી, શીલ તણુ અધિકાર.

૧૨

શીલ થકી સુખ શાશ્વતાંજી, પહેલે પામે અમરવિમાણુ,

સુખસંપત્તિ લીલાં મિલેજી, વરતે કોડિ કલ્યાંણુ.

૧૩

(૧) સંવત ૧૮ સે ૫૧ મીતી ભાદરવા સુદ ૫ સોભવાસરે, વિ. ફતેચંદ છુંકગછે. પ.સં.૫૪-૧૦, ગો.ના. (૨) પ.સં.૧૧, ભાવ.ભં. [ડિક્ટેલોગળીને ભા.૧ (૫.૧૧૨), નૈહાપ્રોસ્ટા (અજ્ઞાતને નામે), હેનૈશા-સૂચિ ભા.૧ (૫.૨૪૫).]

(૪૪૧૧) મહાવીર ચોઠાલિયું ર.સં.૧૮૩૯ દિવાલી નાગોરમાં

આદિ - સિદ્ધારથકુલે તુ ઉપનો ત્રિશલાદે થારી માતજી

વરસીદાન દેઇ કરી થે સંજમ લીધો જગનાથજી

થે મન મોહ્યો મહાવીરજી.

અંત - ઋષિ રામચંદજી કહે સૂણો હો જ્ઞાની દયારૂપ દિવાલી થે લેજો

માનિ. વિ. ૨૧.

કલસ.

શ્રી શાસણનાયક મુગતિદાયક દયાધર્મ ઉગ્રવાલીયો
શ્રી ગાતમસ્વામિ મુગતિગામી તેહનો કાપો ચિતવલલ ચોઢાલીયો
સંવત અઢારે વરસ ઉગણુચ્યાલીસે નાગોર ચોમાસો નિરમલ
મને,

પુન્ય જેમલજીરે પ્રસાદે સંપૂર્ણ કાપો દીવાલી રે દિને. ૨૩

(૧) પ.સં.૩-૧૩, ધો.સં. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨.]

(૪૪૧૨) દેવકી હાલ ર.સં.૧૮૩૯ નાગોર

(૧) પ.સં.૧૯, અભય. પો.૧૨ નં.૧૦૪. (૨) ચતુ.

(૪૪૧૩) જોખન પચીસી ર.સં.૧૮૪૦ જોધપુર

(૧) સઝાયનો થોકડો, પ.સં.૨૭-૧૫, ધો.સં. [હેજૈશાસૂચિ ભા.૧
(૫.૨૭૮).]

(૪૪૧૪) ઋષભ ચરિત્ર ૪૭ હાળ ર.સં.૧૮૪૦ આસો શુ.પ પિપાડમાં
આદિ - ચરિત્રંત સિદ્ધ ને આચરીયા, ઉવઝાયા અણુગાર,

પદ વાંચને હું નમું, અઢોતરસો વાર. ૧

સાસણનાયક સમરીયે, ભગવંત વીર જિણુંદ,
જિણુ આદેસરનો ભાંખીયો, સૂત્ર માંહિ સંબંધ. ૨

તેરે ભવનો તે વલી, ભાંખ્યો છે વિસ્તાર.
ઋષભચરિત્ર કહું ચુંપ સું, સાંભલજ્યો નરનાર. ૩

અંત - હાલ ૪૭મી

આણુંદણ સેવા નંદા રે લાલ એ, પ્રથમ જિણેસર જુગણર રે લાલ,
ત્રિભુવન તીર્થનાથ મંન મોહ્યો, ધોરી હુવા જૈન ધર્મના રે લાલ. ૧
ઋષભ જિણેસર માહરો રે લાલ. હું જપ રહ્યો જિણુરો જપ
મનમોહ્યો.

કર્મ સંચ્યા ભવ ડોડના રે લાલ ફિસલ હોવે પાપ. મ. ઋ. ૨
સુખ પ્રભુ પાયા સાસ્વતા રે જન્મ મરણ નહી રોગ, મ.
પરમ આણુંદ પ્રભુ પામીયા રે જિહાં મુકી ચિંતા ને સોગ.

મ. ઋ. ૩

થે કુરણાનિદ્ધ કિરપ્પા કરો રે મથા કરો મહારાજ, મ.
હુસ ઘણા દિનરી હુતી રે સફલ થાહો મુઝ આજ. મ. ઋ. ૪

ઋષભચરિત્ર ક્રીડો ચુપ સુ રે કથા તણે અનુસાર, મ.
 ગુણુ ગાયા અરિહંતા રે, હું પામીસ ભવપાર. મ. ઋ. ૫
 સાખિ આવસગ સુત્રની રે વળી કલપસુત્ર લીનો સોજ, મ.
 જંજુદીપ પતંતિથી જાણીયો રે ચોથો લગયો સોજ. મ. ઋ. ૬
 અદ્વિઠાઉછો આવીઉ રે, વિપરીત તણો હોય, મ.
 મિછામિ દુકડો મેં દીયો રે, દોસ મ દેજો કોય. મ. ઋ. ૭
 રિષભચરિત્ર પુરો હુવો રે, એ સડતાલીસમી ઢાલ, મ.
 ભણુજ્યો ગુણુજ્યો ભાવ સુ રે, વરતે મંગલમાલ. મ. ઋ. ૮
 પુન્ય જેમલજીરા પ્રસાદથી રે, કહ્યો રિષ રાયચંદ, મ.
 સગલી ઢાલ સુઢામણી રે, સંપૂર્ણ સંબંધ. મ. ઋ. ૯
 સંવત અઢારે ચાલીસમે રે આસુ માસ અઢ્યાસ, મ.
 શુકલપક્ષ દિન પંચમી રે, સહિર પિપાડ ચોમાસ. મ. ઋ. ૧૦
 ઋષભચરિત્ર નિરમલો રે, સુણુજ્યો મનઉલ્લાસ, મ.
 સુખસાતા બહુલી હુસે રે, પામસો લીલવિલાસ. મ. ઋ. ૧૧

કલસ.

શ્રી નાભનંદન જગતવંદન સોવનવર્ણ સુઢામણો,
 નેણા દીઠો લાગે મીઠો હિયો હરખે અતિ ધણો. ૧
 આદ જંપે કમં કંપે નિતનીત રહે રંગરલી,
 આણંદ પુરે વિધન ચુરે મનમાન્યા પાસા ઢલ્યાં. ૨
 એ ચરિત્ર ક્રીડો અમૃત પીધો હિયો હરખ્યો અતિ ધણો,
 ભણુતે સુણુતે વલ્લ લાગે, ચિતહરણ સુઢામણો. ૩
 મન માંને સુણે કાને સખરી સડતાલીસમી ઢાલ એ,
 બુદ્ધ પ્રમાણે ઢાલ જોડી, કથાને અનુસાર એ.

(૧) લ.સં.૧૮૭૧, ધો.ભં.

(૪૪૧૫) નમદાસતીની ચોપાઈ ૨૮ ઢાળ ર.સં.૧૮૪૧ માગસર
 જોધપુરમાં

આદિ- સાસણનાયક સમરીયે, મોખદાયક મહાવીર,
 જેડના મુખ આગલ હવા, ગોત્રમ સાંમ વજીર. ૧
 સીલવંતા-સીરસેહરો, નિરખુ નેમકુમાર,
 જિણુ રાંણી રાજલ પરહરી, ઈદ્રાણી અવતાર. ૨

શીલ સમે સંસારમે, નહી અમોલખ ધન,
જિમ સતિ નરખદા પાલીયો, તેનો ચરિત્ર સુણો એક મન. ૩
કસટ પડાં સીલ રાખીયો, નરખદા નામે નાર,
ચીત ભલઇ ચૌપઇ, સાંભલજે નરનાર. ૪

અંત -

ઢાલ ૨૮ ચોથે મંગલીની દેસી
સીલ-ઉપદેશમાલ અંથમે એ, તિણ માહે વીસતાર,
જે ભાષા રિષ રાયચંદજી જેડી જુગત સુ એ, લેઇ અંથની સાર. ૯
પૂજ લુધરજી હુવા દીપતાજી, જી રે પૂજ જેમલજી હુવા પાટ,
તીકે પરઉપગારી પૂજ્ય આતમા એ, જે કીયા ઉપગારરા થાટ. ૧૦
એ નરખદા સતીની ચૌપઈ એ, મે જેડી જરે પ્રસાદ,
ગુણ ગુથ્યા સીલરા એ, સુણતાં લાગે સવાદ. ૧૧
એ અઢાવીસમી ઢાલ સુઠાંવણી એ, સંહ હુવો પૂણ સખંધ,
સીલ થકી સુલસા સતી એ, સીલે સદા અણુદ. ૧૨
સમંત અઢારે ઈગતાલીસમે એ, સૈર જેધપુર ચૌમાસ,
માસ માગસરમે સંપૂર્ણ કરી એ, ચિત ચોખે લીલવિલાસ. ૧૩

(૧) પ.સં.૮-૧૭, ધો.ભં. [જૈઠાપ્રોસ્ટા (અજ્ઞાતને નામે).]

(૪૪૧૬) નંદન મણિહાર ચૌપાઈ નાગોરમાં

(૧) પ.સં.૩, ચંદ્ર.

(૪૪૧૭) ચેતનપ્રાણી સજાય ૪ ઢાળ

(૪૪૧૮) કૃપણ પચીસી જેધપુરમાં

(૧) સજાયનેા શોકડો, પ.સં.૨૭-૧૫, ધો.ભં.

(૪૪૧૯) કપટ પચીસી મેડતામાં

(૧) જુઓ ઉપરની કૃતિને અંતે.

(૪૪૨૦) અન્ય સજાયાદિ

૧ શિવપુર તરર સજાય, ૨.સં.૧૮૨૦ ક્ષોધી. ૨ ગૌતમસ્વામી
સજાય, ૨.સં.૧૮૨૭ જેધપુર. ૩ સીમધર સ્ત., ૨.સં.૧૮૩૧ ચિકાનેર.
૪ [+] મરુદેવી સજાય, ૨.સં.૧૮૩૩ મેડતા [પ્રકાશિત : ૧. જૈન સજાય
સંગ્રહ (જૈન જ્ઞાનપ્રસારક સભા. ૨. જૈન સજાયમાલા ભા.૨ (બાલાભાઈ).]
૫ સીમધરસ્વામી વિનતિ, ૨.સં.૧૮૩૪ છુસી ગામ. ૬ નાલંદપાડા સજાય,
૨.સં.૧૮૩૯ નાગોર. ૭ સમકિત સજાય, ૨.સં.૧૮૪૦ તવરી ગામમાં.
૮ સુગુડુ સજાય, ૨.સં.૧૮૪૫ શ્રા.શુ.૨ જેધપુર. ૯ [+] [મહાવીર]

દિવાલી સ્ત., ર.સં. ૧૮૪૭ મેડતા [પ્રકાશિત : ૧. જૈન રત્નસંગ્રહ. ૨. જૈન સ્વાધ્યાય મંગળમાલા ભા.૧. ૩. જૈન સંજ્ઞાયમાલા ભા.૨ (બાલા-ભાઈ)]. ૧૦ ગણધર સંજાય, તગરી ગામમાં. ૧૧ કુચ્છુ સંજાય. ૧૨ શિખામણ સંજાય. ૧૩ સાધુ સંજાય. ૧૪ અજિતનાથ સ્ત., જલોર.

(૧) સર્વ કૃતિઓ - સંજાયનો થોકડો, પ.સં. ૨૭-૧૫, ધો.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૪૨-૪૯, ૩૨૯-૩૦ તથા ૧૫૩૭-૩૮. ત્યાં 'મૃગલેખાની ચોપાઈ'માં "ભાદ્રવ બુધ ઇગ્યારસ જાણુ" એમ જણાવ્યું હતું પરંતુ મથાળે ભાદ્રવા વદ જતાવ્યું છે ને અન્યત્રથી 'બુધ'ને સ્થાને 'વદ'ના પાઠને ટેકા મળે છે. તેથી એ પ્રમાણે પાઠ સુધાર્યો છે.]

૧૨૭૨. વાન (શ્રાવક, જ્ઞાનવિમલસૂરિ-સંતાનીય વિબુધવિમલ-સૂરિશિ.)

(૪૪૨૧) + વિબુધવિમલસૂરિ રાસ (જી.) ૧૩ ઢાળ ર.સં. ૧૮૨૦ આવણ શુદ્ધ ૧૩ પુરહાનપુરમાં

આદિ - પરણું પાસ જિણુંદનાં, ચરણકમલ સુખદાય,

વીરશાસન મુની ગાયસું, વંછીત પુરો માય. ૧

વીરશાસન મુનિ બહુ હયા, કેતાં ના આવે પાર,

આ કાલે મુનિ ને હયા, કેસું અલ્પ વિચાર. ૨

શું શું કરણી તેણે કરી, શું શું કર્યા ઉપગાર,

ચિત દેઈને સાંભલે, ધારો હૃદય મઝાર. ૩

તિન કારણ તું સુરસરી, દીને વચનવિલાસ,

લખ મીનિમલ ગર ગાયસું, પૂરે મનની આસ. ૪

અંત - વીરશાસન મુનિરાજ ગાય કે, સુખ લીજએ હો લાલ,

વિબુધસેવક કહે વાન કે, શિવસુખ દીજએ હો લાલ. ૮

હા.

વિબુધવિમલસૂરિ ગાઈઆ, ગાયો રંગ રસાલ,

વીરશાસન મુનિ ગાયસું તસ દાર મંગલમાલ.

ઢાલ ૧૩ ગીરઆ રે ગણ પ્રમ તણા - એ દેશી.

વિબુધવિમલસૂરિ ગાઈઆ, ગણ ગાતાં સંપતિ યાય રે,

રીધ સીધ તવતિધ ધર, વંદતાં પાપ પલાય રે. વિ.૧

(અહીં પાટપરંપરા આવે છે ને છેવટે જણાવે છે કે)

વિજયપ્રભસૂરિ તસ પાટે જ્ઞાનવિમલસૂરિ રાને રે. વિ.૮

સૌભાગ્યસાગરસૂરી તસ પાટે, સુમતિસાગરસૂરી છાને રે,
તસ પાટે હવે ગાઈ વિષુધવિમલસૂરી રાને રે. વિ.૬
નિર્મલ કરણી નિર્મલ વાંણી, દેખીને સુખ પાયા રે,
શ્રાવક દાસ તુમારો સામી, તુમ ચરણે ચિત લાયા રે. વિ.૧૦
સંવત અઢાર સે વીસના વરસે મહિમાવિમલસૂરી આયા રે,
શ્રાવણ શુદ્ધ તેરસને દીને, પુરહાંણપુર નગરમાં ગાયા રે. વિ.૧૧
વીરશાસન મુનિ જે ગાયે, તસ ઘરે સર્વ સુખ આવે રે,
મંગલમાલા ઝાકઝમાલા, અજરામર સુખ થાવે રે. વિ.૧૨

કલશ

વીર જિનવર સયલ સુખકર ગૌતમ ગણુહર ગાઈએ
તુમ સુણો હો ભવીઆં ચિત આણી નામ નવનિધિ પાઈએ,
નામી લીજે સેવ કીજે તનમન કીજે વારીયાં
વિષુધવિમલસૂરી-સેવક કહે સીવરમણી કરે ઉવારીઆં.

-કાશિત : ૧. જૈ.અ. ગૂર્જર કાવ્યસંચય.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૦૩-૦૪.]

૧૨૭૩. સુમતિપ્રભસૂરિ-સુ'દર (વડગચ્છ જિનપ્રભસૂરિ-સુખ-
પ્રભસૂરિશિ.)

(૪૪૨૨) [+] ચૌવીશી રપ હાળ ર.સં.૧૪૨૧ કા.શુ.પ અમદાવાદમાં
આદિ - અથ સુ'દરકૃત ચૌવીસી લિખ્યતે.

હાલ રાજહંસ મોતી સુજે એ દેસી

આદીસર અવધારીએ દાસ લણી અરદાસ રીવમળ
આસ નિરાસ ન કીજયે, લીછમે જગ જસવાસ રીવમળ. ૧ આ.

*

બાણી સેવક જગમણી આપો અવિચલ વાસ, રી.

તરણુતારણુ પ્રભૂ તારીયે, દાણે સુ'દર દાસ, રી. ૫ આ.

અંત - હાલ રપમી. આદર છવ ક્ષમાણુણ આદર એ દેશી.

એહવા રે જિન ચહવીસે નમતાં, હુવે કાડ કલાણુજ
સય સગલાઈ ભાજી બવે, અરિહંત મોની આણુજ. ૧ એ.

*

રાજનગર ચૌમાસ રહીને, એ મે કીધી બેડજી,

કવિયણુને હું અરજ કરું છું, મત કાઢીજો ખોડજી. ૫

કાલાવાલા જે મેં કીધા, લેખે આયા તેહજ
 મોટારા ગુણ કરતાં મુખથી, ઉવેખે કુણ એહજ. ૬
 ગુણતાં શ્રી જિનવરની કીરત, વાઘે જગ જસવાસજ,
 લૂખો તેહી વિણુ તર ધારી, ખંડ લગસથી પાસજ. ૭
 સંવત અઢાર ઈકવીસા માંહે, ઉતમ કાતી માસજ,
 સોભાગ્યપાંચમ પરવ તણો દિન, ગાયા ગુણ ઉલાસજ. ૮
 શ્રી વડગજી તણા પટોધર, શ્રી જિનમલ સૂરીદજ,
 તાસ પાટ સુખમલ સૂરિસર, તેજે જિમ દિણુંદજ. ૯
 તાસ પસાય સુખમલ સૂરે, ગાયા જિન ચોવીસજ,
 ભણતાં ગુણતાં સુણતાં ભવિજનને, હોવે શીયલ જગીસજ. ૧૦
 (૧) ઇતિ શ્રી ચતુર્વિંશતિકા સંપૂર્ણ. પ.સં.૮-૧૪, અનંત. ભં.૨.
 [પ્રકાશિત : ૧. જૈન ગૂઝર સાહિત્યરત્નો ભા.૨ (પાંચ સ્તવનો).]
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૦૫-૦૬.]

૧૨૭૪. ઉદયકમલ (ખ. જિનચંદ્રસરિ-ક્ષમાસમુદ્ર-ભાવકીર્તિ-
 રત્નકુશલશિ.)

(૪૪૨૩) વિજયશેઠ વિજયાશેઠાણી ચોપાઈ ૧૧ દાલ ર.સં.૧૮૨૧
 જેક શુદ્ધ ૧૨ સોમ કમાલપુરમાં
 આમાં મારવાડી ગુજરાતી મિશ્રિત છે.

આદિ - દૂહા
 શ્રી જિનરાજ નમી કરી, ગ્યાંન વિમલ દાતાર,
 વિઘનવિહારણુ સુખકરણુ, પરદુખકાટણુહાર. ૧
 સરસ વચનદાયક નમું, સરસતિ દેવ સુમાત,
 જોકે વંદત પાંચીયૈ, ગ્યાંન તણાં અવદાત. ૨
 પાંચ વરતમે શીલવત, ઉતમ છે હિતકાર,
 વિજય શેઠ વિજયા વલી, પાયા શિવસુખ સાર. ૩
 તાકો હું પુછ સુદ્ધિ સૌં, કહિશ્યું કુણ સુવિચાર,
 સાંભલિજ્યો તુમ ભવિકજન, મેરી મતિ અણુસાર. ૪

અંત - દાલ ૧૧ ધન્યાસિરી. ઈમ ધનનો ધણને પરચાવછ - એ દેશી.
 દપતિ ઇચ્છુ વિધ ચારિત્ર પાલી, દૂષણ સગલા ટાલી રે,
 ચારે ધાતીયાં કર્મ પ્રબંધી, નિજ આતમ અજુઆલી. ૬.૧
 નિરમલ કેવલગ્યાંન સુપાઈ, મુક્તવધૂ મન લાઇ,

મહા મોહરાજકું હરાઈ, આકે કરમે જરાઈ રે. ૬.૨
 નિરાબાધ સુખ પાયા જિજ્ઞુને, સીલહી પાલ્યો તિજુને રે,
 ઇસ લવિજન ક્રમતી કરો મિજુને, સેવો મન ધરિ જિજ્ઞુને રે. ૬.૩
 શ્રી ખરતરગચ્છ મહિમાધારી, સેવ ગચ્છમેં ગુણધારી રે,
 જગમે જુગપરધાન સુવિચારી, ભંદારકપદધારી રે. ૬.૪
 શ્રી જિનચંદસૂરિ ગચ્છધારી, દુરગતિ જિજ્ઞુ નિવારી રે,
 તાકે શિષ્ય વાયકપદધારી, શ્રી ક્ષેમાસુદ્રગણિ ધારી રે. ૬.૫
 તાકે શિષ્ય મહાસુખકારી, વાયકવર હિતકારી રે,
 શ્રી ભાવકીર્તિગણિ દુખકે હારિ, તાકે શિષ્ય પુન્યધારી રે. ૬.૬
 પાઠકવર શ્રી જગમેં નામી, રતનકુશલગણિ સ્વામી રે,
 તાકો શિષ્ય સુવરપથગામી, ઉદયકમલ મુનિ નામી રે. ૬.૭
 તિજુને મનસુધ ચોપછ ગાઇ, લાગે સુણત સુહાઇ રે,
 સેવક નિજ ગુણકમલ જરાઈ, તસુ પદથેં હેત બનાઇ રે. ૬.૮
 સંવત અઢાર સેં ઇકવીસે જેઠ શુકલ સુભ માસે રે,
 દ્વાદશિ તિથિ દેખત મન ઢીસે, સોમવાર શુભ દીસે રે. ૬.૯
 વિજય શેઠ વિજયા શેઠાણી, તાકી એ કહી કહાણી રે,
 શીલ પાલો તુમ લવિજન જાણી, લણિજ્યો ચરિયા સુહાણી રે. ૬.૧૦
 જે કો અરથ કહ્યો મેં ખોટો, સિદ્ધ સાખ સોં મોટો રે,
 મિચ્છા દુકકડ હોજ્યો લલોટો, દીજે કરમકોં ઓટો રે. ૬.૧૧
 ઇગ્યારમી હાલ લવિકજન લણિજ્યો, નિજ પાતકવન લુણજ્યો રે,
 ગાંવ કમાલપુરેમેં શુણિજ્યો, તજ પરમાદ શુણિજ્યો રે. ૬.૧૨
 —છતિ શીલાધિકારે વિજયશેઠ વિજયાશેઠાણી ચઉપછ સમાપત.
 (૧) એક નાનો ગુટકો, જશ.સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૦૨-૦૩. ત્યાં ર.સં.૧૮૨૦ દર્શાવેલો તે 'ઇકવીસે' એ સ્પષ્ટ પાઠ જોતાં સરતચૂક ગણુવી જોઈએ.]

૧૨૭૫. ગુલાલ (ગુજરાતી-ગણ નગરાજ-પુણ્યવિમલ-કેસરશિ.)

(૪૪૨૪) તેજસારકુમાર ચોપાઈ ર.સં.૧૮૨૧ આવણુ શુ.૮ રવિ નૌવામાં

અંત - ગણ ગુજરાતી સહુ જિન જાણે, શ્રી પૂજ્ય શ્રી નગ રાજ્ય વપાણે
 પંચ મહાવ્રતના અનુરાગી, ગચ્છનાયક છે સખલ સોભાગી. ૧૨
 પુન્યવિમલ ઋષિ મહામુનિ રાઇ, તેહના શિષ્ય કેસર સુખદાઇ,
 જ્યાંકી જોડ કલા છે ભારી, તસુ શિષ્ય ગુલાલ કહે સુવિચારી. ૧૩.

સંવત અઠાર અતૈ ઈકવીસૈ, શ્રાવણ સુદિ આઠમિ રવિ દીસૈ,
ચોપઈ જોડી ગાંવ નૌવામૈ, ભણતાં ગણતાં ગહુ સુખ પામૈ. ૧૫
(૧) ચેતસાગરજી ભં. ઉદયપુર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૦૬.]

૧૨૭૬. દેવવિજય (ત. વિનીતવિજયશિ.)

(૪૪૨૫) અષ્ટપ્રકારી પૂજા ર.સં.૧૮૨૧ આસો શુદ્ધ ૩ શુક્ર પાદરામાં
આદિ - દૂહા

અજર અમર અકલંક જે અગમ્ય રૂપ અનંત,
અલખ અજોયર નિત્ય નમું જે પરમ પ્રભુતાવંત. ૧
શ્રી સંભવ જિન ગુણનિધિ ત્રિભુવનજનહિતકાર,
તેહના પદ પ્રણમી કરી, કહસ્યું અષ્ટ પ્રકાર. ૨
પ્રથમ નવણપૂજા કરો, ખીજી ચંદન સાર,
ત્રીજી કુસુમ વલી ધૂપની, પંચમી દીપ મનોહાર. ૩
અક્ષત ફલ નૈવેદ્યની, પૂજા અતિહિ ઉદાર,
જે ભવિયજી નિતનિત કરે તે પાંમે ભવપાર. ૪

અંત - અતુકમે અષ્ટ કરમ હણી એ, અષ્ટમી ગતિ લહો સાર,
સા તાન્હા-સુત સુંદર એ, વિનયાદિક ગુણવંત, ૩
સા જીવજીના કહણથી કીઓ અભ્યાસ એ સંત.
સકલપંડિતશિરશેહરો એ, શ્રી વિનીતવિજય ગુરુરાય, ૪
તાસ ચરણસેવા થકી એ, દેવતાં વંછિત થાય.
શશિ નયજી ગજ વિદ્યુ વર એ, નામ સંવહર જાણુ, ૫
તૃતીયા સિત આસો તણી એ, સુકરવાર પ્રમાણુ.
પાદરા નગર વિરાજતા એ, શ્રી સંભવ સુખંકાર, ૬
તાસ પસાયથી એ રચી એ પૂજા અષ્ટ પ્રકાર.

કલશ

ઈય જગતસ્વામિ મોહ લામી મોક્ષગામી સુખકર
પ્રભુ અકલ અમલ અખંડ નિર્મલ ભવ્ય મિથ્યા-તમ-હર
દેવાધિદેવા ચરણસેવા નિત્ય મેવા આપીછ
નિજ દાસ જાણી દયા આણી આપ સમોવડિ થાપીછ.

કાવ્ય

ધતિજિનવરવૃંદં શુદ્ધભાવેન ક્રાતિવિમલમિહ જગત્યાં પૂજ્યંત્યઘ્ટયાયે
નિજકલિમલહેતા કર્મણાં તં વિધાય પરમગુણમયં તે ચાતિ મોક્ષં હિ
વીરાઃ. ૯

(૧) સં. ૧૮૨૭ વર્ષે જ્યેષ્ઠ શુદ્ધિ ૪ રાત્રાવિતિ મંગલ શ્રી સ્મરતિ
મધ્યે લિ. મુ. ભાગ્યેન. પ.સં. ૫-૧૧, સીમંધર ભં. સુરત. દા. ૨૦ નં. ૪.
(૨) સંવત ૧૮૫૧ના વર્ષે માહા શુદ્ધિ ૧ દિને લખીતં મુતી મોતીવીજે.
શ્રી પાટણ નગરે ચોલીએ ઉપાસરે. પ.સં. ૫-૧૦, જશ.સં. (૩) સંવત
૧૮૪૪ વર્ષે માગસીર્ષ સુદ ૬ વાર રાત્રી લખીતં ભગવાનદાસ. પ.સં. ૫-
૧૨, એક ચોપડામાં, જશ.સં. (૪) સં. ૧૮૮૧ આસાદ વદિ ૨ ભોમે.
પ.સં. ૪-૧૩, વિજયપુર જૈન જ્ઞાનમંદિર નં. ૨૬૮. [મુપુગૂહસૂત્રી, હેનૈઝા-
સૂત્રિ ભા. ૧ (૫.૨૭૪).]

(૪૪૨૬) અતિયાર મોરા ૨.સં. ૧૮૨૨[૧]

આવકતા પ્રતિક્રમણના ગુજરાતી ગદ્યમાં.

(૧) ધતિ શ્રાદ્ધવિધિ સંપૂર્ણ શ્રાદ્ધ અતિયાર સમાપ્ત. સંવત ૧૮૨૨
વર્ષે વૈસાખ વદિ ૬ દિને. સકલપંડિતશિરોમણિ પંન્યાસ શ્રી ૫ રત્ન-
વિજેશ્વરણિ ઉપદેશાત. પં. ગુલાલચંદ્રમુનિના લિખિતં શ્રી રાજનગર
મધ્યે સુઆવિકા પુન્યપ્રભાવિકા દેવગુરૂ તણી ભક્તિકારકા બાદ ઇછી પઠ-
નાથે ઈદં પુસ્તકં. શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત શુભં ભવતુ લેખકપાઠકયો. ૧.
શ્રી. પ.સં. ૧૨-૧૦, મુક્તિ. વડોદરા નં. ૨૪૬૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૦૭-૦૮. ત્યાં છેલ્લા શ્લોકમાં 'ક્રાતિ-
વિમલ' શબ્દ આવે છે તે કર્તાનું અપરનામ હોવાનો તર્ક કરેલો. પરંતુ
'ક્રાતિવિમલ' એ 'જિનવરવૃંદ'નું વિશેષણ છે ને એમાં કોઈ નામ વાંચવું
યોગ્ય જણાતું નથી. કર્તાને આ પૂર્વના નં. ૬૬૨ના વિનીતવિજયના
શિષ્ય ગણવામાં આવેલા તે પણ યોગ્ય જણાતું નથી, કેમકે એ વિનીત-
વિજયની છેક સં. ૧૭૩૨ની કૃતિ નોંધાયેલી છે. લગભગ એક સદા પછી
એમના શિષ્ય સંભવે નહીં. આ વિનીતવિજય ખીબ જ ગણવા જોઈએ.
કર્તાનો તપગચ્છ બતાવ્યો છે તે અનુમાને ગણાય, કેમકે કૃતિમાં ગચ્છનો
નિર્દેશ નથી.

'અતિયાર'નો સં. ૧૮૨૨ તે રચનાનો કે લેખનનો તે સ્પષ્ટ થતું
નથી.]

૧૨૭૭. શોભાચંદ

(૪૪૨૭) શુકરાજ ચોપાઈ ર.સં.૧૮૨૨

(૧) વિદ્યા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૧૩.]

૧૨૭૮. સુજ્ઞાનસાગર (ત. ચરિત્રસાગર-સુંદરસાગર-મેઘસાગર
-સ્થામસાગરશિ.)

(૪૪૨૮) ઢાલ મંજરી અથવા રામ રાસ [અથવા ઢાલસાગર] ૬ ખંડ
ર.સં.૧૮૨૨ માગશર શુ.૧૨ રવિ ઉદયપુરમાં

આદિ-

દૂહા.

મંગલ સહજનંદ સુખ, ચિદાનંદ નિજ ધામ,	
અહનિશિ ઇકતા તેહની, કરણ હરણ દુખગ્રામ.	૧
નમિએ આદિ જિનેસર, મિથ્યા-તિમિર-દિનેશ,	
આધિવ્યાધિ ભંજન દુરતિ, ઋદ્ધિ સિદ્ધિ દિવણ બુદ્દેશ.	૨
ભવબ્રમ-તપતિ-નિવારણો અભિનવ પુષ્કર મેહ,	
શાંતિ જિનેશ્વર ચરણકજ, મન ધરીએ અણુરેહ.	૩
યાદવવંશ-નભોભણી, રાજુલ-પ્રાણ-આધાર,	
ફરસ્યાં પદયુગ તેહના, તરીએ ભવોદાધ-પાર.	૪
પાશ્વ નામ મહિમાનિલો, વિષભયગંજણ સૂર,	
સેવ્યાં સુરતરં સારિખો, કાટણ કષ્ટ ફૂર.	૫
શાસનનાયક વીર જિન, વીર તપોનિધિ વીર,	
નમો નમો તસ પદકમલ, અરિ-જડ-ખોદણ સીર.	૬
ગણધર ગૌતમ આદિ સહુ, દ્વાદશાંગ કરતાર,	
પ્રણમું તેહના પાદયુગ, જ્ઞાનકલાભંડાર.	૭
જિનમુખકમલનિવાસિની, સમરં સરસતિ દેવિ,	
મિથ્યા-તિમિર-વિનાશકરિ, જ્ઞાનકલા પ્રગટેવિ.	૮
સુકવિ ધનેશ્વરસૂરિ હુરિ, હેમાચાર્ય સુસૂરિ,	
ઇત્યાદિક કમનીય મુનિ, વંદો ગુણનિધિ હુરિ.	૯
સુગર વચન અંજન નયન, કરિ ભેદો મિથ્યાત,	
નિજ ગુરૂકો ઉપગાર-ગુણ, કરણ કવણ વિખ્યાત.	૧૦
દેવધર્મકો મૂલ ગુણ, કૃપા નિજરિ ગુરુરાય,	
કાટ ખાંતિકે નીરમે, દીધો ગંગ મિત્રાય.	૧૧

- શ્યામ હરણુ જગ-શ્યામતા, સાગર ગુણહ ગહીર,
યાકેં વંદત ચરણયુગ, મિટ ગમ તપ સરીર. ૧૨
- ધર્મ ચતુર્વિધ જિન તણા, બહુઓ બસ પ્રસિદ્ધિ,
જ્ઞાનારાધનતેં જએ, આપણુ સહજ સમાધિ. ૧૩
- જ્ઞાનારાધન-કરણકો, બહુ વિધિ હે ઉપચાર,
મહાપુરુષકે ચરિત્રમેં, લાધે સકલ વિચાર. ૧૪
- બ જાકેં જૈસી રૂચે, તે સોહી ગુણજ્ઞાન,
તપ રસ સહિત પિછાણીએ, આગમતરવ પ્રધાન. ૧૫
- અષ્ટમ નારાયણુ તણી, કથા-કહણુકી પ્રીતિ;
ભવજલતરણુ જિહાજાકે, ઇંક જિનવચનપ્રતીતિ. ૧૬
- કુણુ કુણુ તપ ઇણુ વંશમેં, કરિ કરિ ઉત્તમ કાજ,
તરિ સંસાર-પયોનિધિ, બેઠે ધર્મ-જિહાજ. ૧૭
- કેઈ દાની શીલધર, કે તપ ભાવ વિશુદ્ધ,
કે શ્રાવક કે સંયમી, સુણિ લહીએ પ્રતિયુધ. ૧૮
- એહવા વંશ વિશુદ્ધ તપ, તિણુકી કથા વિશાલ,
કહણુ થયો પડ ખંડ કરી, મોહન રાસ રસાલ. ૧૯
- વિષ્ણુ નહવે પ્રતિવિષ્ણુ વિણિ, એ આગમ-ઉપદેશ,
કહીએ તિણુથી ધુરિ કથા, ઉત્પતિ લાંક નરેશ. ૨૦
- શ્રોતા નિર-અંતર સુણે, વક્તા વચનવિલાસ,
દેશકાલ સમ દાખિયા, કવિગુણુકલાપ્રકાસ. ૨૧
- કથા તજિ સંકલેશપદ, નિદ્રા કષ્ટ નિવારિ,
સાવધાન થઈ સાંભલો, નિપુણ સહુ નરનારિ. ૨૨
- અંત - હાલ વધાવાની. તથા ભેટયો રે ગિરિ રાજ્યો એ દેશી.
રધુવંશ્યાંને રાજવી, ભોગવિ વસુધાભાર,
જસ ગાયો મેં જોહનો સહી, પાયો રે તિણિ ભવનો પાર. ૧
બયો રે જગિ જોહનો, સુખ સાચો રે ભણતાં લહી સાર કિ
મેં તો ગાયો રે ઉત્તમ આચાર કે - બયો રે. આંકણી.

*

ગગન ખચર અવગાહતાં પહુચેં કિણુ વિધિ પારિ,
અદપ છુદ્ધિ આરંભિયો, સુકવિ ન હસર્યો રે સુઝ સભાઈ
મઝારિ કે. બ. ૧૪

ગિરિ તપગચ્છ ગાજતો, પંચમિ કાલિ પ્રસિદ્ધ,
 શ્રી વિજયધર્મ સૂરીશની, આણા પાલ કરે જાણો અવિરક્ત કે. ૧૫
 પંડિત જગતી પરવડા, મહિમાવંત મહંત,
 શ્રી ગુરુ ચારિત્રસાગર, તસ સેવ કરે સુકલ્યાણ કહંત કે. ૧૬
 તસ પદપંક્ત ભમરલો, સુંદરસાગર સાધ,
 સાસ તાસહ જસ સોભતા, મેઘસાગર રે ગુણવંત અગાધ. ૧૭
 પંડિત તસ સેવકપણે, શીલ વિમલ ગુણસાર,
 શ્રી ગુરુ સ્થાનસાગર તણો, એતો મુઝને રે તેહનો ઉપગાર. ૧૮
 વૈરાગ્યે મુઝ મન વસ્યો, આદરી તસ આદેશ,
 યમ સંવેગ હિયે ધર્યો, પપ્પ સાચો રે જિનવચનપ્રવેશ. ૧૯
 મોહ પરિગ્રહ મૂકીયો, આગમ શિરિ ધરિ આણુ,
 વસુધા ઇણુ પરિ વિચરતા, ઉદયપુરિ રે આવ્યા ગુણડાણુ. ૨૦
 ચોમાસો કાધો તિહાં, શ્રાવક ભક્તિ સનેહ,
 ધર્મધ્યાન ચિત્ત ધારવા, ઇમ ભોખ્યો રે શ્રાવક મિલિ એહ. ૨૧
 જિનઆણા શિર જેહને, શ્રદ્ધા સહિત સધીર,
 નયનરામ તળ ઇમ ચલ્યો, વિસ્તારે ભોખ્યો રે જિન વીર. ૨૨
 રામચરિત્ર સુહામણો, પ્રાકૃત દાસ પ્રધાન,
 સુણવાની મન સાસહી, ઇમ કીજે રે મૂકી અભિમાન. ૨૩
 સેઠ કપુર તદા સહી, એ કહી વાત અનૂપ,
 સૂર પથે તળ નાંનજી, ચિત્ત માંહે રે ધારી અતિ ચૂંપ. ૨૪
 સેહર ઉદયપુરને સહી સાધ કહી સનમાંનિ,
 વિનય કરી ઇમ વીનવ્યો, એ રચના રચી એ સુખખાંનિ. ૨૫
 કર્યો ગ્રંથ આગ્રહ કરી, ધર્મધ્યાન મનિ ધારી,
 પદ-અર્થાદિક પેખિને, સહુ લીજ્યો રે વર સુકવિ સમારિ. ૨૬
 શાક અઠારા સય સહી, વિક્રમથી બાવીસ,
 શિત મૃગશિરની બારસે આણુંદ યોગે રે રવિવાર જગીશ. ૨૭
 શીતલનાથ સહાયથી ગ્રંથ થયો ગુણગેહ,
 સમધ્યો મૈણુસરી-કરે, અર્થે વાચણુ રે દેવશ્રી એહ કે. ૨૮
 ઉનમત પદ ઉત્સવનો, કથન થયો હુછ ડોય,
 મુઝને મિચ્છામિ દુક્કડં સહી થાજ્યો રે ત્રિહું કરણે સોય. ૨૯
 સત્તરમી દાલે સદા, પશ્ચિમ ખંડિ સુખાંતિ,

કહી સુજ્ઞાનસાગર કથા ભણતાં ભાગે રે વિભ્રમની બ્રાંતિ. ૩૦

કલસ

રઘુવંશ ગાયો સુજ્ઞાન પાયો પરમતત્ત્વ-પ્રકાશણો

દુષ્પદોષ પૂરો ગયો દૂરો વિમલજ્ઞાન-વિકાશણો

જગિ લીલ જાગે ઋદ્ધિરાગે અમર-પદવી આદરે

રતનત્રયી સુ સુજ્ઞાનસાગર મુક્તિરમણી તે વરે.

૩૧

ચોપાઈ

ખંડ મિશ્ર આસ્વાદિત ખીર, શ્રોતા પામે પુષ્ટ શરીર,

પૂરણ ખંડ ષષ્ઠમ પરસાદ, મહિમા દઢ આગમમર્યાદ.

(૧) સર્વગાથા પડત. છતિશ્રી સુજ્ઞાનસાગરવિરચિતાયાં દાહમંજર્યાં પિતૃભ્યાં સહાયોડધ્યાપુર્યાં લવણાંકુશપ્રવેશઃ ૧ સીતામિસ્રપર્શી શીલગુણ-વૃદ્ધિયશોવિસ્તૃત પ્રવચ્ચાગ્રહણુઃ ૨ મુનિ જ્યભૂષણોપદેશ સીતારામલક્ષમણુ-દશાસ્ય પૂર્વભવવર્જુન ૩ મંદાકિની-ચંદ્રમુખી-પાણીગ્રહણુ લક્ષમણાત્મજ-શ્રીધરાદિસંયમાસિ ૪ હનુમત્પ્રવર્ણિત રામસંભોગ પ્રસંશનામરાગમનમાયા-કુર્વણુ લક્ષમણાવસાન રામવિયોગોદયત્રિદશપ્રબોધિત મુનિવૃત્તિગ્રહણુ ૫ રામાટ્યાગમના વધ્યાસિઃ ૬ કોટિશિલાયાં સીતેંદ્રાનુકૂલોપસર્ગકરણુ કેવલા-પ્ત્યાગત ભવનિર્ણયઃ ૭ સીતેંદ્રનરકહરિ પ્રતિહરચંબૂક-પ્રતિબોધન રામ-નિર્વાણગમનો નામઃ ષષ્ઠમઃ રાસ ખંડ સંપૂર્ણ છતિશ્રી દાહમંજરી. પ.સં. ૧૮૧-૧૭, લીં.ભં. નં.૨૧૫૨. (૨) સંવત ૧૮૫૨ વરે શકે ૧૭૧૭ પ્રવત્તમાને હેમંતઋતૌ કાર્તિક સુદિ ૯ બ્રુગૂવાસરે લખીતં ભટ્ટાકશ્રી ભાવરત્નસૂરી તત્તશિ. મહો. પં. શ્રી શાંતિરત્નજી તત્તશિ. પં. શ્રી હસ્તી-રત્નજી તત્તશિષ્ય પં. કનકરત્નજી તત્તશિષ્ય પં. શ્રી સુધિરત્નજી તત્ત-શિષ્ય પં. શ્રી ધર્મરત્નજી તત્તશિષ્ય મુનિ હર્ષરત્ન લખીતં. પ.સં.૧૬૮-૧૭, ઝીં.ભં. દા.૩૪ નં.૧૫૭. [લીંહસૂચી (જ્ઞાનસાગરને નામે).]

(૪૪૨૯) [+] અધ્યાત્મનયેન ચતુર્વિંશતિ જિન રત.

સારું કાવ્ય છે.

આદિ - બાહુડિ નૈ બાહુડિ ગોપીચંદ રાજ એ દેશી

સમરસ સાહિબ આદિ જિનેંદા, મૈટણ હૈ ભવકંદા રે,

શુદ્ધ નયાતમ અમૃતકંદા, પવર પ્રતાપ દિણેંદા રે. સમ. ૧

અંત - જાડો ભાગે પેમંદા - એ દેશી

કાચી ધાત કલંક જ્યું પ્રભુ, નિપજૈ ગુણપરકાસજી,

ધ્યારો લાગેજી સાહિબો,

ગુણ સહુ જાણિ સુજ્ઞાનકો પ્રભુ,

સકલ ક્લી સહુ આસજી, ધ્યારો લાગેજી સાહિબો. ૭

(૧) લિ. સં. ૧૮૪૯ ફાગણ વિદ ૨ બેગમ મધ્યે. પ.સં. ૧૧-૧૪, આ.ક.લં.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન ગૂજર્ સાહિત્યરત્નો ભાર (પાંચ સ્તવન).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૧૦૮-૧૩.]

૧૨૭૯. ઉદ્યોતસાગરગણિ (ત. પુણ્યસાગર-જ્ઞાનસાગરશિ.)

(૪૪૩૦) + ૨૧ પ્રકારી પૂજા ર.સં. ૧૮૨૩ (૪૩)

આદિ - સ્વસ્તિ શ્રી સુખ પૂરવા, કલ્પવેલી અનુહાર,
પૂજાલક્ષિત જિનની કરો, એકવીશ ભેય વિસ્તાર. ૧
સ્નાન વિલેપન બૂધણ, પુષ્પ વાસ ધૂપ દીવ,
ફલ અક્ષત તેમ પત્રની, પૂજા નૈવેદ્ય અતીવ. ૨
ઉદક વસ્ત્ર ચામર તથા, છત્ર વાઘ ગીત જાણુ,
નૃત્ય સ્તુતિ જિનકોશની, વૃદ્ધિ એ એકવિશ ઠાણુ. ૩
શુચિ તનુ તૈલ જલાદિકે, પહેરી ચીવર સાર,
પીઠત્રિકાપરિ જિન કવી, જિનઆણા શિર ધાર. ૪
મંગા માગધ ક્ષીરનિધિ, ઔષધિ મિશ્રિત સાર,
કુસુમે વાસિત. શુચિ જલે, કરો જિનસ્નાન ઉદ્ધાર. ૫

અંત - ૨૧મી કોશપૂજા.

અગણિત ગુણમણિ-આગર, નાગર વંદિત પાય,
શ્રુતધારી ઉપગારી, જ્ઞાનસાગર ઉવચાય,
તાસ ચરણકજ સેવક, મધુકર પરે લયલીન,
શ્રી જિનપૂજા ગાઈ, જિનવાણી રસપીન. ૬૯

ચાલ

સંવત શુભ યુગ અચલ ઈંદુ, હર્ષભરિ ગામ્યો શ્રી જિનેંદુ,
તાસે ફલ સુકૃતથી. સકલ પ્રાણી, લહે જ્ઞાનઉદ્યોત ઘન શિવ-
નિશાની. ૭૦

દોડા.

એકવીશ શ્રાવણગુણ-વને પૂજા પુષ્કર-મેહ,
સુરનર સુખ ફૂલે ફૂલે, શિવસુખ લહે અછેહ. ૭૧

(૧) પ.સં.૮, અનંત. ભા.૨. (પ્રથમનાં ૪ પત્રમાં પદ્મવિમ્બકૃત અષ્ટપ્રકારી પૂજા છે ને પછી આ છે કે જેમાં પ્રથમ દેવચંદ્રકૃત એમ જણાવ્યું છે.)

પ્રકાશિત : ૧. શ્રીમદ્ દેવચંદ્ર ભા.૨ પૃ.૮૭૩-૮૭૪ (ભૂલધી દેવચંદ્રને નામે).

(૪૪૩૧) + [શ્રાવકગુણોપરિ] અષ્ટપ્રકારી પૂજા (વિધિ)

૨.સં.૧૮૨૩ (૪૩)

આદિ -

ગદમાં - પછી દૂહા

શુચિ સુગંધવર કુસુમયુત જલ સૂં શ્રી જિનરાય,

ભાવશુદ્ધ પૂજન ભવ કપાય પંકમલ ભાઈ.

૧

(અન્ય પ્રતમાં)

દોહા.

ગંગા માગધ ક્ષીરનિધિ, આષધ મંથિત સાર,

કુસુમે વાસિત શુચિ જલે, કરો જિનસ્નાત્ર ઉદાર.

૧

અંત -

કલસ. દોહા

એસે અષ્ટ પ્રકારકી પૂજા કરત પ્રધાંત,

ભવિજન અમૃત ધર્મ ભજ, પાવે પદ કલ્યાણ.

૧

દાલ

ઈમ અડવિધ પૂજા જિનપૂજા, વિરચે જે ચિર ચિત્ત,

માનવભવ સફલો કરે, વાધે સમકિત-વિત્ત.

૧

અગણિત ગુણમણિઆગર નાગર વંદિત પાપ,

શ્રુતધારી ઉપગારી શ્રી ગ્યાંનસાગર ઉવગાય.

૨

તાસ ચરણકળ-સેવક, મધુકર પર લયલીન

શ્રી જિનપૂજા ગાઈ જિનવાણી રસ-પ્રીત.

૩

સંવત ગુણ સુગ અચલ ઈંદુ ઉરપલાર ગ્રાહ્યે શ્રી જિનેંદુ

તાસ કલ સુકૃત શ્રી સકલ પ્રાણી લહો ગ્યાંનઉદ્યોત ધન શિવ-

નિશાંતી. ૧

શ્લોક

મતિ જિનવરવૃંદં ભક્તિતઃ પૂજયંતિ

સકલ ગુણનિધાનં દેવચંદ્રં સ્તુવંતિ

પ્રતિદિવસમનંતતત્ત્વમુદ્રા ચયંતિ

પરમસહજરૂપં મોક્ષસૌખ્યં શ્રિયંતિ.

૧

(પછી વસ્ત્રપૂજા, લૂણુકિતારણુ, આરતિ ને મંગલ દીપક પર કાવ્ય છે તેમાં છેવટે “છણિ પરે” અષ્ટ પ્રકારી કીર્ત્તે, પૂજા સ્નાત્રમહોત્સવ ભણીને.”)

(૧) ઇતિ અષ્ટ પ્રકારી પૂજા સંપૂર્ણમિદં. સં. ૧૮૫૮ વર્ષે મિ. ચૈત્ર સુદ ૫ દિને. પ.સં. ૫-૧૯, તેમાં પહેલાં ઉમાં સિદ્ધચક્ર પૂજાવિધિ છે ને પછી આ છે, અનંત. ભં. ૨. [હિજ્જાસુચિ ભા. ૧ (૫.૨૩૪).]

પ્રકાશિત : ૧. શ્રીમદ્ દેવચંદ્ર ભા. ૨ ૫. ૮૮૪-૯૧ (બૂલધી દેવચંદ્રને નામે). [૨. વિવિધ પૂજાસંગ્રહ, પ્રકા. ભીમસિંહ માણક (દેવચંદ્રને નામે).]

(૪૪૩૨) આરાધના ઉર દ્વારના રાસ

આદિ - શાસનનાયક જિત નમી આરાહણા પડાગ

દ્વાર બગીસ અતિદેશથી કહું વિધિ શિવસુખમાગ. ૧

કોટી પૂર વલગે પડવકું, ચરણ ધરે મુનિરાય,
અંત આરાધત વિણ મરે તો આરાધક ન કહાય. ૨

હીન મુનિ પિણ એહને, ગ્રહે આરાધક થાય,
તિણે અવશ્ય શિવ-અર્થિને, ઉપાદેય કહવાય. ૩

સંલેખન તિમ ૧ પારિખું ૨ નિજજામક ૩ જોગત ૪
અગ્નિતાર્થ ૫ અસંવેગી તિમ ૬ નિજજામક ગણુ સંપત્ત ૭. ૪

ઠાણુ ૮ વસતિ ૯ સંચાર તિમ ૧૦, ચરિત તહા દ્વવદાણુ ૧૧

પાન સમાધિ ને ૧૨ ગણપતિ, ગણુ નિસર્ગ વિહાણુ ૧૩. ૫

ચૈત્યવંદન ૧૪ આલોચના ૧૫, પ્રત ૧૬ ચક્રસરણુ ઉચ્ચાર ૧૭

દુકૃતનિદા ૧૮ સુકૃતની, અનુમોદન ૧૯ ચિત્ત ધાર. ૬

જીવ ૨૦ સંયણુ ૨૧ તહ સંધને ૨૨ જિતવર પમુહને ૨૩ ખામિ

આસાતન પડિકમણુ ૨૪ તિમ, કાકિસગ્ગ ૨૫ સુભ ઠામિ. ૭

શકસ્તવ ૨૬ તજિ પાપનાં, ઠાણુ ૨૭ આણુસણુ મણુ આણિ ૨૮

શિક્ષા ૨૯ કવચ ૩૦ નવકારનું ૩૧ આરાધનદ્વલ ૩૨ જાણિ ૮

નામ એ બગીસ દ્વારનાં ધારો ચિત્ત મજાર,

હવે પ્રત્યેકે એહનો, કિચિત્ કહું વિસ્તાર. ૯

(૧) પ.સં. ૧૨, અધૂરી પ્રત, તિલકવિનય ભં. મહુવા પોથી નં. ૧૧.

(૪૪૩૩) વીરચરિત્ર વેલી ગા. ૧૭

(૧) પ.સં. ૨, અભય. નં. ૨૧૯૦.

ગદ્યકૃતિ

(૪૪૩૪) સમ્યક્ત્વમૂલ બાર વ્રત વિવરણ [અથવા બાર વ્રતની ટીપ] (હિંદી) ૨.સં.૧૮૨૬ માગશર શુ.પ ગુરુ પટણામાં

બધું ગદ્યમાં છે. દેવગુરુધર્મતત્ત્વ, સમકિત ને ૧૨ વ્રત.

આદિ - સદા સિદ્ધ ભગવાનકે, ચરણ નમું ચિત લાય,
 શ્રુતદેવી પુતિ સમરીયે, પૂજતા કે પાય. ૧
 કરે સુગમ ભાષા સહી, બારહ વ્રત વિસ્તાર,
 ભિન્નભિન્ન ભેદ જુ કરી, ભવ્યજીવ-ઉપગાર. ૨
 પંચાણુવ્રત જિનમતે, તીન ગુણુવ્રત બણ,
 શિક્ષાવ્રત ચાર મિત્રી, બારહ વ્રત જુ વખાણુ. ૩
 શાસ્ત્ર સુગર ઉપદેશ સુતિ, ધારે વ્રત શુભ ચાલ,
 જ્યાં ધરિ સુખ જસ સંપદા, હોવે મંગલમાલ. ૪
 બુધ ઉદ્યોતસાગરગણિ, અપની મતિ અનુસાર,
 વિધિ આવઠકે વ્રત તણી, ટીપ લિખું નિર્દાર. ૫
 શ્રી ગુરુઓ તમઃ મહોપાધ્યાય શ્રી જ્ઞાનસાગરગણી ચરણકમલેઓ
 તમઃ. સંવત ૧૮૨૬ વર્ષે શકે ૧૬૬૨ પ્રવત્તમાને શ્રી માધ શુદ્ધિ
 દિને શ્રી પાડલીપુર વાસતવ્ય બાબુજી શ્રી હેમચંદજીને અપના
 મનુષ્યભવ સફલ કરેકું શ્રી જીનોક્ત સિદ્ધાંત શૈલિ પ્રમાણે શ્રી
 સમ્યક્ત્વ મૂલ બારે વ્રતકી ધારણા કીની...

અંત - ઇતિ સમ્યક્ત્વ મૂલ બાર વ્રત વિવરણ એસી વિગત માફક દોષ
 મિટાયકે વ્રત પાલે સો પરમ કલ્યાણમાલા વરે.
 શત અડારે ઉપરી, વીતે વર્ષે છવીસ,
 મગસીર શુદ્ધિ પંચમી ગુર, પૂરણ ભઈ જગીશ. ૧
 સુરસરિતાકે તટવસે, પાડલીપુર શુભ થાન,
 જિહાં સુદર્શન સાધુવર, પાયા કેવલજ્ઞાન. ૨
 બ્રહ્મચારી-સિરસેહરો, શુભીભદ્ર ગુણુધામ,
 જિજ્ઞે કેશયા પ્રતિજીવિ, જિજ્ઞે પુરે રાખ્યું નામ. ૩
 તિજુ પુરે સાહસીરોમણી, સોમચંદ અભિધાન,
 દાતા ભોક્તા શુભમતિ, ચાતુરજનપરધાન. ૪
 તસુ સુત ભદ્રક વ્રતરુચિ, ધર્મ દહ મતિવાન
 હેમચંદ નામે નિપુણ, હાટક સમ ગુણુવાન. ૫

ધર્મકથા સુણીતે ભઈ, વ્રતરુચિ તબ કહે સાહ,	
લિખ્ત હોઈ વ્રતકી વીગતિ, વિસ્તરસેં હમ ચાહ.	૬
સમકિત યું વ્રત બારકી, વિગતિ કુંનિ અતિચાર,	
વૃદ્ધ પરંપર શાસ્ત્ર બહુ, લખિં કિનો વિસ્તાર.	૭
આગમજ્ઞલધિ અપાર હે, સુઝ મતિ નોકા તુછ,	
ઠો નીવહે ભાંસે નદિ, પકરેં ભેડીપુછ.	૮
આગે બહુ શ્રુતકે લીખેં, વિરતિ વિશેષ...	
વાકું લિખ લાપા લિખું, ઉનમે કો ન વિશેષ.	૯
તો ભી તસુ આશય અગમ, જોયી ન પાએ અશુદ્ધ,	
લિખિઉ મિછા દુકડં, સાખી ગુરુ જિન બુદ્ધ.	૧૦
અદ્યમતિ અગાન હું, જાણું ન બહુત રહસ્ય,	
કૃપા કરી મો પરી કૃતિં, કરજ્યો શુદ્ધ અવસ્ય.	૧૧
વિગતિ એહ વ્રત બારકી, લિખિ યથામતિ યોગ,	
વ્રતરુચિ વિવિધ અભ્યાસ કરી, કરજ્યો તસુ પરિભોગ.	૧૨
કાલ અનંત અનંતમય, જો પુગલ પરિચદ્,	
સો લિ અનંતાનંત ગયેં, જનમમરણ-સંઘટ.	૧૩
પરમ રિપુ પ્રમાદ હૈ, તસુ જયકરણ ઉપાય,	
વિધિયુત માનવલવ લલો, તો લિ ન ચેતો કાંય?	૧૪
બૂલેં ભવ જો એહ તુમ, બહુરી ન આવે હતથ,	
તો ચેતો ચિતમેં ચતુર, નિસુણી શ્રુત પરમતથ.	૧૫
સુવિહિત સ્મરિશિરોમણિ, નાગરવંદિત પાય,	
શ્રી પુણ્યસાગરસૂરિ ધતિ, તપગજપતિ સુખદાય.	૧૬
તસુ આણા શિર ધારતાં, વારતાં વિષય-કષાય,	
શ્રુતધારી ઉપગારી બહુ, શ્રી જ્ઞાનસાગર ઉવઝાય.	૧૭
તાસુ શિષ્ય પુરવ તણાં, તીરથમેટણ કાંજ,	
કીધ પ્રયાણ શુભ દિન ઘડિ, શુભ શકુનેં શુભ સાજ.	૧૮
તીરથ ફરસત આવીયાં, પદજી નયર સહાય,	
પરમાનંદ ભયો વંદતાં, સેઠ મુનિસરપાય.	૧૯
દિન કેતાંધક તિહાં રહી, લિખ્યો સુવતાવેચાર,	
વજ્રોત્કીર્ણ મણીશ્રુત પરી, બહુશ્રુતકે ઉપમાર.	૨૦

છક વિધિ જે વ્રત ધારણે, વારસે વિષયકષાય,

વિલસે જ્ઞાનઉદ્યોતમય, આનંદધન સુખદાય.

૨૧

(૧) ઇતિશ્રી સમ્યક્ત્વમૂલ બારો વ્રત વિચારપદ્ધતિ સંપૂર્ણ. શ્રીરસ્તુ સં.૧૯૨૯ના આશુ સુદિ ૨ લિ. રીષ મેતીયંદ કુંગરસી ગ્રંથાગ્રંથ ૩૨૩૦. પ.સં.૧૮૨-૯, જિનદત ભં. મુંબઈ પોથી નં.૧૧. (૨) સં.૧૯૨૯ જ્યેષ્ઠ સુદિ ૬ લિ. ઋ. બીઝરાજગણિતા સેઠજી અજીતમજી વાંચનાયક માલવ-દેશે ઉન્નેણીનગરે લિ. શાંતિનાથ મહારાજકી પૌષ્પશાલામે. પ.સં.૧૩૯, કુશલ. પો.૨૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૨ પૃ.૩૬૪-૬૬, લા.૩ પૃ.૧૧૩-૧૮, ૩૨૪, ૧૩૩૨-૩૩ તથા ૧૬૭૦. ત્યાં કર્તાનામ જ્ઞાનસાગરશિષ્ય, જ્ઞાનઉદ્યોત, ઉદ્યોતસાગર એમ વિવિધ રીતે મુકાયેલું. '૨૧ પ્રકારી પૂજ' તથા 'અષ્ટ-પ્રકારી પૂજ'ના ૨.સં. પણ ૧૭૨૩, ૧૮૨૩, ૧૮૪૩ એમ વિવિધ રીતે મુકાયેલા. પણ 'જ્ઞાનઉદ્યોત' એ ગુરુનામ સાથે પોતાનું નામ જોડીને બનાવેલી કવિનામછાપ છે તેથી કર્તા જ્ઞાનસાગરશિષ્ય ઉદ્યોતસાગર જ છે. બીજી કૃતિઓમાંથી આ સ્પષ્ટ થઈ જાય છે. અન્ય કૃતિને ૨.સં.૧૮૨૬ સ્પષ્ટ મળતો હોઈ બન્ને પૂજઓનો ૨.સં.૧૮૨૩ કે ૧૮૪૩ જ માનવો જોઈએ. પ્રથમ આવૃત્તિમાં જ, આથી, કવિને અદ્વારમી સદીમાંથી ઓગણીસમી સદીમાં ફેરવવામાં આવેલા.

બન્ને પૂજઓ સંસ્કૃત શ્લોકમાં આવતા 'દેવચંદ્ર' શબ્દને કારણે ખરતરગચ્છના દેવચંદ્રને નામે ચડી ગઈ, પરંતુ 'દેવચંદ્ર' શબ્દ 'જિનવર-વૃંદ'ના વિશેષણ તરીકે છે ને 'જ્ઞાનઉદ્યોત' એ કર્તાનામછાપ સ્પષ્ટ છે. તેથી પ્રથમ આવૃત્તિમાં જ થયેલો સુધારો યથાયોગ્ય છે.

'સમ્યક્ત્વમૂલ બાર વ્રત વિચરણ'નો રચનાસંવત લા.૩ પૃ.૧૬૭૦ પર ૧૮૩૬ નોંધાયેલો તે છાપબૂક જ ગણવી જોઈએ.]

૧૨૮૦. દર્શનસાગર ઉપા. (અં. ઉદ્ધયસાગરસૂરિશિ.)

(૪૪૩૫) + આદિનાથજીનો રાસ ૬ ખંડ ૧૬૭ હાળ ૬૦૮૮ કડી
૨.સં.૧૮૨૪ મહા શુ.૧૩ રવિ સુરતમાં

આદિ -

દોહા.

સ્વસ્તિશ્રી શોભા સૂમતિદાયક શ્રી ભગવાન,

વંદુ ગોડી પાસે જિન, કેવલજ્ઞાનનિધાન.

૧

શાસનનાયક સમરિયે, વદધર્માન જિનચંદ,

- ગૌતમહિ ગણધર નમું, સાચો સુરતર-કંદ. ૨
- વલી પ્રણમું શ્રુતદેવતા, જ્ઞાતસયલભંડાર,
મોહતિનિરનિવારિણી, કલિયુગ પરમાધાર. ૩
- અંચલગચ્છે અધિપતિ, ઉદયસાગર સૂરીંદ,
પદપંકજ તે ગુરૂ તણા, પ્રણમું પરમાણુંદ. ૪
- સદ્ગુરના સુપસાયથી, દાન તણે અધિકાર,
આદિનાથ જિનવર તણા, રાસ રચું સુવિચાર. ૫
- અંત - હેમાચારજીત આદિ તણું એ, ચરિત તણું અનુસારતો,
એહ સંબંધ કહ્યો એ. ૨૮
- આચારજ વિનયચંદ્રકૃત એ, આદિનાથ ચરિત તો,
તે જોઈ કરી એ. ૨૯
- શેત્રુંજી મહાતમમાં વત્રી એ, ઉપદેશ ચિંતામણિ વૃત્તિ તો,
ચિહ્ન ગ્રંથ-સાખથી એ. ૩૦
- ચોકસ કરી નિજ મતિ થકી એ, એ આણ્યો સંબંધ તો,
સદ્ગુર સાંનિધિ એ. ૩૧
- ષટ ખંડે કરી એ રચ્યો એ, આદિજિણુંદનો રાસ તો,
સાંભલો હરખથી એ. ૩૨
- સાંભલતાં સુખસંપદા એ, રાજકદિ પરિવાર તો,
નવનિધિ સંપન્ને એ. ૩૩
- અનુક્રમે મોક્ષના સુખ પ્રતે એ, લહે ચેતનરાય તો,
જે સુણે ભાવથી એ. ૩૪
- છઠે ખંડે પાંત્રીસમી એ, દાસ કહી શ્રીકાર તો,
ઉવઝાય દર્શન એ. ૩૫

દ્રુહા

- હવે શ્રી સુવિહિતગચ્છતાં, ગિરદ થયાં ષટ જોહ,
સોહમથી નિઘ્રંથપદ, સાધૂ માહાત્મ્ય કહેહ. ૧
- એકાદશમાં પદધર, સુસ્થિત સુપ્રતિખદ,
તે આચારજથી થયું, કોડિગચ્છ સુપ્રસિદ્ધ, ૨
- એ ખીજું લહું ગિરદ તસ, સૂરિમંત્રનો જાપ,
કોડિ વાર ગણ્યો તેહથી, જગમાં એ પડી જાપ. ૩
- વચસ્વામી દશ પૂર્વધર, પદ્મરમા પદધાર,

- વયરી-શાખા વિસ્તરી, તેહ થકી શ્રીકાર. ૪
- અંદ્રસૂરિ ગુરુ સતરમા, શીતલ ચંદ્ર સમાન,
તેહથી હૂઉ અંદ્રકુલ, સંતતિનું અભિધાન. ૫
- છત્રીસમી પાટ થયા, સ્વર્ગેવ સૂરીંદ,
તેહને વડતલે સૂરિપદ, ગુરુએ દીધ આણુંદ. ૬
- તિણુ કારણુ તે ગુરુ થકી, વડગચ્છ થયું નામ,
તૃતીય બિરદ લલ્લું છણી પરે, સુવિહિતગણે અભિરામ. ૭
- સાંખ્યસૂરિ તસ પટ્ટધર, મુખ્ય શિષ્ય ગુણુધામ,
શંખેશ્વર પ્રભુ ભેટવા, ગયા સંખેસર ગામ. ૮
- જિન વંદીને તેહ ગુરુ, રહ્યા તસ ચોમાસ,
સંખેસરગચ્છ થાપના, કાધી તવ સુવિદાસ. ૯
- ચોથું બિરદ થયું તદા, જગ માંહિ વિખ્યાત,
એક મુખે કેતા કહું, સુવિહિતના અવદાત. ૧૦
- શ્રી પ્રભાનંદસૂરિને, ઉપદેશે બહુ લવ્ય,
સંધપ્રતિષ્ઠા કારણે, ખરચે અતિ ધણું દ્રવ્ય. ૧૧
- નાણું ખરચ્યા અતિધણું, તેહથી નાણુકગચ્છ,
પ્રગટયું પંચમ બિરદ તવ, ગંગાજલ પરે સ્વચ્છ. ૧૨
- આરજરક્ષિત સૂરિવર, છેતાલીસમે પાટ,
બહુ શ્રુતધારી ઉગ્ર તપ, જાણે મોક્ષની વાટ. ૧૩
- શુદ્ધક્રિયાધારક ગુરુ, પહેલા આંખાનેર,
માસખમણ પાવાચલે, રહ્યા અચલ જિમ મેર. ૧૪
- શુદ્ધ અશાન ન મલે તદા, અનશાન છચ્છે સૂરિ,
તથે રીઝી સૂરી કાલિકા, આવી આણુંદપૂરી. ૧૫
- કહે આરજ વ્રુઝથી ધણે, હેશે ધર્મઉદ્યોત,
મ કરે અનશાન સૂરિ, તું તો ભવાણુંવ-પોત. ૧૬
- જસોધન ભણુસાલી ધરે, મલસે એવણીક અન્ત,
પાણું કરી ભવિ જીવને, કહેજે સુવિધિ વચન્ત. ૧૭
- વિધિપક્ષ ગચ્છની સ્થાપના, કરજે શ્રી ગણુધાર,
અધિષ્ઠાયિકા અમે થઈ, કરશું સાંનિધ સાર. ૧૮
- એહ બિરદ છઠું થયું, સુવિહિતનું સુખદાય,
અંચલગચ્છ અભિધાન તે, કુમર નરીંદથી ધાય. ૧૯

દાલ ઉડમી રાગ જાન્યાસી. દીઠો દીઠો રે વામઠો નંદન દીઠો -
એ દેશી.

પાયો પાયો રે ભલે મેં જિનશાસન પાયો

સ્વાદવાદ અનંત તપાતમક, આગમ મુજ મન ભાયો રે

ભલે મેં એ જિનશાસન પાયો. ૧

ધનધન વિધિપક્ષ ગચ્છપરંપરા, આચારસિત સૂરિરાય,

ક્રિયાઉદ્ધારે શોભા બદાઇ, નિરમોહી નિરમાય રે. ૨

શ્રી જયસિંહસૂરિ તસ પાટે, તે પણ તસ પ્રતિરૂપ,

વાદ કરી દિગપદને જાત્યા, પ્રતિષેધ્યો જયસિંહ ભૂપ રે. ૩

સાત ઠોડી ગ્રંથ મુખે જોડને, કીધા આવકવૃંદ,

તસ પાટે ધર્મધાપ સૂરીશ્વર, જસ નમે બહુ નરહંદ રે. ૪

શતપદી ગ્રંથ તણા જે કરતા, નિરમાયી નિરસંગ,

ભવિનનખેધક આતમશોધક, શ્રુતરંગી શુભ સંગ રે. ૫

તસ પદે ઉદયાચલ-દિનકર, શ્રી ગુર મહેંદ્રસિંહ,

સૂરિશિરોમણિ સિંહમલ ગુરજી, તાસ પદે અનિતસિંહજી. ૬

શ્રી દેવેન્દ્રસિંહ સૂરીશ્વર, શ્રી ધર્મમલ સૂરીંદ,

સિંહતિલક ગુર ગચ્છપતિ સોહતા, મહેંદ્રમલ મુનીંદ રે. ૭

ગણનાયક મેરતુંગ સૂરીશ્વર, જસ મહિમા અત્યંત,

નાગર વાણીયા આવક કીધા, પ્રણમત સુર મુનિ સિંત રે. ૮

તસ પદ ગયણાંગણ-શશિ સરિખા, સૂરિશ્રી જયકીર્તિ,

શ્રી જયકેસરસૂરિ સુખાકર, અદ્ભુત ધર્મની મૂર્તિ રે. ૯

શ્રી સિદ્ધાંતસાગર મુનિપતિ, જણે જૈન સિદ્ધાંત,

ભાવસાગર ગુર ભવતારણ ભણી, અદ્ભૂત નાવ મહંત રે. ૧૦

સાતાદિક ગુણમણિ રોહણ સમ, ગુણનિધાન ગુરરાજ,

મહાવ્રત પાલી નિજ અનુઆસી, સાર્યા આતમકાગ રે. ૧૧

તસ પદ ઉદયાચલવાસરમણિ, ધરમમૂરતિ સૂરીંદ,

ક્રિયાઉદ્ધાર કરી ચારિત્ર ચિત્ત ધરી, જાત્યા વાદીના વૃંદ રે. ૧૨

થોડેથોડે જન તસ ગુણ ગાવે, આગ લગે વિખ્યાત,

શ્રી કલ્યાણસાગર સૂરીશ્વર, બુદ્ધે સરસ્વતિ સાક્ષાત રે. ૧૩

તસ પદ ગગને ચંદ્ર સુધાશ્રવી, અમરસાગર સૂરિરાય,

અભિનવ જણે સુરપતિ સરિખા, સહુ જનને સુખદાય રે. ૧૪

તસ પટ અંબુજવિકસન-ભારકર, શ્રી વિદ્યાસાગરસૂરિ,
 ગચ્છનાયક ગુણ અલંકૃત ગત્ર, કહેતાં વાધે નૂર રે. ૧૫
 તસ પાટ સંપ્રતિ સમયમાં, મુજ ગુરુ પરમ સોહાય,
 શ્રી ઉદયસાગરસૂરિ રાજે ગચ્છમાં, જસ પ્રતાપ સવાય રે. ૧૬
 આગમનિગમને જાણે જે ગુરુ, જૈન ન્યાય લહે જેહ,
 લક્ષણ સાહિત્ય અલંકૃત જંદના, પાર લક્ષ્યા ગુણગેહ રે. ૧૭
 તસ પદપંકજ-મધુકર સરીખા, આચારજ ઉવજાય,
 કીર્તિસાગરસૂરિ દર્શનસાગર, ગુરુભાઈ કહાય રે. ૧૮
 ઉવજાયેં રાસની રચના કીધી, ચરિત્ર તણેં અનુસાર,
 સદ્ગુરુ સાંનિધે પૂરો હૂઓ, સુણતાં જયજયકાર રે. ૧૯
 રચનાવશેં જે ન્યૂનાધિક ભણ્યું, પ્રભુમારગથી વિરૂદ્ધ,
 તે સહ ચઉવિહ સંધની સાથેં, મિચ્છા કુક્કડ શુદ્ધ રે. ૨૦
 સંવત વેદ તયન ગજ વસુધા (૧૮૨૪), સુદિ તેરસ મહામાસ,
 રવિવારેં પ્રીતિજેગમાં સુંદર, પૂરણ કીધ એ રાસ રે. ૨૧
 સૂરત શહેરે શ્રી ગુરુમેહરે, વડાયહુટા મઝાર,
 ભાઈસાજને ઉપાસરે રહીનેં, રાસ રચ્યો શ્રીકાર રે. ૨૨
 કપૂરસંધા વંશવિભૂષણ, શાક ખુશાલચંદ સાર,
 ઉપાસરા ધર્મશાલા પ્રમુખ શુભ, કાજ કરે મનોહાર રે. ૨૩
 તિમ વલી પોરવાડ જાતે સોહંતા, મહેતા શ્રી નિહાલચંદ,
 ગચ્છરાગી ગુરુ ભકતેં સૂર, જિનધર્મે મતિ અમંદ રે. ૨૪
 મોહનદાસના વંશમાં દીવો, ભૂષણદાસ ચિરંજીવ,
 અતિ આડંબરે પ્રતિષ્ઠા કીધી, ગચ્છરાગી અતીવ રે. ૨૫
 વ્રતધારી ગુરુરાગી અતિધણા, ગલાલશાહ શ્રીકાર,
 તસ સુત સેકલચંદ રૂડો, જિનધર્મી સુખકાર રે. ૨૬
 આગમગચ્છે શ્રી સિંહરતનસૂરિ, તસ શિષ્ય શ્રી હેમચંદ,
 તેહ તણેં વલી સંધ આગ્રહથી, એ રાસ રચ્યો સુખકંદ રે. ૨૭
 ચઉવિહ સંધ તણાં મન રીઝીયાં, સાંભલી એહ સંબંધ,
 આદરજો ભવિ રાસ સાંભલવું, એ ઉપશમ અનુબંધ રે. ૨૮
 છટ્ટે ખંડ દાલ જત્રીસમી, આચાર્યગુણ સમાન,
 સુણતાં ભણતાં પાતિક નાસે, મંગલ લહે પ્રધાન રે. ૨૯
 ભલે મેં એ જિનશાસન પાયો.

(૧) સર્વદાસ ૧૬૭ સર્વગાથા ૬૦૮૮ શ્લોક ૮૧૩૭. હીરાલાલ હંસરાજ, જામનગર, પાસે.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. સોમચંદ ધારસી અંબર. ૨. પ્રકા. હીરાલાલ હંસરાજ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૧૮-૨૩.]

૧૨૮૧. ચારિત્રસુંદર (ખ. કીર્તિરત્નશાખા)

(૪૪૩૬) સ્થૂલિભદ્ર ચોપાઈ ૨.સં.૧૮૨૪ શ્રા.શુ.૫ અજમગંજ

(૧) સં.૧૮૨૫ ભા.વ.૩, પ.સં.૮, સ્વયંલિખિત, જય. પો.૫૮.

(૪૪૩૭) સંપ્રતિ ચોપાઈ

(૧) પ.સં.૧૫, અપૂર્ણ, અતુ. પો.૧૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૮.]

૧૨૮૨. રત્નવિજય (ત. માણિકવિજયશિ.)

(૪૪૩૮) સિદ્ધચક્ર રતવન અથવા નવપદ રતવન ૨.સં.૧૮૨૫ વસંત માસ

આદિ - કંથ તમાકુ પરિહરો એ દેશી.

શ્રી સદ્ગુરુ સુપસાયથી, આરાધુ સિદ્ધચક્ર,

એહ મહિમા છે અતિ ઘણો, સુરમાં મોટો શક, મોરા લાલ

શ્રી સિદ્ધચક્ર સેવિયે. ૧

અંત - સંવત ૧૮૨૫નો, વસંત માસ વખાણુ, મો.

સકલપંડિતસિદ્ધામણી, માંજુકવિજે' ગુરુરાય, મો. ૧૩ શ્રી.

તાસ શિસ અનુભવે કરી, કર્યો નવપદમહિમાય, મો.

સ્તવતાં બહુ સુખ પામીયે, રત્નવિજે' ગુણુ ગાય. મો. ૧૪ શ્રી.

(૧) મારી પાસે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૨૭-૨૮. કર્તાનો તપગચ્છ દર્શાવ્યો છે તે અનુમાનથી ગણાય, કેમકે કૃતિમાં ગચ્છનો નિદેશ નથી.]

૧૨૮૩. અનોપચંદ (ખ. ક્ષમાપ્રભોદશિ.)

(૪૪૩૯) ગોડી પાંચ બૃહત્ રત. ૨.સં.૧૮૨૫ શ્રે.શુ.૫

(૧) જય. (૨) કૃપા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૯.]

૧૨૮૪. કવિયજ્ઞ-અજ્ઞાત

(૪૪૪૦) + દેવવિલાસ (ઐ.) ૨.સં.૧૮૨૫ આસો સુદ ૮ રવિવાર

આ રાસનો સાર ભાગ પમાં દેવચંદ્ર નં.૧૧૦૩ની નીચે પૃ.૨૩૨થી
૨૩૭ પર આપેલ છે તે જુઓ.

આદિ-સુકૃત પ્રેમરાજીવને, પ્રોલ્લાસન ચિદ્-હંસ,

તે તેમ રિદ્યે અક્ષતા, આદિનાથ અવતંસ. ૧

કુરુદેશે કરુણાનિધિ, ઉત્પન્ન શ્રી જિન શાન્તિ,
શાંતિ થઇ સવિ જનપદે, કાર્ત્તસ્વર જસ કાન્તિ. ૨બ્રહ્મચારી-ચૂડામણિ, યોગીશ્વરમેં ચંદ,
તારક રાજુલ નારિનો, પ્રણમું નેમ જિણુંદ. ૩યશનામિક કૃત્ય તાહરં, પુરીસાદાણી બિરદ,
વામામુલ વડલાગીયો, પારસનાથ મરદ. ૪જિનશાસનનો ભૂપતિ, વર્દમાન જિનભાણુ,
દૂખમ પંચમ આરકે, સકલ પ્રવતે આણુ. ૫પંચ પરમેષ્ઠિ જિનવરા, પ્રણમું હું ત્રિણ કાળ,
અન્ય ઐકોનવિંશતિ જિના, જસ પ્રણમું સુવિશાળ. ૬સરસતી વરસતી મુખઠળે, માધ કવિને સાધ્ય,
કાલિદાસ મૂરખ પ્રતેં, કીયો કવિ કીધ પદ. ૭મહલવાહી પુજ સાંનિધે, જીત્યા બૌદ્ધ અનેક,
પુજ દરિસણે પદ લખિની, ઉત્પન્ન થઇ વિવેક. ૮તિમ માતાના સાહાય્યથી, ગાજી મદં દેવચંદ્ર,
દેવવિલાસ રચું ભણું, અસ્તરગચ્છે દિણુંદ. ૯કોઈ દેવાણુપ્રિય કહે, એ સ્તવના કરે કિમ,
સ્યા ગુણ જોઈ વરણવે, શ્યું બોલે જિમતિમ. ૧૦પંચમ કાળે દેવચંદના, ગુણ દાખિવનેં યત,
યથાર્થપણે મુજ પ્રતેં, તો સત્ય માનુ અત્ર. ૧૧સાંભલિ મહશિરોમણિ, અછતા ગુણ કહે જેહ,
પ્રસંસ જિમ કોવિદ કરે, ગુણ કહું સાંભલિ તેહ. ૧૨પંચમકાલે દેવચંદ્રજી, અંધહસ્તિ જે પુદ્ય,
પ્રભાવક શ્રી વીરનો, થયો અધુના બહુમૂલ્ય. ૧૩

રતનાકરસિંધુ સદશ, ચતુર્વિંધ સંઘ જિન ભૂપ,

કહી ગયા તે સત્ય છે, સાંભલ તાસ સરપ. ૧૪
અંત - કવિયણે દેવવિલાસ કાધો, મન હવિંત ઉલ્લસ્યો રે. ૩૦
કાધો દેવવિલાસ શુભદિને રે, જયપતાકા વિસ્તરી રે. ૩૧
સંવત અઢાર પચીસ આસો સુદિ રે, અષ્ટમી રવિવાર રચ્યો રે.
સ્તોકમે દેવવિલાસ કાધો રે, કિંચિત ગુણ ગ્રહીને સંસ્તવ્યો રે. ૩૩
બહોલો છે અધિકાર જોતાં રે, અંથ થાયે મોટો ધણો રે. ૩૪
ભણસ્યે દેવવિલાસ સાંભલે રે, તસ ઘરે કમલા વિસ્તરે રે. ૩૫

કલસ

શ્રી વીર જિનવર સોહમ ગણધર જંભુ મુનિવર અનુકમે
ખરતરગચ્છઉઘોતકારક, શ્રી જિનદત્ત સૂરયોપમે.
તાસ પાટ જિનકુશલસૂરિ, જિનચંદ્રસૂરિ તસ પટે
યુગપ્રધાનનો ષિરદ જોડનો, નામથી દુઃકૃત કટે. ૧
ગચ્છસ્તંભક ઉપાધ્યાયજી, પુણ્યપ્રધાન પ્રધાનતા,
સુમતિધારી સુમતિ પાઠક, સાધુરંજ વાચકભૂતા,
શ્રી રાજસાગર ઉપાધ્યાયજી, જ્ઞાનધર્મ પાઠક થયા
સુકૃતી દીપચંદ પાઠક, દેવચંદ્ર પાઠક જયજયા. ૨
મનરૂપ વાચક ચિંજયચંદજી, પાઠકનો પદ-લાગ્યતા,
મનરૂપ પદકજ મેરૂ ગિરિવર, રાયચંદ રવિ ઉદ્ગતા,
સુજ્ઞાનતાયે વિનયવંતે, છુદ્ધિ યુક્તિ સુરગરૂ
ચંદ્ર સૂર દુ તાર તારક, રહો અવિચલ જયકર. ૩

પ્રકાશિત : ૧. આચાર્ય છુદ્ધિસાગરજીએ પ્રકટ કરાવેલી, સં. ૧૯૮૧માં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ. ૧૨૫-૨૭. ત્યાં કવિયણને નામે સુકાયેલી
આ કૃતિ ખરેખર અજ્ઞાતનામા કવિની જ ગણવી જોઈએ. 'કવિયણ'
(=કવિજન) એ સામાન્ય સંજ્ઞા જ છે.

૧૨૮૫. લીખુ-લીખમણ

તેરાપંથ-સ્થાપક, દીક્ષા સં. ૧૮૦૮ રઘુનાથ પાસે, નવીન દીક્ષા સં.
૧૮૧૭, સ્વ. સં. ૧૮૬૦.

(૪૪૪૧) અનુકંપા હાલ [અથવા ચતુષ્પદી]

[ડિક્ટેલોગ્રાફ વો. ૧૯ ભા. ૧.]

(૪૪૪૨) નિર્દોષા વિચાર

(૪૪૪૩) ખારમત આપાઈ

(૪૪૪૪) નવતત્ત્વ ચોપાઈ

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૧૫૪૭.]

૧૨૮૬. વિજયલક્ષ્મીસૂરિ (ત. વિજયસૌભાગ્યસૂરિના પદ્ધર)

તપગચ્છમાં હીરવિજયસૂરિના વિજયસેનસૂરિ પદ્ધર થયા તેના પદે ત્રણ સૂરિ - આચાર્યો થયા : વિજયદેવસૂરિ, વિજયતિલકસૂરિ અને રાજ-સાગરસૂરિ. તે પૈકી વિજયતિલકસૂરિના પદ્ધર વિજયાતંદસૂરિના પદે ત્રણ સૂરિ થયા : વિજયસૌભાગ્યસૂરિ, વિજયરાજસૂરિ અને રત્નવિજયસૂરિ, વિજયસૌભાગ્યસૂરિના શિષ્ય અને પદ્ધર વિજયલક્ષ્મીસૂરિ થયા. તેમણે સંસ્કૃતમાં 'ઉપદેશપ્રાસાદ' વૃત્તિસહિત સં.૧૮૪૩ કાર્તિક શુદ્ધ ૫ ગુરુને દિને રચી પૂર્ણ કર્યો છે. વિજયાતંદસૂરિ માટે જુઓ મારી 'જૈન ઐતિ-હાસિક રાસમાળા' ભાગ ૧ તથા 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ' (પ્રથમ આવૃત્તિ) ભાગ ૨ પૃ.૭૫૨.

(૪૪૪૫) [+] જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર સંવાદ ૩૫ વીર રત્ન. ૮ હાળ.
૨.સં.૧૮૨૭

આદિ -

દ્વહા.

શ્રી ઇંદ્રાદિક ભાવથી પ્રભુમેં જન્મગુરૂપાય,
તે પ્રભુ વીર જિણુંદને નમતાં અતિસુખ થાય. ૧
જ્ઞાન દર્શન ચરિત્રનો, કહું પરસુપર સંવાદ
નિકયોગેં સિદ્ધિ હોઈ, એહવો પ્રવચનવાદ.

અંત -

હાલ ૮મી.

શ્રી મહાવીરના ગુણ ગાવો, સંશય મનના મિટાવો રે,
મુક્તાશ્વતા થાલ ભરીને પ્રભુજનાં જ્ઞાન વધાવો રે. શ્રી.૧
આ સંમયે શ્રુતજ્ઞાની મહોટા, શુદ્ધ સ્વરૂપ સમજાવે રે,
જ્ઞાનીનો જો વિનય ન સેવે, તો અતિચારતા થાવે રે. શ્રી.૨
આવશ્યકાદિક અંધથી જોઈ, રચના કરી મનોહારો રે,
હીતાદિક નિજ ખુદે કહેવાયું, તે શ્રુતધર સુધારો રે. શ્રી.૩
સુનિ કર સિદ્ધિ વઢનને વરસે, આઠમ સુદિ ભણે ભાવે રે,
ત્રણસે ત્રીસ કલ્યાણુક એ દિન, ત્રીશ ચોવીશીના થાવે રે. શ્રી.૩
પહેલાં પાંચ જિણુંદ નમિ નેમિ, સુબિધિ પાસ સુપાસ રે,
એ દશ જિનના અગીઆર કલ્યાણુક, એદિત્રસે થયા ખાસ રે. શ્રી.૪
અડ સિદ્ધિ ખુદિદાયક એ દિને, સ્તવન રચ્યું પ્રમાણે રે.

ભણુશે ગણુશે જેહ સાંભલશે, તસ ઘર કોડિ કલ્યાણો રે. શ્રી.૫

અંત -

કલશ.

ઈમ વીર જિનવર પ્રમુખ કરાં અઢી લાખ ઉદાર એ
જિનબિંબ થાપિ સુયશ લીધો દાંતસૂરી સુખકાર એ
તસ પાટપરંપર તપાગણે, સોભાગ્યસૂરી ગણુધાર એ
તસ સીસ લક્ષ્મીસૂરી પભણે, સંધને જયકાર એ.

(૧) ઇતિ જ્ઞાનાદિનયગર્ભિત શ્રીમદ્ વીરજિન સ્તવનં સા. રૂપચંદ્ર
પઠનાયક. પ.સં.૭-૧૦, ખેડા ભં. દા.૭ નં.૮૬. (૨) સંવત ૧૮૯૦
આષાઢ વદિ ૧૪ દિને શ્રી મેડતાનગરે. પ્ર.કા.ભં. [મુપુગૂહસૂચી, હેઝેન્ડા-
સૂચિ ભા.૧ (૫.૫૦૨, ૬૧૮).]

પ્રકાશિત : ૧. સજ્જન સન્મિત્ર પૃ.૩૧૭થી ૩૨૩. [૨. ચૈત્ય. આદિ
સં. ભા.૧ તથા ૩. ૩. જિનેન્દ્ર ભક્તિપ્રકાશ તથા અન્યત્ર.]

(૪૪૪૬) [+] પદ્મ અષ્ટાક્ષિક (છ અઠાઈનું) સ્તવન ૨.સં.૧૮૩૪
ચૈ.શુ.૧૫

આદિ - શ્રી સારદાય નમઃ દૂહા.

શ્રી સ્યાદવાદ સુધોદયિ, વૃદ્ધિહેતુ જિનચંદ્ર,
પરમ પંચ પરમેષ્ઠિમાં, તાસુ ચરણ સુખકંદ. ૧

ત્રિશુણુ ગોચર નામ જે, છુદ્ધ ઇસાનમાં તેહ,
થયા લોકોત્તર સત્વથી, તે સર્વે જિન જેહ. ૨

પંચ વરસ અરીહા પ્રભુ, પંચ કલ્યાણુક ધ્યેય,
પદ્ અકાઈ સ્તવતા રચું, પ્રણમી અનંતશુણુજેહ. ૩

અંત - આઠ કર્મ અઠ પોષને એ, અઠવિધ પદ પરમાદ,
પરિહરી આઠ કારણુ ભણુએ, આઠ પ્રભાવક વાદ. ૪

શુભર દલા દેસમાં એ, અકંબરસા શુભતાન, હે.
હીરણુ શુરતા વયણુથી, અમારી પડહ વિતાંન. હ. ૫

સેનસૂરી તપગચ્છમણિ એ, તિલક આણુ'દ મૂણી'દ, હ.
રાજ માંન ઋદ્ધિ લહે, એ સોભાગ્ય લક્ષ્મી સૂરીદ.

હરપ ધરી સેવીએ રે. ૬

સેવો સેવો સર્વ મહેંદ, પૂજીત પદ-અરવિંદ,
પૂજ્ય પર્વ સુખકંદ, પ્રગટે પર્માનંદ, કહે ઈમ લક્ષ્મી સૂરંદ. હ.૭

કલશ.

ઇમ પાશ્વ^૯ પ્રભુનો પસાય પામી, નામી અઠાઈ ગુણ કહ્યા,
ભવી જીવ સાધો નિત આરાધો, આત્મધર્મે ઉમદ્યા,
સંવત જિત અતિશય ૩૪ વસુ ૮ શશિ ૧ ચૈત્રી પુન્યમે ધ્યાઈયા,
સૌભાગ્યસૂરિ સિસ લક્ષ્મીસૂરિ બહુ સંઘ મંગલ પાઈયા. ૭

(૧) પ.સં.૩-૧૩, આ.ક.ભં. (૨) લખીતંગ કાકાર નરભેરામ અમુ-
લ્પ સંવત ૧૯૩૧ વરણ વૈશાખ સુદી ૧ દીને લખ્યા. પ.સં.૧૪-૧૩,
જશ.સં. નં. ૧૪૭. [મુપુગૂડસૂચી, હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૨૭૬, ૩૧૬, ૫૦૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૧. ૨. જૈન કાવ્યપ્રકાશ ભા.૧
૩. જિનેન્દ્ર સ્તવનાદિ કાવ્યસંદોહ ભા.૧ તથા અન્યત્ર.]

(૪૪૪૭) [+] વીસ સ્થાનક પૂજા સ્ત. ૨.સં.૧૮૪૫ વિજયાદશમી
શંખેશ્વર

અંત -

કલશ.

ઈમ વીસ સ્થાનિક સ્તવન કુસુમે પુજ્યા શંખેસરો,
સંવત સમિતિ લેહ વસુ શશિ વિજયદશમી મનોહરો,
તપગજ વિજયાતંદ પટધર શ્રી વિજયસૌભાગ્ય સૂરીશ્વરો,
શ્રી વિજયલક્ષ્મીસૂરિ પભણે સયલ સંઘ જ્યકરો.

(૧) પ્ર.કા.ભં. (૨) સુ. વૃદ્ધિવિજય વાચનાથે સૂરતિ બંદિરે, સં.
૧૮૪૫ના આસો શુદ્ધિ ૧૫ વાર રવિ. પ.સં.૧૦-૧૧, તિલક.ભં. નં. ૭.
(૩) સંવત ૧૮૭૨ના મહા વદિ ૬ દીને લખ્યું છે જિ પ્રથમ પ્રહરે
લ. રામવિજે ઈલોલ. પ.સં.૯-૧૩, ગો.ના. (૪) સં.૧૮૦૩ [તથા ૪ના
ચૈત્ર સુદ પુનીમ ને વાર ભોમે દીને લખી છે. પ.સં.૨૯-૧૧, ઘોઘા ભં.
દા.૧૬ નં. ૮. (૫) સં.૧૮૧૬ આસો પહેલા શુદ્ધિ ૧૪ દને લ. કપાશી
હાઆ લાટકચંદ વીરપુર નગરે. પ.સં.૯-૧૨, વીરમગામ લાયખેરી. (૬-
૮) ચાર પ્રતો લી.ભં. [ડિકેટલોગમીજે ભા.૧ (પૃ. ૨૬૪), નૈહાપ્રેસ્ટા,
મુપુગૂડસૂચી, રાહસૂચી ભા.૧, હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૧૫૪, ૨૭૧, ૪૯૧).]

[પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજાસંગ્રહ. ૨. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૩
તથા અન્યત્ર.]

(૪૪૪૮) + ચોવીશી

પ્રકાશિત : ૧. ચોવીશી વીશી સંગ્રહ. [૨. ૧૧૫૧ સ્તવનમંજૂષા.]

(૪૪૪૯) + જ્ઞાનપંચમી [અથવા સૌભાગ્યપંચમી] દેવચંદન

(૧-૯) લિ.સં.૧૮૬૦, ૧૮૭૪, ૧૮૭૬, ૧૮૭૯, ૧૯૦૮ તેમજ સાલ વગરની એમ નવ પ્રતો લી. ભંડારમાં છે. [ડિક્ટેલોગ્રાફી ભા.૧ (૫. ૨૬૨, ૨૬૬), મુપુગૂહસૂચી, હેઝેસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૯૩, ૧૬૧, ૨૭૪, ૨૭૫, ૪૦૬, ૪૮૫, ૪૯૪, ૫૪૨, ૫૫૦, ૫૫૩, ૫૭૮).]

પ્રકાશિત : ૧. દેવવંદનમાળા. [૨. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૩. ૩. જિનેન્દ્ર લક્ષિપ્રકાશ તથા અન્યત્ર.]

(૪૪૫૦) સઝાયે

૧ + રોહિણી સ. (પ્રકાશિત : સ.મા.ભી. ૫.૩૯૫). ૨ ભગવતી સ. (પ.સં.૧-૯, આ.ક.ભં.). ૩ મૃગાપુત્ર સ. ૪ [+] જ્ઞાનપંચમી સઝાય [અથવા ઢાળો] (લ.સં.૧૮૬૦, લી.ભં.) [મુપુગૂહસૂચી, હેઝેસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૭૪, ૪૦૬, ૪૯૪).] [પ્રકાશિત : ૧. જિનેન્દ્ર લક્ષિપ્રકાશ. ૨. આચીન સઝાય તથા પદસંગ્રહ ભા.૧. ૩. મોરું સઝાયમાલા સંગ્રહ તથા અન્યત્ર.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૧૨૯-૩૨. ત્યાં 'જ્ઞાનદર્શન ચરિત્ર સંવાદ ૩૫ વીર સ્ત.'નો ૨.સં.૧૮૧૭ નોંધાયેલ તે જાપજૂલ હોવા સંભવ છે.]

૧૨૮૭. દેવીચંદ (પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ-સંતાનીય)

(૪૪૫૧) રાજસિંહકુમાર ચોપાઈ (રાજસ્થાનીમાં) ૧૦ ઢાળ ૨.સં. ૧૮૨૭ કા.શુ.૫ ભોમ મેડતામાં

આદિ -

દોહરા

પરમ દેવ પ્રણમી કરી, વર્દમાન ભગવાન,	
પરમેષ્ટી નવકારનો, ફલ કરહુ બખાણ.	૧
છલ લોકે જે પામિયાં, પરલોકે ફલ જેહ,	
લાભ હુવે સો બરણુઈ, કથા ધરી તિમ નેહ.	૨
છલ લોકે નવકારથી, શિવકુમાર જિમ જાન,	
ફલ માલ ખીજી ભણી, તીજી ખીજેરા ઠાંણ.	૩
પરલોકે ચંડ પિંગલે, જપિયો શ્રી નવકાર,	
કુંડક યક્ષ ખીજી ભણી, કથા પાંચ ફલ સાર.	૪
છલલોકે પરલોકે બલિ, રાજસિંહકુમાર,	
કથા થકી સહ જાણુજ્યો, સુત લેજ્યો સુવિચાર.	૫

અંત -

કલશ.

ગજ તિરમલ રે, સૂરી શ્રી પાસચંદ્રનો,

તસ ગુણ પિણુ રે, ભાષે પ્રોહિત ઇદ્રનો,
સિષ અતુકમ રે આઠ થયા તિન વારહિ
તિન અવસર રે મતિ ઉપજી સુખકારહિ. ૬૦

કરી સુખ સું નવમ થાતક સિષ ભાષે એ સહી,
ઋષ દેવીચાંદ બોલી ઢાલ દશમી ગહગહી.
નગર મેડતા હાંમ મોટા અઢાર સે સત બીસમે.

માસ કાતિક શુકલ પાંચમી ભોંમ બાર કર નિરગમે. ૬૧

(૧) ઇતિ નવકાર ફલ વિષે રા.ક્ર.ચો. સંપૂર્ણ. સં.૧૮૩૫ અગનમ
શ્રી અગહન સુ.૪ સોમવારે. ૨૩ આવક રામચંદ્ર ભદ્રપોદી પતનીય
શ્રુશ્રાવિકા ગુજ્જેબાઇ દત્ત. પ.સં.૧૫-૧૩, ધો.ભં. (૨) પ.સં.૧૭,
મહિમા.ભં. પો.૩૪. (૩) સં.૧૮૪૨ શ્રા.શુ.૨, પ.સં.૨૧, કૃપા. નં.૧૬૦૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૨૮-૨૯, ૩૨૯, ૧૨૬૦ તથા ૧૫૨૩.
ત્યાં જૂલથી કવિ બેવડાયેલા અને પૃ.૧૨૬૦ પર કૃતિનો ૨.સં.૧૭૨૭
નોંધી કવિને સંવત ૧૮મી સદીમાં મૂકેલા. પૃ.૧૫૨૩ પર આ વિશેનો
સુધારો પણ પછી મૂકેલો.]

૧૨૮૮. ક્ષમાકંઠ્યાણુ વાચક (ખ. જિનલાલસૂરિ-અમૃતધર્મશિ.)

એમણે સાદી ગમ્ય સંસ્કૃતમાં ખરતરગચ્છની પદાવલી રચી છે. તે
પ્રસિદ્ધ છે. તે ઉપરાંત સંસ્કૃતમાં રચેલી કૃતિઓ આ પ્રમાણે છે : ભૂધાતુવૃત્તિ
સં.૧૮૨૯ ઐ.વ.૧ રાજનગર, ગૌતમીય કાવ્યવૃત્તિ સં.૧૮૨૯ રાજનગરમાં
પ્રારંભ ને સં.૧૮૫૨ શ્રા.શુ.૧૧ જેસલમેરમાં સમાપ્તિ, ચાતુર્માસી વ્યા-
ખ્યાન સં.૧૮૩૫ શ્રા.શુ.૫ ફલોધી, યશોધરચરિત્ર સં.૧૮૩૯ શ્રા.શુ.૫
જેસલમેર, સુક્તસુક્તાવલી વૃત્તિ સં.૧૮૪૭ મકસુદબાદ, જીવવિચાર વૃત્તિ
સં.૧૮૫૦ વિકાનેર, પ્રશ્નોત્તર સાર્થશતક (ભાષામાં લખેલ તે પહેલાંનું
સં.માં) સં.૧૮૫૧ જ્યે.શુ.૫ જેસલમેર, પાર્શ્વસ્તવાચૂરિ, તર્કસંગ્રહ
ફક્કિયા સં.૧૮૫૪ સુરતમાં, વિજ્ઞાનચંદ્રિકા સં.૧૮૫૯ જેસલમેર, અષ્ટાન્ધિકા
વ્યાખ્યાન સં.૧૮૬૦ જેસલમેર, મેદુનયોદશી વ્યા. સં.૧૮૬૦ શેલન
માસ જેસલમેર, અક્ષયતૃતીયા વ્યા., હોલિકા વ્યા., જ્ઞાનપંચમી કથા સં.
૧૮૬૦ ફા.વ.૧૧ વિકાનેર (લી.ભં.), પૌષદશમી કથા (લી.ભં.), મૌન
એકાદશી કથા (લી.ભં.), શ્રીપાલચરિત્ર વૃત્તિ સં.૧૮૬૯ વિજયાદશમી
વિકાનેર, સમરાદિત્યચરિત્ર સં.૧૮૭૩, ૨૪ જિન ચૈત્યવંદન, પ્રતિકમણ-
હેતવઃ વિકાનેર, સાધુ પ્રાયશ્ચિત્ત વિધિ બાલૂચર, વિચારશતક ખીજક,

પરસમયસાર વિચારસંગ્રહ. એમણે જિનલાલસૂરિએ સંસ્કૃતમાં રચેલ આત્મપ્રબોધ પ્રથમે શોધ્યો છે. [વિશેષ માટે જુઓ જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ ક્રમ ૯૯૩-૯૯૪.]

(૪૪૫૨) ગિરનાર ગઝલ ગા.પદ ૨.સં.૧૮૨૮ મહા વ.૨

અંત - સંવત અઢાર અડવીસૈક, મહા વદિ ખીજ હૈ દિવસૈક,

કીની યાત્રા ગઢ ગિરનાર, કહિતા ગજલ અતિ સુખકાર. ૫૮

ધરકે અખરમે નસૌ ધાર, ગઢ યું વર્ણવ્યો ગિરનાર,

અરતાર પતી હૈ સુપ્રમાણ, કવિયું કહત હૈ કલ્યાણ. ૫૯

(૧) લિ.સં.૧૮૭૪, વ.વ.૧૩, પ.સં.૩, મહિમા. [રાહસ્યી ભા.૧.]

(૪૪૫૩) [+] થાવન્યા ચોપાઈ [અથવા ચોઢાળયું] ૨.સં.૧૮૪૭
વિજયાદશમી મહિમાપુરમાં

[રાહસ્યી ભા.૧.]

[પ્રકાશિત : ૧. બે લઘુ રાસકૃતિઓ (સં'પા. રમણલાલ ચી. શાહ).]

(૪૪૫૪) + સ્થૂલમદ્ર સંઝાય ૨.સં.૧૮૪૮

(૪૪૫૫) [+] ચોવીસ જિનનમસ્કાર [અથવા ચૈત્યવંદન] ચોવીસી
૨.સં.૧૮૫૬ જેઠ શુદ્ધિ ૧૩ દક્ષિણ નાગપુરમાં

આદિ - ઋષભજિન નમસ્કાર

જયજય જિનવર આદિદેવ, તિહુઅણ-ગણ-તાત,

શ્રી મરૂદેવા નાભિતંદ, સોવન સમ ગાત. ૧

*

દસ હજાર મુનિ સાથ સૂં, એ તપ ચઉદસમ બાંણ,

પ્રભુ સીધા અષ્ટાપદે, કરૌ સંઘ કલ્યાણ. ૫

અંત - વીર નમસ્કાર.

જયજય શ્રી જિન વર્દમાન, સોવન સમ વાન,

સિંહલંછન સિદ્ધાર્થરાય, ત્રિસલા-સુત ભાંત. ૧

*

એકાકી પાવાપુરીએ, છઠ ભાત સુહ ઝાંણ,

પ્રભુ પહુતા અમૃત પદે, કરૌ સંઘ કલ્યાણ. ૬

(આ પ્રમાણે ૨૪ નમસ્કાર કર્યા પછી અંતે)

ઋષભાદિક ચોવીસ દેવ, જિનરાજ પ્રધાન,

માતપિતા લાંછન વરણ, શ્રમણાદિ વિધાન. ૧

સય અઢાર છાપન સમૈ, સુદિ જેઠ પિજાણુ,

દક્ષિણ દેશે નાગપુર, તિથિ તેરસ ગળુ.

૨

શ્રી જિનભક્તિ પસાયથી, ધમ વરણુવ્યા સુન્દાણુ,

વાચક અમૃતધર્મગણિ, સીસ ક્ષમાકંડયાણુ.

૩

(૧) પ્ર.કા.ભં. (૨) પ.ક.૧૭૮થી ૧૮૬, ચોપડો, મુક્તિ. વડોદરા નં.૨૪૭૨.

[પ્રકાશિત : ૧. ચૈત્રવંદન ચોવીસી.]

(૪૪૫૬) જયતિહુઅણુ સ્તોત્ર ભાષા ૪૧ કડી માહમાપુરમાં
અપ્રદિ - દોહા

પરમ પુરુષ પરમેશિતા, પરમાનંદનિધાંત,

પુરસદ્દાણી પાસે જિન, વંદુ પરમ પ્રધાન.

અંત - મહિમાપુરમાંડત જિનરાય, સુવિધિનાથ પ્રભુકે સુપસાય,
શ્રી જિનચંદ્રસૂરિ મુનિરાજ, ધર્મરાજ્ય જયવંત સમાજ. ૩૯
બંગદેશ સોભિત સુશ્રોત, ઓશવંશ કાતેલા ગોત,
સોભાચંદ-સુત યૂજ્ઞેરમદ્દલ, બ્રાતા તનસુઅરાય નિસલ્લ. ૪૦
તિનકે આગ્રહસે જુ નવીન, જયતિહુઅનકા ભાષા કીન,
વાચક અમૃતધર્મ ગનીસ, સીસ ક્ષમાકંડયાણુ જળીસ. ૪૧

(૧) પ.ક.૩૨થી ૩૫, ચોપડો, મુક્તિ. વડોદરા નં.૨૪૭૨.

(૪૪૫૭) [+] અર્ધમત્તાદિપિ સજ્જાય ૩ હાલ ૨૭ કડી.

[પ્રકાશિત : ૧. મોટું સંજાયમાલા સંગ્રહ.]

(૪૪૫૮) [+] સ્તવવ્રજાદિ

૧ શંખેશ્વર સ્ત. ૨.સં.૧૮૨૬ વૈ.૩. ૨ ન સુરત સહસ્ત્રકણા પાશ્વ
સ્ત. ૨.સં.૧૮૨૮ વૈ.શુ.૧૨. ૩ નવખંડા પાશ્વ સ્ત. ૨.સં.૧૮૩૦ પોષ
લોધા. ૪ પાશ્વ સ્ત. ૨.સં.૧૮૩૪ વૈ.શુ.૫ મહેવા. ૫ ઋષભ સ્ત. ૨.સં.
૧૮૩૪ જ્યે.શુ.૧ આણુ. ૬ સહસ્ત્રકણા પાશ્વ સ્ત. ૨.સં.૧૮૩૬ શ્રા.વ.૮
લોદ્રવા. ૭ ભગવતીસૂત સજાય ૨.સં.૧૮૪૩ ચોમાસું બાલૂચર. ૮ તીર્થ.
યાત્રા સ્ત. ૨.સં.૧૮૪૩. ૯ સંભવનાથ પ્રતિષ્ઠા સ્ત. ૨.સં.૧૮૪૪ વૈ.વ.૫
અજમગંજ. ૧૦ સુવિધિ પ્રતિષ્ઠા સ્ત. ૨.સં.૧૮૪૫ માધ શુ.૧૧ મહિમા-
પુર. ૧૧ [+] પાશ્વ પ્રતિષ્ઠા સ્ત. ૨.સં.૧૮૪૭ વૈ.શુ.૫ મહાજનટોલી.
૧૨ [+] મહાવીર સ્ત. ૨.સં.૧૮૪૭ મા.વ.૨ પાવાપુરી. ૧૩ સ્થૂલભદ્ર
સ્થાપના સ્ત. ૨.સં.૧૮૪૮ પાટલીપુર. ૧૪ [+] મહાવીર સ્ત. ૨.સં.

૧૮૪૮ પો.શુ.૧૫ પાવાપુરી મૂલ્યવંદન સંહિત. ૧૫ [+] [ગિરનારમંડન]
 નેમિ સ્ત. ૨.સં.૧૮૫૪ માગશર શુ.૮ ધાણેરાવના સંઘસંહિત ગિરનારયાત્રા.
 ૧૬ [+] શત્રુજય [ઋષભ] સ્ત. ૨.સં.૧૮૫૪ ચૈ.શુ.૮ શત્રુજય. ૧૭
 [+] અંતરીક્ષ પાર્શ્વ સ્ત. ૨.સં.૧૮૫૫ કા.વ.૧૨ સિરપુર. ૧૮ [+]
 પાર્શ્વ સ્ત. ૨.સં.૧૮૫૮ ચૈ.વ.૧ લોદ્રવા. ૧૯ [+] ઋષભ પ્રતિષ્ઠા સ્ત.
 ૨.સં.૧૮૬૦ વૈ.શુ.૭ દેવીકાટ. ૨૦ [+] સુવિધિ પ્રતિષ્ઠા સ્ત. ૨.સં.૧૮૬૧
 મા.શુ.૨ દેસણોક. ૨૧ સુપાર્શ્વ સ્ત. ૨.સં.૧૮૬૧ કા.શુ.૨ જયપુર. ૨૨
 [+] પાર્શ્વ સ્ત. ૨.સં.૧૮૬૬ કા.શુ.૧૫ શંખેશ્વર મરુધરસંઘયાત્રા. ૨૩
 [+] [ગિરનારમંડન] નેમિ સ્ત. ૨.સં.૧૮૬૬ ચૈત્રી પૂનમ ગિરનાર. ૨૪
 [+] [શત્રુજયમંડન] ઋષભ સ્ત. ૨.સં.૧૮૬૬ વૈ.શુ.૨ શત્રુજય. ૨૫
 [+] પાર્શ્વ પ્રતિષ્ઠા સ્ત. ૨.સં.૧૮૬૭ માધવ લ મડોવર. ૨૬ [+] સંભવ
 પ્રતિષ્ઠા સ્ત. ૨.સં.૧૮૬૯ માધ શુ.૧૩ અઝમેર. ૨૭ સુપાર્શ્વ પ્રતિષ્ઠા સ્ત.
 ૨.સં.૧૮૭૧ માધ શુ.૧ વિકાનેર. ૨૮ હિતશિક્ષા બત્રીસી સં.૧૮૬૮ પૂર્વ.

[પ્રકાશિત : ૧. ઉપાધ્યાયજી શ્રી ક્ષમાકલ્યાણજી વિરચિત ચૈત્યવંદન
 સ્તવન સંગ્રહ, પ્રકા. સુગતચંદ્રજી ઉ. બાંકિયા. ક્રમાંક ૧ અને ૩ની કૃતિઓ.
 એમાં જિનલાલની, ક્રમાંક ૪ની જિનચંદની અને ક્રમાંક ૫, ૬, ૮ અને
 ૧૦ની કૃતિઓ અમૃતધર્મની નામછાપ સાથે મળે છે. ક્ષમાકલ્યાણ પુણ્ય
 આ જ મિતિઓએ એ વિષયની રચના કરી હોય એમ માનવા કરતાં
 ક્ષમાકલ્યાણની રચનાઓની સાથે આ કૃતિઓ મળતી હોઈ સરતચૂકથી
 એમને નામે ચડી ગઈ હોવાની સંભાવના વધુ લાગે છે.]

ગદ્યકૃતિઓ

(૪૪૫૯) આવક વિધિ સંગ્રહ પ્રકાશ (લાપામાં) ૨.સં.૧૮૩૮

તેમણે પાક્ષિકાદિ પડિકમણવિધિ ગદ્યમાં લાપામાં ઉતારી છે. ને છેવટે
 દોહા આપ્યા છે.

અંત - શ્રી જિનચંદ સુરિંદ નિતુ, રાજત ગજરાજત,

વાચક અમૃતધર્મગણિ, સીસ ક્ષમાકલ્યાણ. ૧

સય અઢાર અડતીસ, જેસલમેર સુથાન,

આવક વિધિ સંગ્રહ કીયૌ, મૂલ્ય ગ્રંથ અનુમાન. ૨

કમલાદિમ સુંદર સુમતા, કીધ સહાય પ્રધાન,

જો કુનિ હોય અસુદ્ધ છડા, સો સોધીયો સુખાન. ૩

(૧) સંવત ૧૮૪૭ વર્ષે પ્રથમ આસાદ વદિ ૧ રવૌ લિખતા પં. રૂપચંદ, પં.ન્યાનચંદ, પં.લાલચંદ, શ્રી સુરતિ બિંદર ઓસવાદ મહિલા મધે. ભાઈદાસ નેમીને ધર્મશાલા મધ્યે. શુભં ભવતુ. પ.સં.૧૨-૧૭, પ્ર.કા.ભં. નં.૩૫૭. (૨) શ્રી જિનપ્રભસૂરિકૃત વિધિપ્રપા ૧, ખરતર મંડલાચાર્ય તદ્દણુપ્રભસૂરિકૃત ષડાવશ્યક બાલાવબોધ ૨, સામાચારી શતક ૩, વંદાર વૃત્તિ ૪, પ્રવચન સારોદારવૃત્તિ ૫, આચારદિનકરં ૬, શ્રી જિનપતિસૂરિ સામાચારીપત્રં ૭, શિવનિધાનોપાધ્યાયકૃત લઘુવિધિપ્રપાદિ ૮, ત્રંથાશ્ર વિલોકચ અથં વિધિપ્રકાશો નિર્મિતઃ ઇતિશ્રી શ્રાવક વિધિ-પ્રકાશઃ પરિપૂર્ણતામગમત્. પં.જ્ઞાનસૌભાગ્ય સુનિતા સ્તહેતવે નાગપુર મધ્યે લિપીચક્રે. શે.એ.સો. મુ'બઈ. [જૈહાપ્રોસ્ટા, રાહસૂચી ભા.૧, હેનૈસા-સૂચિ ભા.૧ (૫.૫૮૯, ૬૧૪).]

(૪૪૬૦) પ્રશ્નોત્તર સાધ્શતક (ભાષામાં) ૨.સં.૧૮૫૩ વૈ.વ.૨ બુધ અંત - ઇતિશ્રી વાચનાચાર્ય શ્રીમદ્ભૂતધર્મગણિ વિનેયવાચક ક્ષમાકલ્યાણ ગણિ વિનિર્મિત પ્રશ્નોત્તર સાધ્શતકસ્ય સૂચીમાત્ર ભાષાયામુત્ત-રાધ્મ. શ્રી.

નિષ્પન્નમાનન્દમયૈર્જિનાદૈઃ સમાગ્રિમૈઃ શુદ્ધપદૈરવકમ્
હીંકારદીપ્રં શ્રિતસર્વશકં શ્રી સિદ્ધચકં શરણું મમાસ્તુ. ૧
દોહા

સય અદાર તેપન સમૈ, વદિ વૈશાખ સુમાસ,
બુધવાર સંપૂરન રચો, વીકાનેર સુવાસ. ૧
આર્યા ઉત્તમ ધર્મચિ, યુત્રી સમ સુવિનીત,
નામ બુધ્યાલશ્રી નિમિત, થહ કીતૌ ધરિ ચીત. ૨
ભણસાલી સંધજ વધૂ, મોતૂ નામ ઉદાર,
તાકો કુન આગ્રહ ભયો, જેસલમેર મઝાર. ૩

(૧) ઇતિ વાચક ક્ષમાકલ્યાણગણિકૃત સંક્ષિપ્ત ભાષામય પ્રશ્નોત્તર સાધ્શતકમ્. લેખકપાઠકયો શ્રીરસ્તુ. કલ્યાણમસ્તુ શુભં ભવતુ શ્રી જિન-ધર્મ પ્રસાદાત્. પ.ક.૨૮૮થી ૩૨૨, ચોપડો, મુક્તિ. વડોદરા નં.૨૪૭૨. [જૈહાપ્રોસ્ટા, રાહસૂચી ભા.૧.]

(૪૪૬૧) અખંડચરિત્ર (ભાષામાં) ૨.સં.૧૮૫૪ આષાઢ શુ.૩ બુધ પાલીતાણા

(૧) પ.સં.૩૭, મહિમાલકિત ભં. પો.૨૪.

(૪૪૬૨) યશોધર ચરિત્ર પર ખાલા. ર.સં.૧૮૯૩ જેસલમેર

મૂળ સંસ્કૃતમાં.

(૧) લ.સં.૧૮૯૮ ઇ.વ.ર ભોમ પં. રંગવિજે માંડવી ખંદર વાસુ-
પૂજ્ય પ્રસાદાત્. પ.સં.૧૦૧, ડા.પાલણુ. ઇ.રપ નં.૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૭૮-૮૧, ૩૨૯, ૩૩૧-૩૨ તથા ૧૬૭૪.
પૃ.૩૨૯ પર કલ્યાણુ(ખ.)ને નામે મુકાયેલી 'ગિરનાર ગઝલ' આ કવિની
જ ગણવી જોઈએ, કેમકે કેવળ 'કલ્યાણુ' શબ્દથી પોતાના નામનો નિર્દેશ
કરવાની રીતિ કવિનાં કાવ્યોમાં વ્યાપકપણે જોવા મળે છે. કવિની આ
જ પ્રકારની 'સિદ્ધાયલ ગઝલ' પણ મળે છે. ઉપરાંત જુઓ 'સ્તવનાદિ'-
ની પ્રકાશિતની માહિતી સાથેની સંપાદકીય નોંધ.]

૧૨૮૯. વિદ્યાહેમ

(૪૪૬૩) વિવાહ પડલ અર્થે ર.સં.૧૮૩૦ મા.વ.ર

(૧) પ.સં.૧૧, વધ્.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૭.]

૧૨૯૦. ભાણુવિજય (ત. વિજયપ્રભસૂરિ-પ્રેમવિજયશિ.)

(૪૪૬૪) વિક્રમાદિત્ય પંચદંડ [ચરિત્ર] રાસ ૪ ખંડ પૃ.૭૬૭ કડી
ર.સં.૧૮૩૦ જે.સુ.૧૦ રવિ ઔરંગાબાદમાં

આદિ - અમલ કમલ સમ નયનયુગ, સુરપતિ સેવિત પાય,

પાસ જિણુંદ દિણુંદ સમ, પ્રણમતાં આનંદ થાય. ૧

શુદ્ધા મુધા(?) કિધિ જિણે, દગ પિયુષભરણ,

ફણિધર મણિધર પતિ કર્યો, તાસ નમું વિનયેણ. ૨

નિપટ પ્રગટ સઠ ગુણુ ધણે, સંજુત જેહના ગાત્ર,

તેહને વિહીત ક્ષિણુકમાં, અવિરલ સરસ્વતિ પાત્ર. ૩

એહવિ જે છે ભારતી, ત્રિભુવન વ્યંજે સક્ત,

તે આપો વર ભારતી, જાણીને નિજ ભક્ત. ૪

અષ્ટ કઠિન જે ઉપલ સમ, જડ વચનપ્રહારેણ,

કૃત મૂર્તિ તે શરૂ તણા, પદ પ્રણમું હરખેણ. ૫

કવિ અનેક છે ભૂતલે, એકએકથી ધણા દક્ષ,

તે આગલિ મુઝ આતુરિ હાસ્યકામ પરતક્ષ. ૬

તો પિણુ શાંતસુધારસે મુઝ કવિતાઈ વચન,

ઉત્તમના સહેજે હોઇ પરઉપગારી મત્ર. ૭

અનુબંધ સકને કરે વાગ્મી અને પ્રતિકુલ,
 વાગ્મીને સકતા કરે પંડિત પ્રકૃતિ મૂલ. ૮
 દાન શિયલ તપ ભાવના કહ્યા ભેદે એ ચાર,
 ભેદ જિણે જે અભ્યસ્ય તિહાં તેહના અધિકાર. ૯
 ઇહાં તેા વિક્રમ ભુપનેા દાનગુણે વિસ્તાર,
 શીલગુણે જે અલંકર્યો કરે વલી પર-ઉપગાર. ૧૦
 વિક્રમધર રાંધિ ઘણી ગુણમણીની ભંડાર,
 તેહમાં શીલવ્રત ઉપરિ લીલાવતિ અધિકાર. ૧૧
 સત્ય વચન અંગિકયુઁ મૃષા કર્યો પરિહાર,
 તે નૃપ લીલાવતિ તણેા રચુઁ ચરિત્ર ચિત્ત ધાર. ૧૨
 પ્રથમ તિહાં વિક્રમ તણેા ઉત્પતિ સરસ સંબંધ,
 અનુક્રમે લીલાવતિ કથા કહેસ્યું સીલપ્રબંધ. ૧૩
 રસ રસિક સંબંધ જસ્યો વક્તા પિણુ તિમ. હોય,
 શ્રોતા તિમ હૃદય રસિક જે એહ રસ સમ નહિ હોય. ૧૪

અંત - હાલ ૪૩. રાગ ધન્યાસી. તપગણકો સુદતાંન કહાવે - એ દેશી.
 શ્રી જિનમાર્ગ સુરગિરિ ભૂવલયે તપગચ્છ નંદનવન છેજી,
 તિહાં મુનિજન સુરરમણતર સમ જ્ઞાનસુગંધ તાં ધન છેજી. શ્રી.૧
 તે તર માંહિ સિરદારશ્રી વિજયશ્રી વિજયદેવ સુરિદાજી,
 જસ આણા ચિદ્ધ પંડે ચાવી નમ્યા અનમી જે નરીદાજી. ૨
 દેસ સયલમાં જેહને નામે ગચ્છ સિરદાર કહાવેજી,
 એ ગુણુ પુરણુ પુણ્યાઢ્યપણાનેા જગમાં પ્રસિધતા થાવેજી. ૩
 તે ગણુધરનેા પદ ઉદયાયલ તિહાં ઉદયા સરવી સરખાજી,
 શ્રી વિજયમલ સૂરીશ્વરજી જસ તપતેજે સહુ હરખ્યાજી. ૪
 જેહને તેજે ઉપાધિ કુમતિ તિમ મુખ ભુંઠા થઈ નાઠાજી,
 પાલી અખંડપણે સુરપદવી પ્રતિકુલ થયા તે થાઠાજી. ૫
 શુધ ભાષક શુધ માર્ગ આરાધક વર્તાવે શુધ પંથેજી,
 કલિકાલે ગૌતમ સમ ભાખ્યાં જેહવા કહ્યા છે. પ્રાંથેજી. ૬
 એહવા શ્રી વિજયમલસુરિના પદધર થયા ગુણવંતાજી,
 શ્રી વિજયરત્ન સૂરીશ્વર જ્ઞાની સુરીપદ સોલ લહંતાંજી. ૭
 તસ પટદારે સોભાકારી શ્રી વિજયક્ષમા ગણુધારીજી,
 તપ જપ સંયમતા ખપકારિ થયા જે ઉચિત આચારીજી. ૮

તેહને પાટે શ્રી વિજયદયાસુરિ ભુરિ ચારિત્ર વરદેહાળ,
 મોહે નરનારી જાણે અમ નાથ દેસના અમૃતપરવાહોળ. ૯
 પટધર તેહના લાયક નાયક શ્રી વિજયધર્મ સૂરીદાળ,
 શ્રી જિનશાસન ઉઘોતકારી વાણીગુણ મોહે નરીદાળ. ૧૦
 તેહને રાજ્યે એ રાસ રસીકો કીધો ગુણીગુણ ગાયાળ,
 પૂર્વચરિત્ર વિક્રમતાં જોઇ પૂર્વ સારએ નિરમાયાળ. ૧૧
 શ્રી વિજયમલ સૂરીશ્વરના પદકજ અંતેવાસીળ,
 ગીતારથ-પદ સાર્થક જેહમાં જ્ઞાનામૃતના વિલાસીળ. ૧૨
 પંડિત પ્રેમવિજયનો સેવક ગુરુઆણા શિર ધારીળ,
 ભાણુવિજય વિક્રમ ભૂપતિનો રાસ રચ્યો સુખકારીળ. ૧૩
 પ્રથમાભ્યાસે ખાદ્યવિલાસે સહજનિ રમત કીધીળ,
 સજ્જન લુધજન શોધી લેજ્યો જિમ હોઈ ચિત્તની શુદ્ધિળ. ૧૪
 સંવત પૂર્ણ હુતાસન વસુ સસી જેષ્ઠ માસ સુદ દસમીળ,
 રવીવારે વણિ સ્વાતિ નક્ષત્રે શિવયોગ તે સિવધર્મિળ. ૧૫
 પુરણ રાસ એ તે દિન કીધો ઉષ્ણ-અમૃતરસ પીવોળ,
 અવરંગાખાદમાં કારજ સીધા ગુણીઈ અંગીકરી લીધોળ. ૧૬
 શ્રી ગોડી પાચ્છીની મુનીજરે નિજ ગુરૂની કૃપાથીળ,
 ઇચ્છાવંછા થઇ એ પુરણ વિક્રમગુણ ગાવાળ. ૧૭
 ચિત્તપ્રમાદે મતિકદ્વપનાએ ન્યૂનાધિક વાત કહેવાઈળ,
 મીઠાદુઃકંટ ત્રિકરણ સુધિ મુઝને હોજો સુખદાઇળ. ૧૮
 વલી જિનવાણી વિરદ્ધ કહાણી તસ મીઠા દુકૃત હોજોળ,
 સંઘ સમક્ષ કર જોડી કહું હું, સાંત સુધારી લેજોળ. ૧૯
 નિશ્ચય રહો એ રાસ તિહાં લગિ જિહાં લગિ ધ્રુ અને તારીળ,
 જિહાં લગિ મેર સસી રવિ તિહાં લગિ જિનધર્મ સામાચારીળ. ૨૦
 એ ગુણીના ગુણ ભણસે ગુણસે તસ ઘર મંગલમાલાળ,
 કહ્યો ખંડ ચોથો ત્રેતાવીસ હાલે ભાણુ લહે ઋદ્ધિ વિસાલાળ. ૨૧

(૧) ગાથા પા૭૯૭ લીલાવતિચતુર્થવેલાનજ્ઞપાવિતા તસ્યાઃ પાણી-
 ગૃહણ દૃત્વા સ્વદેશગમનઃ શ્રી સિદ્ધસેનમુખે ધર્મ પ્રાપ્ય શ્રી અવંતિપાર્શ્વ-
 તીર્થઉદ્ધારકરણું દેશસાધને શાલીવાહનરાજા હસ્તે મૃત્યુપ્રાયણ વિક્રમસેન
 તત્પુત્રપદસ્થાપનઃ શ્રી મુનિચંદ્રાચાર્યેપદેશા લીલાવતિદીક્ષાસુગતિપ્રાપ્ણુ
 નામ્નો ચતુર્થ ખંડ સમાપ્તઃ સં. ૧૮૭૩ પો.કૃ.પક્ષે ૧૧ શ્રી મિસાણા

મધ્યે જૃહસ્પતિવારે સકલ પં. શ્રી રંગવિજયગણિ તત્સીધ્ય પં. શ્રી ભીમવિજયગણિ શિ. હેમવિજય તત્સીધ્ય તેજવિજયેણુ લિ. પ.સં.૧૪૨-૧૮, ડે.ભં. દા.૪૧ નં.૭. (૨) સંવત્ ૧૮૬૧ વર્ષે માસોત્તમ માસે શકલપક્ષે વૈશાખ માસે ચંદ્રવાસરે ૧૨ દીને લખીતં પં. ભક્તિવિજયગણી શ્રી આણુસમા નગરે શ્રી ભટેવા પાર્શ્વનાથજી પ્રસાદાત્ ક્રેયઃ ક્રેયઃ. પ.સં. ૧૧૮-૧૭, અપૂર્ણ - ત્રણ ખંડ માત્ર, પ્ર.કા.ભં. વડો. નં.૨૨. (૩) લિ. પં. રાજવિજયગણિના ગણિ કુશલ વિજય વાચનાય સં.૧૮૬૮ શાકે ૧૭૩૩ ભાદ્રપદ શુ.૧૦ કર્મવાટયાં સુરાચાર્યવાસરે શ્રી પાર્શ્વદેવ પ્રસાદાત્ તપાગચ્છે ભ. વિજયજિનેંદ્રસૂરિ રાજ્યે. પ.સં.૧૯૦-૧૫, ઈડર ગોરજી ભં. નં.૧૧૮. (૪) સંવત્ ૧૯૩૩ના ચૈત્ર વદી ૫ વાર સોમે શ્રી ખેડાનગરે શ્રી ભીડભંજન અમીઝરા પાર્શ્વનાથ પ્રસાદે ભ. વક્રીલ વરજલાલ વેણીદાસ સ્વઆત્મા પરમાર્થે લખ્યો ભૂલચુક મીઝામીદુકડં. પ.સં.૧૩૭-૧૫, ખેડા ભં. દા.૭ નં.૮૯. (૫) રત્ન.ભં. [સુપ્રગૂહસૂત્રી, હેનૈઝાસૂત્રિ ભા.૧ (૫.૫૬૧).]

(૪૪૬૫) + ચોવીશી

આદિ - મોરા સ્વામી હો શ્રી પ્રથમ જિણુંદેકે, ઋષભ જિનેશ્વર સાંભળો,

અંત - ધ્યેય સ્વરૂપે ધ્યાય તમને જે, મનવચકાય આરાધે રે,

પ્રેમ વિબુધ ભાણુ પભણુ તે નર વર્ધમાન સુખ સાધે રે.

પ્રકાશિત : ૧. ચોવીશી વીશી સંગ્રહ પૃ.૨૯૩થી ૩૦૬. [૨. ૧૧૫૧ સ્તવનમંજૂષા.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૩૪-૩૮.]

૧૨૯૧. ઋષભસાગર (ત. જશવંતસાગર-જૈનેંદ્રસાગર -

આગમસાગર અને વિનોદસાગરશિ.)

(૪૪૬૬) વિનયચર રાસ ૪ ઉદલાસ ૫૮ દાળ ૧૫૩૦ કડી ૨.સં.૧૮૩૦ ભાદ્રવા શુદ્ધિ ૧૫ શુધ પોરબંદર

આદિ - દોહા

પાર્શ્વનાથ જિનવર પ્રણમ્ય, ત્રેવીસમો જિન તાસ,

અલિય ઉપદ્રવ ઉપશમે, વારે ગઈવાસ.

૧

પન્નગ રાખ્યો પરિજલત, અદ્ભૂત કર્યો ઉપકાર,

સુરપદવી આપી સરસ, ધન્ય વિશ્વઆધાર.

૨

હંસાસન બેઠી હસત, વસત હૃદયઆવાસ,

પ્રગટપણે પરમેશ્વરી, ઉદયો જ્ઞાનઉભસ.

૩

સાંનિધકારી શારદા, વરદાતા સુવિશાલ,	
નમતાં તુઝ પદ નિત પ્રતે, મુઝ હોઈ મંગલમાલ.	૪
ગુરુ દાતા શુભ જ્ઞાનના, ધ્યાનહે તાસ ધરેય,	
ઉત્તમ અક્ષર ઘો ઉક્ત, એહ ઉપગાર કરેય.	૫
જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર ગુણ, ચિત ધારે જે સુંપ,	
અષ્ટ કર્મ વેરી અટલ, ક્રોડ તરે ભવકુપ.	૬
એહવો શાસ્ત્રો આખીયો, સુખદાયક સ્વયમેવ,	
ત્રિગુણે ભાખ્યો ત્રિજગગુરુ, સખ દેવનકે દેવ.	૭
ત્રિવિધ માગ્ એ મોક્ષનો, જ્ઞાન દર્શન ચરિત્ર,	
જ્ઞાન તણાં સાધન કર્યાં, હોઈ પુન્ય પવિત્ર.	૮
પિણુ તે વિનય કીયા થકાં, જ્ઞાન લહે ભરપૂર,	
ફલપ્રાપ્તિ નવી પામીછ, વિના ખીજઅંકૂર.	૯
આરાધન તુમે આદરો, લાયક ભવિષ્યલોક,	
મુરખચટ તણી પરે, થિર લહો વંછિત થોક.	૧૦
કિણુ વિધિ તિણુ સાધન કિયો, જસ થયો સકલ સંજોગ,	
ઋદ્ધિ રાખ્ય પામ્યો રમણી, ભલા સંપૂરણ ભોગ.	૧૧
ઠણુરસાયનની પરે, કૌતિકકથા કહેસ,	
રસિક જનને રીજવા, વણુવું અધિક વિશેષ.	૧૨
મન નિશ્ચલ કરી માનવી, સાંભલજ્યો ચિત લાય,	
ઉત્તમના ગુણુ ગાવતાં, વંછિત સધલાં થાય.	૧૩

અંત -

હાલ રપ રાગ ધન્યાસી.

એહવા વિનય તણુ ગુણુવણુન જાણુજ્યો ભવિ પ્રાણીજી,
 વિનયમૂલ ધર્મ તે પામી, અનુક્રમે લહે શિવરાણીજી.
 વિનય ઉપર એ રાસ રચના, કીધી મનઆણુદેજી,
 વિનયવંત તે પ્રાણી જાણી, તેહના પદ સહુ વંદેજી.
 પંડિત તો કોઈક કવિ કુળ, જોડે ગ્રંથ જે જોઇજી,
 મેં તો ખાલકની પરે એહવી, રમત કીધી સોઇજી.
 મોટાના ગુણુ ગાતાં મુઝને કાંઈ ન થાયે ત્રાટાજી,
 ખાધાં તનની જુખડી ભાગે, વાંકો ચૂંકો રોટાજી.
 અધિકોઓછો અક્ષર હોએ, તેહ સમારી કરજ્યોજી,
 તેહનો દોસ જે મુઝ મત દેજો, હિયડે એહિ જ ધરજ્યોજી.

મત કલ્પના જે અક્ષર ભાખ્યા, કવિઘટના કરી જેઠવીજ,
 સકલ સભા સમક્ષે દાખુ, મિછામિદુકક તેઢવીજ.
 તપગચ્છનાયક જગજસવાયક, દિનદિન તેજ સવાયાજ,
 શ્રી વિજયદંયા સૂરીસર રાયા, સુરિનર જસ ગુણ ગાયાજ.
 તસ પાઠે દિનકર સમ ઉદયો, શ્રી વિજયધર્મ સૂરીદાજ,
 કલ્પતરૂની ઉપમા જેહને, પ્રતપો જિહાં રવિચંદાજ.
 પૌરજિહર ચૌમાસૂં કીધું, શ્રી વિજયધર્મ સૂરીસજ,
 તેહ તણી સેવામાં રહીને, રચીઓ રાસ સુગીસજ.
 જે કોઈ ભવિયણ ભણુસ્યે સુણુસ્યે, તસ ધર મંગલમાલાજ,
 દિનદિત સંપત બહુલી મીલસ્યે, વાધસ્યે જકજમાલાજ.
 સંવત્ ગગન વન્ની [વન્નિ] તે જણો, સિદ્ધિ ચંદ્ર એ માણોજ,
 ભાદ્રવા શુદ્ધિ પૌનમ પુધવારે, સંવત્સર સુપ્રમાણોજ.
 પંડિત માહે સકલશિરોમણી, જશવંતસાગર સાચાજ,
 તેહના શિષ્ય પંડિત ગુણપૂરા, જૈનેંદ્રસાગર કવિરાયાજ.
 તાસ શિષ્ય પંડિત સુર વાર, મહામતિવંત દીદારજ,
 આગમસાગર ગુણના આગર, શુદ્ધ મંથમતિધારજ.
 તેહ તણા લઘુ બ્રાતા લાયક, વિનોદસાગર કવિરાયાજ,
 તાસ શિષ્ય ચરણાંબુજસેવક, ઋષભસાગર ગુણ ગાયાજ.
 એથો ઉલ્લાસ સંપૂર્ણ કીધો, પચવીસ હાલ પ્રસીધોજ,
 મોટાના ગુણ ગાયા વાર, પામે બહુલી ઋધોજ.
 ચાર ઉલ્લાસની હાલ મલીને, અઢાવન અનૂપજ,
 મત-સાર મેં રચના કીધી, વાચજ્યો ધરીને સુંપજ.
 જ્યાં લગે દ્રુ ને તારા અવિચલ, રહેસ્યે નક્ષત્રમાલાજ,
 ત્યાં લગે ભવીયણ ભણુસ્યે ગુણુસ્યે, એહ જ રાસ રસાલાજ.
 પૌરજિહરમંડળ સુખદાહ, સોલમા શાંતિ જિનરાયાજ,
 વાસુપૂજ્ય શીતલ સુખકારી, નિત પ્રતે વંદુ પાયાજ.
 જે ભાવે શ્રોતા શુદ્ધ સુણુસ્યે, વિનયગુણ આદરસ્યેજ,
 દિનદિન ઉચ્છવ અધિક મહોછવ, વંછિત ઋષભનાં ફલસ્યેજ.

(૧) ઇતિ શ્રી વિનયોપરિ વિનયચંદ્ર એષ્ટિપુત્રકથા પ્રાકૃતખંધે વિનય-
 ચંદ્ર જસવર્ણન, રાજ્ય નિઝગૃહે આગમન, ત્રયસીપાણીગૃહધુ, માતૃપિતૃ-
 મીલન, સંજમાધિકાર નિર્વાણગમન ચતુર્ભિઃ કલાપકેત ચતુર્થોદલાસઃ

સર્વગાથા ૧૫૩૦ ગ્રંથાગ્રંથ ૨૨૦૦ છે. પૂજ્ય ઋ. શ્રી માલજી શિ. પાંડવ તત્ત્વમધ્યે સિ. ઋ. શિવજી માલજી શિ. મોતીચંદ ઋ. ડાહવજી એલા ચાંપસી પડનહેતવે શ્રી જૈનડિયા બિંદરે સં. ૧૮૭૮ વર્ષે શકે ૧૭૪૩ પ્રવર્તમાને મૃગશીર્ષ માસે કૃષ્ણપક્ષે ૧૪ રવૌ, ખત્રી સૂદરજી સવજી રાજ્યે સિખિતવા. પ.સં. ૫૩-૧૫, રા.પૂ.અ. [ડિકેટસાગલાવિ, મુપુગૂહસૂચી, રાહ-સૂચી ભા.૧.]

(૪૪૬૭) + પ્રેમચંદ સંઘવણું ન રાસ અથવા સિદ્ધાચલ (શત્રુજય)

રાસ (ઐ.) ૨૧ હાળ ર.સં. ૧૮૪૩ જેડ વદિ ૩ સોમ સુરતમાં

મોદી લવજીસુત પ્રેમચંદ મૂળ અમદાવાદના તે સુરત આવી રહ્યા અને સં. ૧૮૩૦માં સિદ્ધાચલને સંઘ કાઢી સંઘપતિ થયા. સિદ્ધાચલ પર મંદિર બાંધવાનો વિજયધર્મસૂરિના ઉપદેશથી મનોરથ થતાં બોડિયાર કુંડ ઉપરની ભૂમિમાં દેવાલય શિખરબંધ કરાવ્યું, તે પૂરું થતાં સુરતમાં પ્રતિજ્ઞા મુહૂર્ત જોવાવતાં (સં. ૧૮૪૩) મહા શુદ્ધ એકાદશી સોમવારનું આવ્યું. સુરતસંઘને પોતાની સાથે યાત્રા કરવા વિનંતિ કરી. અગાઉ પણ કચરા-સુત તારાચંદ સુરતથી સંઘ કાઢ્યા હતા. પ્રેમચંદ, હેમચંદ અને જયચંદ એમ ત્રણે ભાઈઓએ સંઘપતિનાં તિલક ધરાવ્યાં. એવામાં પાટણના બોધલશાએ આ સંઘમાં ભાગ આપવાનું સ્વીકારવા કહ્યું. સંઘ પોષ શુદ્ધ બીજ ને સોમે નીકળ્યો. કંઠોતરી સંઘોને મોકલી હતી તેથી ગામગામના સંઘના માણસો એકઠા મળ્યા. વડાણમાં જઈ પહેલાં ભાવનગર જીતયાં. પછી ગાડાં રથ વગેરેમાં પાલીતાણે આવ્યા. લલિતાસર પાસે ડેરા નાખ્યા. પાલીતાણાના રાજા ઉતડજીને તેડયા ને સંઘનું મુંડકું સંઘવીએ ચુકાવ્યું. ઉદયસાગરસૂરિ સાથે સંઘવીએ ગિરિને જોઈ આનંદશુભ પ્રાપ્ત કયું. પછી સંઘે અંબડ વાવમાં સ્નાન કયું. ભૂખણુદાસે ત્યાં શોભા કરી. સંઘ તલેટીએ જઈ કુંગર પર ચઢ્યો. નીલી પરબ, કુમારકુંડ, ઢિંગલાજીને હોરો, જલકુંડ થઈ મૂલકોટ આવ્યા. સુખાલશાહની કરાવેલી પોલ, વાઘજી-પોલ, ચક્રેસરી માત, આદીશ્વર, રાયજીતલે ઋષભ પગલાં. આમ મૂલકોટમાંથી બહાર આવી બહારનાં દેરાં વાંઘાં. સૂરજકુંડ, પછી અદ્યુદ રૂપે આદીશ્વર, શિવાસોમનું ચોમુખ, પાંડવદેહકુંડ, છીપાવસહી. પછી બોડિયાર ઉપરનું શિખરબંધ મંદિર પોતે કરાવેલું જોઈ સંઘપતિ હરખ્યા. વિધિસર બિંબ બેસાડ્યું. આઠ દિવસ ઉત્સવ. પાલીતાણે સ્નાત્તમહોત્સવ. ત્યાં રહેતા ઉત્તમવિજયને સંઘવીએ કહ્યું કે સદ્ગુરુ શ્રી વિજયજિનેંદ્રસૂરિ

આવે તો સારું. પત્ર મોકલ્યો. મઢાથી પાલણુપુરના માણિભદ્રની યાત્રા કરી. આવીશ એમ ઉત્તર આવ્યો. પાંચ સાધુ સહિત માણિભદ્રની યાત્રા કરી સમઉ ગામ આવ્યા. ત્યાંથી નીંબડા, સિહોર માહા શુદ્ધિ આદમે આવ્યા. ને ત્યાંથી પાલીતાણે આવ્યા. સામૈયું. સંઘવીએ સૂરિજને પૂછતાં પોતાનો વિહાર જણાવ્યો : “અણુદગિરિ ભેટી શિવપુરી (સિરોહી) ચોમાસું કીધું, માગશરમાં વિહાર કરી રોહાઈદેસ, જાંભણવાડા વીરપ્રભુ, જીવિતસ્વામી, લોટાણા આદીશ્વર, વસંતપુર શાંતિનાથ, હમીરપુરનો કારણીવાળો પ્રાસાદ, ત્યાંથી શેત્રુંજ તમ આગ્રહથી આવતાં માણીભદ્ર ભેટી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ વંદી અહીં પાલીતાણે આવ્યા.” પછી ગિરિ પર જઈ યાત્રા કરી. નવા દેરાસરને જોઈ ખીજે દિને પ્રતિષ્ઠા કરવાનું હતું. (પછી ઋષભચરિત્ર આવે છે.) ઋષભચરિત્ર પ્રેમચંદ સંઘવીનું કરાવેલું બહુ સુંદર હતું. તેની પ્રતિષ્ઠાનો પંચકલ્યાણઉત્સવ કર્યો. પ્રેમચંદ સંઘવીની બહેન તેજકુંવર સ્વર્ગસ્થ થઈ હતી તેનો ઉદ્દેશ્ય અહીં કર્યો છે. તેને શંખેશ્વર પાર્શ્વ પ્રત્યે ધ્યાન હતું તેથી ૧૮૩૦માં શંખેશ્વરનો સંઘ કઢાવ્યો હતો ને તેનો જીવ દેવ થઈ આ સંઘને સાંનિધ્ય કરતો હતો એમ કવિ કહે છે. વિજયજિનેન્દ્રસૂરિએ ઉક્ત નવા મંદિરમાં બિંબની અંજનશલાકા કરીને પાંચમને યુધવારે બિંબ-પ્રવેશ - પ્રતિષ્ઠા કરી બોધલશાની પત્ની વીજી વહુએ વધાવ્યાં, દાન કર્યાં. ગામમાં આવી ત્રણ સૂરિઓને બોલાવી વહોરાવ્યું. સાધુઓને વસ્ત્રાદિ વહોરાયાં. સર્વ ગામના સંઘને જમવા નોતર્યા, ને જમાડયા. ઇંદ્રમાલાને ૧ દિન આવ્યો. મહા વદ પાંચમે રથયાત્રા. પ્રેમચંદ સંઘવી, હેમચંદ, જયચંદ અને બોધલશાહે માલ પહેરી, આદીશ્વરને વાંદી શેત્રુંજ નદીમાં સ્નાન કર્યું. શ્રીજીને સુરત આવવા વિનંતિ કરી તે તેમજી સ્વીકારી. સંઘ પાલીતાણાથી સિહોર, ભાવનગર, ઘોઘા, ભાવનગર આવી ત્યાંથી કેટલાક વહાણમાં સુરત ગયા, ને સંઘવી ને સૂરિ ખંભાત તરફ ચાલ્યા. વરતેજ, પીપલી, સાબરમતીથી ખંભાત આવ્યા. ત્યાંનાં ચૈત્યોનું વંદન. શ્રીજી ત્યાં રહી પેટલાદ ગયા. સંઘ જંબૂસર, કાવી ગંધાર, ભરૂચ, અંકલેસર થઈ સુરત આવ્યો. શ્રીપૂજ્ય પેટલાદ, કાવી, જંબૂસર, મીયાંગામ, ભરૂચ થઈ વરિયાવે આવ્યા. ત્યાં સુરતસંઘ સામે આવ્યો ને સુરત લઈ આવ્યા. સાથે પુશાલવિજય વાચક હતા.

આદિ -

હુહા.

સમર માત ચક્રેસરી, વાણી આપ વિગત,

- ગુણ ગાઠસ ગિર્યા તણા, આછી ધરે ઉક્ત. ૧
જંખૂદીપ દ્વીપાં સિરે, ભરતખંડ સુભ દાંમ,
અવર દેશ દીસે અધિક, પિણુ ગુજ્જર સમા ન ધામ. ૨
તખત સેહર દીડા ઘણા, અધિક એકથી એક,
સુરતિ સેહર સુકાંમણો, વાર જિહાં વિવેક. ૩
તિણુ નયરી વ્યવહારીયા, ધનદ સમા ધનપાત્ર,
ગ્યાંનિ અધિક ગુણેં ભર્યા, ગ્યાયક નિરમલ ગાત્ર. ૪
સંધપતિ-તિલક સોહાંમણો, આગે હુઆ અસેસ,
પિણુ પંચમ આરે અધિક, વણુતક સંવિસેસ. ૫

અંત -

હાલ ૨૧મી ધન્યાસી.

- મેં તો વીર જિણેસર ધ્યાયા, ઇણુ પરે તીરથના ગુણુ ગાયા,
અનુભવ પુરણુ પાયા, ધનધન શ્રી મહેધી માયા;
જિણેં જગદીશ્વર જાયા રે મેં સંધ તણા ગુણુ ગાયા. ૧
નાભીનરેશ્વરકુલ-અલવેસર, આદિકરણુ અરિહંતા,
સુરતર દેહડ સેવા તુજ સારે, ભયભંજણુ ભગવંતા રે
મેં શેત્રુજાના ગુણુ ગાયા. ૨
ધનધન કુલ આવકનો પામી, સાંભલી સદગુણવાણી,
સંધપતિ નામ ધરાવે સંધમાં, ધનધન તે જગ પ્રાણી રે. મેં. ૩
સંધવી તો ધન ખરચી જગમાં, કીધો ઉત્તમ દાંમ,
તેહ તણાં ગુણુ ગાતાં માહરે, હિયડે પુગી હાંમ રે. મેં. ૪
લવજસુત લાયક જસ લીધો, પ્રેમચંદ સુપ્રસિધ્ધો,
હેમચંદ જયચંદ ગુણુરાગી, કારિજ સુકૃત કીધો રે. મેં. ૫
પાટણુ નગરનો પુન્યપ્રભાવક, યોધલસા ગુણુરાગી,
ભાગ સંધમાં ભાવે દીધો, સાચો જસસોભાગી રે. મેં. ૬
તપગજનાયક જગજસવાયક, શ્રી વિજયધરમ સૂરીરાયા,
તસ પટ-ગગન-પ્રભાકર ઉદયો, દિનદિન તેજ સવાયા રે. મેં. ૭
શ્રી વિજેજિણેંદ્ર સૂરીસ્વર સાહિબ, સહસકિરણુ રવિ સોહે,
સુરત સેહર ચોમાસું રહીયા, ભવિગ્નના મન મોહે રે. મેં. ૮
તેહ તણી સેવામેં રહીને, રાસ રચ્યો સુખકાર,
સુણસેં ભણસેં ભાવે જે નર, તે લહસ્યેં ભવપાર રે. મેં. ૯
શ્રી સુરતમેં જે દેહરા પ્રભૂના, નાનામોટા જેહ,

ત્રિકાલ નિત પ્રભુજને પ્રણમું, નિપટ ધરીને નેહ રે. મેં. ૧૦
 શ્રી સુરતનો સંઘ વડલાગી, જઈત ધરમનો રાગી,
 શ્રીજને વાંદી સંઘ હરખ્યો, ભાગ્યદિસા સુભ જાગી રે. મેં. ૧૧
 વઢિ વેદ સિદ્ધિ ભૂ સંવત્સર, જોષ વદિ તિથિ તીજ,
 સોમવાર સંપૂરણ રચના, કાધી મનની રીઝી રે. મેં. ૧૨
 ઈકવીસ હાલની રચના સારી, શ્રોતાજનને પ્યારી,
 રૂપભસાગર કહે ભાવે ગાવો, સાંભલજ્યો નરનારી રે. મેં. ૧૩
 કલશી

ઇમ થુણ્યો સ્વામી શિવહ ગાંમી, વિમલગિરીમંડળ ધણી,
 પ્રભૂ ધ્યાન ધરતાં સેવ કરતાં, વાત એહ રૂડી વણી
 તપગછરાજ વડ દિવાજ, શ્રી વિજયજિજ્ઞેંદ્ર સૂરીસ્વરો
 સાગર વિષુધ વિનોદ સેવક, રૂપભ જયલચ્છી વરો.

(૧) ઇતિ શ્રી વિમલગિરીવર્ણન સંઘજલ્કમાંન સંઘવીવર્ણન શ્રી
 સિદ્ધાયલ રાસ સમાપ્ત. સંવત અઢાર ત્રેયાલીસ વર્ષે દ્વિતીય શ્રાવણ
 વદિ ૫ દિને સમાપ્ત. લિખત રૂપભસાગરેણ શ્રી સુરતિ બિંદરે શ્રી
 સુરતમંડળ પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત મોદી શ્રી લવજી તતપુત્ર સંઘવી શ્રી
 પ્રેમચંદ્ર સંઘ વરણન રાસ સમાપ્ત. શ્લોકસંખ્યા ૭૩૫, પ.સં.૧૫,
 લીં.ભં. નં.૨૩૭૬. (કવિના હસ્તાક્ષરની પ્રત). (૨) લ.સં.૧૮૪૪, પ.સં.
 ૨૪, લીં.ભં. નં.૨૬૦૧. [લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. સૂચપુરનો સુવર્ણયુગ યાને સુરતનો જૈન ઇતિહાસ
 પૃ.૧૬૮-૨૫૨. [૨. સૂચપુર રાસમાળા પૃ.૫૬-૮૬.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૫-૭૩. 'વિનયચટ રાસ'નો ર.સં.
 ૧૮૪૦ નોંધાયેલો, પરંતુ અન્યત્ર સર્વત્ર સં.૧૮૩૦ મળે છે ને એને ટેકા
 આપનાર 'વદિ' પાઠ પણ મળે છે. શ્રી દેશાઈએ 'વચીતે'માં 'વનધિ'
 (=સમુદ્ર=૪) શબ્દ કે 'વન્ન' (=વર્ણ=૪) શબ્દ વાંચ્યો હશે ?

પ્રથમ આવૃત્તિમાં ર.સં.૧૮૪૨નો 'શત્રુજય રાસ' પણ અલગ
 નોંધ્યો છે પણ બન્ને રાસ એક જ હોવાની સંભાવના કરી છે. એ
 રાસની નોંધ લીં.ભં.ની નં.૨૬૦૧ની પ્રતને આધારે કરી છે. એ પ્રત
 લીંહસૂચીમાં પણ ર.સં.૧૮૪૨ જતાવે છે. પણ કૃતિ એક જ હોવાની
 ખાતરી કરી લીધેલી છે. રચનાસંવતના ફરકમાં ડોઈક ભૂલ કારણભૂત
 હોવા સંભવ છે.]

૧૨૯૨. મેઘરાજ (લોં. જગજીવનશિ.)

જગજીવન જુએ આ પૂર્વે નં.૧૨૪૧.

(૪૪૬૮ ક) જ્ઞાનપંચમી સ્ત. પદાલ ર.સં.૧૮૩૦ ચોમાસું વિરમગામ આદિ - દુહા.

શ્રી ચણીસેં જિન નમી, નવનિધિ-સિદ્ધિ-દાતાર,
ગણધરને પ્રણમી કરી, ગુરુ નમી ગ્યાંતદાતાર. ૧

કાર્તિક શુદ્ધિ સૌભાગ્યપંચમી, જેહનં શાસ્ત્રે વખાણુ,
તેહ તણા ગુણુ લેશ કહું, વિસ્તર શાસ્ત્રથી જ્ઞણુ. ૨

અંત - કલશ

હાંકાગણે પ્રવર પ્રભાકર રૂપ જીવજી ગણધરો,
તસ પરંપરાયેં ગુજરાતી ગણે જગજીવનજી મન ધરો. ૬૦

તસ શિષ્ય ગણી મેઘરાજ જંપે વીરમગાંમ રહી ચોમાસ એ,
સંવત અઢાર ત્રીસે સંવચર સંધને હરખઉલ્લાસ એ. ૬૧

(૧) સં.૧૮૫૪ આસાદ વદિ ૯ દિનેં ચૂઓઈ બિંદરે ચોમાસાં પ
રહાં. સંઘાડો શ્રી સ્થીવરજીના શિષ્ય પૂ. શ્રી. ૫ શ્રી લખિયદજી તત્તશિ.
ન. પૂ. કાકુરસીજી તત્તશિ. ન. શંભૂરાંમ. પ.ક.૭૨થી ૭૫, અનેક સ્ત-
વનાદિ સંગ્રહ, મુક્તિ. જૈન જ્ઞાનમંદિર વડોદરા નં.૨૪૬.

(૪૪૬૮ ખ) પાર્થજિન સ્ત. ૯ કડી ર.સં.૧૮૪૧

આદિ - પાસ જિણેસર વીનવૂ રે લાલ, વીનતડી અવધાર.

અંત - સંવત અઢાર એકતાલમે રે લાલ, રહી ચોમાસ શુભ કાજ રે.
કહે શ્રી પૂજ્ય જગજીવન તણો રે લાલ, શિષ્ય ગણી મેઘરાજ રે.

૯ પા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૩૩-૩૪.]

૧૨૯૩. સુજાણુ (લોં. લીમશિ.)

(૪૪૬૯) શિયલ સઝાય ૩૨ કડી ર.સં.૧૮૩૨ ચોમાસું સુરતમાં

આદિ - આદર જીવ ક્ષમાગુણુ આદર - એ દેશી.

શીયલરતન જતને કરી રાખ્યો, વરજો વિષયવિકારજી,
શીયલવંતે અધિયલ પદ પામે, વિષય સલે સંસારજી. ૧

અંત - સંવત અઢાર નેં ખત્રીસ વષેં, સુરત બિંદરે ચોમાસજી,
સ્થિવર લિમ સુપસાયથી વિનવે, કહે સ્થિવર સુજાણુ, શિયલ.૩૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૩૮-૩૯.]

૧૨૯૪. રત્નવિમલ (ખ. ક્ષેમશાખા ધર્મકલ્યાણ-કનકસાગરશિ.)
(૪૪૭૦) મંગલકલશ ચોપાઈ ર.સં.૧૮૩૨ ખીખ આ.શુ.૧૫ બેનાતટમાં
(પોતાની જન્મભૂમિ [?])

અંત - સંવત અઢાર ખત્તીસા વરસે દ્વીતીય આવણુ સુદી હરખેળ,
રાખડી પૂતમ મંગલ દિવસે કીયો સંબંધ જગીસેળ.
ખરતરગચ્છ જિનચંદ સવાઈ, પ્રતપે ગચ્છ વરદાઈળ,
ક્ષેમશાખામે પદવી પાઈ, પાઠકપદ અધિકાઈળ,
ધર્મકલ્યાણુ ગુણે અતિભારી, ભવિયણુને ઉપગારીળ.
કનકસાગર વાચક ગુણુકારી, જ્ઞાન તણા ભંડારીળ,
મરૂધર દેશ પુર બેનાતટ જિહાં છે આઈનેા થાનેાળ,
તિહાં ચોમાસો કવિયણે કીધો, ભવિયણુ એ બહુ માનેાળ.
પાઠક રત્નવિમલ કહે ભાઈ, સુણુજ્યો સંબંધ સવાઈળ.

(૧) પ.સં.૧૮, પ્ર.કા.ભં.

(૪૪૭૧) ઇલાપુત્ર રાસ ૯ દાળ ર.સં.૧૮૩૯ ચોમાસું રાજનગરમાં
આદિ - સકલ સિદ્ધ અરિહંતને પ્રણમું પરમાનંદ,

સાંનિધ કરિ શ્રુતદેવતા, વચન અમૃત અરવૃંદ. ૧

શાસનદેવી નિત નમું, સમરૂં સદૃશરૂપાય,
સરસતિ સુમતિ દીધે સદા, અવિરલ આપો માય. ૨

ઇલાપુત્ર અણુગારનો, સરિસ કહૂં સંમંધ,
સુણો ભવિક સહ કાંન દે, લોચન પ્રગટે અંધ. ૩

મોહકરમ દુરજે મહા, પસર્યો ત્રિજગ મઝાર,
તદ્ભવગાંભી જીવ પિણુ, મોહ વશે અણુગાર. ૪

કરમે કે નર છેતર્યા, તીન ભવન જે જીવ,
સૂરાં પૂરાં કરમનૈ, દૂર કરંતૌ રીવ. ૫

જિનકલપી જિનવર સમા, મોક્ષમારગ અધિકાર,
અષ્ટ કરમ દૂરે કરી, પુહતા મોક્ષ મઝાર. ૬

ધ્યાન ધરો સિધ પુરસનો, જ્યુ જગ સીઝે કાજ,
ધ્યાન કીયાં સંકટ ટલે, પામે સુખ સમાજ. ૭

અંત - દાલ ૯. ધન્યાસિરિ. ઇણુ પરિ ભાવ ભગતિ મન આંણી એહની.
ઇણુ પરિ ભાવને અધિકો જાંણી ધ્યાન ધરો ભવ્ય પ્રાણીળ,

*

છણુ વિંધ ભાવ કહ્યો જિનરાજે, એકલો તારક જાણેજી,
કેઈ ભવનાં પાતિક ભાજે, ત્રિભુવન માંહે ગાજેજી. ૭ છણુ પરિ.
સંવત અઢાર વરસ ગુણ્યાલીસે રાજનગર ચૌમસેજી,
શ્રી જિનઅંદસૂરી ગુર રાજે, તેહની આગ્યા કાજેજી. ૮ છણુ પરિ.
ખરતરગજમેં શાખા ભારી, ક્ષેમશાખ સુવિચારીજી,
પાઠક રતનચિમલ એ સારી, રાસ રચ્યો ગુણુકારીજી. ૯ છણુ પરિ.
આવશ્યકની વૃત્તિ અનુસારે, ઋષિમંડલ પિણુ દેખીજી,
તે અનુસારે મેં પિણુ ભાખ્યો, સૂત્ર માંહે ગુણુ પેખીજી.

૧૦ છણુ પરિ.

સરસ સંબંધ એ ભાવે ગાવે, કંઠ આલાપે ભાવેજી,
ભાવ થકી સુણુસી નરનારી, મોક્ષ તણા ફલ પાવેજી. ૧૧ છણુ પરિ.

(૧) છતિશ્રી ઇલાપુત્ર રાસ સંપૂર્ણ. પ.સં.૫-૧૬, રા.એ.સો. મુબઈ

ખી.ડી. ૩૦૧-૬ (વે.નં. ૧૮૭૨).

(૪૪૭૨) તેજસાર ચોપાઈ ર.સં.૧૮૩૯ પ્ર. જેઠ વદ ૧૦ મંગલવાર વાવડીમાં
આદિ- શ્રી સરસ્વત્યૈ નમઃ દ્વિઃ.

પ્રણમું ચરમ જિજ્ઞેસર, સિંધવજી સુખકાર,	
સાસનનાયક ઉપદસ્યો, મોક્ષ તણો એ દાર.	૧
સમકિત સુદ્ધ પૂજા કરે, જીવદયા ધરી મન,	
ભાવસહિત સેવે સદા, પવિત્ર કરી જે તન.	૨
મોરપિચ્છ મું બિંબ તે, પૂંજી સકલ શરીર,	
પાછે જલપૂજા કરે, ક્ષીરોદક કરિ નીર.	૩
અગર ચંદન કેસર ઘસી, કરૈય વિવેકી જેહ,	
ભાવન ભાવે આગલે, કરમ ખપાવે તેહ.	૪
જિનમૂરતિ જિન સારખી, અંતર નાંખે જેહ,	
સમવસરણુ તદ સાંભરે, આસણુ છણુ વિંધ એહ.	૫
મોક્ષસ્થાનકમેં સિદ્ધની, પદમાસન આકાર,	
છણુ સંસ્થાને સિદ્ધનો, ધ્યાન કરે અણુગાર.	૬
ખવરિનકા (?) દીઠાં વિના, કિણુ આકારે સિદ્ધ,	
ધ્યાન ધરે દેખી કરી, નરભવલાહો સિદ્ધ.	૭
જિનપ્રતિમા જે નિત પ્રતે, સેવે બેઠિ એકંત,	

પાવે પદવી મોક્ષકી, ઇમ ભાખ્યો અરિહંત. ૮
તેજસાર નૃપની પરે, ઇણુ ભવ પામી રાજ,
પરભવ સુરસુખ અનુભવી, લહિસ્યે અવિચલ રાજ. ૯
અંત - દાહ રપમી. ધન્યાસિરી. ઇણુ પરિ ભાવ ભગતિ મન આંણી
એહની.

હિવ શ્રી તેજસાર રિષરાયા, નિરમલ કરિ નિજ કાયાળ,
શ્રી સિદ્ધાચલ ગિરની યાત્રા, છોડી સહ જિણુ માયાળ. ૧ હિવ.

*

ગચ્છસિરોમણિ ખરતર માંહે ભદ્રારક ભલ ભાવેળ,
યુગપ્રધાન જિનચંદ જતીસ્વર રાજ તિણે સુખ પાવેળ. ૬
રાઠોડવંસવિભૂષણુ રાજ બાળે અવિચલ વાળળ,
તસુ પસાયે જગત સુખ પામે વિજૈસિંધ મહારાજળ. ૭
ખેમકીરતિની શાખા માંહે ગુણુ ગિર્યા રિષ ભારીળ,
પાઠકપદવી જનસુખકારી ધર્મકલ્યાણુ પદધારીળ. ૮
તાસ સીસ ગુણુનિધ સુખદાઇ કનકસાગર વરદાઇળ,
અંતેવાસી તે સુપસાયે પાઠક એ ગુણુ માઇળ. ૯
રતનવિમલ કહે ભવિક સુણેજ્યો ગુણુગ્રાહક ગુણુ લેજ્યોળ,
ઝીણે સ્વર સું દેસી લેને સોભસ્વરે સુણિ લેજ્યોળ. ૧૦
સંવત (અ)ઢાર વરસ ગુણુચાલે જ્યેષ્ઠ પ્રથમ ગુણુ ભાલેળ,
વદિ દસમી ને મંગલવારે વાવડીપુર મુનિ માલેળ. ૧૧
ગિર્યા તેજસાર ગુણુ ગાતાં નામ લીયાં નિસતારોળ,
આલપંપાલ કરંતાં પ્રાયે કર્મબંધે વિસતારોળ. ૧૨
મોક્ષગાંમીતા ગુણુ ગાવંતાં ભાવના સુભ ભાવંતાંળ,
કર્મ ખપાવે નામ જપંતાં સમરણુ ધ્યાન ધરંતાળ. ૧૩
જે નર ભણુસી ગુણુસી ભાવે મધુર સ્વરે જે ગાવેળ,
અવિચલ પદવી તેહી જ પાવે રિદ્ધસમૃદ્ધિ ધરે આવેળ. ૧૪

(૧) છતિ શ્રી તેજસાર ઋષિ યોગેષ સંપૂર્ણ. પ.સં.૨૦-૧૪, રો.
એ.સો. ખી.ડી.૧૮૬-૧૦ (વે.નં.૧૮૦૭).

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૩૯-૪૨. 'જિહાં છે આઈનો થાનાળ'
એ શબ્દોને ઠારણે બેનાતટને કવિની જન્મભૂમિ ગણેલી છે તે શંકારૂપદ
છે. આઈ એટલે કોઈ માતાનું સ્થાનક પણ ત્યાં હોય.]

૧૨૯૫. કાંતિવિજય (દેવવિજય-દર્શનવિજયશિ.)

(૪૪૭૩) સુભદ્રા ચોપાઈ [અથવા સઝાય] ૩૭ કડી ર.સં.૧૮૩૩ પોષ
૫ જામલામાં

અંત - ગાયા ગુણ સુભદ્રા તણા, પ્રહ સમ ગણતાં સુખ બહુ ધણા,
સંવત અઢાર તેત્રીસો સાર, પોસ માસ પંચમી નીરધાર. ૩૬
જામલા ગામે જિનલુવન સુઠામ, કર્યો ચોમાસો સુખ અભિરામ,
દેવ દર્શન ગુરૂ સીસ સવાય, કાંતિવિજય હરખે ગુણ ગાય. ૩૭
(૧-૨) બે અપૂર્ણ પ્રત, ગો.ના. (જેમાં ઋષભદાસકૃત પલ્લવિહારની
સઝાય 'હીરવિજયસૂરિ રાસ'માંથી છે). [આલિસ્ટઓઈ ભા.૨, હેનૅસાસ્ટ્રિ
ભા.૧ (૫.૪૧૬).]

(૪૪૭૪) ચાર કપાય છંદ ૩૨ કડી ર.સં.૧૮૩૫ વાગડના વડોદામાં
આદિ - પહિલો લીજે સરસતી નામ, ચોવિસ જિનને કરં પ્રણામ,
ક્રોધ માંત માયા ને લોભ, ભાખૂં અથઁ કરી થિર થોભ. ૧
અંત - અઢાર પાંત્રીસા વરસ મઝાર, વાગડદેશ વડોદા સાર,
દેવ દર્શન ગુરૂ પાંડિત રાય, કાંતિવિજય હરખે ગુણ ગાય. ૨
(૧) ઇતિશ્રી ક્રોધાદી ચતુર્થ છંદ સંપૂર્ણ. સંવત ૧૮૭૮ વરેચત્ર
વદ પ દને ગુરૂવારે. લં. ઋ. ઉગરચંદ્ર ઋ. શુભાંતચંદ બીલીમોરા
બંદરે. પ.સં.૨-૧૩, મુક્તિ. વડોદરા નં.૨૪૪૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૧૫૧-૫૨.]

૧૨૯૬. ક્ષમામાણિક્ય (ખ.)

(૪૪૭૫) સમ્યક્ત્વ લેહ (મઘ) ર.સં.૧૮૩૪ રાજપુરે

(૧) પ.સં.૬, વધં.

(૪૪૭૬) ગણધરવાદ ખાલા. ર.સં.૧૮૩૮

(૧) પ.સં.૪, સ્વધંલિખિત, વધં.

(૪૪૭૭) દ્વેવસમાસ ખાલા.

(૧) વધં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૩૩૭.]

૧૨૯૭. ઉત્તમવિજય (ત. યશોવિજય-ગુણવિજય-સુમતિ-
વિજયશિ.)

(૪૪૭૮) પિસ્તાલીસ આગમની પૂજા ર.સં.૧૮૩૪ ક્રાતિક શુ.૫
બુધવારે (વિજયધર્મસૂરિ રાજ્યે) સુરતમાં

આદિ -

દ્વંડા.

- સુખકર સાહિબ સેવીઈ, ગોડીમંડળ પાસ.
શ્રી સંજેશ્વર જગદણી, પ્રભુમં અધીક ઉદ્ધાસ. ૧
બ્રહ્માણી વરદાયની, ગિર્વાણી જિનવાણુ,
ભગવતી ભારતી સારદા, શ્રુતદેવી સુખખાણુ. ૨
ધમ અનેક અભિધા ધરી, પસરી ત્રિભુવન માંડ,
તે જિનવાણી નમી કરી, આગમ થુણીઈ ઉચ્છાદ. ૩
જિનપતિ અર્થ થકી કરી, ગુંથી ગણધરમાલ,
સિદ્ધવંશુ વરવા ભણી, જ્ઞાનસુગંધ રસાલ. ૪
આગમ અગમ અછે ઘણું, નય ગમ ભંગ પ્રમાણુ,
સ્વાદવાદાતમ સોધતાં, લહીઈ તત્ત્વ નિર્વાણુ. ૫

*

- હં નવિ જાણું શ્રુત ભણી, મંદ મતિ અનાણુ,
તોપણુ માહરી સુખરતા, કરજે કવિ પ્રમાણુ. ૯

અંત -

દ્વાલ

- એહ આગળ સંથુણુતાં મુઝનેં, હરખ વધ્યો શ્રુતનેહેંજી,
આલકબોલી સમ એ રચના, નાંમ થકી કરી એહેંજી. ૧
આગમતપ કીધો સવિ સીધો, આવિકાટોલી સનેહાજી,
સૂત્ર થકી આગમ પચ્યાલીસ, સુણુતાં લાલ અછેહાજી. ૨
સુરત બિંદર માંહિ સોભાગી, સંઘ સયલ ગુણરાગીજી,
સંધવી તારાઅંદ પત્ની અનોપમ, રતનખાઈ મતિ જાગીજી. ૩
ઉજમણું સમુદાઈ કરીનેં, નરભવલાહો લીધોજી,
કરણી પુણ્ય તણી શિવરમણી, વરવા હાથો દીધોજી. ૪
મંગલમાલા લલ્લિ વિશાલા, માતા મયગલ રાજેંજી,
મનગમતી રતિ સરીખી રામા, પદમની રૂપેં જાજેંજી. ૫
સુગુણુ સેવિત નિત પુત્રપુત્રિકા, મિત્ર મિલેં મન સુંહાલાજી,
નવનવ રંગ અભંગ રસાલા, લહીઈ આકઝમાલાજી. ૬

સંવત અઢાર ચોત્રીસને માને, કાર્તિકી શુદ્ધિ પંચમી જ્ઞાનેજી,
બુધવારે એ આગમસ્તવના, પૂરણ કરી શુભ વચનેજી. ૭
તપગજનાયક ગુણનિધિ ગિર્યા, શ્રી વિજયધર્મ સૂરિરાયાજી,
જસ પ્રસાદે શ્રુતગુણ યુણિઓ, જન્મ કૃતારથ ગણીયોજી. ૮
'ન્યાયાચારિજ' મિશ્નનો ધારી, પરમતિ દૂર નિવારીજી,
શ્રી જસવિજય વાયકવર શિષ્ય, ગુણવિજય જગીસજી. ૯
ગુરુ શ્રી સુમતિવિજય મુઝ પાઠક, તસ પદ મધુકર રસિયોજી,
ઉત્તમવિજય આગમ વંદે, પૂણ્યમહોદય વસિયોજી. ૧૦
આગમનાંજી જે ભણુસ્યે ગણુસ્યે, તસ ધર મંગલમાલોજી,
જગ માંહિ જસ લચ્છિ વરસ્યે, જયજયકાર વિશાલોજી. ૧૧

(૧) ઇતિ શ્રી પીસ્તાલિસ આગમની પૂર્ણ સમાપ્તમ્. લ. કાંતિરત્નેન
લ. પ.સં.૫-૧૫, મારી પાસે. [હેજૈશાસ્ત્રિ ભા.૧ (૫.૨૩૪).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૧૫૦-૫૧.]

૧૨૯૮. જિનચંદ્રસૂરિ (ખ. જિનલાલમૂરિશિ.)

[જૈન ગૂર્જર કવિઓ ભા.૨, પ્રથમ આવૃત્તિ, ૫.૬૮૮ મુજબ જન્મ
સં.૧૮૦૯, સૂરિપદ સં.૧૮૩૪, અવસાન સં.૧૮૫૬.]

(૪૪૭૯) જિનખિંબ સ્થાપન (અથવા પૂજા) સ્ત.

પ્રકાશિત : ૧. સઝાયમાલા (ભી.મા.). [૨. ચૈત્યવંદન સ્તુતિ સ્તવનાદિ
સંગ્રહ ભા.૨.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ ૫.૨૨૯. ત્યાં આ કૃતિ બૂલથી જિનમાણિ-
કચસૂરિશિષ્ય જિનચંદ્રસૂરિને નામે મુકાયેલ હતી પરંતુ મુદ્રિતમાં ગુરુનામ
જિનલાલ મળે છે.]

૧૨૯૯. રામવિજય (ત. રંગવિજયશિ.)

(૪૪૮૦) ધન્યચરિત્ર (દાનકદપદ્રુમ) પર ટીપ્પો [અથવા સ્તબક]

૨.સં.૧૮૩૫

મૂળ જિનકીર્તિસૂરિકૃત.

સૂરિ: શ્રી વિજયાદિધર્મ સુપુરો પ્રાપ્ય પ્રસાદે પર
સંવત્યગિન ગુણાણ્ ભૂમિ પ્રમિતે ધન્યસ્ય શાહિ કથા

વિચારોત્ર ધરો વિદગ્ધચતુરઃ શ્રીરંગ રંગકવિ-

સ્તતપાદાંજીજરેણુ રામવિજયૈઃ સ્વસષ્ટખોડયં કૃતઃ.

(૧) લ.સં.૧૮૪૧ કા.શુ.૮ ભોમે સ્થાનપૂરે લી. વ્યાસ કામેશ્વર
શીવલાલ. પ.સં.૧૧૫, જશ.સં. [મુદ્રગૂડસચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૬૯.]

૧૩૦૦. માલસિંહ (લોં. કરમશીશી.)

(૪૪૮૧) + કલાવતી ચોઢાલિયું ર.સં.૧૮૩૫ શ્રા.શુ.૫

પ્રકાશિત : ૧. સ.મા.બી. પૃ.૨૯૭-૩૦૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૨.]

૧૩૦૧. મેઘ

(૪૪૮૨) મેઘવિનોદ (હિંદીમાં) સં.૧૮૩૫ આસપાસ

આદિ - સકલ જગત આધાર પ્રભુ, સકલ જગત સિરતાજ,

પાપ-વિદારણ સુખકરણ, જયજય શ્રી જિનરાજ. ૧

તાહિકો મેં સમરિકે, કરેં અંથ સુખકાર,

મેઘવિનોદ નામ રસ, સકલ જીવ ઉપકાર. ૨

ચરણજુગલ ગરકે નમું, સમગ્રે શારદ માય,

પુત્રઃ ગણેશ પદ નિત નમું, દિનદિન મંગલ થાય. ૩

કવિ અપાર જગમેં ભયે, કીને અન્ય અપાર,

તિત અંથનકા મત લહી, કહત મેઘ સુખકાર. ૪

(૧) વીકા.

(૪૪૮૩) ચતુર્વિંશતિ સ્તુતિ ર.સં.૧૮૩૫ કા.શુ.૧૩ મંગલ કૃતવાડામાં

અંત - તનુજે રામ સુસિદ્ધિ નિસપતિ માસ કાગણ સુદિ કહી,

ત્રીન દશ તિથિ ભુમિકો સુત નગર કચુઆ કરે લહી.

કર જોડકે મુનિ મેઘ ભાષે શરણ રાખું જિનેશ્વરં,

સખ ભવિક જન મિલ કરો પૂજા જપો નિત પરમેશ્વરં.

(૧) વીકા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૩૮. 'ચતુર્વિંશતિ સ્તુતિ'ના રચના-
સંવતમાં તનુ = શરીર = ૫ એમ અર્થઘટન થયું જણાય છે. પણ શબ્દ
'તનુ જો' ગણવો કે 'તનુજો' ગણવો એ કાયડો છે. છૂટો 'જો' નિરર્થક
જણાય છે અને તનુજ = પુત્ર થાય. એ શબ્દ કઈ સંખ્યાનો વાચક બને
એ બાણવા મળતું નથી.]

૧૩૦૨. ફફીરચંદ

(૪૪૮૪) બૂહાને રાસ અથવા ચોપાઈ (રાજસ્થાનીમાં) ૧૪ ઢાળ

૨.સં.૧૮૩૬ માંગસર

આદિ -

દૂહા

દયા જ માતા વીનઈ, ગણધર લાગૂં પાય,

વજ્રમાન ચોવીસમા, વાંદૂં શીસ નમાય.

૧

કન્યા નેં જમી તણોં, પછસો ન લીજે ડાય,

બૂહાનેં પરણુવતાં, ગુણ બૂહારા જોય.

૨

અંત -

ઢાલ ૧૪ જતની દેશી

મેટી થારા માથારો મોડો, તોનેં મન બન દિસડી ઠોડો

છણુ સુહાગણુ પણુસું ધાઈ, સામાઈક કરિચૂં સદાઈ.

૧

નવ તરવ સદા મન ધરસું, તપસ્યાનેં પોસો કરસું,

ઘટ સાઈ દાંત જ દેસું, મનમાંન્યો કારજ કરચૂં.

૨

સંજત અઠાર છત્તીસ આંણુ, મિગસર બલિ માસ વખાંણુ,

(પા.) મૂગસિર માસ એ જાંણી

ચંદ ફફીર એ વખાંણી, સુણજયો કલજુગ નીસાંણી.

૩

(પા.) ચંદ પરતિખ દેખ વખાણી.

(૧) સં.૧૮૧૭ લા.સુ.૭ લિ. ઝ. અખીરચંદેત શ્રી અજમગંજમેં.
પ.સં.૫-૧૩, કુશલ. નં.૨૨૩. (૨) લિ. ઝ. છગનચંદ્રેણુ સા. છેડુલાલ
પઠનહેતવે મકચુદાબાદ અજમગંજ મધ્યે સં.૧૮૩૪ પ્ર.જે.કુ.૧૪ સૌરી-
વારે. પ.સં.૪-૧૫, કુશલ. પો.૨૩ નં.૮૩૪. (૩) લ.૧૮૫૬ વૈ.શુ.૫
લિપતં ઋષિણા વીરચંદ્રેણુ શ્રીમન્તાગોર મધ્યે લિખ્યો છે. સુખલાલ પદ-
નાથમ્. પ.સં.૫-૧૪, ડા. અ.લં. પાલણુપુર દા.૩૬. (૪) પ.સં.૪, મહર.લં.
પો.નં.૧. (૫) પ.સં.૬, મહિમા લં. પો.૬૩. (૬) પ.સં.૭, ચતુ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ ૫.૧૫૨-૫૩, ૩૩૦ તથા ૧૫૪૩. પહેલાં
કૃતિ અજ્ઞાતને નામે મૂકી પછી 'ચંદ'ને નામે મૂકી છે અને છેવટે 'ચંદ
ફફીર' એ પાઠ મળતાં 'ફફીરચંદ'ને નામે મૂકી છે.]

૧૩૦૩. સુરેન્દ્રકીર્તિ (દિ. આંગરિગચ)

એમણે સંસ્કૃતમાં ૩૩ શ્લોકમાં 'સમેતશિખર ગિરિ સ્તવત' રચેલ
છે (હસ્તપ્રત માટે જુઓ છેલ્લી લાષાકૃતિને અંતે):

અબ્દે પદ ત્રિક સિદ્ધિ ચંદ્ર પ્રમિતે વૈશાખ માસે શુભે

શ્રી ભટ્ટારકદેવ શક્યશશા સ્તંભાવતીગચ્છે

સેમેન્દ્રાદિ સુકીર્તિકસ્ય શુભ સમ્બન્ધેણ પુણ્યેન્દિ વૈ...

(૪૪૮૫) વિષાખહાર સ્તોત્ર ભાષા (હિંદી) ૪૨ કડી ૨.સં.૧૮૩૬
માધ વ.૧૪ કાસિમખળરમાં.

આદિ -

દોહા.

શ્રી જિન રિષભ મુનીસપદ, નમિ કરી સીસ નમાય

વિષહારી થુતિકી રચૂં, ભાષા સખ હિત લાય. ૧

અંત -

કડખા છંદ

દેવ તુંહ ભક્તિકું સહજ જો કરતુ હૈ દેતુ હો તાસ મનપૂર્ણ ફલકું
ફેરિ થુતિરૂપ તૈં ગાદિ કીહી થકી દેત સુખકીર્તિ ધન જીતિ ફલકું
સ્તોત્ર તુઝિ સેહજ નામ ધનજય કહ્યો તાસ સુત કાવૈં ગરલ નાસા
કીર્તિ સુરઈદ્રકું નિ તાસ ભાષા રચી, હીરકી વિનંતી પાછ ખાસા. ૪૧

દોહા

અઠાર સૈ છતીસમૈં, માધ ચતુર્દશી નીલ

કાસ્મખળર સુધાંતમૈં, ભાષા રચી રસીલ. ૪૨

(૧) જુઓ છેલ્લી કૃતિને અંતે.

(૪૪૮૬) સિદ્ધપ્રિય સ્તોત્ર નવીન ભાષા (હિંદી) ૨૮ કડી ૨.સં.
૧૮૩૬ મહા શુ.૪ કાસિમખળરમાં

આદિ - પ્રથમ જિનેશ્વર આદિપતિ, વર્દ્ધમાન જિન પ્રાંત

તાહિ વંદિ ભાષા કરે, હિરવ સ્વયં જુ કાંત. ૧

અંત -

કુંડલિયા છંદ

દેવનંદિ મુનિરાજકૃત, સિદ્ધિપ્રિયે જો સ્તોત્ર

કયા ભાષા ઉસકી કરે, તાસ કહ્યો કુછ જોત્ર

તાસ કહ્યો કુછ જોત્ર અર્થ નહિ ભાષ ન આયે

બહુત અર્થ તિસ માંહિ ભાષામૈં તતુ લાયે

હેતુ ન છોડયો તાસ સખ્દાડખર અનુગયે।

સુરિંદ્રકીર્તિ મુનિરાજ બાલકૃષ્ણ સમજ ન લયે। ૨૭

ચોપઈ

અઠાર સૈ છતીસ મઝાર, માધ ચતુર્થી શુકલકી સાર

હીર પડનકુ ભાષા કરીજુ, કાસ્મ ખળરમૈં મન હરીજુ. ૨૮

(૧) જુઓ છેલ્લી કૃતિને અંતે.

(૪૪૮૭) ભૂપાલ ચોવીસી સ્તોત્ર નવીન ભાષા (હિંદી) ૨૯ કડી

૨.સં.૧૮૩૬ માધ શુ.૧૪ કાસિમખાનરમાં

આદિ - પરમ ધરમ જિતરાજકો, જગમેં હો જયવંત

જિન પ્રશ્નદ મો હિય વસો, વાંની વદન વિલસંત. ૧

અંત - યો સ્તોત્ર જિતરાજકો કીયો ભૂપાલશે

સર્વ ચેત હારકો વાંચિ સુખ હૈ અપાર હી

તાસ હી કી સુરસી ભાષા બહુત સુરસી જરી

ભક્તિ જરસી રસી રચી જૂ રૂપ વાર હી

સર્વ સંધ કાજઈ આંખેરિગચ્છ રાજધ

ભદારકકુ હાજધ સુરેન્દ્રકીર્તિ બની

કાસિમખાનરમેં ભક્તિભાવ સારમેં

રાવ ગયા ચાર મહીરાનંદ અણવની. ૨૮

ચોપધ

અઠારૈ સે છતીસ સુસાલ, માધ ચતુર્દશ સુકલ સુકાલ,

ભાષા કીહિન સવ હિત લાય, બુધજન વાંચો નિજ હિત લાય. ૨૯

—છતિ ભદારકથે સુરેન્દ્રકીર્તિ વિરચ્યતા ભૂપાલ ચોવીસ સ્તોત્ર નવીન ભાષા સમાપ્તા.

(૧) જુઓ છેલ્લી કૃતિને અંતે.

(૪૪૮૮) સમેતશિખરજીકા સ્તોત્રકી ભાષા (હિંદી) ૩૬ કડી ૨.સં.

૧૮૩૬ કા.વ.પ કાસિમખાનરમાં

આદિ - દોહા

પ્રથમ અનિત જિનેશ પદ, ચરમ પાસ પદસાર,

વિચલેયુત વંદો સદા, શિખર સરમેદ મુઝાર. ૧

અંત - ભદારક આંવૈરિકે સુરેન્દ્રકીર્તિ અલિરામ,

સંસ્કૃત ભાષા દોઉ નિકે, કરતા હૈ જસ ધામ. ૩૫

અઠારસ સે છતીસ મેં, કાણુ પંચમી નીલ,

ભાષા કાસિમખાનરમેં, કોહની હૈ જુ રસીલ. ૩૬

(૧) પ.ક.૨૫થી ૧૦૯, એક ચોપડો, મુક્તિ. વડોદરા નં.૨૪૬૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પ.૧૫૩૯-૪૧. 'સમેતશિખર ગિરિ સ્તોત્ર' ત્યાં મુખ્ય વિભાગમાં જ નોંધાયેલ હતું તે સંસ્કૃત કૃતિ હોઈ અહીં કવિપરિચયમાં નોંધ્યું છે. જે ભાષાકૃતિઓમાં આંખેરિગચ્છનો ઉલ્લેખ છે

તે સામે સંસ્કૃત કૃતિમાં સ્તંભાવતીગચ્છનો ઉલ્લેખ છે તે કાચકાશ્પ છે.]

૧૩૦૪. વસ્તો (વઢવાણનો શ્રાવક સ્થાનકવાસી)

(૪૪૮૯) + જૂઠા તપસીનો સલોકો (જી.) ૯૧ કડી ર.સં.૧૮૩૬

ભા.શુ.૧૦ રવિવાર

માતાનું નામ નાથીબાઈ, પિતાનું નામ નાથો. પોતે ખેડ કરતા, પછી અનગળ જીતાં રાણપુર ગયા ને ત્યાં ખેડ કરતા. કોડિયારું બેઈ જીવદયા પ્રગટી બળદને છોડી મૂકી નવરા ખેડા. ભાઈ આવતાં વાત કહી. સ્થાનકે જઈ શુરુ પાસે વ્રત-પચખાણુ લીધાં ને પછી સગાંની સંમતિ લઈ દીક્ષા લીધી. ભારે તપ કર્યાં, અભિગ્રહ લીધા, તપસી તરીકે પંકાયા. એક કોઢિયાએ તેમના મૂત્રથી લેપ કરતાં કોઢ કાઢ્યો. ગામ બહાર આસન વાળી ધ્યાનસ્થ થતાં એક ગાયે તેને ચાટીચાટીને લોહી કાઢ્યાં તે સહન કર્યાં ને અભિગ્રહ લીધો કે કોઈ રાણુ અને રાણી આહાર વહોરાવે તો લેવું. ઈંડરના એક રાણુએ પરણીને આવતાં ત્યાં ઉતારો કર્યો અને તેને ત્યાંથી આહાર મળતાં અભિગ્રહ પૂર્ણ થયો. એવામાં અરખી દળ દીવ પર ચડી આવ્યું ને કેટલાયને બાન તરીકે પકડી ગયા તેમાં ૧૬ કન્યાઓ હતી તેણે માનતા કરી કે જો જીગરશું તો જૂઠા તપસીનાં દર્શન કરશું. વઢાણુમાં લઈ જતાં જળમાં સ્થળ થયું, તે જીગરીને દીવ આવી તપસીને પગે લાગી.

રાણપુરમાં જૂઠા તપસીનાં પગલાં પૂજ્યાં, તેના ઉપાસરામાં તેમની ઓરડીમાં આસન હતું તે ગદા અમીચંદ તેમના શ્રાવક કહેવાતા. રાણપુરમાં ગદ હતો. વચમાં ભાદર ને ફરતી ગોમતી. શહેર વચમાં ચ્યુતરો ને બહાર જિયો મિનારો હતો. ઉતારાદા આથમણે કોઢે મોઢું સ્થાનક હતું ને તેમાં ભવાની માતા હતી. જૂઠા તપસી પછી જીને દેલવાડે ગયા, ત્યાં તેના હાકેમને ત્યાં વહોરવા ગયા એટલે તેણે સંતાન નહોતું ને તેની માગણી કરી, દાર સાણુ ઈંટ ગળીની ભટ્ટી પાંધ કરાવવાનું વચન લઈ સંતાનની આશિષ આપતાં સંતાનની બેડ તેને થઈ. જેવટે વાડીમાં જઈ કાઉસગ્ગ કરી સ્વર્ગસ્થ થયા. તેના દેહસંસ્કાર માટે હિંદુમુસ્લિમો વચ્ચે ગ્રંથડો થયો. હિંદુ અગ્નિદાહની ને મુસ્લિમો દફન કરવાની તરફેણમાં હતા.

આદિ - પરથમ સમર્ હું વીતરાગ સ્વામી, જનમારગના છો અંતરબમી, વીર પ્રભુના લેશું વળી નામ, શીશ નમાવી કરું પ્રણામ. ૧
કર બેડી હું કરું વિનંતી, માયું વાણી ને આપો સરસતી,

તમ પ્રતાપે જોડીને કહું છું, અગ્રીયણ વાણી માગીને લઉં છું. ૨
 પ્રભુ પુરજો અમારા કોડ, જુઠા તપશીની કરશું જોડ,
 જુઠા તપસીને સાંકળીયે વાસો, દશા શ્રીમાળી વણીક ઉલ્લાસ. ૩
 અંત - જુઠા તપસીની જોડ જ કે'શે, જુગોજુગ તે અમર રહેશે,
 કર જોડીને સેવક કહે છે, કહેનારો વાસ વઢવાણ રહે છે. ૮૯
 સંવત અઢાર છત્રીસો સાર, ભાદરવા સુદ દશમ ને આદીતવાર,
 પૂરી જોડ તો હુધ નિરધાર, સુણતાં લણતાં થાય જ્યજ્ઞયકાર. ૯૦
 ઓછોઅધિકો વિપરીત જોડ, મિચ્છામીદુકડ હઉં છું તેડ,
 એ જોડ તો વણિક વસ્તો કહે, જુઠાનું નામ તે જગોજગ રહે. ૯૧

(૧) લેખક મહાસતી મોટા જયકુવર સ્વામી ખરવાળા સંપ્રદાયના
 સંવત ૧૯૮૫ના આશો વદ ૧૧ ચંદ્રવાર દોશી નેમચંદ સવજીભાઈના
 સર્વ કુટુંબના પઠનાથ લેખક વાંચક કુશળ લવતુ.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. દોશી નેમચંદ સવજી સં. ૧૯૮૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૩-૫૪.]

૧૩૦૫. લીખણ

(૪૪૯૦) આપાદભૂતિ ચોદાલિયું ૨.સં.૧૮૩૬ આ.વ.૧૦ નાગોર

(૧) પ.સં.૩. ચતુ. પો.૮૦. (૨) સુખદેવ સિ. પ.સં.૩, ચતુ. પો.૧૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૯.]

૧૩૦૬. લાલચંદ (ખ. જિનચંદ્રસૂરિ-ક્ષમાસમુદ્ર-ભાવકીર્તિ-
 રત્નકુશલશિ.)

(૪૪૯૧) શ્રીપાલ રાસ ૪૭ ઢાળ ૨.સં.૧૮૩૭ આપાદ શુક ૨ મંગલ-
 વાર અણમગંજમાં

આદિ - શ્રીમાન ગુરુઓ નમઃ કુહા.

સ્વસ્તિ શ્રીદાયક સદા, ચોતીસ અતિસચવંત,
 પ્રભુમું ખે કર જોડિને, જગનાયક અરિહંત. ૧

અજર અમર અવિકલપણે સાર્યા આતમકાજ,
 સિદ્ધ નમત શિવપદ લહે, અવિચલ સુખસમાજ. ૨

જિનશાસન ઉન્નતિ કરે, ચઢતે તેજપ્રતાપ,
 આચારિજપદ વંદતાં, દૂર દલે સંતાપ. ૩

ચવદહ પૂરવ ઉપદિસે, અવર ઇગ્યારહ અંગ,
 સો ઉવઝાયા પ્રભુમતાં, પ્રગટે જ્ઞાન અભંગ. ૪

સ્તનત્રય સાધે ભલા, નિર્મલ નિરહંકાર,
મુનિપદ ધ્યાવંતાં ફલે, મનવંછિત સહકાર. ૫

પાંચે ઇષ્ટ નમી કરી, ભાવ ધરી મન માંહિ,
સિદ્ધચક્ર નવપદ તણા, ગુણુ ભાષોં ચિત આહિ. ૬

શ્રી શ્રીપાલ નરેશનો, સરસ કથાસંબંધ,
ભવિષ્યુ સુણિબ્યો હિત ધરી, તજિ આલસ પ્રતિબંધ. ૭

અંત - દાલ ૪૭ ધન્યાસિરી. ઇમ ધન્નો ધણુને પરચાવેં એહની.
ભાષે વીર જિનેસર વાણી, શ્રેષ્ઠિકનેં હિત આણીજ,
નવપદમહિમા તે ઇમ જાણી, અચરિજ નહી કોઈ પ્રાણીજ. ૧

*

ચક્રકલ-કુમુદવિકાસકરંદા, જાંભુ પૂનિમચંદાજ,
અજમગંજ સદા સુખકંદા, રાજત નૌમ જિનંદાજ. ૧૭

તાસ ચરણપંકજ પરસાદેં, રાસ રચ્યો આનંદેંજ,
અરતચગ્ગ વધારી મહિમા, શ્રી જિનચંદ્ર સૂરિદેજ. ૧૮

દમ્યાસમુદ્ર વાયક તમ્મ સીસા, દરસન સુભસતિ જાગીજ,
ભાવકીરતિ વાયક તસ વિનયી, શ્રી જિનધર્મતા રાગીજ. ૧૯

તાસ સીસ પાકપદધારી, જગત જંતુ-ઉપગારીજ,
રતનકુશલ ત્રિભુવન જયકારી, તાસ સીસ હિતકારીજ. ૨૦

બરસ અઠારહ સૈ સૈતીસૈ, સુદિ આસાહ કહીસેજ,
દ્વિતીયા મંગલવાર સુદસૈ, મિથુન સંકાંતિ જાગીસેજ. ૨૧

લાલચંદ નિજ હિત સંભાલી, વિકથા દ્વરેં ટાલીજ,
હેમચંદ્રકૃત ચરિત્ર નિહાલી, ચોપઈઅંધે રસાલીજ. ૨૨

જ્ઞાનવરણી કર્મનેં ઉદયેં, આછોઅધિકો ભાસ્યોજ,
ત્રિકરણુ સુધ શ્રી સંધ સમક્ષેં, મિચ્છા દુષ્કડ તાસોજ. ૨૩

અક્ષરમેલ ન હોવે રૂડો, પંડિત જન સુધ કરિજ્યોજ,
સૈંતાલીસે દાસેં ગુણિબ્યો, મુઝ ભપરિ હિત ધરિજ્યોજ. ૨૪

(૧) ઇતિશ્રી સિદ્ધચક્ર નવપદ મહિમાયાં શ્રી શ્રીપાલ મહારાજભિ-
રાજ પ્રબંધ ચતુષ્પદી સમાપ્તા ગાત્ર સંવત્ ૧૮૩૭ શાકે શ્રી શાલિવાહન
રાજા ૧૭૦૨ ઉત્તરાયને ગતે શ્રી સૂર્યે ઉત્તર ગોલાવલંબને શ્રી માતૃકા-
મંડલે શ્રી ગ્રીષ્મતૌ માસોત્તમે આષાઢ માસે શુભે શુક્લપક્ષે તૃતીયા ૩
કર્મવાટયાં સુવવાસરે જંગમ યુગપ્રધાન પદ્મિશદ્ગુણુ વિરાજમાન ભદારક-

પુરંદર શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૮ શ્રી શ્રી શ્રી નિનયંદ્રસૂરીશ્વરાણામંતેવાસી
વાચકોત્તમ વાચક શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૬ શ્રી શ્રી શ્રી ક્ષમાસમુદ્રગણીગજેંદ્રાણાં
વિનેયઃ વાચકપ્રવરઃ શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૫ શ્રી શ્રી શ્રી લાવણીતિંગણીનાં
શૈભ્યઃ પાઠકોત્તમ પાઠકઃ શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૫ શ્રી શ્રી શ્રી રતનકુશલગણિ-
વરાણામ શિષ્યઃ વાચકપ્રવરઃ શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૪ શ્રી શ્રી શ્રી લાવણ્યકમલ
ગણીનામંતેવાસી પં. કમલસુંદરેણૈષા ચતુષ્પદી લિપીકૃતા. પ.સં. ૪૬-૧૩,
બાલચંદ્ર યતિ ખાનગામ, હાલ મારી પાસે. (૨) પ.સં. ૬૦-૧૪, ગુ.નં.
૫૫-૫. (૩) લ.સં. ૧૮૭૫, પ.સં. ૫૧-૧૩, ગુ.નં. ૬૬-૨૭. (૪) પ.સં.
૬૧-૧૪, ગુ.નં. ૧૧-૭. (૫) સં. ૧૮૫૫ કા.વ.૯ જયનગરે વા. લાલચંદ
શિ. નિત્યકમલ શિ. સોલગરામ શિ. જયતચંદ લિ. પ.સં. ૪૮, [ભં. ?]
પો. ૪૨ નં. ૭૨૯. (૬) સં. ૧૮૭૪ શ્રા.વ.૯ અજમગંજ મધ્યે. પ.સં. ૬૦,
કૃપા. (૭) સં. ૧૮૭૧ લા.વ. ૧૪ આરિત્રવિલાસ લિ. પ.સં. ૩૮, નિ.આ.
પો. ૮૦ નં. ૧૮૯૫. (૮) સં. ૧૮૯૮ પ્ર.આ.વ. ૨ શુક અજમગંજે કનક-
માણિક્ય લિ. સદાકુંવર વાંચનાથે. ચાર ખંડમાં, પ.સં. ૮૧, જય. પો.
૬૦. (૯) શ્લો. ૧૫૩૫ ૪૭ હાલ, જય. પો. ૬૬. (૧૦) પ.સં. ૨૩, અપૂર્ણ,
ભુવન. પો. ૧૨. [રાહસ્યી લા.૨, હેનૈસાસચિ લા.૧ (૫.૬૧૮).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ. ૧૫૮-૫૯ તથા ૩૩૦. પ્રથમ આવૃત્તિની
વણાનુક્રમણીમાં કર્તાનું અપરનામ લાવણ્યકમલ જણાવ્યું છે. પણ પ્રથમ
નોંધાયેલી હસ્તપ્રતમાં એ નામ કર્તાના અપરનામ તરીકે આવતું હોવાનું
નિશ્ચિતપણે કહી શકાય તેમ નથી. લાલચંદ જેમ રતનકુશલના શિષ્ય
તેમ લાવણ્યકમલ રતનકુશલના અન્ય શિષ્ય હોઈ શકે. બન્નેને એક ગણવા
માટે વિશેષ આધારની જરૂર રહે છે.]

૧૩૦૭. રાજશીલ પાઠક

(૪૪૯૨) સિન્દુરપ્રકર લાપા બાલા. લ.સં. ૧૮૩૮ પહેલાં

સિન્દુરપ્રકરભિધ શાસ્ત્રચાનેકસંગતાર્થસ્ય,

બાલાવબોધકરઃ પાઠક રાજશીલેન.

(૧) સં. ૧૮૩૮ કા.કૃ.૨ ગુરૌ લિ. માણિક્યંદ મથેન મકસુદાબાદે.
શ્રી સારદ સરૂષી શ્રી રાયકુવરિ ગુરૂણીજી હિતાર્થે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ. ૧૬૭૧.]

૧૩૦૮. ચંદ્રલાણ (કૃષિ)

(૪૪૯૩) જંબૂકુમાર ચાપાઈ [અથવા ચરિત્ર] (રાજસ્થાનીમાં) ૩૫.

દાળ ૨.સં.૧૮૩૮ ઘોડાવડમાં

આદિ -

દૂહા

જંખૂરી ખરી વારતા, જંખૂ પછ નામાહ,
 પાંચ ભવારો વિસ્તાર બે, તે સુણુજ્યો ચિત લાય. ૧
 તિણ કાલ ને તિણ સમે, ચોથા આરામાંહ,
 સુચી નગર સુહાવણો, દીકા હરપત થાય. ૨

અંત -

દાલ ૩૫ સુખકારણ એ ભવીયાણુ - દેશી
 પરભવૈ તસકરૈ, સાંભલ સગલી વાત,
 પ્રતિબોધો એમે, પાંચસે ચોર સંધાત. ૧

*

તે પિણ હીવ વેગા, કરસી ભવનાં અંત,
 સહુ મોખનગરના, લહસી સુખ અનંત. ૩૧
 જંખૂ મહારીષનો, જોડયો એહ સંબંધ,
 પ્રસન પડઉતર, મેલ્યા સંબોસંધ. ૩૨
 એ વિરત સુણુને, કરો ભલી કરતૂત,
 જ્યુ મોખનગરના, પામ્યો સુખ અદ્ભુત. ૩૩
 સંવત અઠાર અર, અડતીસ જાણુ,
 ઘોડાખડ મધ્યે, કીધો છે વખાણુ. ૩૪
 રીષ અંદરભાણુ, કીધો છે એ જોડ,
 સવ ભવીયાણુ વાંચો, મનમેં ધર કોડ. ૩૫

(૧) વીસમી સદીનો એક ચોપડો. મુનિ હરિસાગર જૈન પુસ્તકાલય,
 વિકા. નં.૩૫૬. (૨) પ.સં.૩૧, શેડિયા. વિકાનેર. (૩) પ.સં.૧૮, બહા-
 દુરમલ બાંકિયા સંગ્રહ લીનાસર. [રાહસ્યી ભા.૧.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૦ તથા ૧૫૫૮-૫૯.]

૧૩૦૬. આસકરણુ (લોં. જેમલજી-રાયચંદ-ઋષિશિ.)

(૪૪૯૪ ક) [+] નેમિરાજ દાલ ૨.સં.૧૮૩૮ પો.શુ.૧૩

(૧) પ્રત ૧૮મી સદીની, ત્રિ. મતિરામ. પ.સં.૩, જિ.વા. પો.૮૩
 નં.૨૨૧૭.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન વિવિધ દાલ સંગ્રહ, પ્રકા. જેડમલ શેડિયા.]

(૪૪૯૪ ખ) ચૂંદડી દાલ ૨.સં.૧૮૩૮ પો.શુ.૧૩[?]

(૧) ઉપયુક્ત પ્રત.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૩. ત્યાં કર્તાને રામચંદ્ર ઋષિશિ. જણાવેલા, પરંતુ મુદ્રિત કૃતિમાં ઉપર મુજબનો પરિચય મળે છે.

પ્રથમ આવૃત્તિમાં બન્ને કૃતિઓ સાથે મૂકી “૨.સં.૧૮૪૯(૩૯?)” એમ દર્શાવેલું પરંતુ ‘નેમિરાજ દાસ’ મુદ્રિત મળેલ છે તેમાં ૨.સં.૧૮૩૯ છે. ‘ચૂંદડી દાસ’નો પણ એ જ રચનાસંવત્ લશે એમ કહેવું મુશ્કેલ છે.]

૧૩૧૦. ભગુદાસ

(૪૪૯૫) ચોવીસી ૨.સં.૧૮૩૯ જયપુર

(૧) પ્રત ૨૪મી સદીની, અંબાલા મધ્યે લગ્નમનદાસ લિ. પ.સં.૫, જિ.ચા. પો.૮૩ નં.૨૧૫૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૦-૩૧.]

૧૩૧૧. એમવિજય

(૪૪૯૬) આપાઠભૂતિ ચોઠાલિયું ૨.સં.૧૮૩૯ સોમવતી અમાસે

આદિ - શ્રી જનવદનનિવાસિની સમરી શાસ્ત્ર માય,

આપાઠભૂતિગુણ ગાવતાં સાંમિણી કરો પસાય રે.

ચતુર સનેહી મોહના, સવ ગુણ જાણી સયાણા રે,

આપાઠભૂતિ મહામુનિ, દેખત લોભ લુભાણા રે. ચતુર.

અંત - સંવત અઢાર ગુણચાલીસે, દિન સોમ અમાવસ જગીસ,

કહે એમવિજય સો વિચાર, શ્રી સંઘ સકલ જયકાર. ૧૧.

(૧) અમરવિજય મુનિ પાસે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૦.]

૧૩૧૨. અમૃતવિજય (ત. વિજયદેવસૂરિ-રત્નવિજય-વિવેક-

વિજયશિ.)

(૪૪૯૭) નેમિનાથ રાજિમતી સંવાદના ચોક ૨૪ ચોક ૨.સં.૧૮૩૯

કાર્તિક વદ ૫ રવિ.

આદિ - આરાધો જિનદેવકું, જપો તે શ્રી નવકાર,

સિદ્ધ નિરંજન મન ધરો, પાવો સુખભંડાર. ૧

સુણો ભવિક મનભાવ ધરી, ભોગજોગડી વાત,

રાજુલ પુછે નેમકું, દોમે કોન વિખ્યાત. ૨

જારત હો ઈહ સંપદા, એક જત જદુરાય,

મનવંછિત સુખ છાંડકે, જોગ ગ્રહો કિસ કાજ. ૩

અંત -

ચોક (હાલ) ૨૪.

પ્રભુ હિતકારી સંજમ આપી થાપી શિવપદ નારી,
જલ બલહારી નવમે ભવે જિનરાજે પેલાં તારી.

સહસ્રાવન સીધલી સિદ્ધ જોડી, શિવ પહુતા કમલમં તોડી,
નેમ રાજુલ અવિચલ થઈ જોડી. ૧ પ્રભુ.

મલી ગોપી સંવાદ સુણાયો છે, શ્રી નેમવિવાહ મનાયો છે,
છઠાં તો અધિકાર બનાયો છે. ૨ પ્રભુ.

ક્રાય ઉગણુઆલીસ અઢારે, કાતી વદ પંચમ રવિવારે,
એ ચોવીસ ચોક ચતુર ધારે. ૩ પ્રભુ.

ગુર રતનવિજય પડિતરાયા, બુધ સીસ વિવેકવિજય ભાયા,
તસ સીસ અમૃત ગુણ ગાયા. ૪ પ્રભુ.

(૧) પ.સં.૯-૧૩, ના.ભં. (આમાં બ્રહ્મ જ્ઞાનસાગરનાં ૩૨ કવિત
પણ સાથે જોડી દીધાં છે.) (૨) સંવત ૧૮૬૦ વર્ષે શ્રાવણ શુદ્ધ ૧૩
ચંદ્રવાસરે લિપિકૃત ફાલતવિજયેન ઉદેપુર નગરે ભાષ રૂપણ અર્થે. અર-
તરગચ્છે ઉપાસરે શ્રી ઋષભદેવજી પ્રસાદાત્. શ્રીરસ્તુ. પ.સં.૫-૧૪, ગુ.
નં.૬૬-૨૨. (૩) સં.૧૮૫૦ વર્ષે લિ. પ.સં.૪, પ્ર.કા.ભં. (૪) લિ. પં.
રંગવિજયગણિ પં. કૃણુસરકેન. પ.સં.૬-૧૧, જશ.સં. (૫) સં.૧૮૭૭
જેઠ શુ.૯ શ્રી ખુશાલસોમજી સરકે પં. રૂપસોમ લખતાં ગામ ગોલ મધે
લખીયો છે બલોર-પડગછે. પ.સં.૧૨-૧૩, જિનકત ભં. મુંબઈ પોથી
નં.૧૨. (૬) પ.સં.૬-૧૩, અનંત.ભં.૨. (૭) પ.સં.૬-૧૨, ખેડા ભં.૨
દા.૩ નં.૧૭૭. (૮) પ.સં.૪, લી.ભં. નં.૧૮૮૮. [આલિસ્તેચ્છાઈ ભા.૨,
ડિકેટલોગખીજે ભા.૧ (પૃ.૧૮૪), મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજેસાસૂચિ
ભા.૧ (પૃ.૩૯૯, ૪૧૩, ૫૯૪).]

(૪૪૯૮) + વિમલાચલ [અથવા સિદ્ધાચલ અથવા શત્રુજય]
તીર્થમાલા [અથવા રાસ] ૨.સં.૧૮૪૦[૪૫] કાગણ શુદ્ધ ૧૩
(વિજયજિનેંદ્રસરિ રાજ્યે)

આદિ-જગજીવન બલમ બદવા રે તુમે સ્થાને રોડો રાંતમાં-એ
ગરબાની દેશી.

વિમલાચલ વાલ્હા વાર રે, ભલે ભવિયજી ભેટા ભાવમાં,
તુમ સેવો એ તીરથ તાર રે, જિમ ન પડો ભવતા દાવમાં.
જગ સધલા તીરથનો નાયક, તુમે સેવો સુખદાયક રે. ૧

અંત - તપગચ્છ ગયણુ દિણુંદ, રૂપે જાને રે,
 શ્રી વિનયદેવ સુરિંદ, અધિક દિવાને રે.
 રત્નવિનય તસ શિષ્ય, પંડિતરાયા રે,
 ગુરુરાજ વિવેક જગીશ, તાસ પસાયા રે. ૧૬
 કીધો એહ અભ્યાસ, અઠાર ચાલીશે રે,
 (પા. સર યુગ ધૃતિ વરસે રે)
 ઉજ્જવલ ફાણુ માસ, તેરશ દિવસે રે,
 શ્રી વિમલાચલ ચિત, ધરી ગુણ ગાયા રે,
 કહે અમૃત ભવિયણુ નિલ, નમો ગિરિરાયા રે. ૧૭

કલશ

ઈમ તીર્થમાલા ગુણવિશાસ, વિમલગિરિવર રાજની,
 કહી સ્વપરહેતે પુણ્યસંકેતે, એહ જનધર સાજની.
 તપગચ્છગયણુ-દિણુંદ ગણધર વિનયનિણુંદ સુરીશ્વર,
 રચી તાસ રાજે પુણ્ય સાજે અમૃત રંગ સુડંકર. ૧૮

(૧) પ.સં.૧૨, પ્ર.કા.ભં. વડો. નં.૬૫. (૨) ઇતિશ્રી તીર્થમાલા
 શ્રી સિદ્ધાયલવર્ણન યાત્રાફલ સંપૂર્ણ પં. રત્નસોમજીગણિ શ્રાવિકા બાહ
 ઝવેરિ પઠનાથ સં.૧૮૭૬ માધ શુ.પ શુક. પ.સં.૯-૧૨, ઘો.ભં. (૩)
 પ.સં.૮-૧૩, ગો.ના. (૪) સં.૧૮૮૦ના કાર્તિક સુદ ૫ દિને વાર સતૌ
 રાજનગર મધ્યે. પ.સં.૭-૧૭, ખેડા ભં. દા.૭ નં.૭૩. (આ સાથે વીર-
 વિજયનું 'સિદ્ધાયલ સોહાવે' એ કાવ્ય છે.) (૫) સં.૧૮૬૨ મહા શુદ્ધિ
 ૨ ભોમે લ. પં. ગોવિંદવિજયગણિ શિ. પ્રેમવિજયગણિ શિ. પ્રમોદ-
 વિજયગણિ લિ. ચિંતામણિ પ્રસાદાત્ શ્રી રત્નભતીર્થ પ્રસાદાત્ શ્રી અમી-
 ઝરા પાર્શ્વનાથજી સ્વામીપાટા પાડા મધે લિ. પ.સં.૧૧-૧૩, ખેડા.ભં. દા.
 ૭ નં.૭૯. (૬) સં.૧૮૯૩ના વષે સૃગશીર શુદ્ધ ૮ દિનના શ્રી મેશાણા
 નયરે શ્રી મનરંગા પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત્. લ. પં. સુરેન્દ્રવિજયગણિ લેખક
 પાઠક ચિરંજીવ. ૨૫૬. પ.સં.૮-૧૩, જશ.સં. નં.૧૦૨. (૭) સં.૧૮૮૩ વષે
 ભાદ્રપદ વદિ ૧. લ. દાંન સમીતયરે. પ.સં.૭-૧૭, મ.જૈ.વિ. નં.૪૧૫.
 (૮) પ.સં.૧૬, લીં.ભં. નં.૨૩૩૦. (૯) પ.સં.૧૦, લીં.ભં. નં.૨૮૦૦.
 (૧૦) લખીકૃત ૧૮૬૪ના ચૈત્ર વદિ ૧૦ દિને શ્રી પાલીતાણા મધ્યે શ્રી
 ઋષભદેવ પ્રસાદાત્. પ.સં.૮-૧૪, પાદરા ભં. નં.૭૮. (૧૧) લખીત
 ગોત્રમળીને જ્ઞાનસ્કંત સાલ ૧૮૯૪ માગસર વદી ૧૩ દિને રહી શ્રી દમણુ

ચોમાસું ત્યારે લપી તીરથમાલા શ્રી આદિજન પ્રસાદાત્ માત ચક્રેશ્વરી સામ્યકારી ભણે ગણે તે સંભારજોજી. પ.સં.૧૦-૧૧, પાદરા ભં. નં. ૭૭. [જૈહાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેનૈજાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૧૫૭, ૨૭૨, ૪૧૪, ૪૩૩, ૪૯૮, ૫૦૮, ૫૫૦ - અમૃતરંગને નામે).]

પ્રકાશિત : ૧. શત્રુજ્ય તીર્થમાલા રાસ અને ઉદ્ધારાદિકનો સંગ્રહ (પ્રકા. ભીમસિંહ માણિક).

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૧-૬૩. 'વિમલાચલ તીર્થમાલા'ના રચનાસંવતનું જે પાઠાંતર મળે છે તેનું અર્થઘટન ધૃતિ = ૧૮, યુગ = ૪, સર = શર = ૫ એમ ૧૮૪૫ થાય ને વિજયજિનેન્દ્રસૂરિનો રાજ્યકાળ સં.૧૮૪૧થી આરંભાય છે તેથી સં.૧૮૪૦ શંકાસ્પદ લાગે છે, પણ સર્વાત્ર એ જ મળે છે.]

૧૩૧૩. લાવણ્યસૌભાગ્ય (દેવસૌભાગ્ય-રત્નસૌભાગ્યશિ.)

(૪૪૯૯) [+]. અષ્ટમી રત્ન. ૨.સં.૧૮૩૯ આસો શુ.પ ગુરુ ખંભાતમાં આદિ - પંચ તિરથ પ્રણમું સદા, સમરિ સારદ માય,

અષ્ટમી તવન હરખે રચુ, સુગર ચરણુ પસાય. ૧

અંત - ખંભાત અંદર અતીથ મનોહર, જિનપ્રાસાદ ધણા સોહમ રે,
મિશ્રસંખ્યાનો પાર ન લેવું, દરિસણુ કરી મન મોહમ રે.
સંવત અઢાર એગણ્યાલીસા વરષે, આશીત માસ ઉદારો રે,
શુકલપક્ષ પંચમી ગુરવારે, તવન રચ્યું છે ત્યારે રે.

પંડિત દેવસૌભાગી બુધ લાવણ્ય રત્નસૌભાગી તિણે નામે રે,
બુધ લાવણ્ય લિયો સુખ સંપૂર્ણ, શ્રી સંધને કોડ કલ્યાણ રે.

(૧) લખિતં ભષણ સાધવિ ગરણિજી હોલતસરિજી. પ.સં.૨-૧૧, ગા.ના. (૨) પ.સં.૨, લીં.ભં. નં.૩૦૨૦. [ડિકેટોગ્રાફીજો ભા.૧ (પૃ. ૨૦૮), મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેનૈજાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૧૭).]

[પ્રકાશિત : ૧. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૧. ૨. જિનેન્દ્ર ભક્તિપ્રકાશ. ૩. દેવવંદનમાલા નવસ્મરણુ સંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૦. ત્યાં છેલ્લી પંક્તિમાં “બુધિલાવણ્ય” પાઠ આપી ‘બુદ્ધિલાવણ્ય’ કર્તાનામ ગણેલું અને એમને લાવણ્યરત્નના શિષ્ય ગણેલા. પરંતુ પંડિત દેવસૌભાગ્ય શિ. પંડિત રત્નસૌભાગ્ય શિ. લાવણ્યસૌભાગ્યે ‘લક્ષ્મીમરસ્તોત્ર’નો ટપો સં.૧૮૨૯માં લખ્યો હોવાની સ્પષ્ટ માહિતી નોંધાયેલી છે (જુઓ ઐતિહાસિક રાસ સંગ્રહ ભા.૩ પ્રસ્તા. પૃ.૫૯) ને કાવ્યમાં

‘સૌભાગ્ય’વાળાં નામની પરંપરા સ્પષ્ટ દેખાય છે તેથી અહીં એ લાવણ્ય-સૌભાગ્યને જ કર્તા માનવા જોઈએ. આગલી પંક્તિમાં છે તેમ છેલ્લી પંક્તિમાં પણ ‘ભુધિ’ નહીં ‘ભુધ’ (= પંડિત) શબ્દ જ હોવો જોઈએ. અહીં એ પ્રમાણે પાઠ સુધાર્યો છે. આગલી પંક્તિમાં દેવસૌભાગ્ય અને રત્નસૌભાગ્યની વચ્ચે ‘લાવણ્ય’ શબ્દ કેમ આવે છે તે બેસતું નથી, પણ એ પાઠદોષ હોઈ શકે.]

૧૩૧૪. માનવિજ્ઞય (ત. રત્નવિજ્ઞયશિ.)

(૪૫૦૦) સિદ્ધાચલ તીર્થમાલા ર.સં.૧૮૪૦ કા.શુ.૧૩

(૧) સં.૧૮૮૮ પો.શુ.૪ છુલે વીકાનેર મધ્યે. પ.સં.૧૬, દાન. પો.

૬૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૩૨.]

૧૩૧૫. મકેન (શ્રાવક ત. વિજયધર્મસૂરિ-રાજવિજયશિ.)

(૪૫૦૧) + શિયળની નવવાડ ર.સં.૧૮૪૦ શ્રાવણ શુ.૯ ગુરુ

આણંદપુરમાં

આદિ -

દુહા.

શ્રી સરસતી સમરં સદા, પલણ સુગર પસાઅ,

સુવચન આપો સારદા, મેહર કરી મુઝ માય.

૧

વાંણી વીર જીણુંદની, સાંભલી સાત્ર મૂઝાર,

વાડ નવ ઠહી સિયલની, સુણુજે સહૂ નરનાર.

૨

સીચો અંબ અંબ સિયલનો, સમતારસભર નીર,

જાલવળે વચને કરી, ધરી દહતા મન ધીર.

૩

પાલવળે વચને ઘણે, નવવાડ ધરી નેહ,

ઉતમ ફલ સીયલ-અંબ તણા, વાડ વીગત સુણો તેહ.

૪

અંત - ધનધન સીયલ સોહામણો,

સૂત્રસિદ્ધાંતે સાંભલી, વીર પ્રભુજીની વાણીજી,

વલી સીયલ તણા ગુણ વરણવ્યુ, સુણુજે સહૂ તુમે પ્રાંણીજી. ધન. ૧

*

શ્રી વિજયધર્મસૂરી તણો, રાજવિજે ઉવઝાયજી,

સાચો શ્રાવક તેહ તણો, પ્રભુમી ગુરને પાયજી.

૧૬

વાડ કરી સીયલ વત તણી, મીડા અમીય સમાણીજી,
સીખામણ સદ્દે કો ભણી, કહે મકન મુખ વાંણીજી. ૧૭

આણુંદપુર મેં રચી, સંવત તે સોહે અઢારેજી,
ચીત ચોખે ચાલીસમાં, શ્રાવણ સુદ શરવારેજી. ૧૮

નવવાડ તો નોમે કરી, સાંભલી શાસ્ત્રે સોયજી,
અધિકૃતોછે કો માત્રાએ, મિચ્છામીદુક્કડ હોયજી. ૧૯

(૧) સં.૧૯૦૬ કા.શુ.૧૧ દિને. પ.સં.૭-૧૧, મ.જૈ.વિ. નં.૪૪૬.

(૨) પ.સં.૫-૧૫, ઘો.ભં. (૩) લિ.સં.૧૯૧૨ કા.વ.૧૧ ભોમ વિપ્ર
શંકર મેવાસા મધ્યે. પ.સં.૬-૧૨, ઘો.ભં. (૪) સંવત ૧૯સે ૨૯મેં
લિખ્યતં રિખ્ય જવાહરમ લિ. લિ. શ્રી સૂત્ત બંદર મધ્યે શ્રી. પ.સં.૪-
૧૫, જશ.સં. (૫) સંવત ૧૮૯૮ના ફાગણ વદ ૧૧ વાર સોમવારે
લખિતં સંપૂર્ણ: લખિતંગ સેઠ જસંગ જ્યેંદ શ્રી વાંકાનેર મધ્યે લખીયે
છછ. પ.સં.૫-૧૩, રાજકોટ મોટા સંધનેા ભં.

પ્રકાશિત : ૧. બ્રહ્મચર્ય નામના ગ્રંથમાં પૃ.૧૪૫. [૨. જૈન સઝાય-
માલા ભા.૧ (બાલાભાઈ). ૩. જૈન સઝાય સંગ્રહ (ગાનપ્રસારક સભા).]

(૪૫૦૨) + બારમાસ ૨.સં.૧૮૪૮ ફાગણ શુદ્ધ ૧૦ રાણપુરમાં
આદિ - દોહા

સરસતિને ચરણે નમું, સહયુરને આધાર,
સત્યવચન દો શારદા, ભાવે ભણું બાર માસ. ૧
હાલ મહીતાની.

અર્ધતરે ચિત ચોખું કરી, ધરે પાસનું ધ્યાન,
ધન્ય પામ્યા પુણ્ય કીણ્યે, મ કરીશ મન અભિમાન.

અંત - શ્રી વિજયધર્મસૂરિ પાટવી, વિજયજિણુંદ સૂરિરાંધ,
સાચો શ્રાવક તેહનો, પલણે સુશર પસાય. ૬૭

યુક્તિથી જિનવર સેવજો, ભાવથી ભક્તિ કરેહ,
મકન કહે સુણો માનવી, ધરજો ધર્મ શું નેહ. ૬૮

અણુતાલામાં રાણપુરે, સંવત તે સોયે અઢાર,
શુણ ગાયા માસ ફાગણે, શુકલ દશમી તેણી પાર. ૬૯

પ્રકાશિત : ૧. જૈન પ્રભાકર સ્તવનાવલિ, ભીમશીમાણક, પૃ.૫૫૮.

(૪૫૦૩) + ગજસુકુમાલ સઝાય

પ્રકાશિત : ૧. સ.મા.ભી. પૃ.૩૩૩. [૨. જૈન સઝાયમાલા ભા.૧

(બાલાભાઈ). ૩. જૈન સંઘાય સંગ્રહ (જ્ઞાનપ્રસારક સભા).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૩-૬૫. 'જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ' ફરો ૯૯૬ પૃ.૬૭૮ પર આ કવિનું પૂરું નામ સુકુંદ મોનાણી આપવામાં આવ્યું છે તે શા આધારે છે તે ખ્યાલમાં આવતું નથી.]

૧૩૧૬. ઉદય ઋષિ

(૪૫૦૪) સૂક્ષ્મ છત્રીશી ૬૨ કડી ૨.સં.૧૮૪૧ કાગળુ નોરંગાખાદ

આદિ - સુખમ છત્રીસી સાંભલ પ્રાણી, એ આગમ-અધિકારણ,

જિનવર ભાખ્યો સારપદારથ, ધારો રિદ્ય વિચારણ. સુ.૧

અંત - સૂક્ષ્મ છત્રીસી શિષ્યને કાઠે, કાધી મન-હુલાસણ,

બુધ મોધવા લણતાં ગુણતાં, પામે લીલવિલાસણ. ૬૦

આગમરં અતુસારે કાધી, નોરંગાખાદ મબરણ,

કહે ઉઠે રિષ સુણ્યે ચતુરાં, લેખ્યો અર્થ વિચાર. ૬૧

સંવત ૧૮ વરસ ઇમતાલીસે કાગળુ માસ મબરણ,

ગુરપ્રસાદે કરી છત્રીસી, કાધો ગ્જાનવિચારણ. ૬૨

(૧) મઝી આગલ ૩૬ ૩૫, આસુ પડિવા સ્વેત...પ્રસાદસે, કંતક-કાર્તિ સ્વહેત. શ્રી તિમરી મધ્યે. ૫.સં.૩-૧૨, અનંત. ભં.૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૭૨-૭૩.]

૧૩૧૭. હર્ષવિજય (ત. હીરવિજયસૂરિશાખા શુભવિજય-
ગુણવિજય-પ્રેમવિજય-જિનવિજય-પ્રતાપવિજય-મોહન-
વિજયશિ.)

[પાછળથી થયેલા સુધારાને કારણે અહીં સમયક્રમભંગ થયો છે.
જુઓ છેડે સંપાદકાય નોંધ.]

(૪૫૦૫) સાંખ્યપ્રગુરુન રાસ ૬૪ ઢાળ ૨.સં.૧૮૨૪...વદ ૨ સોમે ઉમતામાં
આદિ - દૂહા

પ્રણમું શાંતિ જિણેસર, જગ ગિર્યો જસવાસ

જન્મ થકી ભવભય ટલ્યા, તામે ઋદ્ધિવિલાસ. ૧

શબ્દાશબ્દ-(૩)પધારણી, અતુભૂતિ મુખવાસ

કરિ કવિઆણુમે કારણે, આપો વચનવિલાસ. ૨

દાયક જ્ઞાંત તણા વલી, મોટા મુની મહંત

મોહન લીલા કારણી, ગુર રાજેસ્વર સંત. ૩

સાંખ મધુરન તણી કથા, કહેતાં સરસ સંખંધ
સુણતાં શિવસુખ ઊપજે, લણતાં પરમાણુદ. ૪

અંત - દાલ ધન્યારીની

ઋષિ મોટાના ગુણ જે ગાતાં, અનુભવરસને આદેશ
પીવે ઇશુ અનુભવ પ્રાણી, કણુ હૃદયને સ્વાદેશ. ૧

અધ્યાતમ અનુપદિ સેવા.

અનુભવ વિણ નહિં સાચી કિરિયા, બલ તેહનું તે જાણેશ
ગરવે કે સુરગતિને સાધે, પંડિત આપ પરમાણેશ. ૨

*

જોજના કરતાં મુઝને નાવે, આવે પાટ પશાઈજ,
શ્રી હીરવિજયસૂરિ ગુરુ શાખા, શુભવિજય શિષ્ય ન્યાઈજ. ૯

અકબર શાહ જિજ્ઞે પ્રતિભોધે, જૈન ધરમ નિસદીસોજ
જય વરનાંણી વિજય પ્રમાણે, સોભાંણી મેં ઇસોજ. ૧૦

પંડિત ગુણવિજય ગુણધારી, પ્રેમવિજય કવિરાયાજ,
પદપંકજને મધુકર સરીખા, સેવક જિન સુપસાયાજ. ૧૧

મુની-શૃંગાર પરતાપવિજયથી, મોહન ગુરુ મતિવંતાજ,
ચરણકમલથી સહજ સ્વભાવે, હર્ષ કહે સુણો સંતાજ. ૧૨

કલિકાલે પિણુ કલ્પતરુપમ, ઇલાપૂરણ દાતાજ,
શ્રી વિજયધર્મ સૂરીસ્વર રાજ્યે, ગ્રંથ ધર્યો ગુણ ગ્યાંતાજ. ૧૨

ગણનાયક જે ગણુધર સરીખા, ગુણમણિગ્રાહક રંગેજ,
ગણકના વાદિ ગણુક ન ઝલે, ગણુ ગણુધાર ઉમંગેજ. ૧૩

ચોસક દાલે કરીને રચિયો, સાંખ મધુરન સુખંણેજ,
સંવત વેદ જે વેદને અર્ધે, મંગલીક ઇદુ પ્રમાણેજ. ૧૮૪૨. ૧૪

...દ્વિતીયા વદને પામી, અંદ્ર વાર ચીત ચોખેજ,
ગાતાં ગુણ ઉત્તમના પ્રાંણી, દાલિદ્રહ્મને સોધેજ. ૧૫

ઉંમટરાયનું ગ્રાંમ વડેર, દોતરસોમે સાથેજ,
ઉંમટા નગરી અધિકી જાણો, સંપૂરણ ભર આથેજ. ૧૬

જયજય મંગલ અધિકી પ્રસરે, લણુતાં લીલવિદ્યાસોજ,
ધરિંધરિ ઉજવ આણુદ પૂરે, થાપે શ્રીધર-વાસોજ. ૧૭

(૧) સંવત ૧૮૫૦ મૃગશિર્ષ સુદિ ૮ રાત્રી લ. ભોમ દિને પં. પ્રેમ-
વિજય શિ. પં. રૂપવિજય મુનિ રાજ્યવિજય લ. પ.સં.૭૨-૧૩, ઈસર

ગોરજનો ભંડાર નં.૧૪૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૭૩-૭૪. ત્યાં કૃતિનો ર.સં.૧૮૪૨ ખતાવેલો, પરંતુ બધા શબ્દો વામગતિએ વાંચતાં ૧૮૨૪ થાય છે, ને વિજયધર્મસૂરિનો રાજ્યકાળ ૧૮૪૧ સુધી છે, તેથી ર.સં.૧૮૨૪ જ સ્વીકારવો જોઈએ.]

૧૩૧૮. હરખચંદ (આવક)

(૪૫૦૬) + ચોવીશી (રાગબદ્ધ) (હિંદીમાં) લ.સં.૧૮૪૩ પહેલાં

આદિ - આદિ જિન સ્ત. રાગ ભૈરવ

ઉત્તત પ્રભાત નામ, જિનજીકો ગાઇયે

નાભિજીકે નંદકે, ચરન ચિત લાઇયે

આનંદકે કંદજીકો, પૂજત સુરીદ્વંદ

એસો જિનરાજ છોડ, એરકુ ન ધ્યાઇયે.

૧

*

આદિનાથ આદિ દેવ, સુરનર સારે સેવ

દેવનકે દેવ પ્રભુ, શિવસુખ દાઇયે

પ્રભુકે પાદારવિંદ, પૂજત હરખચંદ

મેટા દુખદંદ સુખસંપતિ બઢાઇયે.

૩

અંત - મહાવીર જિન સ્ત. રાગ પરજ્યાલ.

મત માન્યો મહાવીર, મેરે.

*

શાસનનાયક સમરીયે હો, ભળે ભવભયભીર

હરખચંદ સાહિબા હો, તુમ દૂર કરો દુઃખપીર. મેરે. ૪

(૧) લિ.૧૮૪૩ ઐ.વ.૬ છુધે ઋષિ ભાષ્યંદ શ્રી પાસસૂરિગચ્છે

ચોકસી પાનાચંદ પઠનાથ. પ.સં.૬-૧૩, આ.ક.ભં.

પ્રકાશિત : ૧. ચોવીશી વીશી સંગ્રહ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૫૩.]

૧૩૧૯. ગુણચંદ (સુરજમલશિ.)

(૪૫૦૭) ધન્ના ચોઢાલિયુ' ર.સં.૧૮૪૩ કા.શુ.૧૫ વિકાનેરમાં

(૧) રામ.ભં.

(૪૫૦૮) ચંદ્રગુપ્ત ૧૬ સ્વરૂપ ચોઢાલિયુ' ગા.૫૭ ર.સં.૧૮૫૦

ભા.શુ.૪ વિકાનેર

આદિ - વિમલબોધઉદ્યોતકર, શિવસુખવદલીમૂલ

એહવા જિન વાંદૂ જિણે, કીયા કર્મ નિમૂલ. ૧

ચંદ્રચુપ્ત રાજ તણો, સોલે સ્વાનવિચાર,

સુગુરપ્રસાદે હિવ કહ્, શ્રોતાશ્રુતિ-સુખકાર. ૨

અંત -

હાલ ૪

વીકાનેરે જાણીયે સા. સંવત અઢારે પચાસા હો

મંગલવાર સંવત્સરી સા. કીધો એહ અખ્યાસ હો. ૧૨

મુનીવર સુરજમહલજી સા. અંતેવાસી તાસ હો

ચુલ્લચંદ કહે જિનધર્મથી, લણીયે લીલવિલાસ હો. ૧૩

(૧) સં.૧૮૩૬ માં ચુ.૧૫ ન. જિવરાજ લિ. પ.સં.૫, હરિ-
સાગરસુરિ પાસે. (૨) દાન.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૩ તથા ૧૫૫૯.]

૧૩૨૦. મતિસાગર (વીરસુંદરશિ.)

(૪૫૦૯) લઘુજાતક પર ખાલા. લ.સં.૧૮૪૬ પહેલાં

જ્યોતિષનો અંથ.

આદિ - પ્રણમ્ય પરમાત્મસંપદાન્ સકલાન્ જિનાન્

લઘુજાતસ્ય શાસ્ત્રાર્થં વૃણોતિ મતિસાગરઃ. ૧

આદીવાસ્યેવ વ્યાખ્યાતં મગધસ્ય તુ ભાષયા

સોમેશ્વરેપિ કૃતવાન્, સામ્યુક્તં દૃષ્ટ્યોષિતઃ. ૨

અવંતીનં બ્રાહ્મણ વરાહમિહરસંગ્રહિ સિપ્રસ્કંધજ્યોતિનિપુ-

ણેષ શ્રી લોજરાજનૈ ઉપગારકારણ્ય લઘુજાતક અંથ કીધો.

મગધદેશની ભાષા કેર સોમેશ્વરે વચનકા કરી સાંપ્રતં શ્રી

મતિસાગરેજી ઉપાધ્યાય શ્રી વીરસુંદર વાયણ્યાચાર્યને પ્રસાદિ

ચુજ્જર ભાષા વચનિકા કરે છે. અંથની આદિ અંથ નિર્વિઘ્ન

કરવા કારણિ સૂચનં નમસ્કાર કીજે છે.

અંત - ઇતિ સોમેશ્વરવિરચિતાયાં લઘુજાતક ટીકાયાં નજીબતકાવ્યાય

ત્રયોદશમ સમાપ્તા ૧૩. તે પિણુ છે ને સોલે ધ્યાય પિણુ છે. ૧૬

(૧) સં.૧૮૪૬ શકે ૧૭૧૧ ચૈ.કૃ.૮ ચંદ્રવારે લિ. પં. ભક્તિસિંધુર
પાટોદી મધ્યે ચતુર્માસ. પ.સં.૧૯, અનંત. ભં.૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૭૧.]

૧૩૨૧. ધીરવિજય

(૪૫૧૦) સીમંધર સ્ત. પર ખાલા. લ.સં.૧૮૪૬ પહેલાં

મૂળ ગુજરાતીમાં યશોવિજયકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૪૬, પ.સં.૫૩, હં.સં. નં.૨૮૦૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૭૨.]

૧૩૨૨. ગુલાબવિજય (ત. ઋદ્ધિવિજય-ભાવવિજય-માનવિજયશિ.)

(૪૫૧૧) સમેતશિખર ગિરિ રાસ ર.સં.૧૮૪૬[૪૭] અસાડ વદ ૧૦
વિશાલામાં

આદિ - સાંવલિયા શ્રી પાસજી, પશુમિ ચરણ ગિણુંદ,
યુણું રાસ સુરતર સમો, સીખર સમેત ગિરીંદ. ૧
મહીયલમેં તીરથ ઘણા, ગિણુતાં ન લહું પાર,
ઉધ્વ અધો મધ્ય લોકમેં, સમેતશિખર ગિરિ સાર. ૨

અંત - સંવત અડારૈ મેં[છેં]તાલીસેં, દશમી વદિ અસાડ પ્રસીધોજી,
શ્રી સમેતશિખર ગિરિ રાસ રૂવડો, નગરી વિસાલામેં કીધોજી.
સંધ ચતુર્વિધ ભવિયણુ હેતે, ભણુતાં શિવસુખ લીધોજી,
શુભ ભાવેં સંવેગધર સુણુસ્યે, જાત્રા સફળ તસુ સીધોજી.
તમેં નેન ગગનમેં ભાતુ, તપગજ તેને સોજેંજી,
સુરતર જેહવા પ્રગટયા સૂરિ, શ્રી વિજયસેન ગુર રાજેજી.
વાચક શ્રી ઋદ્ધિવિજય ગુર, શ્રી ભાવવિજય ગુર ગાનૈજી,
તાસ સીસ પંડિત ગુણુજલનિધિ, માનવિજય ગુર જાનૈજી.
તસુ પદપંકજ-ભર તણી પર, ગુલાબવિજય ગુણુ ગાયોજી,
ગાયો રાસ શિખરગિરિ કેરો, સુણુતાં અતિ સુખ પાયોજી.
રોમ રોમાંચિત હરષ ધરી સ્થપ સંધ સુણી મન ભાયોજી,
જે ભવિયણુ એ ભણુસ્યે ગુણુસ્યે તસ ધર નવનિધિ પાયોજી.

(૧) પ.સં.૧૦-૧૦, સેં.લા. વડો. નં.૧૭૬૦. [આલિસ્ટઓઇ ભા.૨.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૭૪-૭૫. 'સેંતાલીસ' પાઠ જોતાં કૃતિનો

ર.સં.૧૮૪૭ થાય, 'છેંતાલીસ' પાઠ હોય તો ૧૮૪૬ થાય. પાઠ નોંધવામાં
કંઈક ગરબડ લાગે છે. આલિસ્ટઓઇ ૧૮૪૬ આપે છે.]

૧૩૨૩ ક. દીપવિજય

(૪૫૧૨ ક) સ્થૂલિભદ્ર નવરસ દુહા લે.સં.૧૮૪૬ પહેલાં

ઉદયરત્ન (જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૦૫૪)ની નવ દાલમાં પોતાની

તરફથી ફુલાઓ ઉમેર્યા છે.

અંત -

ફૂલ

શુભલિલદ્ર કોસ્યા ગાવતાં, પોહચે વંછિત આસ,
ધર ધર ઓછવ અતિ ઘણા, નિતિ પ્રતિ લીલવિલાસ. ૧

ભણે ગુણે જે સાંભલે, લિખે લિખાવે નેહ,
દુખ સયલ સવિ દૂરે હરે, અજરામર લહે તેહ. ૨

એક કરી થૂલીલદ્ર તણી, ઉદયરત્ન નવ હાલ,
ફૂલ દીપવિજયે કહ્યા, ગણતાં મંગલમાલ. ૩

(૧) સં.૧૮૪૯ શાકે ૧૭૧૩ પ્રવર્તમાને ફાગણ સુદિ ૧૧ રવિવારે લિખિત ખુમાણવિજયેન પરતાપગઢ મધ્યે. પ.સં.૨-૧૦, ધો.ભં. (૨) લ.સં.૧૮૮૬ ચૈ.વ.૬ ન. સુંદરજી સંઘજી જીર્ણગઢમાં. મારી પાસે. (૩) લિ. ધમકા નગરે ન. રાજસી ન. આંપસિ ન. સુંદરજી વૈરાગી પ્રેમજી લખીકૃત. પ.સં.૮, અમર.ભં. સિનોર. મારી પાસે. [જૈનાપ્રોસ્ટા, લીંહ-સૂચી, હેનૈઝાસૂચિ ભા.૧ (૫.૩૩૦, ૫૦૩).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૨ ૫.૩૬૩. ત્યાં ઉદયરત્નના 'સ્થૂલિલદ્ર નવ-રસ'ના હસ્તપ્રતવર્ણનમાં આ માહિતી નોંધાયેલી છે.]

૧૩૨૩ ખ. મણિચંદ્ર

અધ્યાત્મી યતિ.

(૪૫૧૨ ખ) + આધ્યાત્મિક સંજ્ઞાઓ [લે.સં.૧૮૪૯ પહેલાં]

૧ આત્મશિક્ષા સંજ્ઞા ૫.૧૨૫; ૨ ભાવીભાવ સંજ્ઞા ૫.૧૮૧; ૩ વૈરાગ્યકારક સંજ્ઞાઓ ૫.૨૧૩થી ૨૨૩.

[હેનૈઝાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૭૦, ૪૧૦, ૫૧૦, ૬૨૫).]

પ્રકાશિત : ૧. સ.મા.ભી.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૩૮૫. ત્યાં આ કવિને વીસમી સદીમાં સં.૧૯૩૬ પછીના કમમાં મૂકેલા, પરંતુ હેનૈઝાસૂચિમાં તેમના સંજ્ઞા-સંગ્રહની એક પોથીની લે.સં.૧૮૪૯ મળે છે. એટલે કવિનો સમય તે પૂર્વેના ગણવેા જોઈએ. આથી કવિને સં.૧૯મી સદીમાં ફેરવ્યા છે.]

૧૩૨૪. રંગવિજય (ત. વિજયદેવસૂરિ-લખ્ધિવિજય-રત્નવિજય
-માનવિજય-વિવેકવિજય-અમૃતવિજયશિ.)

અમૃતવિજય જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૩૧૨.

(૪૫૧૩) [૫] શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ પંચકલ્યાણગભિર્ત પ્રતિષ્ઠા-
કલ્પ સ્તવન (ઐ.) ૨.સં.૧૮૪૯

આ સ્તવનમાં સં.૧૮૪૯માં ફગણ સુદિ ૫ શુક્રવારે ભગ્નમાં
સવાઈચંદ્ર ખુશાલચંદે શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલી તે પ્રસંગને
લઈને પ્રતિષ્ઠાની સર્વ વિધિ બતાવી છે.

આદિ -

દૂધા.

સ્વસ્તિ શ્રીદાયક વિભુ, જગનાથક જિનચંદ્ર,
મોહતિમિરને ચૂરવા, પ્રગટયો પરમ દિણંદ. ૩
શ્રી શંખેશ્વર પાસના, પ્રણમી પદ અરવિંદ,
જૈન પ્રતિષ્ઠાવિધિ લાણું, સ્તવન કરું સુખકંદ. ૪
ભગ્નચંદ્રમાં ઉમેશ લઘુ, લાલા શ્યામ હવંત,
તાસ તનય પ્રેમચંદ્ર વલી, મૂલચંદ્ર મતિમંત. ૫
પ્રેમચંદ્ર દો તનુજ, ખુશાલચંદ્ર દેવચંદ્ર,
મૂલચંદ્ર તે ગુણનિલય, અંગજ તારાચંદ્ર. ૬
ખુશાલચંદ્રને કુલતિલય, પૂત્ર સવાઈચંદ્ર,
ઈક દિન ગુરુમુખથી સુણ્યા, શંખેશ્વર-ગુણદંદ. ૭
પિતાપુત્ર ઉદમ કરી, ખરચી દ્રવ્ય ઉદાર,
મૂર્તિ શંખેશ્વર પાસની, પ્રગટ કરી મનોહાર. ૮
તાસ પ્રતિષ્ઠા કારણે, સામગ્રી સહુ જોડ,
વિધિપૂર્વક ઓચળવ કરે, દશ દિન મનને ડોડ. ૯

અંત - જિનશાસન ઉન્નત પરસંસા, ખટ દરસનમેં વાધિજી,
છમ સદ્વ્યય કરી લખમી જોણું, સૂર સિવપદવી લાધિજી,
તપગજકાકુર ગૂણમણીઆગર, શ્રી વિજયદેવ સૂરિદાજી,
પ્રતયો તય લગેં નામ એ ગુરુનું, જગ લગેં મેરગિરીદાજી. ૯
તાસ સીસ શ્રી લઘિધવિનય વર, પંડિત માંહે લીહોજી,
રતવિનય બૂધ વિનયિ તેહના, વાદિમતંગજ-સિંહોજી,
તાસ સીસ બૂધ માનવિનયના, વિવેકવિનય વડજાગીજી,
તેહના બૂધ ગીતારથ સારથ, અમૃતવિનય સોભાગીજી. ૧૦
તાસ ચરણાંખુજ મધુકર સેરી, રંગવિનય કહે હેતેજી,
કયુર્ પ્રતિષ્ઠાકલ્પ તવન મેં, લહિ કારણ સંકેતેજી,
ખીજું મંદમતિને હેતે, દશ દિનનું એ વિધાનજી,

કીધું તો પિણુ સદ્ગુર સંગે, કરજો થઈ સાવધાનજ. ૧૧.
વિધિકારક વિધિ એહ સુણીને, મત ડાઘ દ્વણુ દેખ્યોજ,
નામ માત્ર એ રચના કિધી, સુકવિ સુધારી લેખ્યોજ,
નરનારી ઉપયોગપણાધિ, ભણુરૂપે જે હિત આણીજ,
મંગલમાલા લચ્છિવિસાલા, લહેરૂપે તે ભવી પ્રાણીજ. ૧૨

કલસ.

ધમ સયલસુખકર દુરિતભયહર પાસજ સંખેસરો,
નિધિ અગિય વસુ સસી માન વરષે ગાઘયો અલવેસરો,
એહ પ્રતિષ્ઠાકલ્પ તવન સાંભલી જે સદ્વહે,
તે શુદ્ધિ વૃદ્ધિ સુસિદ્ધિ સધલે સદા રંગવિજય લહે. ૧૩

(૧) અંદવતી રંગે લપીકૃત ભટેવા પ્રભૂ પ્રસાદાત્ ઇતિ અં.અં.
૩૬૪. પ.સં.૧૪, પ્ર.કા.ભં. (૨) ઇતિ પ્રતિષ્ઠાકલ્પસ્તવનં શ્રી શંખેશ્વર
પાર્શ્વજન પંચકલ્યાણકર્મલિત સંપૂર્ણ. સં.૧૮૫૦ ફાગુણ વદિ ૧૦ તિથી
બુધે આમોદનગરે શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત્ લિખિતં. પ.સં.૧૪, સિનોર
ભં. દા.નં.૭. (૩) સં.૧૮૦૧ના વર્ષે વૈશાખ માસે કૃષ્ણપક્ષે ૧૪
ચતુર્દશી તિથી ભોમવાસરે લિ. પં. રતનવિજયગણિ લપીકૃતવા ભૂયુક્તજ
નયરે લિ. શા. દેવચંદ આત્માર્થે મુનિસુવત. પ.સં.૧૮, ભ.ભં. (૪)
સં.૧૮૦૮ના વર્ષે શાકે ૧૭૭૫ના પ્રવર્તે ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૧ ભોમવાસરે સકલ
ભ. શ્રી વિજયેરતનસુરી તત્તસીબ્ય પં. નિત્યવિજે તત્તસીબ્ય પં. જિતવિજે
સીબ્ય પં. પ્રમોદવિજે તત્તસીબ્ય પં. ભવાંનવિજે તત્તસીબ્ય પં. પ્રતાપ-
વિજે સ્વાત્માર્થે લીખ્યીતં શ્રી શાંતિનાથ શ્રી સંભવનાથ પ્રસાદાત્ પાદરા
નગરે. પ.સં.૧૮-૧૪, પાદરા ભં. નં.૩૭૪. (૫) સંવત ૧૮૧૫ના ચૈત્ર
શુદ્ધિ દ્વિતિયા બુધવાસરે ઘનતિ વિશાનેમા ધાંધિભાઈ તથા સુત પ્રેમચંદ
તેની ભાર્યા બાઈ નાથબાઈ લખાવીતં ગાંધી લવણુપુર વાંશી વાસપુજ્ય-
સ્વામીપ્રસાદ. પ.સં.૨૧-૮, ઘોઘા ભં. દા.૧૩ નં.૬૪.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સત્યપ્રકાશ વ.૭ અં.૭, ૮, ૯.]

(૪૫૧૪) [+] પાર્શ્વનાથ વિવાહસો ૧૮ ઢાળ ૨.સં.૧૮૬૦ આસો
શુદ્ધ ૧૩ ભર્યમાં

આદિ-સ્વસ્તિ શ્રીદાયક સદા, પાસ પ્રભૂ જિમ ચંદ,

પ્રણમું પદજુગ તેહનાં, જગજનનયણાનંદ.

અશ્વમેજકુલ-દિનમણી, વામારાણી-નંદ,

ગાર્યું તસ વિવાહલો, મંગલ રૂપ અમંદ.	૨
વર્ધમાન સૂરીસરે, આચાર દિનકર ગ્રંથ,	
રચિયો તસ અનુસારથી, રચ્યું છઠાં પ્રબંધ.	૩
સારદ સાર દયા કરી, દેજે વચનવિલાસ,	
તુઝ સુપસાયે માહરી, સફલ ફલે સદ્ આસ.	૪
આઠ ભેદ વિવાહના, શાસ્ત્રે ભાખ્યા જેહ,	
નામ માત્રથી વરણુવું, તે સુણુજે સસનેહ.	૫
અંત - દાસ ૧૮મી. છ રે સ્વામી સમોસર્પા.	

*

પાસ પ્રભુ વીવાહલો, ભણુસ્યે સુણુસ્યે જેહ રે,	
ટલસ્યે વિરહદુખ તેહનાં, ઇછિત લહેસ્યે તેહ રે.	૭
સંવત અઢાર ને સાઠની, ધનંતેરસ દિન ખાસ રે,	
ભૂગુપુર ગ્રોમાસું રહી, કીધો એ અભ્યાસ રે.	૮
શ્રી વિજયદેવસૂરી તણા, લલિધવિજય વડલાગી રે,	
તેહના રત્નવિજયગણી, જિનમતતા અનુરાગી રે.	૯
માનવિજયગણી તેહના, વિવેકવિજય તસ સીસ રે,	
અમૃતવિજય છે તેહના, જેહની સખલ જગીસ રે.	૧૦
તસ પદકમલ-ભમર સમો, રંગવિજય કહે રંગે રે,	
પાસ પ્રભુ ગુણ ગાઘયા, ઉલ્લટ આણી અંગે રે.	૧૧

(૧) પ.સં.૧૫-૧૨, લા.ભં. નં.૪૯૫. (૨) મુની રૂપવિજય લખીત.
પ.સં.૮-૧૮, પહેલું પત્ર નથી, મુક્તિ. નં.૨૩૮૦. (૩) સંવત ૧૮૯૭ના
વર્ષે વૈશાખ માસે શુકલ પક્ષે તિથી ૧૩ દિને ગુરવાસરે લી. પં. રત્ન-
વિજયગણી લખીદ્વાં ભૂગુપુર મધ્યે શ્રી મુનિસુવત પ્રસાદાત. પ.સં.૧૩-
૧૫, ખેડા ભં. દા.૭ નં.૭૦. [ડિક્ટેલોગ્રાફીને લા.૧ (પૃ.૧૨૦), જૈહા-
પ્રોસ્ટા, મુપુગૃહસૂચી, હેન્ડ્રીસસિય લા.૧ (પૃ.૪૮૫).]

[પ્રકાશિત : ૧. પાર્શ્વનાથજીનો વિવાહલો તથા દિવાળી કલ્પ સ્તવન.]

(૪૫૧૫) સદયવચ્છ સાવલિંગાને! રાસ

(૧) અમર.ભં. સિનેર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૨ પૃ.૫૫૨-૫૩, લા.૩ પૃ.૧૭૫-૭૮. ત્યાં પહેલાં
'શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ પ્રતિષ્ઠાકલ્પ સ્ત.'નો ર.સં.૧૭૭૬ ગણી કવિને ૧૮મી
સદીમાં મૂકેલા તે પછી ર.સં.૧૮૪૮ કરી કવિને ૧૮મી સદીમાં ફેરવ્યા છે.]

૧૩૨૫. કાન (સ્વેતાંબર)

(૪૫૧૬) ફલવધી^૧ પાર્શ્વનાથનો છંદ (રાજસ્થાની ભાષા) ૧૨૨ કડી
આદિ - કાવ્ય

વંદે પાસ જિણુંદ્યંદતિલયો તિલોયનાહો વરો
દેવિદાય-નરિદ-વંદીયપયો રૂપ કરો દુખભરો
વિખ્યાતો મહિ આસસેજીતનયો વામાસુતં વિગ્મભં
માતા શ્રી પદ્માવતી મમ સદા કુવવંતુ નો મંગલં. ૧

ગાહો

નવ મંગલ નવ રચણી, નવિ દલ કમલ વિકાસિયા નયણી,
ગિર થતિ હંસાગમણી, વંદે સરસતિ શશિવયણી. ૨

વજ્રઆ (વસ્તુ) છંદ

વદન શશિહર વદન શશિહર ગમણુ ગયવર વંદિજહમાણી
સમરવિ સતગુર સામ વિધ ગુણક લાંડાર પ્રણમેવિ ગજાનન
પ્રગટ જનમસિં પાસ જિણુ વિજય નર અમર અહિ ચરણુ વંદન
ધવ મંડલ તીરય અચલ, ફલવધિ પહ ફલ દીયણુ
મો મતિ આસતિ મો સંગતિ, વાખાણુસિ ગુણુ વયણુ. ૩

(પછી ૪ અડલ, ૫-૪૩ મોતીદામ, ૪૪-૪૮ ફૂહા, ૪૯-૭૩ ત્રાટકી
ભતિ, ૭૪ કવિત, ૭૫ ફૂહા, ૭૬-૧૦૮ વૃદ્ધ નારાય, ૧૧૦-૧૨૧ ભતિ
કેસરી, ૧૨૨ કલસ)

અંત - જય વિજય સંપદ સાંનધકારક દુખનિવારક પાસજિનં
પરમાણુંદ આણુંદ પ્રેમ પ્રકુલ્લત નેત્ર વિકસસત પ્રતિમનં
નિકલકં નિરંજણુ નાથ નમો નમહું સરણે પ્રભુ ત્રિભયણું
જયતિ જય પારસનાથ જયો ફલવિધ અધિપતિ જયતિ જિણું.
૧૨૧

કલસ

ત્રિભૈનાથ અનાથ નાથ શ્રીનાથ નમો નમ
જગવિખ્યાત આવિખ્યાત નાથ જગનાથ જયો મમ
અધકરણુ અસ્ત સુરતર સમસ્ત કિન્નર આરાધક
ત્રિજગતનાથ શ્રી પાર્શ્વનાથ સુપ્રસન્ન મનસાધક
જયતિ જયતિ સત્તવિજયત જયતિ દીયતિ સુગતિ સદગતિ દીયતિ
કવ કાન સ્વેતાંબર કહિત કૃત શ્રી ફલવિધ અથ પતિ સતિ. ૧૨૨

(૧) પ.સં.૬-૧૬, અનંત.ભં.૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૪૧-૪૨.]

૧૩૨૬. ફત્તે'દ્રસાગર (ત. વિનીતસાગર - તેના પાંચ ધીરસાગર,
ભોજસાગર, સૂરસાગર, રતનસાગર અને જ્યવંતાસાગર
- તેમાંથી ધીરસાગરના શિ.)

(૪૫૧૮) અષ્ટપ્રકારી પૂજા રાસ ર.સં.૧૮૫૦ ભાદ્ર.વ.૮ (કૃષ્ણજન્મ-
દિને) આરંભ બગડી નગરમાં સંપૂર્ણ બેનાતટમાં

આદિ - શ્રી આદિ જિણુંદ પદાંબુજૈ, મત મધુકર સમ લીન,

આગમગુણ-સૌરભ્યભર, આદર કરિ લયલીન. ૧

જિનવરનો સમ છે અધિક, તારૈ ભવજલપાર,

આપ તર્યા પર તારવા, શક્તિ અછે જસ સાર. ૨

એહવા શ્રી જિનરાજના, ચરણ નમું નિતમેવ,

ભાવ ધરી આણુંદ સું, ઇંદ્ર કરૈ જસ સેવ. ૩

ભાવે પ્રણમું ભારતી, વરદાતા સુવિલાસ,

બાવન અક્ષર કોશ જસ, પાર ન પામૈ તાસ. ૪

ગુરુરીયો ભરીયો ગુણૈ, તરીયો કિણુ વિધ જય,

તસ પદપંકજ સેવતાં, લબ્ધ ચરણ પદ પાય. ૫

દોય ભેદ છે ધર્મના, સાધુ આવક જાણુ,

પંચ મહાવ્રત બાર વ્રત, શાસ્ત્રમાહે પરિમાણુ. ૬

તે માંહિ આવક તણી, કરણી પૂજા નિત,

ભાવશુદ્ધ જિનરાજની, સંધ્યા ત્રિક ઇકચિત. ૭

સવિશેષે પૂજા તણો, ઇહાં ભણું અધિકાર,

સતરભેદ અષ્ટોત્તરી, અષ્ટપ્રકારી સાર. ૮

વિજયઅંદ અરિત્રમાં, પૂજનો અધિકાર,

કુણકુણ પૂજથી તર્યા, ઊતરીયા ભવપાર. ૯

જિણુજિણુ ઇંક પૂજ કરી, ભવજલનિધિ નિસ્તાર,

ઠહર્યું નામ તસ જૂજૂયા, શાસ્ત્ર તણૈ અનુસાર. ૧૦

સાંભલજ્યો ધિર ચિત કરી, રાસ ભણું સુખદાય,

શ્રોતાજન તુમે મત કરો, બધિર ગીતનો ન્યાય. ૧૧

ચરિત્ર પીઠિકા પહલી હાલ, પલણી ક્રત્તેંદ્રસાગર સુવિશાલ,
 શ્રોતાજન સાંભલો ચિત લાય, નિતનિત તીથ તણા ગુણ ગાય. ૧૧
 અંત - અષ્ટપ્રકારી પૂજ તણા, રાસ રચ્યો સુવિશાલ,
 ભણુસૈ ગુણુચૈ શુભ મને, તસ ઘર મંગલમાલ.

હાલ ૭. રાગ ધન્યાસિરી.

તપગજનાયક સકલ વિભાસ, શ્રી વિજયદયા સૂરિરાયાળ,
 તસ પાટ-પ્રભાકર ગુણનો આગર, વિજયધર્મ સૂરિરાયાળ. ૧
 તસ પાટે દીપક અષ્ટમદળપક, વિજયજિનેંદ્ર સૂરિદાળ,
 વત્તમાંન જિનેંદ્રનૈ વારૈ, તપગજપતિ રાજિદાળ. ૨
 તપગજ માંહિ સકલ વિભુધવર, વિનાતસાગર ગુરરાયાળ,
 ગુણવંત માંહે પુન્યપ્રતાપી, ભવિજનને મન ભાયાળ. ૩
 તસ પુન્ય પ્રતાપૈ તેહને પ્રગટયા, શિષ્ય પંચ ગુણધારીળ,
 ધીર ભોજ સૂર રતન જયવંતા, સાગરે સાખા ધારીળ. ૪
 તેહ માંહે મુખ્ય શિષ્ય ખિમા ગુંણ ધીરસાગર ગુરરાયાળ,
 તસ બ્રાતા શ્રી ભોજસાગરગણિ, વાયકપદવી પાયાળ. ૫
 તસ તણી મહિમા છે જગ માંહે, દેસપતિ સહ જાણૈળ,
 ન્યાયતર્કના અધિક વિલાસી, પંડિત માંહે વખાણૈળ. ૬
 મુખ્ય શિષ્ય શ્રી ધીરસાગરનો, ચરણુસેવી સુવિનીતોળ,
 પટધારી ક્રત્તેંદ્રમહોદધિ, ગજ માંહિ વદીતોળ. ૭
 તેણે રાસ એ રચવા માંડ્યો, જગડી નગર મઝારોળ,
 અષ્ટપ્રકાર પૂજ કલ મહિમા, ભવિજન મહિમા ધારોળ. ૮
 પૂરણ કીધો વેનાતટમાં, સકલજીવ-હિતકારીળ,
 એહ સુણીને પૂજસી ત્રિણૈ, ત્રિણ્ય કાલ દિલ ધારીળ. ૯
 ઇંડ ભવ પરભવ પૂજ્યાં જિનનેં, પામસી મંગલમાલાળ,
 શુદ્ધ પ્રણામૈ જિનવર પૂજ્યાં, પામૈ મોક્ષ વિસાલાળ. ૧૦
 દિનદિન અધિકા લિખમી તસ ઘર, હોસી ઝાકઝમાલાળ,
 જે એ રાસને ભણસી ગુણસી, તસ ઘર મંગલમાલાળ. ૧૧
 સંવત અઢાર પચાસા વરષૈ ભાદ્રવ માસ વિશેષૈળ,
 વદિ પખવાડૈ અષ્ટમી દિવસૈ, ગોવિંદજન્મ વિશેષૈળ. ૧૨
 ગુરવારૈ એ રાસ રચ્યો છે, સકલજીવ-હિતકારીળ,
 જે કાઠ પંડિત વાચનૈ કરજ્યો, ખોટ દૂર શ્રુતધારીળ. ૧૩

મહેતા માહરી મતિ અણસારે, વિજયચરિત્રમાં જોઇછ, ૧૪
 રાસ રચ્યો એ પૂજા કેરા, અઠવિધ મનમાં વિલોચીછ.
 સમકિત સંઘતે એ હિતકારી, હોજ્યો મંગલમાલાછ,
 સંઘ ચતુર્વિધને નિત હોસી, મંગલ અધિક રસાલાછ. ૧૫
 ઇતિ શ્રી વિજયચંદ્રકવલીપ્રરૂપિતે તત્સુતહરચંદરાજિપવિત્રશ્રુતે પૂજ્યશ્રી
 જલકુંભપૂજાધિકારે વિપ્રસુતાસોમશિરિ પ્રબંધોયમશ્રમેધિકારઃ ૮.

કલશ.

કેવલી શ્રી વિજયચંદ્રે અષ્ટપૂજા વણુવી,
 હરચંદ્ર રાજા સુણી સુદૈ કરી પૂજા અભિનવી,
 જિનરાજ દેહરે ત્રિવ્યઘ્રાલૈ ભાવના ભાવે વલી,
 ઇહ રાસ માંહે કહી ફત્તૈદ્રૈ પૂજાજ્યો ભવિ મતરવી.

(૧) સં.૧૮૧૮ કાગણ સુદિ ૩ ચંદ્રવારે લિ. પં. વૃદ્ધિસુંદરેણુ
 મુનિના શ્રીમદ્દેવકેશગચ્છે. પ.સં.૬૩-૧૫, ભ.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૮૧-૮૪. ભાદરવા સુદ ૮ તે કૃષ્ણજન્મ-
 દિન કેવી રીતે કહ્યો છે તે ખ્યાલમાં આવતું નથી. પ્રથમ આવૃત્તિમાં
 ભાદરવા વદ ૮ની સાથે જ શ્રાવણ વદ ૮ રચનામિતિ દર્શાવેલી તે આ
 કારણે. પરંતુ માસફેર પાછળ કોઈ પરંપરા કે અન્ય કોઈ કારણ હોવું
 જોઈએ.]

૧૩૨૭. મહાકવ્યંદ (શ્રાવક)

(૪૫૧૮) વૈદ્ય હુલાસ (વૈદક) (હિંદીમાં) ૫૧૮ કડી .સં.૧૮મી સદી મધ્યમાં
 આદિ - નક્ષત્ર દેવ ચિત ધરન ધર, રિદ્ધિસિદ્ધિદાતાર,

વિમલ હુદ્ધિ દેવે સદા, કુમતિવિનાસનહાર. ૧

દૃઢે સરસતિ ધ્યાઇયછ, અરૂ સમરૂં સારદા માય,

સુગમ ચિકિત્સા ચિત રચી, ગુરૂચરણે ચિત લાય. ૨

શ્રવણે પ્રથમે સુનિ લઇ. તિવા સહારી આહિ,

પીઠે ભાષા હી રચી, ગુનિજન સુનીયહુ તાહિ. ૩

*

સીસ ચણુ લૌં ઔષધ કહે, સેવક રોગી બહુ સુખ લહે
 હુકમાન હકીમ જુ કહી તિવ્વ, તિસતૈં ઔષધ કહે જુ સવ્વ. ૬

વૈદ્ય હુલાસ જુ નામ ધરિ, કીયો ગ્રંથ અમીકંદ,

શ્રાવકધર્મ કુલ જન્મકો, નામ મહાક-સુચંદ. ૭

અંત - કુલંજણ કકડા સિંહી, લૌગ કુક સૌં કપૂર,

ભાડંગી અલ તપતસૌં, મહાકાલ હોઇ દૂર.

૫૧૮

—મહુકચંદ વિરચિતે તિલ્લ સહાવી ભાષા કૃતા નામ વૈદ્ય હુલાસ શાસ્ત્ર સમાપ્ત.

(૧) ગા.૩૦૪, પ.સં.૨૬, નાહટા સં. (૨) પ.સં.૩૧, કૃપા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૪૬-૪૭.]

૧૩૨૮. જોરાવરમલ

(૪૫૨૦) પાર્થનાથ શસોકો ર.સં.૧૮૫૧ પો.

(૧) બહાદુરમલ બાંકિયા સંગ્રહ, ભીનાસર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૩.]

૧૩૨૯. ચેતનવિજય (ત. વિજયજિનેન્દ્રસૂરિ-ઋદ્ધિવિજયશિ.)

(૪૫૨૧) સીતા ચોપાઈ ર.સં.૧૮૫૧ વૈ.શુ.૧૩ અણમગંજમાં

(૧) પ.સં.૧૮, જય. પો.૬૬.

(૪૫૨૨) જંબૂ [સ્વામી] ચરિત (હિંદીમાં) ર.સં.૧૮૫૨ આવણુ શુ.૩
રવિ અણમગંજમાં

આદિ-જંબૂ સુનો સાધઆચાર, જે તિગ્રંથ હોય અણુગાર,

તે ચૌવીસ ખેલ મન ધરે, છવ છવ જગતે ભવ તરે. ૪૩

અંત - વાચકપદધારક લએ, ઋદ્ધિવિજય ગુરદેવ,

તિનકે સિષ ચેતનવિજય, નહી ગ્યાનકો ભેદ. ૧૭

શ્રી ગુરદેવ દયા ક્રિયા, ઉપણ મનમેં ગ્યાન,

ભાષા જંબૂચરિત્રકી, રચના રચી સુજ્ઞાન. ૧૮

સંવત અઢારે વા(પાં)ચને [બાવને], આવણુકો હે માસ,

શુકલ તીન રવિવારકો, પૂરો ગ્રંથ વિલાસ. ૧૯

*

બંગદેશ ગંગા નિકટ, ગંજ અણમ પવિત્ર,

શ્રી ચિંતામણિ પાસે કો, દેવલ રચા વિચિત્ર. ૨૧

સતરે સિખર સુકાવનોં, શુભટી ચ્યાર સુચંગ,

સોભે કલસ સુવણુકે, ઇકછ સરૂપ અભંગ. ૨૨

બપર ચૌમુખ રાજતે, શ્રી સીમંધરદેવ,

ભાવભગતિ ચિત લાચકેં, સવ જન કરતે સેવ. ૨૩

— ઇતિ શ્રી જંબૂયરિત સંપૂર્ણ.

(૧) પ.સં.૩-૧૮, ગુ. નં.૫-૨. [લીંહસૂચી.]

(૪૫૨૩) શ્રીપાલ રાસ (તાનો) ર.સં.૧૮૫૩ કા.શુ.૨ અજમગંજમાં

(૧) પ.સં.૧૩, જય. પો.૬૬. (૨) ગાંધી શાહ રૂપચંદ પકતાથં.

પ.સં.૧૩, જય. પો.૬૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૦ તથા ૩૩૩-૩૪. પહેલાં 'જંબૂયરિત'નો ર.સં.૧૮૦૫ મોકેલો પણ પછીથી અન્ય કૃતિઓ મળતાં નોંધ્યું છે કે "તેમાં જૂલ લાગે છે. સં.૧૮૫૦ પછીની હોવાનો સંભવ છે." વસ્તુતઃ લીંહસૂચીમાં આ કૃતિનો ર.સં.૧૮૫૨ નોંધાયેલો મળે જ છે. આથી જ અહીં 'આવને' પાઠ કલ્પ્યો છે.]

૧૩૩૦. લખમીવિજય (ત. પદ્મવિજયશિષ્ય ?)

(૪૫૨૪) દૂંઢિયા ઉત્પત્તિ સં.૧૮૫૧ પછી

આદિ- સમરં સાચી શારદા, દુંઢકના કહું હાલ,

ઉત્પત્તિ ભાષુ આદિથી રમણિક વાત રસાલ.

સંવત પત્ર નવ સમે લુંકો લલિયો નામ,

*

લખમસી નામે એકદા રે મિલિયો એહનો સાથ,

ઉત્પત્તિ સાંભલળે રે.

*

એકસો સાઠ વરસ ગ્રયેં રે એ ગછમાં હવે ભાલ,

જીવ ઋષિ રૂપ ઋષિ નામથી રે ઉપના કાલસરૂપ.

*

એહવી વાત જાણી કરી આનંદવિમલ ગણધાર,

સંવત પત્ર છયા(જયા)હાસીમેં કર્યો ક્રિયાઉદ્ધાર.

*

સંવત સોલ એકાણુઆ વરસનેં અવસર પ્રાય,

એહમાંથી વલિ ભીડીયા, મિથ્યામતિઅ લુકાય.

હરીદાસ નેં ધરમસી ત્રીજે લહુજી નામ,

નામ ધરાવી 'દૂંઢિયા' અવલૂં કીધૂં આમ.

*

ધરમસી નામ ધયુ^૧ તિણે^૨ હવે^૩ મોટો જળ થાય,
મિલિયા છુંકાના યતિ લિયે^૪ દીક્ષા ચિત લાય.

*

હવે ધરમસી પહેલો દૂઢિયો ઉરિદાસ ખીજનું નામ,
ત્રીજો લહુજી મલ્યો..., સહુયે...કર્થા^૫ કામ.

*

સંવત અઢાર છેહડે^૬ એહવે જીપનો એક,
અજરમર નામજ ધયુ^૭ પિણિ...વિવેક.

*

ફિરતોફિરતો લાખનગરમાં સંવત અઢાર છે^૮તાલેજી,
સેધે^૯ કાલે^{૧૦} આવિ રહિયો, દૂઢિયા ઢેરે^{૧૧} આલે.

*

નામ ખુશાલવિજય સંવેગી સાથે માંડયો વાદજી.

*

હવે^{૧૨} અઢાર એકાવના વરખે^{૧૩} સૂરત રહ્યો ચોમાસજી,
તિહાં પિણુ.....

*

ઈમ કરતાં ઉતયુ^{૧૪} ચોમાસું રાનેર માંહે આવેજી,
તિહાં પિણુ મનમાં તિમહિ જ માહલે, રાગડા કરિકરિ ગાવે.
સંઘઆગ્રહથી રાનેર આવ્યા, પદ્મવિજય પન્યાસજી,
ચર્યાવાદ કરેવા સાર, હવે^{૧૫} બોલાવ્યો તાસજી.

અંત - ઈમ કહી રાનેર માંહેથી ચાલ્યો તે...

તિણે^{૧૬} એહની સંગતિ નવિ કીજે, જિમ નવિ પડિયે^{૧૭} પાસેજી,
લખમીવિજય કહે જો સંગ કરસ્યો તો નિજ સમકિત જસ્યે.

(૧) પ.સં.૪-૧૫, પુ.મં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૮૪-૮૬. લોકાગચ્છના સાધુઓ સાથે વાદ કરનાર છેલ્લા પદ્મવિજય (આ પૂર્વે^{૧૮} નં.૧૨૪૯) ઉલ્લેખાયા છે. એટલે સં.૧૮૫૧ના અરસામાં જ કૃતિ રચાયેલી જણાય છે. કવિ પદ્મવિજયના શિષ્ય હોવાનું ખાતરીપૂર્વક ન જ કહી શકાય, કેમકે એમનો સ્પષ્ટ ગુરુ તરીકે ઉલ્લેખ નથી.]

૧૩૩૧. રત્નચંદ (પૂજ્ય ગુમાનચંદ-દુર્ગદાસશિ.)

(૪૫૨૫) ચંદનખાલા ચોપાઈ ઢાલ ૧૪ ર.સં.૧૮૫૨

(૪૫૨૬) નિર્મોહી ઢાલ ૫ ઢાળ ર.સં.૧૮૭૪ પાલીમાં

(૧) બકાદુરમલજી બાંધ્યા સંગ્રહ, ભીનાસર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૩.]

૧૩૩૨. ક્ષેમવર્ધન (ત. હીરવિજયસુરિ-નગવર્ધન-કમલવર્ધન

-રવિવર્ધન-ધનવર્ધન-વિનીતવર્ધન-વૃદ્ધિવર્ધન-પ્રીતિ-વર્ધન-

વિદ્યાવર્ધન-હીરવર્ધનશિષ્ય)

(૪૫૨૭) સુરસુંદરી અમરકુમાર રાસ ૫૩ ઢાળ ર.સં.૧૮૫૨ પાટણમાં

આદિ- દોહા.

સરસ વચન દે સરસતી, કવિજન કેરી માય,
કર જોડી કરં વીનતી, કરજ્યો મુઝ સુપસાય. ૧

શ્રી સિદ્ધાચલ-રાજ્યો, પ્રથમ જિતવર નામ,
યુગલાધર્મનિવારણો, નિતનિત કરં પ્રણામ. ૨

શાંતિનાથ પ્રભુ સોલમા, અભયદાનદાતાર,
પારેવો જીજેં રાખીયો, સરણાગત સાધાર. ૩

ગિરિનારિ ત્રિશ્યો ભલો, ચાલવકુલસીલુગાર,
બ્રહ્મવતધારી જન્મથી, પ્રણમું નેમિકુમાર, ૪

અશ્વસેન પિતા વામાસુત, શ્રી શ્રી પાસ જિણુંદ,
પ્રણમું તે બહુ પ્રેમ સ્યું, જસ મુખ પૂનીમચંદ. ૫

શાસનનાયક ચરમ જિત, મહાવીર વડવીર,
પ્રણમી હીયડે હેજ સ્યું, ધર્મધુરંધર ધીર. ૬

એ પાંચે પરમેશ્વરા, એ છે શિવતરૂકંદ,
તે માટે ભવિ સેવજ્યો, મૂઢી ખીજ હંદ. ૭

નિજગુરુચરણકમલ નમી, ગ્યાંન તણા દાતાર,
સુરખને પંડિત કરે, ગ્યાંનરથણુંડાર. ૮

શ્રી નવકાર પ્રભાવતેં, શીલ ઉપરેં ઉપદેશ,
પ્રમાદ તજી શ્રીતા સુણો, જીમ લહો સ્વાદ અશેશ. ૯

સુરસુંદરી સતી કથા, કહિસ્યું ગુરુ-આધાર,
ઉત્તમના ગુણ ગાવતાં, પાંખીને ભવપાર. ૧૦

અંત -

હાલ પડમી રાગ ધન્યાસી.

(આ પછીના શાંતિદાસ શેઠના રાસ પેઠે 'ઉદયસાગરસૂરિ રાજેજી' સુધી)

શુણિધિ સોભાગી સિરદાર, ઉદયો અધિક સવાઈજી,
સંપ્રતિ વીરાજમાન તે સદ્ગુરૂ, ભવિજનને સુખદાઇજી.

સાગરગચ્છ ગુરૂ ભારધુરંધર, નિર્વાહે ભલી રીતેજી,
ગામ નગર પુર પાવન કરતા, વિહાર કરે સુભ ચિત્તેજી. ૭

અદલહનપુર પત્તન ચોમાસું, સંપ્રતિ સૂરિ વિરાજેજી,
બહુ નરનારી જિજ્ઞે પ્રતિજોધ્યા, ઓતા સંદેહ ભાંજેજી.

તેહને સંગે અધિક ઉમંગે, ચોમાસું રહી રંગેજી,
એહ રાસની રચના કીધી, પૂર્ણ આહ્વાદ અભંગેજી. ૮

શ્રી શ્રી કમલવર્ધન ગુરૂ ગીર્યા પંડિતપદે વિરાજેજી,
તાસ શિષ્ય વાયકપદધારી, પચીસ ગુણે કરી જાણેજી.

ૐ શ્રી રવિવર્ધન સુખકારી, જ્ઞાન તણા દાતારીજી,
ધનવર્ધન તસ શિષ્ય પંકાઈ, પંડિતમાં અધિકારીજી. ૯

વિનયવંત વિદ્યાઈ પૂરા, વિનીતવર્ધન તસ શિષ્યજી,
તાસ શિષ્ય વિદ્યાઅભ્યાસી, શુભ મુહૂર્ત લીઈ દીપ્યજી.

વૃદ્ધિવર્ધન ગુરૂ ચરણકમલ નમું, જસ ગુણો નહી પારજી
ૐ શ્રી પ્રીતિવર્ધન તસ સેવક, શુદ્ધિયાગુણધારજી. ૧૦

તાસ શિષ્ય શુભલક્ષણકારી, વિદ્યાબલ પણુ ભારીજી,
વિદ્યાવર્ધન તસ નામ એ સાચું, શિક્ષા દિઈ હિતકારીજી,

તસ સેવક મુઝ ગુરુ એ રૂડા, હીરવર્ધન ગુરૂ હીરાજી,
તેહ તણો ઉપગાર એ જાણો, મધુરી ભણાવી ગિરાજી. ૧૧

ગુરવાદિક ગુણુ કિમ કહેવાઈ, મુઝ મતિ નહી અતિ ભારીજી,
બાલલીલાઈ રાસ બતાવ્યો, પંડિત લેજ્યો સુધારીજી.

નયસુંદર પંડિત કૃત ચોપઈ, તે અધિકાર મેં લીધોજી,
સરસ સંમંધ દેખી મન જાગ્યો, દેશીબંધ એ કીધોજી. ૧૨

અધિક નૂન્ય જે ઇડાં કહેવાણું, મિથ્યા દુષ્કૃત તાસજી,
પંડિતકલા તકરી નહી મુઝમાં, પિણુ મેં કીધો અભ્યાસજી.

અનુભવ પૂરણથી થયો પૂરો, સુણો દૃષ્ટાંત તુમે એહજી,
મગલી જિમ ધાઈ સિંહ સામી, બચડાં હેતે તેહજી. ૧૩

તિમ માહરે ગુરચરણ પસાઈ, અનુભવ તે દિલ માંહિજી,

હીરવર્ધન સેવક જેમ પલણે, રામરામ ઉછાડેલ.
 શ્રી પંચાશ્વર પાશ્વે જિનેસર, કેસરઅર્ચિત કાયાલ,
 ધરણુરાય પદ્માવતી સેવે, બહુ ભકતે પ્રભુ-પાયાલ. ૧૪
 તેહ તણી સાનિધે મેં તો, પૂરણ કલસ ચઢાયાલ,
 નયણ બાંણ નાગ શશિ વરષે, જીત-નીશાંણ ચઢાયાલ.
 મદગરતા મયગલ મતવાલા, તેજ વણા તેજલાલ,
 રહ પાયદલ મંગલમાલા, પામે લછી વિશાલાલ. ૧૫
 સુંદર મંદિર આઠઝમાલા, સુરનર સુખ રસાલાલ,
 મહોદય-પદવી લહે અનુક્રમે, ત્રેહપત્ર પૂરણ હાલાલ.
 શીલ અને નવકાર પ્રભાવે, પ્રતખ્ય પુણ્યની શાલાલ,
 ભણુતાં ગુણુતાં સુણુતાં લહીઈ, જ્ઞાન અભંગ રસાલાલ. ૧૬

(૧) સંવત ૧૮૬૮ના વર્ષે શાકે ૧૭૩૩ પ્રવર્તમાને આસાદ શુદ્ધિ
 ૩ દીને વાર રવી લ. શ્રી રાજનગરે પં. હીરવર્ધનજી તત્તશિષ્ય પં.
 જેમવર્ધનજી તત્તશિષ્ય લ. મુની ન્યાયવર્ધનગણિ આત્માથે. પ.સં.૪૦-
 ૧૮, યતિ નેમચંદ પાસે.

(૪૫૨૮) + શાંતિદાસ અને વખતચંદ શેઠનો રાસ [અથવા પુણ્ય-
 પ્રકાશ રાસ] ૪૫ હાળ ર.સં.૧૮૭૦ અષાઢ શુદ્ધ ૧૩ ગુરુવાર
 અમદાવાદમાં

જેમના વિશે આ રાસ છે તે શાંતિદાસ અને વખતચંદ શેઠ
 અમદાવાદના નગરશેઠ થઈ ગયા. તેમના તથા તેમના વંશજો સંબંધી
 વધુ વીગત માટે જુઓ મારો પ્રયોજેલો ગ્રંથ 'જૈન ઐતિહાસિક રાસ-
 માળા ભા.૧'.

આદિ - સરસ વચનરસ સરસ્વતી, કવિજન કેરી માય,
 કર જોડી કરેં વિનતિ, કરજ્યો મુગ પસાય. ૧
 શ્રી યુગાદિ જિનવર તણા, પદ પ્રણમું કર જોડ,
 ભવિજન-વંજિત પૂરવા, કલ્પતરુ સમ હોડી. ૨
 શાંતિનાથ પ્રભુ સોળમા, અભયદાનદાતાર,
 પારેવો જીજી રાખીઓ, શરણાંગત સાધાર. ૩
 નેમનાથ બાવીશમા, નમિએ દીનદયાળ,
 સમુદ્રવિજય કુલચંદલો, મનમોહન ગુણમાલ. ૪
 અશ્વસેન વામા સુત, શ્રી શ્રી પાશ્વે જિણુંદ,

- પ્રણમું તે બહુ પ્રેમ રમું, જસ મુખ પુતમચંદ. ૫
- શાસનનાયક ચરમ જિન, મહાવીર વડવીર,
પ્રણમું હૈડે હેજ રમું, ધર્મધુરંધર ધીર. ૬
- એ પાંચે પરમેશ્વરા, એ છે શિવતરૂંદ,
તે માટે ભવિ સેવજ્યો, મૂઢી ખીજ કંદ. ૭
- નિજગુરૂચરણકમળ નમી, જ્ઞાન તણા દાતાર,
મુરખને પંડિત કરે, ગુણ અપરંપાર. ૮
- ગુરૂઆણા શિર પર ધરી, જે જે કરીએ કામ,
મનવંછિતે ફળ પામીએ, શ્રી રાજસાગરસૂરિ નામ. ૯
- ગુરૂકૃપા જે કરી ઘણી, માથે મુક્યો હાથ,
શાંતિ શાહ સુતપરંપરા, જગ જશ બહુશ્રી આય. ૧૦
- તસ કુળ વંશશિરોમણિ, વખતઅંદ ગુણવંત,
ગુણ ગાવા ઉલટ ઘણો, સાંભળજો સહુ સંત. ૧૧
- અંત - સંવત પૂણ્ય મુનિ નાગ શશિ, માસ આષાઢ વિશાળ,
શુકલ તેરસ ગુરૂવાર દિન, સરસ કથા ગુણમાળ.

*

દાળ ૪૫મી. કળરા.

- સોહમપાટપરંપર પ્રગટયા શ્રી હીરવિજય સૂરિદાળ,
બુજ્યો અકબરશાહ નરીદા, મોહનવેલી કંદાળ. ૧
- હાખર સરવર જળ મુકાયા, જીજ્યા-કર છોડાયાળ,
મહીતલમાં સુજસ ગવાયા, અમારિ-પડહ વજડાયાળ. ૨
- અઠાવનમેં પાટ મુકાયા, જગગુરૂ નામ ધરાયાળ,
વિજયસેનસૂરી તસ પાટે, પંડિત નામ ઠરાયાળ. ૩
- વાદી અનેક જત્યા તેણે, સૂરી ગુણે કરી જાનેજ,
તપગચ્છમંડલ દુરિતવિહંડલ, દિનદિન અધિક દીવાનેજ. ૪
- તાસ પાટ પટોધર સુંદર, ભવિષ્યજને ઉપગારીજ,
શ્રી રાજસાગરસૂરી જયવંતા, શુદ્ધપ્રપણકારીજ. ૫
- શાંતિદાસ શેઠને તૂઠા, મનવંછિત ફળ પાયાજ,
અગીઆર લાખ ધન પરચું જેણે, ગુરૂ-ઉપદેશ મુકાયાજ. ૬
- વૃદ્ધિસાગરસૂરી તાસ પટોધર, મનમોહન સુખકારજ.
કાર્તિકતા આરોપી જગમાં, કહેતાં કિમ લાહું પારજ. ૭

- શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરી ગીર્યા, પ્રયળ વિદ્યાએ પૂરાણ,
 વૃદ્ધિસાગર સૂરીશ્વર પાટે, ધરમકરણ થયા શરાણ. ૮
- કલ્યાણસાગરસૂરી શીલવંતા, તત્પરે ગુણવંતાણ,
 શ્રી પુન્યસાગરસૂરી પ્રસિદ્ધા, વિદ્યાગુણે મહમહંતાણ. ૯
- દશોદશ કીર્તિલતા આરોપી, સમતારસભંડારણ,
 જિનેશ્વર ગુરૂએ નયણે નિરખ્યા, ધન તેહને અવતારણ. ૧૦
- ૩૫ અનોપમ અંગ બિરાળે, લક્ષણવંત મુર્ખોદાણ,
 દેખત અચરીજ પામી મનમાં, પ્રણમે નરના શ્રદ્ધાણ. ૧૧
- સુધારસ વરસી પ્રભુવયણે, ભવિજન-સંશય ભાળેણ,
 તત્પટે ઉદયાયલ ઉદયો, શ્રી ઉદયસાગરસૂરી રાળેણ. ૧૨
- આણ્ઠસાગરસૂરી તસ પાટે, ભવિયણને હિતકારીણ,
 તેહ ગુરૂ પાટ પટોધર પ્રગટયા, શાંતિસાગર સુખકારીણ. ૧૩
- સૂરી ગુણ તસ અંગ ખીરાળે, સોભાગી સીરદારણ,
 સાગરમંથ ગુરૂ ભારહુરંધર, નિર્વહે સુખકારણ. ૧૪
- અદલાહનપુર પત્તન ચોમાસું, સંપ્રતિ સૂરી ખીરાળેણ,
 એહ રાસની રચના કીધી, સુંદર તેહને રાળેણ. ૧૫
- હીરચિન્નય સૂરીશ્વર શિષ્ય, નગવર્દનગણી જાણીણ,
 હુંકામત છોડી ઉપદેશે, કાણ્ઠંગ સૂત્ર સુજાણ. ૧૬
- ટીકા રચના સરસ કરી તીણે, પંડિતપદવી સોહેણ,
 વચનકળા ચતુરાઈ સુણીને, શ્રોતાનાં મન મોહેણ. ૧૭
- જ્ઞાનવૃદ્ધિ ગુણ જાણી આચારજ, વર્દન-શાખા ધારીણ,
 વાસકેપ કરી ગુરૂ માથે, આશિષ દે તિહાં સારીણ. ૧૮
- તસ શિષ્ય કમળવર્દન ગુરૂ ગીર્યા, પંડિતપદવી રાળેણ,
 તાસ શિષ્ય વાચકપદધારી, પચવીશ ગુણે કરી જાળેણ. ૧૯
- ઓં શ્રી રવિવર્દન સુખકારી, જ્ઞાન તણા દાતારીણ,
 ધનવર્દન તસ શિષ્ય પંકાઈ, પંડિતમાં અધિકારીણ. ૨૦
- વિનયવંત વિદ્યાએ પુરા, ચિન્તીતવર્દન તસ શિષ્યજી,
 તાસ સીષ્ય વિદ્યાઅભ્યાસી, શુભ મુહૂર્ત લીએ દીખ્યજી. ૨૧
- વૃદ્ધિવર્દન ગુરૂ ચરણકમળ નમું, જસ ગુણનો નહિ પારજી,
 લક્ષ્મીસાગરસૂરિને હેતે, આન્યા તે અણુગારજી. ૨૨
- તાસ શિષ્ય શુભલક્ષણધારી, ઉપાધ્યાયપદ આપેજી,

વૃદ્ધિકારણ ગજ વર્ધન આપ્યા, દેઘ પદની હિત થાયેછ. ૨૩
 ઓં શ્રી પ્રીતિવર્ધન સાગર, ઉપાધ્યાયપદધારણ,
 ગજનાયક જાણી સુખદાયક, અધિક ધરે ખડુ પ્યારછ. ૨૪
 તાસ શિષ્ય શુભલક્ષણકારી, વિદ્યાભળ પણ ભારીછ,
 વિદ્યાવર્ધન નામ એ સાચું, શિક્ષા દાએ હિતકારીછ. ૨૫
 તસ સેવક મુજ ગુર એ રૂડા, હીરવર્ધન ગુર હીરાછ,
 તેહ તણો ઉપગાર એ જાણો, મધુરી ભણાવી ગિરાછ. ૨૬
 ગુરવાદિક ગુણ કિમ કહેવાયે, મુજ મતિ નહી અતિ ભારીછ,
 બાળલીલાએ રાસ બનાવ્યો, પંડિત લેખ્યો સુધારીછ. ૨૭
 પંડિતકળા તેહવી નહી મુજમાં, પણ મેં કીધો અભ્યાસછ,
 શેઠછ રાગ ધણો મુજ ઉપર, તે કારણ કયો રાસછ. ૨૮
 અનુભવ તેણે થયો પુરો, જીમ સાંભળ્યાં તિમ ગાયાછ,
 શેઠાણી હેમાભાઈ સહુએ, સાંભળીને સુખ પાયાછ. ૨૯
 મોહરાયને ભુટો પાડ્યો, ધર્મ કહી કહી એહછ,
 અનુભવ છે મુજ ઘટ માંહે, સુણો દષ્ટાંત ભવિ તેહછ. ૩૦
 મૃગલી જિમ થાયે સિંહ સામી, વછડાં હેતે તેહછ,
 તિમ માહરે છે શેઠછ સાથે, ધર્મ તણો સનેહછ. ૩૧
 માહરે તો ગુરચરણ પસાયે, અનુભવ તે દિલ માંહેછ,
 હીરવર્ધન સેવક જેમ પલણે, રામરામ ઉચ્છાહેછ. ૩૨
 રૂપલ અજિત ચિંતામણી વીર, કેસરઅર્ચિત કાયાછ,
 તેહ તણી સાંનીધે મેં તો, પૂરણ કળશ ચઢાયાછ. ૩૩
 પુણ્યમકાશ રાસ એ નામે શેઠછ ગુણ જ ગણાયાછ,
 ચાર પ્રભુ તે દરશન કરતાં, જીતનિશાન વજડાયાછ. ૩૪
 શ્રી રાજનગરને સંઘ સોભાગી, ચોમાસું રહ્યા સુખ પાયાછ,
 વૃદ્ધિ વૃદ્ધિ પ્રગટી અધિકરી, આણુંદ અધિક ઉપાયાછ. ૩૫
 જળ લગ પૃથવી મેર ચિર રહે, જ્યવંતા શશિ ભાણુછ,
 તબ લગ રાસ રહો એ અવિચળ, વાંચો ચતુર સુખાણુછ. ૩૬
 મદગરા શા મયગજ મતવાલા, તેજ ઘણા તેજગજ,
 રહ પાયદલ મંગલમાળા, પામે લચ્છી વિશાળછ. ૩૭
 સુંદર મંદિર ઝાકઝમાલા, સુરનર સુખ રસાળછ,
 મહોદયપદવી પામે અનુક્રમે, પીસ્તાળીશ પૂરણ ઢાળછ. ૩૮

(૧) ગ્રાથા ૧૬૬૫, પ.સં.૪૦, ડે.ભં. નં.૪૬૩(૫). [યુગુગુહસૂત્રી.]
પ્રકાશિત : ૧. જૈન ઐતિહાસિક રાસમાળા ભાગ ૧લો.

(૪૫૨૮) શ્રીપાલ રાસ ૨.સં.૧૮૭૮ પાટણમાં

આદિ -

દ્વડા

સરસતિ નવપદ ગુરુ નમિ, સિદ્ધચક્ર ગુણુમાલ,
આસો ચૈત્રિ પુન્યમે, સુણુજ્યો આલગોપાલ. ૧
આજ્ઞા લેછ શ્રી વીરની, રાજશ્રદિ ઉદાન,
ગૌતમ ગણુધર આવિધા, વાંદે શ્રેષ્ઠિક રાજાન. ૨
દેશના દે નવપદ તણિ, નવપદ નવે નિધાન,
સેવતાં સુખસંપદ લહિ, શ્રીપાલે તસ ધ્યાન. ૩
શ્રેષ્ઠિક કર જોડિ કહે, કહો સંબંધ મહારાજ,
શ્રીપાલે કિમ સુખ લલાં, સુણુવા મુજ મન આજ. ૪

અંત -

કલશ દીડો દીડો રે વાંમકો નંદન દીડો એ દેશી.
ગાવો ગાવો રે, લવિ સિદ્ધચક્ર ગુણુ ગાવો - એ ટેક
ગૌતમ પૂછે શ્રી જિન ભાષે, સુધારસ વચન મિલાવો,
નવપદ સેવે નવમે સ્વર્ગે, દેવ તણા સુખ પાવો રે. લવિ. ૧
જોકો ધ્યાન ઉદય જવ આવે, જ્ઞાનદશા ઘટ લાવો,
સમકિત-જોત હોવે ઘટ માહે, ભાનુ સમ તેજ દીપાવો રે. ૨
અરિહંત સિદ્ધ સૂરિ ઉવઝાય, સાધુ તણા ગુણુ ગાવો,
દંસણુ નાણુ ચારિત્ર તપ નમિછ, મોતીયડે વધાવો રે. લવિ. ૩
એ નવપદ નવનિધિ દાતા, કીર્તે ધ્યાન જમાવો,
રિદ્ધિવૃદ્ધિ પ્રગટે ઘર નવલી, ધ્યાન અહનિસ ધ્યાવો રે. લવિ. ૪
શ્રીપાલ મયજ્ઞાને એ ફલીયો, એક માંહેરે દાવો,
સહિયર ભોલી ટાલી મળીને, સરસ ચુકડે ગાવો રે. લવિ. ૫
સંવત અઢાર ઓગણીસીયા વરસે, નયર પાટણુ જગ આવો,
સાંકલાભાઈ નગરશેઠ કાળે, રાસ રચ્યો મન ભવો રે. લવિ. ૬
સાગરગચ્છસોભાકર સુંદર, શાંતિસાગર સૂરિરાયો,
હીરવર્ધન શિષ્ય જેમ સુહંકર, નવપદ માંહે સખાયો રે. લવિ. ૭

(૧) પ.સં.૧૬, કમલમુનિ. (૨) સંવત ૧૮૩૨ માગસર વદી સાતમે
૭ લખીત ભોજક ડોકોર નરભેરામ અમૂલ્ય શ્રી સહસ્રકૃત પ્રસાદાન
પ.સં.૧૪-૧૩, જશ.સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૭૭-૮૫.]

૧૩૩૩. દીપવિજય કવિરાજ (ત. પ્રેમવિજયને રત્નવિજયશિ.)
(૪૫૩૦) [+] વટપદ (વડોદરા)ની ગઝલ ૬૩ કડી ર.સં.૧૮૫૨
માગશર શુ.૧ શનિ

આદિ - સેવકને વર દીપની, ભગિની શખી(શયિ) અવલ્લ

પ્રભુમી વટપદ નયરની, કહેરુ ઓક ગજલ.

૧.

અંત - જેસી લોકકા વરકન્યાક, દેખ્યા વડોદરા વરનાક

ગુણીજન હાંસી ન કરનીક, ગજલ દીપને ઝરનીક.

૬૨

પુરત કિંદ ગજલ અવલ્લ અઢાર સેં આપત ચિતભલાસે

થાવર વાર મૃગસીર માસ તિથિ પ્રતિપદ પક્ષ ઉજસેં

ઉદયો ભલે થાટ ઉદયસૂરિ પાટલ લક્ષ્મીસૂરી જિમ ભાંન આકાસે

પ્રેમેય રત્ન સમાંત વરતન સેવક દીપવિજય ધ્રમ ભાસેં.

(૧) પ.સં.૨, દાન. પો.નં.૬ (નાહટાજની નકલમાંથી).

[પ્રકાશિત : ૧. સાહિત્ય પુ.૨૦ અં.૨ પૃ.૭૨.]

(૪૫૩૧) + રોહિણી સ્તવન ર.સં.૧૮૫૮ ભાદ્ર.શુ. ખંભાતમાં

આદિ - હાં રે માંહરે વાસપૂજ્યનો નંદ મધવા નાંમ જે

રાણી તેહની કમલા પંકજલોચણી રે લો.

અંત -

કલસ

સંવત અઢાર ઉગજસાકિનો એ, ઉજવલ ભાદ્રવ માસ, નમો.

દીપવિજયેં તપ ગાઇઓ એ કરી ખંભાત ચોમાસ. નમો. ૭

વાસુપૂજ્ય જગપૂજ્ય સાહિજ તાસ તીથેં એ થઆ,

ચાર પુત્રી નેં આઠ પુત્રથી દંપતી મુગતેં ગઆ.

તપગચ્છ વિજેન્નિજુંદ પદ્મવર વિજયદેવેન્દ્ર સૂરીસર,

તાસ રાજ્યેં તવન કીધૂં સયલ સંધ સુહંકર,

સકલપંડિતપ્રવર ભૂષણ પ્રેમ રત્ન ગુરૂ ધ્યાઇયા

કવિ દીપવિજયે પુણ્ય હેતેં રોહિણીગુણ ગાઇયા.

(૧) સં.૧૮૭૬ ખીજે જ્યેષ્ઠ શુદ્ધિ ર સોમ. પ.સં.૪-૧૨, આ.ક.ભં.

(૨) પ.સં.૩, લીં.ભં. નં.૩૪૮૭. (૩) તિ. સં.૧૯૨૯ પોસ સુદ ૫ દિને
શુક્રે જલોદ નયરે આચારજ દલીયંદ વા. ભેરયંદ. પ.સં.૩-૧૩, મારી
પાસે. [લીંહસૂચી, હેજૈયાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૪૮૫).]

પ્રકાશિત : ૧. જૈન પ્રબોધ પુસ્તક. [૨. જૈન કાવ્યપ્રકાશ ભા.૧

પૃ.૧૩૩. ૩. જૈન કાવ્યસાર સંગ્રહ પૃ.૭૦ તથા અન્યત્ર.]

(૪૫૩૨) [+] કેશરિયાજી લાવણી અથવા ઋષભદેવ સ્ત. ર.સં.
૧૮૭૫

(૧) પ.સં.૪, ડા. પાલણપુર દા.૪૧ નં.૧૧૯.

[પ્રકાશિત : ૧. રત્નસાર ભા.૨ પૃ.૪૮૬-૮૦. ૨. જૈન સત્યપ્રકાશ
પુ.૫ અં.૫-૭ પૃ.૨૦૦.]

(૪૫૩૩) [+] સોહમકુલ પદાવલી રાસ (ઝૈ.) ૪ ઉલ્લાસ
ર.સં.૧૮૭૭ સુરતમાં

આદિ-

શ્રી વરદાઈ દુહા.

સ્વસ્તિ શ્રી ત્રિશલાસુતન, વરધમાંન જિતરાજ,	
મહાવીર વસિ વીરજી, તિથ્ કરસામ્રાજ.	૧
ચોથો આરો થાકતે, વરસ પંચોતર માંન,	
માસ ત્રીન ઉપર તદા, થયા વીર ભગવાન.	૨
કલિયુગ સંવત જાંણિયે, નૃપતિ યુધિષ્ઠિર ભાંન,	
સંવત અઘવિસે'હો' સમે, થયા વીર ભગવાન.	૩
ત્રિસ વરસ ગૃહવાસમે, બાર વરસ મુનિધ્યાંન,	
છન્નસ્થાવસ્થા રહી, પાયો કેવલગ્યાંન.	૪
જૈતમ આદિ ગણુધરા, પ્રતિજોધ્યા અગિઆર,	
અંતરમુદ્ધરતમાં રચી, દ્વાદસ'ગી સુવિચાર.	૫
રાજગૃહી ગુણુસેલ વન, નવ ગણુધર ભગવાન,	
ગજ ભલાવી સોહમને, પોહોતા મુક્તિ-સુધાન.	૬
શ્રી સોહમસ્વામી તણે, પાટ પટોધર સૂર,	
આપઆપણા ગજમે, વરતે છે નિજ દૂર.	૭
આગે ગચ્છ ઘણા હુતા, સમયે વરતે જોહ,	
જે જે સમયે નિકલ્યા, વરણુવ ઠરસ્યું તેહ.	૮
વિસ્તારી વરણુવ કશં, પદાવલી પ્રમાણુ,	
અરિત્ર બલાવક ગ્રંથથી, દુપસલ ચંત્ર પ્રમાણુ.	૯
આતા જો સમજૂ હસ્યે, તો કરસ્યે કવી-વખાણુ,	
મૂરખમતી કદાગ્રહી, કરસ્યે કોધ અર્ગાણુ.	૧૦
સુરતવાસી ગુણુતિસો, કલા શ્રીપત જસ નામ,	
તસુ સુત શ્રી મળસાલ સા, ગુણુગણુનો વિસરામ.	૧૧

તસ સુત અનોપચંદ સા, જિનસાસનમાં થંલ,

તેહને સુણવા કારણે, વરણું સૂરી અદંલ.

૧૨

અર્થ - રાગ ધન્યાશ્રી તુહો તુહો રે મુઝ સાહેબ જગનો તુહો એ દેશી.

તુહો તુહો રે મુઝ અનુભવ સાહિબ તુહો,

સોહમકુલનો રાસ કરંતાં, જ્ઞાનઅમૃતરસ વૂહો રે.

મુઝ સાહેબ અનુભવ તુહો. ૧

દોય હજાર નેં ચ્યાર સુરીસર, પેહેલા ઉદયમેં વીસ,

ખીજ ઉદયમેં ત્રેવીસ સૂરી, ત્રીજે અઠાણુ જગીસ રે. મુ. ૨

તે અઠાણુમેં સંપ્રતિ વંદો, એકાદસમેં સૂરી,

સરવાલે ચોપન સુરિ પ્રગટચા, એકાવતારી સૂર રે. ૩

સુરત બંદિર સેહેર તિવાસી, પોરવાહકૂલ-સણુગર,

કલા શ્રીપત શ્રાવક જિનધર્મિ, પલુઆંણુ સિર ધારી રે. ૪

સાહ વધુ સુત વજલાલ સાહજી, તસ સુત જિનગુણધારી,

અનોપચંદ સાહ આગ્રહથી કીધો, એહ પ્રબંધ વિચારી રે. ૫

સુનીસુંદરસૂરિકૃત પટ્ટાવલી, ધરમસાગર ઉવઝાય,

દુષ્પસહ યંત્ર દેવેદ્રસૂરીકૃત, પ્રભાવક ચરિત કહાય રે. ૬

કલ્પસૂત્ર ઘેરાવલી દેખો, પરંપરાગત જાણ,

ગુરમુખ બહુ પંડિત જન સુણિયા, પ્રાચીન સૂરી વખાણુ રે. ૭

ચ્યાર અંથ અનુસારે કીધો, એહ પ્રબંધ સવાઈ,

સોહમકુલ પટ્ટાવલી ગાતાં મંગલ ગીત વધાઈ રે. ૮

એકેંદ્રિયાદિ પચંદ્રી દુહવ્યા, હાસ્ય તણે રસ જાણ,

જ્ઞાન-દેવદ્રવ્ય ભક્ષણુ કીધાં, ભાગ્યાં વ્રતપચખાણુ રે. ૯

ગુણી આચારજ વાચક મુનિના, અવરણુવાદ કહાયા,

શ્રાવક શ્રાવિકા જિનધર્મિ, તેહના મર્મ બતાયા રે. ૧૦

નહી અણુવ્રત નહી મહાવ્રત મોમેં, નહી ગુણ સીલ સંતોસ,

યાંતક પાપ અઠારે સેવ્યાં, આતમ કીધો પોસ રે. ૧૧

જિનઆગમ પ્રરૂપણુ કરતાં, નિજ મતિ અધિક સુતાયા,

ઉત્તુત્ર ભાષણુ પાતિક મોટો, બાણીને હઠ લ્યાયા રે. ૧૨

કવેસર-ગિરદ ધરાવી જગમેં, બહુ નૃપ સસ્ત્ર વખાણ્યા,

બુજાવલ દોજ સંગ્રામ વખાણ્યા, અભ્યસદોષ ન જાણ્યા રે. ૧૩

મેં આ ભવમેં તપ નહી કીધો, નહિ વ્રત નહિ પચખાણુ,

મુનિમારગની નહીં આચરણુ, નહિ કાંઈ સુકૃત કમાણી રે. ૧૪

આતમતારણુ દોષનિવારણુ શ્રી સોહમકુલ ગાયો,

જલ પવિત્ર કરી સુરિસ્તવનાથી, લવલવ સુકૃત કમાયો રે. ૧૫

સોહમકુલ ને સંઘની સામેં એ સહુ પાપ પલાઈ

ત્રિકરણુ સુદેં મિછાદુકડ, લવલીર કહેવાઈ રે. ૧૬

શ્રી સોહમકુલ રતન પટ્ટાવલી, એહ રાસતું નામ,

એહમેં રતનસુરીશ્વર ગાયા, સોહમ પટધર સ્વામિ રે. ૧૭

વીર જગતગુરુ સાસન અવિચલ, વરસ એકનીસ હનર,

લગવતીસુત્ર મેં ગજગતિ સરખો, વરતસ્યેં જયજયકાર. ૧૮

તિહાં લગ એહ રાસ જયવંતો, વલિ રહો સસિ નલ સૂર,

મેર મહિધર લગ જયવંતો, એ પુસ્તક વડ નૂર રે. ૧૯

સંવત અઢાર સતોતર વરસે, સક સતરસેંહેં બેહેંતાલ,

શ્રી સૂરતબંદિરમેં ગાઇ, સોહમકુલ-ગણમાલ રે. ૨૦

પ્રેમ રતન ગુરરાજ પસાઇ, સોહમ પટધર ગાયા,

મનઘજિત લીલા સહુ પ્રગટેં, દીપવિજય કવિરાયા રે. ૨૧

(૧) ઇતિ શ્રી ખાગવાટ જ્ઞાતિય સા કલા શ્રીપત કુલોત્પન્ન શાહ
અનોપચંદ મજલાલ આગ્રહાત શ્રી વિજયાણંદસૂરીગણે સકલપંડિતપ્રવર
પં. પ્રેમવિજયગણિ પં. રતનવિજયગણિના શિષ્ય પં. દીપવિજય કવિરાજ
બહાદુરેણુ વિરચિતાયા શ્રી સોહમકુલ રતન પટ્ટાવલી રાસ પ્રાકૃત પ્રમંધે
જ્ઞાનસાગરસૂરી પ્રમુખ પંચસૂરી મુનિહયાપાતકી પ્રતિબોધન, ધન્ટા પેર-
વાહકૃત વાણુપુર પ્રાસાદે ચ્યારસૂરીઆમન, સંતિકરસ્તોત્ર-નિષ્પન્ન, દીવાલી-
ઠક્પક્તી-પ્રમુખ ચ્યાર સૂરી, લહુડી પેસાલ, કમલકલસા, કતપરા, વીજ-
મતી, કહુઆમતી, પાર્શ્વચંદ્રસૂરી, હુંકા પ્રમુખ ગજમેદ, હેમવિમલસૂરી
ક્રિયાઉદ્ધાર, રાજવિજયસૂરી વણુન, પાલણુપુર પદ્મવિયાળ ઉત્પતિ,
અકબ્બર સાહ પૂર્વલવ, હીરસૂરી દિલ્લિગમન, સાહીમિલન, હાંમરસર
ચડીજલ જીજ્યાદિ હિંસામોચન, સાહી રાજ્ય પચંત પટ દુરમાના ગુર-
દક્ષણ, પુજનકરણ, જગતગુરુગિરદપ્રાપણ, હીરસેન ઉભયવરણુન, શ્રી દેવ-
સૂરી શ્રી વિજયાનંદસૂરી ઉભયગજ નામ ધારણુ, શ્રી વિજયાનંદસૂરી શ્રી
દેવસૂરીજ ઉભય પટધર મિલન, ઉભયગજ વરતન, સેઠ સંતિદાસકૃત
સાગરગજ નિષ્પન્ન, શ્રી લક્ષ્મીસૂરીજ પ્રમુખ ચોવીસ સૂરી વણુન, કવેસર
સમસ્ત સૂરી સમક્ષે પ્રાપ્યાલોચણાદિ પ્રમુખ વણુનના નામ ચતુર્થોક્તિસ.

૪ સંવત ૧૮૭૭ વર્ષે શાકે ૧૭૪૨ પ્રવર્તમાને માસાનાં ઉત્તમે માસે શ્રી શ્રી વૈશાખ માસે ધવલપક્ષે ત્રયોદસી ચંદ્રવાસરે લિખિત પં. દીપવિજય કવિરાજ બહાદરેણુ શ્રી સુભાષ બંદરે શ્રી સાંતિનાથ પ્રસાદાત્ ત્રંથાત્રંથ સ્લોકસંખ્યા ૨૦૦૦. પ.સં.૬૦-૧૪, શેઠ જીવણચંદ સાકરચંદ ઝવેરી પાસે. (સ્વલિખિત) (૨) સંવત ૧૮૭૭ શાકે ૧૮૪૨ પ્રવર્તમાને માસોત્તમ માસે સુભકારી વૈશાખ માસે સિતેતર પક્ષે ૨ તિથૌ લિ. પં. દીપવિજય કવિરાજ બહાદરેણુ ત્રંથાત્રંથ ૨૦૦૦. પ.સં.૬૧-૧૩, શેઠ જીવણચંદ સાકરચંદ ઝવેરી પાસે. (સ્વલિખિત) (૩) પ.સં.૫૭-૧૩, વડાચૌટા ઉ. સુરત પોથી નં.૧૩. (૪) શાકે ૧૭૮૪ દુર્દુલિનામ સંવત્સરે માર્ગશીર્ષ માસે ૬ ભૂગુવાસરે. રો.એ.સો. મુંબઈ. (૫) ૧૮૭૭માં બતાવી અને ૧૮-૭૮માં લખી. પૃષ્ઠસંખ્યા ૧ આણુંદગણુ શાખા ૬૧, ૨ દેવગણુ શાખા ૫૮, ૫. ૫૩ સુધીનો એક ભાગ છે, ૫૪થી બન્ને ભાગ આણુંદ અને દેવનો જુદો પડે છે અને બન્નેની ટૂંક હકીકત પણ જુદીજુદી બતાવી છે. (તપ-ગચ્છ ભ. વિજયરાજસૂરિ-પં. ઉદયવિજય-પ્રાગ્વાટગચ્છે-ઉદ્યોતવિજય-મોહનવિજયશિ.) સકલ પંડીત પં. કસ્તૂરવિજય તત્તસીબ્ધ પં. દેવેન્દ્ર-વિજય વીજયઆણુંદસૂરિગચ્છે તત્તશિબ્ધ બલમવિજય વાચનાર્થ સં.૧૮૭૮ મીતી ચૈત્ર વદ ૭ સેહર પૂર્ણ પેઠ શુક્રવાર લખીત પં. ધનવિજય ચંદ્ર-ગચ્છા. પ.સં.૬૧-૧૫, યતિ નેમચંદ ઉરે નેમવિજયજી, રતલામ, પાસે. (૬) સંવત ૧૮૨૫ના વર્ષે માહા વદી ૦)) ગુરવાશરે લખ્યો છે. પ.સં. ૫૮-૧૭, ખેડા ભં. દા.૮ નં.૧૧૨.

[પ્રકાશિત : ૧. પદાવલી સમુચ્ચય ભા.૨.]

(૪૫૩૪) + સૂરતકી ગજલ (ઐ.) (હિંદીમાં) ૮૩ કડી ૨.સં.૧૮૭૭

માગશર વ.૨

આદિ- શ્રી ગુર પ્રેમ પ્રતાપથે, ઉગતિ ઉપાઈ અવલ્લ,

વરનું સૂરત સેહેરકી, અભિનવ પ્રુથ ગજજલ.

૧

અથ ગજજલ.

સારથન્યરન ચિત લાઈફ પ્રુદિ દેત મહમાઈફ,

ગજજલ પ્રુથ અનુસર તુફ, સૂરત સેહેરકું બરનુફ.

૧

સૂરત સેહેરે સુધાનાફ બંદિર દીપતા દાનાફ,

ભાપુ આદિસે ઉતપત, સુણિઈ ગુનિજનાઈ કંચિત.

૨

અંત - કરકે કૃપા તપગજભાન, આના સેહેર અપનો બન,

બાણી સંઘ અપનો ખાસ, આતા પૂજ્યજી યોમાસ. ૮૧

સતોતર સેવતાં અઢાર, મગસિર માસ દ્વિતીયાં સાર,
વરન્થો દીપશ્રી કવિરાજ, સૂરત સેહેરકો સામ્રાજ. ૮૨

કલસ-છપપય.

બંદિરે સૂરત સેહેર, તા બરનન ઇડ કીનો,
સળ સેહેરા સિરતાજ, સૂરત સેહેર નગીનો.

તીકો સૂરત સેહેર, લખ કોસાં લગ આવો,
દેખનકી જરા હૈસ, સો દેખનપેં આવો.

શ્રી ગણપતિ મહારાજકું, ચિતલેખ લિખતે લીઉ,

દીપવિજય કવિરાજને ઇહ સૂરત સેહેર બરનન કિહ.

(૧) છતિશ્રી પં. દીપવિજય કવિરાજ બહાદરેણુ વિરચિતાયા સૂરતકી ગજજલ. સૂરતકી ગજજલ ૮૩ ગાથાકી, ખંભાતકી ૧૦૩ ગાથાકી ગજજલ, જંબૂસરકી ગજજલ ૮૫ ગાથાકી ગજજલ, ઉદેપુરકી ગજજલ ૧૨૭ ગાથાકી ગજજલ - એ પાંચ ગજજલ બનાઇ હે. સં. ૧૮૭૭ શાકે ૧૭૪૨ પ્રવર્તમાને માગસિર સુદિ ૫ રવિવાસરે. લિ. પં. દીપવિજય કવિરાજ બહાદરેણુ. પ.સં. ૫-૧૪, વિ.ધ.ભં. (સ્વલિખિત)

પ્રકાશિત : ૧. જૈનશુભ પુ.૪ અં. ૩-૪, પૃ. ૧૪૩થી ૧૪૬.

(૪૫૩૫) ખંભાતકી ગજલ (ઐ.) ૧૦૩ કડી સં. ૧૮૭૭ પહેલાં

(૪૫૩૬) જંબૂસરકી ગજલ (ઐ.) ૮૫ કડી સં. ૧૮૭૭ પહેલાં

(૪૫૩૭) ઉદેપુરકી ગજલ (ઐ.) ૧૨૭ કડી સં. ૧૮૭૭ પહેલાં

(૪૫૩૮) પાંચનાથના પાંચ વધાવા [ગર્ભિત સ્તવન] ર.સં. ૧૮૭૬

(૧) પ.સં. ૫, પાલણુપુર કાયરા ભં. દા. ૪૧ નં. ૬૦. (કવિની સ્વ-ઉસ્તલિખિત) (૨) લ.સં. ૧૮૮૦, પ.સં. ૩, લીં.ભં. નં. ૧૯૩૬. [લીંઉ-સૂચી.]

(૪૫૩૯) + કાવી તીર્થ વણ્ણિ (ઐ.) ૩ હાલ ર.સં. ૧૮૮૬

આદિ - અચિનાસીની સેજડીઈ રંગ લાગો માંકરી સજની એ દેશી.

ઋષભજિણ્ણંદ ને ધરમ પ્રણુતા, પ્રેમેં પ્રણુમું પાયજી,

કાવી તીરથ માંહેં મિરાજે, જગજીવન જિનરાય, સાંભલ સજની. ૧

અંત - સંવત અઢાર સે હે હયાસીયે, વિ. ગાયા તીરથરાજ, શુ.

ઋષભ ધરમ જિનરાજજી, વિ. દીપવિજય કવિરાજ, શુ. ૬

(૧) કવિના ઉસ્તાક્ષરમાં, પ.સં. ૨-૧૪, પાદરા.ભં. નં. ૧૦૭.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રા.તી.સં. પૃ.૧૭૧-૭૩. [૨. જૈન સત્યપ્રકાશ પુ.૫ અં.૧૧ પ.૩૯૨.]

(૪૫૪૦) અડસઠ આગમની અષ્ટપ્રકારી પૂજા ર.સં.૧૮૮૬ જંબૂસર આદિ - (પ્રથમ વિધિ ગદ્યમાં આપી છે) દુકા.

પ્રવચન પરમેશ્વર પ્રભુ, શ્રુત પરમેશ્વર ભાંણુ,
સંઘ તિરથ પરમેશ્વર, સિદ્ધ સમાવડ ભાંણુ. ૧
તે શ્રુત તે પ્રવચન પ્રભુ, તે આગમસિદ્ધાંત,
દ્વાદશ અંગ તે જગશુર, તીરથ સંઘ કહાંત. ૨

અંત - કલસ. રાગ ધન્યાસિરિ. ગિરિઆ રે, શુણુ તુમ્હ તણુ - એ દેશી.
જયજય જયજય આગમસાહેબ, જયજય પ્રવચનદેવા રે,
બહુ ભવ પરભવ ભવભવ તાહરી, હોજ્યો અનુભવ સેવા રે. જ.૧
કરમરહિત પ્રભુ સિદ્ધ પરમેશ્વર, સરખી જોડ છે તાહરી રે,
સમવસરણમાં જિનપતિ વંદે, નમો તીથસ્સ સંભારી રે. જ.૨
તપગચ્છપતિ વિજયાનંદસૂરિ, પટધર સૂરિ જાણે રે,
સસુદ્રસૂરી ને ધનેશ્વરસૂરિ, સંપ્રતિ તેહને રાજે રે. જ.૩
ગુજ્જર દેસે જંબૂસર બંદર, સંઘ છે જિનચુલુરાગી રે,
ભગવતિ સૂત્રની વાંચણા સુણતાં, આગમ શુભમતિ નગી રે. જ.૪
સંઘઆગ્રહથી આગમપૂજા, કાંધી અષ્ટપ્રકારી રે,
સંવત અઠાર સેંહે છયાસી વરસે ૧૮૮૬, આગમની
બલિહારી રે. જ.૫

પ્રેમ શુર શુર રત્ન પસાઈ, દીપવિજય કવિરાજે રે,
અડસઠ આગમપૂજા કાંધી, સુદ્ધભ બોધી કાળે રે. જ.૬
આગમની આરતી.

જય આગમ જય પ્રવચન, ત્રિભુવનહિપગારી. ત્રિ.

*

દીપવિજય કવિરાજ, શ્રુત ત્રિભુવન માળ. શુ.
નમો તિથસ્સ કહી પ્રણમે, તીર્થપતિ રાજ. તી.

(૧) લિ. સ્થાંભતીથે શ્રી નવપદ્મવ પાશ્વનાથ પ્રસાદાત્. લિ. પં.
રૂપચંદ્રેણ આત્માથં. પા.સં.૭-૧૩, વિ.ધ.ભં. [લોહસૂચી, હેનૈશાસૂચિ
ભા.૧ (પૃ.૪૬૨).]

(૪૫૪૧) [+] નંદીશ્વર મહોત્સવ પૂજા ર.સં.૧૮૮૬ સુરત

અંત -

રાગ ધન્યાસી.

ગાયા ગાયા રે મે જિનપતિ ગાયા, સાસય જિનવરરાયા રે,
જીવાલિગમ તણે અધિકારે, સઘલા ભાવ બનાયા રે. ૧
સંવત અઢાર નવ્યાસી વરસે, સુરતસંઘ સવાયા રે,
નંદીસરનો મોહોચ્છવ કીધો તે કારણ જિન ધ્યાયા રે. ૨
આવન જિનાલય તપને કારણ પરંતપ સુરતર રાયા રે,
તંદુલ ...કંકુ પીલી સોવન ફૂલે વધાયા રે. ૩
તપગજપતિ વિજયાનંદસૂરિ, લક્ષ્મીસૂરી ગજરાયા રે,
તાસ પરંપર પટધર રાજે, અમૃતધન વરસાયા રે. ૪
જીભ પવિત્ર કરી જિન ગાતાં સુકૃતલાભ કમાયા રે,
ભક્તિસાગરગણિ વચનસંકેતે એ ઉપગાર કરાયા રે. ૫
ખંભ નયરનો સંઘ જિનભક્તિ, રૂપઅંદ નેઠા કહાયા રે,
તસ સુત ગુલાખઅંદ ગુણ ગિર્યો, પૂજા ગુણ ગવરાયા. ૬
પ્રેમ રત્ન ગુરારાજ પસાયે, જ્ઞાનપદારથ પાયા રે,
દીપવિજય કવિરાજ સદાયે, મંગલમાલ સવાયા રે ગાયા. ૭

(૧) શ્રી દાનસૂરીશ્વર વૃદ્ધપટધર શ્રી રાજવિજયસૂરી સંઘાણકે શ્રી વિજયાનંદસૂરીપક્ષે પં. દીપવિજય કવિરાજેન વિરચિતા. સં.૧૮૯૧ ચૈત્ર માસે શુકલપક્ષે પૂર્ણિમાસ્થાયાં તિથી સોમવાસરે શ્રી કચ્છદેશે શ્રી જીજનગર મધ્યે વાસ્તવ્યં ત્રવાડી ભાણુજી સુંદરજી શ્રી લીંબડી મધ્યે લખ્યું છે. પ.સં.૧૦-૧૪, લીં.ભં. નં.૨૧૪૪. (૨) પ.સં.૧૧-૧૪, લીં.ભં. [લીંહસૂચી.] [પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજાસંગ્રહ. ૨. વિધિવિધાન સાથે સ્નાત્રાદિ પૂજાસંગ્રહ.]

(૪૫૪૨) [+ અષ્ટાપદ પૂજા ૨.સં.૧૮૯૨ રાંદેર

[પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજાસંગ્રહ (સવાઈભાઈ રાયઅંદ). ૨. વિવિધ પૂજાસંગ્રહ ભા.૧થી ૧૧. ૩. વીશીઓ તથા વિવિધ પ્રકારની પૂજાઓ.]

(૪૫૪૩) [+ મહાવીરના પંચકલ્યાણક્રતા પાંચ વધાવા

આદિ - હું તો મોહી રે નંદના લાલ મોરલીને તાને, તથા
મારે દીવાલી થઈ આજ જિનમુખ જોવાને - એ દેશી.
વંદી જગજનની બ્રહ્માણી, દાતા અવિચલ વાણી રે,

કલ્યાણુક પ્રજુના ગુણુખાણી, શુણુસ્થૂં ઉલટ આંણી રે.

એહને સેવાને પ્રભૂ શાસનનો સૂક્તાન - એહને.

*

દીપવિજય કહે પહેલો વધાવો, ગાવે સુર ઇંદ્રાણી.

૯

(દેશી. ૨ આવણુ વરસેં રે સ્વામી, ૩ વેણુમાં વાસો રે વીકલ વારેં
તુમને, ૪ વાંકા વાંકા રે સ્થૂં રે હીડો છો, એવડાં સ્થાં છે ગુમાનજી
તથા અવિનાશીની સેજીઈ રંગ લાગો માહરી સજની રે, ૫ આદિ
જિનેસર વિનતિ અમારી)

અંત - ઇમ પ્રભૂ વીર તણાં કલ્યાણુ પાવેં ભવવૃદ્ધિનાવ વાલા
શ્રી વિજયલક્ષ્મી શુરીશ્વર રાજે, ગાયા મેં શુભભાવ. વાલા
શ્રી જિન ગણુધર આંણા રંગી, કપુરઅંદ વિશારામ, વાલા
તસ આગ્રહથી હરપિત ચિતે, ખંભાત નયર સુધામ. વાલા. ૧૦
પંડિત શ્રી ગુરૂ પ્રેમ પસાઈ, ગાયા તીરથરાજ, વાલા.

દીપવિજય કહે મુજને હોજે, તીરથક્ષ્મ મહારાજ. વાલા. ૧૧

(૧) સંવત ૧૯૨૬ના વર્ષે કાર્તિક વદિ ૧૪ દિને લ. શ્રી ખાટણુ
નયરે શ્રી ભાભા પાર્શ્વનાથ પ્રસાદેન. પ.સં. ૪-૧૩, જશ.સં. નં. ૧૪૬.
(૨) સં. ૧૯૩૬ કા.શુ. ૬ છુવ લિ. ભોજક હરજોવન ગામ વીસનગરવાલા.
પ.સં. ૪-૧૪, કોટ ઉપાશ્રય મુંબઈ પો. ૪૩. (૩) પદનાથં બાઇ ખાટણુ-
વાલિ જડાગ અર્થે લિખાપિતા. પ.સં. ૭-૯, મુક્તિ. વડોદરા. નં. ૨૪૪૧.
(૪) પ.સં. ૪-૧૧, મુક્તિ. વડોદરા. (૫) સં. ૧૯૫૯ વૈ.વ. ૩ ચંદ્રે. પ.સં.
૫-૧૧, પાદરા ભં. નં. ૪૭. [હેજૈસાસુચિ ભા. ૧ (૫.૩૯૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. રતનસાર ભા. ૨ ૫.૨૧૯. ૨. ગહૂંલી સંપ્રહતામા
ગ્રંથ ભા. ૧ ૫.૧-૮.]

(૪૫૪૪) માણિભદ્ર છંદ

આદિ - સરસ વચન ઘો શારદા, કવિયણુ કેરી માય,

તુઝ પસાય બહુ હુઆ, ધરણિ ઉપર કવિરાય.

૧

અંત -

કલસ.

માણિભદ્ર માહારાજ મેં સંયુવયો તુઝનેં,

અજ સિદ્ધ નવનિધ વંછિત દેખ્યો મુઝનેં;

વાંત હે ગજરાજ, તા ઉપર બેઠા સોહેં,

મગરવાડ નગરે સદૈવ દાણુવ મન મોહે.

મેં ગાયો ભક્તે કરી, ઇચ્છા પૂરજ્યો મન તણી,
દીપવિજય ઇસ ઉચ્ચરે, સો લછી દેજ્યો અતિ ઘણી.

(૧) શ્રી પં. કપૂરવિજયજીગણી તત્ત્વીય: મું. રાગવિજે તસ્ય બ્રાત્ર
મું. મોતિવિજયજી (તસ્ય બ્રાત્ર વિવેકવિજયજી) શ્રીરસ્તુ. પ.સં.૨-૧૧,
પ્રથમ પાને માણીભદ્રજીનું ચિત્ર, મુક્તિ. વડોદરા. નં.૨૪૦૯.

(૪૫૪૫) [+] ચંદનો ગુણાવલિ પર કાગળ [અથવા ચંદ્રરાજ
ગુણાવતી લેખ] ૩૨ કડી

આદિ - સ્વસ્તિ શ્રી મરદેવીનાજી પુત્રને કરું પ્રણામ.

[આલિસ્ટઓષભા.૨, ડિક્ટેલોગમીજે ભા.૧ (૫.૩૧૦), મુપુગૂહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. જિનેન્દ્ર ભક્તિપ્રકાશ ૫.૩૯૧. ૨. જૈન સંઘાયમાલા

(બાલાભાઈ) ભા.૨ ૫.૭૪.]

(૪૫૪૬) ચર્યા બોલવિચાર અથવા તેરાપંથી ચર્યા અથવા નવ
બોલ ચર્યા ૨.સં.૧૮૭૬ ઉદયપુર

આદિ - શ્રીમત્ તપાગચ્છીય ભદ્રારક શ્રી વિજયસૂરિ લક્ષ્મીસૂરિ ઉપ-
ગારાત્ સં.૧૮૭૬ વર્ષે પં. દીપવિજય કવિરાજખંડાદુર સો
ગુજરાત દેશ વડોદરાકે વાસી સો શ્રી ઉદયપુર મહારાણાશ્રી
ભીમસિંહજીકા આશ્રીવચન દેનેકું આચે તવ ઉદયપુર મધ્યે તથા
નાથદુવારા મધ્યે તેરૈપંથી ભારમલજી તથા ખેતસીજી કે
સાથ ૯ બોલકી ચર્યા હુધ તથા અનુકંપા આશ્રી ચર્યા ભઈ શ્રી
તેરૈપંથીકૌ ઉપદેશ સુનિઠે સાધુમાર્ગ વિવહાર દેખિઠે પં. દીપ-
વિજય કવિરાજ ખંડાદર કૌ શ્રદ્ધા તેરૈપંથીકી ભઇ.

અંત - એસા વિચાર કરિ કે ઉ-સૂત્રસાપી જનિઠે છોડિદેને સુદ્ધ પ્રકા-
સકૌ વંદને પૂજને ઇસ માદિક તીર્થ કરકી આજ્ઞા હે સહી.

—ઇતિશ્રી ચર્યાબોલ વિચાર સંપૂર્ણ.

(૧) સં.૧૮૨૭ શ્રા.વ.૧, પ.સં.૨૧, દાન. પો.૬૩. (૨) પ.સં.૧૧,

અખીર. (૩) પ.સં.૨૯, ગુ. નં.૧૪-૮. [રાહસૂચી ભા.૨.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૧૮૯-૨૦૮, ૩૩૬, ૧૫૪૭ તથા ૧૬૭૩.

પહેલાં 'દૂંધિયા ૯ બોલ ચર્યા' તથા 'તેરાપંથી ચર્યા' નામની બે કૃતિઓ
નાંધેલી તે પછીથી 'ચર્યાવિચાર બોલ' જ હોવાનું જણાવ્યું છે.]

૧૩૩૬. લઘિધ (લોકાગચ્છ સોમચંદ્રસૂરિ-ગંગ-કલ્યાણ-લવજીશિ.)

(૪૫૪૭) + નેમીશ્વર ભગવાનના ચંદ્રાવલા ૨૯૫ કડી ૨.સં.૧૮૫૨

કા.શુ.૨ શુરુ ચોરવાડમાં

આદિ- સરસતી સરસ વચન ઘો મુજને, પ્રેમે કરી પસાય

શ્રી નેમીસરના શુણ ગાવા, મુજ મન ઉલટ થાય

મુજ મન ઉલટ થાય તે કહેવા, શ્રીતાજનને સાંભલવા જેહવા,

મંગલકારી હોજો સહુને, સરસતી સરસ વચન ઘો મુજને. ૧

*

લઞ્ઞિધ કહે મંગલકારી, આવ્યો માધનો માસ,

નરનારી મન માંહે હરખે, ધરતી ધણું ઉલ્લાસ.

ધરતી ધણું ઉલ્લાસ તે અંગે મદવંતી મતવાલી રંગે,

માંહોમ હે ઉમંગ શું ભારી, લઞ્ઞિધ કહે મહામંગલકારી. ૧૧૫

અંત - સોરઠ દેશ તણી સીમાએ, ગામ નામ ચોરવાડ,

રાજ કરે આપી કુલ બાહાદુર હામદખાં ઓનાડ,

હામદખાં ઓનાડ પ્રતાપી, દેગ તેગ જસ કિરતી વ્યાપી,

ગઢ ગિરનાર તીર્થ છે જિહાંએ, સોરઠ દેશ તણી સીમાએ. ૨૬૩

રાજે શ્રી લોંકાગચ્છરાયે, સોમચંદ્રસૂરિ બાણ,

કોવિદ ગંગ મુનિ કવિ કેરો, પંડિત મુનિ કંઠયાણુ

પંડિત મુનિ કંઠયાણુ સવાઇ, મહા મુનિ ગીતારથ માંહિ,

તાસ મુનિ લવણ શરણે, રાજેશ્રી લોંકાગચ્છરાયે. ૨૬૪

સંવત અઢાર બાવના વષે કાણુણ શુદ્ધિની બીજ,

વાર શરૂ લવણ સુપસાયે લઞ્ઞિધ વદે મન રીજ.

લઞ્ઞિધ વદે મન રાજયા વાણી, શ્રી નેમીશ્વરની જન વખાણી,

નરનારી જય બોલો હરખે, સંવત અઢાર બાવના વરખે. ૨૬૫

પ્રકાશિત : ૧. સં. ૧૯૪૧માં મુંબઈમાં ન્હા. ૨. રાણીતાના મુનિયત

પ્રેસમાં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૧૮૮-૮૯.]

૧૩૩૫. રાજરત્ન (ત. ઉદયરત્ન-ઉત્તમરત્ન-જિનરત્ન-ક્ષમારત્નશિ.)

ઉદયરત્ન જુઓ નં. ૧૦૫૪.

(૪૫૪૮) ઉત્તમકુમારનો રાસ ૨૭ હાળ ૨.સં. ૧૮૫૨ આસો શુદ્ધ ૨ બુધ
ખેડામાં

આદિ-

દૂહા

સરસ્વતી ભગવતી સારદા, સમર સદ્ગુર નામ,

ચરણજીગલ નમું નાંમથી, ભાવ ધરી અભીરામ.	૧
ગુર તારણ ગુર દેવતા, ગુર દીપક સમ જ્યોત,	
માતા પીતા બંધવ ગુર, ગ્યાનરવીઉદ્યોત.	૨
ગુર ઉપમ અવનીતલે, જોતાં ન મલે જોડ,	
પસુ મુરખ પંડિત કરે, પુરે ભતના ઢોડ.	૩
મુઝ ગુર ગીર્યા ગુણ બહુ, મહીયલ મહિમાવાંત,	
આસ પુરે અસારંઈ, હીરસ્થનસૂરી સંત.	૪
જસ પીતા જસવીરજી, માત ખીમાદે નાંમ,	
નંદન હીર હીઈ ધરં, સુધ મને સુંલ કામ.	૫
સરસ વચન ઘો સારદા, સાંમિની થઈ સુપ્રસન્ન,	
સુણતા સકલ સંસારમાં, મોહે ભવિક જન મન.	૬
જડ ટાલી તેં જગતમાં, ક્રોધા કવીઆણુ ઢોડ,	
તે માટે ત્રિપુરી તને, પ્રણતિ કરં કરજોડ.	૭
જગત્યજનની તું સહી, તુઝથી હરિ હર બ્રહ્મ,	
સાધેં જે સુધેં મને, તે પાંમે પદ પરિબ્રહ્મ.	૮
મંત્ર જંત્ર તંત્રહ ઘણા, તે સતી તાહરા ભેદ,	
હર હરી બ્રહ્મા સુર સવે, ઈશ વખાણે વેદ.	૯

(કડી ૧૨ સુધી સરસ્વતીની, પછી પંચ તીરથ - ૧ આદિદેવ, ૨ શાંતિનાથ, ૩ નેમનાથ, ૪ પાર્શ્વનાથ, ૫ મહાવીરની ૩૩ કડી સુધીમાં, પંચપરમેષ્ઠીની ૩૪મી કડીમાં સ્તુતિ કરી છે.)

ધરણીધર પદમાવતી, સાસનદેવ પસાય,
ઉલટે ઉત્તમકુમરનો, રાસ રચું સુખદાય. ૩૫

*

સુપાત્ર દાનના જોગથી, પાંમ્યો સુખ ભરપુર,
પુન્ય દાન ઉત્તમ કથા, સાંભલતાં દુખ દૂર. ૩૭
પુન્યે પામે પ્રાણીઓ, પરભવ ઉત્તમ ઠાંમ,
આ ભવ જસ બહુલો લહે, દાતા ભુક્તા નાંમ. ૩૮
સંબંધ ઉત્તમકુમરનો, સાંભલજ્યો નરનાર,
એક મને એકાસને, કહું તેહનો અધિકાર. ૩૯

અંત -

હાલ ૭ રાગ ધન્યાસી.

પુન્ય અક્ષ મતિ જ્ઞાન શક્તિથી, જોડય કલા આદરીઈ રે,

અરીહંતમારગ ઉત્તમના ગુણ ગાતાં લવજલ તરીઈ રે. ૧

*

તપગજ માંહે રાજવજ્રેસુરી, રત્નસુરી સુખખાંણી રે,
પાટ પટોધર પુન્યપ્રતાપી, હીરરતન સુરી જાંણી રે. ૬

તાસ પરંપરા વંસે દીદાર, ઉદયરતન ઉવઝાયા રે,
'પન્યાસ' પદધારી લઘુ બ્રાતા, હંસરતન કહેવાયા રે. ૭

વાચક ઉદયના સીસ સોભાગી, ઉત્તમરતન સુખદાઇ રે,
જયવંતા જસવંત જગતમાં, જિનરતન સવાઇ રે. ૮

તાસ સીધ્ય મુની સાધશિરોમણી, કામારતન સુખકારી રે,
તાસ અનુચર કહે નિપુણને, જોજો ભેદ વિચારી રે. ૯

સંવત અઢાર રથેં બાવન આસો શુદ્ધ ખીજને વાર છુધે રે,
રાસ રચ્યો ખેટકપુર માંહે, સાંભલજ્યો મન સુધેં રે. ૧૦

વેત્રવતી નદી કંઠે દીદાર, રસુલપુરામાં ગવાયા રે,
રીપલ શાંતિ લીડલજન સાહેબ, ત્યાં મેં કલશ ચઢાયા રે. ૧૧

અધિકુઓહું કહેવાયું હોઇ એ મુઝ અચાન પાખેં રે,
મીઝામી દુકડ હોજ્યાં મુઝનેં સંઘ ચતુરવિધ સાખેં રે. ૧૨

.....અંધ તણી એ લહેજ્યો રે,
પવંત મેરૂ રવી સસી પ્રતપે ત્યાં લગેં એ ધીર રહેજ્યો રે. ૧૩

ઢાલ સત્તાવીસમી સહુ ઐતા સાંભલીને સદ્વહીઈ રે,
રાજરતન કહે પુરણ પદવી જિનવરવચને લહીઈ રે. ૧૪

(૧) સંવત ૧૮૫(૭?)ડસ્વીને સુદ ૩ લખીતં. ખેડા ગાંમ મધ્યે
રસુલપરામાં શ્રી ઋષભદેવ પ્રસાદાત્ વાત્રોકનટે વાસ સ્યાત્. પ.સં.૨૧-
૧૪, ખેડા ભં.૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૧૮૬-૮૮.]

૧૩૩૬. અજ્ઞાત

(૪૫૪૯) જેમલજ ગુણવર્ણન (ઝી.) ૩ ઢાલ પ૩ કડી સં.૧૮૫૩.
પછી

આનો સાર એ છે કે : લાખિયા ગામે મુંતા મોહનદાસને ત્યાં
મેહમદેશી જન્મ. લણી લગ્ન કર્યાં. વેપાર અર્થે મેડતા આવતાં ભૂધરજી
મુનિ મળ્યા તેની દેશના સુણી સંયમની છચ્છા થઈ. આખરે દીક્ષા મેડતામાં
લીધી સં.૧૭૮૮ માગશર વદ ૨ (બાવીસમે વર્ષે). ગુરુ સાથે વિકાનેર

આવી સૂત્રસિદ્ધાંત લખ્યા. એકાંતરા ઉપવાસ. સોલ વરસ સુધી અખંડ ગુરુ સાથે રહ્યા. વિહાર જોધપુર, જયપુર, દિલ્હી, આગ્રા, ચુર, ફતેહપુર, વિકાનેર, મારવાડ, મેવાડ, કિસનગઢમાં. ૧૮૪૦માં નાગોર આવ્યા. પછી સં. ૧૮૬૨માં શરીરબાધા બિપજ. સંધારો કર્યો. સં. ૧૮૫૩માં સ્વર્ગવાસ. આદિ - અરિહંત સિધને સાધ ગુર, પ્રણમું વારંવાર,

ગુણ કહુ શ્રીપૂજના, સાંભલજો નરનાર. ૧

પૂજ બૂધરજી દીપતા, વેરાગી ભરપૂર,
જ્યાં પુરસારા પાટવી, પૂજ જેમલજી જગસૂર. ૨

અંત - સંવત અઠારે તેપને નાગોર સહર જસ,
પૂજ મનોરથ પૂરને, ક્રાયો સરગપૂરીમે વાસ. ૫૩

(૧) લી. બોહોરા સુખદેવ મિતિ કા.સુ.પ. પ.સં.૩-૧૮, શેડિયા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૩૬.]

૧૩૩૭. જ્ઞાનસાર (ખ. જિનલાલસૂરિ-રત્નરાજશિ.)

જન્મ સં. ૧૮૦૧માં વિકાનેર રાજ્યના જાંગૂલની પાસેના જૈનલેવાસ ગામમાં, પિતા ઉદયચંદ્ર સાંડ, માતા જીવજીદે. દીક્ષા સં. ૧૮૧૨માં ખ. જિનલાલસૂરિ શિષ્ય રાયચંદ્ર (રત્નરાજશિ) પાસે. શાસ્ત્રાભ્યાસ અને સ્વાનુભવથી મસ્તયોગી, કવિ અને અધ્યાત્મી થયા હતા. વિકાનેરના રાજા સુરતસિંહ, જયપુરનરેશ પ્રતાપસિંહ, જેસલમેરના રાવલ ગજસિંહ અને પ્રધાન જોરાવરસિંહ તેમના ભક્ત અને અનુરાગી હતા. તેમણે પોતાની કૃતિઓ પ્રાયઃ હિંદીમાં અને કવચિત્ત રાજસ્થાની ગુજરાતી મિશ્રિત હિંદીમાં કરેલી છે. સં. ૧૮૯૯માં ઘણું કરી સ્વર્ગસ્થ થયા. તેમની પાદુકા સં. ૧૯૦૨ની વિકાનેરમાં વિદ્યમાન છે. તેમનું પ્રસિદ્ધ નામ 'નારાયનજી બાબા' હતું. સદાસુખ, હરસુખ આદિ તેના વિદ્વાન શિષ્યો હતા.

(૪૫૫૦) પૂર્વ દેશ વણુન છંદ (હિંદીમાં) ૧૩૩ કડી સં. ૧૮૫૨ લગભગ ને લે.સં. ૧૮૭૩ પહેલાં

જ્ઞાનસારજીએ સં. ૧૮૪૯થી ૧૮૫૨ એમ ચાર વર્ષનાં ચાર ચોમાસાં પૂર્વ દેશમાં કર્યાં હતાં.

આદિ - નતિ ત્રિભંગી.

કેઇ મેં દેખ્યા દેશ વિશેષા નહિ રે અબકા સખહીમે,

જિહ રૂપ ન રેખા નારી પુરષા ફિરફિર દેખા નગરીમે.

જિહ કાંણી સુચરી અધરી બધરી લંગરી પંગુરી હવે કાઇ,

પૂરવ મતિ જાજ્યૌ પશ્ચિમ જાજ્યૌ દક્ષિણ ઉત્તર હો ભાઈ. ૧
 અંત - નિંદા નહીં કાપી સળહી સીધી દીડી જૈસે જ્યું ખંગે,
 ત્યુંહી મેં ભાખી કાણુ ન રાખી જૂક ન દાખી ઈક અંગે.
 જનપદ જિણુ દેખ્યો જિણે ન પેખ્યો સાચ જૂક તિણુ પરખાઈ,
 પૂરવ મતિ જાજ્યૌ પશ્ચિમ જાજ્યૌ દક્ષિણ ઉત્તર હો ભાઈ. ૧૩૨
 બ્રાહ્મું ઘણું કયા કહું કહ્યો મેં કિચિત કોઈ,
 સખ દીડૌ સખ લહે દેસ દીડૌ નહિ જોઈ.
 જાણી જેતી બાત તિતી મેં પ્રગટ વખાણી,
 જૂકી કથ નહીં કથી, કહી હૈ સાચ કહાણી.
 પિણુ રહિ સહુ ઈક બાતનો, તન સુખ ચાહું દેહ ધર,
 નારણુ ધરી અર કયા પહુર, રહે નહીં સો સુધર નર. ૧૩૩

(૧) ૧૮૭૩રે મિતિ માધ શુક્લ દ્વાદશ્યા તિથી ગુરવારે. (નાહટા-
 જની લખેલ પ્રત પરથી). [મુદ્રગૃહસચી.]

(૪૫૫૧) માધવસિંહ વર્ણન ૨૧ કહી

જયપુર નરેશ માધવસિંહનું વર્ણન.

આદિ - મહારાજ ધન નીતિ ગતિ, સખ ગુન જસ સરીર,

માધવ નામ ધરાત એ, વે નૃપ યહસે ધીર.

અંત - એ નરિંદ વિધિદૈ વરણ જયપુર ધારૈ રાજ,

આપદ અગરિ સગતિ ઇણિ, એસા શુભ શિરરાજ. ૨૧

(૧) પછી સંસ્કૃત શ્લોક અષ્ટકમાં છે ને પછી એ શ્લોક છે. સં.
 ૧૮૮૯ મિ. ભાદરવા વદિ ૧૧ શ્રી જયપુર નગરે. (નાહટાજની ઉતારેલી
 પ્રત પરથી.)

(૪૫૫૨) સમુદ્રખન્દ ચિત્ર કવિત સં. ૧૮૫૩ લગભગ જયપુરમાં

જયપુર નરેશ પ્રતાપસિંહના આશીર્વાદાત્મક ગુણવર્ણનાત્મક.

આદિ - સારહ શ્રીધર સમરકૈ, ઇષ્ટદેવ ગુરરાય,

વર્ણન શ્રી પરતાપકૌ, કરિહું જુઝિ બનાય.

અંત - શ્રી સંકાણી દૌર કમલમેં ડિપ ગઈ,

રવિ શશિ દોનું ભાજકિ નભમંડલ મહી.

સિંધ સકે વનવાસ જય દેહી રહ્યો,

શ્રી પ્રતાપસિંધ જ્યૌં સો યુગ ચિર જ્યૌં.

(૧) ઇતિ ચતુર્દશસ્તનગણિત સમુદ્રખન્દ ચિત્ર, કૃતિરિયં ગ્યાંતસાર-

સ્વ. શ્રીમજ્જીવપુરે વરે પુરે મુકતજી સંગ્રહ. (નાહટાજીએ ઉતારેલી નકલ પરથી નાની કૃતિ.)

(૪૫૫૩) કામોદીપન ગ્રંથ (રાજસ્થાની હિંદી) ૧૭૭ કડી ર.સં.૧૮૫૬ વૈ.શુ.૩ જયપુર

માધવસિંહસુત પ્રતાપસિંહ જયપુરના રાજા હતા અને તેના પર જ્ઞાનસારજીનો ઘણો પ્રભાવ હતો.

અંત - પ્રતિપોં શ્રી પરતાપ હરિ, માધવેસગુપતંદ,
ધર જંજૂ કુનિ મેરૂ ગિર, ધૂતારી રવિ ચંદ. ૧૭૨
રસ સેર [સર] અરૂ ગજ છંદુ કુનિ, માધવ માસ ઉદાર,
શુકલ તીજ તિથ તીજ દિન, જયપુર નગર મઝાર. ૧૭૩
ખડ ખરતર જિનલાલ કે, શિષ્ય રતન ગણિ રાજ,
જ્ઞાનસાર મુનિ મંદમતિ, આગ્રહ પ્રેરણ કાજ. ૧૭૪
ગ્રન્થ કરો પટ રસ ભરો, વરનન મદન અખંડ,
જસુ માધુરિ તાતે જગતિ, ખંડ ખંડ ભ્રમ ખંડ. ૧૭૫
સુધરનિ જન મત રસ દિવે, રસ ભોગવિ સહકાર,
મદન ઉદીપન ગ્રંથ યહ, રચ્યો રચ્યો શ્રીકાર. ૧૭૬
જગ કરતા કરતાર હૈ, યહ કવિ વચનવિલાસ,
પૈયા મતિકો ખંડ હૈ, હૈ હમ તાકે દાસ. ૧૭૭

(૧) શ્રી હરિદુર્ગ મધ્યે લિ. સં.૧૮૬૬ દ્વિતીય વૈશાખ વદ ૪. શુ.

(૪૫૫૪) સંખોધ અષ્ટોતરી (હિંદી) ૧૦૮ સોરઠા ર.સં.૧૮૫૮ જ.શુ.૩

આદિ - અરિહંત સિદ્ધ અનંત, આચારિજ ઉવઝાય વલિ,
સાધુ સકલ સમરંત, નિતકા મંગલ નારણા. ૧

અંત - સ્વારથ તણી સનેહ, વિણ સ્વારથમે વિણસિયૈ,
નાંચણિયારૌ નેહ, નાંચિ વાધૈ નારણા. ૧૦૭
હૃદયેં જીપણ રીઝ, અઠારૈ અઠારૈ.

જેઠ શુકલ તિથ તીજ, નિરમી ખરતર નારણૈ. ૧૦૮

(૧) ઇતિશ્રી સંખોધ અષ્ટોતરી કૃતિરિયં જ્ઞાનસારસ્વ સં.૧૮૪૧
આષાઢ શુદ્ધિ ૭ રવિ લિ. બ્રાહ્મણ ગૌડ કાશીનાથ નૈનસુખ, નાગપુરના
વાસી લિ. નગર રતલામ મધ્યે. (ગુટકામાંથી નાહટાજીએ સંગ્રહીત કરી
સખેલ નકલ પરથી.)

(૪૫૫૫) [†] ૪૭ બોલગણિત ૨૪ જિન રત. અથવા ચોવીશી ૨૬

ઢાળ ૨.સં.૧૮૫૮ દિવાલી.

આદિ - શ્રી પરમાત્મ પરમ શુર. પરમ ધરમ સુપવિત,
કરમભરમવારન કરન, નમિ નવકાર સુનિત. ૧
અથ કરસૂં ભાષામહ, જિન ચૌવીસ સંબંધ,
ચવનાદિક સેંતાલ પદ, સિખસૂં સુગમ પ્રગંધ. ૨

અંત -

કલશ

ઇમ તબ્યા સેંતાલીસ બોલે, ચૌવીસું ત્રિભુવનધણી,
મેં સૂત્રથી જિમ બોલ લાધા તેમ શુ'થ્યાં હિત ભણી.
સંવત પ્રવચનભાય સુષ્ટિવચ સિદ્ધ [સિદ્ધિ] સિવપચસું ગુણી,
જિન વીર મોક્ષકલ્યાણુ દિવસે જ્ઞાનસારે થુથ થુણી.

(૧) નાહટાજીની ઉતારેલી નકલ. (૨) જૈન લક્ષ્મી મોહન શાળા,
વિકાનેર પો.૨૯. [જૈહાપ્રોસ્ટા - રત્નરાજશિષ્યને નામે.]

[પ્રકાશિત : ૧. ૧૧૫૧ સ્તવનમંજૂષા.]

(૪૫૫૬) + ઢંડક ભાષાગભિત રત. ૨૬ કડી ૨.સં.૧૮૬૧ પોષ
શુદ્ધ ૭ સોમ જ્યેષ્ઠપુરમાં

આદિ -

દૂહા.

ઋષભાદિક ચૌવીસ નમિ તેહનો સૂત્રવિચાર,
ઢંડક રચનાથેં તલું, સંખેષે નિરધાર. ૧

અંત - ખરતરગચ્છ ભટ્ટારક શ્રી જિનલાલ સુરિંદ,
રત્નરાજમુનિ સીસ તેહના પદ-અરવિંદ,
રજ-મકરંદે લીનો ગ્યાનસાર તસુ સીસ,
તેણુ સ્તવ્યા તેવીસ દાર ઢંડગ ચૌવીસ. ૨૫
સંવત સસિ રસ વારજુ તેમ અંદ નિરધાર,
પોસ માસ પખ ઉજ્જલ સાતમ નેં સોમવાર,
શ્રાવકઆગ્રહથી એ કીનો અલ્પ વિચાર,
અકમ ચૌમાસો કર જૈપુર નગર મઝાર. ૨૬

પ્રકાશિત : ૧. રત્નસમુચ્ચય ૫.૨૦૩-૨૦૬. ૨. અભયરત્નસાર.

(૪૫૫૭) + જીવવિચાર ભાષા ગભિ ત રત. ૨૯ કડી ૨.સં.૧૮૬૧
માધ વદ ૪

આદિ -

દૂહા.

ભુવનપ્રદીપક વીર નમિ કિચિત જીવસરૂપ,

કહસ્થું પૂર્વાચાર્ય જિમ, બાલબોધ ગુરુ રૂપ. ૧

અંત - ઇમ એ જીવવિચાર, ગાથાથી ભાષારૂપ,
શ્રાવકઆગ્રહથી મેં કીનો સુગમ સુગમ સરૂપ. ૨૮

ખરતરગચ્છ ભટ્ટારક શ્રી જિનલાલ સૂરીસ,
રત્નરાજમણિ ગ્યાનસાર મુનિ સીસ જગીસ,
સંવત સસી રસ વારણ સસિહર ધર નિરધાર,
માધ એથ દિન કીનો જૈપુર નગર મઝાર. ૨૯

પ્રકાશિત : ૧. રત્નસમુચ્ચય પૃ.૨૦૬થી ૨૦૮. ૨. અભયરત્નસાર.

(૪૫૫૮) + નવતત્ત્વ ભાષા ગર્ભિત રત. ૩૩ કડી ર.સં.૧૮૬૧ માધ
વદ ૫ મેરુતિથિ સોમવાર

આદિ - દૂહા.

નમસ્કાર અરિહંતને, સિદ્ધસૂરિ ઉવગાય,
સાધુ સકલ પ્રણમી કરી, પ્રણમી શ્રી શરૂપાય. ૧

કરસ્થું હું નવ તત્ત્વની, ગાથા ભાસારૂપ,
મંદ બુદ્ધિ ગુરુ સાંનિધે, કહિસ્થું સુગમ સરૂપ. ૨

અંત - ઇમ નવ તત્ત્વ ભેદ પડિભેદે વિવરણ કીધ,
શ્રાવકઆગ્રહ કીન સહાય પૂરણ રસ પીધ,
કોટિકગણ સુભ સદન પ્રકાસ નદી ઉપમાન,
શ્રી જિનલાલ અંદકુલ પૂનમચંદ સમાન. ૩૧

અગ્યાનાદિક કરિવર સિંહે વચરીસાખ,
રત્નરાજમુનિ તે વડસાખાની પડિસાખ,
ગ્યાનસાર તે પડિસાખાની સૂખમ ડાલ,
એ નવ પદ નવ રચણે વિનાણે ગૂંથી માલ. ૩૨

સંવચ્છર નિશ્ચયનય વિગધ પ્રવચનમાય,
પરમસિદ્ધિ પદ વામ ગતે એ અંક ગિણાય,
માધ કિસન સસિ વાર મેર તિથ પૂરન કીધ,
ચાર કથા તજિ તત્ત્વકથા ભજ નર ભવક્ષ લીધ. ૩૩

પ્રકાશિત : ૧. રત્નસમુચ્ચય પૃ.૧૮૮-૨૦૨. ૨. અભયરત્નસાર.

(૪૫૫૮) હેમદંડક (હિંદીમાં) ૧૦૮ કડી ર.સં.૧૮૬૨ માગ.વ. ૧૪ જ્યેષ્ઠ

આદિ - બે દ્રુવ અલખ અમૂરતી, અનાહારી ચિદ્રૂપ,
અજ અવિન્યાસી અમરપદ, પૂર્ણાનંદ સરૂપ. ૧

અંત - સંવત શુદ્ધશુદ્ધ નચૈ, તિમ ગિણિયે કાય,
 પ્રવચનમાય સુ સિદ્ધથાન, એ અંક મિલાય.
 મિગસર વદિ ચૌદસ દિને, જૈનપુર કર ચોમાસ,
 આવકઆગ્રહ ઈગ સય અડદસ દાર સમાય. ૧૦૭

સારદ શશિથી પ્રગટચૌ, જિમ પીચૂપપ્રવાહ,
 તિમ ખરતરગચ્છથી, જિનલાલ સૂરીસ સરાહ.
 તાસ સીસ ગણિ ગણિમણિ, રત્નરાજ તસુ સીસ,
 જ્ઞાનસાર મુનિ કીનો, હેમદંડ સુગ્ગીસ. ૧૦૮

(૧) કૃપાયંદ્રજી ભં. વિકાનેરની પ્રતિ પરથી નાહટાજીથી સંશોધિત.
 (૪૫૬૦) બાસક માર્ગણા યંત્ર રચના રત. [અથવા કવિત] ૧૧૨
 કડી ર.સં.૧૮૬૨ યૈ.શુ.૮ જયપુરમાં

આદિ - શાસણનાયક વીરનૈ, તિમ નમિ સિદ્ધ અનંત,
 સિદ્ધડવગાહન ખિતનઉ, દ્વાદશ અંગ સિદ્ધંત. ૧
 પત્રવણા સુતૈ કહી, મગ્ગણ ગાથા દોય,
 દંડક રચનાથે તવૂં, સુણજ્યો આલસ ખોય. ૨

અંત - સંવત સંસારી નિય [નય] લેદ, તેમ વસિ કાય,
 પ્રવચનમાય સુસિદ્ધથાન, એ અંક મિલાય.
 [ચૈત્ર ?] શુક્લ તિથિ આકમ જયપુર નગર મઝાર,
 સુશ્રાવક-આગ્રહથી કીત હૌ સુગમ વિચાર. ૧૧૧
 ખરતરગચ્છ દિનમણિ શ્રી જિનભક્તિ સૂરીસ,
 તાસ પટોધર જૈનલાભના શીશ સુશીશ.
 રત્નરાજ ગણિ ગણિમણિ, તાસ ચરણઅરવિન્દ,
 સેવે જ્ઞાનસાર મુનિ કીનો અતિ મતિમંદ. ૧૧૨

(૧) નાહટાજીએ ઉતારેલ નકલ પરથી. [મુપુગૂહસૂચી.]
 (૪૫૬૧) ભાવછતીસી (હિંદો) ૩૬ દોહા ર.સં.૧૮૬૫ કા.શુ.૧
 કિસનગઢમાં

આદિ - ક્રિયા અશુદ્ધતા કષ્ટુ નહીં, ભાવ અશુદ્ધ અશેષ,
 મરિ સત્તમ નરકૈં ગયો, તંદુલ મચ્છ વિશેષ. ૧
 અંત - ભાવછતીસી ભવિકજન, ભાવે ભજ નિજ ભાવ,
 નિજ સુમાય ભવદધિ તિરત, નઈ ભઈસી નાન. ૩૭
 સર રસ બજ શશિ સંવનૈ, ઔતમ કેવલ લીન,

કિસનગઢે ચઉમાસ કર, સંપૂરણ રસ પીત. ૩૮

અતિરતિ આવકઆમલે, વિરચ્યો ભાવસંબંધ,

રત્નરજગણિ શીશ મુનિ, જ્ઞાનસાર મતિમંદ. ૩૯

(૧) કૃપાચંદ્ર ભં. વિકાસેર પો. નં.પર. (નાહટાણની કરેલી નકલ પરથી.)

(૪૫૬૨) આત્મપ્રબોધ છત્તીસી

આદિ - મંગલકથન દોહરા.

શ્રી પરમાત્મ પરમપદ, રહે અનન્ત સમાય,

તકાં હું વંદન કરૌં, હાથ જોર સિર નાય.

અંત - કોય કહે મત આપ આપણૌ, મતકી કરૌ પ્રશંસ,

સમતા વિણુ સુધ વચનરસ, પાવે નહી નિરંસ. ૩૫

આવકઆમલે સૌં કરે, દોહાદિક પટતીસ,

જ્ઞાનસાર દધિ સાર લૌં, એ આત્મ છત્તીસ. ૩૬

(૧) પ.સં.૨, દિગ્મંડલાચાર્ય બાલચંદ્રસૂરિ ભં. કાશી. (નાટિસીસ ઓફ સંસ્કૃત મૅનસ્વિકપ્રેસ વો.૩ પૃ.૧૩) [ડિક્ટેલોગભાવિ.]

(૪૫૬૩) મતપ્રબોધ છત્તીસી

આદિ - તપ તપ તપ તપ કયોં કરૌ, ઇક તપ આત્મ તાપ,

બિન તપ સંયમતા ભણ, કૂચગુણે આપ. ૧

અંત - મતપ્રબોધ પટત્રિશિકા, જિનઆગમ અનુસાર,

જ્ઞાનસાર ભાષામઈ, રચી બુદ્ધઆધાર. ૩૬

(૧) કૃપા.ભં. પો.નં.પર. (નાહટાણની ઉતારેલી પ્રત પરથી.)

(૪૫૬૪) ચારિત્ર છત્તીસી

જેસલમેરના નંદલાલની જી મોતૌ ચૈના સંવેગણ પાસે દીક્ષા લેતી તેને યોગ્ય નહીં જાણી નિવારણ કરી ઉત્સાહ દૂર કરવાને તેણીને સમ-બલવાને આ ચારિત્ર છત્તીસી કરી.

આદિ - જ્ઞાન ધરૌ કિરીયા કરૌ, મન રાખૌ વિશ્રામ,

યૈ ચારિત્ર કે લેણુ કે, મત રાખૌ પરિણામ. ૧

અંત - બિન વિવહારૌ નિશ્ચઈ, નિષ્ફલ કહૌ જિનેશ,

સો તો ઇન વિવહારમેં, વાકૌ નહૌ લવલેશ. ૩૬

(૧) જ્ય. ભં. (૨) કૃપા.ભં. પો.નં.પર. (નાહટાણની ઉતારેલી પ્રત પરથી.)

(૪૫૬૫) બહુતરી અથવા પદસંગ્રહ સં.૧૮૬૬ પહેલાં

(૧) પ.સં.૧૧, ળી. પ્રત નં.૪૦ પો. નં.૨૧૦. (જે સુંદર પ્રતનાં સર્વે મળી ૬૯ પદો મેં ઉતારી લીધાં છે. પ્રાયઃ કર્તાની સ્વહસ્તલિખિત પ્રતિ છે ને કયાંક ટિપ્પણ પણ આપેલ છે.) (૨) નાહટાળએ ૭૪ પદની એક પ્રતમાંથી ઉતારેલી નકલમાં અંતે લખ્યું છે કે “છતિ પદ ૭૪ પં. પ્ર. શ્રી જ્ઞાનસારજિદ્દશણિ વિનિર્મિતા દ્વાસપ્તતિકા સંપૂર્ણ.” તદુપરાંત તેમણે ૨૦થી ૨૫ પદ વધુ સંગૃહીત કર્યાં છે.

(૪૫૬૬) સિદ્ધાચલ જિન સ્ત. (શમુન્જય સ્ત.) ૨૧ કડી ૨.સં.

૧૮૬૯ શા.વ.૧૪

આદિ - આતમ રૂપ બ્રહ્મણ્ય ન બ્રહ્મણ્ય નિજપણ્ય,

વહ્યથી ભવ અપ્રમાણ્ય પ્રમાણ્ય ભવપણ્ય.

ભવપ્રમણ્યાનૌ અંત સંત કહિયૈ હૃતૌ,

તૌ એહવૌ અણુસરધી હ્રં કહિયૈ હ્રંતૌ.

૧

અંત - નિધ રસ વારણ્ય સસિ કાશુણ્ય વદિ ચવદ્દસં,

સિદ્ધગિરિ ફરસ્યૈ સન વચ તન ઉદ્દસં.

જ્ઞાનસાર નિજ ચર્યા આતમહિત ભણી,

ઋષભ જિણુંદ સમીપૈં અતિ રતિ થુય થુણી.

૨૧

(૧) સં.૧૮૭૯ લિ. પં. લઘુ. કૃપા.ભં. (ગુટકામાંથી નાહટાળએ સંશોધિત કરી ઉતારેલી નકલ.)

(૪૫૬૭) જિનમતધારક વ્યવસ્થા વર્ણન સ્ત. ૧૨ કડી

(૧) સં.૧૮૮૦ લિ. પં. લઘુ. (નાહટાળએ કરેલી નકલ.)

(૪૫૬૮) નવપદ પૂજા (હિંદી) ૨.સં.૧૮૭૧ શા.વ.૧૩ વિકાનેર

આદિ - ૧ અરિહંત સ્તવના.

ચાર ધાતિયા ક્ષય કરી, જોહ થયા ભગવંત,

સમવસરણ ઋધ્ધે સહિત, વન્દૂં તે અરિહંત.

અંત - ૯ તપ સ્તવના.

સંવત નિશ્ચયનય ભય તિમ વલિ પ્રવચનમાય

પરમ સિદ્ધપદ વાંમ ગતૈં, એ અંક ગિણાય.

ભાદ્રવા વદિ તેરસ તે રસ સું નવ પદ લીન,

બીકાનેરે જ્ઞાનસાર મુનિ તવતા કીન.

૪૫

(પછી આરતી આવે છે.)

*

જે ભવિ સાત આરતિ ઉતારે, શુદ્ધ મન દુર્ગતિ દૂર નિવારે,
જ્ઞાનસાર નવપદ આરાધી, શ્રીપાલાદિક શિવપદ સાધી. ૫

(૧) નાહટાળએ ઉતારેલ નકલ.

(૪૫૬૯) ચૌવીસી (હિંદીમાં) ૨.સં.૧૮૭૫ માગ.શુ.૧૫ વિકાનેરમાં
આદિ - ૧ ઋષભ સ્ત. ભૈરવ.

ઋષભ જિણુંદા આણુંદકંદ કંદા,
થાહી તૈં ચરણ સેવૈ કોટિ સુર ઇંદા. ઋ.૧

મરૂદેવા નાભિનંદ, અનુભૌ ચકોરચંદ,
આપ રૂપકૌ સરપ, કોટિ જ્યું દિણુંદા. ઋ.૨

શિવ શક્તિ ન ચાહું, ચાહું ન ગોવિંદા,
જ્ઞાનસાર ભક્તિ ચાહું, મૈં હું તેરા બંદા. ઋ.૩

(આમ ૨૪ જિનનાં ૨૪ સ્તવનો ત્રણત્રણ કડીનાં છે.)

અંત - કલશ. ધન્યાશ્રી ભજ ગુણ જિનકે - દેશી.

ગોડેઆળ તૈં મુહિ મુધિ છુધિ દીધી,
તુમ્હ સહાવૈં છુદિ પંચુરથી, જિનગુણ નગગતિ કીધી. ૧

અક્ષર ઘટના સ્વપદ લાટની ભાવ વેધ રસ વીધી,
અંધ બધિર આસય નહિ સમજૂં, સી શ્રુત હંધી સીધી. ૨

કાલાવાલા સહુથી કરનૈં, ભક્તિ વૃત્તિ રસ પીધી,
સુમતિ સમય તિમ પ્રવચનમાતા, સિદ્ધ વાંસ ગતિ લીધી. ૩

વર ખરતરગજ રત્નરાજગણિ, જ્ઞાનસાર ગુણવેધી,
વિક્રમપુર મિગસર મુદિ પૂનમ, ચૌવીસું સ્તુતિ કીધી. ૪

(૧) કૃપા.ભં. વિકાનેરના ગુટકા નં.૩૪. (નાહટાળથી સંશોધિત.)

(૨) ક્ષમાકલ્યાણ ભં. વિકાનેર.

(૪૫૭૦) માલાપિંગલ (હિંદીમાં) ૧૫૨ કડી ૨.સં.૧૮૭૬ કા.શુ.૬

આદિ - શ્રી અરિહંત સુપ્રસિદ્ધ પદ, આચારિજ ઉવગાય,

સર્વ લોકકે સાધુકું, પ્રણમું શ્રી ગુરુપાય. ૧

પ્રાકૃત તે ભાષા કરું માલાપિંગલ નામ,
સુખે બોધ બાલક ગહૈ, પર સમકો નહી કામ. ૨

અંત - પરિસમાપ્તિ ગ્રંથ ભઈ, છટ્ટ કૃપાં આયાસ,

નોકા બિન દધિતિરનકે, દો કર સદૈ પ્રયાસ. ૧૪૬

જંખૂદીપૈ મેરૂ સમ, અવર ન કો ઉત્તંગ,
 ત્યું શરીરમય ગચ્છ સકલ, ખરતરગચ્છ ઉત્તમંગ. ૧૪૭
 ગીર્વાગ્વાણી સારદા, મુખતૈં ભઇ પ્રગદ,
 યાતેં ખરતરગચ્છમેં, વિદ્યાકો આર્ભદ. ૧૪૮
 તાકે સિખા સમાન વિભુ, શ્રી જિનલાલ સુરીશ,
 જ્ઞાનસાર ભાષા રચી, રત્નરાજગણિ શીશ. ૧૪૯
 સંવત કાય ફિર ભય દેય, પ્રવચનમાય સિદ્ધસિલેય,
 કાશ્યપુ નવમી ઉજ્જલ પક્ષ, કીનો લક્ષણુ લક્ષ વિપક્ષ. ૧૫૦
 રૂપદીપતૈં બાવનકિયે, વૃત્તરત્નતૈં ક્રેતે લિયે,
 ચિન્તામનિતૈં કેઇ દેખ, રચના કાધી કવિ મતિ પેખ. ૧૫૧
 ...દો મેરૂકે, વૃત્તિ કિયે મતિ મંદ,
 યાતેં યાકૂં ભાખિયૌ, નામમાલા છંદ. ૧૫૨

(૧) પ.સં.૧૪, કૃપા. ભં. વિકાનેર.

(૪૫૭૧) ચંદ ચોપાઈ સમાલોચના ર.સં.૧૮૭૭ ચૈ.વ.ર

નાહટાજી લખે છે કે કવિ મોહનવિજયજીકૃત 'ચંદ રાસ' એક મધુર ભાષામય અને સુંદર વર્ણનાત્મક કાવ્ય છે. તેના શુણ્દોષની સમાલોચના પર ચારસોથી અધિક હિંદી દોહા રચીને જ્ઞાનસારજીએ પોતાની મર્મજ્ઞતાનો પરિચય આપ્યો છે.

આદિ-એ નિશ્ચે નિશ્ચે કરૌ, લખિ રચનાકૌ માંઝ,
 છંદ અલંકારે નિપુણ, નહિ મોહન કવિરાજ. ૧
 દોહા છંદૈ વિસમ પદ, કહી તીન દસ માત,
 સમ મૈં ગ્યારૈ હં ધરે, છંદ ગિરંથે ખ્યાત. ૨
 સો તો પહિલૈ હૂ પદૈં, માત રચી દો બાર,
 અલંકાર દૂસન લિખૂં, લિખત પદત વિસતાર. ૩

અંત - નાં કવિકી નિંદા કરી, નાં કહું રાખી કાંત,
 કવિકૃત કવિતા શાસ્ત્રકે, સંમત લિખી સયાંત.
 દોહા ત્રિકે દસ ચ્યારસં, પ્રસ્તાવીક નવીન,
 ખરતર ભટ્ટારક ગછેં, જ્ઞાનસાર લિખ દીન.
 ભય ભય પવણ્યમાય સિદ્ધથાંન વામ લિખ દીધ,
 ચૈત કિસન કુતીયા દિનૈં, સંપૂરન રસ પીધ.

(૧) મૂલ ગ્રંથ લે. પ્રશસ્તિ: ઇતિ શ્રી ચંદ્રચરિત્રે સંપૂર્ણ સંવ

નીવત્યાધિકાન્યદ્વાદશશત્તાનિ પ્રમિતે માસોત્તમ માસે ચિત્ર દૃષ્ટૈકાદશ્યાં
તિથૌ માતૃષ્ઠવારે શ્રીમત્ પુષ્કતખરતરગણે પં. આણુંદવિનય મુનિસ્ત-
ચિજ્ય પં. લક્ષ્મીધીર મુનિસ્તસ્થ પડનાર્થમિદં લિ. શ્રી ભૂલુકરણસર
મધ્યે. પ.સં.૮૭, યતિ સુમેરમલ ભીનાસર પાસે. (આ પ્રતમાં વયમાં મૂલ
રાસ છે. અને ઉપરનીયે જ્ઞાનસારકૃત દોહાદિ છે. નાહટાજીની કરેલી
નકલ પરથી.)

(૪૫૭૨) વીશી ર.સં.૧૮૭૮ કા.શુ.૧ વિકાનેરમાં

આદિ - સીમંધર સ્ત. કરેલડા ધર દે રે - દેશી.

કિમ મિલીયે કિમ પરમીયે, કિમ રહિયે તુમ પાસ,

કિમ તવીયે તવના કરી, તેહથી ચિત્ત ઉદાસ

સીમંધર પ્રીતડી રે કરિયે કેણુ ઉપાય,

ભાખો ડોઈ રીતડી રે. સીમં.

અંત -

કલશ

ઇમ વીસું જિનવર જિનરાયા આતમસંપદ પાયાજી,

જૈનલાભ ખરતર અઠસાયા, અલખ અમમ અમાયાજી.

રતનરાજગણિ ગણિમણિ સીસેં, જ્ઞાનસાર સુજગીસેજી,

આવકઆગ્રહ પ્રેરણુ ફરસેં, ભાવ સહિત અતિ હસિસેજી.

સંવત અઠાર અઠયંતર ગૌતમ કેવલ દિવસેજી,

વિક્રમપુર વર કર ચૌમાસેં, તવન રચ્યાં ઉલ્લાસેજી.

(૧) કૃપાયંદ્રસૂરિ ભં. વિકાનેર પો.નં.૫૨.

(૪૫૭૩) પ્રસ્તાવિક અષ્ટોત્તરી ૧૧૨ દુહા ર.સં.૧૮૮૦ આસો

વિકાનેરમાં

આદિ - આતમતા પરમાતમતા, લક્ષણાયેં એક,

યાનેં શુદ્ધાતમ નમ્યેં, સિદ્ધ નમન સુવિવેક.

૧

અંત - સત્તા પ્રવચનમાય દુગ, ત્યોં આકાસ સમાસ,

સંવત આસુ માસ પુર, વિક્રમ દેસ ચૌમાસ.

૧૧૧

એક સય નર દોહે સુગમ, પ્રસ્તાવિક નવીન,

ખરતર ભટ્ટારકગચ્છેં, જ્ઞાનસાર મુનિ કીત.

૧૧૨

(૧) કૃપા.ભં. વિકાનેર.

(૪૫૭૪) નિહાલખાવની અથવા શૂઢા ખાવની (હિંદી) ર.સં.૧૮૮૧

માગ.વ.૧૩

આમાં 'નિહાલ' તે પં. વીરચંદના એલા નિહાલચંદ; તેને પં. નારણ એટલે જ્ઞાનસારજીનું કથન છે.

આદિ - ચાંચ આંખ પર પાઉં ખગ, ઠાડો અંબનિ ડાલ,

હિલત ચલત નહિ નલ ઉડત, કારણ કૌન નિહાલ. ૧

—ચિત્રિત છે.

હાથ પાંચ નહિ પીઠ મુખ, ભરત મગનસી ફાલ,

પીઠ ભગે વિન નાચલે, કારણ કૌન નિહાલ. ૨ ઠડો.

અંત - બિન પૈડી ચવૈઃ ચઢે, સમયંતર કર કાલ.

મરણ હોત હી ઉડ ચલે, કારણ કૌન નિહાલ. ૫૨ સિદ્ધ.

મધ્યે પ્રવચનમાય દુગ, સત્તા આદર અંત,

મિગસર વદિ તેરસ ભઇ, ગૂઢ બાવની કંત. ૫૩

ખરતર ભટ્ટારક ગઈ, રત્નરાજગણિ સીસ,

આગ્રહતે દોધક રચે, જ્ઞાનસાર મનહીસ. ૫૪

(૧) કૃપા.ભં. પો.નં.૪૮. (નાહટાજીએ ઉતારેલ નકલ.)

(૪૫૭૫) + જિનકુશલસૂરિ (ઢાઢાજી) અગ્રપ્રકારી પૂજા

આદિ - પ્રથમ સંસ્કૃતમાં છે પછી દૂહા.

ગંગાજલ તિમ નિર્મલ વતિ, તીર્થોદક ભરપૂર,

કલશ ભરી ગુરચરણ પર, ઢાલે તસ દુખ દૂર. ૧

અંત - ઇમ શ્રી જિનકુશલ સૂરિદેવ, પૂજ્ય અષ્ટ પ્રકાર,

તમુ ધર નવનિધિ સંપન્ને, પુત્રાદિક પરિવાર. ૨

ભટ્ટારક ખરતરગચ્છે, શ્રી જિનલાભ સૂરિદ,

રત્નરાજ મુનિ ભ્રમર પર, સેવે પદ મકરંદ. ૩

જસુ ચરણ રજકણ સમો, જ્ઞાનસાર છુદ્ધિમંદ,

શ્રી સદ્ગુરુપૂજા રમી, સોધો કવિજનવૃંદ. ૪

(૧) ઇતિ શ્રી પાશ્વવક્ષાદિ સુરસેવિત લઘુ આનંદધનકૃત શ્રી જિન. પૂજા. (સંસ્કૃત પદો પછી) શ્રી નારાયણજી બાબાજી રચિતા સમાપ્તા.

પ્રકાશિત : ૧. જિનદત્તસૂરિ ચરિત્રમાં, નાહટાજી દ્વારા સંશોધિત.

ગદ્યકૃતિઓ

(૪૫૭૬) + આનંદધન ચોવીસી બાલા. ૨.સં.૧૮૬૬ ભા.શુ.૧૪

૨૨ સ્તવન પર.

[આદિ-અંતતા ભાગો માટે જુઓ આ પૂર્વે ભા.૪ પ.૩-૫.]

(૧) સં.૧૮૭૬, પ.સં.૮૧, દયા. નં.૧૮૭૬. (૨) પ.સં.૧૪૬, પ્રથમ ને છેલ્લું પત્ર નથી, વિ.દા. નં.૭૩૮. (૩) પ.સં.૧૦૫, પ્ર.કા.ભં. જાણી નં.૮૧૧. [અન્ય હસ્તપ્રતો માટે જુઓ આતંદધનની કૃતિને અંતે (૧૦) અને (૧૧), ભા.૪ પ.૩-૬.]

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકરણરત્નાકર ભા.૧, પ્રકા. ભીમસિંહ માણુક.

(૪૫૭૭) આતંદધન બહુતરી ખાલા.

૪૮લાંક પદો પર.

[હસ્તપ્રતો માટે જુઓ આતંદધનની કૃતિને અંતે (૭) અને (૮), ભા.૪ પ.૬-૭.]

(૪૫૭૮) સમુદ્રબદ્ધ વચનિકા

પોતાની કૃતિ 'સમુદ્રબદ્ધ ચિત્ર કવિત' (નં.૪૫૫૨) પર.

(૧) પ.સં.૬, કૃપા.ભં. વિકાનેર પો.નં.૪૭.

(૪૫૭૯) જિનમતધારક વ્યવસ્થાવર્ણન રત્ન. ખાલા.

પોતાના સ્તવન (નં.૪૫૬૭) પર.

(૧) સં.૧૮૮૦ સિ. પં. લઘૂ. નાહટાજીની કરેલી નકલ.

(૪૫૮૦) આત્મનિંદા (હિંદી) ર.સં.૧૮૭૦

(૧) લ.સં.૧૮૮૫ ચૈ.કૃ. વિકાનેર મળ્યે. [ભં.?.]

(૪૫૮૧) જિનપ્રતિભા સ્થાપિત-અંથ (હિંદી) ર.સં.૧૮૭૪ ચૈ.શુ.૭

જુગ દધિ ગજ શક્તિ વામ ત્રિખ.

(૧) સં.૧૮૮૨ વર્ષે કૃષ્ણા પ્રતિપદા ભુવ્યવારે ત્રિ. ઝ. ગોકુલચંદ. વીકાનેર ભં.

(૪૫૮૨) અધ્યાત્મગીતા ખાલા. (હિંદી) ર.સં.૧૮૮૦ આષાઢ શુ.૧૩ વિકાનેરમાં

મુળ દેવચંદ્રકૃત (જુઓ આ પૂર્વે કૃતિકૃમાંક ૩૭૬૨).

નભ ગજ દ્વિપ સસિ તેરસે, શુકલ આસાઢ સમાસ,

જ્ઞાનસાર ભાષા કરી, ચિકમ દેસ ચૌમાસ.

(૧) સં.૧૮૮૦ આસાઢ શુ.૧૩ ત્રિ. પં. લક્ષ્મીવિદ્યાશ વીકાનેર. પ.સં.૧૬, કૃપા.ભં. વિકાનેર.

(૪૫૮૩) + સાધુ સઝાય બાલા.

મૂળ દેવચંદ્રકૃત. [આ પૂર્વેની કૃતિકમાંક ૩૭૬૭ની 'સાધુની પાંચ ભાવના સઝાય' જણાય છે.]

પ્રકાશિત : ૧. શ્રીમદ્ દેવચંદ્ર ભા.૨.

(૪૫૮૪) પંચ સમવાય અધિકાર (ડિંદી) ૨.સં.૧૮૮૮ કા.સુ.૬

[ભં. ?]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૬૦-૭૪ તથા ૧૬૭૨. 'નવતત્ત્વ સ્ત.'માં વિગ્રહ = વિકૃતિ વિકાર = ૫ થયું જણાય છે. 'ચોવીસીના રચના સમયમાં સમય = ૭ એ અર્થઘટન કેવી રીતે થયું છે તે જાણવા મળતું નથી.]

૧૩૩૮. આણંદવિજય (ત. રત્નવિજય-રામવિજય-ઉત્તમવિજયશિ.)

(૪૫૮૫) ઉદ્ધાયન રાજર્ષિ ચોપાઈ ૩ ખંડ ૨.સં.૧૮૫૫ [દ્વા.વ.૧૧]

વિજયજિનેંદ્રસૂરિના વારામાં [અજમેરમાં]

આદિ -

દોહા

શ્રી જિન પારસ શાસને, શ્રી મહાવીર જિનંદ,

નમતાં દોહ જિન નવા, વચનરસાયણ વૃંદ. ૧

તારણ ભવિજન શાસ્ત્રતા, મોક્ષભવનકે રાજ,

સૂધે મન ધ્યાવો સહી, ક્રમે સુધારે ઠાજ. ૨

સારદ વચનામૃત દીયે, ધ્યાન ધર્યાં સુધ ધીય,

બુદ્ધિ વિમલ વર દાયકા, વિદ્યારસ દે પ્રીય. ૩

સારદવાણિ સહાયથી, હોત વિમલ સુધ બુધ્ય,

અંથાંતે આદૈ ગણા, સરસ દીયેં સર શુધ્ય. ૪

ગુર વંદણ કીજે ગુહિર, ગુણ નહિ આવત પાર,

નયણ કીયા નિર્મલ દોહ, એ ગુરને ઉપગાર. ૫

ગુર વિન ઘોર અધાર હૈ, ગુર વિણ હૈ મતિહીણ,

તિણ કારણ ગુરવંદના, શુભ અક્ષર દીયાં વીન. ૬

ત્રિહુ સંબોધન એકહું, રચના અંથહુ ગ્યાન,

ગ્યાન ઉદ્ધાયન ચરિત્રકો, શુભ વિધ દરં વખાણ. ૭

(પ્રથમ ખંડને અંતે)

હમ નૃપ સંવર તરવને સંઘડી રે હિવ આગલિ સુણખ્યો અધિકાર રે,

પંડિત રત્નવિજય રત્ન જિસા રે, તસુ શિષ્ય રામવિજય શુધ

સાર રે,

તત્સુ શિષ્ય સૂરજ જનું જ્ઞાનતા રે, ભરિયા દરિયા કરિ ઉપગાર રે,
એ ગુણ ગુરુયા જગ દીપીયા રે, ઉત્તમવિજય નામે નિસતાર રે,
તત્સુ શિષ્ય પદપંકજરેણુ સમો રે, આનંદવિજયે કવિપદ લેય રે,
મુંહતા સુરતરામને કારણે રે, રચિયો પ્રથમ ખંડ શુભ ભેય
રે. જિ.૨૧

ઇતિ શ્રી ઉદાયનરામપ્રબંધે શ્રી ઉત્તરાધ્યયનાધિકારે ઉદાયનપ્રતિષ્ઠાધ
જિતભાગેણુ આગતોયં પ્રથમ ખંડ પ્રબંધ.

(ખીજા ખંડને અંતે)

છણુ વિધ ચિત્તધર ચાલતા રે, મહા સુનિ આણુગાર,
સુરતરામરે કારણે રે, એ રચના રે કીધી મિષ્ટ ઉદાર.
કરણી યામે જાણુસી રે, લહસી જે નર ભાવ,
બુધુધ લગ્યો નિસ્તરે રે, (મનુષ્ય) ભવના રે પૂજતા ડાવ રે. ૧૫
પંડિત રત્નવિજૈ તણો રે, રામવિજય રસરૂપ,
તત્સુ શિષ્ય ઉત્તમવિજય જ્યો રે, તત્સુ રીઝે રે પૃથવીના ભૂપ. ૧૬
તત્સુ શિષ્ય દાસા મનિ ધરી રે, આનંદવિજય રાગ,
કીધી રચના કવિપદે રે, જે વાંચે રે અતિ સુણીયાં સુહાગ. ૧૭

અંત - સુરતરામ મુંહતાને કારણુ, કીધી રચના કરણી રે,
જ્ઞાનઉદય હોયે છણુ માંહે, મોક્ષભુવનની નિસરણી રે. ધ.૧૬
વડ તપગજ શ્રાવક ધન ભારી, માંતુ ધર્મઅવતારી રે. ધ.
તપગજમહિમા બહુવિધ કરતા, ધર્મરસાયણુધારી રે. ધ.૨૦
વારે શ્રી વર્ધમાન જિતંદને, પદ જિને દ્રહસૂરી રે,
રામ ઉત્તમ આણંદ ગુણુ ગાયા, દિનદિન તેજ સવાયા રે. ધ.૨૧
ઠા કવિ વાંચન ખોડ મ કાઢો, ગુણુ સિવના સિર ચાઢો રે,
રિધ સિંધ મંગલ સિંધ ઘરોઘર, વધતે સુજસ સવાઈ રે. ધ.૨૨
આનંદ જ્યપદ લાભે સારા, એ રસ ગ્રંથ વિસ્તારા રે, ધ.
હિત ધર ગાયો રાસ રસાલા, ફલસી મંગલમાલા રે. ધ.૨૩

(૧) ઇતિશ્રી ઉત્તરાધ્યયનાધિકારે ઉદાયનમોક્ષમણુ અભીચ સુગતિ-
અંધણુ ઇત્યાદિક વર્ણુનો તૃતીય ખંડ વર્ણુન. સંવત ૧૮૫૫ વર્ષે શાકે
૧૭૨૦ પ્રવર્તમાને ફાલ્ગુણ વદિ ૧૧ સિંધત પં. આણંદવિજય સ્વયંબુદ્ધી
કૃતે મુંહતા શ્રી સુરતરામજી વાચન અર્થે કૃતે. શુભ ભવતુ, શ્રીયાં
કલ્યાણુમસ્તુ, શ્રી અજમેર નગરે ઐયં ભદ્રં ભૂયાત. [ભં.??]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૮૯-૯૧. ત્યાં કૃતિનામમાં 'ઉદાયી' હતું તે ઉદ્ધૃત ભાગોને અનુલક્ષીને 'ઉદાયન' કયું છે. ઉપરાંત ત્યાં કૃતિ સં. ૧૮૫૫ પહેલાં રચાઈ હોવાની નોંધ હતી, પરંતુ કૃતિની હસ્તપ્રત કવિની સ્વલિખિત છે તે ઉપરાંત એમાં 'કૃયતે' શબ્દ દ્વારા કૃતિ ત્યારે જ રચાઈ હોવાનો નિર્દેશ થયો છે. આથી લેખનની મિતિને રચનાની મિતિ અને લેખનસ્થળને રચનાસ્થળ ગણ્યું છે.]

૧૩૩૯. પુશાલવિજય

(૪૫૮૬) નેમિનાથ ચરિત્ર ખાલા. લ.સં.૧૮૫૬ પહેલાં

(૧) લ.સં.૧૮૫૬, પ.સં.૪૨૭, હં.ભં. નં.૨૭૪૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૭૨.]

૧૩૪૦. અમોલક (ઋષિ)

(૪૫૮૭) ભીમસેન ચોપાઈ ર.સં.૧૮૫૬ દક્ષિણદેશ આવલવુટી ગામ.

(૧) પ્રતિ ૨૦મી સદીની, પ.સં.૧૫, જિ.આ. પો.૮૦ નં.૧૯૭૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૪.]

૧૩૪૧. રૂપચંદ (ગુજરાતી લોંકાગચ્છ મેઘરાજ-સિંઘરાજ
(સિંઘરાજ)—ગુરુદાસ-માનસિંહ—પ્રેમઋષિ-કૃષ્ણઋષિશિ.)

(૪૫૮૮) શ્રીપાલ ચોપાઈ ૪૧ ઢાળ ર.સં.૧૮૫૬ ફાગણ વદિ ૭ રવિ
મકસૂદાખાદ અજીમગંજમાં

આદિ --

દોહા

પ્રથમ નમું ગુર્યરણુદં, પાયો જ્ઞાન-અંકૂર,

જસુ પ્રસાદ-ઉપગારથી, સુખ પાવે ભરપૂર.

૧

ગુરુ દરિયો ભરિયો ગુણે, તરિયો કિણુ વિધિ જન્ય,

તાસ તણા પરસાદથી, મહે મન ધી ઉડી આય.

૨

કૃપા કરિ ગુરુને દિયો, નિર્મલ ગ્યાન ઉજાલ,

મિથ્યા માર્ગ કુમાર્ગતે, દીનો સમકિતરાલ.

૩

અંત - ઢાલ ૧૪મી રાગ ધન્યાસિરી સુણિ બહની પિંકોડો પરદેશી તથા
હું મતવાલી સાજના એહની.

વીર જિણુદ કહે સુણિ શ્રેણિક, અચરજ તું મન બળેંછ,

નવપદમહિમા અધિકી કહિયે, તો સંદેહ કિમ આણેંછ. વીર. ૧

ઇમ શ્રીપાલચરિત્ર ગુણ ગાયા, શ્રોતા-મનહિ સુહાયા છ,
 સંવત ઝઘારા છપન કહવાયા, ફાયણ માસ સવાયા છ. વીર. ૧૩
 કૃષ્ણ સમમી અતિ હિતકારી, સૂર્યવાર જ્યકારી છ,
 પૂરણ કીધી અતિગુપ્તકારી, ગુણતાં આણુંદકારી છ. વીર. ૧૪
 લોકાગણ ગુજ્જર ગુણપૂરા, ચૌરાસી ગણ માંહે સૂરા છ,
 શ્રી જયરાજ્યસૂરિ ગુણપૂરા, અજ્ઞાન કિયો ચકચૂરા છ. વીર. ૧૫
 તિનકે સ્થિતર સિંધરાજ ગુર રાજઘ, તસ પાટઘ ગુરફાસ
 જાજઘ છ,
 તસ પાટઘ માનસિંધ ગુર ગાજઘ, પ્રેમ મુની ગુર સાજઘ છ.
 વીર. ૧૬

કૃષ્ણ મુની તણ સીસ સુહાયા, ઉચ્છિમ (?) જ્ઞાન સવાયા છ,
 બંગ દેશ દેશાંમે સવાયા, મકસુદ્દાખાદ સહર સુષદાયા છ. વીર. ૧૭
 અજમજાજ ચોમાસા કીના, ગંગા નિકટ મન લીના છ,
 લોકાગણ તિહાં પોંસાલ ચીના, જિમ મુદડી માંહિ તગીના છ.
 વીર. ૧૮

૩૫ મુની તસ સીસ કહાયા, જિત એ ચરિત્ર ગતાયા (છ)
 બાલકકીડા જેમ મેં કીધી, ગુરનો એહ પસાયા છ. વીર. ૧૯
 કોષ લવિ એ ચરિત્ર સુણિને, મુઝ હાંસી મત કરજ્યોછ,
 અધિકોએછો પદ જો હોવે, તે સજ્જન સુધ ધરજ્યો છ. વીર. ૨૦
 જે મેં ગિરવાના ગુણ ગાયા, એહિ લાલ મુઝ મોરો છ,
 હૂસેં જોડો મુઝ કવિતાઈ, તો પિણુ નથી કોઈ તોરો છ. વીર. ૨૧
 તૂઠા મુઝને વીર જિતંદા, તૂઠા ગુર ઉપગારી છ,
 સરસતી માતા કિરપા કીધી, જિત એ પાર ઉતારી છ. વીર. ૨૨
 મેઘ સજલ જિમ કરેં ધરણીતલ, રાજેં પ્રભ સુખકારી છ,
 હું અગ્યાની કિમિયે ન જનૂં, ઇમહી જ કરી મુઝ સારી છ.
 વીર. ૨૩

જે નર એહને લણસ્યેં ગુણસ્યેં, તસ ઘર મંગલમાલા છ,
 દિનદિન બધતી બધતી થાસ્યેં, નિર્મલ કીર્તિ વિસાલા છ. વીર. ૨૪
 જ્ઞાનાવરણી કમંડે ઉદય સું, અધિકોએછો મેં કહિયોછ,
 પુનઃપુનઃ મિત્તજામદુલ્લઝ દેઉ, સંધ સમક્ષે રહિયોછ. વીર. ૨૫
 સુપાશ્વનાથ નિર્વાણને દિવસેં, દુત્રયોગે મનહરસેં છ,

ધ્રુવ જિમ અવિચલ રહેા ધરણીતલ, એહ ચરિત્ર સુખ કરસ્યેંછ.
વીર. ૨૬

ઇકતાલીસમી હાલ વખાણો, ૩૫ મુની હિતકારીછ,

સુણેં સુણાવેં રહે સુખકારી, લહે મંગલ જયકારીછ. વીર. ૨૭

(૧) ઇતિશ્રી સિદ્ધચક્ર મહિમા પર શ્રીપાલ ભૂપાલ ચરિત્ર સંપૂર્ણ
સંવત ૧૮૫૬ ફાગુણ શુકલ સપ્તમી શનિવારે. શુભ બૂયાત્ લગભગ
૧૨૦૦ શ્લોકપ્રમાણુ, પ.સં.૪૭-૧૩, ગુ. નં.૧૨-૨ હવે બાંકલ નં.૧૫
નં.૧૨૫. (કર્તાની સ્વહસ્તલિખિત જણાય છે કારણકે રચ્યા મિતિ અને
લખ્યા મિતિ એક છે. [વદ-સુદનો ફરક છે.])

(૪૫૮૯) ધર્મપરીક્ષાનો રાસ ર.સં.૧૮૬૦ માગ.શુદ્ધ ૫ શનિ અશ્વમ-
ગંજમાં

(૪૫૯૦) [+] પંચેન્દ્રીની ચોપાઈ ૧૩ હાળ ર.સં.૧૮૭૩ વૈશાખ
શુદ્ધ ૮ રવિ મકસૂદાબાદમાં

આદિ - શ્રી જિતવદનનિવાસિની, વંદૂ સારદમાય,
કવિજનકૂં સાંનિધિ કરેં, કવિતા પૂરણ થાય. ૧
નમૂં પંચ પરમેષ્ઠિકૂં, વંછિત-સુખદાતાર,
સેવ્યા ઇહ પરભવ મિલેં, ઋદ્ધિ ધણે વિસ્તાર. ૨

અંત - સંવત અઢારા તિહત્તર હલિયેં, શુકલ વૈશાખ જુ હલિયેં રે
સૂર્યવાર આઠમ તિથિ સહિયેં, વિજય જોગ શુભ પદ્યેં રે. ૯
ગુજરાતી લોકાગચ્છ ગાળેં, વરતેં શ્રી જયરાજ રે,
તિનકે સાથ પ્રેમ મુનિ સાળેં, કૃષ્ણ મુની સુખ કાળે રે. ૧૦
બાંદેસ દેસામેં નવીનો, મકસૂદાબાદ નગીનો રે.
રાજ ફિરંગ તણૌ તિહાં ચીનો, અમલ ચેંન સુખ લીનો રે. ૧૧
પંચેન્દ્રીનો ચરિત્ર રસાલ, કાનો અધિક વિસાલ રે,
૩૫ ઋષિ એ તેરમી હાલ, થઈ પૂરણ મંગલમાલ રે. ૧૨

(૧) લગભગ ૨૦૦ શ્લોકપ્રમાણુ, પ.સં.૮-૧૨, ગુ. નં.૧૨-૫.

[પ્રકાશિત : ૧. જ્ઞાતાવલિ ભા.૨.]

(૪૫૯૧) ૩૫સેન ચોપાઈ ૩૪ હાળ ર.સં.૧૮૭૮ આવણુ શુદ્ધ ૪ ગુરુ
મકસૂદાબાદ અશ્વમગંજમાં

આદિ - દૂહા
શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિકૂં, નમિયેં મનવચકાય,

- જેહને નામપ્રતાપથી, મનવંછિત ફલ થાય. ૧
- ગુરુ ઉપગારી જગતમે, વંદું તેહનાં પાય,
જ્ઞાનતથત પરગટ ક્રિયા, મારગ દિયા બતાય. ૨
- અંત - ચૂનરાતી હૈંકાગચ્છ ભક્ષા, પક્ષ કક્ષા ધન રાજે રે,
સોહમસ્વામી પરંપરા, ગચ્છપતિ શ્રી મેઘરાજે રે. ૬
- ધેવર શ્રી સિદ્ધરાજજી, ધેવર શ્રી ગુરુદાસો રે,
ધેવર શ્રી માંનસિંધજી, પ્રેમ ઋષિ ગુણવાસો રે. ૭
- ખંગદેશ માંહે ભલો, મકસુદાબાદ અજીમગંજ જાનો રે,
ચૂનરાતી હૈંકાગચ્છ તણી, તીહાં પોસાદ પ્રમાનો રે. ૮
- સંવત્ અઢારા અઠત્તરે, શ્રાવણ સુદિ ચૌથ ગુરવાર રે,
ઋષિ શ્રી કૃષ્ણજી કૃપા થકી, એહ રચ્યો અધિકારો રે. ૯
- અધિકૃતોએ પદ હુવે તે, પંડિત શુદ્ધ ધરિજ્યો રે,
મુઝ કવિતાઈ દોષને, હાંસી કોઈ મતિ કરિજ્યો રે. ૧૦
- જ્ઞાનાવરણી કર્મ થકી, ભૂલચૂક જે હોઈ રે,
મિચ્છામિ દુક્કડ મેં દિઓં, સંઘ આગલ છડાં જોઈ રે. ૧૧
- એહ ચરિત્ર ચૂણી કરી, કોઈક નેમ કરીજોજી,
રૂપસેન જિમ સુખ લક્ષ્મી, તિમ શિવરમણી વરીજોજી. ૧૨
- શ્રી જિનધર્મપ્રસાદથી એહ સુગમ કરી હાલ રે,
જિનવાંણી મુઝ મન વસી, પાલો નેમ રસાલ રે. ૧૩
- ચૌતીસ અતિશય પ્રભુ તણી, તિમ એ ચૌતીસ હાલ રે,
રૂપ ઋષી કહે હોઈજ્યો, શ્રી સંઘ મંગલમાલ રે. ૧૪

(૧) આશરે ૭૦૦ શ્લોકપ્રમાણ. પ.સં.૧૩-૧૯, ગુ. નં.૧૨-૪.

(૨) સંવત્ ૧૮૭૮, પ.સં.૩૦-૧૪, ગુ. નં.૧૨-૧૮.

(૪૫૯૨) અંબડ રાસ ૮ ખંડ ર.સં.૧૮૮૦ જેડ શુ.૧૦ ખુબ મક-
સુદાબાદ અજીમગંજમાં

આમાં જે અંબડનું ચરિત્ર છે તે વીર પ્રભુના શિષ્ય અંબડનહીં,
પણ વિક્રમરાયના સમયમાં મૂકેલા ગોરખયોગિનીના વચનથી સિદ્ધ થયેલ
ક્ષત્રિય અંબડનું ચરિત્ર છે. વિક્રમરાજનાં પરાક્રમ - પંચદંડ વગેરેની
અદ્ભુત કથાઓ છે. આ અંબડ સંઘધી સંસ્કૃત ગદ્યપદ્યમાં 'અંબડ
ચરિત્ર' મુનિરતનસૂરિએ રચ્યું છે.

આદિ - શ્રી જિનવર ચૌવિસમા, વંદું વીર જિનંદ,

- જેહનો સાસન આજ લગ, દિપે તેજ-દિણંદ. ૧.
 અપનૈ ગુરુકે પય નમું, નમું સારદામાય,
 કવિજનકું સાનિધિ કરે, કવિતા મુગમ કરાય. ૨
 ધર્મ થકી સુખસંપદા, ધર્મ થકી જસ હોય,
 કલ્પદ્રુમ ચિંતામણી, એ સમ અવર ન કોય. ૩
 ધર્મ થકી નવનિધિ લહે, ત્રાહિ અનેક પ્રકાર,
 ધર્મ ઉપર સહુ સાંભલો, અંબડનો અધિકાર. ૪

અંત - હું કાગળ ગુજરાતિ સોહે, ગણપતિ મેઘરાજ મન મોહે રે,
 સિંધરાજ ચિવિર ગુણલો હે, માનસિંધ સુખ સોહે રે. ૯૦૮
 ચિવર ગુરુદાસ અને પ્રેમચંદ, કૃષ્ણકૃષ્ણ ગુણવંદ રે,
 મહાસુદામાદ શહેર આનંદે, અનિમગ્ન કહંદ રે. ૯૦૯
 સંવત અડારે અસિ કેરે વરષે, જેઠ સુદિ દશમી સરષે રે,
 બુધવાર દિન શુભ એ પરષે રે, કિધિ એ મનકે હરષે રે. ૯૧૦
 આદે ખંડે ચોપાઈ કાઠી, અષ્ટ સિધિ તસ લિધિ રે,
 સિદ્ધિ તણા ગુણ આઠ પ્રસિદ્ધા, મહિમા અધિકી કાધિ રે. ૯૧૧
 ત્રાપિ ૩૫૨૬ કહે વડલાગી, સાંભલતાં મતિ નાગી રે,
 શ્રી જિનધર્મના જે છે રાગી, પ્રતિતણાસું લાગી રે. ૯૧૨
 એહ ચરિત્ર સુણી ગુણ સિન્ને, મુઝ ઢાંસિ મત કીજેજી,
 એહોઅધિકો પદ હોવે જો, સો સુજન સુધો કીજેજી. ૯૧૩
 દેવકૃત જિણતા ગુણ ગાયા, સમકિત દહહિ કરેયોજી,
 અંબડ તિ પરી સહુ સુખ પાયા, દિપે તેજ સવાયા રે. ૯૧૪
 અધિકોએહો અક્ષર કાજે, સંધ આગલ માંન મોડિ રે,
 મિચ્છામિ દુઝડ દેઓ વલિવલિ, સંધ આગલ કર જોડિ રે. ૯૧૫
 પંચપન ઢાલે કરીએ રસાલ, સુણતાં અતિહિ વિસાલ રે,
 ગાવતાં હોવે મન ખુસીયાલ, હોઈએ મંગલમાલ રે. ૯૧૬

(૧) છતિ અંબડ ચરિત્ર અષ્ટમ ખંડ સંપૂર્ણ. સંવત ૧૬૨૦ના માસોત્તમ માસે શુકલપક્ષે તીથૌ પંચમી ચંદ્રવાસરે લિ. ગંગાદાસેન દોસી ગોઠા સપા વાસ્તે લિખ્યો છે. પ.સં.૩૬-૧૩, પાલણપુર લં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૧-૬૬. ત્યાં કવિને પ્રેમકૃષ્ણશિ. કહેલા તે વસ્તુતઃ પ્રેમકૃષ્ણ-કૃષ્ણકૃષ્ણશિ. છે. કવિની ગુરુપરંપરામાં સિંધરાજ (સિંહરાજ, સંધરાજ) કે સિદ્ધરાજ એ નામની અરુપણતા છે. કૃતિઓમાં

બન્ને રીતે ઉદ્દેશ્ય મળે છે.]

૧૩૪૨. મેઘવિજય (રંગવિજયશિ.)

(૪૫૬૩) ગોડી પાર્શ્વનાથ સ્ત, અથવા મેઘ! કાજલ સંવાદનું
સ્તવન લ.સં.૧૮૫૭ પહેલાં

(૧) સં.૧૮૫૭ના માગસીર વદી ૯ વાર ભોમે લિખતં લોજક
હેમા મેઘા શ્રી પાટડી મધે લિખ્યા છે કાકોર માનસંધ પડનાથે. પ.સં.
૭-૧૩, જશ.સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૪૪. રંગવિજયશિ. નેમવિજયની આ
જ પ્રકારની કૃતિ આ પહેલાં નોંધાયેલી છે (નં.૪૩૪૦). 'નેમવિજય'ને
સ્થાને બૂલથી 'મેઘવિજય' આવી તો નહીં ગયું હોય ને? જોકે અલગ
કર્તા ને કૃતિ હોવાની સંભાવના નકારી ન શકાય.]

૧૩૪૩. માનવિજય (ત. વિજયરાજસૂરિ-દાનવિજય-વૃદ્ધિ-
વિજય-કપૂરવિજયશિ.)

(૪૫૬૪) ગજસિંહકુમાર રાસ ૪ ઉલ્લાસ ૬૪ દાળ ર.સં.૧૮૫૩
ફા.શુ.૨ પિંડપુરમાં (વિજયલક્ષ્મીસૂરિ રાબ્યમાં)

આદિ - શ્રી જિત ચોવીસે નમું, વિહરમાન વલિ વીસ,
પ્રેમ ધરિને પ્રણમતાં, પુહચે સયલ જગીસ. ૧
ભવિજન-કમલ વિકાસવા, અભિનવ રવિ સુખકાર,
ભવજલ માંહિ નિમજ્જતા, જિતજી જગદાધાર. ૨
પરમાતમ રૂપી પ્રભુ, ભજે સિદ્ધ જગભાણુ,
આચારિજ ઉવજ્જાય તિમ, સાધુ સકલ ગુણખાણુ. ૩
એહ પંચપરમેષ્ઠિ ભણિ, પ્રણમુ મન ધરી નેહ,
નવનિધિ આપે સદા, પહિલો મંગલ એહ. ૪
ચઃણુંજીવ સારક તણુ, નમીયેં ધરીને ખંત,
જગદંબે તુઝ નામધી, જીતનીસાણુ વજંત. ૫
કાશ્મીર વિખ્યાત જગ, તિહાં માતાનો ધામ,
ખીન્ને લધુ મરૂદેશમાં, અજઝારી જગ નામ. ૬
હંસયાત સોદે ભલો, વીણા પુસ્તક હાથ,
કવિજનનેં જુદિદાઇની, તું સવિ જગની આથ. ૭
મન સુદેં પ્રણમી કરી, માણું વચન રસાલ,

- નિર્મલ બુદ્ધિ આપજ્યો, હું છું તુમસો બાલ. ૮
- ચક્રવર્તી જે ઉદ્ભવ્યો, જે તે તરણી જેમ,
શિશુ બ્રહ્મચારી સદા, તમો તમો રિકતેમ. ૯
- સાઠ જ્ઞાન જાણે નહી, જે લવલેસહ માત્ર,
પ્રતિભેદી ગુરુ તેહને, પ્રવીણ કરે ગુણપાત્ર. ૧૦
- સદગુરુ પ્રણમું ભાવ સ્થું, જ્ઞાનપદીપદાતાર,
કુમતાંધારો ફેડવા, અરણ્યપ અવતાર. ૧૧
- શીલોપરિ જે વર્ણવું, ગજસિંહકુમર ચરીત્ર,
ઉત્તમતા ગુણ ગાવતાં, હોવે જનમ પવિત્ર. ૧૨
- શ્રી ગુરુ જે પસાઉલે, રાસ રચું ધરિ તેહ,
નિદ્રા વિકથા પરિહરી, શ્રોતા મુણજ્યો તેહ. ૧૩
- અંત - ૧૭ તપગણપતિ વિજયાણુદસરી, શ્રી વિજેહીર સવાયાળ,
શુદ્ધચાર ક્રિયાના પાલક, ભવિષ્યજ્ઞને મન ભાયાળ. ૧૨
- તાસ પદોધર ગ્યાનપ્રભાકર, શ્રી વિજયરાજ સુરિદાળ,
ભવિ-કૈરવવન વિકસિત કરવા, જેહવા સારદ ચંદાળ. ૧૩
- તેહના વિનયમંડલિમંડળ, દાનવિજય ઉવઝાયાળ,
જિણુ ષટ્દર્શનવાદ કરિને, વાદીવૃંદ હઠાયાળ. ૧૪
- તાસ શિષ્યવર બુદ્ધિવિજય કવિ, મુનિગણ મહિ મહંતળ,
તસ પદપંક્ત ભમર તણિ પદે, લખ્ય પ્રતિષ્ઠાવંતળ. ૧૫
- પંડિત કપૂરવિજય ગુરુચા, પામી તાસ પસાયાળ,
ચારે ઉલ્લાસે ચોસક હાલે, માનવિજય ગુણ ગાયાળ. ૧૬
- સંવત રામ બાણુ ધૃતિ વર્ષે, મુઝ મતિને અનુસારળ,
કાચણુ સિત દ્વિતિયાને દિવસે, રાસ રચ્યો એ વારળ. ૧૭
- એ મુનિરાજ તણા ગુણ ગાયા, વિજયલક્ષ્મીસૂરી રાજ્યેળ,
જે શ્રુતસાગર ગુણમણિઆગર, ગંગ જ્યું કીરત ગાળેળ. ૧૮
- પિંડપુરે ચોમાસ રહીને, મંઘવચનસંકેતળ,
એહ સંબંધની રચના કાઢી, શિષ્ય પ્રતાપને હેતેળ. ૧૯
- જે એક ચિતે મુનિગુણ સુણસ્યે, થાસ્યે જનમ પવિત્રળ,
દ્રુ જ્યું અચલ હોઈ શીલ ઉપર, એ ગજસિંહ ચરિત્રળ. ગા.૨૦
- એ ઉત્તમ ગુણ ભણતાં યુણતાં, નિધન થાયે વિસરાવળ,
તે બહુ લીલાવહેરી પાંમસ્યે, લડસ્યે કહિ વિશાવળ. ગા.૨૧

દલશ.

તપગજતાયક ગ્યાંતદાયક શ્રી વિજેલક્ષ્મી સૂરીશ્વર,
સુવિહીતચારી બાંલધારી, ભરમન્તમહર દિનકર.
વિબુધ કપૂરવિજય સેવક માંન કહે' યશ મહમહે',
ગજસિંહ પર જે શીલ પામે', કીર્તિકમલા તે લહે. ૧

(૧) ગજસિંહકુમર રાસ કૃતેરય' શ્રી માન કવિ. લિખિત સં. ૧૮૫૭
પોસ સુદિ ૫ તિથી શ્રી પિંડપુરે લિ. શ્રી વર્ધમાન પ્રસાદાત લિખિત'
પ્રતાપવિજયેન આત્માથે'. ગુ.વિ.ભં. અથવા પ્ર.કા.ભં. (૨) ઋ. શ્રી ૫
શ્રી શ્રી ઋષરાંમજી ઋ. ઉગરચંદજી સ. ઋ. ગુમાંતચંદ સંવત ૧૮૭૮
માગસીર સૂદ ૧૧ દને બુધવાસરે લં. ઋ. ઉગરચંદ ગ્રાંમ બીલીમોરા
મધ્યે. પોથી પ્યારી પ્રાણુથી, હર હીયડા કેા હાર, જીવ જતન કરી
રાખજો, પોથી ચેતી પ્યાર. લ. ઋ. ઉગરચંદજી. પ.સં. ૭૦-૧૪,
અનંત.ભં. (૩) પં. ભોજવિમલશિ. મેઘવિમલ શિ. સુંદરવિમલ શિ.
કનકવિમલ શિ. કૃષ્ણવિમલ શિ. પ્રેમવિમલ બ્રાત. સુ. રૂપવિમલ લપી-
કૃતા સં. ૧૮૭૪ જેષ્ટ શુ. ૨ શુક્ર શ્રી ભાદ્રજ્યેશ્વ નયરે શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત.
પ.સં. ૬૮-૧૫, ખેડા ભં. ૩. (૪) સં. ૧૮૭૮ વૈ. સિતાતર દિવસે ભ.
વિજયઉદયસૂરિશિષ્ય પં. ગુલાબવિજય શિષ્ય પં. ગૌતમવિજય લ.
પૂણર્ણી નગરે ગોડીયા જિનપ્રસાદાત. પ.સં. ૬૮-૧૩, ગોડીજી. નં. ૩૧૫.
(૪૫૯૫) માનતુંગ માનવતી રાસ

(૧) ભ.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૮૬-૨૯ તથા ૧૫૪૪. પહેલાં કૃતિનામ
બૂલથી 'રાજસિંહકુમર રાસ' તથા ૨.સં. ૧૮૫૭ અપાયેલ તે પછીથી
સુધારી લીધેલ છે. 'માનતુંગ માનવતી રાસ' આ પૂર્વે માનવિજય-રૂપ-
વિજય શિ. મોહનવિજય (નં. ૧૦૬૪)ને નામે છે તે કોઈ સરતચૂકથી
આ માનવિજયને નામે નોંધાઈ ગયેલ હશે? જોકે આની ચકાસણી કરવાનું
કોઈ સાધન નથી.]

૧૩૪૪. ઉદયરત્ન (ખ. વિદ્યાહેમશિ.)

(૪૫૯૬) સીમંધર રત. ૨.સં. ૧૮૫૭ અસાડ શુ. ૧૦

(૧) મુક્તાજી.

(૪૫૯૭) જિનપાલિત જિનરક્ષિત રાસ ૨.સં. ૧૮૬૭ વિકાનેર

(૧) ચતુ. (૨) વર્ધમાન ભં. [રાહસ્યી ભા. ૧.]

(૪૫૯૮) જિનકુશલસૂરિ નિશાની ર.સં.૧૮૭૪

(૧) અભય.

(૪૫૯૯) 'અધિક યોદ્ધાલિયુ'

(૧) સં.૧૮૮૪ લિ. મહિમા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૫.]

૧૩૪૫. વીરવિજય (ત. સત્યવિજય-કપૂરવિજય-ક્ષમાવિજય-
જશવિજય-શુભવિજયશિ.)

રાજનગરમાં શાંતિદાસના પાડામાં વીકાંટા આગળ રહેતા જ્ઞોસર નામે વિપ્રને તેની ભાર્યા વિજયાથી કેશવ નામનો કુમાર થયો. તેને રક્ષિયાત નામે સ્ત્રી પરણાવી. માતાજીએ એક વખત કેશવને એ પરગામ જઈ ઘેર આવ્યો ત્યારે કપડો આપ્યો તેથી કેશવ પાસેના રોયકા નામના ગામે ગયો. ભાળ કરતાં માતા ત્યાં આવી. માતાનું મૃત્યુ થતાં તેનું કારજ કયું અને રાજનગર ન જવાનો નિશ્ચય કર્યો. પાલીતાણે આવતાં માંદો પડ્યો. ગુરુ શુભવિજયે રોગનો નાશ કર્યો અને પછી ખંભાત તરફ જતાં વચમાં પાનસર ગામે ખંભાતના સંધને યોદ્ધાવી ગુરુએ દીક્ષા સં.૧૮૪૮-ના કાર્તિકમાં આપી નામ વીરવિજય રાખ્યું. પછી તેમણે શાસ્ત્રાભ્યાસ કર્યો. અન્ય ગુરુભાઈઓ નામે વીરવિજય ને ભાણવિજય હતા. વીરવિજયે સં.૧૮૫૮માં 'સ્થૂલિભદ્ર શિયલવેલ' અને 'અષ્ટપ્રકારી પૂજ' રચી. પછી ગુરુ સાથે અમદાવાદ આવ્યા. ત્યાંથી વટપદ્ર (વડોદરા) ગયા ત્યાં તેને ગુરુએ યોગ વહેરાવી પંત્યાસપદ આપ્યું. ગુરુ સં.૧૮૬૦ના ફાગણ શુદ્ધ ૧૨ને દિને સ્વર્ગસ્થ થયા. વીરવિજયજીએ વિહાર કર્યો. લોંબડી, વઢવાણ અને સુરત આવ્યા. ત્યાં ટેપીવાળો (અંગ્રજ) હતો. જાતે સાથે તિથિનો કળિયો થયો. વીરવિજયે તિથિનો શાસ્ત્રપિયાર જણાવતાં ટોપીવાળો ખુશ થયો ને તેને સુરતમાં ખુશીથી રહેવા દીધા. પછી રાજનગરમાં આવી સંઘે પોષધશાળા કરાવરાવી તેમાં રહ્યા. સં.૧૮૭૦માં કુમતિ(સ્થાનકવાસી) સાથે કળિયો થયો. સરકારમાં વાત ગઈ. ભુજથી આણંદશેખરજી, રાજનગરમાંના ખુશાલવિજય ને માનવિજય, ખેડેથી દલીયંદજી અને સાથે લલ્લિધવિજય એમ બધા ભેગા થયા. દરબારમાં બધા ગયા ને ત્યાં વીરવિજયે, પૂછેલા સવાલોના જવાબો આપ્યા. દૂંઢિયા સાધુ જેઠા ઋષિ અને નરસી ઋષિ પ્રતિમાસિદ્ધિ શાસ્ત્રપ્રમાણથી કરી ન શક્યા. અમદાવાદથી એસવાલ પ્રસિદ્ધ શેઠ હડીસિંહે સં.૧૮૯૩ના મહા વદ ૧૧ને દિને અંજનશલાકા

કરાવી. મુંઝઈવાળા મોતીશા શેઠે સિદ્ધાચલ પર ટૂંક કરાવી. પાંચ ઉબર પ્રતિમા સ્થાપી. ઉક્ત હડીસિંહ શેઠે મોટા જિનપ્રાસાદ અમદાવાદમાં કરાવવા મંડયો. પ્રતિષ્ઠા કરાવી મંદિરમાં મૂર્તિ પધરાવવાની હોંશ પૂરી ન થઈ અને શેઠ સ્વર્ગસ્થ થયા. એટલે તેમની ભાર્યા પ્રસિદ્ધ હરકુંવર શેઠાણીએ પ્રભુને પધરાવ્યા. વીરવિજયે અંજનશલાકા કરી. દીનાનાથ જોશીને પાસે રાખી સં.૧૯૦૩ માં ૧૬ ૧૧નું શુભ મુહૂર્ત શોધી તે મંદિરમાં પ્રભુને પધરાવ્યા. વીરવિજયજી સં.૧૯૦૮ના ભાદરવા ૧૬ ૩ ગુરુને દિને સ્વર્ગસ્થ થયા. તેમની પાટે તેમના શિષ્ય રંગવિજયને વિજયાદશમીએ ખેસાડ્યા. તે શિષ્યના રચેલા રાસમાંથી આ સાર લીધો છે.

(૪૬૦૦) જિન પંચત્રિશત વાણી ગુણ નામાર્થ ગર્ભિત સ્ત. ૬૬
કડી ર.સં.૧૮૫૭

(૧) સ્તવનાદિકની પોથી, પ.સં.૭૫, વી.ઉ.ભં. દા.૧૮ પો.૨.
[લીંહિસૂચી.]

(૪૬૦૧) + સુરસુંદરી રાસ ૪ ખંડ પર ઢાળ ૧૫૮૪ કડી ર.સં.૧૮૫૭
આવણુ સુદ ૪ ગુરુ રાજનગર (અમદાવાદ)માં

આદિ - સકલ ગુણુગર પાસજી, શાંતેશ્વર અભિરામ,
મનવ છિત સુખ સંપન્ને, નિત સમરંતાં નામ. ૧
છટ મનોરથ પૂરતિ, ચૂરતિ અલિક વિવ્રત,
કવિજન-જનની ભારતી, વારતિ આલક વચન. ૨
કાસમીર પ્રતિવાસિની, સોલ નાંમ જસ શુદ્ધ,
જે ભવિ નિત સમરણ કરે, તસ હુધ નિરમલ બુદ્ધિ. ૩
ભારતિ સરસતિ સારદા, ડંસગામિની જેહ,
વિદુષા માત કુમારિકા, વાગેસરી શુચિ દેહ. ૪
બ્રહ્મસુતા ત્રિપુરા કહી, વાણી શ્રી વરદાય,
વિશ્વવિખ્યાતા તુ સહી, દુવવાંણી શ્રુતદાય. ૫
ભાષા ગૌરી જાણીઈ, ઇત્યાદિક જસ નાંમ,
પ્રભુમું હું નિત પ્રેમ સ્યું, જે ગુણ-સુખનું ધામ. ૬
ત્રિભુવન-માતા શારદા, તુમ ઉપગાર મહંત,
સિદ્ધ અનંતા તે થયા, તુઝથી શિવવધુ-કંત. ૭
સાનિધ કરજ્યો માતજી, દેજ્યો વચનવિલાસ,
પ્રથમ ઉદમ મેં માંડિયો, જિમ હુઈ અધિક ઉલ્લાસ. ૮

સુરસુંદરી શીયલે સતી, સતીયામાં સુપ્રકાસ,
તાસ રાસ રચતાં થકાં, સુઝ સુખ કરજ્યો વાસ. ૯
બુદ્ધિ મંદ છે માહરે, પણ તુમ ભક્તિ સમેત,
કાકિલ જે મધુરવ કરે, આમ્ર સમંજરી હેત. ૧૦

અંત -

ઢાલ ઉત્સરપિણી અવસરપિણી - એ દેશી.
તપગચ્છ-કાનન-કલ્પતરુપમ, હીરવિજય સુરીરાયાજી,
હિંસક અકબર જસ ઉવએસે, જીવ-અમાર પલાયાજી. ૧
તાસ પદ પૂર્વાચલ-સવિતા, વિજયસેન ગુણધારીજી,
વિજયદેવસૂરિ સુરિમંત્રે, તેજપ્રતાપ-ઉઠારીજી. ૨
મિથ્યાત્વી-ગજ સિંહ સમાના, વિજયસિંહ સુરિદાજી,
જિનસાસન જયકાર સૂરીસર, ભવિકજ-વિકસિત-ચંદાજી. ૩
તાસ સીસ વૈરાગ્યવિલેપિત, સત્યચયન-ગુણગેહાજી,
સત્યવિજય જયમાલ જાતવર, લક્ષણ-લક્ષિત દેહાજી. ૪
કપૂર મમુજીવલ જસ તનુ શોભિત, કપૂરવિજય નિરીહોજી,
નાંજી-વિનાંજી-પ્રમાંજી-અલંકૃત, વાદિ-મતંગજી-સિંહોજી. ૫
તાસ શીસ શશિ સમ શીતલતા, ક્ષમાગુણભંડારોજી,
સંવેગી ગીતારથ સારથ, ક્ષમાવિજય જયકારોજી. ૬
સંત પ્રસંત વિમલ જસવંતા, ક્ષાંત્યાદિક ગુણવંતાજી,
ભવ્યવનજ-વિકસિત-સવિતા સમ, શ્રી જસવિજય મહંતાજી. ૭
તાસ શિષ વૈરાગી ત્યાગી, રાગી શ્રુત સૌભાગીજી,
ઉત્તમ સંગી પરિણત રંગી, શુભ કીરતિ જસ જાગીજી. ૮
પંડિત સુગુણ સનેહી સુખકર, અહનિસ જે અપમાદજી,
શુભ શુભ કાર્ય કરણમતિ ગતિવર, શ્રી શુભવિજય સવાઈજી. ૯
તાસ ચરણ સુપસાય લહીને, વચણવિલાસક કીધોજી,
પરભૂત મંજરી-આસ્ય-પ્રવેશન, મધુરવહેતુ પ્રસિધોજી. ૧૦
સુનિ શર હસ્તિ શશિ સંવત્સર નમિ શંખેસર પાસોજી,
આવણ શુદિ શુદ્ધિયાર ચતુર્થિ, રાજનગર ચોમાસોજી. ૧૧
રાસ તણી એ રચના કીધી, ભવિષ્યજીને હિત હેતેજી,
જાવન ઢાલ રસાલ મનોહર, વચણ સુચુકિત ઉપેતેજી. ૧૨
એક સહસ રાત પંચ ઉપર વહી, ચઉરાસી અધિકરીજી,
ગાથા રાસની સકલ ઢાલની, સંખ્યા એહ ભલેરીજી. ૧૩

અધિકૌઓછો અક્ષરપદ અણુજાણુપણે જે લાખ્યોજી,
 તે મુજ મિછાદુઝ્ઝ હોજ્યો, સંઘ સકલની સાખ્યોજી. ૧૪
 દોય સહસ શતદ્વય એકસતરી, શ્લોકની સંખ્યા જાણોજી,
 મૂલ સૂતરની સંખ્યા લાખી, જત્રીસ વર્ણ પ્રમાણોજી. ૧૫
 પંડિતજન મત કરસ્યો હાંસિ, મંદમતિ મુઝ દેખીજી,
 વીરવિજય કહે' કંચન કસિઈ, કરો કવિ શુદ્ધ ગવેષીજી. ૧૬
 જે નર લાણુસ્યે સૂણુસ્યે' તસ ઘર, નવનિધ ઋદ્ધ વિશાલાજી,
 કુંજર શિર સિંધુરે શોભિત, તસ ઘર ઝાકઝમાલાજી. ૧૭
 જિહાં શ્રવણ સફલ તે કરસ્યે', વરસ્યે' મંગલિકમાલાજી,
 સુરસુખ અનુકમિ કંઠ કવે' તસ, શિવશુંદરી વરમાલાજી. ૧૮
 કલશી.

સુરસુંદરીનો રાસ રસાલ, શ્રીતાને ઘર મંગલમાલ,
 તિણે કારણ સુણી આદર કરો, વીર કહે જ્યલીલા વરો. ૧

(૧) ચાર ખંડમાં, પ.સં.૯૨-૧૩, મો.સેં.લા. (૩) લ.સં.૧૮૬૨,
 પ.સં.૮૩, લી.ભં. નં.૨૨૭૮. (૩) લખિતં મુની અમૃતવિજયેન પરાય-
 કારે. પ.સં.૬૩-૧૩, વીરવિજયજી ઉપાસરો ટે. ભડીની પોળ અમદાવાદ
 દા.૧૮ પો.૪.

પ્રકાશિત : ૧. શિલાજાપમાં - લપિકૃત્યં કૃતેવિજે'જી શ્રી રાજનગરે
 વાસ્તવ્યં. ઉમેદરામ હરગોવતદાસે છપાવ્યો અમદાવાદ મધ્યે ભદરની હદમાં
 જગન નથુની દુકાનમાં હરિલાલ તુલશીરામના જાપખાંનામાં છાપ્યો. સંવત
 ૧૮૧૭ સને ૧૮૬૧. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી.]

(૪૬૦૨) + અષ્ટપ્રકારી પૂજા ર.સં.૧૮૫૮ ભાદ્રપદ શુ.૧૨ શુરુ રાજ-
 નગરમાં

આદિ- પ્રથમ જલપૂજા - દોહા.

સરસ વચનરસ વરસતી, અંભી પ્રણમી જોહ,
 ભગવદ્ ધુર વસુધાસુતે', હું પણ પ્રણમું તેહ. ૧
 શ્રી શંખેશ્વર શિર નમી, પલણું પૂજાવિચાર,
 અંગાદિક ત્રિક પૂજના, ઉત્તર અષ્ટપ્રકાર. ૨
 નહવણ, વિલેવણ, કુસુમની, જિનપુર ધૂપ, પ્રદીપ,
 અક્ષત, નૈવેદ્ય, ફળ તણી, કરો જિનરાજ સમીપ. ૩

અંત -

કલશ - રાગ ધન્યાશ્રી.

છણુ વિંધ અણુપ્રકારી પૂજા, કરશે તસ નિત્ય સુખશાતા,
સિદ્ધિ છુદ્ધિ દીક્રિ અઠ ભવિજન, પામી અઠ પવયણુમાતા.

હરિ પરેં ભક્તિ કરો પ્રભુ કેરી. ૧

રાગ દ્વેષ ટાળી જિન પૂજત, અણુમી ગતિ અનુક્રમે લહે,
અણુ કર્મ સમતાયેં બાળી, નીલતરૂ વનહિમ દહે. હરિ. ૨
તપગચ્છ શ્રી વિજયસિંહ સૂરીશ્વર, સત્યવિજય પન્યાસ વરો,
કપૂર-સમુજજવલ ખિન્નાવિજય જસવિજય સદા સૌભાગ્ય

કરો. હરિ. ૩

તાસ શિષ્ય શુભવિજય સૌભાગી, તસ અનુમતિ જિનરાય સહી,
ગાવત હર્ષકલોલ ભરાયા, રાજનગર ચોમાસ રહી. હરિ. ૪
સંવત અઢાર અઢાવન વરસે, ભાદ્રપદ સિત પક્ષ ભલો,
દ્વાદશી દિન ગુરુવાર મનોહર, એ અબ્યાસ ભયો સફલો. હરિ. ૫
સુરગુરુ પણ ન શકે કરિ વર્ણન, જિનથુણિયા મેં મંદમતિ,
જલધિમાન કહે જ્યમ બાળક, નિજ શકતેં પંખી વદતી. હરિ. ૬
શક્તિ વિના પણ તેમ પ્રભુ ગાયા, ગુણુમાલા ભવિ કંઠ ધરો,
વીરવિજય કહે સંધ સકલ ભવિ, જઈ શિવમંદિર લીલ વરો.

હરિ. ૭

(૧) પ.સં.૫, લીં.ભં. નં.૨૩૪૨. (૨) પ.ક.૮પથી ૯૨, લીં.ભં.
નં.૨૮૦૫. [ડિકેટલોગમીજે ભા.૧ (૫.૨૬૪), મુપુગૂહસૂચી, લીં.હસૂચી,
હેજૈતાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૪૮).]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ ૫.૫૧થી ૬૭. [૨. વિધિવિધાન
સાથે સ્નાત્રાદિ વિવિધ પૂજા સંગ્રહ. ૩. જૈન રત્ન સંગ્રહ.]

(૪૬૦૩) + નેમિનાથ વિવાહલો અથવા નેમિનાથ વિવાહ ગરબો ૨૨
હાળ ૧૫૧ કડી ૨.સં.૧૮૬૦ પોષ વદ ૮ અમદાવાદમાં
આદિ - કહે કમલા ગોપાલ પ્રતેં રે - એ દેશી.

સરસતિચરણ-સરોજ રમિ રે, શ્રી શંખેશ્વરપાય નમિ રે,
નેમવિવાહ તે રંગેં ગાર્યું, જિમ નેમિનાથેં પુર્વ પ્રકાર્યું. ૧
નેમ નગીના આવો ઘડિ રે, મિત્ર કહેં છમ પાય પડિ રે,
રમતાં આયુધશાલાઈ આવ્યા, ચક્રગદા લેછ શંખ વજ્રયા. નેમ ન. ૨

અંત - હાલ ૨૨ ગરબેં તેલ બલેં ઘી પૂરો રે લાલા.

મેં ઇમ નાથ નિરંજન ગાયા લાલ,	પ્રભુ દિલ ધારી રે.
મલિ જિમ ગોપીકૃષ્ણ હુલારાવ્યા લાલ,	પ્રભુ.
પરણ્યા નહિ પણ પ્રીતડી પાલિ લાલ,	પ્રભુ.
અંતે વરીયા સિવ-લટકાલિ લાલ.	પ્રભુ. ૧
તપગણગયણુ દીણુંદ સમાનો લાલ,	પ્રભુ.
શ્રી વિજેસિંહ સૂરીસ નિધાનો લાલ,	પ્રભુ.
શિષ્ય સત્યવિજય ગુણગેહા લાલ,	પ્રભુ.
તસ કપૂર ખેમાવિજય સુરનેહ લાલ.	પ્રભુ. ૨
સેવક જસવિજયો જયવંતા લાલ,	પ્રભુ.
પંડિત શ્રી શુભવિજય મહંતા લાલ,	પ્રભુ.
તસ શિષ્યે ગરબિ દેશિ માંહે લાલ,	પ્રભુ.
ગાયો નેમવિવાહ ઉઝાહેં લાલ.	પ્રભુ. ૩
નભ ભોજન ગજ ચંદ્રને વષે લાલ,	પ્રભુ.
પોસ તણી વદિ આઠિમ દિવસે લાલ,	પ્રભુ.
રાજનગરમાં શ્રાવક સોભે લાલ,	પ્રભુ.
ગુરુપદેશે કુમતિ થોભે લાલ.	પ્રભુ. ૪
વંશ શ્રી માલી અમીચંદ-નંદ લાલ,	પ્રભુ.
ધરે પૂજિ જિન ગુર નિત વંદે લાલ,	પ્રભુ.
સા પ્રેમચંદ કહણુ ઉજમાલે લાલ,	પ્રભુ.
બાવીસમો જિન બાવિસ હાલે લાલ.	પ્રભુ. ૫
યુલિયા વીરવિજય જયકારી લાલ,	પ્રભુ.
સુણુસ્યે ગાર્યે જે નરનારિ લાલ,	પ્રભુ.
તસ ધર મંગલમાલ રસાલા લાલ,	પ્રભુ.
વિમલા કમલા અકઝમાલા લાલ.	પ્રભુ. ૬

(૧) હાલ ૨૨ ઇતિ શ્રી નેમનાથ વિવાહ ગરબો સંપૂર્ણ: શ્લોક ૧૫૧
હાલ ૨૨ અંધાગ્રંથ ૨૫૦. સંવત્ ૧૮૮૮ના વષે માગશિર વદિ ૧૦મી
દિને લખીકૃત કુંગરજિ સરસપર મધ્યે રહિને લિધી છે એ પ્રત્ય. શુભ
ભવતુ. શ્રી. પ.સં.૬-૧૩, વી.ઉ.ભં. દા.૧૮. પો.૨. (૧) પ.સં.૬-૧૩, વિજ્ઞ-
પુર. (૩) લ.સં.૧૮૮૪, પ.સં.૧૧, લી.ભં. નં.૧૮૫૦. (૪) સં.૧૮૦૦
ચૈત્ર વદિ ૫ રવે. લ. તેલી ધનજી પાનાચંદ લખ્યું છે. પ.સં.૧૦-૧૩,
ડા.પાલણપુર દા.૩૬ નં.૮૬. (૫) શ્રી હમણ બંદરે શ્રી જયભદ્રેવજી

પ્રસાદાત્ શ્રી ચક્રેશ્વરી માત પસાય સાલ ૧૮૮૪ના વહશાખ વદી ૧૪ દિને લપીકૃત્ય પં. ગોત્તમવિજેગણી. પ.સં.૧૨-૧૨, પાદરા.ભં. નં.૩૦. [રાહસૂચી ભા.૧, લીંહસૂચિ, હેઝૈસાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૨૭૭, ૫૪૬, ૫૫૨).]

પ્રકાશિત : ૧. શ્રી નેમીસર ભગવાનનો વિવાહસો એ નામથી શિલા-લેખમાં છપાયો છે. પૃ.૩૪. ત્યાર પછી પૃ.૪૬ સુધી જીવવિજયકૃત 'પૃથિવી-ચંદ્ર અને ગુણસાગરની સજાય' છે ને પછીનાં એ પૃષ્ઠમાં મણિચંદ્રકૃત 'આત્મહિત સજાય' છાપેલી છે. [૨. સંપા. કવિન શાહ તથા જ્યાનંદ જોશી, સં.૨૦૪૩.]

(૪૬૦૪) + શુભવેલી (ઐ.) ૨.સં.૧૮૬૦ ચે.શુ.૧૧ રાજનગરમાં

આમાં પોતાના ગુરુ શુભવિજયનું વૃતાંત છે. તેના સાર માટે જુઓ જૈનયુગ પુ.૪ પૃ.૧૩૧.

પ્રકાશિત : ૧. થોડી પ્રત અમદાવાદ વીરવિજય અપાસરાવાળાએ છપાવી છે.

(૪૬૦૫) + સ્થૂલભદ્રજીની શિયલવેલ ૧૮ ઢાળ ૧૮૧ કડી ૨.સં.

૧૮૬૨ પોષ શુદ્ધિ ૧૨ ગુરુવાર રાજનગરમાં

આદિ-સયલ સુકંકર પાસજી, શંજેશ્વર સરદાર,

શંજેશ્વર કેશવ જરા, હરત કરત ઉપકાર.

૧

અંત - ગાયો ગૌતમ ગોત્ર મુણ્દિ, રસ વૈરાગ્ય ઘણો આયો રે,

મુનિવર તારકમાં એ ચંદ્ર, યૂણીયો લાછલદે જાયો રે.

૧

ચોરાશીમી ચોવીશીયે એક, મુનિ સ્થૂલભદ્ર સમ થાશે રે,

તાસ પટંતર વ્રતની ટેક, ગુણોજન જિનમુખથી ગાશે રે.

૨

તપગચ્છમાં કેશરીયો સિંહ, સિંહસૂરિ શ્રુતજળ-દરિયા રે,

સત્યવિજય સંવેગ નિરીહ, કંપુર સમ ઉજ્જવલ ભરિયા રે.

૩

ખીમાવિજય વસી ઉપશાંત, સુચશવિજય અંતવાસી રે,

પંડીત શ્રી શુભવિજય મહંત, જગ જિનમત ચીરતાવાસી રે.

૪

તાસ વિનેયે અધિકાર, શાસ્ત્ર તણી શાખે ધ્યાયો રે,

સહસ અઢાર શીલાંગના ધાર, હાલ અઢાર કરી ગાયો રે.

૫

અઢાર સેં બાસકે શુદ્ધિ પોષ, બારશ ગુરુવારે ધ્યાય રે,

રાજનગર મુનિવર નિર્દોષ, શિયલવેલી પ્રેમે ગાઇ રે.

૬

ધર્મઉત્સવ સમે ગાશે જોહ, નરનારી સુણશે ભણશે રે,

કહે કવિ વીરવિજય નિત્ય તેહ, શુચિ વિમળા કમળા વરશે રે.

૭

(૧) શ્રી વૈરાગ્યદીપક મદનજીપકાનેકગુણજનિતોદ્ભવભાવજલરેલિરંતઃ-
ક્રુતા. શીયલવેલિઃ શ્રી સ્થૂલિભદ્રસ્ય સમાપ્તા. પ્ર.કા.ભં. (૨) સં.૧૬૦૯
ચૈત્ર વ.૮ સોમ લિ. ભોજક વસંતરામ વટપદ નગરે. પ.સં.૧૭-૯,
પાલણુપુર દા.૪૭ નં.૧૮. (૩) પ.સં.૯, લીં.ભં. નં.૨૪૨૭. (૪) પ.ક.
પથી ૧૧, લીં.ભં. નં.૨૪૮૫. (૫) સર્વગાથા ૧૯૧ શ્લોકસંખ્યા ૨૪૬
સર્વકાલ ૧૮ છે. સંવત ૧૮૭૨ વષે માહા વદિ ૧૧ દને લખિત શુક-
વારે પં. ધનવિજયગણિ તત્શિષ્ય મોતિવિજ્ઞેન. પ.સં.૧૩-૧૧, વી.
ઉ.ભં. દા.૧૮ પો.ર. (૬) સં.૧૮૭૯ કાર્તિક સુદ ૧૦ વારવે લખ્યા છે.
શ્રી લીંબડી મધ્યે. પ.સં.૧૦-૧૪, ડા.પાલણુ. દા.૩૯ નં.૪૪. (૭) સં.
૧૮૬૮ વષે આશો શુદ્ધિની ૧ દને લખ્યું છે. પઠનાથે. પ.સં.૧૧-૧૨,
વિ.ને.ભં. નં.૪૬૦૬. (૮) સં.૧૮૮૧ વષે

સંવત અઢારે ઇકચાસીયે, સીયલ વેલડી જન,

કેકિદા નગરી વિષે, પૂરણ કીયે મન આંન. ૧

ભાદ્ર પક્ષ જો દૃષ્યુહી, પહિલે પ્રતિપદા જન,

વાર જો મંગલ જનહી, દયાચંદ મન આંન. ૨ [ભં. ?]

(૯) પ.સં.૧૩-૧૧, ગુ.નં.૧૩-૧૬. [આલિસ્તઓષ ભા.૨, કિકેટલોગખીજે
ભા.૧ (પૃ.૧૫૮), મુપુગૂહસૂચી, રાહસૂચી ભા.૧, લીંહસૂચી, હૈનૈસાસૂચિ
ભા.૧ (પૃ.૨૪૯, ૧૭૮).]

પ્રકાશિત : ૧. સ.મા.ભી. પૃ.૫૨. [૨. પ્રાચીન સંજાય તથા પદસંગ્રહ.]

(૪૬૦૬) + દશાણ્વિભદ્રની સંજાય પ દાળ ૨.સં.૧૮૬૩ મેરુ તેરસ
(મહા વદ ૧૩) ગુરુ લીંબડીમાં

આદિ - પંકજભૂતનયા તમી, શુભગુરૂચરણ પસાય,

વિશદ દશારણ્યભદ્રજી, યુણ્યું મહામુનિરાય. ૧

માને માનવદુઃખ લહે, ચરણકરણયુણ ફેક,

આઠ શિખર આડાં વલે, નાવે વિમલાલોક. ૨

અહો માને મુનીવર હુઆ, જાંડી રાજ્ય સમૃદ્ધ,

શકેદન વંદત કરે, માત તજી સ્તવ કીધ. ૩

અંત - ગુરૂ ખિમાવિજય જસ શુભવિજય તસ મોહના વાણ,

વન્હિ રસ દંતી તિમ હિમકંતી વસરે તાણ. ૧૩

મેરેતેરસ વાસર સાધુ સુહંકર મોહના વાણ,

ગુરવારે ધ્યાયા એ મુનિરાયા નામથી તાણ.

લવતાપ હરજો મંગલ હોજો મોહના વારજી,
કવિ વીરવિજયને ઉત્તરાધ્યયનેથી કહ્યા તારજી.

૧૪

કલશ.

કૃતમાન વ્રત શિવદાન જ્ઞાન દશાષ્ટભદ્ર મુનિસર,
લિખડી પુર પોરવાડવંશી, સકલ સંઘ સુહાકર.
જેઠાસુત જયરાય વોહોરા પકન હેતે સંભવી,
શુભવિજય પંડિત ચરણસેવક વીર કહે લવદુઃખ હરી.

(૧) શ્રી ભુજપુર મધ્યે લિખીકૃત. પ.સં.૫-૧૧, મ.જૈ.વિ. નં.૪૬૧.
(૨) સસ્તબ્ધક, પ.સં.૫, લી.ભં. નં.૨૧૭૫. [લીંહસૂચી, હેજૈસાસ્રિ
ભા.૧ (૫.૫૭૬).]

પ્રકાશિત : ૧. જિનગુણસ્તવનાવલી, સત્યવિજય ગ્રંથમાલા નં.૮,
પ્રકા. બાલાભાઈ મૂળચંદ, અમદાવાદ. [૨. મોરું સંજાયમાલા સંગ્રહ. ૩.
પ્રાચીન સંજાય તથા પદસંગ્રહ.]

(૪૬૦૭) કૌણિક રાજ ભક્તિગણિત વીર સ્ત. અથવા કૌણિકનું
સામૈયું ૧૧ ઢાળ ૨૧૨ કડી ૨.સં.૧૮૬૪ દેવદિવાલી (કારતક
શુદ્ધ ૧૧ કે ૧૫) લીંબડીમાં

આદિ—

અથ સાહમધ્યું લિખ્યતે.

દુહા.

વિમલ વચનરસ વરસતી, સરસતી પ્રભુમી પાય,
પુરિસાદાણી પાસજી, સંજેશ્વર સુપસાય. ૧
શ્રી શુભવિજય વિજય કુર, સદ્ગુરુચરણ પસાય,
સાહમધ્યું તિમ વરણયું, જિમ કયુ કૌણિકરાય. ૨
સાંહમધ્યા જિનનાં કર્યાં, શ્રેણિક પ્રમુખ નરસ,
સુત્ર સુત્રે તસ સાખિ છે, જહાં કૌણિક વિશેષ. ૩
આચારાંગ ઉપાંગ જે, સૂત્ર ઉવાઈ મોઝાર,
છે અર્જુવ વિસ્તારથી, પણ કહું લેસ વિચાર. ૪
સાંભલતાં સુખ શ્રવણ લે, હછડે રાગ ઉદામ,
સુમતિ ચાલસ્યે મલપતા, કુમતિ ચલે મુખ શ્યામ. ૫
જિમ જિન સાહમધ્યું કયુ, તિમ કરયું મુનિરાય,
જે દેખી ભદ્રક ભવી, પૂવ પ્રતીત ઠરાય. ૬
પ્રભુ પ્રણમ્યા તિલ્લે પ્રાણીઈ, પ્રણમે જેહ મુણીદ,

આણાધર મુનિ હેલિયા, તિણે નતી માન્યા જિણુંદ. ૭

તે માટે ગુણવંતનાં, કરજ્યો ભવિ બહુમાન,
હવે ગુણજ્યો કોણિક તણી, અપાનયરી પ્રધાન. ૮

અંત - હાલ ૧૧ સર્વ ૨૦૧. રાગ ધન્યાશ્રી. તુઠો તુઠો રે દેશી.
ગાયો ગાયો રે, મહાવીર જિનેશ્વર ગાયો.

સમકિતવ્રત નિર્મલ એમ કરજો, ભવિ કમલી નિર્માયો,
નવ જણે અરિહંતભક્તિ તિપાયો, જિનપદ વીર પસાયો રે -
મહાવીર જિનેશ્વર.

પ્રભુ સામૈયું કરંત દશાણુભદ્ર તે કેવલ પાયો,
નેમિ મુનિ નમતાં નિપજ્યુ, પ્રભુપદ કૃષ્ણ કહાયો રે. મ.૨

ભાવસ્તવ રાવણુ જિનભક્તિ-નાટિકરંગ ભરાયો,
તંતિકું જોડત ભવતતિ તોડત, ચૌદમે ભવ જિનરાયો રે. મ.૩
તિમ ભવિ ભાવ ધરી બલ વીય, ફેરવતાં શિવ બયો,
જિનશાસન ઉઘોત કરે જયો, જિમ જગ કોણિક રાયો રે. મ.૪

આવંતીમાં દ્રહ સમ સૂરિવર, તે સરિખા ઉવજ્જનયો,
મેઢી સમાન ગીતારથ જોણે, જિનશાસન દીપાયો રે. મ.૫

સાહમ્હયું કરજો ભવિ તેહનું, આણી હર્ષ સવાયો,
વિજયજિનેંદ્ર સૂરીશ્વર રાજ્યે, એ અધિકાર બનાયો રે. મ.૬

તયગજનાયક સિંહ સૂરીશ્વર, કુમતિ-મતાંગ હઠાયો,
તાસ શિષ્ય શ્રી સત્યવિજય યુધ, કપૂરવિજય ગુરરાયો રે. મ.૭

ક્ષમાવિજય ગુર શિષ્યનગીનો, શ્રી જશવિજય સુહાયો,
પંડિત શ્રી શુભવિજય સુગુર મુજ, પામી તાસ પસાયો રે. મ.૮

વોહરા ડોસા સુત જોઠા નંદન, લીંબડી નયર રહાયો,
કુમતિને શિર ગ્રહ ઢેતુ કહાયો, શાસન જૈન દીપાયો રે. મ.૯

વોહરા જયરાજ ભાઈને કારણ, સામ્હયું વિરચાયો,
સૂતવચન કુલમાલા ગુંથી, જયરાજ-કંઠ કવાયો રે. મ.૧૦

વેદ રસ વસુ અંદ સંવત્સર ૧૮૬૪, દેવદિવાલીએ ધ્યાયો,
વીરવિજય જિન શાંતિ પસાયે, સંધને શાંતિ કરાયો રે. મ.૧૧

(૧) ઇતિ શ્રી કોણીકરાજભક્તિગર્ભિત વીરજિનનમતાભિગમનોત્સવ
સમાપ્તઃ હાલ ૧૧ સર્વ ૨૧૨ અંથાઅંથ ૨૫૮ સં.૧૮૬૪ માગસીર વદિ
૭ દિને લીખીદ્તઃ. [ભં.?] (૨) સંવત ૧૮૮૧ વરષે માગશર વદ ૮ સોમે

લખત' ચિરંજીવી જોડા. [ભા.?] (૩) સંવત ૧૮૭૨ના આશુ વ.૧૧, પ. સં.૧૦-૧૨, સીમંધર. દા.૨૦ નં.૭૬. (૪) પ.સં.૧૩-૧૧, નવી પ્રત, વી.ઉ.ભાં. દા.૧૮ પો.૨. (૫) સં.૧૮૭૧ વર્ષે આ.સુ.પ ગુરૂ. પ.સં.૧૦-૧૩, જૈનાનંદ પુ. સુરત નં.૩૩૪૮. (૬) દાલ ૧૧ સર્વગ્રાથા ૨૧૨ ગ્રંથા-ગ્રંથ ૨૭૦ સં.૧૮૮૬ વર્ષે વૈશાખ વદિ ૨ દિને ચંદ્ર વાસરે શ્રી વિભૂપૂરે. પ.સં.૯-૧૪, વિભૂપુર જૈન જ્ઞાનમંદિર પ્રત નં.૬૩૨. (૭) પ.સં.૧૧, ભીં.ભાં. નં.૨૧૮૪. [લીંહસ્યી.]

(૪૬૦૮) [+] ત્રિક ચતુર્માસ દેવવંદનવિધિ અથવા ચામાસી દેવ-

વંદન વિધિ સહિત ર.સં.૧૮૬૫(૬૨) આપાદ શુક્લ પ્રતિપદિ

ચાતુર્માસની ચૌદશને દિવસે વાંદવાના દેવો. એમાં ૨૪ ચૈત્યવંદન,

૫ સ્તવન, ૫ સ્તુતિનાં જોડાં ને ૫ તીર્થનાં સ્તવનો છે.

આદિ-પ્રથમ ઈરિયાવહિ પછે ખમાસમણ દેહ, ઇછા કારણે સંદિસહ

ભગવન, ચૈત્યવંદન કરે.

શ્રી શંખેશ્વર ઇશ્વર, પ્રણુમી ત્રિકરણયોગ,

દેવનમન ચઉમાસિદિ, કરસ્યું વિધિસંયોગ. ૧

અંત - સમેતશિખર સ્તવન. ભમરા ભૂધર રચે નાવ્યા એ દર્શી.

નામ મુણ્ણત શીતલ શ્રવણાં, જસ દર્શને શીતલ નયણાં,

સ્તવન કરત શીલ વયણાં રે. ૧

*

દર્શને જસ દર્શન વરીછ, લહી શુભ સુખ મુખડાં હરીછ,

વીરવિજય શિવ મંદીરીછ રે. ૧૩

—છતિ શ્રી સત્સંવિજ સુત પ્રાગ્ તંત્રસ તપગણે સ્થિત પં. શ્રી ૧૦૮ પં. ક્ષમાવિજયગણિ શિષ્ય પં. જસવિજયગણિ શિષ્ય પં. શ્રી શુભવિજયગણિ શિષ્યેણુ વિરચિતાબ્દ ૧૮૬૫ [પા. ૧૮૬૨] આપાદ શુક્લ પ્રતિપદિ વચ્ચે, ત્રિક ચતુર્માસિક દેવવંદન વિધિ પરિપૂર્ણા.

(૧) સંવત ૧૮૭૨ના કાર્તિકાશુર્ત ત્રયો ૧૩ દર્શી ભૌમે લિ. પં. નીત્યવિજયગણિ પં. શ્રી જિનસત્કેન શ્રી સ્મરતિ બિદરે, ગોપીપુરા મધ્યે. શ્રી શંખેશ્વર પાશ્વે પ્રસાદાત્. પ.સં.૧૮-૧૧, સીમંધર. દા.૨૦-૫૧. (૨) પ.સં.૨૦-૧૨, ગળિયાણીવાળા શા. જકાભાઈ ધરમચંદ પતાસા પોળ અમદાવાદ પાસે. (૩) સંવત ૧૯૪૧ માગસર વદ ૯ લિપિત જોડાવા. પ.સં.૧૭-૧૨, વી.ઉ.ભાં. દા.૧૮ પો.૨. (૪) સકલપંડિતસિદ્ધેશભણિ રચ્ય-

વેગરંઝરસિક યોગાચાર્ય પંન્યાસજી શ્રી ૧૦૫ શ્રી શ્રી કુસલવિજયજી તત્-
શિષ્ય પંન્યાસજી શ્રી ૧૦૫ શ્રી શ્રી જીતવિજયજી તત્શિષ્ય પં. શ્રી ૧૦૧
શ્રી શ્રી [૧]વિજયજી તત્શિષ્ય મુની શ્રી ૫ શ્રી શ્રી [૨]વિજયજી તત્-
અપત્ય મુની હર્ષવિજયેન લિખાપિતં સિષ્ય પ્રેમવિજયાર્થ. લિપિકૃતં
પુષ્કરણા જ્ઞાતિ યોગા સુખદત્તેન. કલ્યાણમસ્તુ. પ.સં.૧૭-૧૧, વી.ઉ.ભં.
દા.૧૮ પો.૪. (૫) પ.સં.૧૫, લીં.ભં. નં.૧૮૬૦. [મુપુગૃહસૂત્રી, લીંઉ-
સૂત્રી, હેનૈઝાસૂત્રિ ભા.૧ (પૃ.૨૫૦, ૨૭૨, ૨૭૪).]

[પ્રકાશિત : ૧. દેવવંદનમાલા. ૨. જિનેન્દ્ર ભક્તિપ્રકાશ. ૩. ચેત્ય.
આદિ સં. ભા.૧ તથા ૩. તથા અન્યત્ર.]

(૪૬૦૯) [+] અક્ષયનિધિ તપ સ્તવન પ દાળ ૨.સં.૧૮૭૧ આવણ
વદ પ સુરત ચોમાસું

આદિ -

દૂહા.

શ્રી શંખેશ્વર શિર નમી, કહું તપક્ષ સુવિચાર,
અક્ષયનિધિ તપ ભાખિયો, પ્રવચનસાર ઉદ્ધાર. ૧
તપ તપતા અરિહા પ્રભુ, કેવલતાંણુને હેત,
નાણુ લહિ તપ તજિ ક્રિયો, શિવરમણી સંકેત. ૨
તિમ સુંદરી પરે તપ કરો, અખયનિધિ ગુણવાન,
શ્રુતકેવલીઈ જે રચ્યો, કલપસૂત્ર બહુમાન. ૩

અંત -

દાલ પ કોઈલો પર્વત ધુધલો રે લો એ દેશી.
વીર જિનેશ્વર ગુણનિલો રે લો, એ ભાવ્યો અધિકાર રે, સુગુણ નર
વરતે સાસન જેહતુ રે લો, એકવીસ વરસ હળર રે. સુ.૧
જિહા સફલ જિનગુણ યુણી રે લો, દીહા સફલ પ્રભુધ્યાન રે, સુ.
જન્મ સફલ પ્રભુદરિસણે રે લો, વાંણીઈ સફલા કાંત રે. સુ.૨
તાસ પરંપર પાટવી રે લો, શ્રી વિજેસિંહ સુરીસ રે, સુ.
સત્યવિજય બુધ તેહના રે લો, કપુરવિજય ઠવિ સીસ રે. સુ.૩
ખિમાવિજય ગુર તેહના રે લો, શ્રી જસવિજય પંન્યાસ રે, સુ.
શ્રી શુભવિજય સુગર નમી રે લો, સુરત રહિય ચઉમાસ રે. સુ.૪
અંદ્ર મુનિ વસુ હિમકર રે લો ૧૮૭૧ વરસે આવણ માસ રે,
શ્રી શુભ વીરને શાસને રે લો, હોળ્યો જ્ઞાનપ્રકાશ રે. સુ.૫

કલશ

એ પંચ દાલ રસાલ ભગર્તિ પંચ જ્ઞાન આરાધવા,

કામ પ્રમાદ કિરિયા પંચ છેદી પંચમી ગતિ સાધવા.

નભ કૃણુ પંચમી તવન રચિઉં અખયનિધિકે કારણે,

શુભવીર જાને દેવ સુંદરી નાયવા ઘરબારણે. ૫૧

(૧) પ.સં.૫-૮, જશ.સં. નં.૧૨૫. (૨) વીરવિજય સ્તવનાવલી, પ.ક.૪૯થી ૫૩, વી.ઉ.ભં. (૩) વિધિસંહિત ત્રિ. સં.૧૮૪૫, પ.સં.૪, લીં.ભં. નં.૩૪૫૧. (૪) પ.સં.૭-૧૩, પાદરા ભં. નં.૭૪. (૫) સ્તવનાવલિકની પોથી, પ.સં.૭૫, વી.ઉ.ભં. દા.૧૮ પો.૨. [મુદ્રગૂડસૂચી, લીં.હસૂચી, હૈન્દ્રશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૫૪૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. જિનેન્દ્ર ભક્તિપ્રકાશ. ૨. જૈન પ્રાચીન સ્તવન-સંગ્રહ. ૩. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૧.]

(૪૬૧૦) + [આઠ કર્મની] ચોસઠ પ્રકારી પૂજા ર.સં.૧૮૭૪ અક્ષય-તૃતીયા રાજનગરમાં

આઠ કર્મ પૈકી દરેક પર આઠઆઠ પૂજા છે એટલે કુલ ૬૪ પૂજા.

આદિ - પ્રથમ જલપૂજા. દોહા.

શ્રી શંખેશ્વર સાહિબો સમરી સરસતિ માય,

શ્રી શુભવિજય સુગર નમી, કહું તપક્ષણ સુખદાય. ૧

અંત - કલશ રાગ ધન્યાશ્રી તૂઠો તૂઠો રે એ દેશી.

ગાયો ગાયો રે, મહાવીર જિનેશ્વર ગાયો,

વિજયજિનેન્દ્ર સૂરીશ્વર રાજ્યે, તપગચ્છ કેસો રાયો,

ખુશાલવિજય માનવિજય વિબુધના, આગ્રહથી વિરચાયો રે. મ.૬

વડ એશવાલ ગુમાનચંદ સુત, શાસનરાગ સવાયો,

ગુરુભક્તિ સા ભવાનચંદ નિત્ય, અનુમોદનક્ષણ પાયો રે. મ.૭

મૃગ બળદેવ મુનિ રથકારક, ત્રણ હુઆ એક ઠાયો,

કરણુ કરાવણુ ને અનુમોદન, સરિખાં ફળ નિપજાયો રે. મ.૮

શ્રી વિજયસિંહ સૂરીશ્વર કેસો, સત્યવિજય બુધ ગાયો,

કપૂરવિજય તસ ખિમાવિજય જસવિજય પરંપર ધ્યાયો રે.

પંડિત શ્રી શુભવિજય સુગર મુજ, પામી તાસ પસાયો,

તાસ શિષ્ય વીરવિજય સદ્ગુણ, આગમરાગ સવાયો રે. મ.૧૦

તસ લલુ બાંધવ રાજનગરમે, મિથ્યાત્વપુંખ જલાયો,

પંડિત વીરવિજય કવિ રચના, સંઘ સકળ સુખદાયો રે. મ.૧૧

પહેલો ઉત્સવ રાજનગરમે, સંઘ મળી સુખદાયો,

કરતા જેમ નંદીસર દેવા, પૂરણ હર્ષ સવાયો રે. મ.૧૨.
કલશ.

શ્રુતગ્રાન અનુભવ તાન મંદિર, બળવત ધંટો કરી,
તવ મોહપુંજ સમૂલ જલતે, ભાંગતે સગ દીકરી.

હમ રાજતે જગ ગાજતે દિન અખયતૃતિયા આજથે,

શુભવીર વિક્રમ વેદ મુનિ વસુ અંદ્ર વર્ષ વિરાજતે. ૧

(૧) ક્રિ.સં.૧૮૮૧. પ.સં.૩૦, લીં.ભં. નં.૧૭૭૧. [ડિક્ટેલોગ્રાફી
ભા.૧ (૫૨૭૨), જૈહાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈરાસૂચિ ભા.૧
(૫.૨૪૨).]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ ૫.૧૨૨-૨૧૭. [૩. વિધિવિધાન
સાથે સ્નાત્રાદિ વિવિધ પૂજા સંગ્રહ. ૩. જૈન રત્ન સંગ્રહ.]

(૪૬૧૧) + પિસ્તાલીસ આગમગર્ભિત અષ્ટપ્રકારી પૂજા અથવા ૪૫
આગમની પૂજા ૨.સં.૧૮૮૧ માગશર શુ.૧૧ (મૌત એકાદશી)
રાજનગરમાં

આદિ- પ્રથમ જલપૂજા. દોહા.

શ્રી શંખેશ્વર પાસજી, સાહેબ સુગુણગરિફ,
શુભશુચરણ પસાયથી, શ્રુતનિધિ નજરે દીઠ. ૧

શાસનનાયક વંદિયે, ત્રિલશામાત-મલ્હાર,
જસ મુખથી ત્રિપદી લહી, સૂત્ર રચે ગણુધાર. ૨

સુધર્મા ગણુધર તણી, રચના વરતે સૌય,
દ્વાદશ અંગ થકી અધિક, સૂત્ર નહીં જગ કોય. ૩

આગે આગમ બહુ હતાં, અર્થવિદિત જગદીશ,
કાલવશે સંપ્રતિ રહ્યાં, આગમ પિસ્તાલીશ. ૪

અંત - કલશ.

ગાયો ગાયો રે, મહાવીર જિનેશ્વર ગાયો,
આગમવાણી અમિયસરોવર, ઝીલત રેગ ઘટાયો.

મિથ્યાત-મેલ ઉતારી શિર પર, આણામુકુટ ધરાયો રે. મહા. ૧
તપાગચ્છ શ્રી સિંહસૂરિના, સત્યવિજય બુધ ગાયો,

કપૂરવિજય શિષ્ય ખિમાવિજય તસ, જસવિજયો

મુનિરાયો રે, મહા. ૨

તાસ શિષ્ય સંવેગી ગીતારથ, શ્રી શુભવિજય સવાયો,

તાસ શિષ્ય શ્રી વીરવિજય કવિ, એ અધિકાર બનાયો રે. મહા. ૩
રાજનગરમે રહિય યોમાસું, અજ્ઞાન-હિમ હરાયો,
સૂત્ર અથ પિસ્તાલીશ આગમ, સંઘ સુણી હરખાયો રે. મહા. ૪
અઢાર સે એકાશી માગશિર, મૌન એકાદશી પ્યાયો,
શ્રી શુભવીર જિનેશ્વર આગમ, સંઘને તિલક કરાયો રે. મહા. ૫

(૧) લિ. સં. ૧૮૮૧, પ. સં. ૭, લી. ભં. નં. ૧૯૮૮. (૨) લી. સાધુ
ગોવિંદા. પ. સં. ૮-૧૨, જ્ઞા. સં. નં. ૧૦૦. (૩) સંવત ૧૮૦૨ મિ. પ. સં. ૧૦-
૧૦ ગો. ના. નં. ૨૩૬. [લી. હસુચી, હેનૈશસુચિ ભા. ૧ (પૃ. ૧૪૭, ૫૪૨).]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ પૃ. ૬૮થી ૮૩. [૨. જૈન રત્ન
સંગ્રહ. ૩. રત્નસાર ભા. ૨.]

(૪૬૧૨) + (શત્રુજય મહિમા ગર્ભિત) નવાણું પ્રકારી પૂજા

૨. સં. ૧૮૮૪ ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૫ પાલીતાણામાં

દ્રહા.

આદિ -

શ્રી સંજેરવર પાસજી, પ્રણમી શુભચરણ,
વિમલાચલગુણ ગાઘશું, સમરી સારક માય. ૧
પ્રાર્થ એ ગિરિ સારવતો, મહિમાનો નહિ પાર,
પ્રથમ જિણુંદ સમેસર્યા, પુરવ નવાણું વાર. ૨
અઢીય દ્વિપમાં એ સમે, તિરથ નહિ ફલદાય,
કલિયુગ કલ્પતર લહિ, મુક્તાફલ શું વધાય. ૩
જાત્રા નવાણું જે કરે, ઉત્કૃષ્ટે પરિણામ,
પૂજા નવાણું પ્રકારની, રચતાં અવિચલ ધામ. ૪
નવ કલસે અભિષેક તવ, ઇંમ એકાદસિ વાર,
પૂજા દિકં શ્રીફલ પ્રમુખ, ઇંમ નવાણું પ્રકાર. ૫

અંત -

કલશ રાગ ધન્યાસરી.

ગાયો ગાયો રે, વિમલાચલ તિરથ ગાયો,
પવંતમાં જિમ મેર મહિધર, મુનિમંડલ જિતરાયો,
તરંગણમાં જિમ કલ્પતરવર, તિમ એ તિરથ સવાયો રે. વિ. ૧
જાત્રા નવાણું અમે છહાં કીધી, રંગતરંગ ભરાયો,
તિરથગુણ-મુગતાફલમાલા, સંઘને કંઠે ઠવાયો રે. વિ. ૨
શેઠ હેમાલાઈ હુકમ લદિને, પાલિતાણા સિર ઠાયો,
મોતીચંદ મહુકથંદ રાજે, સંઘ સકલ હરખાયો રે. વિ. ૩

તપગચ્છ સિંહ સૂરીસર ઢેરા, સત્યવિજય સત્ય પાયો,
કપૂરવિજય ગુરુ ખિમાવિજય તસ, જસવિજયો

મુનિરાયો રે. વિ. ૪

શ્રી શુભવિજય સુગર સુપસાઈ, શ્રુતચિંતામણિ પાયો,
વિજયદેવેન્દ્ર સૂરીશ્વર રાજ્યે, પૂજ્યઅધિકાર રચાયો રે. વિ. ૫
પૂજ્ય નવાણું પ્રકારી રચાયો, ગાયો એ ગિરિરાયો,
વિધિયોગે કળ પૂરણ પ્રગટે, તવ હડવાદ હડાયો રે. વિ. ૬
લેદ વસુ ગજ અંદ્ર (૧૮૮૪) સંવત્સર, ચૈત્રી પૂનમ દિન ધ્યાયો,
પંડિત વીરવિજય પ્રભુધ્યાને, આતમતાપ ઠરાયો રે. વિ. ૭

(૧) લખિતંગ લોજક એમચંદ જોડાચંદ રહેવાસી શ્રી ખાટડિતગર
વાસ્તવ્ય સંવત ૧૮૧૪ના માઘ વદ ૧૧ મંગલવાસરે શ્રી ખાલિતાણા
નગરે લખાવિતંગ સાહશ્રી ૫ સા કાષ્ઠયા લખાણિ વાંચનાર્યે શ્રી નવાણુ
જગા કરવા શ્રી સિદ્ધાયલજિંદ આવ્યા હતા તાહરે જણુ ૩૪ શ્રી કંછ
મધેયિ આવ્યા હતા તેને અથે લખ્યું છે. જે વાંચે તેને શ્રી જિનાય
નમા છેઇ શ્રી સિદ્ધાયલ તિર્થનગરે શ્રી આદતા પ્રલોક ૧૭૫. પ.સં.૬-૧૪,
જૈ.એ.ઇ.ભં. નં.૧૧૮૬. (૨) લ.સં.૧૮૮૬, પ.સં.૭ની અંતર્ગત, લીં.ભં.
નં.૨૪૩૨. (૩) લખીતં મુની હરષવિજય પં. દોલત સત્કેત. પ.સં.૫,
વીરમગામ લાયણેરી. [આદિસ્તઓહ ભા.૨, સુપુગૂહસસી, લીંહસસી, હેજૈશા-
સૂચિ ભા.૧ (૫.૨૪૬, ૫૦૧, ૫૫૨, ૫૫૭).]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજ્ય સંગ્રહ ૫૮૪-૧૦૦. [૨. જૈન રત્ન
સંગ્રહ. ૩. વિધિવિધાન સાથે સ્નાત્રાદિ વિવિધ પૂજ્ય સંગ્રહ.]

(૪૬૧૩) + આરતનની પૂજ્ય ૨.સં.૧૮૮૭ દિવાળી રાજનગરમાં

આદિ - સમકિતારોપણે પ્રથમ જલપૂજ્ય. દોહા.

સુખકર શંખેશ્વર પ્રભુ, પ્રભુમી શુભ ગુરુ પાય,

શાસનનાયક ગાયથું, વર્દમાન જિનરાય.

૧.

અંત - કલશ. ધન્યાર્થી

ગાયો ગાયો રે, મહાવીર જિનેશ્વર ગાયો,

*

તપગચ્છ શ્રી વિજયસિંહસૂરિના, સત્યવિજય સત્ય પાયો,

કપૂરવિજય ગુરુ ખિમાવિજય તસ, મુનિરાયો રે.

૩.

શ્રી શુભવિજય સુગર સુપસાયે, શ્રુતચિંતામણિ પાયો,

વિજયદેવેન્દ્ર સૂરીશ્વર રાજ્યે, એ અધિકાર રચાયો રે. ૪

કષ્ટ નિવારે વંછિત સારે, મધુરે કંઠ મલ્હાયો,

રાજનગરમાં પૂજા ભણાવી, ઘરઘર ઉત્સવ થાયો રે. ૫

સુનિ વસુ નાગ શશિ સંવત્સર, દીવાળી દિન ગાયો,

પંડિત વીરવિજય પ્રભુધ્યાને, જગ જસપડલ વળયો રે. ૬

(૧) સંવત ૧૯૨૦ના પૌસ શુદ્ધ ૪ લ. વ્યા. નાગર. સા. ગુલાબ-ચંદ્ર ખેચરદાસ લખાવું છે શ્રી રાજકોટ મોકલવા સાર. પ.સં.૮-૧૪, મારી પાસે. (૨) પ.સં.૯, લીં.ભં. નં.૨૩૪૧. [ડિક્ટેલોગ્રાફીએ ભા.૧ (૫. ૨૨૨, ૨૪૦, ૨૭૨), મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેન્ડેસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૧૫૯, ૪૯૩).]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ ૫.૧૦૧-૨૨. [૨. વિધિ-વિધાન સાથે સ્નાત્રાદિ વિવિધ પૂજા સંગ્રહ. ૩. જૈન રત્ન સંગ્રહ.]

(૪૬૧૪) ભાયખલા (મુંબાપુરીસ્થ) ઋષભ ચૈત્ય સ્તવન [અથવા આદિ જિનસ્ત.] (એ.)૮૧ કડી ર.સં.૧૮૮૮ આષાઢ શુદ્ધ ૧૫

આદિ - આવણુ વરસે' રે સ્વામી એ દેશી.

સુખકર સાહેબ રે પામી, પ્રથમ રાય વનિતાનો સ્વામી,
કંચનવરણી રે કાયા, લાગી મનમોહન સાથે માયા. ૧

*

અહનિશ દેવ રહે અનુચરમાં, ઋષભદેવ શ્રી રાજનગરમાં
ચિતે દેવા રે મનમાં, વસિએ ક્રીડાકારણુ વનમાં,
ભૂતલ ભમતાં રે દીઠો, સુમુદ્ર બિંદર બાગ ગરિઠો. ૭

*

શેઠ અમીચંદ્ર સાકરચંદ્ર, તસ કુલદીપક મોતીચંદ્ર,
શ્રી શુભવીર સુખે નિત્ય સુતા, સુપને' સુર સંદેશો દેતા. ૮

*

આદેશ્વર પધરાવવા રે લો, કરે મનોરથ નવનવા રે,
મુહુરત શુદ્ધ પ્રકાસીએ રે લો, અઢાર સે' પંચાસિધ રે,
માગસર શુદ્ધિ પશ્ચિ તણું રે લો, શુકવારે સોહામણું રે.

શુભવીર પ્રભૂ તણી રે લો, વાટિ જૂએ શેઠળ ઘણી રે,

(અમદાવાદથી ભરચ, ને ત્યાંથી સુરત આવી મુંબઈ આવ્યા. સાચું થયું. મોતીશાહના પુત્ર ખીમચંદ્ર અશ્વ પર ચડયા હતા. પરાણા તરીકે

મૂર્તિ પધરાવી. મુહૂર્ત કઢાવી કંઠાતરી મોકલી. મોતીશાહે પાલીતાણામાં ધર્મશાલા કરાવી. ત્યાં કુંતાસર ખાડો પુરાવી તે પર દેહરાં કરાવવાનો વિચાર કર્યો હતો. ત્યાંથી તેમજ મરુધર, સુરત, અમદાવાદના આવક મુંબઈમાં નિમંત્ર્યા.

મોટા ઉત્સવપૂર્વક મુહૂર્તને દિને મૂર્તિ પધરાવી. જમણી બાજુ ગભારામાં સીમંધર સ્વામીની અને ડાબી બાજુએ સંભવજિનની પ્રતિમા પધરાવી. ખીજી ચાર સારી પ્રતિમા અને ઘણી ધાતુની પ્રતિમા હતી. બે દેહરીમાં ગોમુખ ને ચક્રેસરી દેવી મૂક્યાં.)

અંત - તપગચ્છ દેશે સણુગારિજ, વિજેસિંહસૂરિ ગણુધારિજ,
તસ સત્યવિજય ગુણુલીનાજ, કપૂરવિજય શિષ તેનાજ શા. ૮
ખિમાવિજય ખિમાલંકારજ, શ્રી જસવિજય અણુગારજ
પંડિત શુભવિજય જગીસજ, કહે વીરવિજય લધુ સીસજ શા. ૯
વિજયદેવેંદ્ર સૂરીસજ, રાખ્યા મુમઈ ચઉમાસજ,
વસુ તાગ વસુ શશિ વરસેંજ, આસાહી પુનિમ દિવસેજ શા. ૧૦
મેં રચિયો એ ગુણુદીવેજ, સેઠ મોતીશા ચિરંજીવેજ
ગુણી ગાતાં બહુ ફલ પાવેજ, શુભવીર વચનરસ ગાવેંજ. શા. ૧૧

(૧) સર્વગાથા ૮૧. પ.સં. ૬-૧૧, વી.ઉ.ભં. દા. ૧૮ પો. ૪. (૨) લઘીતં પં. ગોતમીજે પં. જ્ઞાતવીજેજ દમણુ બંધેર ચોમાસું રહી લણું છે. સા. ૧૮૯૨. પ.સં. ૬-૧૧, પાદરા ભં. નં. ૧૦૧. [મુપુગૂહસૂચી, હૈન્દ્રેશાસૂચિ ભા. ૧ (૫.૨૬૦, ૪૮૫).]

(૪૬૧૫) + [પાર્શ્વે જિન] પંચકલ્યાણક [ગણિત અષ્ટ] પૂજા
૨.સં. ૧૮૮૯ અક્ષયત્રીજ

આદિ - ચવન કલ્યાણકે પ્રથમ પુષ્પપૂજા. દોહા
શ્રી શંખેશ્વર સાહિબો, સુરતરૂ સમ અવદાત,
પુરિસાદાણી ખાસજ, ષટદર્શન વિખ્યાત. ૧

અંત - કલશી
ગાયો ગાયો રે, શંખેશ્વર સાહેબ ગાયો,
યાદવલોકની જરા નિવારી, જિનજી જગત ગવાયો,
પંચકલ્યાણક ઉત્સવ કરતાં, અમ ઘર રંગ વધાયો રે. શંખે. ૧
તપગચ્છ શ્રી સિંહસૂરિના, સત્યવિજય બુધ ઠાયો,
કપૂરવિજય ગુરૂ ખિમાવિજય તસ, જશવિજયો મુનિરાયો રે

તાસ શિષ્ય સંવેગી ગીતારથ, શાંત સુધારસ નાજો,
શ્રી શુભવિજય સુગુર પસાયે, જયકમલા જગ પાયો રે. શંખે. ૩
રાજનગરમાં રહી ચોમાસું, કુમતિ કુતક હઠાયો,
વિજયદેવેન્દ્ર સૂરીશ્વર રાજ્યે, એ અધિકાર બનાયો રે. શંખે. ૪
અઢાર સેં નેન્યાશી અક્ષયત્રીજ, અક્ષત પુણ્ય ઉપાયો,

પંડિત વીરવિજય ખડ્ગાવતી, વાંછિત દાય સવાયો રે. શંખે. ૫

(૧) સં.૧૯૧૦ લખીત પં. હરપવીને ગામ સંખેસર મધ્યે પં.
દોલતવીને સત્કે. પ.સં.૭, વીરમગામ લાયખેરી. (૨) લખાવિત ગુરુલક્ષ્મિ-
કારક સાહા રૂપચંદ યેચરના સૂત પોતાના આત્માર્થે પઠનાથ આ પરત
લખાવિ છે. સંવત ૧૯૧૭ના વરષે અસાદ માસે શુકલ પક્ષે તીથો
તૃતીયાયાં ગુરુવાસરે સિપિકૃત બાવા બાલગિરિજા શ્રી રાજનગર મધ્યે
નવી દાણાપીઠ મધ્યે નવા કેઠાને પછવાડે જમલપુરના રાજમારગથી ડાવા
હાથ ઉપર અનઘડ બાવાના આપાડામાં આ પરત લખી છે. પ.સં.૮-૧૧,
ગ્રંથિયાણીવાળા શા. જકાલાઈ ધરમચંદ પતાસાની પોળ અમદાવાદ પાસે.
(૪) લિ. સં.૧૯૨૪, પ.સં.૫, લી.લં. નં.૨૭૮૬. [ડિકેટલોગીની ભા.૧
(૫.૨૧૨, ૨૬૬, ૨૭૨), મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેઝેશાસૂચિ ભા.૧ (૫.
૨૪૮, ૨૭૧, ૫૫૭).]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજ સંગ્રહ ૫૮.૩૩-૫૦. [૨. વિધિવિધાન
સાથે સ્નાનાદિ વિવિધ પૂજ સંગ્રહ. ૩. જૈન રત્ન સંગ્રહ.]

(૪૬૧૬) + [સિદ્ધાચલ અથવા શત્રુજય] અંજનશલાકા સ્તવન
અથવા મોતીશાનાં ઢાળિયાં (જૈ.) ૭ હાલ ૨.સં.૧૮૬૩
આદિ - હાલ ૧ સુહંદર સિદ્ધાચલ શેરી એ દેશી.

ઠી પ્રભાતે પ્રભુને નમીઈ, જઈ વિમલાચલ વીસમીઈ,
અંતર્યામીનરસે રમિઈ, વિમલગિરિ રંગરસે સેવો,
ત્રિભોવન તીરથ નહિ એવો, વિમલગિરિ રંગરસે સેવો. ૧

*

શેઠ મોતીશા ધન રાસે, પૂરે દીન દુખી આસે, વળી કલકત્તા મદ્રાસે,
દરિયા માંડી આઝ ઘણાં, ચીન દેશ વીલાયત સુણ્યાં, શેઠ

મોતીશા નામ તણ્યાં. વિ.

કુંવરપદે ખીમચંદ ભાઈ, ઇંદ્ર જયંત સ્યું ઠકુરાઈ, પૂરણ પર-
ભવ શું કમાઈ. વિ.

(સિદ્ધગિરી ઉપર ટૂંક ઘણી, શેઠ મોતીશાને હુંશ ઘણી,

શ્રી શુભવીર વચન સુણી. વિ.)

ઢાલ ૨ આંલલ રે તું સજની મોરી, રજની. એ દેશી
સંવત અઢારે સે અઠચાસી માહે, સિદ્ધગિરિ શિખર વિચાલેજ,
કુંતાસરનો ખાડો મોટો, શેઠજી નયણે નિહાલે મનને મોળેજ રે,
અંતર નયણુ નિહાલે. ૧

ભવગત્તાપૂરણને હેતે ખાતમુહરત તિહાં કીધુંજ રે.

(પછી ખાડ પુરાવી. તે ઉપર જૈન ટૂંક બંધાવી મધ્યમાં વિશાલ
ચૈત્ય બંધાવ્યું. ઋષભદેવ પુંડરીક પ્રમુખની ત્રણસો પ્રતિમા નરી ભરાવી.
આ અંજનશલાકા વગેરેમાં નવ લાખ પાંત્રીસ હજાર રૂપિયા ખર્ચાણા.
મોતીશાના પ્રધાન મુનીમ હમણવાસી અમરચંદ તથા ખીમચંદ એ બે
ભાઈઓએ પણ ત્યાં દેહરું બંધાવી ધર્મનાથ આદિની પ્રતિમા ભરાવી.
કલ્યાણજી કાનજીના પુત્ર દીપચંદે પણ મોતીશાનો હુકમ લઈ ત્યાં એક
ટૂંક કરાવી.)

તાણુઆમાં મહુરત લીધું અંજનશલાકા દેશંજ રે,

શ્રી શુભવીર જિનેશ્વરભગતે, ઉદ્ઘસિત ચિત ભલેજં. મન.૧૧

(મોતીશા મૃત્યુ પહેલાં પુત્ર ખીમચંદને સંધ લઈ પ્રતિષ્ઠા કરાવવાની
ભલામણ કરતા ગયા અને)

ભાદરવે ખાણુવા તણે રે સુદ પડવે ને રવિવાર

મુહુરત લઈ સંધારીયા રે કાંઈ શેઠજી સ્વર્ગ મોઝાર.

(પછી માગશર શુદ વીજે કંઠોત્રી દેશેદેશમાં મોકલી પોષ શુદ સાતમે
સંધ ખીમચંદભાઈએ કાઢ્યો. રાજનગરના હીમાભાઈ આદિ એક હજાર
મોટાનાના સંધવી ભેગા થયા. સત્રાલાખ માણસ થયું. મોતીશાનાં પત્ની
દિવાળીભાઈ સ્વર્ગસ્થ થયાં. મુહૂર્ત અંજનશલાકાનું મહા શુદ દશમ બુધ-
વારનું લીધું. તપા, ખરતર અને સાગર એ ત્રણેના સૂરિઓને લઈ પોષ
વદ દશમે જલનત્રા કરી. છેવટે મહા શુદ ૧૦ બુધવારે અંજનશલાકા
કરી. ને ઋષભ જિણંદને મોતીશાની ટૂંકમાં માહા વદ રને દિને ખીમ-
ચંદ શેઠે સ્થપાવ્યા. વિમળવસી, ખરતરવસી, છીપાવસી, પેમાવસી એ ચાર
વસી - વસહિ હતી તેમાં પાંચમી મોતી-વસી થઈ. વળી છઠી વખતવસી
ને સાતમી ખાલાવસી. અને વળી સાકરચંદ પ્રેમચંદની પાસેની ટૂંક થઈ.)

અંત - સદ્-માલ સુદિ કાગળે મ. યુધ ખીજ ઉતસવ થાય.

આ યુગમાં આ વારતા મ. કંઈ પરછો તવિ દેવાય. મ.

તાદાધ્વજાદિક તીરથે મ. વંદી વલિયા નિજ ગેહ. મન.

પુણ્ય કરીને અવતર્યા મ. આગલ પુણ્ય બાંધે એહ. મ.૧૧

તીરથરૂપ એ સંઘ છે મ. ભગવતિ સૂત્રે એ પાઠ. મ.

ગુણવંતાના ગુણ મેં સુણ્યા મ. આ સંઘનો દેખિ ઠાઠ. મ.

ખીમાવિજય જસ ગુરૂ તણા મ. શ્રી શુભવિજય મુનિરાજ. મ.

પ્રભુ સેં મગત સદા સુખી મ. કહે વીરવિજય મહારાજ. મ.૧૩

(૧) અંજનશલાકા સ્તવનં લ.સં.૧૮૬૬. પ.સં.૮-૮, વી.ઉ.ભં. દા.૧૮ પો.૪. (૨) પ.સં.૭-૧૨, જૈનાતંદ પુ. સુરત નં.૩૩૪૪. (૩) લઘીતં પારોટ સાંમલદાસ પ્રેહેલાદછ સંવત ૧૯ બારના વરષે કાગળ વદ ૧૦ દને સંપૂર્ણ. પ.સં.૬-૧૧, વીરમગામ લાવણેરી. [મુપુગૂહસૂચી, હેજૈચાસૂચિ, ભા.૧ (પ.૨૫૧, ૨૬૨, ૨૭૨).]

[પ્રકાશિત : ૧. સૂર્યપુર રાસમાળા.]

(૪૬૧૭) + ધર્મમલકુમાર રાસ ૭૨ હાળ ૨૪૮૮ કડી ર.સં.૧૮૯૬
શ્રાવણ શુ.૩ રાજનમર

આદિ - સકલશાસ્ત્રમહોદધિપારગં, શમરસૈકમુધારસસાગરં,
સુખકરં શુભવૈજયનામકં, મનસિ મંત્રમિમં પ્રજપામ્બહમ્. ૧
કમલભૂતનયામલિનમ્બતાં, કવિજનેષ્ટમનોરથદાયિનીં,
રસિકપ્રાકૃતળંઘકથામિમાં, વિરચયામિ પ્રતોદયહેતવે. ૨
દૂહા.

શ્રી શંખેશ્વર પાસજી, જે જગમાં વિખ્યાત,
સમરી અમરી પરવરી, સૂરી પદ્માવતિ માત. ૩
વિજયવતી વિજયાલિધા, માયથી અધિક સનેહ,
નિત્ય રહેં હૃદયાંતરે વીરભૂત મુજ દેહ. ૪
નામ પકારાદિક સુણી, પુરણ પ્રગટં પ્રીત,
મુજ પદમાવતિ નામની, શંકાશંકિત ચિત. ૫
તેહ તણા સુપસાયથી, રચના રચસું સાર,
વસુદેવહીંડયેં કહ્યો, સુંદર જે અધિકાર. ૬
વીર જિણુંદ સમોસર્યા, ગુણુશીલ ચૈત્ય મઝાર,
બારે પરપદ આગલેં, ભાખેં પ્રત-આચાર. ૭

સમકિતવંતને મુગતિનો, મારગ દોષ પ્રકાર,	
દેશવિરતિ શ્રાવક તણે, સર્વવિરતિ અણુગાર.	૮
ચરણ-રથે' ધોરી બિહું, દોરી બહુશ્રુત હાથ,	
જાની નર ને આગુઓ, તો સવિ સુખિઓ સાથ.	૯
માર્ગમન-સાધન-વિધિ, સદગુરુવચન પ્રમાણ,	
ઉચ્છર'ગને' અપવાદથી, મિહુ ભેદે પચખાણ.	૧૦
આસી નિરાસી ભાવથી, તપ કાંધે ફલવંત,	
રુદાદવાદ સિદ્ધાંતમાં, સાચો નહિ એકાંત.	૧૧
આશી ભાવે' તપ કર્યો, આંખિલનો પટ માસ,	
આ ભવમાં ધનિમલકુ'અર, પારખે ઋદ્ધિવિલાસ.	૧૨
પ્રેમે પુછે પરપદા, કુણુ ધનિમલકુમાર,	
જગતગુરુ કહણુનિધિ, ઉપદેશે' અધિકાર.	૧૩

અંત - તપગચ્છાકાતન-કલ્પતરૂપમ, વિજયદેવ સૂરિરાયાળ,	
નામ દશોદિશ જેહનું આણું, ગુણીજનવૃંદે ગવાયાળ.	
વિજયસિંહસૂરિ તસ પટધર, કુમતિ-મતંગજ-સિંહોળ,	
તાસ શિષ્ય સુરપદવિલાયક, લક્ષણલક્ષિત દેહોળ.	૧
મંધ ચતુર્વિધ દેશવિદેશી, મલિયા તિહાં સંકેતે'ળ,	
વિવિધ મહોત્સવ કરતા દેખી, નિજ સુરિપદને હેતે'ળ.	
પ્રાયે શિયિલપણું બહુ દેખી, ચિત વૈરાગે' વાસીળ,	
સૂરિવર આગે' વિનય વિરાગે', મતની વાત પ્રકાશીળ.	૨
સૂરીપદવી નવિ લેવી સ્વામી, કરશું કિરિયાઉદ્ધારળ,	
ઠહે સૂરી આ ગાદી છે તુમ શિર, તુમ વશ સહુ અણુગારળ,	
એમ કહી સ્વર્ગ સિધાન્યા સૂરિવર, સંધને વાત સુણાવીળ.	
સત્યવિજય પંન્યાસની આણા, મુનિગણમાં વરતાવીળ.	૩
સંધની સાથે' તેણે નિજ હાથે', વિજયમલસુરિ થાપીળ,	
ગચ્છનિગ્રાએ ઉગ્ર વિહારી, સંવેગતા ગુણુ વ્યાપીળ;	
રંજિત ચેલ લહી જગ વંદે, ચૈત્ય ધન્યો લક્ષીળ,	
સૂરિ પાઠક રહે સન્મુખ ઉભા, વાયક જસ તસ પક્ષીળ.	૪
મુનિ સંવેગી ગૃહી નિર્વેદી, ત્રાંજે સંવેગપાખીળ,	
શિવમારગ એ તણે કહીએ, ઈહાં સિદ્ધાંત છે સાખીળ;	
આર્યસુહસ્તિસૂરી જેમ વંદે, આર્યમહાગિરિ દેખીળ,	

દો તિન પાટ રહી મરજદા, પણ કલિજુગતા વિશેષીજી. ૫

ગૃધિલ જલાસી જનતાપાસી, તપ મંત્રી પણ ભણીયાજી,
સત્યવિજય ગુર શિષ્ય બહુશ્રુત, કપૂરવિજય મતિ બળીયાજી,
તાસ શિષ્ય શ્રી ખિમાવિજય બુધ, વિદ્યાશક્તિ ત્રિશાળીજી,
જસ પસાયેં જગતમેં ચાવો, કપૂરચંદ ભણુશાળીજી. ૬

તાસ શિષ્ય સુજસવિજય બુધ, તાસ શિષ્ય ગુણવંતાજી,
શ્રી શુભવિજય વિજય જસ નામેં, જે મહી માહે મહંતાજી;
પંડિત વીરવિજય તસ શિષ્યેં, રચના રચી સુરસાળજી,
ધરિમત્ત ચરિત ઇતસ્તત વીખયાં, મેહેલી કરી ફૂલમાળજી. ૭

વિજયદેવેંદ્ર સૂરીસર રાજ્યે, ઠવી ભરીકંઠ પ્રસિદ્ધિજી,
રાજનગરમાં રહીય ચોમાસું, રાસની રચના કાધીજી;
સંવત અઢાર સેં છાનુ વરસેં, આવણ ઉજળી ત્રીજેં દે,
આ ભવમાં પચખાણ તણું ફળ, વરણવી જ્યું મન રીઝે રે. ૮

તણ હજાર ને પટશત ઉપર, શ્લોકની સંખ્યા ધારોજી,
દક્ષ પરીક્ષક નર જે સુણશે, તો શ્રમ સફળ અમારોજી,
જે ભાવેં એ ભણશે ગણશે, શ્રવણ ધરી સાંભળશેંજી.
શ્રદ્ધાભાસન તત્ત્વરમણુરસ, સિંચત મતતર ફળશેજી. ૯

દેહ નિરામય રમેહી સુખાશ્રય, અશન સુધામય કરશેજી,
મંદરીએ પગપગ ઝળકંતી, ચપળા કમળા ડરશેજી,
પુત્ર પવિત્ર કલત્ર વિચિત્રા, નેત્રાનંદે વિચરશેજી,
વાળ રાળ વિરાજિત બંધુર, સિંધુર ચઢી સંચરશેજી. ૧૦

રતનમહેલમેં સેહેલ કરશે, સજ્જન સુભટ પરિવરશેજી,
જિનગુર ગીત જ્ઞાત તૃત શાળા, મંગલિકમાળા વરશેજી,
ભાવ તરશે હરશે સવિ પાતક, રનાતકપદ અનુસરશેજી,
સુખભર શિવચુંદર વરમાળા, વિમળા કંઠે ધરશેજી. ૧૧

(૧) સંવત ૧૮૯૮ના વર્ષે વૈશાખ માસેં શુક્લપક્ષે તથૌ ૮ અષ્ટમી.

ધર્મિલકુમાર રાસ સંપૂર્ણ લખિત લાલજી શ્રી રાજનગર મધ્યેં શ્રી
સંખેધરજીપ્રસાદ શ્રી મંગલમાલા સંપન્ને. પ.સં.૯૧-૧૬, મો.સેં.લા. (૨)
પ.સં.૯૪-૧૪, મો.સેં.લા. (૩) સર્વદાલ ૭૨ કલશ ૨ સર્વાગ્ર શ્લોક-
સંખ્યા ૩૬૦૦ સં.૧૯૦૪ શુ.૯ ગુર. શ્રી ગૌરકા મધ્યે સુમતિતાથ
પ્રસાદાત લ. લાલવિજયગણિ પં. ૩૫ સરકેન. પ.સં.૮૫-૧૭, ચા. (૪)

સંવત ૧૯૧૩ આસાદ સુદ ૩ લ. લાલજી સેસપૂર મધ્યે. પં. રંગવિજય
વિર સત્કેત પોતાની છે. પ.સં.૧૨૨-૧૪, વી.ઉ.સં. દા.૧૯ પો.૨. (૫)
સર્વદાલ ૭૨ કલશ ૨ સર્વાંગિ શ્લોકસંખ્યા ૩૬૦૦ લખિત લાલજી
રાજનગરે સં.૧૮૯૬ કાર્તિક વદ પ. ૨૪૮૮. પ.સં.૧૧૩-૧૪, વિજયપુર
જૈન જ્ઞાનમંદિર નં.૬૦૦.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. ભીમશી માણક, ગુજરાતી પ્રિ. પ્રેસ મુંબઈ સં.
૧૯૪૨. [૨. પ્રકા. મોહનલાલ દલસુખરામ તથા લક્ષ્મી સુરચંદ.]

(૪૬૧૮) [+] હિતશિખામણ સ્વાધ્યાય ૨.સં.૧૮૯૮

(૧) પ.સં.૫, લીં.સં. નં.૧૯૦૮. [લીંહસૂચી.]

(૪૬૧૯) [+] મહાવીરના ૨૭ ભવતું સ્તવન ૨.સં.૧૯૦૧ આવણ
પૂર્ણિમા

આદિ -

દ્વિતી.

શ્રી શુભવિજય ચુચર નમિ, નમિ પદમાવતિ માય,
ભવ સત્યાવીસ વરણુવું, મુણુતાં સમકિત થાય. ૧

સમકિત પામ્યે જીવને, ભવ ગણુતિ ગણાય,
જો વલિ સંસારે ભમે, તોપણ મુગતિ જાય. ૨

વીર જિજ્ઞેસર સાહિબો, ભમિઉ કાલ અનંત,
પણ સમકિત પામ્યા પછિ, અંતે થયા અરિહંત. ૩

અંત - મોટાનો જે આસરે રે, તેહથી પામીઈ લીલવિલાસ,
દ્રવ્ય ભાવ શત્રુ હણિ રે, શ્રી શુભવીર સદા સુખવાસ રે. ૧૧
કલસ.

ઉગણિસ એકે વરસ છેકે પૂર્ણિમા આવણ વરો,
મેં થુણ્યો લાયક વિધનાયક વર્દમાન જિજ્ઞેસરો;

સંવેગરંગતરંગ ઝીલે જસવિજય સમતાધરો,
શ્રી શુભવિજય પંડિત ચરણસેવક વીરવિજય જયકરો. ૧

(૧) ઇતિ શ્રી વિરજિન ૨૭ ભવવર્ણન સ્તવન સંપૂર્ણમ્. હસ્તાક્ષર
ઓળ મણિશંકર હરીનંદ. ગ્રંથાગ્રંથ ૭૨ છઠ. સંવત ૧૯૫૮ જ્યેષ્ઠ સુદ
૮ શનીવાસરે સમાપ્ત. શ્રીરસ્તુ. કલ્યાણમસ્તુ. પ.સં.૩-૧૨, જશ.સં. (૨)
પ.ક.૪થી ૫, લીં.સં. નં.૨૨૦૫. [ડિક્ટેટોગ્રામીજે ભા.૧ (૫.૨૧૨, ૨૧૪),
મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈતસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૬૦, ૨૭૩, ૫૦૭ -
શુભવિજયને નામે).]

[પ્રકાશિત : ૧. દેવવંદનમાળા તથા નવસ્મરણ. ૨. જૈન કાવ્યપ્રકાશ ભા.૧. ૩. જૈન કાવ્યસંગ્રહ.]

(૪૬૨૦) + અંદ્રશેખર રાસ ૫૭ ઢાળ ર.સં.૧૯૦૨ વિજયાદશમી રાજનગરમાં.

આદિ- (પહેલાં દ્રુતવિલામિત જંદમાં ચાર સંસ્કૃત શ્લોક છે પછી)

દોહા.

- શ્રી સંજેશ્વર પાસજી, નામથી વિધન પળાય, ૫.
પ્રિયમેલક પરમેશ્વર, નમિ પદ્માવતી માય.
છટ દેવ સમરણ કરી, વ્રતક્ષણેના અધિકાર,
જિમ શ્રુતસાગરે વર્ણવ્યો, તિમ કહુ પરઉપગાર. ૬
કેસાબીપુરી પરિસરે, સમવસર્યા જિન વીર,
રતનગઢે દેહ દેશના, ધ્વનિ જળધર-ગંભીર. ૭
દ્રુવિધ ધરમ શિવસાધને, સર્વવિરતિ અણુગાર,
દેશવિરતિ સુખપંથ છે, શ્રાવકનાં વ્રત બાર. ૮
અતિથિવિભાગ ચરમ વ્રતે, દિધે શ્રાવક મુનિદાન,
ઉચિતાદિક બહુ ભેદમાં, અભય સુપાત્ર પ્રધાન. ૯
આસંસાધ રહિત થકો, વિકસિત રોમ વદન,
ભક્તિવશે મુનિદાનથી, પરભવ સુખસંપત્ત. ૧૦
ન્યાયોપાજ્ઞન ધન થકી, અશન વસન અણુગાર,
સુરસુખ ભોગવી તે નરા, શિવસુંદરી-ભરતાર. ૧૧
શાલિભદ્ર આદે ઘણા, તરિયા ઇણે સંસાર,
વળિ અચરિજ ચરિતે હુઆ, અંદ્રશેખર નૃપ સાર. ૧૨
પ્રેમે પૂછે પરષદા, તે કુણ રાજકુમાર,
જગતચુર તવ ઉપદેશે, સુંદર તસ અધિકાર.

અંત - (ધર્મિભક્તકુમાર રાસની પ્રશસ્તિ છે તે પ્રમાણે. જાણુવા જોયે ફેર નીચે આર્યો છે.)

પાંડિત વીરવિજય તસ શિષ્યે, ચિત્તની વૃત્તિ ઉદ્ધાસેજી,
અંદ્રશેખર નૃપ ગુણમણિમાલા, ગુંથી છે આ રાસેજી. ૭
સંવત ઓગણીશ સય દોય વરષે, વિજયાદશમ પ્રસિદ્ધિજી,
રાજનગરમાં રહીય ચોમાસું, રાસની રચના કીધીજી;
વિજયદેવેંદ્રસૂરિ-સામ્રાજ્યે, ભાખ્યો વ્રત-આચારોજી,

દક્ષ પરીક્ષક નર જે સુણશ્યે, તો શ્રમ અક્ષળ અમારોજી. ૮

જિમ સોહમપતિ ઈન્દ્રને નંદન નામે રાય જયંતાજી,

તિમ રાજેશરી શેઠ હેમાભાઈ, તસ નંદન ગુણવંતાજી;

છે યુવરાજપદે પદલાયક, પ્રેમાભાઈ બિરાજેજી,

રાસ તણી મેં રચના કીધી, તેહને સુણવા કાજેજી. ૯

(૧) સર્વદાસ પૃ. ૬૯૨ ૨ સર્વાગ્રંથ શ્લોકસંખ્યા પ્રમાણુ: ૨૯૯૧.
લખિત્યં જેઠાલાલજી સં. ૧૯૯૪ વ. ચૈત્ર સુદ. પ.સં. ૮૩-૧૫, વી.ઉ.ભં.
દા. ૧૯ પો. ૧.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. શા. સવાઈભાઈ રાયચંદ તથા શેઠ કેશવલાલ
જેએચંદ સં. ૧૯૫૪ અમદાવાદ સમશેર બહાદુર પ્રેસ. [૨. પ્રકા. જૈન
ધર્મ પ્રસારક સભા.]

(૪૬૨૧) + હડીસિંહની અંજનશલાકાનાં ઢાળિયાં અથવા હડી-
સિંહના સંઘનું વર્ણન (ઐ.) ૬ ઢાળ ૨.સં. ૧૯૦૩

આદિ- વિવેકી વિમલાચલ વસીયે - એ દેશી.

વિનયવિવેકી લોક તણા, ગુર્જર દેશે ગામ ઘણાં,

લવિક લક્તિ કરે ભેલા, તારણુ તીરથના મેલા. ૧

ગુણી ગુણુ ગુણવંતના માવો,

જિમ સુખસંપદ તિત્ય પાવો. ગુણી. આંકણી.

*

રાજનગર અમદાવાદે એક શત જિનવરપ્રાસાદેં,

*

તિથેં શત ચૈત્ય યુક્ત જાજે, કંપની ખાણદરને રાજ્યેં.

*

નગરશેઠ હેમાભાઈ થયા, પ્રેમાભાઈ પુણ્ય જયંત જયા,

ખીજા હડીસિંહ કેશરી-નંદા, તપે વસુધાયે રવિચંદા. ગુણી. ૮

૧૩ ઓસવાલ નાતિ શિરે, વિશ્વ માંહે બહુ કીર્તિ વરેં,

હડીસિંહ સંઘવી થઈ સુમના, સિદ્ધાચલ ગિરનાર તણા,

સાહામીવતસલ યાત્રા બહુલી, આપકમાણી કરે સફલી. ગુણી. ૧૧

અષ્ટમ દ્વીપ જિનાલયની, મસલત શેઠની સાથે બની,

હડીસિંહ હૃદયડે હોંશ ઘણી, શ્રી શુભવીર-વચન સુણી. ગુણી. ૧૨

ઢાલ ૨. સાંભલ રે તું સજની મોરી - એ દેશી.

રાજનગર ઊતર દરવાજે, વાળે મંગલ તૂરણ રે,
સંવત ઓગણીશ સઘડે માધવ, જિજ્ઞવલ પક્ષ સનૂરે, મનને
મોળે'ણ રે.

શેઠની વાડી સન્મુખ દક્ષિણ, ખાગ હઠીસિંહ કેરાણ રે.

કદલી અશોક કુસુમ ચુવ ચંપક, તરવર કેરા ઘેરા. મન.૨
તે માહે વર મુહૂર્ત લગને, ખાતનું મુહૂર્ત કીધું'ણ રે,

શિલ્પી કડીયા બ્રાહ્મણ લોકને, વંછિત ધન તિહાં દીધું. મન.૩

(અહીં શિલ્પી પ્રતિમા ઘડતા ને મંદિરનું ચણતર કડિયા ચણતા
હતા. હઠીસિંહને બે સ્ત્રીઓ - રુકિમણી અને હરકુંવર નામની હતી. મંદિર
પાસે ખંગલો કરાવ્યો. મંદિરમાં ભૂલચૂકની શંકા પડી, એટલે ઘેર આવ્યા.
નંદીધર બાવન જિનાલય જોઈને શેઠ સ્વર્ગવાસ પામ્યા. 'ઓગણીશ એક
આબણુ શુદ્ધિ પંચમી ચિત્તિ સ્વર્ગ સધાવે.' છેલ્લે હરકુંવર શેઠાણીને સલા-
મણ કરી ગયા કે હેમાભાઈની સલાહ લઈ ધન ખર્ચી ચૈત્ય પૂર્ણ કરી
ગુરુને પૂછી અંજનશલાકા કરવી. હેમાભાઈની ખંધુ તરીકે સલાહ લેજો.
પુત્ર મગનચંદ ચિરંજીવી રહે. હરકુંવર શેઠાણી ચૈત્ય પર સંભાળ રાખતા
ને ધન ખર્ચતા. હઠીભાઈના ભાણેજ પાનાચંદ સરપચંદ મામીના વચને
રહેતા. હેમાભાઈની સલાહથી બાવન જિનાલય ચાર માળ ને ત્રણ શિખરનું
કરાવી તેમજ સુંદર પ્રતિમાઓ ભરાવી અંજનશલાકા કરી.)

ઓગણીસ સેં ત્રીજે વરસેં માહા વદિ પંચમીને દિવસેં,

અંજનશલાકા કેરે, લીધું મુહૂર્ત શેઠેં ભલેરેં રે.

(કંઠેતરી દેશેદિશ મોકલી. સવા લાખ માણસ જમા થયું. મહા શુદ્ધ
છઠને દિને વરઘોડો થયો. ધર્મનાથની મુખ્ય પ્રતિમાનું સ્નાન કરાવવાનો
વરઘોડો થયો પછી કુંભસ્થાપના થઈ. સાતમે રાત્રિઉત્સવ કર્યો. આઠમે
પૂજા કરી, નોમે વરઘોડો, દશમે મંત્રાવ્યાર કરી અંજનશલાકા કરી.)

અંત - ઉચે શ્વાસેં મંત્ર જવ્યારે રે, દશમેં પંચમી શીત વારે રે. ૬

ચિર લગન નવાંસ તે બલીયેં રે, કરે અંજન સોવન શલીયેં રે,

પલ પાંચ ઘડી ચૌદ વેલા રે, જ્યોતિ પ્રગટી જાકજમાસા રે. ૭

બહુ બિતસવ ઠાઠ વિશેષેં રે, અગીયારશેં મંદિર ખેસે રે,

કલ્યાણક પંચ પ્રસિધ્ધો રે, હરકુંઆરે જગ જસ લીધો રે. ૮

શ્રી શાંતિસાગર સૂરિરાયા રે, આદેં ચજી ગણપતિ આયા રે,

વલી સાતસયા અણુમાર રે, પહેરામણીયો વિસ્તાર રે. ૯

ખરચ્યા રૂપૈયા લખ આઠ રે, સજ્જન કરતાં ગુણપાઠ રે,
 દુર્જન દોષ ઊપાડે રે, તે તો પયમાં પૂરા કાઢે રે. ૧૦
 આંબલીના કાતરો ખાટો રે, વિષસરીયો વીંછીકાંટો રે,
 ધાનપૂછ ને દુર્જનનરસના રે, ચાર વાંકા વિધાતાવટના રે. ૧૧
 દશપૂરવધર બચરસવામી રે, વાર એકવીશ પડિમા વિસામી રે,
 દેવે જાવડશા હરી લીધો રે, પૂરવી થઈને શું કાધો રે. ૧૨
 જિનવાણી અમત તોલે રે, પાખંડી અવગુણ બોલે રે,
 ચોર બલતો દેખી ચંદે રે, કરખી દાતાને નિંદે રે. ૧૩
 ધરેં કાગ કદા ન ઊડાડે રે, નિંદે તસ જોડ જમાડે રે,
 માંદી પડી નારી રાંક રે, ધરે કંચુકે દરજીવાંક રે. ૧૪
 હોંશ જાજ ને ન મલે નાણું રે, કરડકણું ને લોહું કાણું રે,
 દુર્જન વાતો કહું કેતી રે, કરે કર્ષણી કળે ખેતી રે. ૧૫
 કળેં કરી દ્રવ્ય કમાવે રે, જિનમારગ-ખેત્રે વાવે રે,
 જે સજ્જન તસ ગુણ ગાવે રે, શોભે મુખ તંબોલ ચાવે રે. ૧૬
 પ્યાજ લસણ ખેતર દુરગંધી રે, જાય કેતકી વાડી સુગંધી રે,
 સુરભી વાસે રહે તાજ રે, શુભ વીરવિજય મહારાજ રે. ૧૭

(૧) પ.સં. ૪, લી.ભં. નં. ૧૭૬૬. (૨) પ.સં. ૮-૧૦, માં.ભં. (૩)
 પ.સં. ૬-૧૧, તાજ નવી પ્રત, વી.ભં. દા. ૧૮ પો. ૪.

પ્રકાશિત : ૧. સં. ૧૯૪૦, જગદીશ્વર જાપખાતામાં, મુંબઈ, શિલા-
 જાપમાં. [૨. સૂર્યપુર રાસમાળા.]

(૪૬૨૨) સિદ્ધાચલ ગિરનાર સંઘ સ્તવન (ઐ.) ૫ હાળ ૨.સં. ૧૯૦૫
 માહ શુ. ૧૫ બુધ

અમદાવાદના શેઠ પ્રેમાભાઈના સંઘનું વર્ણન છે.
 આદિ - કાર્તિકે કૃષ્ણ આલ્યા કાલીએ એ દેશી.

વિમલગિરિ ધ્યાન વિમલ ધરીએ,

તપ જપ કટી પાતિક હરીએ,

તરીએ તૌ સમ ભવદરીએ - વિમલ.

૧

*

સોરઠ શુભર દેરાસરે, શેઠની પદવી જોડ ધરે

વરતે હેમાલાય શક પરે - ૧૨ વિમલ.

કંકુ શેઠાણી સચિચંસા, તસ નંદન ચંદન હંસા

કુલમેં પ્રેમાભાઈ અવતંસા - ૧૩ વિમલ.

આપકમાંણી કઈં સફલી, જાત્રા કઈં પાલી છડરી,

ધારી લખી બહુ કંઠાતરી - ૧૪ વિમલ.

શેઠં મુદ્દરત સહી કરિએ, કાર્તિક વદ એકાદશીએ,

શેઠ પ્રેમાભાઈ સંઘવીએ - ૧૫ વિમલ.

તિલક વધાવે ઉજ્જવભાઈ, કુલમેં સવાઈ ઉજ્જવે ભાઈ,

આસીસે સજ્જન વિકસાઈ - ૧૬ વિમલ.

હાલ ર વાલહા તમે તો કયાના દાંણી જે, નવરંગ ચૂતડી તાણી
જે - એ દેશી.

*

ઇમ મોટા યોગ્ય થાવે જે, પુર બાહિર સહુ આવે જે,

મેરૂ વનમાં જીમ જાંબુ જે, દીધા ડેરાતંબુ જે. ૧૫

દિત ત્રણેં સંઘ મેલાવે જે, સરખેદ ગામે આવે જે,

શુભવીર પ્રભુને નાંમે જે, શેઠ સંઘવી સાંમે જે. ૧૬

હાલ ૩ તમે વસુદેવ દેવકીના જાણ, લાલજી લાડકા - એ દેશી.

ઇલાં બીજું મુકામ કરીનેજ, તીરથગુણ વસિયા,

અંદ્રપ્રભુ ચરણ તમીનેજ, શાસનના રસિયા,

ત્રીજું મુકામ મારંધયેજ, તિહાં વિમલ જિજ્ઞેસર નમિએજ.

ત્રણ ચાર કોસ નીત ચાલેજ, ગામ બાવલેં ઋષભ નિહાલે,

કોઠ ગાંમે છડું મુકામજ, આદિદેવ કરી પ્રણામજ.

ધંધુકે દસમ વિસામેંજ, મરૂદેવા-સુત સિર નામેંજ,

*

તેરમું મુકામ સોઢાવેજ, બરવાલા ગાંમે આવેજ,

(ત્યાં મૌત એકાદશી કરી. શ્રી પદ્મપ્રભને પૂજ્યા. હેમાભાઈ મનસુખ-ભાઈ બંને શોભતા હતા. ઉજ્જવભાઈ, બહેન રુપમિણી, મોતીકુંવર હતાં. તેના મૂલચંદ મગત પુત્રો હતા, એમ બહોળું હેમાભાઈનું કુટુંબ. સાથે બે દેરાસર હતાં.)

સંઘ સાથે શેઠ સીધાવ્યાજ, પછેગાંમ સતરમેં આવ્યાજ,

તિહાં પત્રમા જિતયદેજ, સંઘવીણુ ઉજ્જવીવહુ વદેજ,

દિત અઢારમેં ઉવરાળેજ, બીજા જિત અજીત નિહાલેજ,

વદ ત્રીજે પાલીતાંણેજ, ઉતરીયાં હર્ષ ભરાણેજ,

ઐકવીસ ગિરિનાંમ જાગીસજી, શુભવીર મુકાંમ ઐકવીસજી.
 હાલ ૪ માહરો સસરો આવ્યા સાસુ સોતા, મારે નાથો નાચુની નો
 વીર, મહાજંગ માડિયો - એ દેશી.
 તંબુના ડેરા દીધા, પ્રેમાભાઈ શેઠ સંઘવી.
 પાલીતાણે શેઠપ્રતાપથી, કીયો રાજ્ય હુકમ સુમરીઠ,
 મોતીચંદ મહુકચંદ હરખતા, જાણે અમ ઘર આવ્યા શેઠ.

*

અનુક્રમે વિમલવરસી આવીયા, ચક્રેસરી સું સંકેત,
 જઈ ત્રપલદેવચરણે તમ્યા, કરી ભેટ કનકનો હાર.

*

ઉતરીયા કરે નિત્યે જાતરા, સંઘ માણસ સાત હજાર.
 માગસર વહી તેરસ ઐજવે, માલ પધરાની જિનગેહ,
 સંઘવચ્છલ ગુરૂ પંથરામણી, શુભવીર-વચન સ્યું નેહ. ૧૪
 હાલ ૫ કલસ રાગ ધન્યાસરી, ગાયો ગૌતમ ગોત્ર મુણીંદ - એ દેશી.

*

સંવત ઐગણીસ સઘકે પંચ, વર્ષે ૬૭૯ તણે ટાંણે રે,
 ગુણીગુણુ ગાતાં ગુણની ઐણુ, ધુર અંગે સ્થાની જાંણે રે,
 ધ્યાપક ધ્યેય ને ધ્યાન સમાજ, અન્યથાવ્યતિરેકે કરી રે,
 શ્રી શુભ વીરવિજય મહારાજ, અનુભવલીલા વિસ્તરી રે.
 હાલ ૬ આવ્યો રૂડો વસંત વાલ્હા ઘેર આવો રે - એ દેશી.

*

ઉજ્જલગિરિ વંદી ઉજ્જલ પરિણામે રે, નેત્રિ નમત મન ધાર,

*

પોસની ઉજ્જલ પંચમી રે, પંચમી ટુંકે વિચાર.
 સિદ્ધગિરિ ભેટયા તે સમરંતા ચાલે રે, માલ્હે લલિ જિનતામ,
 અમરેલી અમરાવતી રે, નગરે કીયો વિશારામ.
 રાજ સનમુષ આવિયા રે, શેઠને કરત પ્રણામ,
 સંઘ સહિત ધમ પંથ ચલંતાં, પહોતા જીરણગઢ ઠાંમ,
 નેમનાથ ગિરનાર ગિરિ ચહી ભેટયા રે, મેટયા દુખસંઘાત,
 અવર જિનાલય વંદિને રે, નમતા અંબામાત.
 પાંચમી ટુંકે જિન તણાં રે, પગલાં પૂજન જાત,

મિથ્યાતી કહે દત્ત ગુરૂ રે, પણ છે સાચી વાત.

*

સંઘજમણ સેહસાવન જાના કરતાં રે, વીત્યા વત્સર આક,
વદિ પાંચમ મહાવીર નમી રે, આઠ્યા મંગલપાક,
નવાનગર નીશાન ઝગ્યાં રે, સાહમિયેં બહુ ઠાઠ.
લકિતભરે નિત્ય ચૈત્ય નમેં રે, એક વિહુણાં આઠ. ૮
જાંમ રાય રણમહલજી નિજ દરબારે રે, તેડી દીએ અલંકાર,
પ્રેમાભાઈનેં તિલક કરી રે, અશ્વેં ન કિમ બોલનાર. ૯
પાલખી આપી વરસ પ્રતે રે, ખરચમાં રૂકમ હબર,
સાતમેં જણુની રસોઈ દીએં રે, દશ દિન લકિત ઉદાર. ૧૦
બૂવણ વસ્ત્રેં કુટુંબ સોહાવી વધાવ્યા રે, આવ્યા વાંકાનેર શહેર,
સોહમીવચ્છલ જિનચૈત્ય તમી રે, દેવગુરૂની મહેર. ૧૧

*

તપગચ્છ ખેમાવિજય ગુરૂના જસવિજયો રે શુભવિજય શ્રુતધાર,
સંવત ઓગણીસ પાંચના રે, માઘી પુતમ ખુશવાર.
પંડિત વીરવિજય તણી રે, વાંણી અમૃતધાર,
ઉચ્છવ રંગ વધામણાં રે, શેડ તણે દરબાર. ૧૨
દાલ ૭. કલશ. રાગ ધન્યાસિરિ. ગીર્યા રે ગુણુ તુમ તણા
એ દેશી.

*

દક્ષ સભાદલ પાંમર્યેં, દોય તીરથ લકિત વિશાલા રે.
શ્રી શુભવીરનેં શાસનેં નિત્ય હોજે મંગલિકમાલા રે. ૭
ગિરિગુણુમાલા મન રમેં.

(૧) પ.સં.૬-૬, વી.ઉ.ભાં. દા.૧૮ પો.૨. [સુપુગૂહસૂચી.]

(૪૬૨૩) સંઘવણુ હરકુંવર સિદ્ધસેત્ર સ્તવન (ઐ.) ર.સં.૧૬૦૮

-આદિ- વિમલગિરિ વિમલવસી સેરી, અમૃત ધરવાલે ઘેરી,

વિષની વેણીયો વંખેરી.

૧

તમે તમે નાથ નિરંજનને, નિરંજન જ્ઞાન અતંત ધને.

*

ગુરુમુખ સાંભલિ દિલ ઉઘમે, રાજનગરમાં નિત્ય વસે,

ઓસવાલ વંસ ગુરૂ વિકસે.

૫ નમે.

હડિસિંહ કેસરિસિંહ તણિ, રમણિ રમણિક રૂપે ભણિ,
નામે હરકુંચર સેઠાણિ. ૬ નમે.

ઉમાભાઈ રૂપચંદ્ર હૂકમધરા, નાંહના ઉમાભાઈ છે ચતુરા,
એ દોય મસલત માંદિ ખરા. ૭ નમે.

લલુભાઈ ભાણેજ એ સધલા, નણ્ણદિ ઉજમખાઈ નેહધરા,
ઉમાભાઈ સાથે વિચારવરા. ૮ નમે.

સંઘવિપદની હ્રંસ ઘણી, સિદ્ધગિરિ સોરક દેસ તણી,
ધન ખરચીને પૂજ્ય ભણી. ૯ નમે.

ગામગામ લખિ કંઠેતરિ, સંઘ મેલવિઉ પ્રેમ ધરિ,
મુદ્દરત લિધું હપભરિ. ૧૦ નમે.

માક્ષર વદિ તેરસ સખરે, દોય ઉમાભાઈ અગ્રસિરે,
હાથે સેઠાણિ તિલક કરે. ૧૧ નમે.

સ્વરગ થકિ મુલે લાધા, ડેરાતંબુ ખડા કિધા,
શ્રી શુભવીરવયણ સિદ્ધા. ૧૨ નમે.

(સં.૧૬૦૮ના માગશર વદ ૧૩ને દિને સંઘ નીકળી નીચે પ્રમાણે
મુકામ કર્યા :

(૧) મોરઈયા ગામે પોષ શુદ ત્રીજે, (૨) બાવલા ગામમાં, (૩) ડોક,
(૪) હડાલા, (૫) ધંધુકા, (૬) પોલાસ, (૭) રતનપુરી, (૮) ઉમરાલા
નામ દિને, (૯) આઠાલાલી દશમે, (૧૦) પાલીતાણે એકાદશીએ. પછી
યાત્રા કરી. પોષ વદ નામે સંઘજમણ ને અગિયારસે ગિરનાર તરફ પ્રયાણ.
પ્રતાપસિંહ રાખએ શેઠાણીની પોતાને ત્યાં પધરામણી કરી. સંઘે (૧)
ઘેટી (૨) ગારિયાધર (૩) સેલડી (૪) અમરેલી (૫) જેતપુર (૬) જૂનાગઢ
એમ માર્ગ લીધો. મહા શુદ પાંચમે ગિરનાર અડચા. બારસને સોમવારે
ચાલ્યા. ધોરાજી વદી પડવે આવી નવાનગર આવ્યા. પછી મોરખી, વઢવાણ,
લોંબડી, ધોલેરાખંદર, ધોલકા ને રાજનગર ફાગણ શુદ ૬ શુક્રએ આવ્યા.)
અંત - કલશ.

ઉગણીસ આડે બહુ ઠાકે વરસ સુંદર જાણીએ,
એ સંઘરચના વર વિલોકિ, પૂરવ સંઘ વખાણીએ.

બહુ વાવચૂં ધન પુન્યક્ષેત્રે હરકુંચર શેઠાણીએ,

ફલ આત્મ સાથે જ્ઞાનિ પડિત વીરવિજયની વાણીએ.

(૧) પ.સં.૭-૯, વી.ઉ.ભ. દા.૧૮ પો.૪. [હેતૈસામ્પ્રતિ ભા.૧ (૧૮૪૮).]

(૪૬૨૪) [+] નેમિનાથ રાજિમતી બારમાસ ૧૮ કડી

આદિ -- સખિ તોરણુ આછ કંત.

(૧) સ્તવનાદિકની પોથી, પ.સં.૭૫, વી.ઉ.ભં. દા.૧૮ પો.૨.
[હેજોસાસિ ભા.૧ (૫.૪૨૮).]

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન કાવ્યપ્રકાશ. ૨. જૈન સંઝાયમાલા (બાલાભાઈ)
ભા.૩. ૩. પ્રાચીન મધ્યકાલીન બારમાસા સંગ્રહ ભા.૧.]

(૪૬૨૫) + હિતશિક્ષા છત્રીસી ૩૬ કડી

(૧) ઉપયુક્ત પ્રત.

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિક્રમાંક ૪૬૨૭ની નીચે. [૨. બૃહત કાવ્યદોહન
ભા.૨. ૩. જૈન કાવ્યસંગ્રહ તથા અન્યત્ર.]

(૪૬૨૬) + છપ્પન દિક્કુમારી રાસ ૨ ઢાળ

(૧) ઉપયુક્ત પ્રત. (૨) સં.૧૬૬૬, પ.સં.૯, 'અંજનશલાકા સ્ત.'ને
અંતે, વી.ઉ.ભં. દા.૧૮ પો.૪. [મુપુગૃહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિક્રમાંક ૪૬૨૭ની નીચે.

(૪૬૨૭) સ્તવનસંઝાયાદિ નાની કૃતિઓ

(આ કવિએ સ્તવનો, સંઝાય, ગૃહંલી આદિ નાની કૃતિઓ એટલી
બધી રચેલ છે કે તે દરેકના આદિ અને અંત આપતાં ઘણા વિસ્તાર
થઈ જાય. તેથી તેનાં નામ જ અત્ર ગણાવીશું.)

૧ સીમંધર જિન સ્ત. ૧૨ કડી; ૨ દિવાલી સ્ત. ૬ કડી; ૩
દિવાલી સ્ત. ૬ કડી; ૪ સિદ્ધચક્ર સ્ત. ૧૧ કડી; ૫ સિદ્ધચક્ર સ્ત. ૧૦
કડી; ૬ ઋષભદેવ સ્ત. ૫ કડી; ૭ સિદ્ધચક્ર ગૃહંલી ૧૨ કડી; ૮ સાધારણ
આંગી વર્ણન સ્ત. ૫ કડી; ૯ સીમંધર સ્ત. ૮ કડી; ૧૦ ભાભા પાર્શ્વ
સ્ત. ૬ કડી; ૧૧ ગોડી પાર્શ્વ સ્ત. ૧૦ કડી; ૧૨ અકાણું બોલ સ્ત.
૨.સં.૧૮૫૫ પાર્શ્વજન્મદિવસે; ૧૩ વીર સ્ત. ૫ કડી; ૧૪ પિસ્તાલીસ
આગમ સ્ત. ૧૫ કડી; ૧૫ તથા ૧૬ દશ આવક સ. ૯ તથા ૯ કડી;
૧૭ ભગવતી સૂત્ર ગૃહંલી ૭ કડી; ૧૮ ગૃહંલી કડી ૯ રાજનગરમાં ૨.સં.
૧૮૫૮; ૧૯ શાંતિજિન સ્ત. ૯ કડી; ૨૦ ચૌદસો બાવન ગણેશ ચૈત્ય-
વંદન ૬ કડી; ૨૧ વીશ સ્થાનક સ્તુતિ ૪ કડી; ૨૨ અઠાવીશ લખિંધ
ગૃહંલી ૯ કડી; ૨૩ ચોત્રીશ અતિશયાન્વિત સીમંધર સ્ત. બે ઢાળ; ૨૪
પયુષણ ગૃહંલી ૯ કડી; ૨૫ સીમંધર સ્તુતિ ૪ કડી; ૨૬ અને ૨૭
સુવિધિ સ્ત. ૪ કડી અને ૧૧ કડી; ૨૮ સંઝાય ૧૧ કડી (સહજનંદી ૨

આતમા); ૨૬ પાર્શ્વનાથ સ્ત. ૬ કડી; ૩૦ મંભવ સ્ત. ૫ કડી; ૩૧ સુમતિ સ્ત. ૭ કડી; ૩૨ વૈરાગ્ય સ્વાધ્યાય ૬ કડી (સુશુ સેદાગર); ૩૩ મુકુપતીના પચાસ બોલ સત્રાય; ૩૪ સાધારણ ખ્યાલ સ્ત. ૩ કડી; ૩૫ ગોડી પાર્શ્વ લાવણી ૭ કડી; ૩૬ નેમિ ગીત ૩ કડી; ૩૭ નેમીશ્વર ગીત ૭ કડી; ૩૮-૪૦ ગહ્નલી ૮ કડી, ૫ કડી તથા ૬ કડી; ૪૧ સિદ્ધગિરિ સ્ત. ૧૧ કડી; ૪૨ નેમીશ્વર ગીત ૮ કડી; ૪૩ આરતી ૮ કડી; ૪૪ સમ-કિત સ્વાધ્યાય ૧૧ કડી; ૪૫ સિદ્ધ સ્ત. ૫ કડી; ૪૬ નેમનાથ સ્ત. ૭ કડી; ૪૭ નવાણુ બવાનું સ્ત. ૧૫ કડી; ૪૮ શંખેશ્વર સ્ત. ૧૨ કડી ૨.સં.૧૮૭૮ ક્રા.વ.૧૩; ૪૯ સિદ્ધાયત્ર ચૈત્યવંદન ૭ કડી; ૫૦ વસંતોત્સવે વીર સ્ત. ૧૪ કડી; ૫૧ શ્રી રાગણાંકિતં ફરફ અક્ષરાત્મકં કાવ્યં (સં.); ૫૨ નેમીશ્વર સ્ત. ૮ કડી; ૫૩ લાવણી ૫ કડી; ૫૪ નેમનાથ સ્ત. ૮ કડી; ૫૫ ઋષભ સ્ત. ૭ કડી; ૫૬ આમલકી ક્રીડા સ્ત. ૮ કડી; ૫૭ પૂબ અવસરે પ્રથમ સ્તુતિરૂપ દુહા ૧૦ (જ્ય ભરી સંપુટ પત્રમાં); ૫૮ સ્થૂલિભદ્ર નાટક ૩ કડી; ૫૯ વયરસ્વામી ફૂલડાં ૮ કડી; ૬૦ હરિયાલી ૮ કડી; ૬૧ શંખેશ્વર પાર્શ્વ સ્ત. ૮ કડી; ૬૨ અક્ષય નિધિ તપ ખમા-સમણુ વિધિ દુહા ૨૦; ૬૩ સિદ્ધાયત્ર ખમાસમણુ દુહા ૨૧; ૬૪-૬૫ ગહ્નલી ૮ કડી ને ૭ કડી; ૬૬ શંખેશ્વર પાર્શ્વ સ્ત. ૭ કડી; ૬૭ વીર સ્ત. ૧૦ કડી; ૬૮ સિદ્ધાયત્ર સ્ત. ૮ કડી; ૬૯ સામાયક સત્રાય ૮ કડી; ૭૦-૭૧ ગહ્નલી ૬ કડી ને ૫ કડી; ૭૨ સર્વાર્થસિદ્ધ સ્તવગર્ભિત ઋષભ સ્ત. ૧૨ કડી; ૭૩ વાસુપૂજ્ય સ્ત. ૭ કડી; ૭૪ સિદ્ધાયત્ર સ્ત. ૧૨ કડી; ૭૫ પાર્શ્વનાથ સ્ત. ૮ કડી; ૭૬ જયંતી પ્રશ્ન ગહ્નલી ૮ કડી; ૭૬ નેમિનાથ સ્ત. ૮ કડી; ૭૭ સમોસરણુ સ્ત. ૧૫ કડી (એક વાર વચ્છદેશ આવજો); ૭૮ ગહ્નલી ૬ કડી; ૭૯ વિમલ સ્ત. ૮ કડી; ૮૦ નેમિ સ્ત. ૮ કડી; ૮૧ આવન જિતાવય ચૈત્યવંદન ૩ કડી; ૮૨ + ૨૬ નેમી સત્રાય ૧૩ કડી; ૮૩ પંચુસણુ ચૈત્યવંદન ૮ કડી.

(૧) પ.સં.૭૫, વી.ઉ.ભં. દા.૧૮ પૈ.૨.

સીમંધરસ્વામી આદિ અનેક સ્તવન-સ્વાધ્યાય

(૧) પ.ક. ૬થી ૨૦, લીં.ભં. નં.૧૮૫૮. [મુપુગૂડસૂચી.]

શત્રુજય તીર્થ ૨૧ નામના દુહા તથા ગહ્નલીઓ

(૧) મુક્તિકમલ મોહન જ્ઞાન ભં. વડોદરા. નં.૨૩૮૩.

ગહ્નલી સંગ્રહ

(૧) પ.સં.૬-૧૪, આ.ક.ભં.

[ધણાં સ્તવન, સઝાય, ગૂઢલી આદિ મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી, હૈજૈસાસૂચિ ભા.૧માં નોંધાયેલ છે.]

પ્રકાશિત : કેટલીક સઝાયો, સ્તવનો વગેરે - ૧. ભીમશી માણકની સઝાયમાળા પૃ.૫૨, ૫૪, ૬૮, ૧૩૫. ૨. જૈન કાવ્યસાર. ૩. જૈન પ્રબોધ પૃ.૮૬, ૧૦૨, ૩૫૨, ૩૬૦, ૪૪૩, ૪૪૪. [૪. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૧. ૫. જિનેન્દ્ર ભક્તિપ્રકાશ. ૬. મોટું સઝાયમાલા સંગ્રહ તથા અન્યત્ર.]

(૪૬૨૮) પ્રશ્નોત્તર ચિંતામણિ (ગદ્ય)

(૧) પ.સં.૧૦૮, હં.ભં. નં.૨૨૪૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૦૯-૪૬ તથા ૧૬૭૩.]

૧૩૪૬. તેજવિજયશિ. (તપા.)

(૪૬૨૯) નવકાર રાસ ર.સં.૧૮૫૭ શ્રા.શુ.૫

(૧) લિ. સં.૧૮૯૬ અ.શુ.૫ પૂજ્ય રત્નજી પ્રસાદે રાવચંદ લિ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૪.]

૧૩૪૭. રૂપ

(૪૬૩૦) ગોડી પાર્થનાથ છંદ કડી ૧૧૨

આદિ - ત્રિભુવન મહિ તત સારં જપાં ઉરધાર જસ જગ ઉદરણું.

અંત - અકલ ઘણુ કારતિ મહિલા ધણી,

સેવક રૂપ આર્પં સુપરિ ધરી જૈવંત ગોડી ધણી. ૧૧૨

(૧) (છેવટે લખ્યું છે કે) સંવત ૧૪૩૧ ફાગણ શુદ્ધિ ૨ શુક્રવારે શ્રી પાટણનગરે શ્રી ગોડીજીની પ્રતિમા સેક મિઠડીયા વોહરા સા. મેઘા ખેતાણી પ્રતિમા ભરાણી છે. શ્રી આંચલીઈગચ્છે શ્રી મેરુતુંગસૂરીઈ પ્રતિ-
ઠિંત સં.૧૪૫૫ સમૈ ભંડારી સં.૧૪૭૦ ગોડી મેઘે ખેતાણી પાટણથી પારકર લે આયા. સં.૧૪૮૨ દેહરો કરાવ્યો. સં.૧૫૧૫ દેહરો પૂરો થયો. ગોડી મેહરો મેઘાણી ઇકું ચઢાયો છતિ શ્રેયં. પ.સં.૩-૨૧, જૈનાતંદ પુ. સ્મરત નં.૩૩૪૮. [રાહસ્યી ભા.૨ - રૂપસેવકને નામે.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૪૫.]

૧૩૪૮. પ્રેમ (લોં. કેસવ-નરસિંગશિ.)

(૪૬૩૧) હુરિચંદ રાજ ચોપાઈ ૨૩ ઢાળ ર.સં.૧૮૫૮ માગ.વ.૯

રવિ જોધપુર

આદિ - આદિ જિજ્ઞેસુર પાય નમું, શ્રી વીતરાગ-શુભ પેખ

નમો નમો સહુકો નમો, જીવાજીવ વિશેષ. ૧
દયાધરમ પ્રગટ કીયો, દયાદાનદાતા
સરગ મૃત્યુ પાતાલમૈ, આપ તણો આધાર. ૨

*

આલસ નિદ્રા પરીહરો, કચપચ કરજ્યો દૂર
સાંભલતાં સુખ ઉપજો, તિણુ ઘર આણુંદપૂર. ૧૦
છણુ ધરા ઉપર રાજવી, હું'વા છે કેમ અનેક
સતધારી હરચંદ છે, કવિજન કીધી જોડ. ૧૧

અંત -

ઢાલ રડમી ચોપાઈ

વનખંડ જોડા સાધુ લણે, આયો રાજ આદર ધણે
રાજરાણિ લાગા પાય, જનમ સફલ જે એ વિધ થાય. ૧

*

સતસુરા એહવા જે હોય, ગુણુ તેહના એહવા જે જોય.
અધરમ જીવને આવે રીસ, ઢાલ કહિ એ તેવીસ.
મેરે માહે લાગિ એમ, પેમ મુનીસર ભાખિ એમ. ૧૧
હુકેમજ કેશવ રો જાણુ, તિણુ કર બૂધી ચઢી પરમાણુ
ગુર નરસિંહ તણે સુપસાય, સારદ અક્ષર દીયો માય. ૧૨
નીરમલ બૂધ કીયો પ્રવેશ, માઝ મઝધરમંડલ દેસ
હીમસેન રાજ બૂપાલ, સુપનંતર પિણુ ન પડે દુકાલ. ૧૩
સંભૂ નામૈ કવિયે સિહ, તે ગમૈ કિમ હોવે વિહ
ગામ તણી રો તે પીણુ નામ, વ્યાપારિ વડ મોટા ગાંવ. ૧૪
રાય હરચંદરા કીયા વખાણુ, તિહાં કિયો ચોમાસો જાણુ
શ્રાવક સુખીયો તે પીણુ કયા, વરસ ચોતીસ ચોમાસે રયા. ૧૫
સંવત આઠારા ચો પીણુ આંણુ, વીસ તીસ તે આઠૈ જાણુ
તિથ્ય નવમી મૃગસિર વદ તેહ, વડો વાર સુરજરો એહ. ૧૬
પૂરો પંથ કીયો તિણુ દિન, સતવાહીનૈ કહજો ધન્ય,
એહવો ધરમ જાણુ ધરમે હોય, મુગતે ગયા તે જુગતે જોય. ૧૭
સતરો સૂરો પૂરો હોય, અસત સત જુગમે છેદાય
સત સતવંતિ એહવા દેખ, કંઈ વિધાતા લિખિયા લેખ. ૧૮
પુણ્યવંત નર કહિયે તેહ, સતસંગ તણુ લાગો નેહ

સતસૂરા તે સૂરા હોય, જગમે નામ તિયારા હોય. ૧૯

(૧) લિ. જતી અચલસૂદરેણુ કવલા ગછે આ. તેજકરણુ આસ-
કરણુ વાચનાર્થ પોથી લસકર જલણા મધે લિ. એક ગુટકા, નાહટા
સં. (૨) લીં.ભં. (૩) પ.સં.૨૧, સં.૧૮૮૦ મા.સુ.૧૨ ભક્તિવિજય લિ.
અભય પો.૧૨ નં.૧૧૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૧૯, ૩૩૪ તથા ૧૫૪૫-૪૬. ઉદ્ધૃત
ભાગમાં કવિનાં ગચ્છ, ગુરુપરંપરા તથા રચનાસ્થળ 'જ્ઞેધપુર'નો નિર્દેશ
નથી. પહેલી આવૃત્તિમાં પહેલાં કવિનું અપરનામ 'શંભુ' માનેલું પણ
પછીથી તે છાંડી દીધેલું જણાય છે. આ કવિને નામે ત્યાં મુકાયેલી 'વૈદર્ભી
ચોપાઈ' વસ્તુતઃ પ્રેમરાજ (આ પૂર્વે નં.૯૩૪)ની છે. જુઓ ભા.૪ પૃ.૩૨૯
પરની સંપાદકીય નોંધ.]

૧૩૪૯. દિનકરસાગર (પ્રધાનસાગરશિ.)

(૪૬૩૨) ચોવીસી ર.સં.૧૮૫૯ પો.શુ.૧૫ રાણકપુર

(૧) પ.સં.૪, સં.૧૮૭૧ ફા.વ.૧૪ દિણ્વરસાગર લિ. શિષ્ય રાજ-
સિંધ વાચનાર્થ અભય. પો.૧૭. [કવિની સ્વસિખિત પ્રત જણાય છે.]

(૪૬૩૩) માનતુંગી સ્ત. ગા.૧૭ ર.સં.૧૮૭૯ માગ.વ.૩

(૧) પ.સં.૧, અભય. પો.૧૭.

(૪૬૩૪) ૨૪ જિનચરિત્ર (દોહાખંધ) સં.૧૮૭૯ પ્ર. મધુ શુ.પ ગોહવાડ

(૧) પ.સં.૧૯, દાન. પો.૩૧ નં.૮૮૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૫. ત્યાં 'માનતુંગી સ્ત.'નો ર.સં.૧૭૭૯
છપાયેલો. તે છાપભૂલ ગણી અહીં ૧૮૭૯ ક્યુ' છે.]

૧૩૫૦. રામચંદ્ર (લોં. લોંકાશા-રૂપો-જીવરાજ-વરસિંગ સંતાની
બાળચંદ-લખમીચંદશિ.)

(૪૬૩૫) + તેજસારનો રાસ ૧૦૯ દાળ ર.સં.૧૮૬૦ ભાદરવા શુ.પ
નૌતનપુરમાં - નવાનગરમાં

આદિ - સ્વસ્તિ શ્રીચંદ ગુર પ્રતે, પ્રેમે કરીય પ્રણામ,

જુદિ વૃદ્ધિ હું કીધ, જોડથી પામ્યો ધરમ સુધામ. ૧

જિણુથી જિણુવર ઝોળખ્યા, રિખભાદિક ચોવીસ,

અતીત અનાગતને નમું, વિહરમાન વલી વીસ. ૨

અંત -

દાલ ૧૦૯મી.

*

કાલાપિણ્ય બાળા, વીર તણા પટોધાર,	
ભસ્મ ગ્રહ ઉતાર્યો, પક્ષર આવ્યા વિસ (૧૫૨૦) સાર.	૧૫
લોંકાશા લલિયો, લખતાં તે સૂત્રસિદ્ધાંત,	
દયાધર્મ દીકો તજવી તે હિંસા એકાંત.	૧૬
મુનિમુખથી ન ભાષે, હિંસાવચન લગાર,	
પૂર્વ પશ્ચાત દોષ ટાળે, ખેતાળીસ દોસ અણુગાર.	૧૭
જિનપડિમાને પૂજે, આશ્રવ લાગે અનેક,	
કમળામલાચાર્ય ભમિયો તે ભવ અછેક.	૧૮
એમ બાણીને લોંકે દયાધર્મ દીપાયો,	
ગુજરાતે લોંકા ગિરવો તે ગજપતિ પાયો.	૧૯
રૂપો ઋષિ પ્રથમ, શ્રી પુજ વડા ગુણવંત,	
જીવરાજ પટોધર, દયાગુણે દીપંત.	૨૦
વળી વકરે પામ્યો, ભસ્મગ્રહ તીજે પાટ,	
વરસિંધ કુંડ કમાણા, તિણે કીધો ગજ કાટ.	૨૧
કુંઅરજી પાટે ખેડા, વરસંધ પક્ષ હુમ્મ ફુજ,	
કુંઅરજી પાટે શ્રીમલ, મોરબી જેણે પ્રતિજૂજ.	૨૨
શ્રીમાળી શ્રોલાણી નોતનપુરના વાસી,	
જેમજેમ તજ નારી, લિધો તે સંજમ ઉલાસી.	૨૩
રતનાગર ગણીવર, કેસવ તણા રે પાટે,	
સાતમા ગણી શિવજી, વંદાથી ટળે ઉચાટ.	૨૪
દસમે તે પાટે, શ્રીપુજ શ્રી ભાગચંદ,	
પરિવ્રટના ત્યાગી, વંદાથી હોય આનંદ.	૨૫
શિવજી પાટે સિંધ સમે સિંધરાજ,	
સુખમલ સુરિસ્વર, સાર્યો તે આતમકાજ.	૨૬
તાસ શિષ્ય પટધારિ, વિદ્યા તણા રે ભંડાર,	
બાળચંદ ગજનાયકા, તેના શિષ્ય વંદુ ચાર.	૨૭
લક્ષ્મીચંદ મુનિ મોટા, સાધુ ગુણેથી સંપન્ન,	
વિજેચંદ જગનાથજી, માણિકચંદ ઉપર મન.	૨૮
તેહને લણાવી ગણાવી, ગણિવરપદ લઈ દિધો,	
આગેવાન થઈને, વડ બ્રાતા જસ લીધો.	૨૯

- ભાણિકચંદની પાટે ખુબચંદ તેરમે પાટ,
જગતચંદ વિરાજે, વિદ્યમાન ધયધાટ. ૩૦
- લખમીચંદ ગુર ગિરવા, સુધુદિ તણા રે દાતાર,
વિપ્રશ્રી ગોહણ જાતી, ક્ષમા તણા રે ભંડાર. ૩૧
- જોતિષ વૈદક જાણે પિણ ન કરે પાપ પરસંગ,
બત્રિસ સુનની સાથે, જેહને તે પુરણ રંગ. ૩૨
- તેણે કૃપા મુજ કીધી, શિષ્ય કરી સમકિત દીધો,
જૈન મારગ માહે, મુજને તે પ્રવિણ કીધો. ૩૩
- ભવોભવ મુજ સેવા, એહ જ ગુરજની હોજ્યો,
ગુરજ કૃપા કરીને, મુજને જ્ઞાનગુણ દેજો. ૩૪
- એહ ગુરજને પ્રતાપે, રચના રાસની કીધી,
પૂર્વે ચોપાઈ હતી તે કરમસી ભુધરાણીએ દીધી. ૩૫
- તેહ તણે અનુસારે, કીધો એ ચરિત્ર રસાવ,
કોઈક અધકો જે આછો, વચન ભાખ્યો હોવે આલ. ૩૬
- તેહ મિજામિ દુકડ હોજ્યો તે શ્રી સંઘ સામે,
નૌતનપુરમે વંચાસી, સંવત અઢારસો સાઠ. ૩૭
- ભાદરવા શુદ્ધ પાંચ સ્વાત સતિ સિદ્ધિ જોમ,
ભવિ ભણુસે ને ગણુસે, તેહની હોય તે કાયા નિરોગ. ૩૮
- એ ભણુતાં ને સુણુતાં, સફળ ફળ્યો સંઘઆસ,
શ્રી જિનસાસનમાં નિત્ય હોજો લીલવિલાસ. ૩૯
- નોકારવાલીને ઉપર, જિમ તે શોભતો મેર,
તેમ તેજસાર રાસે, શોભતી ઢાલ તેણી પેર. ૪૦
- લખમીચંદ ગુર કેરા ચરણકમળનો હું દાસ,
ગુરકૃપા લહિને કિધો એ અંથપ્રકાસ. ૪૧

કલશ

ધમ નવેનગર શ્રી સંઘ સુખકર, હોંકાગજ લાયક ધણો,
દયાધર્મ ધારે આશ્રય ટાળે શોભતો સાસન જિન તણો,
નૌતનપુરમાં સહુ કોઈ જાણે, લક્ષ્મિચંદ ગુર ગુણ ધણો,
સુધ ભાવ સ્તુત્ત જેણે સેવા કીધી, નહી તસ ધર કોઈ મણો.
તેહ ગુર તણી કૃપાથી શિષ્ય રામચંદ રંગે કરી,
ભવિ ભણુસે ગુણુસે જેહ સુણુસે, તે તો રિધિ સિધિ વંછિત વરે-

પ્રકાશિત : પ્રકા. મોતીચંદ કેવલચંદ્ર વાંકાનેરવાલા, સં. ૧૯૫૬.
(સને ૧૯૦૦)

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા. ૩ પૃ. ૨૪૭-૪૮.]

૧૩૫૧. રૂપવિનયગણિ (ત. પદ્મવિનયશિ.)

પદ્મવિનય ગુણો આ પૂર્વે નં. ૧૨૪૮. રૂપવિનયે પૃથ્વીચંદ્ર અને
ગુણસાગરનું ચરિત્ર [સં.] રચેલું છે તે જાણાયેલ છે.

(૪૬૩૬) ગુણસેન કેવલી રાસ ર.સં. ૧૮૬૧ કારતક વદ ૭ મંગળ
રાજનગરમાં

આદિ - સકલ સિદ્ધિદાયક સદા, શંખેશ્વર પ્રભુ પાસે,

પ્રભુમું પદકજ પ્રેમથી, આણી મન ઉલ્લાસે. ૧

શારદ-વિધુવદની સદા, પ્રભુમું શારદ-પાય,

બ્રહ્મસુતા વાવેશ્વરી, સમર્થા જ્ઞાન સુહાય. ૨

અંત - હાલ. રાગ ધન્યાસી.

ગાયો ગાયો રે, મેં ગુણસેન કેવલી ગાયો.

*

સાપ સિંહ વ્યાઘ્રાદિકના લવ, પામે ક્રોધ પસાયો,

હાં રે ધર્મરત્ન તે ફુલલ, જેહથી પાપ પલાયો રે. મેં. ૬

સમતાવંત મડંત મુનીસર, પામ્યા સાશ્વત ઠાયો,

તેહના પદપંકજ તિલ નમીઈ પામીઈ સુમતા રાયો રે. મેં. ૭

તપગજગચ્છદિણુંદ સમોવડિ, વિનયદેવસૂરિ રાયો,

તાસ પાટ પૂર્વાચલ-દિનકર, વિનયસિંહસૂરિ ઠાયો રે. મેં. ૮

તાસ સીસ શ્રી સત્યવિનયગણી સંવેગ રંગે સવાયો,

ક્રીયાઉદ્ધાર કરી તિજોં સુંદર, સાસન સોહ ચઢાયો રે. મેં. ૯

સીસ કપૂરવિનયગણી તેહના, પંડિતરત્ન કહાયો,

સીસ તાસ શ્રી જ્ઞેમાવિનયગણી, ગુણમણીરોહણ ઠાયો રે. મેં. ૧૦

શબ્દાવકૃતિ નાટિક છંદે, જૈનાગમમાં સવાયો,

શ્રી જિનવિનયગણી શિષ્ય તેહના, પંડિતરાજ કહાયો રે. મેં. ૧૧

ઉત્તમવિનયગણી તસ વિનયી, વૈરાગરંગે રંગાયો,

તસ પાટ પ્રતપે છે સંપ્રતિ, જ્ઞાનધ્યાન જિજ્ઞે પાયો રે. મેં. ૧૨

પંડિત પદ્મવિનય ગુરુ રાજે, જિજ્ઞે બહુ શાસ્ત્ર નિપાયો,

સુરગુરુ પણ પ્રતિભા જસ દેખી, લાજયો સ્વરગ જઈ ઠાયો રે. મેં. ૧૩

તસ પદપદ્મભ્રમર સમ સેવક, રૂપવિજય કહેવાયો,
 ગુણસેન રાસની રચના કીધી, મનુજનનમકલ પાયો રે. મેં. ૧૪
 સંવત અંદ્ર રિતુ ગજ અંદ્રે, શ્રી જિનરાજ પસાયો,
 રાજનગર ચોમાસું રહીને, રાસ એ રચ્ય નિપાયો રે. મેં. ૧૫
 કાર્તિક વદિ સાતિમ બ્રહ્મવારે, લાષા જંદે લખાયો,
 જે નર લણસ્યેં ગણસ્યેં તેહને, થાસ્યેં સુખ સહાયો રે. મેં. ૧૬

(૧) ઇતિ શ્રી સકલપંડિતચક્રવાલચૂડામણી શ્રીમત્પર પંડિતાધીરાજ
 શ્રી પદ્મવિજયગણીનાં પાદારવિંદસ્વાદનૈકરસિકેત પં. રૂપવિજયગણિના
 રચીતે શ્રીમદ્ ગુણસેન કેવલી ચરીત્રે પ્રાકૃત પ્રબંધે ગુણસેનકેવલીમોક્ષગમન
 પથંત ચરીત્ર સમાપ્તં. ઇતિ શ્રી ગુણસેન કેવલી રાસઃ સંવત ૧૮૬૮ના
 કાર્તિક વદિ ૧૩ પુષ્યવારે. પં. શ્રી પ દ્વી[ધી]રવિજયગણી વાચનાથં.
 શ્રી પાર્શ્વનાથજી પ્રસાદાત્ શ્રી કલ્યાણમસ્તુ. પ.સં.૭૮-૧૩, આ.ક.ભં.
 (૨) સં.૧૮૬૧ કાર્તિક વદિ ૬ બ્રહ્મવાસરે પં. પ્રતાપવિજયગણિ તત્-
 શિષ્ય પં. વવેકવિજયગણિ તત્પ્રભાત પં. લાણવિજય લખિતં. સાગર-
 ગણે. પ.સં.૬૪-૧૩, રત્ન.ભં. દા.૪૧ નં.૩૩. [મુપુગૂહસૂચી.]

(૪૬૩૭) + પદ્મવિજય નિર્વાણ રાસ (ઐ.) ર.સં.૧૮૬૨ વૈ.શુ.૩
 પાટણમાં

આનો સાર નં.૧૨૪૯ પદ્મવિજયમાં આપ્યો છે.

આદિ - શારદ-વિધુવદની સદા, પ્રણમું શારદપાય,
 સરસ વચનરસ પામિયે, જમતાં જડ્યતા જાય. ૧
 અંત - કાલ ૧૨મી.

ગિરઆ ગુણ ગુરજ તણા મુજ સાંભરે હિયડલા માંહે રે.

*

કલશ.

ગુરરાજ ગાયા સુજસ પાયો, દુખ ગમાયા દૂર એ.
 નયન ન્દતુ ગજ અંદ્ર વરસે, પામી આનંદપૂર એ.
 ગણી રૂપવિજયે રાધ માસે, અક્ષયતૃતિયા દન એ.
 નિર્વાણ રચના રચી સુંદર, સુણતાં સંધ પ્રસન્ન એ.

(૧) પ.સં.૧૫, લીં.ભં. નં.૨૧૭૨. [લીંહસૂચી, હેનૈશાસૂચિ ભા.૧
 (પૃ.૪૮૫).]

પ્રકાશિત : ૧. જૈ. એ. રાસમાળા ભા.૧.

(૪૬૩૮) [+] અષ્ટપ્રકારી પૂજા ૨.સં.૧૮૭૯

(૧) પ.ક.૬થી ૯, લીં.લં. નં.૧૮૪૯. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. સ્નાત્રપૂજા આદિ પૂજાઓનો સંગ્રહ.]

(૪૬૩૯) + વીશ સ્થાનક પૂજા ૨૧ હાળ ૨.સં.૧૮૮૩ ભાદ્ર.શુ.૧૧
આદિ - દોહા.

સુરપતિ શ્રીપતિ નરપતિ, ગુણપતિ જસ નિત ગાય,

પુરિસાદાણી પાસજી, શંખેશ્વરપુરરાય. ૧

સકલ સમીહિત પૂરવા, સુરતર સમ સોહાય,

પ્રણુમી પદયુગ તેહના, ભક્તિભાવ ચિત લાય. ૨

સમકિતધારી જીવને, જિનપદ પ્રાપ્તિ હેત,

વિશ સ્થાનક પૂજા રચું, પામી શાસ્ત્રસંકેત. ૩

અંત - હાલ ૨૧ ધણું જીવ તું જીવ જિનરાજ જીવો ધણું એ દેશી.
સકળ મંગળ તણી વેલી વિસ્તારણી, વિશ સ્થાનક તણી સરસ પૂજા,
શ્રી વિનયસિંહ સૂરીશ તપ ગણપતિ, શિષ્ય તસ

સત્યવિનયભિધાણો.

કપુર ખીઆદિ જિન ઉત્તમ શબ્દથી, વિનયપદે શિષ્ય સંતાન
જાણો. સ. ૪

તત્ત્વ ગજ દિગ્ગજ અંદ્ર વરસે ભલી, શુકલ એકાદશી ભદ્ર માસે,
સકલસુખસમ ગુર પદ્મવિનયાંતિષત, રૂપવિનયભિધો વાણી
ભાષે. સ. ૫

કલશ.

એમ સકલમંગલત્રેણિદાતા, પાશ્વે શ્રી શંખેશ્વરો,

વર ભક્તિ દાવે શુદ્ધ ભાવે, સંયુષ્ઠો અલવેસરો.

સંવેગમાગી તત્ત્વરાગી, પદ્મવિનય મુણીશરો,

તસ શિષ્ય ભાષે શાસ્ત્ર સાષે, રૂપવિનય મુહંકરો.

[મુપુગૂહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ પૃ.૫૦૫થી ૫૩૯. [૨. સ્નાત્રપૂજા
આદિ પૂજાઓનો સંગ્રહ. ૩. પૂજાસંગ્રહ (મોહનલાલ બાકરભાઈ).]

(૪૬૪૦) + સ્નાત્ર પૂજા વિનયજિનેંદ્રસૂરિના રાજ્યમાં એટલે સં.૧૮૮૪
પહેલાં

આદિ -

આર્યા.

મુક્તાલંકારવિકારસારં સૌમ્યત્વકાંતિકમનીયં,
સહજનિજરૂપનિર્જિજ્જતજગતત્રયં પાતુ જિનનિષં.

*

દ્વહા.

સયલ સુરાસુર નરવરા, જસુ વાણી લવલીણ,
સો પરમાતમ અતિશયી, કવો સિંહાસણ પિણ.

અંત -

દાળ

દશ વૈમાનિક વીસ ભવણુવધ, જત્રીસ વ્યંતરરાજ,
સામાનિક તાયતિસ પરષદા, લોકપાલ ચઉ તાજ.

*

તપાગચ્છનાયક ગુણલાયક, વિજયજિણુદસૂરિ નામ,
તસ રાજ્યે જિનજનમ-મહોચ્છવ, ગાયો ગુણ અભિરામ.
સંવેગરંગ સુરંગી સદ્ગુર, સત્યવિજય મહારાજ,
શિષ્ય કપૂર ક્ષમા જિન ઉત્તમવિજય પદે વધિ લાજ. ૬
શ્રી ગુર પદ્મવિજયપદસેવી, રૂપવિજય કહે એમ,
શ્રી જિનજન્મમહોત્સવ ગાસ્થે, તેહને સઘળે ખેમ.
પુણ્યમહોદય કમલા વિમલા, હોસ્થે ઝાકઝમાલ,
ઋદ્ધિ સિદ્ધિ નવનિધિ તે, લહસ્થે નિત્ય મંગલમાલ. ૭

રાગ પ્રભાતી દેશી.

એમ પૂજા જિનરાજની, સમકિત રચિવંત,
કરતાં નિર્મળ ભાવ સ્થૂં, લહો જ્ઞાન અનંત. ૧

*

પ્રભુપદ પદ્મની પૂજના, રૂપ કહે કરે જોહ,
અખય અનોપમ સંપદા, નિજ નિજ પામે તેહ. ૪

(૧) લિ. સં.૧૮૭૯, પ.ક.૧થી ૬, લીં.ભં. નં.૧૮૪૯. [મુપુગૂહ-સૂચી, લીંહસૂચી, હેજૈશાસૂચિ ભા.૧ (૫.૫૦૧).]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ ૫.૪૬૧થી ૪૭૩. [૨. સ્નાત્ર-પૂજા આદિ પૂજાઓનો સંગ્રહ. ૩. પૂજાસંગ્રહ (મોહનલાલ બાકરભાઈ).] (૪૬૪૧) + ધિસ્તાલીસ આગમ પૂજા ૨.સં.૧૮૮૫ આસો શુ.૩ શનિ આદિ - દોહા. આચારાંગ સૂત્ર પૂજા.

ભવિકળવહિતકારિણી, સ્વાદવાદ જસ વાણી,

તે પરમાત્મ પ્રભુમીથે, વિમલ અતંત ગુણુખાણી. ૧
જિનમુખ-પદ્મદ્રઢ થકી, પ્રગટી ત્રિપદી ગંગ,
મુનિ માહણુ ઝીલે સદા, અથ પીથે ગ્રહી ચંગ. ૨
મિથ્યાન્તમન્હર ટાળવા, જિનવર અભિનવ સૂર,
તસ ગોભર શ્રુત પૂજને, પામો સમકિતવર. ૩

અંત -

કલશ. ધન્યાશ્રી.

ગાયા ગાયા રે, પણ્યાલીશ આગમ ગાયા,
જિનવરભાષિત ગણુધરશુકિત, મુનિવર કંઠ મલાયા રે. પણ. ૧

*

શ્રી વિનયદેવ સૂરીશ્વર પટધર, વિનયસિંહ સૂરિરાયા,
સત્યવિનય તસ શિષ્ય મનોહર, સંવેગમારગ ધ્યાયા રે. પણ. ૪
કપુર ખિમા જિન ઉત્તમ નામથી, વિનયપદે સોહાયા,
શ્રી ગુરૂ પદ્મવિનય પદપંકજ, તમતાં નવનિધિ પાયા રે. પણ. ૫
ખાણુ નાગ ગળ અંદ સંવત્સર, આસો માસ સુહાયા,
ત્રીજે સવિતાસુત વારે ભલા, કંઠે ગીત મલાયા રે. પણ. ૬
તપગચ્છ વિનયદિણેંદ્ર સૂરીશ્વર, રાજે સુજસ સુહાયા,
રૂપવિનય કહે આગમપૂજ, કરતાં સર્વ સુખ પાયા રે. પણ. ૭

(૧) સંવત ૧૮૮૬ના વર્ષ માસોતમાસે શુક્લપક્ષે ૧૩ તિથી બુધ-
વાસરે લી. પં. રત્નવિનયગણિ લખીકૃતવ" શ્રી પંચાસરાજ પ્રસાદાત શ્રી
પાટણુ નગરે શ્રી વિનયદિનેંદ્ર સૂરીશ્વરજી રાજ્યે. પ.સં.૧૮-૧૫, પુ.મં.
[મુપુગૂહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજ સંગ્રહ. [૨. સ્નાત્રપૂજ આદિ પૂજ-
ઓનો સંગ્રહ. ૩. પૂજસંગ્રહ (મોહનલાલ બાકરભાઈ).]

(૪૬૪૨) + પંચજ્ઞાનની પૂજ ૨.સં.૧૮૮૭ નેમિકથ્યાણુક દિવસે
[આવણુ શુદ્ધ ૫ ?]

આદિ - પ્રથમ મતિજ્ઞાન પૂજ પ્રારંભ. દોહા.

સકલ કુશલ કમલાવલી, ભાસક ભાણુ સમાન,
શ્રી શંખેશ્વર પાસના, ચરણ નમી ધરી ધ્યાન. ૧
કરમતિમિર-ભર ટાળવા, જ્ઞાન તે અભિનવ સુર,
જ્ઞાની જ્ઞાનખળે લહે, સ્વપર-સ્વભાવ પકુર. ૨
શ્રદ્ધા મૂળ ક્રિયા કહી, તેહનું મૂળ તે જ્ઞાન,

તેહથી શિવસુખ બહુ જતા, પાખ્યા ધરી એકતાન. ૩
 અસંખ્ય ભેદ કિરીયા તણા, ભાખ્યા શ્રી અરિહંત,
 જ્ઞાનમૂલ સફલા સવે, પંચભેદ તસ તંત. ૪
 મઈ સુઅ ઉદિ મણુપજ્જયા, પંચમ કેવળ બાણુ,
 પૂજ્ઞ કરતાં તેહની, લહીએ પંચમ નાણુ. ૫
 બાણુ કેવળે કેવળી, શ્રુતથી કરે વખાણુ,
 ચઉ મુંગા શ્રુત બોલતું, ભાખે ત્રિભુવન-ભાણુ. ૬
 પંચ જ્ઞાન અનુક્રમે લહી, જેહ થયા અરિહંત,
 અણુપ્રકારે પૂજતાં, લહીએ જ્ઞાન અનંત. ૭

અંત -

ઢાળ ૧૧મી. કલશ. રાગ ધન્યાશ્રી.

પૂજ્ઞે પૂજ્ઞે રે, ભવિ પંચજ્ઞાન તિત પૂજ્ઞે,
 પંચજ્ઞાન પૂજ્ઞન સમઘટમાં, ઓર ન સાધન દૂજ્ઞે રે. ભવિ. ૧
 મઈ સુઅ ઉદિ ને મનઃપયજ્જ, કેવળ પંચમ બાણુ,
 અઠાવીશ ચઉદસ ષ્ટ્ર દુગ ઇગ, ભેદ પ્રમાણુ વખાણુ રે. ભવિ. ૨
 જ્ઞાન-આરાધન સિદ્ધિનું, સાધિ કર્મ ખપાયા,
 કેવલકમળા પામી અનંતી, સિદ્ધિએ સિદ્ધ મુહાયા રે. ભવિ. ૩
 જ્ઞાન જ્ઞાનીની સેવા કરતાં, ચિરસંચિત અધ બય,
 પૂણ્યમહોદય કમળા વિમળા, ઘટમાં પરગટ થાય રે. ભવિ. ૪
 શ્રી વિનયદેવ સૂરીશ્વર પારે, વિનયસિંહસુરિ રાયા,
 તાસ શિષ્ય શ્રી સત્યવિનયગણિ, સંવેગ મારગ ધ્યાયા રે. ભવિ. ૫
 શિષ્ય કપૂર ખિમા નિન ઉત્તમ વિનયપદે સોહાયા,
 શ્રી શુર પદ્મવિનયપદપંકજ, નમતાં શ્રુત બહુ પાયા રે. ભવિ. ૬
 ઋષિ ગજ દિગ્ગજ અંદ સંવત્સરે, જ્ઞાનભગતિ મન લાયા,
 નેમીશ્વર કલ્યાણુક દિવસે, પંચજ્ઞાન ગુણુ ગાયા રે. ભવિ. ૭
 તપગચ્છ વિનયદિણેંદ્ર સુરિશ્વર, દીપે તેજ સવાયા,
 તસ રાજ્યે ભવિજનહિતકાળે, રૂપવિજ્ઞે ગુણુ ગાયા રે. ભવિ. ૮

(૧) પ.સં.૬, લીં.ભં. નં.૧૭૬૯. (૨) પ.સં.૬, લીં.ભં. નં.૧૮૨૭.

[કિંકટલોગમીજે ભા.૧ (પૃ.૨૭૨), મુપુગૂહસૂત્રી, લીંહસૂત્રી, હેનૈશાસૂત્રિ
 ભા.૧ (પૃ.૧૪૭, ૨૭૧, ૫૭૮).]

પ્રકાશિત : ૧. ત્રિવિધ પૂજ્ઞ સંગ્રહ પૃ.૪૬૨થી ૫૦૪. [૨. સ્તાવ-
 પૂજ્ઞ આદિ પૂજ્ઞઓનો સંગ્રહ. ૩. પૂજ્ઞસંગ્રહ (મોહનલાલ બાકરભાઈ).]

(૪૬૪૩) + પંચકલ્યાણુક પૂજા ર.સં.૧૮૮૬ માહ સુ.૧૫ સિદ્ધાચળે
(પાલીતાણામાં)

આદિ -

પ્રથમ શ્રી ચ્યવનકલ્યાણુક.

અમરનિકર નિત જેહના, ભક્તિરસે ભરપૂર,
પદપંકજ પૂજા કરી, કરે કર્મ ચકચૂર. ૧
ઉક્કોસય સત્તરિસયા, જિનવર જગસિણુગાર,
પ્રણુમી ગાશ્યું તેહના, પંચકલ્યાણુક સાર. ૨
ચવન જનમ વ્રત કેવળી, મોક્ષ તે પંચમ જાણુ,
ત્રેમે પૂજા ભવિ કરી, લહો કલ્યાણુ કલ્યાણુ. ૩
ધન તે ગામ નગર પૂરી, ધન્ય તેહ નરનાર,
જિહાં કલ્યાણુક જિન તણાં, ધન્ય તેહના અવતાર. ૪
હરિ જિન કલ્યાણુક કરી, જમ્મ નંદિસર ઠામ,
અઘાઈ મહિમા કરી, જ્યે નિજ નિજ ધામ. ૫
તિણુ વિધ સાવય આવિકા, સમકિતી અણુવતી ખાસ,
પૂજા કરી જિનરાજની, તોડે કર્મના પાસ. ૬
અઠ નવ સત્તર પ્રકારથી, જિનપૂજા કરી સાર,
જિનપદ પામિ જુગતથી, લહો ભવિ ભવજળપાર. ૭

અંત -

કળસ. રાગ ધન્યાશ્રી

ગાયા ગાયા રે, જિનરાજ ભગતિરસે ગાયા.
અકલ અસંગ અનંત અશ્ધી, પૂર્ણાનંદ પદ પાયા,
ધ્યેયધ્યાનએકતાને, આત્મઅભેદે ઠાયા રે. જિ. ૧
સમકિતધારી અણુવ્રતકારી, શુચિ શ્રદ્ધા મન લાયા,
પારંગત-પદ-પૂજન કારણુ, ભગતે ચિત્ત ભરાયા રે. જિ. ૨
તદ્ગત ચિત્ત સૂત્ર અનુસારે, ભાવની વૃદ્ધિ સોભાયા,
જે જિનરાજ ભગતિ કરેંગે, તસ ઘર સુજસ સવાયા. જિ. ૩
તથગચ્છ વિનયદેવસૂરિ પાટે, વિનયસિંહ સરિરાયા,
સત્યવિનય તસ શિષ્ય મનોહર, સંવેગમારગ ધ્યાયા રે જિ. ૪
કપૂર ક્ષમા જિન ઉત્તમ નામે, દિનદિન સુજસ સવાયા,
શ્રી ગુરુ પદ્મવિનય-પદપંકજ, નમતાં દુરિત ગમાયા રે. જિ. ૫
નંદ દિશા ગજ અંદ વધે, મધુ સુદિ પુનમે ધ્યાયા,
શ્રી સિદ્ધાચળ તીરથ કરસી, ૩૫વિનય ગણુ ગાયા રે. જિ. ૬

(૧) લિ.સં.૧૮૦૪, પ.સં.૮, લીં.ભં.નં.૧૮૦૦. (૨) લી. સાધુ ગોવિંદ)દાસઃ. પ.સં.૮-૧૦, જશ.સં. નં.૧૦૩. [કિંકટલોગખીજે ભા.૧ (૫.૨૭૦), લીંહસૂચી, હેનૈચાસૂચિ ભા.૧ (૫.૫૫૧).]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજન સંગ્રહ ૫.૪૭૪થી ૪૮૧. [૨. સ્નાત્રપૂજન આદિ પૂજનઓના સંગ્રહ. ૩. પૂજનસંગ્રહ (મોહનલાલ બાકરભાઈ).]

(૪૬૪૪) વિમલ મંત્રી રાસ (ઐ.) ૨.સં.૧૮૦૦ અસાડ શુદ્ધ ૧૩ રવિ આદિ - દૂહા.

ચિદાનંદ પરમાતમા, શુદ્ધ સ્વરૂપ સુજ્ઞાન,	
નમો વિશ્વનાથક સદા, સિદ્ધ શુદ્ધ ભગવાન.	૧
ચિદાનંદ ચિદ્રૂપ પ્રભુ, ચિદ્મૂર્તિ નમું દેવ,	
પરમબ્રહ્મ પરમાતમા, કિન્ને તેહની સેવ.	૨
મરકતમણિ સમ દેહ જસ, ફણિપતિ સેવિત જેહ,	
સકલસિદ્ધિનાથક નમુ, પાસ શાંખેશ્વર તેહ.	૩
પ્રણમું વીર જિણુંદના, પદજુગ પ્રેમે આજ,	
વરતે રાસન જેહનું, જયવંતુ સુઆજ.	૪
ઋષભાદિક જિતરાજને, પ્રણમિ ચઢતે ભાવ,	
સારદવિધુવદની વલી, સારદ શુદ્ધ સ્વભાવ.	૫
ફણિમણિકિરણની ઐણિય, સોભીત જેહની દેહ,	
પૂરે વંજિત માહરા, પહિમાવઈ સવિ તેહ.	૬
અંબા પરેં પદ માંડવા, શિખવજે સુખકાર,	
કવિજનને તે અંબિકા, આપો વચનરસ સાર.	૭
પ્રણમું પદકજ્જ ગુરૂ તણા, ગ્યાનામૃત-જલધાર,	
જેહથી સવિ સંપત્તિ મલેં, પસરે જસવિસ્તાર.	૮
ગુણનિધિ સજ્જનલોકને, પ્રણમિ ચઢતે પ્રેમ,	
રાસ રચું સોહામણો, વિમલ પ્રધાનનો એમ.	૯
કુણ પ્રધાન વિમલા હુઓ, કુંણ ઠાંણું કુંણ દેસ,	
કુંણ ખ્યાતિ છે તેહની, કહો સવિ તેહ અશેષ.	૧૦
કહે કવિયણ તુમે સાંભળો, વિમલ તણો અધિકાર,	
નિદ્રા વિકથા પરિહરો, આલસ દુર નિવારિ.	૧૧

અંત -

રાગ ધન્યાશ્રી.

ગાવો ગાવો રે, ભવિ તીરથના ગુણ ગાવો

પાવો પાવો રે પરમાત્મ-પદ પાવો.

એ ૨૪.

સિદ્ધાચલ ગિરનાર મનોહર અખુદ ને વૈભાર,

સમતશિખર તીરથ પ્રભુ સિદ્ધા વિશે જગત-આધાર રે.

- ભવિ તીરથના ગુણ ગાવો.

*

તપગણ-ગગનતલોમણિ પ્રગટયો શ્રી વિજયદેવ મુનીસ,
તાસ પાટ ઉદયાચલ-દિનમણિ શ્રી વિજેશિંધ સૂરીસ. ૧૦

જ્ઞાન ધ્યાન તપ સંયમ ધોરી સંવેગરંગ-સુરંગી,
શ્રી ગુરૂ સત્યવિજય તસ પદધર યોગાચાર્ય-પદ-સંગી રે. ૧૧

કપુરવિજયગણિ શિષ્ય તેહના કપુરોજ્જવલ જસધારી,
તાસ શિષ્યશ્રી ખેમાવિજયગણિ જ્ઞાનક્રિયામધિકારી રે. ૧૨

વાદિ-મતંગજ-ભેદન-હરિ સમ, શ્રી જિતવિજય મુનીસ,
તાસ શિષ્ય આગમરસવેદિ ઉત્તમવિજય સુશીષ્ય રે. ૧૩

સદાલંકૃતિ નાય કાવ્યરસ પિંગલ નાટિકા ગ્રંથ,
જૈનાગમસિદ્ધાંતના વેદિ વત્તે સદા મુનિપંથ રે. ૧૪

મહાભાષ્ય તત્ત્વારથ સંમતિ કમ્ભપયડી સુપહાણુ,
શિષ્ય અનેકના પાઠ પ્રણમું, ધરૂં નિત તેહનું ઝાણુ રે. ૧૫

શ્રી પદ્મગુરૂ પદ્મવિજય-પદપંકજ-મધુકર મહાવ્રતધારી,
રૂપવિજય શ્રી વિમલચરિત્રથી રાસ રચ્યો સુવિચારી રે. ૧૬

સંવત નભ નભ નંદ અંદ (૧૬૦૦) મિત વરસે આસાદ માસે,
શુદિ તેરસ રવિવારે રચના, રાસનિ કિધિ ઉલ્લાસે રે. ૧૭

(૧) સં. ૧૬૦૫ લિ. ગોધાવીનગરે વર્ધમાનસ્વામિ પ્રસાદાત્ રાજન-
નગરે સં. અમીવિજયે લખાવ્યો છે. પ.સં. ૭૪-૧૨, રતન.ભં. દા. ૪૧
નં. ૩૪. (૨) રતન.ભં. (૩) સંવત ૧૬૦૮ના વર્ષે માસોત્તમ માસે પુરષો-
ત્તમ માસે શુક્લપક્ષે તિથી દ્વિતીયા દન્યે મંગલવાસરે સંપૂર્ણ પઠનાથે
શેઠજી શ્રી લલુભાઈ પાનાભાઈ શ્રી એસવાલજાતીય વૃદ્ધા શાખાયાં
શિસોદિયા વંશે કુંકુમલોલ ગોત્રિય શ્રી રાજનગર ઐશ્વિ લિખિત પટેલ
કલ્યાણ લક્ષ્મીચનદાસ. પ.સં. ૭૪-૧૧, મો.સં.લા. (૪) ચતુર્થખંડ સમાપ્તઃ
સંવત ૧૬૦૯ વૈશાખ શુદી ૧૨ દ્વાદશી વારે શુક્રવારે લીપિદૃત પં. જતન-
કુશલેન ગોધાવિનગરે શ્રી અમદાવાદનગર નિવાસિ મગનલાલ વખતચંદને
અર્થે લખ્યો. ફળેસ ગુજરાતી સભા. (આ મગનલાલ વખતચંદે અમદા-

વાદનો ઇતિહાસ લખ્યો છે જેની શિલાલેખવાળી હાથેલી પ્રત અમદાવાદ ગુજરાત વર્તકકુલર સોસાયટીની લાયબ્રેરીમાં છે).

સ્તવનસંગ્રાહ

(૪૬૪૫) [+ અજિતનાથ જન્મભાલિષેક [અથવા કલશ]

(૧) લિ. સં. ૧૮૭૬, પ.ક.૬થી ૧૧, લી.ભં. નં. ૧૮૪૯. [લીંહસૂચી, હેન્ડ્રેસસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૩૨).]

[પ્રકાશિત : ૧. આતંદ કાવ્ય મહોદધિ ભા.૬.]

(૪૬૪૬) મહાવીર સત્તાવીશ ભવ સ્તવ.

(૧) લિ. સં. ૧૮૨૪, પ.સં. ૭, લી.ભં. નં. ૩૫૦૫. [લીંહસૂચી.]

(૪૬૪૭) અન્ય સ્તવનસંગ્રાહ

૧ તારંગા સ્તવ. ૧૬ કડી ૨.સં. ૧૮૭૪ રાધ (વૈશાખ) માસ શુદ્ધ ૧૦ શુક્ર.

(૧) જશ.સં.

૨ + અરણિક મુનિ સંગ્રાહ

(૧) લિ.સં. ૧૮૬૬, પ.ક.૫૨, લી.ભં. નં. ૨૫૩૫. [મુપુગૂહસૂચી, લીંહસૂચી.]

૩ + મન સ્થિર કરવાની સંગ્રાહ. ૪ [+ આત્મખેડ સંગ્રાહ. ૫ [+ નેમરાજુલ સંગ્રાહ.

પ્રકાશિત : ૧. સ.મા.ભી. [૨. જૈ.પ્ર. ૩. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૩. ૪. મોટું સંગ્રાહમાળા સંગ્રહ. તથા અન્યત્ર.]

(૪૬૪૮) સમ્યક્ત્વ સંભવ (સુલસા ચરિત્ર) બાલા. ૨.સં. ૧૯૦૦

મૂળ જયતિલકસૂરિકૃત સં.માં.

(૧) ગ્રં.૨૬૮૦, પ.સં. ૪૮, સં.લા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૨૪૬-૫૯ તથા ૧૬૭૪. કવિએ પૃથ્વીચંદ્ર અને ગુણસાગરનું ચરિત્ર 'લખેલું' એવી નોંધ હતી તે વસ્તુતઃ 'રચેલું' જોઈએ, તથા અહીં સુધાયુ છે. ત્યાં 'વિચારામૃત સંગ્રહ બાલા.' આ કવિને નામે મુકાયેલો તે રંગવિજયની કૃતિ જણાતાં અહીંથી ૨૬ કથો છે. જુઓ હવે પછી રંગવિજય નં. ૧૩૯૮.

'પંચજ્ઞાનની પૂજા'ની રચનામિતિ નેમિજન્મકલ્યાણદિવસ માનીએ તો શ્રાવણ સુદ ૫ ઠરે.]

૧૩૫૨. સખલસિંહ (ખ. શ્રાવક)

(૪૬૪૯) વીશી ર.સં.૧૮૬૧ અક્ષયતૃતીયા મકસુદાબાદમાં

(૧) પ.સં.૬, મહિમા. ભં. પો.૬૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૫.]

૧૩૫૩. ચોથમલ

(૪૬૫૦) ઋષિદત્તા ચોપાઈ (રાજસ્થાનીમાં) ૫૭ ઢાળ ર.સં.૧૮૬૪
કા.શુ.૧૩ દેવગઢ (મેવાડ)માં

આદિ - સાસણનાયક સિમરતાં, પામીને નવનિધ,

સુખ વલે પામે સાસતા, કાય^૯ થાયે સિદ્ધ.

૧

*

રિષદત્તા મોટી સતી, પાલ્યો સીલ ઉદાર,

તેહ તણૌ સંબંધ કહું, સાંભલજ્યૌ નરનાર.

૫

અંત - રિષદત્તા પર સીયલ જે પાલે, તે આત્મા ઉજવાલેજ,

ભવભવરા તે ફેરા ટાલે, સુક્રામારગનૈ ભાલેજ.

૮

છણિ પર સતી રિષદત્તા કરો, ધ્યાન ધરેનૈ સવેરોજ,

તિલુથી સિવપુર થાયે નૈરો, ભાનૈ ભવિભવિ ફેરોજ.

૯

સતી કષ્ટમે પરીયાં રહી જે સૈદી, જય સિવનગરીયૈ બૈઠીજ,

ઉપદેશમાલામૈ એ કથન ચાલ્યો, ગ્યાંની દેવાં ઘાલ્યોજ.

૧૦

એહ સંબંધમે અધિકૌઉછૌ, તે મિછામી દુકડ હોજોજ,

કેવલીવચન સાચા કર જાંણો, મુજને દોસ મ દેજોજ.

૧૧

સંવત ૧૮ સૈ ચૌસડે, સુદ કાતી તેરસ જાંણોજ,

દેસ મૈવાડમૈ દેવગઢ ચાવૌ, જિહાં એ ગ્રંથ રચાંણોજ.

૧૨

રિષ ચોથમલજ કહી ઢાલ સતાવન, એ રિષદત્તા અધિકારોજ,

એકચિત કરનૈ સુણુનૈ સરધે, જ્યાંરૈ વરતે નૈનૈકારોજ.

૧૩

(૧) પુજળ શ્રી ચોથમલજ તતસિષ સુરતમલ ક્ષિપ પાલી મધ્યે
સં.૧૮ ચીતરા(૭૬)રા વસાપ સુદ દસમ વાર મંગલવારે દીન લિધી
છે. પ.સં.૨૨-૧૮, શેકિયા. (૨) પ.સં.૧૦, ચતુ. પો.૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૭ તથા ૧૫૬૨-૬૩.]

૧૩૫૪. હરજશ (ઓસવાલ, કસુરપુરવાસી)

(૪૬૫૧) સાધુ ગુણમાલા (હિંદીમાં) ૧૨૫ કડી ર.સં.૧૮૬૪ ચૈત્ર શુ.૫

આદિ-

દોહરા ઉત્કૃષ્ટાવરણુલંકાર

શ્રી ત્રૈલોકાધિશકો, વંદો ધ્યાવો ધ્યાન,
યા સેવા સાતા સુધી, પાવો નીકો ગ્યાન.

૧.

દ્વાદસ સ્વર અનુક્રમે વર્ણુ

અલખ આદિ ઈસ ઈસંકો, ઉતમ ઉંચો એક,
એસો એકડક એરનહ, અંત ન આજગ ટેક.

૨

અંત - સકલ જગત પર અચલ અમલવર, અગમ અલખપદ, અટલ અકથ
જસ.

ધર જલ દહન પવન વનત સમય, સકલ અટક તજ પરમ સદન
ખસ.

સરપ અમર નર કરણુ હરખ જસ, વચન પરમરસ ભવજન
દસ દસ,

જગતર વરહર પરમ અનંદ ભવ, ભવજલ તરવર જસકર હરજસ.
૧૨૪

કલસ. માલિની છંદ.

અક દસ વરષે ચૌસકે ચેત માસે,

સસ મૃગ સિત પક્ષે પંચમી પાપ નાસે.

સ્વ મુનિગણુમાલા મોદ પાયા કિ સુરે,

હરજસ ગણુ ગાયા નાથજી આસ પુરે.

૧૨૫

(૧) સં.૧૯૧૮ વૈ.શુ.૧૨ લિ. ગંગાદાસ આત્મારામજી. પ.સં.૧૫-
૧૧, પાલણપુર સંઘ ભં. દા.૪૭ નં.૨૪. (૨) પ.સં.૮, પ્ર.કા.ભં. વડો.
નં.૬૧૨. (૩) સં.૧૯૪૭, પ.સં.૮, જિ.યા. પો.૮૩ નં.૨૧૩૭. (૪) સં.
૧૯૪૧, પ.સં.[?], જિ.યા. નં.૨૧૨૮.

(૪૬૫૨) દેવાધિદેવ રચના (હિંદી) ૨.સં.૧૮૭૦ ચૈ.વ.

(૧) સં.૧૯૩૬, પ.સં.૭, જિ.યા. પો.૮૩ નં.૨૧૪૮. (૨) સં.
૧૯૩૯, પ.સં.૪૬, જિ.યા. નં.૨૨૨૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૭૪-૭૫. કર્તાપરિચય કચાંધી મળ્યો છે
તે જણાવવામાં આવ્યું નથી.]

૧૩૫૫. વલ્લભવિજય (ત. શાંતિવિજય-સુભાણુવિજય-હિત-
વિજયશિ.)

(૪૬૫૩) સ્થૂલભદ્ર ચરિત્ર ખાલા. ૨.સં.૧૮૬૪ જ્યે.શુ.૬ વિજય-

જિનેન્દ્રરાજ્યે

મૂળ જયાનંદસૂરિકૃત.

(૧) મૂળને અંતે : લ. વિજયદયાસૂરિ શિ. સુક્રિવિજય-કુંગર-
વિજય-વિવેકગણિ લ.સં.૧૮૬૩ પ્રભાવતી નગરે સામલા પાર્શ્વનાથ.
પ.સં.૮૧, જિનદત.લં. પો.૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૭૨.]

૧૩૫૬. રાજેન્દ્રવિજય (ત. ભગવાનશિ.)

(૪૬૫૪) ૨૧ પ્રકારી પૂજા ર.સં.૧૮૬૬ કા.શુ.૧૩ ખંભાત

(૧) સં.૧૮૬૬ કા.વ.૧૩ રાજેન્દ્રવિજય લિ. ખંભાત મધ્યે. પ.સં.૧
લાંબો, કવિસ્વલિખિત, દાત. પો.૭૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૫.]

૧૩૫૭. માણેકવિજય (ત. ગુલાલવિજયશિ.)

(૪૬૫૫) સ્થૂલિભદ્ર કૌશા સંખંધ રસવેલિ ૧૭ ઢાળ ર.સં.૧૮૬૭
ડભોઈમાં

આદિ -

દૂહા.

શ્રી પાશ્વદેવને પ્રણમીયે, સરસ્વતિ તું સમરથ,

થૂલિભદ્ર થૂણતાં થકાં, આપે સરસ અરથ.

૧

મુનિગુણ માંહિ હંસલો, મુનિગુણ-શોભાઠાર,

શીલવંત-શિરોમણિ, રચું રસવેલિ શ્રીકાર.

૨

અંત -

ઢાલ ૧૭મી. પીઢિજી તુમારે બોલડિયે - એ દેશી.

હું તો તત્ત્વદશાથી જગી પ્રાણુધાર પધારતે રે,

ભવભયભાવટ ભાંગી.

*

હર્ભાવતિમંડન દૂહવિહંડન, સાંભલ લોઢણ પાસ,

શીલભેદ સમકિતગુણ વર્ષ, શુદ્ધ તેરસ સીત માસ.

૧૦

શ્રી વિજયજિનેન્દ્ર સૂરીશ્વર રાજે, હર્ભાવતિ રહી ચોમાસ,

શા હેમા સુત માધવ વચને, રસવેલ રચી સુવિલાસ.

૧૧

કલ્પતરૂ પૂરે મનકામિ, રતનચિંતામણી પામિ,

શ્રી ગુલાલ વિષુધ સુપસાધ પામિ, માણિક્ય મહોદય કામિ. ૧૨

લણતાં ગુણતાં સવિ સાંભલતાં, સહની પૂરે આસ,

શ્રી ગુલાલ વિલુધ સુપસાઈ પાંમિ, આશ્લિક્ય લહે સુજસવિલાસ. ૧૩

(૧) સં.૧૮૮૨ આસો શુક્લ ૬ ભોમવાસરે લી. રત્નવિજયગણિ
રાજેન્દ્ર સત્ક લપીકૃત્વા દ્રાપરા મધ્યે ચોમાસું કૃત્વા લક્ષીત્વં શ્રી શાંતિનાથજી
પ્રસાદાત્ શ્રી સુમતિનાથ પ્રસાદાત્ પં. જયવિજય આત્માથે. પ.સં.૯-
૨૭, ચોપડી આકારે, પાદરા ભં. નં.૩૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૭૫-૭૬.]

૧૩૫૮. ગુમાનચંદ (ખ. નગરાજ-ખુશાલચંદશિ.)

(૪૬૫૬) કેશી ગૌતમ ચોઢાળિયું ૨.સં.૧૮૬૭ મા.શુ.૫ દશપુરમાં

(૧) આચાર્ય ખરતર ભંડાર વિકાનેર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૬.]

૧૩૫૯. અવિચલ

(૪૬૫૭) હુંઢક રાસ ૧૦૮ કડી લ.સં.૧૮૬૯ પહેલાં

આદિ-સરસતિ માત મયા કરી આપો અવિરલ વાંણ,

હુંઢ પવાડો ગાવતાં લહીએ કોડી કલ્યાણ,

અંત - એહવો પ્રભાવ જ દેખી નીકલી હુંઢીયારી સેખી,

કહે અવિચલ મનરંગ તુમે મ કરજો હુંઢપ્રસંગ. ૧૦૭

કલસ.

મ મ કરો હુંઢપ્રસંગ માંનવદેવ-નંદા મત કરો,

છહેલવ પરલવ ઉભય લવ જો સકલ સુખવાંછા કરો.

એ હુંઢ જસ્યે સુજસ થાસ્યે ગચ્છ ઇજ્જત ખાસજી,

શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રસાદ અવિચલ રચ્યો રાસ ઉલ્લાસજી.

(૧) લિ. સં.૧૮૬૯ આસો શુદ્ધ ૧૧ ગુરવાસરે લિ. રાજેન્દ્રવિજય-
ગણિ શિ. ચતુરવિજય શિ. લાલવિજય ચોખારી ગ્રામે. પ.સં.૪-૧૬, આ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૭૬-૭૭.]

૧૩૬૦. વિનયચંદ (શ્યામ ઋષિ-તારાચંદ-અનોપચંદશિ.)

(૪૬૫૮) મયજુરેહા ચોપાઈ ૬ ઢાળ ૨.સં.૧૮૭૦ અધિક માઘ ૧૩

જયપુર

આદિ- શ્રી સરસ્વત્યૈ નમઃ દૂઢા

આદિ ધરમધોરી પ્રથમ, રાજેશ્વર જિનરાય

- નમિ નાભેય અમેય ગુણ, કનક આભ સમ કાય. ૧
જૂવાખેલન માંસ મદ, વેશ્યા વિસન શિકાર
ચોરી પરનારીગમણ, એ સાતું વ્યસન નિવાર. ૨
છણ માંહિ મોટા પાપ એ, પરરમણીનો પ્યાર
છહેલેકિ અપજસ વધે, પરભવ નરગ મઝાર. ૩

અંત -

ઢાલ ૬

- એમ સીલવત ધારેજી, પાલે જે નિરતો
તે છે ધન સંસારેજી, પાલે છે ચરિતો. ૨૪

કલસ

- સિદ્ધાંતસાર વિચારસાગર લોકમે કારતિ ઘણી
સંવેગરંગ વિશેષ અંગે સાધુ સામ ઋષિ ગણી
તારાચંદ ગુણધર અનોખચંદજી સીસ એ
તસ ચરણસેવક વિનય જીજ્ઞાસે કરી ઢાલ જગીસ એ
સંવત અઢારે સય સિત્તર અધિક માલ તેરસી દિને
જયપુરે જિનવરને પ્રસાદે, સુણો લવિયણ છકે મને. ૧

(૧) પ.સં.૬, અભય. પો.૧૧ નં.૧૦૩૮.

(૪૬૫૯) મુલદ્રા ચોપાઈ ૫ ઢાળ લ.સં.૧૮૭૨ પહેલાં

આદિ -

દૂહા

- શિવદાયક લાયક સદા, કંચનવરણ સરીર
શાસણનાયક સિવમતિ, નમો નમો મહાવીર. ૧

અંત -

કલસ

- ગુણગણાલંકૃત હરણ દુરમતિ શ્રી આચાર્ય સામ
તસ ચરણસેવા તારાચંદજી, કરી અતિ અભિરામ
અનોખચંદજી તાસ સિધ્ધ આદરી આણુંદ ધરી
તસ ચરણસેવક કવિ વિનયચંદ, ઢાલ પાંચુ એ કરી.

(૧) સં.૧૮૭૨ શ્રા.શુ.૫, પ.સં.૩-૧૮, કુશલ. પો.૨૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૦૮ તથા ૧૫૪૮-૪૯. ત્યાં પહેલાં કવિને સાધુસોમ-પ્રશિષ્ય કહેલા તે પછીથી કૃતિનો ભાગ મળતાં સુધાયુ" છે પણ 'વિનય'નું 'વિનયચંદ' કરવાનું રહી ગયેલું, જે અહીં ક્યુ" છે.]

૧૩૬૧. શિવચંદ (ખ. ક્ષેમકીર્તિશાખા રૂપચંદ-પુણ્યશીલ-સમયસુંદરશિ.)

(૪૬૬૦) નંદીધર પૂજા

(૧) પ.સં.૧૪, દાન. પો.૭૫.

(૪૬૬૧) વીશ સ્થાનક પૂજા સં.૧૮૭૧ ભા.વ.૧૦ અજમગંજ

(૧) સં.૧૮૫૭ કા.વ.૭ વીકાનેર મધ્યે મહાત્મા હીરાલાલ લિ. પ.સં.૨૦. દાન. પો.૭૫. (૨) શિવચંદ લિ. અખીર. પો.૧૮.

(૪૬૬૨) ૨૧ પ્રકારી પૂજા (એકવિંશતિ વિધાન જિનેન્દ્ર પૂજા)

૨.સં.૧૮૭૮ માધ શુ.પ રવિ

આદિ - દોષક (ફૂલા).

મંગલ હરિચંદન રચિર, નંદન વિપિત ઉદાર,

વામાનંદન-પદ-પદમ, વંદન કરિ જયકાર. ૧

પ્રવચનમૈં પ્રભુની કહી, એ ઈકવીસ પ્રકાર,

પૂજા હિત સુખ ખેમ શિવપદ કરણી મનુહાર. ૨

અંત - રાગ ધન્યાસિરી, તેજ તરણિ સુખ રાગે એ ચાલ.

જિનજીકો સુરપતિ ગુણ ગાવૈ,

જે ઈકવીસ ભેદ જિનપૂજા, કરઈ કરાવે ભાવૈ. ૧

તે જન સકલ દુરિત આરિ હરી કરી, તીર્થ કર પદ પાવૈ. ૧

વરસ નાગ રિષી વસુ ધરણી મિત, સકલ સંધ સુખ પાવૈ,

માધ માસ સિત પંચમિ દિનકર, વાસર સહુ દિન રાવૈ. ૨

શ્રી જિનચંદ્રસૂરિ ખરતારપતિ, પટનમન્તરણિ કહાવૈ,

શ્રી જિનહરપસૂરિ સૂરીસર, વિજયમાન વડાવૈ. ૩

ક્ષેમકીર્તિશાખા મંડનવર, મહોવગ્રાયપદ ચાવૈ,

રૂપચંદ્ર વાદીન્દ્ર બિરદધર, જસુ જુણિયલ ગુણ ગાવૈ. ૪

તસુ વિનય વાચકવરપદધર, પુણ્યશીલ શુભ ભાવૈ,

સમયસુંદરગણિ તસુ પદપંકજ, સેવત ભમર કહાવૈ. ૫

સમરણુ કરિ જિન ગુરૂકો વલિ, તસુ ચરમકમલ સુપસાવૈ,

પૂજા રમી પાઠક શિવચંદ્ર, પરમાનંદ વધાવૈ. જિન. ૬

(૧) પ.સં.૯-૧૩, અતંત. ભં.૨. (૨) પ.સં.૮-૧૪, અતંત. ભં.૨.

(૩) સં.૧૯૪૯ ગાડરવાડે. પ.સં.૮, દાન. પો.૭૫. (૪) પ.સં.૨૫, કવિની ઋષિમંડલ પૂજા સહિત, અખીર. પો.૧૭.

(૪૬૬૩) + ઋષિમંડલ પૂજા અથવા ચતુર્વિંશતિ જિનપૂજા ર.સં.

૧૮૭૯ ખીળ આસો શુ.પ શનિ જયનગરમાં

આદિ - પ્રભુમી શ્રી પારસ વિમલ, ચરણકમલ સુખદાય,
 ઋષિમંડલ પૂજન રચું, વર વિધિયુત ચિત લાય. ૧
 નંદીશ્વર મંદિર ગિરૈ, શાશ્વત જિન મહારાજ,
 અરચે અડવિધ પૂજસૈ, જૈસે સહુ સુરરાય. ૨
 તિમ ચિત જિનપતિ ગણધરા, શ્રાવક સમકિતધાર,
 વિરચે જિન ઐવીસદ્ધા, અડવિધ પૂજ ઉદાર. ૩

અંત - રાગ તેજતરણિ સુખ રાજૈ એ ચાલ.
 ચરમ વીર જિનરાયા, હાં રે જિનરાયા, મેરે પ્રભુ ચરમ.
 સિદ્ધારથ-કુલ-મંદિર-ધજ સમ, ત્રિસલા જનની જાયા,
 નિરૂપમ સુંદર પ્રભુ દરસણતૈ, સકલ લોક સુખ પાયા હાં રે. મેરે. ૧
 વામ ચરણઅંશુષ્ઠ કરસતે, સુરગિરિવર કંપાયા,
 ઇંદ્રભૂતિ ગણધર મુનિજન સુરપતિ વંદિત પાયા હાં રે. મેરે. ૨
 વરતમાન સાસન સુખદાયા, ચિદાનંદધન કાયા,
 ચંદ્રકિરણગણ વિમલ રચિર શિવચંદ્રગણી ગુણ ગાયા. મેરે. ૩
 વરસ નંદ મુનિ નાગ ધરણિ મિતા, દ્વિતીયાશ્વિન મન લાયા,
 ધવલ પદ્મ પંચમી તિથિ શનિયુત, પુર જયનગર સુહાયા. મેરે. ૪
 શ્રી જિનહરપસૂરિ સૂરિસર, વર ખરતર ગછરાયા,
 ક્ષેમકાન્તિ શાખા-મૂષણ-મણિ, રૂપચંદ્ર ઉવઝાયા હાં રે. મેરે. ૫
 મહા પૂર્વ જસુ ભુરિ નરેશ્વર, વંદે પદ ઉલસાયા,
 તાસ સીસ વાયક પુણ્યશીલગણિ, તસુ શિષ નામ ધરાયા. ૬
 સમયસુંદર અનુગ્રહે ઋષિમંડલ, જિનકી સોલ સવાયા,
 પૂજ રચિ પાકક શિવચંદૈ, આનંદ સંધ વધાયા હાં રે. મેરે. ૭
 કાવ્ય

સલિલ અંદત પુષ્પ ફલનજૈ સુવિમલાક્ષત દીપ સુધૂપકૈ
 વિવિધ નવ્ય મધુ પ્રવરાલકૈ જિનમમીભિરહં વસુભિયંજૈ.
 ૐ હ્રીં શ્રીં પરમાત્મને અતંતાનંતજ્ઞાનશક્તયે જન્મજરામૃતયુતિવા-
 રણાય શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય અષ્ટદ્વયભિયંજનમહે સ્વાહા.

(૧) શ્રી કલકતા બિદરે. પ.સં.૯-૧૨, અનંત. લં.ર. (૨) પ.સં.
 ૧૪, જિ.ચા. પે.૮૭ નં.૨૩૪૧. (૩) પ.સં.૨૫, તેમાં ૨૧ પ્રકારી પૂજા

સહિત, અખીર. પો.૧૭.

પ્રકાશિત : ૧. ચોવીશી તથા વીશી સંગ્રહ, સા. પ્રેમચંદ દેવલ-
દાસ સંવત ૧૯૩૫ સને ૧૮૭૯ પૃ.૫૭૩થી ૫૮૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૩૦૬-૦૮.]

૧૩૬૨. દેવહર્ષ (ખ. કીર્તિરત્નસૂરિશાખા)

(૪૬૬૪) [+ પાટણ ગઝલ કડી ૧૩૩ લ.સં.૧૮૭૨ પહેલાં

આદિ - સરસ વચન ઘો સરસતી, પામી સુગર પસાય

વિધન-વ્યાધિ-ભવભયહરણ, વિમલજ્ઞાનવર-દાય. ૧

પરમશુદ્ધ પરગટ કવી, અર્જુવ જિમ ગંભીર

મેરી શુદ્ધ તિમ મંદ હે, જ્યું છીલરસરનીર. ૨

ખરી ધરા નવખંડમે, સત્તર સહસ્ત્ર શુજરાત

સંખલપુર રાણીરુવરી, મોટી ખેચર માત. ૩

અંત - ગાઇ ગઝલ ગુનમાલાક, ખોલ્યા સુજસકા તાલાક

ધરકે અક્ષર મન સુભધ્યાન, સુણતાં હોત નીત કલ્યાણ. ૧૩૨

સુણતાં નીત કલ્યાણ, દમે દુખદાલિદ્ર દુરે

પ્રણમો સદગુરુપાય, સદા મનવંચિત પૂરે

ખરતરગચ્છ-સિરતાજ, શ્રી જિતહર્ષસૂરિ ગુરુ રાજે

સેવે પવન છતી ગચ્છ સઘલાં સિર ગાજે

પાટણ જસ કીધો પ્રગટ, જિહાં પંચાસર ત્રિભુવનધણી

કવિ દેવહર્ષ મુખથી રટે, કુશલરંગ લીલા ઘણી. ૧૩૩

(૧) ઇતિશ્રી નરસમુદ્ર પાટણની ગઝલ સંપૂર્ણ સં.૧૮૭૨ મા.સુ.૧૦

ગુરુવાસરે લ. પ.સં.૫, અભય. નં.૧૬૯૬. (૨) ગા.૧૪૬, સં.૧૮૭૫

માહ વદિ ૪ લિ. પ.સં.૧૦, અભય. નં.૧૬૯૮. (૩) ગા.૧૪૧, પ.સં.૬,

અભય. નં.૧૬૯૭.

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. ભોગીલાલ જ. સંડેસરા, ફાથર્સ શુજરાતી
સભા ત્રિમાસિક, એપ્રિલ-સપ્ટે. ૧૯૪૮.]

(૪૬૬૫) [+ ડીસાની ગઝલ કડી ૧૨૦

આદિ - ચરણકમલ ગુરુ લાય ચિત, સળજનકું સુખદાય,

કે પ્રતિબોધી દહ કીયા, વિપુલ સુખ્યાન બતાય. ૧

*

ગઝલ

ગાઉં ગુણ દીસા ગુહિર, સીદ્ધ માતા સુધ થાંત,
સમરં દેવી અંબા સીદ્ધ, વિધત વિહાર દીયે ધન વૃદ્ધ. ૬
અંત - રૂપ વિચિત્ર છત્ર અડોલ, વાધે અધિક જસ અલોલ. ૧૧૯
કલશ. હપ્પંચ કવિત

સુણતાં મંગલમાલ દેવ કુસલગુરુ વંછિતદાતા
યુગલી ચોર મદ ચૂર મદા સુખ આપે સાતા
અંદ્રગચ્છ-સીરચંદ ગુરુ ગિજીવર્ષ સુરીસ્વર ગાળે
પ્રતપો દૂય જિમ પૂર, લજ્યાં સખ દાલિદ્ર લાળે
પુન્ય સુજસ કીધો પ્રગટ, જિહા સિદ્ધ અંબામાતા ધણી
કવિ દેવવર્ષ મુખથી કહે, દીયે સુજસ લીલા ધણી. ૧૨૦

(૧) પ.સં.૬, અલય. નં.૧૬૯૯.

[પ્રકાશિત : ૧. સં.પા. અગરચંદ નાહેટા, સ્વાધ્યાય પુ.૭ અં.૩.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૩૦૮ તથા ૧૫૪૯-૫૦.]

૧૩૬૩. કૃષ્ણવિજય

(૪૬૬૬) રાજુલ બારમાસ

(૧) પ.સં.૩, લીં.ભં. દા.૪૦ નં.૧૬૯૨. [લીં.હસચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૨૮૫.]

૧૩૬૪. અનોપચંદ્રશિ.

(૪૬૬૭) માનતુંગ માનવતી સંખંધ ચોપાઈ ર.સં.૧૮૭૨ મા. સુ.૧૩

જયતગર

(૧) સં.૧૮૮૦ કા.વ.૬ ચિકમપુર મધ્યે ઋ. નેમચંદન લિ. પ.સં.૬,
ચતુ. પો.૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૩૦૮.]

૧૩૬૫. જયરંગ (ખ. જિનચંદ્રસૂરિ-ક્ષમાસમુદ્ર-લાવકીર્તિ-
રત્નકુશલ-લાલચંદ-નેણુચંદ્રશિ.)

(૪૬૬૮) ભૃગુ પુરોહિત ચોપાઈ ર૩ દાળ ર.સં.૧૮૭૨ મધુમાસ કૃ.૯ લખમણપુરમાં

આદિ - વધમાન-જિનવરચરણ, નમું સદા ચિત લ્યાય

શ્રુતદેવી મન ધારકૈ, ગુરુકું સીસ નિમાય.

પદ જીવાને જિમ લીધો, તજ ઋધિ સંયમભાર

ગુણુ ગાવું તેહનાં સહી, કરું અરથ સુવિચાર. ૨
 ઉત્તમ જન ગુણુ ગાવતાં, પ્રગટૈ આતમભોધ
 અનુભવગુણુરસ ઉપજે, ઘટૈ માન અર ક્રોધ. ૩
 ઉત્તરાધ્યયનૈં જિમ કહ્યો, ચૌદમ અધ્યયન ભાણુ
 ભૂયુ પિરોહિત સંજમ લીધો, તેહ કહું ગુણુખાણુ. ૪

અંત -

હાલ ૨૩ ધન્યાસરી

ઇસ્વાગ-કુલ-કુમદ-વિકાસ કરંદા, સરદ પુનિમનો ચંદાળ
 લખમણપુર સદા સુખકંદા, રાજતિ શાંતિ જિનંદાળ. ૪
 તાસ પસાયે પરમ આનંદા, રાસ ભણ્યો સુખકંદાળ
 બુદ્ધત ખરતરગજ સુખકારી, મહિમા તાસ વધારીજ. ૫
 શ્રી જિનચંદ્રસૂરિ સુખદાઈ, પરતિખ સૂરપદ પાઈજ
 ક્ષમાસભુદ ભાવકીરતિ વાચક, રત્નકુશલ પાકક ગુણુ ગાઈજ. ૬
 સંસારભાવ અન્યત કર જાણ્યો, સંવેગપક્ષ મન આણ્યો
 વાચક લાલચંદ અવધારો, ચંપાપુર કીધો ઉદ્ધારોજ. ૭
 તાસ સીસ નેણુચંદ સુખલાધા, સૌભાગ્યસુંદર જગત-પ્રસિધાળ
 તાસ પ્રસાદે એ મેં કીધી, ચોખી રસાલી સંનિધિજ. ૮
 સંવત અઢારે બહેત્તર જાણ્યો, મધુ માસ તુ વખાણ્યોજ
 કૃષ્ણપક્ષ છે અતિ સુખદાઈ, નોમી તિથિ વરદાઈજ. ૯
 હાલ કહી તેવીસમી મન લાઈ, વાંચેજ્યો મન ભાઈજ
 પંડિતજન એને સુધ કરજ્યો મુજ પર મહર ધરજ્યોજ. ૧૦

*

કહઈ જયરંગ મન વચન કાયાયે, મિચ્છામી દુક્કડ થાસીજ
 આતમ નિરમલ મુજ હિસ થાસી, પાપ તિમ સહુ જસીજ. ૧૨
 કાંકરીયો-ગોત્રી સુખદાઈ, અગરમહલ વડદાઈજ
 તાસ પુત્ર વીનેશ્વરોજ, મનુલાલ વડભાગીજ. ૧૩
 તાસ પ્રેરણા સું મેં કીધી, ચોખી રંગરસભીનીજ
 શ્રી જિનધર્મ પસાયે લહસ્યાં, ઋદ્ધસમૃદ્ધમેં રહસ્યાંજ. ૧૪

(૧) સં.૧૮૭૩ કા.સુ.૪ જૃહસપતિવાર લિ. પં. સરપચંદ્રેણુ લખણેઉ
 મધ્યે સ[મ?]નુલાલસ્ય પઠનાર્થ-અં.૫૬૦, પ.સં.૧૯-૧૫, અભય. નં.૧૦૧૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૬ તથા ૧૫૫૯-૬૦. પહેલાં કૃતિની
 રચનાનો માસ ચૈત્ર દર્શાવેલો, પરંતુ પછીથી અંતભાગને આધારે મધુ-

માસ આપ્યો છે. મધુમાસ એટલે મહા તેમજ ચૈત્ર બન્ને થાય.]

૧૩૬૬. વિવેકવિજય (ત. વિજયદયાસૂરિ-મુક્તિવિજય-કુંગર-
વિજયશિ.)

(૪૬૬૯) + નવતત્ત્વ સ્તવન [અથવા રાસ] ઢાલ ૧૧ ર.સં.૧૮૭૨
વિજયાદશમી દમણમાં

આદિ -

દૂહા

સરસતીનેં પ્રણમુ સદા, વરદાતા નિતમેવ,	
મુઝ મુખ આવિ તુ વસે, કહં નિરંતર સેવ.	૧
આદીસ્વર અરિહંત નમું, યુગલાધર્મ-નીવાર,	
મહેદેવીસુત ચંદલો, એહી જ મુઝ આધાર.	૨
તાસ તણા પદયુગ નમી, વર્ણવું તત્ત્વવિચાર,	
ભવિષ્ય એક ચિત્તે કરી, નામ કહું હિતકાર.	૩
જીવ અજીવ પુન્ય પાપ જે, સંવર આસવ જેહે,	
નિર્જરા બંધ મોક્ષ જે, જિતજીએ ભાખ્યા જેહે.	૪

અંત -

કલસ

જગજંતુતારણુ કુખનિવારણુ આદિ જિતવર મેં યુદ્ધે,
સંવત અઢાર બહોત્તરા વધે^૯ ભવિક-હિત હેતે ભણ્યો.
દમણુ પુરવર વિજયદશમી આશિત માસ શુભ પક્ષ એ,
સુરસુવારે સુખ વધારે કહે કવિજન દક્ષ એ.
તપગચ્છ રાજે વડ દીવાજે, શ્રી વિજયદયા સૂરીસર,
તસ ચરણુ સેવે મુક્તિવિજય ભવિકજનમનસુખકર.
તસ સીસ સુંદર ગુણપુરંદર પંડિત કુંગર મુણીંદ એ,
તસ સીસ સેવક ભણે^૯ ભાવે^૯ વિવેક લહે^૯ આણુંદ એ.

(૧) સુરત બંદરે ધરમનાથજી પ્રસાદાત્. પ.સં.૮-૧૬, ના.ભં. (૨)
સં.૧૯૩૮ ચૈ.શુ.૧૧ તિર્થમાંશુવાસરે. લિ. ભોજક ધરનાથંદ ભાઈચંદ
શ્રીકૃષ્ણ વલ્લભિકાપુર નગરે. પ.સં.૭-૧૨, જશ.સં. નં.૩૨૭. [મુપુગૂહ-
સૂચી, હેનૈતાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૪૬).]

[પ્રકાશિત : ૧. કર્મનિર્જરા સત્યા સ્તવન સંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૨૮૫-૮૬.]

૧૩૬૭. સૌભાગ્યસાગર (મહિમાસાગરશિ.)

(૪૬૭૦) + જંબૂકુમાર ચોદાગિયુ^૯ ૨.સં.૧૮૭૩ પાટણ

પ્રકાશિત : ૧. સ.લી.મા. પૃ.૩૧૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૮૮.]

૧૩૬૮. ઉત્તમવિજય (ત. વિમલવિજય-શુભવિજય-હિતવિજય
-માણિક્યવિજય-ધનવિજય-ગૌતમવિજય-ખુશાલવિજયશિ.)

(૪૬૭૧) [+] રહનેમિ રાજિમતી ચોક ૪ ઠડીના ૪ ચોક ૨.સં.૧૮૭૫
કા.શુ.૧૨ રવિ

આદિ - એક દિવસ વસે રહનેમિ રહિયો છે કાઉસગધ્યાને.

અંત - સંવત ૫૨૫૦તર અઢારે, કાર્તિક શુદ્ધ ૩૧ રવીવારે.

ચિત ચોક એ ચાર ધારે.

૩ પ્ર.

ગુર ગૌતમ નામે તસ પાયા, તસ શિષ્ય ખુશાલવિજય ભાયા

તસ સીસે ઉત્તમ ગુણ ગાયા.

૪ પ્ર.

(૧) સં.૧૮૭૮ ચૈત્ર વદ ૯ લિખતુ રાજંદ્ર મુનિ ઉત્તમવજ્રેણ લખતુ.
ગામ થરાદ મધ્યે આવલ મધ્યે ગોલમે રહ છે. શ્રી તપાગઠે અરધોઅરધ.
પ.સં.૧-૧૩, મારી પાસે.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સંજ્ઞાયમાલા ભા.૧ (બાલાભાઈ).]

(૪૬૭૨) ધનપાળ શીલવતીના રાસ ૪ ઉલ્લાસ ૭૦ હાળ ૨.સં.૧૮૭૮
માગશર ૫ સોમ પેથાપુરમાં

આદિ -- શ્રી વિભુ પદરજ વર્ણને, હોવે ઢોક સમાન

ત્રિદશા સુર સ્તવે જોડને, મૂંઝી અલગૂં માન.

૧

અવિનાસી અક્ષય સ્થિતી, નિરાકાર નિરૂપાધિ

અકલ અરૂપ આનંદમર્ઠ, અવ્યય અવ્યાયાધિ.

૨

છે રૂપી અર્હન સદા નહિ સ્વયંભુ નિરૂપ

નિકટ શંભુ નવિ કો લહે, જ્યુ દગ કણુસ્વરૂપ.

૩

અધ્યાતમઆવાસમે, અનુભવગોપ અલક્ષ્ય,

શ્રુતનેત્રે કરી નિરૂપીષ્ઠ તો તિહાં રૂપ પ્રતક્ષ્ય.

૪

(પાનાની એક ઢોરે ઉમેયુ છે ને અનુભવની વ્યાખ્યા આપી છે :

વસ્તુ વિચારત ધ્યાવતે મન પાવે વિશ્રામ

રસ સ્વાદત સુખ ઉપજે અનુભૌં યાકો નામ.

૧

અનુભવ ચિંતામનિરતન, અનુભૌં હેં રસકૃપ,

અનુભૌં મારગ મોખકો, અનુભૌં મોક્ષસરૂપ.

૨)

હું તસ રૂપને ઓલખી, પ્રણમું પદ ચીત લાય,
આપે જિમ ઉત્તમ મતી, મૂઝ મનવંછીત થાય. ૫
ગૂરુગુણમબ્ધી ગહન ભર્યો, તર્યો ન બધાં તેહ,
ગૂરુ પરઉપગારી કહ્યો જિમ જગભાસ્કર મેહ. ૬
ગૂરુત્વ સકલંક કિમ, ખીણો ઝિણો ચંદ,
ગૂરુ નીધી શશી અકલંક દ્યુતિ, તજે કુંભતોલ્લસ કંદ. ૭
(પતની નીચે ગુરુને માટે સવૈયો ટાંક્યો છે :

જ્ઞાનકો ઉબગર સડજ સુખસાગર સુચન-રતનાગર વૈરાગરસભર્યો હે
સરનકી રીતિ હરે મરનકો ભય ન કરે કરન સૌ પીઠ દેત ચરન
અનુસર્યો હે
ધરમકો મંડન ભરમકો વિહંડન પરમ નર મધ્યે કે કરમ સૌં લર્યો હે
અર્ધસા મુનિરાજ બુઅલોકમે વિરાજમાન નિરખી બનારસી
નમસ્કાર કર્યો હે. ૧)

પિપાક્ષિકા તણને કર્યો, મયગલ મતંગ જોણુ,
તે ગૂરુગુણ કિમ વીસરે, ત્રિકરણુ પ્રણમું તેણુ. ૮
શારદમૂખ શારદ શશી, સંપૂરણુ સુવિશાલ,
કર વિણુ શ્રુત ધારણી, આશન બસ મરાલ. ૯
હસન અનાર પ્રવાલ અધર, ધનૂહ જિસ્યો ભૂવક,
કટી તટી લંકે કેશરી, મુગ દગ વક મયંક. ૧૦
તે ત્રિપુરા સમરું સદા, વેદ વક ધુઆ સત્ય,
જડ ઉદ્ધત ફેડણુ રવી, કરું પ્રથમ પાણિપત્ય. ૧૧
તૂઝ ગુણરૂપમંદિર તણો, કૂંણુ નર પાંમે પાર,
મૂઝ મતી માક્ષિક માતણ, સહી કરજ્યો ઠરી સાર. ૧૨
માતા મૂઝ કરંણુ કરી, આપે વચનવિલાશ,
હું તાહરે આધારથી, રચું રશીક એ રાસ. ૧૩
શીલોપરિ સંબંધ અથ, કહીસ પ્રમાદ નિવારિ,
શીલ થકા કેષ નર તર્યા, પાંખ્યા નીલવતી ઠારિ. ૧૪
શીયલ પસાઈ સુખ લલાં, શીલવતી ધનપાલ,
તે સાંભળ્યો રશીક જન, કવીજન વચન રશાલ. ૧૫

(પાનાંની ઉપર નીચેના સવૈયો ઉમેર્યો છે :

જેસે કાઉ મૂરપ મહાસમુદ્ર તરવેકું બુબાનિ સૌં ઉદ્ધિત ભર્યો હે

તજિ નાવરો,
 નેસેં ગિરિ ઉપર વિરસ ફલ તોરિવેંકું આંવત પુરૂષ કોઠિ
 ભમંગે ઉતાવરો,
 નેસેં જલકૂંડમેં નિરખી સસીપ્રતિબિંબ તોઢે ગહિવેંકું કર નિચો
 કરે બાવરો,
 તેસેં મેં અલપબુદ્ધિ રાસકો આરંભ કીનો ચુંણિ મોહિ હસેંગે
 કહેંગે કોઠિ ડાબરો. ૧)

અર્થ - હાલ ધન્યાસી તથા રાંમત માટેં બોલડીઈ રે કાંઈ પરધર રમવા
 બઈજી એ દેશી.

એહવા સાંભળી શીયલ તણા ચુંણ, ધરબ્યો શીયલ સનેહાજી
 દંપતિ શીલ તણેં સુપશાયેં, પામ્યા અવિચલ ગેહાજી.

શીયલ ભવિજન સુધૂં પાલો દાલો વિષયવિકારજી. ૧

એ ધનપાલનું ચરીત્ર સુંણીને શીલ તણે અપ કરબ્યોજી,
 સદચરનો તુમેં હીયડા માંહે, વચન ભલી પરિં ધરબ્યોજી. શી. ૨
 શીયલ થકી બહુ નર સુખ પામ્યા, ભવોદધી પાર ઉતરિયાજી,
 જગપતી નરપતી ચક્રી દુઆ, શીયલેં શીવપદ વરિયાજી. શી. ૩
 એ સંસારની અથિર સગાઈ, તપ જપ વ્રત ઉદરિઈજી,
 તો ધનપાલ નેં શીલવતી પરિં, સંહેંજેં શીવસુખ વરિઈજી. ૪
 મેં ધનપાલ શીયલચુંણ ગાઈ, દસના પાવન કીધીજી,
 કરિ ઉઘમ શીયલ દહ કરવા, ભવિકનેં શીક્ષા દીધીજી. શી. ૫
 કવી સદ્ભલી કોઈ ચરીત્ર સુંણીનેં મુઝ લાસી મત કરબ્યોજી,
 અઘટિત પદ હોય તો શદ્ધ કરબ્યો, મુઝ ઉપર હિત ધરબ્યોજી. ૬
 શ્રી તપગજ લઘુપોષધ નાયક, આણુંદસોમ સુરિરયાજી,
 રવી જિમ તેજ પ્રતાપેં પ્રતપેં, દિનદિન તેજ સવાયાજી. શી. ૭
 તાસ તણી આજ્ઞા શિર ધારી, આણી ઉલટ અંગેંજી,
 કરી પેથાપુરમાં ચોમાસું રાસ રબ્યો મનરંગેજી. શી. ૮
 જે ભવિ સુંણસ્યેં ભણસ્યેં ગણસ્યેં, તસ ધરિ મંગલમાલાજી,
 દિનદિન સદ્ભલી સંપત્તિ મલસ્યેં, વધસ્યેં મુજસ રસાલાજી. શી. ૯
 પંડિત મોહિ શીરોમણિ ચૂંદર, વિમલવિનય ઉવજાયાજી,
 શીબ્ય તાસ શ્રી શુભવિનય ગુર, વાયકબિરદ ધરાયાજી. શી. ૧૦
 તાસ શીબ્ય શ્રી હીતવિનયગણી, ગુર ગુણ માંહે ગીર્યાજી

શ્રી માણિક્યવિજય સીસ તેહના, તે પણ ગુંથમણીદરિઆળ. ૧૧
તસ સીસ ધનવિજય ગુંથસાગર, શ્રુતઆગર સીસ તેહનાળ,
ગૌતમવિજય ગુર ગુણવંતા, ગુંથમણી પાર ન જેહનાળ. શી. ૧૨
તસ પદસેવક હેમવિજય વર, કમલાકીર્તિ કમાયાળ,
તસ લઘુમાંધવ ગુણનીધી ગિરઆ, ખુસાલવિજય ગુરારાળ. ૧૩
તેહને ખાલકે ઉત્તમવિજયે, સુંદર સીતર ઢાલેળ
ગાયો રાસ અધિક રસ આંણી, જોઈ ચરીત રસાલેળ. શી. ૧૪
આછુંઅધિક જે કહેવાયું, મીથ્યા દ્વંદ્વ તેહળ
ચંદ્રાતપ લગે રસ એ રહિજ્યો, લાવિ સુંલજ્યો ધરી નેહળ. ૧૫
સંવત નજ સુની અહી વિધુ વરસે મૃગશિર માસ સોહાયોળ
તિથી પંચમી શીતવાર વિરોચન વિજય મુહૂર્ત મન લાયોળ. ૧૬
ગોથો અઠવાવીસ પ્રથમેકાદશ બિહું ત્રિહું સોલ પ્રમાણુળ
ચાર ખંડ સાંભલિને શ્રોતા, કવિનાં કરજ્યો વખાણુળ. શી. ૧૭
વિકતા જે વરણવીને કહેસ્યે, હિત ધરી શ્રોતા સુણસ્યેળ
તો રસ ઉપજસ્યે સહિજનને, શીયલ તણા ગુંથ ગુંથસ્યેળ. શી. ૧૮
હોસ્યે ધરધર મંગલમાલા, સુણતાં રાસ ઉલ્લાસળ

ધણ કણ કંચણ લીલા લચ્છી, ઉત્તમવિજય વિલાશળ. શી. ૧૯

(૧) ઇતિશ્રી ધનપાલચરિત્રે પ્રાકૃતયંધે ધનપાલવિદ્યાપ્રાપણુ, શીલ-
વતીમલણ નિજગૃહમાગતા શ્રેષ્ઠપદપ્રાપ્તા માતૃપિતૃસંયમગ્રહણુ ગુણમંજરિ-
પૂત્રજન્મ ધનપાલનૃત્યપેખણુ વૈરાગ્યપ્રાપ્ત ગુરપાશ્વે પૂર્વભવજવણુ યુવત્યૌ
સંગેત સંયમગ્રહણુપવણુપદપ્રાપ્તઃ એતેન સંબંધે વય ચતુર્થોદલાસ
સંપૂર્ણમ્. સંવત ૧૮૭૮ના વર્ષે શાકે ૧૭૪૩ના પ્રવર્તમાને માસોત્તમ
માસે શુક્લપક્ષે તિથી દ્વિતીયાયાં તરણીવાસરે ક્ષિપિકૃતો પં. ઉત્તમવિજય
શ્રી પેથાપુરે શુભ ભવતુ કલ્યાણમસ્તુ શ્રીરસ્તુ શ્રી સુવિધીનાથ પ્રશાદાત
કલ્યાણા. પ.સં.૮૭-૧૪, અનંત.ભં. (આ કવિની પોતાની હસ્તલિખિત
પ્રથમ પ્રતિ સુધારાવધારાવાળી છે.)

(૪૬૭૩) હૂંઢક રાસ [અથવા લુપ્પકલોપક તપગચ્છ જ્યોત્પત્તિવર્ણન
રાસ] ૭ ઢાળ ૨.સં.૧૮૭૮ પોષ શુદ્ધ ૧૩ રાધનપુરમાં

આદિ - વેગલો રહેને તુ ગોવાલિયા વાટે જે વનમાલી રે, અથવા ઉંચી
માધવજીની પીપલી રે, નીચા માધવજીના નેવ વાલ્હા - એ દેશી.
સરસતીચરણ નમિ કરી કહેસ્યું, હૂંઢકધર્મ અધાર રે,

ધર્મવંતા ધરેં ધાન ભરે છે, હુંડા ખાવે ઢોર રે. ૧
 ગુર્યાણા જે સિર ધારે, લગેં ન હુંડક પાસ રે,
 અમૃત ભોજન કષ્ટુચ ન ખાવે, ચ્યાર દિવસ નિધાસ રે. ૨
 અંત - દાલ ૭ કલસ. વાંસળી કિહાં વિસારી રે, સાચું ખોલો સાંભળીયા
 - એ દેશી.

ઈમ જૈન ધરમનેં ગાયો રે,
 જૈન ધરમ જગમાં રૂઠો રે, નવ નિધિ કદિ ધર પાયો રે,
 જિનપ્રતિમા જિનવર સરખી રે, જેં સઘલે સિદ્ધાંતે પરખી રે. ૧
 જિનપૂજના કલ જેલવા રે, જે પ્રતિમાપૂજનકલ તેલવા રે,
 તિલે પ્રતિમાલોપક નિધા રે, પ્રતિમાપૂજક પિણુ વંદા રે. ૨
 જૈન હક વસ્તુ લહીયે રે, નંદા તેલની નવિ કહીયે રે,
 અમદાવાદ સહર મઝાર રે, સહ ચઢવા હુતા દરબાર રે. ૩
 કયોં ન્યાય અદાલિત માથેં રે, ત્યારેં અમે ગયાતા ફૂસાથે રે,
 ત્યારે હુંડ સત્તાથી ભાગ્યા રે, જૈન શાસન ડંકા વાગ્યા રે. ૪
 એ વાતાં નિજરે દીઠી રે, જૈન હીયડામાં લાગી મીઠી રે,
 જવ ઝાઝા વરસ તે થાયેં રે, તખ કાંઈક વિશરી જાયે રે. ૫
 પછે કાંઈક નર પુછાયે રે, આકું અવલો ખોલાયેં રે,
 જૂઠાખોલા કરી જગાયે રે, હુનિયાં નવ જીતી જાયે રે. ૬
 અંગ ચોથું સમવાય રે, અમે જુહું નહિ કહીવાય રે,
 આટામાં લૂણુ સમાયે રે, જિનશાસન ફરસી થાયે રે. ૭
 સાચા ખોલા મુનિરાય રે,
 જે મૃગતૃણાજલ ધાયે રે, તે આપમતી કહેવાયેં રે. ૮
 અવિલંબ્યા ગુર પાયેં રે, સાચું સોનો કસાયે રે.
 સાચી વાતાં અમેહિં ભાખી રે, લોક હજારે સાખી રે. ૯
 અઢાર અકચોત્તર વરસે શુદ્ધિ પોષના તેરસ દિવસેં રે,
 કુમલિને શિક્ષા પિણુ દીધી રે, તવ રાસની રચના કીધી રે. ૧૦
 રાધનપુરના સહવાસી રે, તપગજ કેરા ચોમાસી રે,
 ખુસ્યાલવિજયનો સીસ રે, કહે ઉત્તમવિજય જગીસ રે. ૧૧
 જે રસભર એહને ગાસ્યે રે, સૌભાગ્ય અખંડિત થાસ્યે રે,
 સાંભલસ્યે રાસ રસીલા રે, તે લહિસ્યે અવિચલ લીલા રે. ૧૨
 (૧) સંવત ૧૮૮૧ વરષે માક્ષર વદ ૪ દિને લખીતં ભાષ અખે-

ચંદ લખુ ખું ભાઈ કતેભાઇ લખાવ્યું છે. વડોદરા મધ્યે પટોલી પોલ મધે. પ.સં.૬-૧૪, પ્ર.કા.ભં. નં.૩૧. (૨) સંવત્ ૧૮૮૦ માધ માસે કૃષ્ણપક્ષે ૫ દિવસે સુગંધ અંદરે સકલપંડિતશિરોમણી પં. શ્રી ભક્તિ-ચંદ્રગણી તત્તસીખ્ય પં. શ્રી ઉદયચંદ્રગણી તત્તસીખ્ય પં. શ્રી ઉત્તમચંદ્રગણી તત્તસીખ્ય પં. શ્રી શિવચંદ લખી. મુની કધીચંદ્ર અર્થે શ્રી વિજય-જૈનેન્દ્રસુરી રાજ્યે તપાગજી. પ.સં.૮-૧૧, વડાચૌટા ઉ. સુરત પો. નં.૮૮. (૩) લિ. સં.૧૮૮૧, પ.સં.૫, લીં.ભં. નં.૧૭૮૭. (૪) પ.સં.૪-૧૬, મો.સં.લા. (૫) સંવત્ ૧૮૭૮ના વર્ષે કાલ્યુન માસે શુકલપક્ષે ૫થી વાર બુધે લખિતં. પ.સં.૬-૧૩, વિ.ને.ભં. નં.૩૩૧૮. (૬) ઇતિ લૂંપકલોપક જિનશાસનજ્યોત્પતિ શુભં લવતુ. જગાણા લખીતં ગોરજી રાધવજી સંવત ૧૮૭૬ આસો શુદ્ધિ ૧૦ શુક્ર. પ.સં.૭-૧૨, ગો.ના. (૭) લ. પ્રતાપવજે શ્રી ડીસા નથે શ્લોક ૧૭૦. પ.સં.૮-૧૧, ડા.અ.ભં. પાલજીપુર દા.૩૬. [લીંહસૂચી, હેજૈસૂચિ ભા.૧ (૫.૫૦૧).]

(૪૬૭૪) સિદ્ધાચલ સિદ્ધવેલિ ૧૩ હાલ ૨.સં.૧૮૮૫ કાર્તિક શુ.૧૫ પેથાપુર

આદિ - શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથાય નમઃ શ્રી સિદ્ધાદ્રિ નમઃ. દુહા

પાસ તણા પદકજ નમી, સમરી શારદ માય,	
વિમલાચલગુણ વરણ્યું, સાંભલતાં સુખ થાય.	૧
પુણ્યે નરભવ પામિને, જે કરે તીરથબ્રત,	
તસ પદતલ પાવન હુવે, નામે નિરમલ ગાત્ર.	૨
અરણ્ય અષ્ટાષ્ટ સમેત, સહુ તીરથ સુખકાર,	
ભુવિ ભામિનિ તિલ સારિખો, સિદ્ધાચલ શ્રીકાર.	૩
કાર્તિકી પુન્નિમે પ્રણમતાં, પાતિક દૂર પુલાય,	
ઇતિ ઉપદ્રવભય મિટે, સુખસંપદ ધરિ થાય.	૪

અંત -

હાલ ૧૩

ગાયો ઇમ જ્યોતિરેષ જગદીશ અલખેલો આદેસરૂ,
આતંદ ધર હોવે અહનીસ, ખિજમત તુઝ ખેમંકરૂ રે.

*

ગાયો ગિરિ ઇક્ષુ વંશી ઇશ હાલો તેર કરી તાજ રે,
અઢાર પંચ્યાસિઈ કારતિક માસ, રૂડી પુન્નિમે દિલ રાજ રે. ૮
લઘુ પોપધશાલે સુવિશાલ, રહિ પેથાપુર ચોમાસે રે,

ગિરિગુણ ગાયા રંગરસાલ, સુણુંતા સંધને સુખ ધાસે રે. ૯
 શ્રી વિજે'મલસૂરી પરિવાર, વિમલવિજયગણિ ઉવઝાયા રે,
 તસ સિસ વાચકપદના ધાર, શ્રી શુભવિજય ગુરુરાયા રે. ૧૦
 શ્રી હિતવિજયગણી તસ સીસ, માણિક્યવિજય ગુણે' ગાજે રે,
 તેહના ધનવિજય ધનધસ, ગૌતમવિજય ગુરુ રાજે રે. ૧૧
 સીસ ખુશાલવિજય ગુરુ ખે'મ, ગુણનિધિ ગુરુનો સુપસાયો રે,
 ઘર ખેઠાં હોજ્યો ફલ ઇમ, ઉત્તમવિજયે' ગિરિ ગાયો રે. ૧૨

(૧) પ.સં.૯-૧૧, મુક્તિ. વડોદરા નં.૨૪૧૧.

(૪૬૭૫) [+] નેમિનાથ રસવેલી ર.સં.૧૮૮૯ કા.શુ.૭

નેમરાજુલવિષયની આ કૃતિ શૃંગારરસમય છે.

આદિ-મારે ધરિ આવજ્યો રે રસિયા, તમે મારા હૃદયકમલમાં વસિયા
 એ દેશી.

સુખકર સરસતી માતા વંદૂ વાણી દોલતિદાતા,
 ગૌતમ ગુરુને' રે વંદી રચસ્યુ રસવેલી રસકંદી. ૧
 રસિયા સુણજ્યો રે રંગે, સુણતાં આણુંદ આવે અંજે. રસિયા. આંકણી.
 શૌરીપુરનો રે સ્વામી, નરપતિ સમુદ્રવિજય વડનામી,
 રાણી શિવાદેવી રાજે, ગિરુઓ નેમિકુમર ગુણ ગાજે. ૨ રસિયા.
 અંત - રસ માંહે' વિરસ ન વરણીયે', એ વરણુનતૌ વિવહાર રે,
 સાકરમાં ખાર ન નાંખીયે', સમઝે તે જાણુ સંસાર રે. ૧૧ ર.
 તેણે' રાજુલવિરહવિલાપ તે', નધિ વરણુવ્યા રસવેલિ માટે રે,
 લિહાં કાંટા કાંઈ ન નાંખીયે', ફલે કલિ કમલ જિણિ વાટે રે ૧૨ ર.
 ધરમનિદા ને' ભેદ પંકિતનો નિદ્રાછેદક નિરધાર રે,
 સુકથા-ભંગી ગુરુ દેવીયૌ પાંચ મધ્યમ શાસ્ત્ર મઝાર રે ૧૩ ર.
 મે' રાસ રચ્યો રસવેલિનો, રસશાસ્ત્રને' નયણે નિહાલી રે,
 કયુ' રસમય સાસ્ત્ર એ રચકુ' વાલું, જે ધરિ નીત્ય દિવાલી રે.
 ૧૪ ર.

અઠાર તત્ત્વાસિયૈ નેકથી, કાગુણુ શુદ્ધિ સાતિમે' સાચી રે,
 કહે' ઉત્તમવિજય ખુસાંહનો, રઢીયાલા રસમાં રાચી રે. ૧૫
 રૂડી રસવેલે' રસિયા રમૌ.

(૧) પ.સં.૧૧-૧૨, વિજયપુર જૈન જ્ઞાનમંદિર નં.૬૪૦. (૨) છતિશ્રી
 નેમનાથસ્થ રસવેલી લિખિત' ઉત્તમવિજયગણિના. સંવત ૧૮૯૧ના વર્ષે

પૌષ વદી ૧ દિને રાજનગરે સામલાજીની પોલી મધ્યે શ્રીમત્પ્રાગ્ગચ્છનભે નભોમણિ લઘુ પૌષધશાલીય સુરિ સોમમોદદઃ આણુંદઃ તન્નિભ્ય લાનુદય-સોમસુરિભિઃ લિપિકૃતાયં સુગમાર્થં સિદ્ધયે, સ્વકૃતં સ્વલિખિતં સુધિભિઃ નેભ્યં વાચનીયમ્. ૧૮૯૪ના આશ્વિન શુદ્ધ ૧૩. (૧૮૯૩) [મુપુગૂડસૂચી.]

પ્રકાશિતઃ ૧. પ્રકા. કર્તાના પ્રશિષ્ય પંન્યાસ અમૃતવિજયજી રત્ન-વિજયજી, વિ.સં.૧૯૪૨માં મામાની હવેલી મધ્યે લિમિટેડ પ્રેસમાં છપાવી છે. પૃષ્ઠ ૨૪.

(૪૬૭૬) નામ રાજમતી સ્નેહવેલ ૧૫ હાલ [૨.સં.૧૮૭૬ આસો ૫ સુગુવાર]

આમાં ૫૬૨ તિથિ, બારમાસનું પથ્થ વર્ણન છે. દેશીઓ તત્કાલીન જોનેતર પદોની છે. જેવી કે ૧ ગોકુલ મથુરા રે વાલ્હા, ૨ વાલાજી રે ચંદ્રાવનને ચોક જં વેલા પધારજો રે લોહ, ૩ સખી આનંદે આદીતવાર સહિયર કહ્ જં રે (પા. સમોસર્યા જિનરાય). ૪ મારો વાલો દરીયાપાર મોરલી વાગે છે (પા. મારો વહાલો છે દરિયાપાર મનકું માન્યું છે), ૫ ગોકુલની ગોવાલાણી મહી વેચવા ચાલી, ૬ તુંમે ઓરાને આવો રે કહ્ એક વાતલાડી, ૭ રાજકુલે રચા રાજકુમાર વર પાતલીયાજી (પા. જોછ જોછ રે જોગ તણી દશા અલ્પમેલાજી), ૮ મેં તો કુખના કુંગર ડોળ્યા રે નાથ અમારા નિયુણા છે નિશનેહી, ૯ આવા હરિ લાસરીયા વાલ્હા (પા. ઓધવજી નહિ રે ઘટે એહવું), ૧૦ રઘુવ ત રામ હૃદયમાં રહેજો રે, ૧૧ હમરો મરૂઓ ગુલતારિ ગુલારો રે વાલાજી, ૧૨ તખત ખેઠા કેસરી-યાજી સોહો, ૧૩ દેશી લાવણીની, ૧૪ હાં રે છમાં સું બસ્યે તારે, મોહન-રાય મહી હલસ્યે માહરે, ૧૫ સુંને ઝાલિ જશોદાના છધ્યે રે (પા. સામલીયાજી).

આદિ -

દૂહા.

શ્રી શંખેશ્વર પાસજી, હરી જરા હરનાર,	
તસ પ્રણયું પ્રેમે કરી, શિવ-મણી-ઉરડાર.	૧
સરસ વચનદાયક સદા, ભગવતિ લાસતી જેહ,	
શબ્દોદયિ-તારણ તરી, તે ત્રિપુરા પ્રણમેહ.	૨
શરણુમણીજારાવલિ, ધરિઈ ઋદ્ય મઝાર,	
જસ મોટો ઉપગાર છે, પ્રણયુ વારોવાર.	૩

શ્રી નેત્રીસ્વરની રચું, સ્નેહવેલ સુખકાર,
વચન કુલ છે જેહનાં, શિવ ફલ છે શ્રીકાર. ૪
સાંભળી સજ્જન સુખ લહે, દુરજન મન ડોલાય,
વધુ વધે પયપાનથી, અહિ વિષ અધિકો થાય. ૫
એહ કથા કહેતાં થકાં, ઉપજે નવ-નવ બુધ,
ધનથી તર વિકસે જીવ્યો, ફલ-ફલનકી વૃદ્ધ. ૬
ભવિષ્ય ભાવ ધરિ કરી, સુણજે બહુ સુખ થાય,
ધમ ઉત્તમવચન કરી, કહેશું સુણજ્યો ભાય. ૭

અંત - હાલ ૧૫. મુને આલિ જસોદાનેં છધયે ર - એ દેશી.
રાજુલ જિત પાસે જાય રે, જઈ વંદે જિનના પાય રે,

*

અહિ મહી લોજન દધિ (લોજન દધિ અહિ મહિ) જેહ રે,
સંવત સંવચ્છર એહ રે,
રીજ આશિન નેં ભગુવાર રે, તીથી પંચમી ગ્રહી સુવિચાર રે. ૧૧
હાલ પતર કરી એ ગાયો રે, સહી શાસ્ત્રની સાખેં ધાયો રે,
જેહ હોય ગુણી મહાબુદ્ધિ રે, તેહ વાંચીને કરજે સુધ રે. ૧૨
ગુરુ શ્રી જૌતમવિજયજી રે, જેહને સંદેહગાંઠિનેં ભંજી રે,
પાટે હેમવિજયજી રંજી રે, તસ ભાઈ ખુશાલવિજયજી રે. ૧૩
તસ ચિજ્ય તે ઉત્તમ બોલે રે, નહિ નેમ સમો યુગ તોલે રે,
સ્નેહ એક પખો છે જાસ રે, તેને ઉત્તમવિજય સ્થાવાસ રે. ૧૪

(૧) જશ.સં. (૨) ઇતિ સ્નેહવેલ સમાપ્ત. અંભાત મધ્યે. પ.સં.

૮-૧૬, મુક્તિ. વડોદરા નં.૨૩૮૪. [મુપુગૂહસૂચી, રાહસૂચી ભા.૧.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૯૫-૩૦૫.]

૧૩૬૯. પ્રકાશસિંહ

(૪૬૭૭) બાર વ્રતના છપ્પા ર.સં.૧૮૭૫ અસાડ શુ.૮ જોડલમાં

આદિ - જીવદયા નિત પાલિએ, વ્રત પહેલું કહિએ,

વળી સૂક્ષ્મ બાદર સર્વને અભયદાન જ દઈએ.

સાધારણ પ્રતુ (?) બહુ પાપ જ બણો,

એ અનંત કાયને આલખી તેહની દયા આણો.

ઉશ્વલો.

જ કાયની રક્ષા કરો, કુટુંબ સર્વે છે આપણો

મકાશસંઘ કહે પાલજો, તોપ ઋતુ ડાયાપણુ. (?) ૧

અંત - અદાર સો પંચોતરોની શુદ્ધ પક્ષે વલી,

માસ અસાડિ સોલનો વલી અઠમ દિવસે.

સઝાઈ વિધિ સોલતી ધરિ મન ઉલાસે,

કહે સેવક ભાવ સું વલિ ગોંડલ વસે,

હું વાંદીશ મત શ્રાવકનાં ને સુધ સમકિત પાલશે,

મકાશસંઘ વાણી વદે મોક્ષનાં સુખ માલશે. ૧૩

(૧) શ્રી માંગરોલ મધે લખિતં ઋષિ શ્રી ૭ હેમચંદ્ર પંડતાર્થ
ઋષી શ્રી ૭ મધમાનજીને સાદ લખ્યા છે સંવત ૧૮૯૧ના કારતક વદ ૭
સાતમૈ. પ.સં.૩-૧૨, રાજકોટ મોટા સંઘનો ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૮૮-૮૯.]

૧૩૭૦. નંદલાલ

(૪૬૭૮) રુદ્ધિમણી (મંગલ) ચોપાઈ [અથવા રાસ] ર.સં.૧૮૭૬
હુશિયારપુર

(૧) સં.૧૮૬૩ પો.વ.૪, પ.સં.૩૮, જિ.આ. પો.૭૬ નં.૧૯૪૫.

[મુગ્ધુલસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૦૯.]

૧૩૭૧. ઋષલવિજય (ત. વિજયાણુંદસૂરિ-ઋદ્ધિવિજય-કુંઅર-
વિજય-રવિવિજય-આણુંદવિજય-પ્રેમવિજય-રામવિજય(શ.)

(૪૬૭૯) + અંધકમુનિ સજ્જાય ૩ ઢાળ ર.સં.૧૮૭૭ પોષ ૬

આદિ - શ્રી મુનિસુમત જિન નમું ચરણયુગલ કર જોડિ,

સાવરિયપુર શોભતું, અરિ સખળા બળ તોડ. ૧

જિતશત્રુ મહિપતિ તિહાં, ધારણી નામે નાર,

ગૌરીશ્વરસૂત સમ, અંધક નામે કુમાર. ૨

અંત - કળશ

વધ પરિસહ ઋષિયે ખમ્યા ગુર અંધક જેમ એ,

શિવસુખ ચાહો જો જતું, તવ કરશે કોપ ન એમ એ.

સંવત સસ મુનીશ્વર વસુ અંદ (૧૮૭૭) વર્ષે પોસ એ,

માસ પછિ પ્રેમરાગે, ઋષલવિજય જગ લાખએ.

પ્રકાશિત : ૧. આ. કા. મહોદધિ નૌ.પ પરિશિષ્ટ.

(૪૬૮૦) [+] વત્સરાજ રાસ ૪ ઉલ્લાસ પદ દાળ ૧૫૨૮ કડી ર.સં.

૧૮૮૨ આવણ સુદ ૬ લૂગુવાર પારેભમાં

આદિ -

દૂહા

- શ્રી સુકંકર આદિદેવ, યુગલધરમ હરનાર,
વીમલ અમલ અગોચર, અગર અમર નિરધાર. ૧
- તે જિનને પ્રણિપતિ કરી, શ્રી શ્રુતદેવી તેમ,
શબ્દસ્પન્નના નવિ હુઇ, જાડય તિમિર પુષ જેમ. ૨
- અરિહા ભાવે પૂજ્યે, મેલે પુણ્ય-સમુદાય,
અલિક-વિધત સવિ દૂર કરે, અભ્ર-મરૂતને ન્યાય. ૩
- પૂજ ઉપર વત્સરાજના, ભાખીસું અધિકાર,
[કણુ વિધસે સુખદ્રુપ લહો, કિમ કીધા ભવપાર. ૪
- રસિયા કરણો ચુપ સ્યૂં, મૃગલા-વીણુને રીત,
વક્તા શ્રીતા ઉપજે, માંહોમાંહિ પ્રીત. ૫
- સકલ કમલ રેક જ્યું રમે, રસિયા તે કહેવાય,
સ્યું જાણે ઘુણ રાંકડો, સુકું લાકડ ખાય. ૬
- અતિ વિકસિત લોચન કરી, વિકસિત વદન લીન,
ત્યજ વ્યાધાતને સાંભણે, રસિયા રસ-લયલીન. ૭

અંત - દાલ ૧૪ તમને કઈ ગોરી ગમસ્યે રાજ્ય - એ દેશી.

તપગચ્છ માંહિ દિનકર સરિખા, શ્રી સેનસુરિ ગણુરાયા લાલ
રાયા લાલ.

તાસ પટોધર તિલકસુરિજી, જિનશાસન ગવરાયા લાલ. ગ. ૧
તેહની પાટ દિપાવણુહારા, શ્રી વિજયપ્રજ્ઞ સૂરીરાયા લાલ. રા. ૧
ગણુનો મંડળ દુરિતવિહંડળ, પ્રણમું તેહના પાયા લાલ. પા. ૨
ઋદ્ધિવિજય વાયક તસ પાટે, સોને હીરા જડિયા લાલ, જ.
સતરે ભેદે ચોખે ચિતે, ચરણ સોપાને ચઢિયા લાલ, ચ. ૩
કુંઅરવિજય શુભ નિત અભ્યાસી, તેહને પાટે સોહાયા લાલ સો.
તાસ શિષ્ય રવિવિજય મનોહર, જ્ઞાનકલાઈ સવાયા લાલ. સ. ૪
આજ્ઞાવિજય અતિ સુંદર સોહે સદ્ગુરને મન ભાયા લાલ. ભા.
અવગણ પાખે સંઘની સાખે, નિજ પાટે પધરાયા લાલ. પ. ૫
તસ પાટે સંવેગરસલીના, પ્રેમવિજયજી થપાયા લાલ થ.
રામવિજય નર પરઉપગારી, ગુરના પાટ દિપાયા લાલ. દિ. ૬

ઋષભવિજય તસ શિષ્ય વદિને, મેં વત્સભૂપતિ ગુણુ ગાયા લાલ.
સમુદ્ર(સુરેંદ્ર)સૂરિને રાળેં રચના કરિ ધણેં હરણ ભરાયા લાલ. ૭
આપ આણુંદે ઉદયમ ક્રાધો, શ્રી ગુરૂચરણ પસાયા લાલ, ૫.
સંવત અઠાર નેં બાસિયા વરષે, આવણુ માસનેં આયા લાલ. ૮
ઉન્નવલ છઠ દિવસેં ભૂગુવારે, હાલ છપ્પન કરી ધ્યાયા લાલ. ૯
રત્નત્રયેં ગુણુ મોટા દોઠા, એક અવતારી રાયા લાલ. ૨૦. ૯
ભોગી યોગી માંહિં સૂરો, દોય વિધ શત્રુ હોઠાયા લાલ, ૬.
સાંસારિક સુખ વિલસી પૂરા, તિણુ મેલિ કંચન જયા લાલ. ૧૦
ચારિત્ર પાલી ચિત અજુઆદ્યું, તજિયા મોહ કષાયા લાલ, ૮.
તસ ગુણુમાલા ક'ઠેં ધરતાં, નિરમલ હોવેં કાયા લાલ, કા. ૧૧
નામનેં કાનેં સુણતેં ભવિયા, જાવેં સહુ પાપ પલાયા લાલ, ૫.
બારેભામાં રહિ ચોમાસું, રાસ રસિક નિરમાયા લાલ, નિ.
ચોથેં ઉલ્લાસેં મન સુવિલાસેં, ચૌદમી હાલ નિપાયા લાલ, નિ.
ઋષભવિજય કહે ભવિયણુ સુણિઈ, મંગલ પામેં નિરમાયા
લાલ. ૧૩

કલશ

દાંત શિયલ તપ ચોથો ભાવ, એ ચ્યારે છે ભવજલ નાવ,
ચ્યારે ઉલ્લાસેં છપ્પન હાલ, ભણુતાં ગુણુતાં મંગલમાલ. ૧
સૂત્રેં છેં અનુયોગિદ્વાર, તે પ્રભુ ભાખ્યા ચ્યાર પ્રકાર,
તિમ ઉલ્લાસ મેં રચિયા ચ્યાર, ઋષભવિજય કહે જયજયકાર. ૨

(૧) ઇતિશ્રી વત્સરાજચરિત્રે પૂજાધિકારે પ્રાકૃતપ્રબંધે જલપત વારિ-
આનયન યમરાજપ્રહ્લાદગમન ૨ મંત્રિનિર્ધાટણ ૩ દેવલોકે ગમન ૪ એભિ-
ચતુર્ભિ કલાવૃત્તૌ ચતુર્થ પ્રસ્તાવ સમાપ્તઃ શ્લોક હબર ખે છે. ગાથા ૧૫૨૮
સંખ્યાતે શ્લોક ૨૦૧૬. સંવત ૧૯૩૨ના ભાદરવા શુદ્ધ ૯ સોમે લ.
ચરજલાલ લેણીદાસ શ્રી ખેડા મધ્યે લખ્યો છે. પ.સં. ૪૯-૧૮, ખેડા ભં.
દા.૮ નં. ૬૩. [મુદ્રગૂહચૂચી.]

(૪૬૮૧) નમિનાથ વિવાહલો ૧૭ હાળ ૨.સં. ૧૮૮૬ આષાઢ શુદ્ધ ૧૫
બારેભામાં

આદિ - વનમાં વળડે વાલો વાંસલી રે માહરે મંદીરીઈ સંભલાય રે.

વાલો મારો વાએ છે વાંસલી રે - દેશી.

સરસતિ ચરણુ નમી કરી રે, શ્રી સંજેશ્વર રાય રે,

વાહલો માહરો નેમજી ગાયસુ રે.

અરિહંત ગુણ સંભારતાં રે, લવોલવ પાતિક બધ રે વાહલો.

એ તો બાવિસમો જિનરાય રે.

૧

અંત - હાલ ૧૭ ભરત તુપ લાવ સું - એ દેશી.

*

દંપતી અવિચલ પ્રીતડી એ, રાખી જગ આખ્યાત,

સંવત અઢાર ને છાસીઈ એ, માસ અષાઢ મહંત. એ. ૩

પૂન્યમ દિન ગુણ માર્છ્યા એ, રહી બારેજે ચોમાસ,

વિજયાણુદસુરી ગણપતી એ, દિનકર પરે પરકાસ. એ. ૪

તેહની પાટે રાજતા એ, ઋષ્ણવિજય ઉવઆય,

કુમરવિજય જગ બોધીઓ એ, કુમત-માતંગ હરાય. એ. ૫

રવિવિજય તસ પાટવી એ, આણુદવિજય પન્યાસ,

પ્રેમવિજય શ્રુતસાગર એ, ખિમાવંત ગુણ રાસ. એ. ૬

રામવિજય શિષ્ય તેહના એ, ઋષભવિજય મનોહાર,

જે ધરસે કંઠે જના એ, તે લહે જયજયકાર. એ. ૭

(૧) લી. ક્ષત્રી ગોદડ દેગચંદ પઠનાથ. બાબ દીવાલીબાઈની પ્રત છે. પ.સં.૬-૧૪, ડા. પાલણપુર દા.૩૯ નં.૧૨. (૨) પ.સં.૭-૧૨, પાદરા નં.૨૬. (૩) જુઓ હવે પછી, 'રાજિમતી બારમાસ'ને અંતે. [હેનૈશાસ્યે ભા.૧ (પૃ.૧૪૭, ૨૭૪).]

(૪૬૮૨) રામસીતાનાં ઢાળિયાં ૭ ઢાળ ર.સં.૧૯૦૩ માગશર વદ ૨ છુધ.

આદિ - શ્રી સરસતિ ધવલહંસાસની, કવિયણુની તું માય,

સરસ વયણુ ઉપગારણિ, લલિ લલિ પ્રણમું પાય. ૧

નાંમ જિણુસર નાંમથી, થાપના ઠવણુ જિણુદં,

દ્રવ્ય જિણુસર છવ છે, લાવ જંગમ જયચંદ. ૨

અતિત અનાગત વર્તતા, તેહને સિસ નમાય,

સિંચલ તણા ગુણ ગાયશું, સુણુતા વિધન પલાય. ૩

સીલે સુર સાનિધ કરે, સીલે નિરમલ દેહ,

વિષધર ફૂલમાલા હવે, ધર્મ સકલ ગુણગેહ. ૪

શ્રી સુનિસુમત જિનશાસને, રામચંદ નરીદં,

તસ નારી સીતા સતિ, થુણુશું ગુણ સુખકંદ. ૫

અંત - હાલ ૭ સંયમની સુખ પામીઈ એ દેશી.
રામને સુચીવ ધમ લણે, સીતા રહિ પરદેશ રહિ સનેહિ,
તેહને તેડાવો છહાં, દુખણુ નહિ લેશ, સનેહિ. ૧
અજળ સતિ સીતા વડી. એ આંકણી.

*

વિજયાણુંદ સૂરીશ્વર, ઋદ્ધિવિજય ઉવઝાય, સ.
કુંઝરવિજય રવિસુત ગુણિ, આણુંદવિજય સવાય, સ.અ. ૨૬
ત્રેમવિજય તસ રાંમના, ઋષભવિજય વાણિ, સ.
ધર્મધાનિક જે ગાયસે, તે હલે પરમ કલ્યાણુ, સ. અ. ૨૭
ઝોગણીસ તિલોતરે, મગસિર માસ ઉદાર સ.
તે તલ કરણે શુભ દિને, ખીજ વદિ છુધવાર, સ. અ. ૨૮
જે સાંભલસે ભાવ સું, તસ પ્રગટે ગુણુમાલ, સ.
કમલા વિમલા પામર્યે, દેહ સખલ સુવિશાલ. સ. અ. ૨૯
(૧) સંવત ૧૯૦૪ના વર્ષે વૈશાખ શુદ્ધ ૧ની રાત્રે લખ્યું છે. વાર
ગુરવાસરે લ. ૫. જતનકુસલગણિ ગ્રાધાવી નગરે સા. વીરચંદ વિ. દિપ-
ચંદમેડથે લખ્યું છે, શ્રી વદ્ધમાન સ્વામી પ્રશાદાત. પ.સં. ૧૩-૧૧, જો.ના.
(૪૬૮૩) પંદર તિથિ

આદિ - મધુકર માધવને કૈભયો - દેશી.
પડવે દીન પહેલો આવે, વાતાયનમે તન કાવે,
જિનવર મલસે મન ધ્યાવે રે, પ્રભુ મને સામક્ષીઓ પ્યારો,
કળ મલસે મોહનગારો - આંકણી.
અંત - પૂન્યમ પખવાડે ભલીયા, અનલ વધે આસ્થા ભરીયા,
ઋષભ કહે માસે વલીયા રે. ૧૫
(૧) જુઓ હવે પછી 'રાજિમતી બારમાસ'ને અંતે.

(૪૬૮૪) રાજિમતી બારમાસ

આદિ - આવો હરી લાસરીયા વાલા - એ દેશી.
રાજુલ બોલી મોહનવેલી, આવણુ માસમે સાહેલી,
નેમ ગયા મુઝને મેહલી,
આવો હરીવંશ તણા રાજ, રાખો નિજ કુલની માઝા રે - આવો.
અંત - આણાહ ઉડેરો ગાળે, સિતલ વાય ધણું વાળે,
પંથી નિજ ઘરમે જાળે - આ.

રાજુલ વેરાગે પડીયાં, સંયમ લેવા ચિત્ત ધરીયાં,
ઋષભ કહે સમતા ધરીયા - આ.

(૧) 'નમિનાથ વિવાહલો' તથા 'પંદર તિથિ' સાથે : પ.સં.૧૦-૧૦,
વિ.ને.ભં. નં.૪૫૩૫.

(૪૬૮૫) + સ્થૂલિભદ્ર સ.

આદિ - શ્રી સ્થૂલિભદ્ર મુનિગણમાં

પ્રકાશિત : ૧. જૈ.પ્ર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૮૯-૯૪. 'સ્થૂલિભદ્ર સગ્રાય' માત્ર 'ઋષભ' નામછાપ ધરાવે છે તેથી એ કૃતિ આ ઋષભવિજયની જ હોવાનું નિશ્ચિત ન કહી શકાય. અહીં જ આ પૂર્વે એ કૃતિ ઋષભદાસ (નં.૬૩૨)ને નામે મુકાયેલી છે. જુઓ ભા.૩ પૃ.૭૯ પરની નોંધ.]

૧૩૭૨. તેજવિજય (ત. હીરવિજયસૂરિ-તેના વિવેકવિજય તથા
શુભવિજય-રૂપવિજય-કૃષ્ણવિજય-રંગવિજય-ભીમવિજય-
હેમવિજયશિ.)

(૪૬૮૬) + કેસરિયાજીનો રાસ ૧૬૨ કહી ર.સં.૧૮૭૭ ફા.શુ.૧૦

આદિ - સહસ્ર વયતરસ સરસતી, હંસવાહની હંસગતી,

પ્રથમ જ પ્રણમું સરસ્વતી, માયું અવિરલ મતિ.

અંત - અસુર નમાયો દંડ પાયો ચાવર જંગમ જગ જયો

જગ જસ-વદીતો જંગ જીયો કેસરીઓ કારે જયો.

સંવત અઢાર સત્યોત્તર મુકારે ફાગણ દશમી શુદ્ધ વલી,

હેમવિજય તણો તેજ પભણે સર્વે મન આસ્થા ફલી. સ.

(૧) સર્વગાથા ૧૬૨ છતિશ્રી ધુલેવા ઋષભદેવજીરા રાસ. વિ.સં. ૧૯૩૧ આષાઢ વિદ ૬ દૂધઈ નચે ચંદ્રપ્રભપ્રભ પ્રાસાદાત. પ.સં.૬-૧૬, ચા. (૨) સં.૧૮૮૪ના વેશાખ શુદ્ધિ ૫ શનિવારે લિ. મુનિ સંપત્ત-વિજયજી પાસે. (૩) પ.સં.૯-૧૪, વ.રા. મુંબઈ. (૪) મુ. સોભાગસાગરાથે સંવત ૧૮૮૦ના જ્યેષ્ઠ વદ ૯ દને લખી છે શ્રી ચંદ્રપ્રજ્ઞ પ્રસાદાત. પ.સં. ૧૨-૧૨, મો.સુરત પો. નં.૧૨૬. (૫) સંવત ૧૮૮૪ શ્રાવણ શુદ્ધ ૧૧ દને શ્રી માંડવી બંદરે લખ્યે મુનિ રત્નચંદ્ર શ્રી સાંતીનાથ પ્રસાદાત. પ.સં.૮-૧૪, મ.જૈ.વિ. નં.૫૧૯. (૬) સં.૧૯૪૨ માગસિર ૧૦ ગુરૂ કૃષ્ણ-પક્ષે લખિતં પં. મોતીવીજેજી સત્ત શુભાબતીજેજી પઠનાથે. લખિતં શુભાબ-વિજે મોતીવીજેજી રેવાસી થરાં જામપુરના ગામ કલાંજી ચોમાસ્યું કયુ"

છે. (થરા ભમથુર શ્રીજીવાડાથી ૨૦-૨૫ ગાઉ દૂર ગામ છે.) પ.સં.૮-૧૪, શ્રી. પો.૪૦ નં.૨૦૦.

પ્રકાશિત : ૧. જૈનયુગ પુ.૨ પૃ.૪૮૧, ૫૬૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૯૪-૯૫. ગુરુપરંપરા ઉદ્ધૃત ભાગમાં નથી, પણ સુદ્રિત કૃતિમાંથી લીધી હશે.]

૧૩૭૩. દીપવિજય (કૃષ્ણવિજયશિ.)

શ્રીપતિ એટલે કૃષ્ણ, તેથી શ્રીપતિવિજય એટલે કૃષ્ણવિજય. કવિના ગુરુનું નામ સ્તવનોમાં એ રીતે પણ મળે છે.

(૪૬૮૭) ચોવીશી લ.સં.૧૮૭૮ પહેલાં

આદિ - ઋષભ જિન સ્ત.

ઠઠારાં વાળં હે હાળ માણ્યાં માણ્ય ઠઠારાં છુરીયાં રે નિસાંણ,

રા સોરઠમેં સોરઠમેં હે સૂરજ ઉગીયો માણ્ય. એ દેશી

પ્રહ ઉઠી વંદૂ રે ઋષભ જિણંદનેં સાહિબજી, નાલીનરંદકુલ-

સિણગાર,

રા સોરઠમેં હે તીરથ થાપીયો સાહિબજી, વૃષભલંછન હે આમી-

કર દેહ રા.

ધણુ સય પંચ પ્રોહ મનોહાર. રા સોરઠ.

૧

*

કાલ અનાદે હે તીરથ એ થયે સા. કરી અખીયાયત જૂગાઠીરાય,

શ્રીપતિવિજય હે ગિરીગુણ ગાવતાં સા. આતમજ્ઞાન દીપ

પ્રગટાય. રા. ૬

(નમિ જિન સ્તવનને અંતે)

ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ બહુ મેં લહી, ગુરુ કૃષ્ણવિજય સુપસાયે રે,

દીપ સેવકેં વિનતી ઠહી.

(આમ ઘણાં સ્તવનને અંતે છે.)

અંત - ૨૪ મહાધીર સ્તવન.

સીતલ જિન સહબનંદી એ દેશી.

સિદ્ધારથ ત્રિશલાનંદ કુલકુમુદવિકાસન અંદ

માનું ઉપસમરસનેા કંદ. ૧

જગતગુરુ વીર પરમ ઉપગારી, નિરૂપાધિક દાંન દાતારી - જગત.

*

હીરસેવક ? હરસેવક ?

[૨૬૮]

જૈન ગૂર્જર કવિઓ : ૬

પંચમગતિદાયક સ્વામી દીપે વિષુધ અંતર્યામી

શિવનારી હૃદય વિસરામી - જમ. ૯

(૧) સંવત ૧૮૭૮ વર્ષે સાંકે ૧૭૩૩ પરવતમાંને મૃગસર માસે
રવીવારે કૃષ્ણપક્ષે સ્વીત પાટણ. પ.સં. ૭-૧૭, જશ.સં.

(૪૬૮૮) સામાયક ઉર દોષ સઝાય

આદિ - સાંભલ મોરી સજનીજી રે એ દેશી.

શ્રી જિન સારદ સદગુર પ્રણમી ભાષુ સામાયિક દોષજી.

અંત - શ્રીપતિવિજય શેવક હમ દીપે, સામાયક ગુણ ગાય રે. ૧૨

(૧) પ.સં. ૨, જશ.સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૨-૧૩.]

૧૩૭૪. હીરસેવક ? હરસેવક ?

(૪૬૮૯) + મયજુરેહા રાસ અથવા સઝાય (રાજસ્થાનીમાં)

૧૮૮ કડી ૨.સં...૧૪ (૧૭૭૪?) લે.સં. ૧૮૭૮ પહેલાં કુકડીમાં

આદિ - દોહા.

જૂઆ માંસ દારુ તણી, કરે વેશ્યા શું જોષ,

જીવ હિંસા ચોરી કરે, પરનારીને દોષ.

૧

હાલ - અનાધીની વૈરાગી દેશીમાં.

વ્યસન સાતમું પરનારીનું, પ્રત્યક્ષ પાપ દીખાયું.

રાવજી પદમોત્તર મણિરથ રાજ, તીનું રાજ ગમાયું.

૧

રાજવીયાને રાજપિયારો, ભાઈ છેલ્લો પ્યારો - આંકણી.

અંત - ગામ કુકડીએ કર્યો ચોમાસો, સંવત ચૌદો તેરા માંયો,

કથાકારણ આ હાલ જ કાની, હરસેવક ચિત્ત લાયો - રા. ૧૮૭

સાધાં રે તો મુખ સાંભલજો, અરિત મયજુરેહારો,

તિણ ઉપર કોઈ અધિકૃતઓછો, મિચ્છાદુષ્ટક મહારો - રા. ૧૮૮

(પાકાંતર)

ગામ કેકડી કાને ચોમાસો, વરસ અવહોતરા માંહિ,

કથા કાલની હાલ બાંધી હીવડે સોભત ચીત લાઇ.

૧૭૫

(૧) સં. ૧૯૩૪ પોસ વ. ૬ મંગલ. પ.સં. ૯-૧૩, જૈનનંદ પુ. સુરત
નં. ૩૩૨૪. (૨) સં. ૧૮૭૮ જેઠ શુદ્ધ ૧૩ અદીતવારે પાલડી મધ્યે લિ.
પ.સં. ૭-૧૨, વિ.ને.ભં. નં. ૪૫૬૨. (૩) લિપત જતી અખીરચંદ શ્રી
મહાસુદામાદ અજમગંજમૈ શ્રી ભાગીરથી તટે. પ.સં. ૧૨-૧૨, સુ. નં. ૨૨.

(૪) સં.૧૯૦૭ ભા.શુ.૮ સોમ જુનિયુંદર લિ. પ.સં.૧૧, ચતુ. પો.૧૦.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. શા. ભીમશી માણક.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૭, ભા.૩ પૃ.૪૧૮ તથા ૧૪૨૨-૨૩. પહેલાં કૃતિ હરસેવકને નામે મૂકેલી, પછી હીરસેવક નામનો તર્ક કર્યો છે, કેમકે હરસેવક જૈન મુનિનું નામ ન હોઈ શકે ને કૃતિ કુકડીના ચાતુર્માસ દરમ્યાન રચાઈ છે એટલે રચનાર જૈન મુનિ છે. પાઠાંતરમાં તો હરસેવક એ નામ પણ મળતું નથી એ નોંધપાત્ર છે.

પ્રથમ આવૃત્તિમાં પહેલાં ૨.સં.૧૪૧૩નો તર્ક કરેલો. પછીથી ૨.સં.૧૭૭૪ મૂકી “ભાષાદષ્ટિએ યોગ્ય લાગે છે” એમ જણાવેલું ત્યાં ૧૭૧૪નું ૧૭૭૪ થયું જણાય છે. ત્યાં આ કારણે તે કવિને ૧૫મી સદીમાંથી ફેરવી ૧૮મી સદીમાં મૂકેલા. ‘ચવદોતરા’ એટલે કોઈ પણ સૈકાના ૧૪મા વર્ષે એવો અર્થ થાય. કૃતિની ભાષા અઢારમી-ઓગણીસમી સદી જેટલી અર્વાચીન જણાય છે તેથી સં.૧૭૧૪ કે ૧૮૧૪ હોઈ શકે. અહીં તો ૨.સં.ની અનિશ્ચિતતાને કારણે આ કૃતિને લે.સં.ના ક્રમમાં લીધી છે. એટલે કવિ ઓગણીસમી સદીમાં ખસેડાયો છે. બધી જ હસ્તપ્રતો મોડા સમયની છે તે પણ નોંધપાત્ર છે.]

૧૩૭૫. ચતુરવિજય (ત. જિનવિજય-નવલવિજયશિ.)

(૪૬૯૦) [+] બીજનું સ્ત. ૨.સં.૧૮૭૮ આષાઢ શુ.૧૦ સિદ્ધપુરમાં આદિ-

દેશી સુરતીની
સરસ વચનરસ વરસતી, સરસતી કલાભંડાર,
બીજ તણો મહીમા ઠહું, જિમ કલો શાસ્ત્રવિચાર.

અંત - કલશ

ધમ વીર જિનવર સયલ સુખકર, ગાંધ્યો અતી ઉલટભરે,
આષાઢ ઉજલ દશમી દિન સંવત ૧૮૭૮તરે
બીજમહીમા એહ પ્રણવ્યો રહી સીદ્ધપુર ચોમાસું એ,
જે ભવીક પ્રાણી ભણે ગુણે તસ ઘર લીલવિલાસ એ. ૧૬

(૧) પ.સં.૨-૧૪, આ.ક.ભ. [ડિક્ટેલોગબીજ ભા.૧ (પૃ.૨૦૪), લીંહસૂચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૩. ૨. જૈન પ્રાચીન પૂર્વાચાર્યો વિરચિત સ્તવનસંગ્રહ.]

(૪૬૯૧) [+] મેત્રાણામંડન ઋષભદેવ જિન [ઉત્પત્તિનું] સ્ત.

(અ.) પાંચ ઢાળ ૨.સં.૧૯૦૧ માહ શુ.૧૩ મંગલવારે મેત્રાણુમાં
આદિ - કુહા

સ્વસ્તિ શ્રી વરદાયકા સાસનનાયક રીઠ
શુભર દેશ સોહાંમણી પાટણુવાંડો પરસીધ. ૧
બાવત તરે જાણીઈ, સીધપર સૂલતાંન
ગાઉ પાંચ તીહાં થકી, મેત્રાંણુ મંડાણુ. ૨
સંવત યોગાણીસે સંધકા સમે, શ્રાવણ માસ મઝાર
વદિ તીથિ એકાદસી, સોમવાર સુખકાર. ૩
પરવ પજુસણુને છુરે, પ્રગટિ પ્રતિમા ચાર
બાઈ માંનાં તસ દીકરિ, જવલ નાતે લવાર. ૪
તસ નંદન તસ ચ્યાર છે, પતિભક્તિ છે નાવ
મેત્રાણુપુરમંડણુ, યુગુજ્યો સહુ અધિકાર. ૫
તસ મહિમા તેહનો કહું, ભવિચણુ થઇ ઉજમાલ
સાંભલજ્યો સહુકો તુમે, પસરી મંગલમાલ. ૬
(પુત્રીને સ્વાત આવ્યું કે અમે અડી છીએ. આ વાત માને કહી.
બંને ઉઠીને કોડમાં ખોદતાં પ્રભુની પલાંઠી જોતાં ચાર પ્રતિમા દેખાઈ.)
ઋષભ, સાંતિ, કુંથુ, પદ્મ જે, અતુર નમે પ્રભુ પાથ રે.
(અગોચર વચનથી જણાયું કે પ્રભુ રામસૈન્ય (રામસેણ)થી આવ્યા
છે. પજુસણુ પવમાં મેત્રાણુના સંધમાં આનંદોત્સવ થઈ રહ્યો. પછી)
પરસાદ મનોહર સુંદર કીધો, ઉત્તર દીસે સુખ પરસીદો
પ્રભુ દરિસણુ કરી સુખ લીધો રે મનમોહન.
માહ માસ મનોહર માહ રે, તિથિ તેરસ બુધવારે
સૂકલ પક્ષ સુવિચારે રે મન.

(મૂલનાયક ઋષભની પ્રતિમા ને આજુબાજુ ખીજ જિનપ્રતિમા રાખી.
દેશદેશના સંધ જાત્રાએ આવવા લાગ્યા.)

ચ્યાર નીવારક ચ્યારે જિનવર પ્રગટ થયા તતખેવ રે
અતુરવિજય જિન ધ્યાન ધરતા નવલ પ્રગટયો નેહ રે. ૫
કલશ

ઋષભ સાંતિ કુંથુ જિનવર પદ્મ પ્રભુને પ્રણમિએ
ધન સુધન સુનાસ સુંદર દેનકકચોલે અરચીએ
દિપ ધુપ પુષ્પમાલ બહુ વિધ પગર પૂરીઈ

શ્રી જિનશાસનભક્તિ કરતાં સકલ સંકટ ચૂરીઈ
શ્રી વિજયપ્રભપાટ સુનિવરા જિનવિજય ચિત ધ્યાઈએ
નવલવિજય જિનસેવા કરતાં મનવંછિત ફલ પાઈએ.

(૧) પ.સં.૨-૧૩, જશ.સં.

[પ્રકાશિત : ૧. જૈન સત્યપ્રકાશ ઓક્ટો. ૧૯૪૩.]

(૪૬૯૨) કુમતિવારક સુમતિને ઉપદેશ સ.

આદિ - કુમતી કાં પ્રતીમા ઉઘાપી એ દેશી

સુધો મારગ જિનવર ભાખે, સાસ્વતી પડીમા જેહ,

ઉધ્વ અદ્ધો ત્રીછે લોકે દાખે, કાડી પનર સત તેહ રે.

લોકા ભોલવીયા મત લુલો. ૧

અંત - પંડીત નવલનો છણી પરે ભોલે ચતુર કહે સુખ માણો રે લો. ૧૨

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૦૯ તથા ૩૪૧-૪૨. ત્યાં 'મેત્રાણામંડન
ઋષભ જિન સ્ત.' ત. જિનવિજય-ચતુરવિજયશિ. નવલવિજયને નામે
મુકાયેલું. કેટલીક પંક્તિઓ આવી ભ્રાન્તિ કરાવે એવી છે પરંતુ 'ચતુર
નમે પ્રભુ પાય રે' એ ચોખ્ખી પંક્તિ છે ને નવલવિજયશિ. ચતુર-
વિજયની અન્ય કૃતિઓ પણ મળે છે તેથી એમ જ અર્થઘટન કરવું
જોઈએ.

‘બીજનું સ્તવન’ના ઉદ્દૃષ્ટ લાગમાં કર્તાનામ નથી પણ અન્યત્ર
નોંધાયેલું મળે છે.]

૧૩૭૬. જિનહર્ષસૂરિ (ખ. જિનચંદ્રસૂરિના પદ્ધર)

(૪૬૯૩) વિંશતિસ્થાનક પૂજા ર.સં.૧૮૭૮[૫૮ ?] ભા.શુ.પ રવિ
અભમગજ-વાલુચરમાં [?]

આદિ -

દુહા

સુખસંપતિદાયક સદા, જગનાયક જિનચંદ,

વિઘનહરણ મંગલકરણ, નમો નાભિનૃપતંદ. ૧

લોકાલોકપ્રકાશિકા, જિનવાણી ચિત ધાર,

વિશતિપદપૂજન તણો, કહિસ્થું વિધિ વિસ્તાર. ૨

જિનવર અંગે ભાખીયાં, તપ જપ બહુ પ્રકાર,

વિંશતિપદતપ સારિસો, અવર ન કોઈ ઉદાર. ૩

દાન શીલ તપ જપ ક્રિયાં, ભાવ વિના ફલહીન,

જેસે ભોજન લવણ વિન, નહીં સરસ ગુણધીન. ૪

જે ભવિયણુ સેવે સદા, ભાવે થાનક વીસ,

તે તીર્થાંકરપદ લહે, વંદે સુર નર ઈસ.

૫

અમૃત - સુણુ ચતુર સુખણુ પરનારી સું પ્રીતડી કબહુ ન કીજીયે એ
ગરમાની ચાલ.

ચિત હરખ ધરી, અનુભવરંગે વીસ પરમ પદ વંદીયે,

શિવરમણી વરી, કેવલ સખીય સદાય કરી ચિર નંદીયે - આંચક્ષી.

એ વીસ ચરણુ અસરણુ-સરખા, ચિરસંચિત દુરિત-તિમિર-હરણુ

નિતનિત એ પદ સ્મરણુ ધરણુ,

ચિત. ૧

એ પદસ્મરણુ જિણુ ચિત ધરીયા, તરીયા તરસે તરે ભવિ દરિયા

સદનંત ભવિક સદ્ ભય હરીયા.

ચિત. ૨

એ પદ ગુણસાગર મનુહારા, વરણુન કરીયે નહુ હારા

દ્વાદશિક સુર ન લહે પારા.

ચિત. ૩

એ પદ અતિશય મહિમા-ધારા, અમૃતપદ-કમલા-ભરતારા

જિનઅંદ્રાનંદધન-પદ-કારા.

ચિત. ૪

જિનહરપ્ર પુરંદકે શિવકરણુ, ચંદ્રામલગુણુ વિશતિ ચરણુ

હુઇયો પ્રભુ અરજ એ અવ-ધરણુ.

ચિત. ૫

કલશી

એ વીસ થાનક ભુવનવંદન અધનિકંદન જાનીયે

વિણુધેંદ્ર ચંદ્ર નરેંદ્ર વંદિત પદ જિનૈંદ્ર વખાણીયે

એ વીસ પદ ભવજલધિતારણુ તરણુ ગુણુ પહિયાનીયે,

ધમ જાન ભવિજન કુશલ કારણુ વીસ પદ ઉર આનીયે.

૧

ઇહ વરસ અંદ્ર દિને[યે]ંદ્ર હરિ[ર?]મુખ વિધિનયન રિયતિ

મિતિ ધર,

તિહ માસ ભાદ્રવ ધવલ દલ તિથ પંચમી રવિવાસર.

અંગાલ જનપદ જિહાં વિરાજિત શિખર તીરથ ગિરિવર,

સહુ નગર શોભિત અજીમગંજ પુર દ્વિતીય વાલૂચર પુરં.

૨

ખરતર ગચ્છેસર વિજિતસુરગુરુ વિમલ ગુનગરિમાધરા,

ગુનભવન ભવિજન તલિનિકાનન નિત વિકાસન દિનકરા.

મુનિચંદ્ર શ્રી જિનલાભ સુરિંદ સુગુર મહિલ યુગવરા,

સકલેંદ્ર વંદ્ય જિનેંદ્ર શાસનમંડના નિત હિતધરા.

૩

તસુ પદ ઉજ્જવલ અવલ ગણિવર ઉદયગિરિ વાસર-કરા,

યોગેંદ્રવૃંદ નરેંદ્ર વંદિત ચરણપંકજ મનધરા.

આચાર પંચ છતીસ ગુણધર સંકલ આગમ-સાગરા,

યુગપ્રવર શ્રી જિનચંદ્રસૂરી શુર સંકલ સૂરીસરા. ૪

તસુ ચરણકમલયુગલસેવન અતિસ મધુકરતા ધરી,

પુન સુગુર-પદ-અરવિંદ યુગની કૃપા નિતનિત આદરી.

ગણધાર શ્રી જિનહર્ષસૂરી હર્ષ ધરી ધન અધ હરી,

યા વીસપદ્મી વિવિધ પૂજન વિધિ તની રચના કરી. ૫

(૧) સં.૨૮૦૬ વર્ષે મિતિ મિગસર સદ્ ૧૫ તિથો વા. સુખશીલ-ગણિજી પં. રામચંદ્રજી પં. કિસતૂરચંદ લિખ્યતા શ્રી કેપટા રામપુરા મધ્યે. પ.સં.૧૭-૧૧, અનંત. ભં.૨. [રાહસ્યી ભા.૨, હેનૈશાસ્યિ ભા.૧ (૫.૨૩૭).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૩૮૬-૮૮. ત્યાં કૃતિનો ર.સં.૧૮૭૨ આપવામાં આવેલો. તે કેવી રીતે તે સમજાતું નથી. 'દિનેંદ્ર' તે 'દ્વિપેંદ્ર' જ હોવું જોઈએ, કેમકે એનું અર્થઘટન ૮ તરીકે કરવામાં આવ્યું છે. 'હરિમુખ' એટલે અગ્નિમુખ એટલે અગ્નિજ્વાલાનું કયું હશે? 'હર-મુખ' માનીએ તો ૫ થાય. 'વિધિનયન' એટલે ચતુર્મુખ બ્રહ્માનાં નયન તે ૮ જ થાય. આથી ર.સં.૧૮૭૮ કે ૧૮૫૮ હોઈ શકે. જિનહર્ષસૂરિને સૂરિપદ સં.૧૮૫૬માં મળ્યું છે એટલે તે પછી જ આ કૃતિ રચાયેલી ગણાય.

કૃતિનું રચનાસ્થળ 'અજમગંજ - વાલૂચર' દર્શાવ્યું છે, પણ આ તો બે જુદાં ગામોનાં નામ છે. કૃતિના અંતભાગમાં બંગાળનાં બે 'પુર' તરીકે એનો ઉલ્લેખ થયો છે. કૃતિ ત્યાં રચાયેલી હોવાનું અર્થઘટન થઈ શકે એમ જણાતું નથી.]

૧૩૭૭. જયચંદ (ખ. કપૂરચંદ્રશિ.)

(૪૬૯૪૬) પ્રતિમા રાસ ૩ હાલ ર.સં.૧૮૭૮ ભા.વ.૨ આગોઠાઈ

(૧) લ.સં.૧૮૭૮ પો.સુ.૧૨-આગોઠાઈ. ગૈનાં લિ. પ.સં.૪, મહર. ભં. પો.૧.

(૪૬૯૪૭) સંવેગી મુખપટા ચર્ચા

(૧) પ.સં.૫, મહર.ભં. પો.૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૩૧૦.]

૧૩૭૮. હેમચિલાસ (ખ. જ્ઞાનકીર્તિશિ.)

(૪૬૯૫) હૂંઠક રાસો ગા.૨૭ ર.સં.૧૮૭૯ માહ વદિ ૮ કુચેરમાં

આદિ - સરસતિ માતા સમરિ કરિ, સદયુરે વંદી પાય

કથા કહું હુંઠયાં તણી, સહુને આવે દાય.

૧

અંત - સંવત રસ મુનિ સિદ્ધ જૂ કહીયે, માહ માસ વદિ અઠમ લહીયે

ખરતરગચ્છ વધે વડશાખા, નગર કુચેરમે કાની ભાયા. ૨૪

શ્રાવકલોક વસે તિહાં સુખીયા, ધર્મ સંવેગીમે સોભે મુખીયા

પૂજા પ્રભાવના નિસંદિન કરતા, પુન્યભંડાર પોતે ભરતા. ૨૫

ચૈત્યાલે સંતીસર સોહે, પાસ જિજ્ઞેસર મનડો મોહે

હિરવિહારી કુચેરે ગયા, દરસન કરને પરમ સુખ પાયા. ૨૬

મારૂં દેશ મઝાર વણાયો, કુમતિ તણે અધિકાર સુણાયો

ગ્યાંનકીરત યુર આસા દીની, હેમચિલાસ મુની રચના કીની. ૨૭

(૧) પ.સં.૮, તપા અવિચ્છેદકૃત 'હૂંઠક રાસ' સહિત, અભય.

નં.૭૧૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૦ તથા ૧૫૫૧. પહેલાં કૃતિ હેમચિલાસને નામે મુકાયેલી તે પછી કૃતિ જેવા મળતાં સુધાયુ' છે.]

૧૩૭૯. ખુશાલચંદ (હોં. રાયચંદશિ.)

રાયચંદ જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૨૭૧.

(૪૬૯૬) સમ્યક્ત્વ કૌમુદી ચોપાઈ અથવા અહંદાસ ચરિત્ર

(રાજસ્થાનીમાં) ૬૪ દાળ ર.સં.૧૮૭૯ વૈ.શુ.૧૩ યુગ નાગોરમાં

આદિ - અરિગંજણ અરિહંતજી, વર્ધમાન જિજ્ઞેચંદ

હરિલંછણ કંચણ વર્ણ, સમયો પરમ આણંદ.

૧

*

સમગત (સમ્યક્ત્વ) ત્રિપર સાલસો, અરદાસચારિત્ર

સુણતાં સમકિત કૌમુદી, ધાર્યે જનમ પાવન.

૪

અંત - એહ સાંભલ અરદાસ ચરિત્ર, સમકત રાખ્યો રૂઢો રે

સમકત કૌમુદી ગ્રંથનિ સાખો, કોઈ મત જાણજો રૂઢો રે. ૬

પુજ્ય ધર્મદાસજી ધર્મપુરંધર, તાસ સિષ મુની ધનોજી

સંજમ પાલત દોષણ ટાલત, એક શિવપુરસેતી મનો રે. ૭

તસ પાટે પુજ લુ(લુ)ધરજી સોભે તપસીકા કઢાજૂત રે

તસ સિષ્ય પુજ્ય જેમલજી વહીતા, નાણ દર્શણ ચારિત્ર સુજુતો રે. ૮

પૂજ્ય રાયચંદળ તાસુ પાટ જ સોભે, વિદ્યા પૂર્ણ ભરીયા રે
મહીયલ માહે નામ જ ચાવા, ઝ્યાંન ગુણુરા દરીયા રે. ૯
તાસ પ્રસાદ ગ્રંથ રચ્યો એહે, રિષ કુસાલચંદળ કાધી નેડો રે
સુણુ ભણુને સહુ હોયજો રાજ, કોઈ મત કાઢાજો ખોડો રે. ૧૦
અલપબુધિ હું ભેદ ન જાણું, નહી વલ રસ નામ સ્વાદો રે
જે કોઈ સરસ રચના છે અક્ષર છે, જે તો ગુરૂ પરસાદો રે. ૧૧
અધકોઓછો સમકિતસેંતી, ઈણુમેં અખર જાણોજી
તેહનો છે મુઝ મીજામિ દુકડો, કેવલી વદે સો પ્રમાણો રે. ૧૨
ચોજી ઢાલાં થઈય સંપૂરણુ, સમકતની ડીઢતાજી
સુણુનેં સરધા રાખજો સેંઠી, જ્યાંરી પ્રમલ પુન્યાઈજી. ૧૩
સમ્યક્ત અઢાર વરસ ગુણીયાસીએ, અહિપુર સહર મજરોજી
માસ વેશાખ શુકલ પખ તરસ, શુભ મૂરત ગુરવારોજી. ૧૪
સમકતજોત પ્રકાશ ગ્રંથ એ, તિમિર મિથ્યામત દે ઢાલા રે
જે નરનારી હીરદે ધારજ્યાં રે, ફલસી મંગલમાલા રે. ૧૫
(૧) પ.સં.૪૩, શેઠિયા લાયબ્રેરી વિકાનેર પો.પર નં.૪૬૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૦ તથા ૧૫૫૧-૫૨. પૃ.૧૫૫૧ પર
કૃતિની રચનામિતિ ભૂલથી વે.શુ.૩ દર્શાવાયેલી. કુસાલચંદ ને ખુશાલચંદ
એ અર્થઘટન ખરું છે કેમકે કતાંની અન્ય કૃતિ અન્યત્ર નોંધાયેલ મળે છે.]

૧૩૮૦. આનંદવલ્લભ (ખ. રામચંદ્રશિ.)

(૪૬૯૭) ઢંડક સંચલણી બાલા. ર.સં.૧૮૮૦ માગ. અજમગંજ

(૧) દાન.ભં.

(૪૬૯૮) વિશેષ શતક ભાષા ગદ્ય ર.સં.૧૮૮૨ જ્યે.શુ.૫ બાલુચર
મૂળ સમયસુંદરકૃત.

(૧) દાન.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૭.]

૧૩૮૧. દયામેરુ (ખ. ઉદયતિલક-અમરવિજય-જ્ઞાનવર્ધન-

કુશલકલ્યાણશિ.)

અમરવિજય જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૦૯૦.

(૪૬૯૯) બ્રહ્મસેન ચોપાઈ ર.સં.૧૮૮૦ જે.સુ.૧૦ ખુદે ભાવનગરમાં

(૧) પ.સં.૨૫, જ્ય. પો.૬૬. (૨) પ.સં.૩૩, જ્ય. પો.૬૬.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૦.]

૧૩૮૨. સત્યરત્ન (ખ.)

(૪૭૦૦) સમેતશિખર રાસ ર.સં.૧૮૮૦ ભા.શુ.૫

(૧) લ.૧૬૨૬ ચૈ.વ.૩ વીકાનેર. પ.સં.૧૨, બૌ.વીકા. નં.૨૩૭.
(૨-૩) પ.સં.૧૬, બૌ.વીકા. ભં. નં.૩૦૩, ૩૦૪. (૪) પ.સં.૨૧, બૌ.વીકા.
ભં. નં.૭૭૮. (૫) પ.સં.૧૧, દાન. પો.૧૫ નં.૨૭૩. (૬) પ.સં.૧૨,
ક્ષમા. નં.૧૮૮. (૭) સં.૧૬૨૧ કા.વ.૩ વીકાનેર મધ્યે હરલાલ લિ. અભય.
પો.૧૭ નં.૧૭૭૭.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૦-૧૧.]

૧૩૮૩. લાલવિજય (દર્શનવિજય-માનવિજયશિ.)

(૪૭૦૧) ધલાકુમાર રાસ ગા.૩૨૩ ર.સં.૧૮૮૧ આસો શુ.૧૫

અંત - સંવત શશિ નાગ સિદ્ધિ ચંદ્રો રે આસુ માસ, મે.

શુકલપક્ષ તિથી પૂરણિમા રે લાલ, પૂરણ કીધો રાસ. મે.ભા. ૧૮

દરસણવિજે પંડિત દિપતા રે લાલ, માનવિજય મુનિરાય,

લાલ કહે ભાવ રાખજો રે લાલ, તઉ મુગતીતાં સુખ થાઇ. મે. ૧૮

(૧) ગાથા ૩૨૩ લિ. લાલવિજયેન દાસણ મધ્યે. પ્ર.કા.ભં. (સ્વ-
લિખિત પ્રત)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૨.]

૧૩૮૪. નેમચંદ્ર

(૪૭૦૨) પંદર તિથિ (હિંદીમાં) લ.સં.૧૮૮૨ પહેલાં

આદિ - નમોકાર સુખકાર સાર મન વય તન ધ્યાવું

અરહંત સિદ્ધત સૂરિ પાડિક સાધ મનાવું

નાવ જુપત અથ પહલ લહત શિવસુંદર પ્યારી,

અતુલ અત્યંદ્રી અધ્યાત્મલહ સુખસંપતિ ભારી

અવિચલ અખંડ આનંદમય પરમ અતિંદ્રી સુખ ભહે

તસુ અરનકમલ વંદન સદા નેમચંદ્ર આનંદ લહે.

૧

અંત - પંદરે તિથિએ કરી અધ્યાત્મરૂપ ધરે વાઈ

બૂલચૂક કછુ હોઈ શુદ્ધ કરિ લીજ્યો મેરે ભાઈ,

જો નર ઇનકૌં પઢે ચુંનૈ અથવા તે અવધારે

તે વિકલ પસવ દૂરિ કેએ આત્મરસ કા વિસ્તારે

નેમચંદ્ર મુનિ ધારિ અધ્યાત્મ સવહી ઘૌ ત્યારન તરન

જગ માંડિ તરે સાઠ જિનધર્મ લવિજનમંગલકરન. ૧૬

(૧) સં.૧૮૮૨ [૧૮૮૨ ?] કે. પકનાથ. સરસ્વતી લવન, મુંબઈ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૧૫૫૬-૫૭. પુષ્પિકામાં સં.૧૮૮૨ છાપ-મૂલ જણાય છે.]

૧૩૮૫. કુંવરવિજય (ત. પદ્મવિજય-અમીવિજયશિ.)

પદ્મવિજય જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૨૪૯.

(૪૭૦૩) + અષ્ટપ્રકારી પૂજા

આદિ - ત્રિજગનાયક તું ધણી, મહા મહોટો મહારાજ,

મહોટો પુણ્યે પામિયો, તુમ દરિશણુ હું આજ. ૧

આજ મનોરથ સર્વ ફળ્યા, પ્રગટ્યાં પુણ્યકલ્લોલ,

પાપકરમ દૂરે ટળ્યાં, નાઠાં દુઃખદંદોલ. ૨

અંત - જિન ઉત્તમ પદ પદ્મની, નિત સેવા કરો તણુ કાળ,

નિજરૂપ પ્રગટે સુખ હોવે, અમિકુંવર કહે નહિ વાર. ૫

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ, પૃ.૫૮૯થી ૫૯૩. [૨. સ્નાન-પૂજા આદિ પૂજાઓનો સંગ્રહ.]

ગદ્યકૃતિઓ

(૪૭૦૪) [+] અધ્યાત્મ પ્રશ્નોત્તર ર.સં.૧૮૮૨ મહા શુદ્ધ પ રવિ પાલીમાં

અંત - અંતર્દષ્ટિ દેખિયે, પુદ્ગલ ચેતનરૂપ,

પર પરિણતિ હોય વેગલી, ન પડે તે ભવરૂપ.

ચોપઈ

ખીમાવિજે રે ખિમાતા ભંડાર, જિન ઉત્તમ પદના દાતાર,

એહવા ગુરને નીત એવો સદ્, નિજરૂપ પ્રગટે સુખ લહો બહુ. ૮

અમીકુંવર તણુ પ્રણમી પાય, અંથ કીયો ભવિજન-સુખદાય,

અદ્યકૃદ્ધિ મેં રચના કરી, શુદ્ધ કરો પંડિતજન મિલી.

મરૂધર દેશ પાલી નગર મઝાર, કરયો ચોમાસ ધરી હ્રષ્ અપાર,

વર્ષ બયાસી સંવત અઢાર, મહા સૂદ પાંચમ ને રવિવાર.

પ્રશ્નોત્તર અંથ કીયો સાર, આતમઅર્થને હિતકાર,

ભણતાં ગણતાં જયજયકાર, લક્ષ્મીલીલા પામે અપાર. ૧૨

(૧) સં.૧૮૨૫ આશ્વિન શુદ્ધ ૧૪ વાર મંગલ. ભટ રૂપશંકર

નાગેશ્વર લિ. પ.સં.૨૬૪-૧૧, વડા ચૌટા ભં. સુરત. પોથી નં.૭. [રાહ-સૂચી ભા.૨.]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. ભીમસિંહ માણિક.]

(૪૭૦૫) અધ્યાત્મગીતા ખાલા. ૨.સં.૧૮૮૨ આપાદ શુ.ર શુર પાલીમાં મૂળ ગુજરાતી દેવચંદ્રકૃત.

(૧) સં.૧૮૮૫ ઐ.શુ.૭ ભૃગુવારે હુકમચંદ લિ. પાલી મધ્યે. પ.સં. ૯૩, જો.ના. (જુઓ જૈનયુગ પુ.૨ પૃ.૧૪૫.) (૨) જિનભદ્રસરિશાખાયાં મહો. કીર્તિધર્મગણિ શિ. પં. હિતસમુદ્ર શિ. પં. રાયચંદ પં. તિત્રોકચંદ પં. અમરચંદ પં. તારાચંદ સ્વવાચનાથ સં.૧૮૮૨ ઐ.વ.૧૧ ૫૫-૫૬૨ મધ્યે. પ.સં.૬૬, શેડિયા. વિકાનેર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૧-૧૨ તથા ૧૬૭૩. પૃ.૧૬૭૩ પર 'અધ્યાત્મગીતા પર ખાલા.' ફરીને અખીકુંવરને નામે અલગ કવિકર્માંકથી મુકાયેલો તે જૂલ જ ગણાય.]

૧૩૮૬. શિવલાલ (પૂ. અનોપચંદ-પન્નાલાલશિ.)

(૪૭૦૬) રામ લક્ષ્મણ સીતા વનવાસ ચોપાઈ ૨.સં.૧૮૮૨ માધ વ.૧ [વિકાનેરમાં [?]]

(૧) સં.૧૮૮૩ શ્રા.સુ.૧૩ મંગલ લિ. પ.સં.૧૨, ચતુ. પો.૮. (૨) સં.૧૮૮૨ માધવ વદિ ૧ સોમ વીકાનેર મધ્યે. પ.સં.૧૨, મુકનજી ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૪. 'રામ લક્ષ્મણ સીતા વનવાસ ચોપાઈ'નાં રચનાસમય તથા સ્થળ દર્શાવ્યાં છે તે જ એની એક પ્રતનાં લેખનસમય અને સ્થળ છે. પ્રત કવિની સ્વલિખિત હોવાનો નિદેશ નથી, તેથી લેખનસમય અને સ્થળ જૂલથી રચનાસમય અને સ્થળ તરીકે નિદેશાઈ ગયાં હોય એવો વહેમ જાય છે.]

૧૩૮૭. ઉદયચંદ

(૪૭૦૭) બ્રહ્મવિનોદ ૨.સં.૧૮૮૪ જોધપુર [?]

(૧) સં.૧૮૮૪ કા.શુ.૧૦ જોધપુર મધ્યે લિ. સાધુ પં. નગવિજય શિ. ચેતવિજય પઠનાથ. પ.સં.૪, જિ.ચા. પો.૮૩ નં.૨૨૨૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૪. રચનાસંવત તથા સ્થળનો કોઈ આધાર અપાયો નથી, તેથી લેખનસંવત તથા સ્થળ જ રચનાસંવત તથા સ્થળ તરીકે મુકાઈ ગયાની શક્યતા ન નકારી શકાય. પ્રત કવિની સ્વ-લિખિત નથી જ.]

૧૩૮૮. કૃષ્ણવિજયશિ. (જસવિજય-કાંતિવિજય-રૂપવિજયશિ.

કૃષ્ણવિજય)

(૪૭૦૮) મૃગસુંદરી માહાત્મ્ય ગર્ભિત છંદ પદ કડી ર.સં.૧૮૮૫
કા.શુ.૩ પાલણુપુરમાં

આદિ - પ્રણમી વીર જિજ્ઞેસર પાય, કરે પ્રીછા ગૌતમ ચિત લાય,
પૂજ્ય જયણા ચંદ્રોદય ઠાંમ, કેલા કહિયે ત્રિભુવનસ્વામિ. ૧
મધૂર ગીરા જંપે ચરીહંત, સાંભલ તેહ તણો વિરતંત,
ધરી મન જીવદયાનુ અંગ, બાધે ચંદ્રોદય દસ અંગ. ૨
ખાંડણ પીસણ ચૂલક ઠાંમ, ચૈત્ય સામાયક જલ વિશ્રામ,
પોઠણ ધાન વિગય ભોજન, એ દશ ઠામે કરીયે જતન. ૩
અંત - અઢાર પંચાસિય ફાગણ માસ, શ્વેત ભુવન તિથિ ભાખી ખાસ,
પાલણુપુરમાં કિયો અભ્યાસ, વામાસુત મન પૂરી આસ. ૫૫
પ્રેમે સેવો દયા એકતાર, લહો જસ કાંતિ રૂપ અપાર,
કહે કવિ કૃષ્ણવિજયનો સીસ, જયણાધર્મ કરો નીસદીસ. ૫૬

(૧) ઇતિ શ્રી ચંદ્રોદય પ્રસંગે મૃગસુંદરી માહાત્મ્ય ગર્ભિત છંદ
ચોપાઈ સંપૂર્ણ: સં.૧૮૦૮ના માધવ કૃષ્ણ તૃતિયા ગુરવાસરે લિપિકૃતમ.
પ.સં.૩, પ્ર.કા.ભં. નં.૬૧૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૩-૧૪. ત્યાં આ કવિ તથા કૃતિની
નોંધ કૃષ્ણવિજયશિ. દીપવિજય (આ પૂર્વે નં.૧૩૭૩) નીચે કરેલી. તેથી
આ કૃષ્ણવિજયશિ. તે એ દીપવિજય હોવાની સંભાવના મનમાં હશે.
પરંતુ અહીં જસ-કાંતિ-રૂપ એવી સ્પષ્ટ ગુરુપરંપરા કૃષ્ણવિજયની મળે છે
તે દીપવિજયે કોઈ કૃતિમાં નિદેશી નથી. એટલે આ કૃષ્ણવિજયશિ. તે
દીપવિજય હોવાની સંભાવના ઓછી છે.]

૧૩૮૯. વિનયચંદ

(૪૭૦૯) ચંદનખાલા ચાદાલિયુ ર.સં.૧૮૮૫ બે.શુ.૭

(૧) પ.સં.૪, અભય. પો.૪ નં.૨૫૭.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૫.]

૧૩૯૦. રૂપ (નાગોરી લોંકા.)

(૪૭૧૦) ૨૮ લગ્નિ પૂજા ર.સં.૧૮૮૮ મા.શુ.૧૨ મકસુદાબાદ

(૧) પ.સં.૧, દાન. પો.૭૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૫. ત્યાં આ કવિ તે નં.૧૩૪૧ના રૂપ-

ચંદ હોવાની સંભાવના કરેલી, પરંતુ એ રૂપચંદ પોતાને બધે જ ગુજરાતી લોકાગચ્છતા કહે છે, જ્યારે આ નાગોરી લોકાગચ્છતા છે. તેથી આ કવિ જુદા હોવાની સંભાવના વધુ છે.]

૧૩૯૧. અમરસિન્ધુર (ખ. ક્ષેમશાખા-જયસારશિ.)

(૪૭૧૧) નવાણ પ્રકારી પૂજા ર.સં.૧૮૮૮ વૈ.શુ.૧૩ મુંબઈ

(૪૭૧૨) પ્રદેશી ચોપાઈ ર.સં.૧૮૯૨ કા.વ.૬ મુંબઈ

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૫.]

૧૩૯૨. અમીવિજય (ત. રૂપવિજયશિ.)

રૂપવિજય જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૩૫૧.

(૪૭૧૩) + નેમ રાસો ર.સં.૧૮૮૯ રાજનગર

(૪૭૧૪) + મહાવીરનું પારણું

(૧) પ.સં.૨-૧૫, આ.ક.ભં. [મુપુગૂહસૂચી, હેનૈશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૩૬૮, ૫૨૦).]

પ્રકાશિત : ૧. જૈ.પ્ર. પૃ.૨૫૦. [૨. ચૈત્ય આદિ સં. ભા.૧ તથા ૨. ૩. બૃહત્ કાવ્યદોહન ભા.૨ તથા અન્યત્ર.]

(૪૭૧૫) [+ નેમ રાજુલ બારમાસ ર.સં.૧૮૮૯ રાજનગરમાં

અંત - જિન ઉત્તમ પદને વર્ણા, સાદિ અનંત સ્થિતિ થાય, સુણુ સાહેલી તસ પદ પદ નમ્યા થકી, રૂપવિજય પદ પાય. સુણુ સા. ૭૩
છણુ વિધ પ્રીતડી પાલસ્યે, સરસ્યે તેહનાં દાજ. સુણુ સા.
મંગલિક માલાને વરે, અમીયવિજય કહે આજ. " " ૭૪
સંવત અઢારતવ્યાસીએ, રહી રાજનગર ચોમાસ, " "
બાર માસ રાજુલ નેમના, ગાથા હરખ ઉલ્લાસ. " " ૭૫
પારેખ હુંગરતા કહણુથી, રમ્યા માસ શ્રીકાર, " "
સાંભળતાં સુખ ઉપજે, પામે ભવનો પાર. " " ૭૬
મોહ મહામદ વારજો, ટાલજો તારી સંગ, " "
ધ્યાવે તવપદ ધ્યાત શું, પામે નિર્મલ રંગ. " " ૭૭
જ્ઞાનસરોવરે ઝીલીએ, ખેસીએ સમક્ષિતપાલ, " "
ગુણ અનંતા ચિત ધરો, પામે મંગલમાલ. " " ૭૮

(૧) તીર્થમાલામાં, જૈ.એ.છં.ભં.

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રાચીન મધ્યકાલીન બારમાસા સંગ્રહ ભા.૧.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૫-૧૬.]

૧૩૬૩. ચારિત્રનંદી (ખ. મહિમાતિલક-લખિધુમાર-નિધિ-
ઉદયશિ.)

આ કવિએ જિનાગમોમાંથી જુદાજુદા એવા ૧૫૧ બોલ લઈને સંગ્રહરૂપ 'રત્નસાદ્'શતક' નામનો ગ્રંથ સં.૧૮૦૯ આગળ કૃષ્ણાષ્ટમીને દિને માલવાના ઈંદ્રનગર (ઈંદોર)માં પિપ્પલી (બબરની) ધર્મશાલામાં પોતાના બે શિષ્ય નામે કલ્યાણચારિત્ર અને પ્રેમચારિત્ર માટે રચેલ છે તેમાં પોતાની ગુરુપરંપરા આપી છે કે : ખરતરગચ્છે (જિન)સિદ્ધસૂરિના પદધર જિનરાજસૂરિ શિષ્ય રામવિજય ઉ.-પદ્મહર્ષ વા.-સુખનંદન વા.-કનકસાગર વા.-મહિમાતિલક વા.-લખિધુમાર ઉ.-નવનિધિઉદય વા.ના પોતે શિષ્ય. પોતાના ઉક્ત બે શિષ્ય પૈકી એકે જ્ઞાનાનંદ નામ રાખી 'જ્ઞાનવિલાસ' અને 'સમયતરંગ' એ નામના પદસંગ્રહ રચ્યા હાગે છે.

(૪૭૧૬) પંચકલ્યાણક પૂજા ર.સં.૧૮૮૮ સંભવતાથ ચ્યવન દિને
[કા.વ.૮] કલકતામાં

આદિ -

દોહા.

પંચ કલ્યાણક જિન તણાં, પૂજે જે જન ભાવ,

શ્રી જિ....., અખય અકલ પરકાવ.

૧

અંત - ભવિ જન પંચ કલ્યાણક નમિયે રે ભવિ.

ચ્યવન જનમ દીક્ષા વર નાણુ પરમાનંદ પદ પંચમ જાંણુ. ભ.

એ જિનવરકે પંચસરૂપ, વરણુન કિયે ગણુધર ગુણુ રૂપ. ૧

જિનકા વાંણુ અતિ ગણુધીર, વિવિધ અરથ ત્રિપદી ગંભીર,

શ્રી જિનરાજ-ચરણુયુગભક્તિ, વિલસી આતમભાવની વૃત્તિ. ૨

તિણુ પ્રણુકે ચહ પંચ હુલાસ, કલ્યાણક રચના ઈંડાં ભાસ, ભ.

પરમ મંગલ પ્રણુ પંચ કલ્યાણુ, ભવિજનદાયક પરમ નિધાન. ભ.૩

શ્રવણુ મનન ધ્યાયન મન લાય, ભવિજન ગાંત કિયે અથ જાય,

વૃદ્ધ મનોહર ખરતરાધીશ, ગણુભૂત શ્રી જિનઅખય સુરીશ. ભ. ૪

તતપટે ઉદધાયલ ભાંન, શ્રી જિનચંદ્ર સુરીંદ સુજાંણુ,

તણુ આગ્રાયેં ભગતિ ઉદાર, સ્તુતિ કલ્યાણક મંઘહિતકાર. ભ.૫

ગ્યાંતનિધી ગુણુમણિભંડાર, મહિમાતિલક પાઠક સુખકાર,

તત પંકજ મધુકર સુખપીન, ચિત્ર લખધીકુમાર ગુણુલીન. ભ.૬

તત પદ નિદ્ધિઉદય જગભાંણુ, જિનઆગ્રાપ્રતિપાલક જાંણુ,

ભાવનંદી શરૂપદઅનુરક્ત, આતુ ચારિત્રનંદિ કાધી જિનમક્ત. ભ.૭

કલકત્તા મંદિર સુખધામ, રાજકલ્પિ પૂરણ સગ કાંમ, ભ.
તિહાં શ્રાવક અતિ તત્ત્વવિચાર, ધરમ તણાં બંધે સુવિચાર. ભ.૮
ચંદ્ર મહતાવ સકલ શ્રીસંધ, અરજ કરી ગુરૂયા ઉછરંગ, ભ.
ગુરૂ વિણુ શ્રી સંધ વીનતી બંત, રચના કીધી જિનગુણખાણુ. ભ.૯
નંદ વસુ પ્રવચન શશિરૂપ, સંભવ ચવન દિવસ દિન બૂપ,
ભણુસ્યે સુણુસ્યે જે નર ભાવ, તસ ધર ધાસ્યે નિધિ મદલાવ.
ભ. ૧૦

(૧) લિ. અખીરચંદ્રેણ મહસૂદાબાદસ્ય અજમગંગ મધ્યે સં.[?]
ચૈ.શુ.૩ ગુરૂ સંમવનાથ સુપ્રસાદાત્, પ.સં.૧૪-૧૨, કુશલ. પો.૩૬.

(૪૭૧૭) નવપદ પૂજા

(૪૭૧૮) ૨૨ પ્રકારી પૂજા

(૧) શ્રીપૂજ્યજીનો સંગ્રહ, વિકાનેર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૬૬ તથા ૧૫૬૧-૬૨.]

૧૩૬૪. સખલદાસ (લોં.)

(૪૭૧૯) ત્રિલોકસુન્દરી હાલ [અથવા ચોપાઈ] (રાજસ્થાનીમાં)

૨.સં.૧૮૮૨ ફલોધી

આદિ - વિહરમાન વિસે તમું, જયવંતા જગદીસ,
અતિ સેવંત અનંત જન, તારક વીસ્વાવીસ. ૧
અંત - શીલઉપદેશથી વિસ્તારો, પૂજ સખલદાસજી ચિત્ત લાયો રે લો.
ઉછોઅધકો આયો હુવે તો મીછામિ દુક્કડં ગાયો રે
અટાદસ સો બાંણુવે વરસે, કીયો ફલોદી ચોમાસો રે લો
સીલરી મહિમા સુણુ સુણુવે, જણુ ધર લીલવિલાસો રે લો.

(૧) પ.સં.૫-૧૯, કુશલચંદ્ર પુ. વિકાનેર પો.૪૬. [હેનૈસાસ્યિ
ભા.૧ (૫.૧૬૧).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૮ તથા ૧૫૫૨-૫૩.]

૧૩૬૫. સવરાજ (લોંકાગચ્છનો શ્રાવક)

સાયલાનો, પિતાતું નામ હરખા.

(૪૭૨૦) મૂલીબાઈના પ્યારમાસ પર ગાથા ૨.સં.૧૮૮૨ માગશર

શુ.૧૩ ગુરૂ સાયલામાં વખતસિંહ રાજના રાજ્યમાં

મૂલીબાઈ દશા શ્રીમાલી વણિક રતનશાની અમૃતબાઈથી થયેલ પુત્રી.
કોઠારી નાનજી સાથે લગ્ન. આરજ આણુંદબાઈ પાસે અન્યાસ. પછી દીક્ષા

લીંબડીમાં સં.૧૮૬૫ના વસંત માસની વદ ચોથે રતનબાઈને હાથે લીધી. ૬૩૬ તપ પાળી ૧૩ દિનનો સંચારો કરી સં.૧૮૯૦ના આષાઢ શુ.૧૪ શુક્રે સ્વર્ગવાસ.

આદિ-હું તો તમું સિદ્ધ ભગવંત, મુકી મન આમલો રે.

ગુણ ગાઉં મુલીબાઈ સતી, સહુ કો સાંભલો રે.

સતી શ્રાવણ સુંદર માસ, ઈસે રે વખાણું રે.

જેહની સાખ સિદ્ધાંત મોઝાર, વદવા ન જાણું રે. ૧

અંત-સંવત અદાર બાંણુએ જોડયા માગસીર માસ રે,

તીથિ તેરસ ને ગુરુવાર, પખ અજવાસ રે.

મુલીબાઈ તણો મહિમા, ચઉદસ ગાળે રે,

ભણે હરખાસુત સવરાજ, સાયલામાં ગિરાળે રે. ૫૨

(૧) પ.સં.૬-૧૩, પ્રાણજીવન મોરારજી શાહ રાજકોટ પાસે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ કા.૩ પૃ.૩૧૬.]

૧૩૯૬. ક્ષેમવિજય (ત. રૂપવિજય-માણેકવિજય-જીવવિજય-

વિનયવિજયશિ.)

(૪૭૨૧) પ્રતિમાપૂજા વિચાર રાસ અથવા કુમતિ ૫૮ પ્રશ્નોત્તર

રાસ ર.સં.૧૮૯૨ આસો વ.૧૩ ધનતેરસ મંગળ સુરતમાં

અંત-રાગ ધન્યાસિરી. તુહો તુહો રે મુઝ સાહેબ જગનો તુહો -

એ દેશી.

ગાયા ગાયા રે, મહાવીર તણા ગુણ ગાયા,

કુમતિભંજન મત પુળ કરંતા જ્ઞાનઅમૃતરસ પાયા રે. મહા. ૧

રાગદ્વેષ અદેખાઈ ન કરસ્યો, તો શિવપૂરિ સુખદાયા,

ભાવ સાચો આણી તરવ નિહાલી, ગાલી મન દંભ માત્રા રે. ૨

ભવિયણ સાર સહુ મન ધારી, વખાણી જીતજી બતાયા,

જિનગુણરાગી સુબુદ્ધિ રંગાણી વાણી સદા સુપસાયા રે. મ. ૩

શ્રી વરસિદ્ધિરાણી લહે પ્રાણી આણી તે જિનગુણ ધ્યાયા,

કુમતિભંજણ મત ગુણ વરણવીયા, પડિમાથાપત ઉમાયા રે. મ. ૪

તપગણે સુરતજ દિનકર પ્રગટયા, શ્રી વિજયદાન સૂરીરાયા,

તેજપ્રતાપી જગત નસ વ્યાપી, થાપી ગિરદ સત્રાયા રે. મ. ૫

તદનંતર તસ શિષ્યપરંપરા, શ્રી રૂપવિજય હુધરાયા,

વિમલવયળુ હુણ ઉજ્જવલ ધારી, જૈન શાસન સોનાયા રે. મ. ૬

દુરગતિત્યાગી સુપુણ્યસૌભાગી, ઉત્તમ કુલ માહેં જાયા,
 શ્રી માણિકવિજય આગમ શુભ વેતા ટાલતાં કુમતિની જાયા રે. ૭
 તસ શિષ્ય શ્રી જીતવિજય નગીના હેમમુદ્રામેં જડાયા,
 સકલ અધિક ગુણુઅતિશયધારી જીતનિશાન બળ્યા રે. ૮
 શ્રી વિનયવિજય શિષ્ય તેજપ્રતાપી, ચિરંજીવી ભવિ લાયા,
 કુમતિલતાગઢ દુર નિવારી, આણ્ણદગજ દીપાયા રે. ૯
 તસ શિષ્યયુગલ ભવિક વિકસંતા શ્રી દીપવિજય વૃદ્ધ લાયા,
 વયરાગી ત્યાગી મતિ ગુણુવંતા, જૈમવિજય ગુણુ ગાયા રે. ૧૦
 સિદ્ધાંતથી ડોઠ ઉત્સુત ભાખ્યાં ઉપયોગે રહિત લિખાયા,
 તસ મુઝ મિજામિ દુકઠ હોજો, ઉપગારે પંડિત ધાયા રે. ૧૧
 નયન અહ વસુ અંદ્ર સંવત્સરે ૧૮૯૨ અશ્વિન કૃષ્ણ પક્ષાયા,
 ઉત્તરા ને ઐંદ્રયોગે ભોમવારે તિથી ધનતેરસ કહાયા રે. ૧૨
 શ્રી કલા શ્રીપત્ર કુલમેં સૌભાગી વૃન્દાલાલસુત જન જાયા,
 અનુષમચંદ સા ડાયા, જૈન ધરમ ચિત લાયા અનુભવરંગે રંગાયા
 અકનિશી ગુરુસેવા દાંત જ દેતાં, જિજીવરઆંગી રચાયા રે. ૧૩
 હરખચંદસુત નચુચંદ રાગી, જયચંદ પાના સવાયા
 તસ આગ્રહ થકી રચના એ રચી, શ્રાવક શ્રાવિકા ન્યાયા
 સહગુરવાણી નિસુણે ભવિ પ્રાણી નિતનત મંગલ પાયા રે. ૧૪
 જે ડોઠી પુળ એ ભણુસે સુણુસે, તસ ધર મંગલ થાયા
 સમકીત ભવી જીવને ઉપગારે, થાપના પુળ બનાયા રે. ૧૫

(૧) પં. વિનયવિજય સુશિષ્ય પં. જૈમવિજય શ્રી કુમતીમત્ત
 ભંજનરાસ વિરચિતાયાં. સમાપ્ત. લ.સં.૧૮૯૮ આષાઢ વદ ૧૩ ગુર-
 વાસરે લેખક સા. વલ્લભદાસ વનમાલીદાસ જ્ઞાતે વનીક શ્રી સુરતના વાસિ
 દેકાણું સહિયેદપરા મધ્યે. પ.સં.૧૫૨-૮, લા.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૩૧૭-૧૮. ત્યાં કવિને વિનયવિજય-
 દીપવિજયશિ. કહેલા, પરંતુ એ ભૂલ થઈ જણાય છે. ઉદ્ધૃત ભાગમાં
 વિનયવિજયના બે શિષ્યો તે દીપવિજય અને ક્ષેમવિજય છે. પુષ્પિકામાં
 પણ ક્ષેમવિજયને વિનયવિજયના શિષ્ય કહેલા છે.]

૧૩૯૭. ઉદયસોમસૂરિ (લ. ત. આનંદસોમસૂરિના પદ્ધર)

(૪૭૨૨) પદ્યપણા વ્યાખ્યાન સરતખંડ ર.સં.૧૮૯૩

(૧) લ.સં.૧૮૪૧, પ.સં.૩૩, પ્ર.કા.ભં. દા.૪૮ નં.૪૧૯.

(૪૭૨૩) શ્રીપાલ રાસ ર.સં.૧૮૮૮ આસો [અસાડ?] પરેંડામાં
આદિ - (ચતુર્થ ખંડની)

ચોથો ખંડ રચું હવે, શ્રી સિદ્ધચક્ર પસાય,
માંષણુ ચ્યારેમાં હવે, અજ ગાડર મરતી ગાય. ૧
ગોરસ ગોલી નીર જિમ, તિમ કહ્યા એ ત્રણ ખંડ,
ચોથા ચોકુલા થકી, મથતાં માખણુ પિંડ. ૨
સાકર કથા શ્રીપાલની.

અંત - લઘુ પોષધશાલેં સ તપાગણુ સડસડ પાટ સવાયા,
શ્રી આણુદસોમસૂરિ પટધર, શ્રી ઉદયસોમ સૂરીરાયા રે,
સુરત સંજતિ આવક-આગ્રહે, સુગમ અર્થ સમઝાયા,
ચોથે ખંડ રચ્યો મનરંગ સાંમલતાં સુખ પાયા રે. મેં. ૬
પરેંડા સેહરમાં પૂરણ કીધો, ભવિક શ્રવણુ મન ધાયા,
અઢાર અઢાણુ આસો ઉડીમાં એ અધિકાર વંચાયા રે. મેં. ૭

(૧) લખ્યા સં.૧૮૦૫, ચોથો ખંડ જ, પ.સં.૧૫-૧૫, રો.ઓ.સો.
ખી.ડી.૧૦૩ નં.૧૬૭૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૦ તથા ૧૬૭૪. 'આસોઉડી' તે અસાડ.
હોય? પરેંડા સુરત પાસેનું કોઈ ગામ?]

૧૩૯૮. રંગવિજય (ત. પદ્મવિજયશિ.)

(૪૭૨૪) વિચારામૃત સંગ્રહ બાલા. ર.સં.૧૮૮૩[૪] આ.શુ.પ છુધે
મૂળ જિનહર્ષકૃત.

આદિ - પદ્મવિજય નામનામૃત તદ્વિનયો વિદ્યાં વરઃ,

સિદ્ધાંત-તર્ક-વ્યાકર્ણ-કાવ્યાલંકૃતિ-છંદવિત્. ૬

રંગવિજય તત્ત્વશિષ્યો વિચારામૃતસંગ્રહે,

ટપાચર્મલિખત કિંચિત્ શિષ્યસદ્બોધહેતવે. ૭

વેદ નંદાષ્ટ અંદ્રાખ્યે ૧૮૯૩ વતસરે વિક્રમાર્કતઃ

શ્રાવણુ સિત પંચમ્યાં સદ્વારે ચંદ્રદેહેન્ને. ૮

એકાશીતિ શતાની ચ વેદનેત્રાધિકૌપરિ,

સૂત્રાર્થોભયલોકાતિ વિચારામૃતસંગ્રહે. ૯

(૧) સં.૧૮૧૧ પો.વ.૩ બૃહસ્પતિત્રારે લિ. બાહ્યણુ શ્રીમાલી સાલગ-
રામ કિસનગઢકા અજમેર મળ્યે. પ.સં.૧૮૧૧, તિલક. ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૭૪. ત્યાં કૃતિ પદ્મવિજયશિ. રૂપવિજય.

(આ પૂર્વે નં.૧૩૫૧)ને નામે મુકાયેલી, પરંતુ ઉદ્ધૃત અંતભાગ સ્પષ્ટ રીતે રંગવિજય નામ આપે છે.

કૃતિના રચનાસંવતમાં વેદ=૩ અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું છે. મૂળ વેદ ત્રણ લેખાય છે એટલે એમ અર્થઘટન થઈ શકે છે પણ વ્યાપક પરંપરા વેદ ચાર ગણવાની છે.]

૧૩૬૬. કનીરામ (ઋષિ)

(૪૭૨૫) ચર્યા (રાજસ્થાનીમાં) કડી ૬૬ ર.સં.૧૮૬૪ પીપાડમાં

આદિ - પડિમાધારી આણુ દવક પોતે પાપ ન કરાયો રે

અખ એને કહને નહી કરાવે, અણુમેદે નહિ મતમાયો

પડિમાધર્મ શ્રી જિન આગ્યામે.

૧

અંત - કનીરામ કહે એહ સાંભરીજી, છોડો પાપાંડયારો સંગ

સમગર નતજ દોહિલોજી, ઈણુ સું રાખો અવિચલ સંગ. ૬૮

અષાદસ વર્ષ ચોરાણુપૈજી, પીપાડ કીયો ચૌમાસ

ધર્મધ્યાત રસરંગમેજી, આવક હુવા હુલાસ.

૬૯

(૪૭૨૬) ત્રિલોકસુંદરી ચોપાઈ ર.સં.૧૮૧૧ (?) ધનતેરસ પીપાડમાં

(૧) સં.૧૬૫૬ દિલી. પ.સં.૧૬, જિ.ચા. પો.૮૧ નં.૨૦૩૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૨ તથા ૧૫૫૭. 'ત્રિલોકસુંદરી ચોપાઈ'નો ર.સં.૧૮૧૧ શંકાસ્પદ જ ગણાય, કેમકે 'ચર્યા'નો રચનાસંવત છેક ૧૮-૬૪ મળે છે ને એ સંપૂર્ણ અધિકૃત છે.]

૧૪૦૦. કર્સ્તુરચંદ (ખ. સમયસુંદરની પરંપરામાં ભક્તિ-

વિલાસપ્રશિષ્ય)

(૪૭૨૭) પદ્મદર્શન સમુચ્ચય ખાલા. ર.સં.૧૮૬૪ રાધ વદ ૨ શતિ

વિકાનેર

અંત - સંવત વેદ નિધાન ગજ, પૃથિવીકો પરમાણુ

રાધ માસ વદિ દુતિય શતિ, બીકાનેર સુધાન.

૧

પંડિત ભક્તિવિલાસકે, પૌત્ર શિષ્ય કર્સ્તુર,

સમઝ દેખિ ટીકા કડિન, કિયો પ્રયાસ સખેર.

૨

કેહારી આવક સુખુધ, અગરચંદકે હેત,

ખાલખોધ રચના રચી, તુરત બાણુ સુખ દેત.

૩

(૧) મુકનજી ભં. વિકાનેર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૭.]

૧૪૦૧. જિનસૌભાગ્યસૂરિ (ખ.)

(૪૭૨૮) સમેતશિખર સ્ત. ર.સં.૧૮૮૫ માધ વ.૧૩

(૪૭૨૯) નવપદ સ્ત. ર.સં.૧૮૮૫ આ.શુ.૧૫ બાહ્યરમાં

(૪૭૩૦) ૧૪ પૂર્વ સ્ત. ર.સં.૧૮૮૬ બાહ્યર

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૧.]

૧૪૦૨. ધર્મચંદ્ર (ત. વિજયદયાસૂરિ-ખુશાલવિજય અને

કલ્યાણચંદ્રશિ.)

(૪૭૩૧) + નંદીશ્વર ક્ષીપ પૂજા ર.સં.૧૮૮૬ ભાદ્રવા શુદ્ધ ૪ દમણ બંદરમાં

આદિ -

છંદાં.

- પ્રભુમું શાંતિજિણુંદને, ચઉદરચણુપતિ જેહ,
કંચનવરણું સોહતો, લક્ષણું લક્ષિત દેહ. ૧
- સુરગિરિ અષ્ટાપદગિરિ, ગિરનાર આણુ તેમ,
સમેતશિખર એ પાંચને, વંદું બહુ ધરી પ્રેમ. ૨
- સમરી શારદમાતને, હું રચું પુજા રસાલ,
જિમ સુણતા ભવિ પ્રાણિને, હરખ વધે તતકાલ. ૩
- વિસ્તીરણુ જિનભુવનમાં, રચિ નંદીશ્વરક્ષીપ,
તદનંતર પ્રભુ યાપિને, કરો અભિષેક પ્રદીપ. ૪
- એકાદશ અભિષેક છંદાં, સામાન્યે ધરો ચિત્ત,
આઠ અધિક શત તો કરો, હોઈ વિશેષે પ્રીત. ૫
- સકલ સામગ્રિને મેલવિ, શ્રદ્ધાવંત નરનાર,
જલકલશા નિજ કર ધરો, પામવા ભવજલપાર. ૬
- રહિ સમશ્રેણિ ગિહું દિસે, વાજતે મંગલ તુર,
પૂજા પ્રભુનિ ભણાવેઈ, કરવા અધ ચકચૂર. ૭

અંત -

રાગ ધન્યાસરી.

- ગાયો ગાયો રે, નંદીશ્વર તીરથ ગાયો.
જંધા વિદ્યાચારણુ સુનિવર, જિહાં સુરનો સમુદાયો,
કિનર કિનરી ખેચર આવે, તિમ ચોસક સુરરાયો રે. નં. ૧
- અપહરા ઇંદ્રાણિ મનરંગે, સ્નાત્ર કરે સુખદાયો,
કરે નૃત્ય સુકંઠે ગાયે, જિન પુજિ મોહ ઘટાયો રે. નં. ૨
- તપગજપતિ શ્રી દયાસૂરિના, ખુશાલવિજય ઉવઝાયો,

તાસ બંધવ સુગણ્ગીતારથ, કંઠ્યાણ્ણ્યંદ્ર સવાયો રે. નં. ૩

વિજયદેવેન્દ્ર સૂરીશ્વર રાજ્યે, એ અધિકાર રચાયો,

દમણ્ણુ બિંદરે રહિ ચોમાસું, ત્રણભદ્રેવ સુપસાયો રે. નં. ૪

અઢાર સેં છતું ભાદ્રવ માસે, સંવત્ઠરિ દિન ગાયો,

પ્રભુ સમુદાય કવિ ધર્મચંદ્રે, સંધ સકલ હરખાયો રે. નં. ૫

(૧) ઇતિશ્રી નંદીશ્વર દ્વીપની પુબ્બનેં ઇગ્ધારમો અભિષેક થયો.

સંપુણ્ણુ: શ્રી દમણ્ણુબિંદરે શ્રી ત્રણભદ્રેવ પ્રશાદાત્ સંવત ૧૯૧૭ના ભાદ્રવા

વદ ૧૧ લ. સંકર. પ.સં.૧૦-૧૨, કાલાગલા કરાંચીવાળા પાસે. (૨)

પ.સં.૮, આ.ક.ભં. (૩) પ.સં.૧૦-૧૨, જશ.સં. નં.૮૯. [સુપુગુહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ પૃ.૩૩૧થી ૩૫૦. [૨. વિધિ-

વિધાન સાથે સ્તાવાદિ વિવિધ પૂજા સંગ્રહ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૧૮-૨૦.]

૧૪૦૩. સાંવતરામ (ઋષિ)

(૪૭૩૨) મહનસેન ચોપાઈ ર.સં.૧૮૯૮ શ.શુ.૭ વિક્રાનેર

(૧) બડાદુરમલ બાંકિયા સં. ભીનાસર. [જૈકાપ્રોસ્ટા, સુપુગુહસૂચી.]

(૪૭૩૩) સતી વિવરણ ચોઢાલિયું ર.સં.૧૯૦૭ ચૈ.વ.૭ લક્કર

(૧) બડાદુરમલ બાંકિયા સં. ભીનાસર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૨૧.]

૧૪૦૪. દેવચંદ (શ્રાવક)

ગ્રામે વીશાશ્રીમાલી ગાંગડવાસી.

(૪૭૩૪) + નેમનાથ શલોકો ૮૨ કડી ર.સં.૧૯૦૦ આ.વ.૫ શુક્ર ગાંગડમાં

આદિ - સરસતિ માતા હું તુમ પાય લાણું, દેવચંદ તણી આગતા માણું,

જિવ્હા-અથે તું ખેસને આઈ, વાણી તણી તો કરજે સવાઈ. ૧

અંત - સંવત્ ઝોગણીસ શ્રાવણ માસ, વદની પાંચમનો દિવસ ખાસ,

વાર શુક્ર ને ચોઘડીયું સારું, પ્રસન્ન થયું મનકું મારું.

ગામ ગાંગડના રાજા રામસિંધ, કીધો શલોકો મનને ઉછરંગ,

મહાજનતા ભાવ થકી મેં કીધો, વાંચી શલોકો મહોટા જશ લીધો.

દેશ ગુજરાત રેવાશી બણ્ણો, વિશા શરમાલી નાત પ્રમાણો,

પ્રભુની કૃપાથી નવનિધિ થાય, ખેહુ કર જોડી સુરશશિ ગાય.

નામે દેવચંદ પણ સુરશશિ કહિયે, ખેહુનેા અર્થ એક જ લહિયે,

દેવ સૂજ ને ચંદ્ર જ શશિ, વિશેષ વાણી હૃદયામાં વસી. ૮૨

પ્રકાશિત : ૧. શ્લોકા સંગ્રહ, ભી.મા.

(૪૭૩૫) + વિવેકવિલાસનો શ્લોકો ૯૨ કડી ૨.સં.૧૯૦૩ માગશર
શુદ્ધ ૧૩ મંગલ

આદિ - સન્સતિ માતા તુમ પાથે લાગુ, દેવગુર તણી આગતા માગુ,
કાયાનગરીને કહું શ્લોકો, એક ચિત્તથી સાંભલજે લોકો. ૧

અંત - ઐગણીશિ ત્રણુનો માગશર માસ, શુકલ પક્ષનો દિવસ ખાસ,
તિથિ તરશ મંગલવાર, કર્યા શ્લોકો બુદ્ધિપ્રકાસ. ૮૮
શહેર ગુજરાત રેવાશી બણે, વીશા શિરમાલી નાત પરિમાણે,
વાઘેશ્વરીની પેલમાં રહે છે, જેહવું છે તેવું સુરશશિ કહે છે. ૯૦
નથી બણુતો ગણુ ને ભેદ, કોઈ કરશે મ મુજ પર ખેદ,
કવિજન આગલ મહારી શી ગતિ, દોષ ટાલશે માતા સરસતી. ૯૧
સૂત્રસિદ્ધાંત નથી હું ભણ્યો, બહા રેશમનો દોરડો વણ્યો,
વાત સાચી છે કાયામાં જોજો, વિવેકી પુરૂષો વિચારી લેજો.

પ્રકાશિત : ૧. શ્લોકા સંગ્રહ, ભી.મા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૪૨-૪૩.]

૧૪૦૫. જીતમલ (તેરાપંથી ભીખમજી ભારીમલ્લજી-

રાયચંદ્રજીશિ.)

જન્મ સં.૧૮૬૦ સ્વ.સં.૧૮૩૮ જ્યપુર. [પછીથી જ્યાયાય. જુઓ
જૈનધર્મકે પ્રભાવક આચાર્ય પૃ.૩૭૧-૭૩.]

ભીખમજી જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૨૮૫ તથા ભારીમલ્લ જુઓ આ
પૂર્વે નં.૧૨૫૬.

(૪૭૩૬) ચોવીસી ૨.સં.૧૯૦૦ આસો વ.૪

આદિ - ઐ નમઃ અરહન્ત અતતુ, આચાર્ય ઉવજ્જાય
મુનિ પંચ પરમેષ્ઠિ એ, ઐકાર રે માહિ. ૧
વલ્લિ પ્રણમું શુભવંત શર, ભિક્ષુ ભરત મહાર
દાત દયા ન્યાય આણુને, લીધો મારગ સાર. ૨
ભારીમલ પટ ઝલકતા, તીજે પટ ઋષિ રાય
પ્રણમું મન વસ કાય કરી, પાંચું અંગ નમાય. ૩
ઈસ સિદ્ધ સાધુ પ્રણમી કરી, ઋષભાદિક ચોવીસ
સ્તવન કરું પ્રમેદ કરી, જ્ય જશ કર જગદીશ. ૪

અંત - શ્રી મહાવીર સ્ત.

ચરમ જિનેન્દ્ર ચોવીસમા જિન, અથ હણુવા મહાવીર
વિકટ તપ વર ધ્યાન કર પ્રભુ, પાયા ભવજલતીર. ૧.

*

ઇમ બહુજન તારિયા રે પ્રણમૂં ચરમ જિનેન્દ્ર
ઉગણીસે આસો જ ચોથ વહી, હુઓ અધિક આનંદ. ૭.

(૪૭૩૭) ભગવતીસૂત્ર હાલખંધ

(૪૭૩૮) ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર હાલખંધ ૩૪ અધ્યયન

(૪૭૩૯) દશવૈકાલિકસૂત્ર હાલખંધ

(૪૭૪૦) પ્રશ્નોત્તર તત્ત્વબોધ

(૪૭૪૧) + ભિક્ષુ જસ રસાયન

(૪૭૪૨) હેમ નવરસા

(૪૭૪૩) દીપજસ

(૪૭૪૪) જયજસ

(૪૭૪૫) શ્રાવકારાધના

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૬૬-૬૭.]

૧૪૦૬. મોહન

(૪૭૪૬) પશ્ચિમશતકના દોહા (હિંદીમાં) ૧૬૨ કડી

આદિ - ધન્ય કૃતારથ કેહિયે, શ્રી અરિહંત સુદેવ

સુગર વસે જિણુધર્મ કુન, પાંચ નમણુ નિતમેવ. ૧

અંત - નેમિચંદ્ર ભંડારિકૃત, ગાથા કેષક એમ

વિધિ મગ મગ ભવિક ભણે, લખો લહો શિવક્ષેમ. ૧૬૧

૫૪૮ી શતક પ્રાકૃત થકી, દોષક ક્રિયા સુભાસ

દોષક શોધક છુદ્ધિજન, સેવક મોહન તાસ. ૬૨

(૧) અંધાગ્રંથ શ્લોક ૧૮૫, પ.સં. ૮-૧૨, વીજાપુર જ્ઞાનભંડાર
નં. ૮૪. [હેતૈજ્ઞાસયિ ભા.૧ (૫.૨૪૯).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૫૫-૫૬.]

૧૪૦૭. અક્ષાત

(૪૭૪૭) અધ્યાત્મ ચોપાઈ (હિંદીમાં) ૧૫૨ કડી

આદિ - દૂહા

છજદેવ પ્રણમી કરી, આતમદ્રવ્યઅબોધ

અનંત ચતુષ્થય રૂપમે, ગુણે પન્નજવનો થોભ. ૧.

અંત - કર્મદલ મેલ્યા પછી, વ્યવહારસત્તા બાણી,
 શુદ્ધ જ્ય વિચારતાં જે જિમ હોઈ નિર્વાણુ. ૧૫૦
 કે કહીને આધીને નહી, જે યમ ગ્રહે પરતાય
 એણે ભાવે વતે સદા, સધલે મંગલીક થાય. ૧૫૧
 (૧) ગ્રંથ ૨૨૫ લિ. પં. વિદ્યાવિજયજી રતનાવત ઠાકુર શ્લોક
 સવા બેસે સહી. પ.સં.૮-૧૨, પુ.મં. [મુપુગૂહસૂત્રી.]
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૫૬.]

૧૪૦૮. સૂરત [?]

(૪૭૪૮) ખારખડી (હિંદી)

આદિ -

દોહા

પ્રથમ નમો અરહંતકૃં, નમો સિદ્ધ આચાર્ય,
 ઉપાધ્યાય સવ સાધકોં, નમો પંચ પ્રકાર. ૧
 ભજન કરો શ્રી આદિકો, અંતિ નામ મહાવીર,
 તીરથંકર ઔપીસકોં, નમો ધ્યાન ધરિ ધીર. ૨
 તિન ધુનિ વાની સૈં વાની ખિરી, પ્રગટ ભઈ સંસાર,
 નમસકાર તાકોં કરેં, યક ચિત યક મન ધારિ. ૩
 જા વાનીકે સુનતહી, બહત પરમ આણુંદ,
 ભઈ સુરતિ કછુ કહૈ નકું, ખારખડીકે જંદ. ૪

અંત -

જંદ

લિયો સિદ્ધ શિવ થાન જિનોનૈ સોહી સિદ્ધ કહાયે,
 દરસન ગ્યાન રતન ચારિત આપ અટલ ઠહરાયે.
 જે જે દરસૈ સો સોહી ભાસૈ તિન શિવપુર પહુચાયે,
 સૂરતિ સિદ્ધ કહૈ એસેં ગુરુજન પુરાનન ગાયે. ૩૫

દોહા

સમ્યક્પદકોં જે લહૈ, કરેં વૈં ન ગુરૂ પ્રીતિ,
 દેવ ધરમ ગુર ગ્યાનકોં, પરખિ ગઢૈં નિજ રીતિ. ૩૬
 ખારખડી હિત સું કહી, નહિ ગુનયનકી રીસ,
 દોહા તો ચાલીસ હૈં, જંદ કહૈ જતીસ. ૩૭

(૧) પ.ક.૧૧૮થી ૧૨૪, ચોપડો, મુક્તિ. નં.૨૪૬૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૬૪-૬૫. 'સૂરતિ' શબ્દ આધ્યાત્મિક

આનંદના અર્થમાં પણ હોય એમ લાગે છે. તેથી એમાં કર્તાનામ વાંચવું કે કેમ એ પ્રશ્ન રહે છે.]

૧૪૦૯. ૫૨મહલ (દિ.)

(૪૭૪૯) શ્રીપાલ ચરિત્ર ભાષા (હિંદી)

આદિ -

ચોપાઇ

સિદ્ધચક્ર બિધિ કેવલ રિદ્ધિ, ગુન અનંત ફલ જાડી સિદ્ધિ,
પ્રણમો બંરમ સિદ્ધિ ગુરુ સોઈ, ભવિ સંઘ જ્યો મંગલ હોઈ. ૧
અંત - તહાં કથા એહ પૂરન ભઈ, કબિ ૫૨મહલ પ્રગટ કરિ કઈ,
અલપ બુદ્ધિમેં કિયૌ વખાંન, ફેર સવારૌ ગુનથર જાનિ.
થિર મન કથા સુણૌ જો કોય, મનવંછિત ફલ પાવૌ સોય,
અરુ જો પઢૌ પઢાવૌ કહૌ, તાકૌ પોતે અસુખ ન રહૌ. ૫૩
અરુ જો નરનારી પ્રત કરૌ, સો ચહુ ગતિ કો ભાર મન હરૌ,
ભવ્યનકો ભિપદેસ જતાય, નિકર્યૌ સૌ નર મુક્તિ જાય.

(૧) ઇતિ શ્રીપાલ ચરિત્ર મહાપુરાણુ સમાપ્ત, શ્રી સંવત ૧૯૧૬
મિતી કાતી બદિ ૧૪ વાર સોમવારે લિખી પં. ગુણબલમુનિ સંઘપુર મધ્યે
ચતુરમાસકાનાં. પ.સં.૧૭૦-૧૩, અશુદ્ધ પ્રત, આત્માનંદ સભા ભાવ-
નગર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૬૫.]

૧૪૧૦. ધ્યાનત (દિ. શ્રાવક)

આ કવિએ અનેક પદો વગેરે રચેલ છે. તે એક નામી કવિ થયેલ છે.

(૪૭૫૦) તત્ત્વસાર (ભાષા)

આદિ -

કુહા

આદિ સુખિ અનંત સુખિ, સિદ્ધ સિદ્ધ ભગવાંન,
નિજ પરતાપ પરતાપ વિન, જગદર્પણુ જગઆંન. ૧
ધાણુ દહિન વિધિ કાઠિ દહિ, અમલ શુદ્ધ લહિ ભાવ,
પરમ જ્યોતિ પદ વંદિકૌ, કહુ તત્ત્વકો રાવ. ૨
અંત - ધ્યાનત તત્ત્વ જૂ સાત, સાર સકલમેં આત્મા,
અર્થ અર્થ યહ ભાત, દેખો જનૌ અનુભવૌ.

(૧) પહેલાં જિનદાસકૃત 'ધર્મપચીસી' સાથે, પ.સં.૯-૧૧, આત્મા-
નંદ સભા ભાવ. નં.૩૫-૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૬૬.]

૧૪૧૧. મોહન (મોહકા ?) (જીવર્ષિ-શોભર્ષિશિ.)

(૪૭૫૧) અનુયોગદ્વાર સૂત્ર બાલા.

(૧) અં.૧૮૦૦૦, પ.સં.૧૮૬-૧૪, ગુ. નં.૨૩. (૨) પ.સં.૧૭૫, ભાં.છ. સને ૧૮૭૩-૭૪ નં.૧૨૨. (૩) પંચપાટ અં.૧૦૦૦૦, પ.સં.૧૭૫, લીં.ભં. દા.૧૨ નં.૧૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૭૪. ત્યાં અપરનામ 'મોહક' દર્શાવેલું, પરંતુ હેતુશાસ્ત્રિ ભા.૧માં પૃ.૨૧૧ પર જીવર્ષિશિ. મોહકાનો 'શોક-નાલિકા દ્વાર્ત્રિશિકા બાલા.' નોંધાયેલો છે. એટલે મોહકા નામ અધિકૃત હોવા સંભવ છે. ગુરુ જીવર્ષિ કે શોભર્ષિ એ કાયડો રહે છે.

લીંહસૂત્રીમાં 'અનુયોગદ્વારસૂત્ર બાલા. સહિત'ની એક પ્રત પ.સં. ૧૭૫ (પંચપાટ) નોંધાયેલી છે (ક્રમાંક ૭૮, પૃ.૬) તે ઉપર નોંધાયેલી લીં.ભં.ની પ્રત જ જણાય છે. પણ લીંહસૂત્રીમાં કોઈ કર્તાનામ નથી.]

૧૪૧૨. લાલવિનોદ

(૪૭૫૨) નેમિ બારમાસા

(૧) પ્રત ૧૮મી સદીની, પ.સં.૩, જિ.ચા. પો.૮૩ નં.૨૧૮૩. [સુપુગૂહસૂત્રી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૬.]

૧૪૧૩. જૈનચંદ (ખ.)

(૪૭૫૩) નંદીશ્વર દ્વીપ પૂજા

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૭.]

૧૪૧૪. જ્ઞાનાનંદ (ખ. ચારિત્રનંદીશિ.)

ચારિત્રનંદી જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૩૮૩.

આ કવિ સંજ્ઞાથી જુઓ શ્રી અગરચંદ નાહટાનો લેખ 'જૈન સત્ય-પ્રકાશ' પુ.૪ અંક ૧૨ પૃ.૫૭૩ અને મારો લેખ 'જૈન' પુ.૩૮ અંક ૩૫ પૃ.૮૪૫.

(૪૭૫૪) જ્ઞાનવિલાસ ૭૫ પદનો સંગ્રહ (હિંદીમાં)

(જુઓ પછીની કૃતિને અંતે.)

(૪૭૫૫) સમયતરંગ ૩૭ પદનો સંગ્રહ (હિંદીમાં)

[પદો - ડિકેટલોગભાવિ.]

પ્રકાશિત : બંને - ૧. લીમશી માણુક તરફથી. ૨. સ્વ. વીરચંદ

દીપચંદ તરફથી શ્રીમદ્ યશોવિજયાદિ સજ્જાય પદ સ્તવન સંગ્રહ સને
૧૯૦૧ સં.૧૯૫૭માં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૬૮.]

૧૪૧૫. અક્ષાત (ગદ્યકૃતિઓ)

(૪૭૫૬) નવતર્ય ખાલા.

(૧) સં.૧૮૦૧ શા.શુ.૧૩ વા. જ્ઞાનનિધાન શિ. પં. આણંદધીર
શિષ્ય સુખહેમેન લેખિ વાંગા નગરે. પ.સં.૫૮, વીકા.

(૪૭૫૭) સંબોધસત્તરી ખાલા.

મૂલ જયશેખરકૃત.

(૧) સં.૧૮૦૧ ગ્રં.૭૫૭, પ.સં.૨૪, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૬ નં.૧૧૪૨.

(૪૭૫૮) તપ વિધિ

(૧) સં.૧૮૦૨ જ્યેષ્ઠ વદિ ૩ સીરોહી નગરે છરાવલા પાશ્વ
પ્રસાદાત. પ.સં.૮, ગોડીજી. નં.૩૨૯.

(૪૭૫૯) આજુતરોવવાર્ધ સૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૦૨ જ્યે.કૃ.૪ ભોમ ખંભાતે લિ. શિષ્ય રંગહંસ બ્રાત
મણિહંસ દ્વી વાંચનાથ. પ.સં.૨૫, ખેડા સંઘ ભં. દા.૨ નં.૧૭.

(૪૭૬૦) દીપાલિકા કલ્પ ખાલા.

મૂળ જિનસુંદરકૃત ૨.સં.૧૪૮૩.

(૧) સં.૧૮૦૨, પ.સં.૩૮, હં.ભં. નં.૧૧૪૧.

(૪૭૬૧) પડશીતિ (કર્મચંથ) ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૦૩ ગ્રં.૫૦૦, પ.સં.૧૫, સેં.લા. નં.૩૦૦૭.

(૪૭૬૨) મુહૂર્ત મુક્તાવલી ખાલા.

મૂલ હારભટ્ટકૃત સં.માં.

(૧) સં.૧૮૦૩, પ.સં.૮, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૬ નં.૧૨૦૧.

(૪૭૬૩) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) મૂલ સં.૧૮૦૫ આસો વદી ૧૩ ધનતેરસે સંપૂર્ણ. ખાલા.
સંપૂર્ણ કા.સુદિ ૧૩ રવૌ. પં. રંગવિજય શિષ્ય પં. લક્ષ્મીવિજય શિષ્ય
પં. હંસવિજય લિ. ગંગાવિજય વાચનાથ. પ.સં.૧૦૭, ગોડીજી. નં.૩૨૪.

(૪૭૬૪) સંબોધસત્તરી ખાલા.

(૧) સં.૧૮૦૫, હં.ભં. નં.૧૧૪૮.

(૪૭૬૫) રત્નસંચય ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૦૭, પ.સં.૪૫, વિ.દા. નં.૫૫૮.

(૪૭૬૬) દશવૈકલિક સૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૦૭, ગ્રં.૨૫૦૦, પ.સં.૨૮, પ્ર.કા.ભં. દા.૮૫ નં.૮૮૬.

(૪૭૬૭) જ'ખૂચરિત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૦૮ કા.વ. પં. હરિશ્ચિ-વીરશ્ચિ-ચિનોદશ્ચિ લિ. પ.સં. ૫૧, ઘોષા.

(૪૭૬૮) જ'ખૂદીપ પ્રજ્ઞસિ ખાલા.

(૧) નવાનગર મધ્યે સં.૧૮૦૮ માહ સુદિ ૯ સોમ લિ. પં. કનકશ્ચિ શિષ્ય પં. હરિશ્ચિના પં. ખેમાશ્ચિ જતિ પં. કમલશ્ચિને એ પરત વેચાતી આપી છે. સં.૧૮૩૧ જેઠ સુદિ ૫ દિને. પ.સં.૨૧૩, ગોડીજી. નં.૪૦૯.

(૪૭૬૯) સંખ્યા સિત્તરી ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૦૮ આષાઢ શુદ્ધી ૭ રોહણી શુભ વાસરે લિ. પં. કપુરવિજયગણી શીષ્યેત પરોપકારાય. પ.સં.૨૪, વડાચૌટા ઉ. સુરત. પો. નં.૪.

(૪૭૭૦) કદપસૂત્ર ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૦૮, પ.સં.૧૬૦, હા.ભં. દા.૨૩ નં.૪.

(૪૭૭૧) જ'ખૂચરિત્ર ખાલા.

(૧) ગ્રં.૨૨૦૦, સં.૧૮૦૮, પ.સં.૮૩, પ્ર.કા.ભં. દા.૯૭ નં.૧૦૪૫.

(૪૭૭૨) કદપસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૦૯ શકે ૧૬૭૪ પોસ વદિ ૬ પુષ્યે ભ. વિજયપ્રભસૂરિ-પં. રૂપવિજય-પં. સુખવિજય-ખુશાલવિજય-સોહનવિજય લઘુભાતા સમાવિજય લિ. મુનિ વૃદ્ધિવિજય ભાઈ લ. રાકુ ગ્રાંસ મધ્યે ચોમાસું. પ.સં.૧૮૨, છેવટે હીરવિજયસૂરિના ૧૬૪૬ વર્ષના ૧૨ બોલ લખ્યા છે, વીરમગામ સંઘ ભં.

(૪૭૭૩) કદપસૂત્ર (શુ. ગદ્ય)

(૧) સં.૧૮૦૯ શકે ૧૬૭૪ આસૂ સુદિ ૧૪ અઠવારે કીર્તિરત્ન-સૂરિશાખાયાં ઉ. દશનંસુંદરગણિ શિ. વા. સદાસુખગણિ શિ. પં. દુલી-ચંદ લિ. પ.સં.૧૭૪, અનંત. ભં.૨.

(૪૭૭૪) દંડક પર ખાલા.

(૧) લ. હીરવિજયસૂરિ-વરસિંગ ઋષિગણિ શિ. પં. રામવિજય શિ. પં. જિતવિજય-ઉર્ધ્વવિજય-ભીમવિજય-હર્ષિધવિજય-વિવેકવિજય ...સં.૧૮૧૦ માગશીર્ષ વ.૧૧ શુદ્ધ રાત્રેર મધ્યે. પ.સં.૨૨, જશ.સં.

(૪૭૭૫) રત્નસંચય આલા.

(૧) સં.૧૮૧૦ શ.શુ.૯ શનિ મુ. હીરચંદ્રગણિ શિષ્ય મુનિ મેઘ-ચંદ્રગણિ શિષ્ય મુનિ વિનીતચંદ્રેણ મુ. ઉર્ધ્વચંદ્ર પઠનાથ^૧ સાહરાઈ મધ્યે સુપાશ્વનાથ પ્રસાદાત. પ.સં.૪૩, મ.જૈ.વિ. નં.૭૦.

(૪૭૭૬ ક) જંબૂદ્વીપ સંગ્રહણી આલા.

(૧) સં.૧૮૧૦ શ.વ.૯ ગારવદેસરમાં લિ. ભુવનવિશાલ. પ.સં.૬, વીકા. (૪૭૭૬ ખ) ઔપપાતિક સૂત્ર આલા.

(૧) ગ્રં.૫૬૫૪, સં.૧૮૧૧, પ.સં.૭૬, પ્ર.કા.ભં. દા.૭૩ નં.૭૩૮.

(૪૭૭૭) ચાણક્યનીતિ આલા.

(૧) લ.સં.૧૮૧૧, પ.સં.૧૮, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૭૦૭.

(૪૭૭૮) પુરાણ શ્લોક સંગ્રહ આલા.

(૧) લ.સં.૧૮૧૧, પ.સં.૧૩, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૭૦૪.

(૪૭૭૯) જંબૂચરિત્ર પર આલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

(૧) સં.૧૮૧૨ શિષ્ય માહવળ પઠનાથ^૧. પ.સં.૫૬, ગોડીજી. નં. ૩૫૮.

(૪૭૮૦) નવતરવ આલા.

(૧) સં.૧૮૧૩ માગસિર શુદ્ધ ૧ ભોમે ભુજનગરે લિ. મુ. વસ્તા પઠનાથ^૧ વાચનાથ^૧ ગૌડી પ્રસાદાત. પ.સં.૮, મ.જૈ.વિ. નં.૧૩૪.

(૪૭૮૧) કલ્પસૂત્ર આલા.

(૧) સં.૧૮૧૩ જ્યે. કૃષ્ણ ૭ છુધે લ. રાજવિમલસોમસૂરિ ચેલા-વણારસી પઠનાથ^૧ શાંતિનાથ પ્રસાદેન સુત^૧ બંદર મધ્યે લ. પ.સં.૧૬૪, ઘોઘા ભં.

(૪૭૮૨ ક) કલ્પસૂત્ર આલા.

(૧) સં.૧૮૧૩, ગ્રં.૮૪૦૦, પ.સં.૧૮૮, સં.લા. નં.૧૩૫૨૬.

(૪૭૮૨ ખ) પદ્યાવલિ (શુ. ગદ્ય)

(૧) સં.૧૮૧૩ લિ. પ.સં.-, કાથવટે રિપોર્ટ નં.૧૨૭૬.

(૪૭૮૩) કલ્પસૂત્ર આલા.

(૧) લ.સં.૧૮૧૪, પ.સં.૧૪૩, પ્ર.કા.ભં. દા.૫૫ નં.૫૦૨.

(કંઈ ભૂલ છે. જુઓ 'કલ્પસૂત્ર ખાલા.' લ.સં.૧૭૮૬ [આ પૂર્વે નં.૪૧૪૭].)

(૪૭૮૪) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૧૪, પ.સં.૧૩૬, પ્ર.કા.લં. નં.૫૦૩. (કંઈ ભૂલ છે. જુઓ 'કલ્પસૂત્ર ખાલા.' લ.સં.૧૭૮૬ [આ પૂર્વે નં.૪૧૪૬].)

(૪૭૮૫) શત્રુજય માહાત્મ્ય ખાલા.

(૧) સં.૧૮૧૪ માહા વ.૩ રવૌ હીરવિજયસૂરિ શિ. કલ્યાણવિજય ઉ. શિ. સાધુવિજયગણિ શિ. જીવવિજય શિ. પં. ગુણવિજયગણિ શિ. આણંદવિજયગણિ શિ. દેવવિજય શિ. દશનવિજય શિ. કાંતિવિજય લિ. આણસમા નગરે ભટેવાળ પ્રસાદાત. પ.સં.૫૪૧, વીળપુર.

(૪૭૮૬) જંબૂઅધ્યયન ચરિત્ર ખાલા. સહિત

(૧) સં.૧૮૧૬ શાકે ૧૬૮૧ પો.વ.૮ ભોમ લિ. પૂજ્ય ઋ. સુભંજી શિ. ઋ. અજયચંદળ પ્રસાદાત ચેલા ઋ. લીલાધર લિ. સીહોર મધ્યે. પ.સં.૬૫, આત્માનંદ સલા, ભાવનગર.

(૪૭૮૭) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૧૬ કા.સુ.૧૧ છુવે રાધનપુરે પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત લ. વિજયપ્રભસૂરિ શિષ્ય પં. ઋદ્ધિવિજય શિષ્ય પં. ગુણવિજય શિષ્ય પં. જસોવિજય શિષ્ય પં. રંગવિજય શિષ્ય પં. તેજવિજય લિ. રાધનપુરે. પ.સં.૧૦૪, ગોડીજી. નં.૩૨૬.

(૪૭૮૮) સમ્યક્ત્વ કૌમુદી ખાલા.

(૧) સં.૧૮૧૬, પ.સં.૬૩, હં.લં. નં.૧૩૦૭.

(૪૭૮૯) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૧૬, પ.સં.૧૭૧, હા.લં. દા.૩૯ નં.૧.

(૪૭૯૦) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૧૭ કા.વ.૧૦ શતૌ કટાસણુ ગ્રામે વાયક રામવિજય-પ્રતાપવિજય-વિવેકવિજય વાયનાથ પં. દયાવિજયગણિ-લક્ષ્મિવિજય-જિનેન્દ્રવિજય લિ. ખેડા લં.

(૪૭૯૧) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૧૭ દ્વિ.આ.સુદિ ૨ લિ. પં. હરિદયિના આંગરોલ બિંદર મધ્યે. છેલ્લે તપાગચ્છની પદાવલી ૬૬મા વિજયજિનેન્દ્રસૂરિ. સુધીની છે, પ.સં.૧૬૫, ગોડીજી. નં.૩૨૨.

(૪૭૯૨) ચાણક્યનીતિ બાલા.

(૧) સં.૧૮૧૭ પં. પદ્મવિજય-શીલવિજય-પં. કાંતિવિજય-મહિમાવિજય-ઋદ્ધિવિજય-હસ્તિવિજયગણિ ગર્જનવિજયગણિ તેન બાત નરવિજય લિખતા તત્ લઘુબાતા મયાચંદ. પ.સં.૧૮, બેડા સંઘ ભં. દા.૨ નં.૪૪.

(૪૭૯૩) નંદીસૂત્ર બાલા.

(૧) ગ્રં.૭૦૦, લ.સં.૧૮૧૮, પ.સં.૫૪, લી.ભં. દા.૧૨ નં.૧.

(૪૭૯૪) પ્રજ્ઞાપના સૂત્ર બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૧૮, પ.સં.૪૫૧, લી.ભં. દા.૧૦ નં.૧.

(૪૭૯૫) ચિત્રસેન ચરિત્ર બાલા.

મૂલ રાજવલ્લભકૃત સં.૧૫૨૪.

(૧) સં.૧૮૧૯ શાકે ૧૬૮૪ પો.શુ.૮ ગુરૂ લિ. શાંતલપુરે શાંતિ-જિત પ્રસાદાત્ વિજયપ્રભસૂરિ શિ. પ્રેમવિજય શિ. કાંતિવિજય શિ. ભક્તિવિજય લિ. પ.સં.૮૭, ડા.પાલણુ. દા.૨૫ નં.૧૧.

(૪૭૯૬) ચુડેશરણુ પચન્ના બાલા.

(૧) સં.૧૮૧૯ પં. નેમરૂચિ પં. હરિશ્ચેણુચિગણિ ખીમરૂચિ. લ. પ.સં.૬, લેધા ભં.

(૪૭૯૭) ભગવદ્ગીતા લાપા ટીકા સહ

(૧) સં.૧૮૧૯, પ.ક.૧૧૫થી ૫૧૦, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૨૧૭.

(૪૭૯૮) યોગવિધિ

(૧) લ.સં.૧૮૧૯, પ.સં.૧૭, વિ.દા. નં.૬૩૨.

(૪૭૯૯) દંડકનો રબાર્થ

(૧) અચલગચ્છે મુનિ જિતલાલેન લ. શાંતિપ્રસાદાત્ સં.૧૮૨૦ શાકે ૧૮૬૫ [?] પ્ર.વૈ.વ.૧૩ સોમે નવાનગર. પ.સં.૪, જશ.સં.

(૪૮૦૦) જ્ઞાનપંચમી કથા બાલા.

મૂળ કનકકુશલકૃત સં.૧૬૫૫.

(૧) સં.૧૮૨૧ પં. અંદ્રવિજય પં. અમૃતવિજય લ. પ.સં.૧૫, વીરમગામ સંઘ ભં.

(૪૮૦૧) દંડક બાલા.

(૧) સં.૧૮૨૧. પ.સં.૧૭, હં.ભં. નં.૨૧૯૭.

(૪૮૦૨) પાંચ કમંચ્રંથ બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૨૨ કા.શુદ્ધ પ શાની રાધણુપુર મધ્યે [વિનૈયંદ લ. પં. જગમલ વાયનાથ]. પ.સં.૪૯, વડચૌટા ઉ.

(૪૮૦૩) ગૌતમપૃચ્છા ખાલા.

(૧) સં.૧૮૨૨ પોસ સુદિ ૧૧ ગુરુજતી આનંદવિજયેત લ. પ.સં. ૧૦૩, વીરમગામ સંઘ લં.

(૪૮૦૪) અનુત્તરોપપાતિક સૂત્ર ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૨૨, પ.સં.૧૪, લીં.ભં. દા.૧૬ નં.૨૪.

(૪૮૦૫) દશવૈકાલિક સૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૨૩ કા.વ.૧૩ વાર બૃહસ્પતિ લિ. પાર્શ્વચંદ્રસૂરિગચ્છે જ્ઞાનચંદ્રેણ સ્વપઠનાથ. પ.સં.૬૬-૪, ગુ. નં.૧૧૬૩.

(૪૮૦૬) વિવાહપડલ ખાલા.

(૧) સં.૧૮૨૩ વૈ.કૃષ્ણ ૯ શતૌ લ. લ. વિજયપ્રભસૂરિ શિષ્ય પં. પ્રેમવિજય શિષ્ય ભાગ્યવિજય શિષ્ય પં. આનવિજય શિષ્ય એલા અમી-ચંદ પઠનાથ. પ.સં.૯, ગોડીજી. નં.૪૦૨.

(૪૮૦૭) ઉપવાઈસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૨૫ આસો શુ.૩ ગુરુ વર્ધમાનપુરે સામલા પાર્શ્વ પ્રસાદાત્. પ.સં.૧૨૬, ખેડા સંઘ લં. દા.૧ નં.૪.

(૪૮૦૮) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) અં.૫૨૦૦, સં.૧૮૨૫ વર્ષે. મ.જૈ.વિ.

(૪૮૦૯) રત્નસંચય ખાલા.

મૂલ પ્રાકૃત - સૂત્રોમાંથી.

(૧) સં.૧૮૨૬ કા.શુ.૧૨ ભુવવાસરે લિ. મુ. રત્નસાગરગણિ સ્વ-આત્માર્થે. પ.સં.૫૩, મ.જૈ.વિ. નં.૭૯.

(૪૮૧૦) નવકાર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૨૭ પો. શુદ્ધ ૯ ભોમે. અં.૩૫૦. પ.સં.૧૫, મુનિ સુખસાગર.

(૪૮૧૧) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૨૮ પો.કૃ.૧ રામચંદ્રસ્ય કૃતાં સિવપુર્ય્ય નયરે શ્રી નિરાવલા પાર્શ્વદેવ. પ.સં.૨૧૦, જિનદત્ત લં. મુંબઈ પો.૨.

(૪૮૧૨) દશ પ્રત્યાખ્યાન ખાલા.

(૧) ભં. વિજયરાજસૂરિ તપાગચ્છે વૃદ્ધશાખ્યાં પ્રાગ્વાટ ધનાતી શિષ્ય પં. ઉદયવિજય શિષ્ય ઉદ્યોતવિજય શિ. મોહનવિજય શિષ્ય ન્હ.

વાલજી પુત્ર પં. કર્ણુરવિજયેત લિ. સં.૧૮૨૯ ફા.કૃષ્ણ ૪ ગુરુ ગામ
જાવાલ મધ્યે. બલદુહા પાર્શ્વ પ્રસાદાત્, પ.સં.૬, ગોડીજી. નં.૪૨૧.

(૪૮૧૩) જંબૂચરિત્ર બાલા.

મૂલ પ્રાકૃતમાં પદ્મસુંદરકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૨૯, પ.સં.૪૪, હં.ભં. નં.૨૭૪૭.

(૪૮૧૪) નવતત્ત્વ બાલા.

(૧) સં.૧૮૨૯, ગ્રં.૫૦૦, પ.સં.૧૮, સેં.લા. નં.૧૩૫૫૫.

(૪૮૧૫) મૌન એકાદશી કથા બાલા.

મૂલ રવિસાગરકૃત.

(૧) સં.૧૮૩૦ માહ શુ.૮ ગુરૌ લિ. પાર્શ્વ.ગચ્છે ઋ. વીરચંદ-
ઋ. મલુકચંદ શિ. ઋ. રામચંદ્રેણ લિ. વીરમગ્રામે. પ.સં.૧૮, ખેડા.
દા.પ નં.૧૬૯.

(૪૮૧૬) સમ્યક્ત્વ કૌમુદી કથાનક બાલા.

(૧) સં.૧૮૩૦ વૈ.વ.પ રવિ લિ. પં. ગંગહર્ષેણ શ્રી માડપુરા
મધ્યે. પ.સં.૯૪, યશોવૃદ્ધિ.

(૪૮૧૭) એકવિંશતિ સ્થાનક સ્તબક

(૧) સં.૧૮૩૦, પ.સં.૬, પ્ર.કા.ભં. નં.૯૯૪.

(૪૮૧૮) ત્રણ ભાષ્ય બાલા.

(૧) પં. રામવિજયગણિશિ. પં. હસ્તિવિજયગણિ શિષ્ય પં. સુક્તિ-
વિજયગણિ શિષ્ય મુનિ તેજવિજયગણિ લ.સં.૧૮૩૧ શાકે ૧૬૯૧.
(આમાં ૮મા નીચે આપેલ છે ૩) હકત તેજવિજયગણિ બ્રાત્ રંગવિજય
લિ. પ.સં.૩૫, ગોડીજી. નં.૬૦૪.

(૪૮૧૯) જીવાલિગમસૂત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૩૩, ગ્રં.૨૭૫૨૧, પ.સં.૫૪૧, સેં.લા. નં.૧૩૫૨૪.

(૪૮૨૦) ધન્યચરિત્ર બાલા.

મૂલ જિનકીર્તિસૂરિકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૩૩, પ.સં.૧૦૭, હં.ભં. નં.૨૦૩૫.

(૪૮૨૧) દીવાળી કદપ બાલા.

(૧) સં.૧૮૩૪, પ.સં.૪૫, મૂળરહિત, આદિતાં ૭ પત્ર નથી.
લીં.ભં. દા.૨૨ નં.૧૩.

(૪૮૨૨) ગૌતમપૃચ્છા બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૩૪, પ.સં.૪૯, હા.ભં. દા.૨૭ નં.૨.

(૪૮૨૩) યોગશાસ્ત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૩૬ માગશિર શુદ્ધિ ૪ શનિ લ. મહેા. સવિવર્દનગણિ શિ. ચિરવર્દનગણિ શિ. પં. કલ્યાણવર્દન શિ. પં. શકલવર્દન શિ. પં. રાજવર્દન લ. વર્દમાનપુરે આદિનાથ પ્રસાદાત. પ.સં.૭૫, જિન-દત્ત મુંબઈ. પો.૯.

(૪૮૨૪) શ્રુતાવબોધ ઉપદેશ

(૧) સં.૧૮૩૬, અં.૩૯૦૦, પ.સં.૧૧૩, હં.ભં. નં.૧૬૯૫.

(૪૮૨૫) સ્થાનાંગ સૂત્ર ટીકા બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૩૬, પ.સં.૨૫૦, લીં.ભં. દા.૧૧ નં.૪.

(૪૮૨૬) આનંદધન ચોવીસી બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૩૮, પ.સં.૩૬, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૧૩૧.

(૪૮૨૭) પર્યંતારાધન પ્રકરણ બાલા.

મૂલ પ્રાકૃત સોમસૂરિકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૩૯, અં.૨૦૦, પ.સં.૭, સેં.લા. નં.૧૩૫૪૪.

(૪૮૨૮) જીવાભિગમ સૂત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૪૦ વૈ.શુ.૩ ગુરૌ સિ. દિવ્યડી મધ્યે પૂજ્યશ્રી રણુછોડજી શિ. ઋ. વીરજી લઘુભ્રાતૃ ઋ. પ્રાગજી ઋ. આણુંદજી ઋ. દેવચંદજી ઋ. હીરાચંદ ઋ. જીવજી ઋ. જગરાંમ ઋ. ભીમજી. વેગર. નં.૧૮૩૫.

(૪૮૨૯) મહીપાલ ચરિત્ર પર બાલા.

મૂળ વીરદેવજીકૃત.

(૧) પ્રાકૃત મૂલ અં.૧૮૪૦ બાલા. સહિત ૯૦૫૯, લ.સં.૧૮૪૪, પ.સં.૧૬૪, લીં.ભં. દા.૨૮ નં.૯.

(૪૮૩૦) સમ્યક્ત્વ સ્તવન બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

(૧) પં. અમૃતવિજય ચેલા રાયચંદ પઠનાથ પતનનગરે સં. ૧૮૪૦. પ.સં.૬, વીરમગમ સંધ ભં.

(૪૮૩૧) જંબૂચરિત સાથ

મૂળ પદ્મસુંદરકૃત પ્રાકૃતમાં.

(૧) સં.૧૮૪૦, અં.૨૫૦, પ.સં.૫૪, સેં.લા. નં.૧૩૫૭૨.

(૪૮૩૨) પાર્શ્વનાથ ચરિત્ર બાલા.

મૂળ ભાવદેવસૂરિકૃત સં.૧૨૧૩.

(૧) સં.૧૮૪૧ માઘ કૃષ્ણ ૩ શુક્ર સિ. પ.સં.૪૭૧, ખેડા ભં.

(૪૮૩૩) જીવવિચાર આલા.

(૧) લ.સં.૧૮૪૧, પ.સં.૧૦, લીં.ભં. દા.૩૭ નં.૫૬.

(૪૮૩૪) વિવાહપદ્ધતિ આલા.

(૧) સં.૧૮૪૨ આષાઢ શુકલ દસમિ રવિ કટાસણ મધ્યે પ્રભાત સમયે આદિનાથ પ્રાસાદે લ. પં. ઇદ્રવદ્ધનગણિ શિષ્ય રૂપચંદ સિ. ભ. ઉદયસાગરસૂરિ રાજ્યે લ. પ.સં.૨૦, ગોડીજી. નં.૩૩૬.

(૪૮૩૫) ગૌતમપૂજા આલા.

(૧) સં.૧૮૪૨ જ્યેષ્ઠ શુ.૧૩ સોમ ભરૂચ્ય બંદરે પં. મોહનવિજયેન સિ. પ.સં.૫૩, ભાગ્યરત્ન મુનિ ખેડા દા.૨ નં.૩૩.

(૪૮૩૬) જગદેવ પરમારની વાર્તા

(૧) સં.૧૮૪૨, પ.સં.૨૦, લં.ભં. નં.૧૩૧૦.

(૪૮૩૭) રત્નસંચય આલા.

(૧) સં.૧૮૪૩, ગ્રં.૧૨૦૦, પ.સં.૪૭, સં.લા. નં.૨૬૦૪.

(૪૮૩૮) જંબૂચરિત આલા.

(૧) સં.૧૮૪૪, ગ્રં.૧૮૫૦, પ.સં.૪૪, સં.લા. નં.૧૩૫૭૧.

(૪૮૩૯) જંબૂદ્વીપ સંગ્રહણી આલા.

(૧) લ.સં.૧૮૪૪, પ.સં.૫, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૬૩૪.

(૪૮૪૦) રત્નસંચય આલા.

(૧) સં.૧૮૪૫ જ્યેષ્ઠ શુ.૧૩ શુક્રે સિ. મહોપાધ્યાય શ્રી ૧૦૬ શ્રી ઉદયરત્નગણિનાં શિ. પંન્યાસ શ્રી ઉત્તમરત્નગણિનાં શિષ્ય પં. શ્રી જિત-રત્નગણિનાં શિષ્યેણુ પં. અમૃતરત્નેન શ્રી અમરાવતી નગરે શ્રી શાંતિ-નાથ પ્રસાદાત. પ.સં.૮૮, ખેડા ભં.૩.

(૪૮૪૧) જંબૂચરિત્ર આલા.

પાર્શ્વચંદ્રીયકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૪૫, પ.સં.૬૩, લીં.ભં. દા.૩૬ નં.૪.

(૪૮૪૨) જંબૂદ્વીપ પ્રજ્ઞરિત આલા.

(૧) સં.૧૮૪૫, ગ્રં.૧૭૦૦૦, પ.સં.૧૮૮, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૫ નં.૧૧૩૮.

(૪૮૪૩) સંગ્રહણી આલા.

(૧) સં.૧૮૪૬ મહા વદિ ૫ ગુરુ ઉ. પ્રીતવર્દન શિ. વિદ્યાવર્દન શિ. હીરવર્દનગણિ શિ. એમવર્દન લિ. વીસલનગરે સાગરગચ્છે શાંતિનાથ પ્રસાદાત્. પ.સં.૫૪, યશોવૃદ્ધિ.

(૪૮૪૪) જંબૂદ્વીપ સંમહાણી બાલા.

(૧) સં.૧૮૪૬ આસોજ સિત દ્વિતીયાં લિ. સોલાસાગરેણ સુદર્દની નયરે શાંતિજિત પ્રસાદાત્. પ.સં.૬, પ્ર.કા.ભં. છાણી નં.૮૧૫.

(૪૮૪૫) વિવેકમંજરી વૃત્તિ બાલા.

(૧) સં.૧૮૪૬, પ.સં.૮૫૪, પ્ર.કા.ભં. દા.૯૬ નં.૧૦૪૨.

(૪૮૪૬) રૂપસેન કથા પર બાલા.

મૂળ જિતસૂરકૃત.

(૧) સં.૧૮૪૭ મહા શુદ્ધિ ૬ ગુરુ હોર્ષનગરે લોહણ પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત્ પં. સુખસાગરગણિ શિ. પં. કૃત્તેસાગરેણ લ. પ.સં.૭૮, જિતદત્ત મુંબઈ પો.૬.

(૪૮૪૭) સકલાહર્ત બાલા.

(૧) લિ. ધનવિજયગણિ ચેરાટ મધ્યે શાંતિજિત પ્રસાદાત્ સં. ૧૮૪૭ આસો વદિ ૧૩ ભોમે. પ.સં.૫, ગોડીથ. નં.૩૭૫.

(૪૮૪૮) ધન્ય (ધન્ના) ચરિત્ર સરતબક

મૂળ સં. કર્તા જિનકીર્તિસૂરિ.

(૧) લ.સં.૧૮૪૭, પ.સં.૮૮, પ્ર.કા.ભં. નં.૨૮૮.

(૪૮૪૯) કલ્પસૂત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૪૮ શકે ૧૭૧૩ પો.કૃ.૪ ભૃગુવાસરે લ. ભ. વિજયરત્નસૂરિ શિ. વા. ક્ષિમાવિજયગણિ શિ. પં. કેવેન્દ્રવિજય શિ. પં. અંતિવિજય લિ. ઐરવા નગરે અં.૮૦૭૫ શાંતિનાથજી પ્રણય. પ.સં.૧૫૭, યશોવૃદ્ધિ.

(૪૮૫૦) ગૌતમપૃચ્છા બાલા.

(૧) સં.૧૮૪૮, અં.૩૫૦૦, પ.સં.૮૫, સેં.લા. નં.૧૩૫૭૪.

(૪૮૫૧) અનુત્તરોપપાતિક સૂત્ર બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૪૮, પ.સં.૧૪, લીં.ભં. દા.૧૬ નં.૧૮.

(૪૮૫૨) આવશ્યક સૂત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૪૮, જે.વ.૧૪ શનિ મહાસતી અખુજી શિ. આર્યા કૃત્તુ લિ. રહણગ્રામ મધ્યે. પ.સં.૧૪, યશોવૃદ્ધિ.

(૪૮૫૩) ધન્નાચરિત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૪૯ આશ્વિન શુ.૧૦ ભોમે વર્દમાનપુરે લ. ભાવરતન-પં. શાંતિરતન-હસ્તિરતન-કનકરતન-સુ. બુદ્ધિરતન-ધર્મરતન લિ. આસો શુ.૧૫ રવિએ લખી પૂર્ણ કર્યો. પ.સં.૧૦૮, ખેડા સંઘ ભં. દા.૧ નં.૨.

(૪૮૫૪) દંડક બાલા.

(૧). સં.૧૮૪૯ આસુ વદ ૪ શુક્રે ગામ સુભરી મધે ગુરુજી હંસ-સેપર ચેલા રૂપસેપર લિ. મ.જૈ.વિ.

(૪૮૫૫) જીવવિચાર બાલા.

(૧) જુઓ ઉપરની કૃતિની નીચે.

(૪૮૫૬) નવતરવ બાલા.

(૧) જુઓ નં.૪૮૫૪ની નીચે.

(૪૮૫૭) જ્ઞાતાસૂત્ર બાલા.

(૧) ત્રં.૧૩૯૧૦, લ.સં.૧૮૪૯, પ.સં.૩૮૭, લીં.ભં. દા.૯ નં.૧.

(૪૮૫૮) દાનકલ્પદ્રુમ બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૪૯, પ.સં.૯૩, લીં.ભં. દા.૪૩ નં.૫૬.

(૪૮૫૯) પ્રતિષ્ઠા વિધિ

(૧) લ.સં.૧૮૪૯, પ.સં.૧૫, પ્ર.કા.ભં. દા.૬૯ નં.૬૮૪.

(૪૮૬૦) પદ પંચાશિકા સરતબક

મૂળ સં. પૃથુચશા.

(૧) લ.સં.૧૮૪૯, પ.સં.૮, પ્ર.કા.ભં. દા.૫૨ નં.૪૬૮.

(૪૮૬૧) સુસદ ચરિત્ર બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

(૧) પં. ગૌતમવિજયગણિ શિ. રૂપવિજયગણિ શિ. ખુશાલ-વિજયગણિ લિ. સં.૧૮૫૦ વૈ.શુ.૩ ભૃગુવારે કસલપૂરા ગ્રામે. પ.સં.૬૮, ખેડા ભં.

(૪૮૬૨) જીવવિચાર ટપો

(૧) સં.૧૮૫૦ જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૦ લ. લેંચ નગરે વિજયપ્રભસૂરિ-રૂપવિજય-સુખવિજય-ખુશાલવિજય-ખિન્નાવિજય-લિપમાવિજય-ગલાલ-વિજયે લ. શિશ્ય લઘુ રાયચંદ પઠનાથ. પ.સં.૧૬૭, વીરમગામ સંઘ ભં.

(૪૮૬૩) સત્તરભેદી પૂજા પર બાલા.

મૂળ સકલચંદ્રકૃત ગુજરાતી.

(૧) સં.૧૮૫૦, પ.સં.૧૪, લીં.ભં. દા.રદ નં.૨૫.

(૪૮૬૪) મહિપતિ ચરિત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૫૦, પ.સં.૧૧૩, પ્ર.કા.ભં. દા.દપ નં.૧૦૪૦.

(૪૮૬૫) રૂપસેન ચરિત્ર બાલા.

મૂળ જિતસરિકૃત સં.

(૧) સં.૧૮૫૦ પં. રવિસાગર શિ. ખુશાલસાગર શિ. શિવસાગર
લખાવિતં સુરત મધ્યે. પ.સં.૭૮, બેડા સંઘ ભં.

(૪૮૬૬) ચમત્કાર ચિંતામણિ બાલા.

(૧) સં.૧૮૫૧, પ.સં.૧૨, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૩૬૦.

(૪૮૬૭) સમ્યક્ત્વ કૌમુદી બાલા.

(૧) સં.૧૮૫૧, પ.સં.૧૫૬, હં.ભં. નં.૧૮૨૯.

(૪૮૬૮) જીવવિચાર બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૫૨, પ.સં.૯, હં.ભં. નં.૩૪૯૮.

(૪૮૬૯) સંઘયણી બાલા.

(૧) સં.૧૮૫૨ ફા.સુદિ ૩ લ. પં. નેમવિજયગણિ શિષ્ય પં. વૃદ્ધિ-
વિજયગણિ શિષ્ય પં. ઉમેદવિજયગણિ શિષ્ય આંતિવિજય. પ.સં.૪૦,
વડા ચૌટા ઉ. પો. નં.૪.

(૪૮૭૦) દંડક બાલા.

(૧) સં.૧૮૫૨ ફા.વ.૮ ગુરૌ લિ. મુનિ આણિકચસાગરેણ બિદડા
મધ્યે. પ.સં.૫, મ.જૈ.વિ. નં.૫૬૩.

(૪૮૭૧) ક્ષેત્રસમાસ બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૫૨ દ્વિતીય ભાદ્રવા વદિ ૧૪ નવાનગર મધ્યે. પ.સં.
૭૦, વડા ચૌટા ઉ. પો.નં.૪.

(૪૮૭૨) રતનાકર પંચવિંશિકા બાલા.

(૧) સં.૧૮૫૨, પ.સં.૪૪, પ્ર.કા.ભં. દા.દૃ૩ નં.૧૦૨૦.

(૪૮૭૩) દંડક બાલા.

(૧) સં.૧૮૫૨, અં.૨૮૦, પ.સં.૧૮, સેં.લા. નં.૧૩૫૬૧.

(૪૮૭૪) જ્ઞાતાસૂત્ર બાલા.

(૧) અં.૫૫૦૦, દ્વિતીયસંખ્યા ૮૪૧૦, સં.૧૮૫૩, શક ૧૭૧૮
ભા.શુ.૧૩ ભૃગુવાર લ. કુસલ વખતસાગર નગર તાપ્તોડી મધ્યે ગુલાબ.

સીંધણ રાજ્યે. પ.સં.૩૧૫, યશોવૃદ્ધિ.

(૪૮૭૫) નવતરવ પ્રકરણ બાલા.

(૧) સં.૧૮૫૩, પ.સં.૭, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૩૧૭.

(૪૮૭૬) જંબૂચરિત્ર બાલા.

મૂલ પ્રા. પદ્મસુંદરગણિકૃત.

(૧) સં.૧૮૫૩ ભા.શુ.૧૨ છુધ લિ. ઉ. જ્યસૌભાગ્ય શિ. વા. ચારિત્રોદય વા. શ્રી માણિક્યોદય લિ. પં. ઋક્ષિલસ પંચપદા મધ્યે. પ.સં.૫૮, વીરમગામ સંધ ભં.

(૪૮૭૭) સત્તરભેદી પૂજા બાલા.

મૂલ સકલયંદ્રકૃલ શુ.માં.

(૧) લ.સં.૧૮૫૩, પ.સં.૧૩, હં.ભં. નં.૨૪૯૫.

(૪૮૭૮) જ્ઞાતા સૂત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૫૪ શાકે ૧૭૧૯ કા.શુ.૧૦ ચંદ્રવાસરે શણવા નગરે પં. રૂપવિજયગણિ શિ. પં. મેહનવિજયગણિ શિ. પં. મણિવિજયગણિ શિ. પં...વિજય શિ. પં. સત્યવિજયગણિના લિ. પ.સં.૨૯૧, ગો.ના. નં.૧૭૫.

(૪૮૭૯) આરાધના બાલા.

મૂલ સોમસૂરિકૃત.

(૧) સં.૧૮૫૪ કા.શુ.૭ ગુરુ લ. શાહાણ વેલયંદ લ. ઉ. ખુશાલ-વિજય નાઆલા મધ્યે પં. રાજેન્દ્રવિજય વાંચવા અથે. પ.સં.૯, જશ.સં.

(૪૮૮૦) આરાધના સૂત્ર બાલા.

મૂલ સોમસૂરિકૃત પ્રાકૃતમાં.

(૧) સં.૧૮૫૪ ભાદ્ર.શુકલ ૧૧ ભુગુવાસરે લ. કીર્તિરત્નસૂરિ શિષ્ય મુની રીધીરત્ન લ. રાજનગર મધ્યે. પ.સં.૯, મારી પાસે.

(૪૮૮૧) કર્મચંદ્ર બાલા.

મૂલ દેવેન્દ્રસૂરિકૃત.

(૧) સં.૧૮૫૬ શાકે ૧૭૨૧ આષાઢ શુકલ પૂર્ણિમા શુક્ર ચતુર્થે પ્રહરે પાલીનગરે લિ. પં. કપૂરસાગરેણ સ્વહેતવે. પ.સં.૧૪, ગોડીણ.

(૪૮૮૨) કલ્પસૂત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૫૭ વૈ.વ.૫ પં. પ્રેમવિજે લિ. પ.સં.૨૦૭, ખેડા સંધ ભં. દા.૩ નં.૧૮૬.

(૪૮૮૩) નવપદની વચ્ચનિકા વ્યાખ્યાન (શુ. ગદ્યમાં)

(૧) સં.૧૮૫૭ના આવણ સુદિની તૃતીયા ૩ તિથી ગુરવાસરે ભદ્રારક શ્રી વિજયપ્રભ સૂરીશ્વર ચરણસેવક પં. શ્રેમવિજયગણિ શિષ્ય શ્રી પં. શ્રી કાંતીવિજયગણિ તત્તશિષ્ય પં. શ્રી રાજવિજયગણિ તત્તશિષ્ય દાસાનુદાસ પાંચરજરેણુ સમાન પં. કૃષ્ણે લિખિતં શ્રી ખતને. પ.સં.૨૦-૧૪, જશ.સં.

(૪૮૮૪) નંદીસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૫૭, અં.૨૫૦૦, પ.સં.૧૦૧, સેં.લા. નં.૧૩૫૨૫.

(૪૮૮૫) ચિત્રસેન પદ્માવતી ખાલા.

(૧) સં.૧૮૫૮ શોકે ૧૭૨૩ માધ શુ.૭ ભોમ સીવપુરી નગરે ઇ. હેતુસાગર-રૂપસાગર-નિત્યસાગર-ભક્તિસાગર-રંગિસાગર-વિવેકસાગર-ગણિ લિ. જીરાવલ્લી પ્રસાદે. પ.સં.૧૧૨, ઘોષા.

(૪૮૮૬) ઉપાસક દશાંગ સૂત્ર ખાલા.

(૧) પં. કલ્યાણુખિધ (કલ્યાણુસાગર) શિ. દેવેદ્રાખિધ (દેવેદ્રસાગર)-નાલેખિ મેદિનીપુરવરે સં.૧૮૫૯ ચૈ.વ.૪. પ.સં.૧૨૦, વીજપુર.

(૪૮૮૭) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૬૦ પો.વ.૧૦ શનૌ ભીલડીયા પાશ્વ અસાદાત્ પં. વિવેકવિજયગણિ ત. પં. રૂપવિજય શિ. પં. ભક્તિવિજય લ. પં. ભીમવિજયગણિ ત. પં. વૃદ્ધવિજયગણી વાંચનાથ. પ.સં.૧૪૦, ગો.ના.

(૪૮૮૮) સંત્રહણી ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૬૦, પ.સં.૪૯, વિ.દા. નં.૫૭૧.

(૪૮૮૯) પખી સૂત્ર ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૬૦, પ.સં.૨૬, વિ.દા. નં.૯૩૧.

(૪૮૯૦) ભવભાવના ખાલા.

(૧) સં.૧૮૬૨, પ.સં.૬૪, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૨ નં.૧૦૯૪.

(૪૮૯૧) નવતરવ ખાલા.

(૧) સં.૧૮૬૨, અં.૩૫૦, પ.સં.૧૬, સેં.લા. નં.૧૩૫૫૭.

(૪૮૯૨) દંડક ખાલા.

(૧) સં.૧૮૬૨, અં.૩૦૦, પ.સં.૧૩, સેં.લા. નં.૧૩૫૬૦.

(૪૮૯૩) નવતરવ ખાલા.

(૧) સં.૧૮૬૩ માગશિષ્ શુ.૨ શુદ્ધે લિ. ભ. વિજયધર્મચૂરિ શિ. હેમવિજયગણિ શિ. વિવેકવિજય લિ. પાદરા નયરે શાંતિ પ્રસાદાત્. પ.સં.૧૭, વીળપુર પો.૧૦૦.

(૪૮૯૪) અષ્ટપ્રકારી પૂજા પ્રકરણ બાલા.

વિજયચંદ્ર ડેવલી ચરિત્રાંતર્ગત.

(૧) લ.સં.૧૮૬૩, પ.સં.૪૯, પ્ર.કા.ભં. નં.૫૪૯.

(૪૮૯૫) સત્તર ભેદી પૂજા બાલા.

મૂલ સકલચંદ્રકૃત ગુ.માં.

(૧) સં.૧૮૬૪ કા.વ.૬ પં. ભાણુવિજયગણિ શિષ્ય મુનિ લલિત-વિજયગણિ બ્રાત્ર મુ. ધનવિજયગણિ લ. - બાલા. સં.૧૮૬૪ માગશિર શુદ્ધ ૨૪ રવૌ મુનરા મધ્યે લિ. પં. લાલવિજય શિષ્ય પં. ભાણુવિજય શિષ્ય મુનિ લલિતવિજય બ્રાત્રા મુનિ ધનવિજય લ. ભાણુસાક્ષિ ભાંણુજી મુત તારાયંદ પઠનાથ ચિંતામણી પાથ્ પ્રસાદાત્. પ.સં.૧૫, ગોડીજી. નં.૪૬૮.

(૪૮૯૬) મુનિપતિ ચરિત્ર બાલા.

દ્વિ. હરિભદ્રકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૬૪, પ.સં.૫૪, લીં.ભં. દા.૪૨ નં.૨.

(૪૮૯૭) ગિરિનાર કલ્પ બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૬૫, પ.સં.૨, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૬૫૬.

(૪૮૯૮) ભાવના (ગદ્ય)

મૃત્યુસમે બોલવાની.

(૧) સં.૧૮૬૬ જ્યે.શુ.૩ ભોમ લિ. પં. જુહિરત્નેન મુ. કાંતિ-રત્ન વાયનાથ દ્વાકાપુર મધ્યે શાંતિ જિત પ્રસાદાત્. પ.સં.૧૩, ખેડા ભં.

(૪૮૯૯) કલ્પસૂત્ર ટપો

(૧) ભાગ્યંદ્ર રાજ્યે જસદમેશ્વ દુર્ગે સં.૧૮૬૬ દ્વિ.આષાઢ શુ.૨ મુનરા બિંદરે પૂજ્ય લક્ષ્મીચંદ્ર શિ. ઝ. રામજી શિષ્યાદય લિ. ઝ. વાલજી. પ.સં.૧૫૧, રાજકોટ મોટા સંઘ ભં.

(૪૯૦૦) મહીપાલ ચરિત્ર બાલા.

મૂલ પ્રા.માં વીરદેવગણિકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૬૭, પ્રં.૬૯૫૬, લીં.ભં. દા.૪૨ નં.૧૭.

(૪૯૦૧) ક્ષેત્રસમાસ બાલા.

મૂલ રત્નશેખરકૃત.

(૧) સં.૧૮૬૮, અ.૪૦૦૦, પ.સં.૫૧, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૫ નં.૧૧૪૦.

(૪૯૦૨) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૬૮ માધ શુ.૩ બૃહસ્પતિવારે પૂ. ઉગરા ઋષિ શિ. દયાલ ઋષિ શિ. દીપવંદ ઋ. શિ. કર્મર્ષિ લિ. ઉચ્ચારપુર (પંજબ) મધ્યે શ્રી રણજીતસિંહ રાજ્યે. પ.સં.૧૭૮, જશ.સં.

(૪૯૦૩) નવતરવ ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૬૮, પ.સં.૨૧, લીં.ભં. દા.૩૫ નં.૧૯.

(૪૯૦૪) ચિત્રસેન ચરિત્ર ખાલા.

મૂળ રાજવલ્લભકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૬૯, પ.સં.૧૧૨, લીં.ભં. દા.૪૩ નં.૨૦.

(૪૯૦૫) સૌભાગ્યપંચમી કથા ખાલા.

મૂલ કનકકુશલકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૭૦, અ.૫૦૦, પ.સં.૨૧, સેં.લા. નં.૩૦૨૫.

(૪૯૦૬) ઉત્તમકુમાર ચરિત્ર ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૭૦, પ.સં.૧૪, લીં.ભં. દા.૪૨ નં.૩.

(૪૯૦૭) સ્વપ્નવિચાર સ્તબક

(૧) લ.સં.૧૮૭૦, પ.સં.૩, પ્ર.કા.ભં. નં.૭૨૫.

(૪૯૦૮) સૂક્તાવલી સ્તબક

(૧) સં.૧૮૭૦, પ.સં.૧૮, પ્ર.કા.ભં. નં.૬૧૮.

(૪૯૦૯) કલ્પસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૭૧ માર્ગસીર સુદ ૮ ભોમે શુઆલ પરગણે દેવવાડા ગ્રામે ભ. વિજયદેવસૂરિ શિ. મહેા. નયવિજયગણિ શિ. પં. ઉદયવિજયગણિ શિ. શાંતિવિજયગણિ શિ. પં. રાઝવિજયગણિ શિ. પં. ખુશાલવિજયગણિ શિ. પં. ધનવિજયગણિ લિ. ભાઈ મુ. માણિકચવિજયને વાંચવાને અર્થે. પ્ર.કા.ભં. વડો.

(૪૯૧૦) અક્ષયતૃતીયા કથા ખાલા.

મૂલ સં.માં.

(૧) સં.૧૮૭૧ મૃગસીર વદી ૧૩ રવિ પં. રંગવિજય પં. ગદ્દાલસત્ક લ. પં. હિતવિજય પં. શ્રીકાલસત્ક સાણંદ નગરે શિ. મલુકચંદ વાંચનાર્થે પાર્શ્વપ્રસાદાત. પ.સં.૧૭, વીરમગામ સંઘ ભં.

(૯૯૧૧) શાંતિનાથ ચરિત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૭૧, અં.૧૯૭૦૦, પ.સં.૫૧૪, સેં.લા. નં.૨૯૪૮.

(૯૯૧૨) વિવાહ પડલ બાલા.

(૧) સં.૧૮૭૧, પ.સં.૧૫, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૬ નં.૧૧૪૭.

(૯૯૧૩) સાધુ પ્રાંતક્રમણ સૂત્ર તથા સાધુ અતિચાર

(૧) સં.૧૮૭૧, પ.સં.૪, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૧ નં.૧૦૮૭.

(૯૯૧૪) ભાવપ્રકરણ બાલા.

મૂલ વિજયવિમલકૃત પ્રા.માં.

(૧) સં.૧૮૭૧, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૬ નં.૧૨૨૪.

(૯૯૧૫) કૂર્માપુત્ર ચરિત્ર બાલા.

મૂલ હેમવિમલ શિ. માણિક્યવિમલકૃત પ્રા.માં.

(૧) સં.૧૮૭૨ માગશર શુદ્ધિ ૩ શુર શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત્ લ.
માંગરેલ બંદરે. પ.સં.૩૫, ગોડીજી. નં.૩૮૫.

(૯૯૧૬) કલ્પસૂત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૮૭૨ કા.શુ.૮ વાગ્ધતિવાસરે લિ. મુનિ રૂપરત્નેન શ્રી
સૂર્યપૂર નગરે શાંતિનાથ પ્રસાદાત્ મુનિ જૈનેન્દ્ર વાંચનાથ. પ.સં.૧૪૧,
તિલક.મહુવા.

(૯૯૧૭) સમ્યક્ત્વ કૌમુદી કથા પર દિપ્પણ

(૧) સં.૧૮૭૩, અં.૧૬૦, પ.સં.૬૬, સેં.લા. નં.૧૩૫૭૭.

(૯૯૧૮) કલ્પસૂત્ર બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૭૩, પ.સં.૧૨૬, પ્રથમનાં પાંચ પત્ર નથી, લીં.ભં.
દા.૩૮ નં.૪.

(૯૯૧૯) જીવવિચાર બાલા.

(૧) સં.૧૮૭૪ કા.કૂંર ભૌમે રોપડામધ્યે લિ. મહો. ગોઠવચંદ્રજી
શિ. મોતીચંદ્રેણ ભટારક ખરતરગચ્છે. પ.સં.૨૧, ગો.ના. નં.૧૯૩.

(૯૯૨૦) વિચારપદ્ધતિશિક્ષા દંડક બાલા.

(૧) જુએ ઉપરની કૃતિની નીચે.

(૯૯૨૧) નવતત્ત્વ બાલા.

(૧) ઉપર પ્રમાણે. પ.સં.૨૧, ગો.ના. નં.૧૯૨.

(૯૯૨૨) સુસદ ચરિત્ર બાલા. સહિત

મૂલ પ્રાકૃત.

(૧) જતના વિલયે છેદત્રંધાદુધૃતઃ સુસઠકથા કથ્યતે છેદત્રંધાતુ-
સારેણુ સં.૧૮૭૪ પોસ ૪ ચંદ્રવાસરે ભ. હીરવિજયસૂરિ-વિજયસેનસૂરિ
શિ. વા. કીર્તિવિજયગણિ (શિ. વિનયવિજય) શિ. માનવિજય શિ.
પં. મેશવિજયગણિ શિ. પં. નયવિજય શિ. પં. અમરવિજયગણિ શિ.
પં. ખુશાલવિજયગણિ શિ. પં. ગુણવિજય શિ. પં. સુમતિવિજયેન
લખીકૃતા. પં. એમાવિજયગણિ શિ. રામવિજયગણિને વાચવા અથે^૯. પ.સં.
૪૩, વીરમગ્રામ સંધ ભં.

(૪૯૨૩) ચોવીસ ઢંડક વિચાર

(૧) લ.સં.૧૮૭૪, પ.સં.૧૪, લીં.ભં. દા.૩૫ નં.૨૫.

(૪૯૨૪) સુસઠ ચરિત્ર પર ખાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

(૧) સં.૧૮૭૪, પ.સં.૫૭, હં.ભં. નં.૧૬૮૪.

(૪૯૨૫) સમ્યક્ત્વ કૌમુદી ખાલા.

(૧) સં.૧૮૭૫, પ.સં.૧૨૮, હં.ભં. નં.૧૬૭૫.

(૪૯૨૬) વૃદ્ધચાણક્ય નીતિ પર ખાલા.

(૧) લિ. લખમીચંદ ખરતર લટારકચણુ છે. સં.૧૮૭૫ સાકે ૧૭૪૦
આસાઢ વદ ૧૪. પ.સં.૪૧, વીજપુર નં.૫૧૮.

(૪૯૨૭) નવતત્ત્વ ખાલા.

(૧) સં.૧૮૭૫ આશ્વિન કૃષ્ણ ૬ ભૌમ. પ.સં.૧૩, મ.જે.વિ.
નં.૯૫.

(૪૯૨૮) ચતુર્માસી વ્યાખ્યાન તથા હોલીકથા

(૧) સં.૧૮૭૫, પ.સં.૨૦, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૬ નં.૧૧૭૮.

(૪૯૨૯) રત્નસંચય ખાલા.

(૧) સં.૧૮૭૬ કા.વ.૧૪ રવૌ પં. હમીરચિ શિ. કુશલચિ શિ.
ધર્મચિ શિ. મકંદરચિગણિ લિ. નવપદ્મવ પ્રસાદાત્ મંગલપુરે. પ.સં.૪૦,
ધોધા.

(૪૯૩૦) ઉપદેશપ્રાસાદ યથા સહિત

(૧) સં.૧૮૭૬ જ.૧.૯ પં. કૃષ્ણવિમલ શિ. ગ્રેમવિમલ લિ. પ.સં.
૧૯૪+૬૨, ખેડા ભં.

(૪૯૩૧) જંખૂચરિત્ર પર ખાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

(૧) સં.૧૮૭૬ શાકે ૧૭૪૧ ભા.ક્ર.૨ લિ. પં. નેમવિજેન. પ.સં. ૧૦૫, ગુ. નં.૮-૧.

(૪૯૩૨) સત્તરમરણુ બાલા.

(૧) સં.૧૮૭૬, પ.સં.૪૨, પ્ર.કા.ભં. દા.૭૯ નં.૮૧૩.

(૪૯૩૩) મણિપતિ ચરિત્ર બાલા.

મૂલ હરિભદ્રસૂરિકૃત.

(૧) સં.૧૮૭૭, પ.સં.૮૦, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૨ નં.૧૦૮૨.

(૪૯૩૪) વિવેકવિલાસ બાલા.

(૧) સં.૧૮૭૭, પ.સં.૯૩, પ્ર.કા.ભં. દા.૯૭ નં.૧૦૪૭.

(૪૯૩૫) શ્રીપાલ રાસ બાલા.

મૂલ ગુ.માં વિનયવિનય અને યશોવિનયકૃત.

(૧) સં.૧૮૭૮ પો.વ.૩ શનિ લટેવાળ પ્રસાદાત્ આણુસમાં મધ્યે લિ. પુન્યવિનયગણી પં. દયાવિનયગણી પં. ઋષભ સા. વાંચનાર્થ. પ.સં.૫૧, જશ.સં.

(૪૯૩૬) ઉપદેશરસાલ

(૧) સં.૧૮૭૮ ચૈ.વ.૧૫ સુબાઈ બંદરે ગોડી પાર્શ્વનાથ પ્રસાદાત્ લ. મુનિ જતનકુશલજી. પ.સં.૨૩, ગોડીજી. નં.૫૫૩.

(૪૯૩૭) પદ્મિનિકા (દંડક) રતબક

(૧) સં.૧૮૭૮, પ.સં.૧૩, પ્ર.કા.ભં. નં.૬૬૫.

(૪૯૩૮) અનુચોગદ્વાર સૂત્ર રતબક

(૧) લ.સં.૧૮૭૮, પ.સં.૧૧૧, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૧૭૪.

(૪૯૩૯) કદપસૂત્ર બાલા.

(૧) શ્રી મહાવીરથી વજ્રસ્વામી પહેલો ઉદય, તેથી તે દેવદેવ ક્ષમા-શ્રમણ બીજો ઉદય. વર્ષ ૯૯૨ વીર પછી અસંયતીની પૂજા ચાલી - દશમું અછેડું. વર્ષ ૧૦૦૮ મધ્યે સ્વાંગસૂરી પાટ ઉદય. ત્રીજો ઉદય બેટો. ઋ. શ્રી ૬ લાણાજી. ૪૪. સીરાહીયા અરહટવાડાના વાસી પા. લખમ-સીના સમઝાવિલ. સંવત ૧૫૨૮ વર્ષે સા. લકા પા. લખમસી થકી. શ્રી અહેમદાવાદ માંહિ ઉપદેશ માંડની પોલે બેસી દીવો. તિહાં શ્રી મહા-વીરદેવની શાખા શ્રી સુધર્મસ્વામીથી ઉદે ૩ ત્રીજો પ્રગટ હવો. શ્રી શ્રુત-માર્ગ દયાધરમ ઉદે ત્રીજો પ્રગટ હવો. તિહાંથી લૌકાને ગઠ જિનમતની શાખાથે ચાલ્યા છે. મં. જીવાના સાહાજ થકી. પાત સાહશ્રી મેહિમુંદ

એગરો તેહનો વજર મં. શ્રી જીવો તેજો સા. લકાને મહેસ્વરી ટાલી
 ધર્મધોવાનો ગજ ઉપાધ્યાય મડયંદ પાસે જૈન કરી આવક નામ ધરાવ્યો.
 પોસાલે આવી શરને વાંદી બેઠા. શિષ્યને ભણવાને ઉપાધ્યાયે દશવી-
 કાલીક સટીકા ઉતારવા આપી તે સા શ્રી લકે વાંચી ઉતારી. પોતે પ્રતિ
 ૧ કાળી. પ્રતિ એક ઉપાધ્યાયને આપી. તે અર્થ સાંભલાં શુદ્ધ માર્ગ હે
 વિસ્થો. પછે અંગાપાંગ ઉતારાવ્યા. અર્થ સાંભલીને પા. શ્રી લખમસીને
 સમજાવી તેહ પણ શ્રી સિકાંત ભણીને શ્રી દયાધર્મ પ્રગટ કીધો. તેજો સા.
 શ્રી ભીદે સંઘવી સમજાવ્યો. જણ પ૪ સું સંઘવી ઉતારાધી તથા માલવી
 સમજીને દીક્ષા લીધી. તિહાંથી લોકાગજ ઉતારાધી કહેવાણો. અરહડપાડા
 મધ્યે જણ પ૪ સું દીક્ષા લીધી. જુજુવા વિચર્યા. ઋ. શ્રી ભીદાજી. ૪૫.
 સં. ૧૫૪૦ ઋષિશ્રી ભાણુને પાટે ઋ. શ્રી નાનાજી. ૪૬. સં. ૧૫૪૫.
 ઋ. ભીદાને પાટે. ઋ. શ્રી ભીમાજી. ૪૭. સં. ૧૫૫૦ ઋ. નાનાજીને
 પાટે ઋ. શ્રી જગમલજી. ૪૮. સંવત ૧૫૫૪ વર્ષે ઉતારાધિ કહેવા ઋ.
 શ્રી સરહવાજી. ૪૯. સંવત ૧૫૫૮ વર્ષે ઋ. શ્રી પૂજ્ય રૂપજી પટણી.
 ૫૦. સંવત ૧૫૬૮ ગુજરાતી કહેવાણુ. ઉદે ૩ પ્રગટયા અસંયતી હીણા
 પડયા. શ્વેતાંબરે દ્વેષ ધણા કીધા પણ સંજતી સાધુ ઉદય રહવા. શ્રી
 પૂજ્યજી ઋ. જીવજી સૂરતિ. ૫૧. સં. ૧૫૭૮. સંવત ૧૫૮૦ નાગોરી તથા
 ઉતારાધી ગજ હવા. શ્રી પૂજ્ય જીવજીનો શિષ્ય ઋ. હાંનો પ્રત્યનીક થઈ
 નીકલ્યો. તિજો હેમવિમલસૂરીને જીપાધને તપમતી ગજ સં. ૧૫૮૨ કાઢ્યો
 છે. શ્રી પૂજ્ય વડ (મોટા) વરસંઘજી દેવપટણી. ૫૨. સં. ૧૫૮૭. સંવત
 ૧૬૧૬. કુચરજી આચાર્ય સીસુમતિ નીકલ્યા. લકા સીયા સાવિજ સરવા
 કડુયા ખજા કોથલીયા સાકરટા કરી સીસુમતિ છત્યાદિ બારે મત લેઈ
 નીકલ્યા. ૫૩. શ્રી લધુ વરસંઘજી સં. ૧૬૧૬ સાદડીના વાસી. ૫૪. શ્રી
 પૂજ્ય જસવંતજી સં. ૧૬૪૯ પદસ્થાપના. ૫૫. શ્રી પૂજ્ય રૂપસિંહજી સં.
 ૧૬૮૮ પદસ્થાપના. ૫૬. શ્રી પૂજ્ય શ્રી હામોદરજી સં. ૧૬૯૬ પદસ્થાપના.
 ૫૭. શ્રી કર્મસિંહજી સં. ૧૬૯૬ પદસ્થાપના. ધનરાગ પક્ષ નીસરી. ૫૮.
 શ્રી પૂજ્યશ્રી કેસવજી સં. ૧૬૯૭ પદસ્થાપના. ૫૯. શ્રી પૂજ્યશ્રી તેજસિંહજી
 સં. ૧૭૨૧ પદસ્થાપના શ્રી પૂજ્યશ્રી કાહાંતજી. ૬૦. ૬૧. શ્રી પૂજ્યશ્રી
 વુલસીદાસજી. ૬૨. શ્રી પૂજ્યશ્રી જગરૂપજી. ૬૩. શ્રી પૂજ્યશ્રી જગજી-
 વનજી. સં. ૧૭૨૮ પદસ્થાપના. ૬૪. શ્રી પૂજ્યશ્રી મેધરાજજી સં. ૧૮૧૭
 પદસ્થાપના. ૬૫. શ્રી પૂજ્યશ્રી સોમચંદજી સં. ૧૮૩૮ પદસ્થાપના. ૬૬.

શ્રી પૂજ્ય હર્ષચંદ્ર સં. ૧૮૫૭ પદસ્થાપના. ૬૭. શ્રી પૂજ્યશ્રી જયચંદ્ર-
છંદ્ર સં. ૧૮૭૮ પદસ્થાપના આગલ ગણી ૧૮૩૯ હુસ્યે. શુદ્ધ પાટ ગણી
૨૦૦૪. તેહના સાધુ ૧૧૧૬૦૦૦ પરીવાર હુસ્યે. જે હિંસ્યા પ્રપ્ત્યે
અને જે દયાધર્મ ૧ તે આરાધક કહીયે. શ્રી મહાનશીથ માંહિ કહ્યું
છે તથા વીસતારે દુમસડંડીયા મધ્યે વિસ્તારે છે. તથા મહાપત્તવણા મધ્યે
એહવો પાઠ પ્રગટ છે.

જીવા રૂવા આયરીયા હોતથા ઉચ્ચ પૂયા ભવીસ્સદ એ પાઠ છે.
ગાથા. મહાપત્તવણા ગ્રંથ માંહે. આગમ કહ્યો તે ઉદાર, રૂપા જીવા નામે
દોય આયરીયા થાસે તે જીવો વિચાર.

સં. ૧૫૦૫ સમયે ઋષિ ભાણા. ૧. ઋષિ ભીમા. ઋષિ નૂતા. ૩.
ઋષિ શરવા. ૪. ઋ. જગમાલ પ્રમુખ ઠાણે ૬૭ શુદ્ધ ચરિત પાલતા દયા-
ધર્મ પ્રવર્તાવતા હવા તે અવસરે અણુહિલપુર પાટણના વાસી વીસા
ઓસવાલ સાહા રૂપા તે પ્રતિબોધ પામી તે સાધુ પાસે દીક્ષા લીધી.
પછે શ્રી અમદાવાદ મધ્યે સર્વે સંઘે મિલીને શ્રી રૂપાજીને સંવત ૧૫૨૫
વર્ષે પદસ્થાપના કરી. અને લોકો સાહા શ્રાવક થયા તેહને નામે શ્રી
લૌકાગચ્છની સ્થાપના કરી. તે એ લૌકાગચ્છને પ્રથમ માટે શ્રી રૂપજી
થયા. તિહોને મોટા ઉપગાર જાણ્યો. ૧. તિહોને પાટે શ્રી જીવજી થયા,
તિહોના. ૨ તિહોને પાટે શ્રી વડ વરસિંહજી ૩ જેહ થકી શ્રી બૃહ
લૌકાગચ્છની સ્થાપના પ્રવર્તી.

વરસિંહજી ૩-લઘુ વરસિંહજી ૪-જસવંતજી ૫-રૂપસિંહજી ૬-
દામોદરજી ૭-કર્મસિંહજી ૮-કેશવજી ૯-તેજસિંહજી ૧૦-કાંહજી ૧૧
-તુલસીદાસજી ૧૨-જગરૂપજી ૧૩-જગજીવંતજી ૧૪-મેઘરાજજી ૧૫-
સોમચંદ્રજી ૧૬-હર્ષચંદ્રજી ૧૭-જયચંદ્રજી વિદ્યમાન જયવંતા વિચરે છે.

ઇતિશ્રી ગ્રંથસંખ્યા ૧૨૧૬ દીકા ૫૧૪૪ એવં ગ્રંથ ૬૩૬૦ સં.
૧૮૭૮ના વર્ષે દ્વિતીય ચૈત્ર વદિ ૬ દિને વાર ગુરબૌ લિ. શ્રીમદ્ ભટ્ટારિક
પુરિંદર શ્રી ૬ શ્રી પૂજ્યજી ઋષિ શ્રી ૬ શ્રી કાંહજી તત્તિશિષ્ય પ્રવર
પંડિતોત્તમ પૂજ્ય ઋ. શ્રી ૫ જયચંદ્રજી. તત્તિશિષ્ય પૂજ્ય ઋ. શ્રી ૫
ભાગ્યચંદ્રજી. પ.સં. ૧૭૨, આત્માનંદ સભા ભાવનગર પો.૭.

(૪૬૪૦) જીવાભિગમસૂત્ર ખાલા.

(૧) તપાગચ્છે પં. સૌભાગ્યહંસ શિ. પં. કનકહંસ શિ. યુક્તહંસ
શિ. લિ. તિલોહહંસ હુકમહંસગણિ લપિકૃત્વા કંટાલીયા મધ્યે સં. ૧૮૭૮

શાકે ૧૭૪૪ પ્ર. આસો વદિ ૫ શુક્ર તૃતીયપ્રહરે. પ.સં.૩૩૪, વૈાવા.

(૪૯૪૧) લઘુસંપ્રહણી ખાલા.

મૂલ હરિભદ્રકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૭૯, પ.સં.૫, પ્ર.કા.ભં. દા.૫૪ નં.૪૯૬.

(૪૯૪૨) લઘુ ચાણક્યનીતિ સ્તબ્ધક

(૧) લ.સં.૧૮૭૯, પ.સં.૮, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૦૦૮.

(૪૯૪૩) દીવાલી કદપ ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૭૯, પ.સં.૪૯, વિ.દા. નં.૭૭૬.

(૪૯૪૪) કદપસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૭૯, ગ્રં.૫૦૦૦, પ.સં.૧૪૧, સેં.લા. નં.૧૩૫૨૭.

(૪૯૪૫) પ્રશ્નોત્તર ગ્રંથ

આમાં ૫૧૮ પ્રશ્નોના ઉત્તરો શુ.માં છે.

(૧) સં.૧૮૮૦ શાકે ૧૭૪૫ માર્ગશિર્ષ શુકલ પૂર્ણિમ્યા ૧૫ બુધ

લિ. પં. નિહાલસુંદરેણુ કવલગચ્છે. પ.સં.૨૨૮, ગોડીજી. નં.૬૨૭.

(૪૯૪૫ ખ) લઘુ અતે વૃદ્ધ ચાણક્યનીતિ પર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૮૧ માધ શુ.૧૩ સોમસુતવાસરે લ. પં. કૃષ્ણવિજયગણિ

શિ. પં. દીપવિજયગણિ પાટણુ નગરે પંચાસર ખાશ્વ પ્રસાદાત્. પ.સં.

૧૯, વીળપુર. નં.૫૧૬.

(૪૯૪૬) ભાવષદ્ત્રિંશિકા પર ખાલા.

મૂળ જ્ઞાનસારકૃત સં.૧૮૬૫. જુઓ આ પૂર્વે કૃતિકમાંક ૪૫૬૧.

(૧) સં.૧૮૮૧ વૈ.વ.૩ સુરશુરૌ પાદલિપ્તપુરે. પ.સં.૪, જશ.સં.

(૪૯૪૭) વંગયુલિયા ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૮૨, ગ્રં.૬૦૦, પ.સં.૧૭, સેં.લા. નં.૨૨૧૫.

(૪૯૪૮) દિવાલી કદપ સ્તબ્ધક

મૂળ જિનસુંદરસૂરિકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૮૨, પ.સં.૪૧, પ્ર.કા.ભં. નં.૩૧૫.

(૪૯૪૯) આત્મશિક્ષા ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૮૨, ગ્રં.૭૦૦, પ.સં.૩૨, લીં.ભં. દા.૩૫ નં.૧૪.

(૪૯૫૦) શ્રીપાલ રાસ ટથો ખંડ ખાલા.

મૂલ યશોવિજયકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૮૫, પ.સં.૫૦, લીં.ભં. દા.૩૪ નં.૮.

(૪૯૫૧) ભક્તમર સ્તોત્ર ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૮૫, ગ્રં.૫૫૦, પ.સં.૨૭, સેં.લા. નં.૧૩૫૭૮.

(૪૯૫૨) ભવવૈરાગ્યશતક રબો

(૧) સં.૧૮૮૬ પો.વ.ર લિ. ભોજક અંબા ભાઈચંદ. પ.સં.૧૪, જશ.સં.

(૪૯૫૩) ભગવતીસૂત્ર ખાલા.

(૧) સં.૧૮૮૬ ફા.શુ.૫ ઘોરાણ ગ્રામે ચોમાસા ૪ કર્યા તેથી લખ્યું છે શાકે ૧૭૫૧ આચાર્ય શ્રી પુજ્ય ઝ. કેશવજી શિ. ઝ. સુસજી શિ. ઝ. કાલુજી શિ. ઝ. કાંન્યાંજી શિ. ઝ. ધર્મસિંહજી શિ. ઝ. સીંધજી શિ. ઝ. સુંદરજી શિ. ઝ. પ્રેમજી લ. ઝ. હીરાચંદ પઠનાથં હેમચંદડથે. પ.સં.૧૧૦૩, વીજપુર.

(૪૯૫૪) છવાલિગમ સૂત્ર ખાલા.

(૧) મૂલ ગ્રં.૪૭૦૦ ખાલા. ગ્રં.૯૩૦૦, સં.૧૮૮૬, પ.સં.૨૭૬, પ્ર.કા.લં. દા.૧૦૬ નં.૧૩૦૪.

(૪૯૫૫) પદાવશ્યક ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૮૬, પ.સં.૪૩, લીં.લં. દા.૩૪ નં.૫.

(૪૯૫૬) લઘુ સંગ્રહણી ખાલા.

મૂલ હરિભદ્રસૂરિકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૮૬, પ.સં.૬, લીં.લં. દા.૩૮ નં.૫.

(૪૯૫૭) સંગ્રહણી ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૮૭, પ.સં.૪૪, લીં.લં. દા.૩૫ નં.૭.

(૪૯૫૮) નારચંદ્ર જ્યોતિષ ખાલા.

(૧) સં.૧૮૮૭, ગ્રં.૨૦૦૦, પ.સં.૩૨, પ્ર.કા.લં. દા.૧૦૬ નં.૧૧૪૬.

(૪૯૫૯) છઠા કર્મગ્રંથ (સંપત્તિકા) ખાલા.

(૧) સં.૧૮૮૮ ફા.સુદિ ૧૫ વિગુવાસરે લિ. પં. રૂપસુંદરેણ. પ.સં. ૨૩, બોટાદ.

(૪૯૬૦) ગૌતમપૃષ્ઠા ખાલા.

(૧) સં.૧૮૮૮ લા.શુ.૧૧ શનિ લ. પં. અમૃતકુશલગણિ શિ. પં. વિજયકુશલગણિ શિ. સુનિ જતનકુશલેત લ. સરધાર મધ્યે. પ.ક.૯થી. ૫૭, વીરમગામ સંધ લં.

(૪૯૬૧) નવકાર ખાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૮૮, પ.સં.૨૭, લીં.ભં. દા.૩૫ નં.૧૬.

(૪૯૬૨) પયુષણ કથા બાલા. સહિત

(૧) લ. ભ. વિજયપ્રભસૂરિ-રૂપવિજય-સુખવિજય-ખુશાલવિજય-
ખિમાવિજય-લક્ષ્મીવિજય-ગલાલવિજય-રંગવિજય લ. મુનિ માણિક્ય-
વિજયાર્થે સં.૧૮૮૮ જી.સુ.૧૫ જુદ ગેરિતા નયરે નેમીપ્રસાદાત. વીરમ-
ગામ સંધ ભં.

(૪૯૬૩) નેમિનાથ ચરિત્ર બાલા.

મૂલ હેમસૂરિદૃત.

(૧) ગ્રં.૭૦૭૦ સં.૧૮૮૮ વિજયદશમી તપા પં. મતિવિજયગણિ
શિ. પં. ગોવિંદવિજયગણિ શિ. પં. અતુરવિજયગણિ શિ. પં. ગ્રેમ-
વિજય શિ. પ્રીતિવિજય શિ. ખુશાલવિજય શિ. પં. વિવેકવિજયગણિ
લિ. પ.સં.૪૨૬, અનંત. ભં.૨.

(૪૯૬૪) અરતર તપા માન્યામાન્ય વિચાર

(૧) ૩૦ વિચાર તપ. ધર્મસાગર ૩૦ બેલ વિપરીતપ્રશ્નપણા કુમતિ-
મતખંડન ગુણવિનયદૃત પરથી ૨૯ બેલ અન્યશાસ્ત્રવિપરીત તપા ભાષામાં
સં.૧૮૯૦ આ.સુ.૧૦ જુદ. પ.સં.૯, કૃપા.

(૪૯૬૫) નવતત્ત્વ બાલા.

(૧) સં.૧૮૯૦ જી.શુ.૧૦ સોમે કછદેસે જુજનગરે. પ.સં.૪૦, મુનિ.
સુખસાગર.

(૪૯૬૬) કર્મગ્રંથ (પાંચમો) બાલા.

(૧) લ.સં.૧૮૯૨, પ.સં.૧૩, લીં.ભં. દા. નં.૩૯.

(૪૯૬૭) દાનકંદપદ્મ બાલા.

મૂળ જિનકીર્તિકૃત.

(૧) લ.સં.૧૮૯૨, પ.સં.૧૩૦, લીં.ભં. દા.૩૪ નં.૧૨.

(૪૯૬૮) હાણંગ સૂત્ર પર દખા

(૧) સં.૧૮૯૫ ઐ.શુ.૧૨ ભોમે લિ. કચ્છદેશે માંડવી બંદર મધ્યે
ભત્તી વાસદેવ સુત ચુરારજી લિ. લિખાવિતં ચિરંજીવી પદનાથ શ્રી
વીરજી કચરાણી પદનાથ. પ.સં.૪૪૩, રાજકોટ મોટા સંધ ભં.

(૪૯૬૯) નારાયણ પ્રથમ પ્રકીર્ણક સસ્તબ્ધ

(૧) લ.સં.૧૮૯૫, ગ્રં.કા.ભં. દા.૪૨ નં.૩૫૩.

(૪૯૭૦) ધર્મકથા બાલા.

(૧) સં.૧૮૯૫, પ.સં.૪૫, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૧ નં.૧૦૭૨.

(૪૯૭૧) સત્તરી સય સ્થાનક (શુ.)

(૧) લ.સં.૧૮૯૬, પ.સં.૧૩, પ્ર.કા.ભં. દા.૩૨ નં.૨૬૪.

(૪૯૭૨) મુનિપતિ ચરિત્ર (શુ. ગદ્ય)

(૧) ખાદલિમ નગરે લખ્યું છે મૂલનાયક આદિનાથ પ્રસાદાત સં. ૧૮૯૬ શાકે ૧૭૬૧ શ.કૃ.૧ વાર થાવર. પ.સં.૪૫, બોટાદ.

(૪૯૭૩) નારચંદ્ર સ્તબક

(૧) લ.સં.૧૮૯૭, પ.સં.૩૨, પ્ર.કા.ભં. નં.૧૧૪૬.

(૪૯૭૪) કલ્પસૂત્ર બાલા.

(૧) ૧૮૯૮ શાકે ૧૭(૪૩) ચૈ.કૃ.૧૦ સોમ દિ. જયનગર મધ્યે. પ.સં.૧૯૮, તેમાં પત્ર ૧૬૧થી ૧૭૬ નથી, જિનદત્ત ભં. મુબઈ પો.૪.

(૪૯૭૫) શાંતિનાથ ચરિત્ર (શુ. ગદ્ય)

(૧) વિક્રમપુર મધ્યે સં.૧૮૯૯ આસો શુ.૭ દિ. ઋષિ અંગારામ પ.સં.૮૪, યશોવૃદ્ધિ.

(૪૯૭૬) નારચંદ્ર પ્રથમ પ્રકરણ સ્તબક

(૧) લ.સં.૧૮૯૯, પ.સં.૨૬, પ્ર.કા.ભં. નં.૩૫૩.

(૪૯૭૭) ભક્તામર મંત્રકલ્પ

(૧) લ.સં.૧૮૯૯, પ.સં.૪, પ્ર.કા.ભં. નં.૩૪૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૬૩૩ તથા ૧૬૭૫-૯૯. લ.સં.૧૮૦૨નો 'દીપાલિકાકલ્પ બાલા.' બૂલથી સં.૧૮મી સદીમાં મુકાયેલો હતો તે અહીં ફેરવ્યો છે. ૨.સં.૧૭૭૬નો 'જીવવિચાર બાલા.' સં.૧૮મી સદીમાં ફેરવ્યો છે. લ.સં. નહીં ધરાવતા બે બાલાની નોંધ અહીંથી ફેરવીને લખ્યા સંવત વિનાની ગદ્યકૃતિઓની યાદીમાં મૂકી છે. અહીં પણ એક સાથે મુકાયેલી હસ્તપ્રતોને જુદી પાડી છે કેમકે એ એક જ બાલા. હોવાની આતરી નથી.]

વિક્રમ વીસમી સદી

૧૪૧૬. અમૃતવિજય (ત. હંસવિજય-ગંગવિજય-ચતુરવિજયશિ.)

(૪૯૭૮) કલિયુગનો છંદ ર.સં.૧૯૦૨ વૈશાખ વદ ૧૦ બુધ આડેસરમાં

અંત -

કલશ.

ઇમ ચરિત્ર કલ્પીયુગ તણાં દેખી, મોહ મમતા પરિહરો,

માત તાત ને સુતા પરિજન, કોઈ કેહનો નવિ ખરો.

ઓગણીશ ખીલોતરા વરસે, નગર આડેસર રહિ,

વૈશાખ વિદની તિથિય દશમી, સોમસુત વારે સહી.

તપગજસાસણુ ગુર સુભાષણુ, હંસવિજય સુરતર સમો,

તસુ સીસ ગંગવિજય સુસેવક, ચતુરવિજય ગુર હિતધરો.

તસુ ચરણસેવક સદા સેવિત, પદારાગ મધુ તણો,

તાસ પસાઈ ચોપાઈ લાખી, અમૃતવિજય જયસુખ ધણો.

(૧) સંવત ૧૯૨૪ વૈ.શુ.૩ પાટણ તથરે. પ્ર.કા.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૪૪.]

૧૪૧૭. આનંદ જેઠમલ (ઓસવાલ જેપુરવાસી શ્રાવક)

(૪૯૭૯) જંખૂરવામી ગુણુરત્ન માલ દાલ ૩૫ ર.સં.૧૯૦૨ અ.પ.

(૧) સં.૧૯૫૯ માગ.શુ.૧૫ રવિ દેવાસનગરે. પ.સં.૩૯, જિ.યા.

પો.૮૦ નં.૧૯૮૪. (૨) સં.૧૯૬૨ કા.શુ.૨, પ.સં.૨૨, જિ.યા. પો.૮૧

નં.૨૦૩૪. [રાહસ્યી ભા.૧.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૬૪.]

૧૪૧૮. નંદલાલ (ઋષિ રતિરામશિ.)

(૪૯૮૦ક) લઘ્વિપ્રકાશ ચોપાઈ ર.સં.૧૯૦૩ કપૂરથલા

(૧) પ.સં.૪૫, બહાદુરમલ બાંકિયા સંગ્રહ ભીનાસર.

(૪૯૮૦ખ) જ્ઞાનપ્રકાશ ર.સં.૧૯૦૬ પંખળ

(૧) પ.સં.૨૧, જિ.યા. પો.૮૩ નં.૨૧૯૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૪૪ તથા ૧૫૬૯. સાં આ પૂર્વેના

જીવજી

[૩૫૦]

જૈન ગૂર્જર કવિઓ : ૧

તં.૧૩૭૦ના નંદલાલ અને આ કવિ એક હોય એવી સંભાવના કરેલી,
પણ કૃતિઓ વચ્ચેનો સમયગાળો જોતાં એ સંભાવનાનું બળ ઘટી જાય છે.]

૧૪૧૯. જીવજી

(૪૯૮૧) મયજીરેહા રાસ લ.સં.૧૬૦૪ પહેલાં

આદિ -

દોહા.

જેવો માંસ દાર થકી, કરે વેસ્યા સો જોખ,
જીવહિંસ્યા ચોરી કરે, પરનારી રે દોષ. (સપ્ત વ્યસન) ૧
અંત - વિસન સાતમે પરનારી રે, જીવધાત ઘરહાંણી,
મજુરથ રાજ નરકે પોહતો, કુજસ બાંધતે પ્રાણી. સ. ૭૬
એકે કુવચન મજુરથ સેવ્યો, બહુ રૂલીયો સંસારો,
સાત કુવિસન જે સેવે પ્રાણી, તિણુનૈ દુખ અપારો. સ. ૭૭
વિષયારસ તો વિષમ બાંણીનૈ, સદ્ગુર સેવા કીજૈ,
મજુરથ રાજની વાત સુણીનૈ, પરનારી સંગ ન કીજૈ. સ. ૭૮
દાન સીલ તપ સંજમ પાલો, દોષજી સગલા ટાલો,
દયાધરમરી સમતાં આણી, દુર કરો આચારો. સ. ૭૯
ધરમ દયાઈ કેવલી ભાખ્યો, તે સાચો કર બાંણો,
જે પ્રાણી સેવે ભવ બાંણી, દુરગત દુર નિવારો. સ. ૮૦
તપ જપ સંજમ પાલો રે ભાઈ, વિષયવિકાર ગમાઈ,
જીવજી કેતો માહાસુખ પાઈ, વીરવચન મન લાઈ. સ. ૮૧
(૧) લિ. સં.૧૬૦૪, પ.સં.૮-૧૩, ધો.ભં. [જેહાપ્રોસ્ટા (મૂલથી
અજ્ઞાતને નામે).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૫૬૭.]

૧૪૨૦. ચિદાનંદ-કપૂરચંદ

(૪૯૮૨) + દયા છત્રીસી ર.સં.૧૬૦૫ ગૌતમ કેવલજ્ઞાન દિને (કા.શુ.૧)
ભાવનગરમાં

આદિ -

દોહરા છંદ

ચરણકમલ ગુરૂદેવેકે, સુરોભિ પરમ સુરેજ,
સુધો રહત સદા તિહાં, ચિદાનંદ મનભૂંગ. ૧
અંત - સર પૂરણ નિધિ ચંદ્રમા, સંવચર સુખકાર,
ગોતમ કેવલજ્ઞાન હોં, માસ દિવસ ચિત ધાર. ૩૫
ભાવનગર ભેટયો સહિ, શ્રી ગવડી પ્રભુ પાસ,

ચિદાનંદ તસ મહેરથી, સફલ ફલી મનઆસ.

૩૬

—પ્રતિશ્રી મહારાજશ્રી કપૂરચંદજી કૃત દયાછતીસી સંપૂર્ણ.

(૧) પઠનાથ સાહા ભાષ્યંદ અમરસીની પ્રત છે શ્રી પાલીતાણા વાસ્થ (વાસ્તવ્ય) શ્રી આદિનાથપ્રસાદ. પ.સં.૪-૧૨, તિલક. ભં. મહુવા પો.નં.૮.

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ 'પ્રશ્નમાલા અને ઉત્તરમાલા'ને અંતે. [૨. ચિદાનંદકૃત સર્વસંગ્રહ. ૩. રત્નસાર ભા.૨.]

(૪૯૮૩) + પ્રશ્નમાલા અને ઉત્તરમાલા (પ્રશ્નોત્તરમાલા) ર.સં.

૧૯૦૬ કાર્તિક શુ.૧૩ અચલવાર ભાવનગરમાં

આદિ - (પ્રશ્નમાલા)

દૂહા

પરમ જ્યોતિ પરમાતમા, પરમાતંદ અનૂપ,

નમો સિદ્ધ સુખકર સદા, લલાતીત ચિદ્રૂપ.

૧

*

કહા સુધિ અર વિષયિ કહા, કહા સુસંગ કુસંગ,

કહા રંગ પતંગકા, કહા મજ્જકા રંગ.

૧૬

(ઉત્તરમાલા)

દેવશ્રી અરીહંત નિરાગી, દયા મૂલ શુચિ ધર્મ સુભાગી,

હિતોપદેશી શુર સુસાધ, જે ધારત ગુણ અગમ અગાધ.

૧

અંત - પ્રશ્નોત્તર ઇમ કહેવિ વિચારિ, અતિ સંક્ષેપ કુદ્ધિ અનુસારી,

અતિ વિસ્તાર અર્થ ઈણુ વેરા, સુનત મિટે મિથ્યાત અંધેરા. ૩૮

કલશ

રસ પૂર્ણ નંદ સુચંદ વતસર માસ કાર્તિક જ્ઞાત્રીયે

પક્ષ ઉજલ તિથ ત્રયોદશી વાર અચલ વખાણીયે

આદિ સુખાસ પસાય પાંખી ભાવનગર રહી કરી

ચિદાનંદ જિતંદ વાણી કહિ ભવસાગર તરી.

૩૯

(૧) પ.સં.૪, દાન. નં.૧૧૪૬. (૨) દા. ગૌડબેસી પુનમચંદ. મુનિ.

રાજશ્રી કપૂરચંદજીકૃત ગ્રંથાવલીમાં (જુઓ નીચે).

પ્રકાશિત : ૧. મુનિરાજશ્રી કપૂરચંદજીકૃત ગ્રંથાવલી સં.૧૯૨૫.

ત્રંચ મુરધર મિત. છાપખાના મધ્યે છપા. શાકે ૧૭૯૦ ભા.વ.૨ આ

રીતે મુખપૃષ્ઠવાળી ચોપડી શિલાછાપમાં છપાવી છે પૃ.૧૨૦. તેમાં 'ચિદાનંદ

જહુતરી' પૃ.૧-૭૦. 'પુદ્ગલ ગીતા' પૃ.૭૧-૮૩, 'પ્રશ્નમાલા ઉત્તરમાલા'

૫૮૩-૧૦૬ ને 'દયાહતીસી' ૫.૧૦૬-૧૨૦ પ્રગટ થયેલ છે. [૨. ચિદાનંદ-કૃત સર્વસંગ્રહ. ૩. રત્નસાર ભા.૨ તથા અન્યત્ર.]

(૪૯૮૪) + સ્વરોદય ૪૫૩ કડી ૨.સં.૧૯૦૭

આમાંના કેટલાક દોહાના વિવેચન માટે જુઓ જૈનયુગ પુ.૨ ૫.૨૬૩.

આદિ - (૧-૨ અર્હત સ્તુતિ અને સરસ્વતીની સ્તુતિ બે આદિમાં છાપયમાં છે. પછી દોહા આવે છે. ૩ સરસ્વતિને વચનવિલાસ દેવા વિનંતિ, ૪-૮ સિદ્ધ સ્તુતિ. પછી ગ્રંથનો હેતુ બતાવે છે :) સ્વરકા ઉદય પિછાનિયે, અતિ ચિરતા ચિત ધાર તાયેં શુભાશુભ કીજિયે, ભાવી વસ્તુવિચાર. ૧૦

અંત - કર્યા એમ સંક્ષેપથી, ગ્રંથ સ્વરોદય સાર,

સંવતસર મુનિ પૂર્ણતા, નંદ ચંદ ચિત ધાર. ૪૫૩

(૧) મુનિ કપૂરચંદજિકૃત સ્વરોદય સંપૂર્ણ. પ.સં.૯-૨૨, ડા. પાલણુ. દા.૩૯ નં.૧૨૮. (૨) સં.૧૯૪૦ ચૈ.શુ.૮ પં. ધનસુખ સિ. પ.સં. ૨૨, જિ.આ. પો.૮૩ નં.૨૧૦૩. [મુપુગૂડસચી, રાહસચી ભા.૧, હૈનૈસા-સચી ભા.૧ (૫.૫૪૩, ૫૫૪).]

[પ્રકાશિત : ૧. ચિદાનંદકૃત સર્વસંગ્રહ.]

(૪૯૮૫) + ચિદાનંદ બહોતરી [અથવા પદસંગ્રહ]

(૧) ઇતિ પદે ૬૨ શ્રી અનુભવવિલાસ સંપૂર્ણ. સિ.૧૯૧૦ આસો વદિ ૧ ભામ. ઠાકોર નરભેરામ અમુક્ષેત શ્રી પાટણુનગરે આદિજિન-પ્રસાદાત્. પ.સં.૧૩-૧૫, આ.ક.ભં. (૨) લ.સં.૧૯૨૫ શકે ૧૭૯૦ ભાદ-રવા શુકલ ૭ સોમવાર સંપૂર્ણ. મુનિરાજશ્રી કપૂરચંદજિકૃત ગ્રંથાવલીમાં. (૩) સં.૧૯૧૭ શ્રા.વ.૪ ગુર મુબાર્ક મધ્યે બા. અનુમુજેણ સિ. પ.સં. ૧૫-૧૨, જશ.સં. નં.૪૬૧. [મુપુગૂડસચી, હૈનૈસાસચી ભા.૧ (૫.૪૩૧).]

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ 'પ્રશ્નમાલા અને ઉત્તરમાલા'ની નીચે. ૨. પ્રકા. ભામસિંહ માણક. [૩. ચિદાનંદકૃત સર્વસંગ્રહ. ૪. રત્નસાર ભા.૨ તથા અન્યત્ર.]

(૪૯૮૬) + પુદ્ગલ ગીતા

આદિ - સંતો દેખીયે બે, પરગટ પુદ્ગલ બલ તમાસા.

પુદ્ગલ ખાણો પુદ્ગલ પીણો, પુદ્ગલ હુંથી કાયા,

વર્ણ ગંધ રસ કરસ સહુએ, પુદ્ગલ હુંકી માયા. સંતો. ૧

અંત - બાલ ખ્યાલ રચિયો એ અનુપમ અવપતિ અનુસાર

બાલ જીવકું અતિ ઉપગારી, ચિદાનંદ સુખકાર. શં. ૧૦૮
[હેનૈશાસ્યિ ભા.૧ (૫.૨૫૦, ૫૭૮).]

પ્રકાશિત : ૧. સજ્જન સન્મિત્ર, પૃ.૫૦૫થી ૫૧૩. [૨. ચિદાનંદકૃત
સર્વસંગ્રહ. ૩. રતનસાર ભા.૨ તથા અન્યત્ર.]

(૪૯૮૭) + પરમાત્મ છત્રીસી

આદિ -

દુહા

પરમદેવ પરમાત્મા, પરમ જ્યોતિ જગદીસ

પરમ ભાવ ઉર આનંદે, પ્રણમત હું નિસદીસ.

૧

અંત - પરમાત્મ છત્રીસીકો, પઢિયો પ્રીતિ સંભાર

ચિદાનંદ તુમ પ્રતિ લખી, આત્મકે ઉદ્ધાર.

૩૬

[હેનૈશાસ્યિ ભા.૧ (૫.૪૧૪).]

પ્રકાશિત : ૧. સજ્જન સન્મિત્ર, પૃ.૫૧૬થી ૫૧૮. [૨. ચિદાનંદકૃત
સર્વસંગ્રહ. ૩. સંજાય પદ સ્તવન સંગ્રહ તથા અન્યત્ર.]

(૪૯૮૮) + હિતશિક્ષા૩૫ દોહા ૪૧ દોહા

પ્રકાશિત : ૧. સજ્જન સન્મિત્ર, પૃ.૫૧૮-૫૨૧. [૨. સંજાય પદ
સ્તવન સંગ્રહ તથા અન્યત્ર.]

(૪૯૮૯) + સચૈયા

(૧) લિપિકૃત લઢીયા લાલજી કલ્યાણ શ્રી ભાવનગર મધ્યે સં.
૧૯૬૧ના જ્યેષ્ઠ વદ ૧૪ ચૌદશ. પ.સં.૫-૧૭, આત્માનંદ સભા ભાવ.

પ્રકાશિત : ૧. સજ્જન સન્મિત્ર, પૃ.૪૮૫થી ૪૯૪. [૨. ચિદાનંદકૃત
સર્વસંગ્રહ. ૩. સંજાય પદ સ્તવન સંગ્રહ તથા અન્યત્ર.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૩૮-૪૧.]

૧૪૨૧. વિનયચંદ્ર (સ્થા. શ્રાવક, હમીરમુનિશિ.)

કુંભટ ઓસવાલ, ગોકુલચંદના પુત્ર.

(૪૯૯૦) + ચોવીસી ર.સં.૧૯૦૬

આદિ -

ઋષભદેવ સ્ત. ઉમાદે ભટિયાણી હો - દેશી

શ્રી આદીશ્વર સ્વામી હો

પ્રણમું સિર નામી તુમ ભણી, પ્રણુ અંતરયામી આપ

માં પર મહેર કરીજે હો,

મેટીજે, ચિંતા મન તણી, મારા કાંટ પુરાકૃત પાપ.

શ્રી. ૧

*

વિનયચંદને આપો હો.

પ્રભુ નિજ ગુણસંપત શાસ્વતી, પ્રભુ દીનાનાથ દયાલ.

અંત -

કલશી

ચૌવીશ તીરથનાથ કીરતિ, ગાવતાં મન ગહગહે.

કુંભટ ગોકલચંદ-નંદન, વિનયચંદ ઈશુ પરિ કહે.

ઉપદેશ પૂજ્ય હમીરમુનિકો, તત્ત્વ નિજ ઉરમેં ધરી,

ઉગણીસ સો છેકે સંવત્સર, મહાસ્તુતિ પૂરી કરી.

(૧) સં.૧૯૨૫ અ.શુ.૭ જયપુર મધ્યે. પ.સં.૭, જિ.યા. પો.૮૩ નં.૨૧૪૯.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. અગરચંદ શેડિયા વીકાનેર. ૨. જૈન સ્થાનક-વાસી સંઘ, રાજકોટ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૪૬ તથા ૧૫૬૩-૬૪.]

૧૪૨૨. કેશરીચંદ (ખ.)

(૪૯૯૧) જ્ઞાનપંચમી મહિમા સ્ત. ૭ હાળ ર.સં.૧૯૦૬ કાર્તિક શુ.૫ રવિ કોટામાં

આદિ -

દુહા.

અષ્ટકર્મમલ ક્ષય કરી, પ્રગટ કીયા ગુણ અષ્ટ,

ઈષ્ટ દેવ સિધ્ધિસદા, મો પર રહો સુદષ્ટ.

૧

શ્રી જિનમુખ સું નીસરી, દ્વાદશ અંગ સરૂપ,

શ્રુતદેવી સમરણ કરે, ઉપજે ગ્યાંત અનૂપ.

૨

જ્ઞાનઆરાધન પંચમી, લાપી સુત મઝાર,

વરદત્ત ગુણમંજરી પરે, પામે સુખ અપાર.

૩

અંત -

હાલ ૭ જલજલતી મિલતી ઘણું રે એ દેશી.

ભગવદ્ અંગ સુહામણો રે લાલ સુણીયૈં ધર ચિત ભાવ રે.

ઋદ્ધિ સમૃદ્ધિ દાતાર સદા રે લાલ વિવેકી,

ભવોદ્ધિ-ઉતરણુ નાવ રે વિવેકી. ભ. ૧

*

૭ રસ આકાસ ચહ સસી રે લાલ, કાર્તિક સુદ રવિવાર રે. વિ.
 પાંચમ દિન મહિમા કરી રે લાલ, કેટલે સહર મઝાર રે. વિ. ભ. ૬
 રાજ ગિરદ ખરતર તણો રે લાલ, રાજૈ વિજય રાજ્ય રે વિ.

શ્રી જિનમહેન્દ્ર સૂરિસર રે લાલ, પરધલ સાથ સામ્રાજ્ય રે વિ. ભ. ૭
 ચોમાસો ધણુ થાનકે રે લાલ, ઉછરંગે કીયો ભલ્લ રે વિ.
 સંધ ભક્તિ બહુ સાચવે રે લાલ, સંધનાયક દાનમદલ રે વિ. ભ. ૮
 એહ સ્તવન ગુણે સુણે રે લાલ, દુર હુવે દુખધંધ રે વિ.
 આગમવાણી જોયતે રે લાલ, એહ કહ્યો સંધંધ રે વિ. ભ. ૯
 ભૂલો ને પરમાદમૈ રે લાલ, કવિજન સોધ્યો એહ રે વિ.
 ભોલી ડાલી ભક્તડી રે લાલ, મૈં પરકાસી તેહ રે વિ. ભ. ૧૦
 ઉડગણુ રવિ સસી જ્યો લગે રે લાલ, જ્યાં લગ મેઘ ગિરંદ રે વિ.
 જ્યાંતપ્રકાશ હવો સદા રે લાલ, કહૈ મુનિ કેસરીચંદ રે વિ. ભ. ૧૧

(૧) સં.૧૯૦૬ મિગશર સુદિ ૩ દિને શ્રી કોટા રામપુરા મધ્યે.

પ.સં.૫-૧૩, અનંત. ભં.૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૪૪-૪૫.]

૧૪૨૩. બાલચંદ-વિજયવિમલ (ખ. અમૃતસમુદ્રશિ.)

(૪૯૯૨) સમેતશિખર રાસ ર.સં.૧૯૦૭ વૈશાખ સુદિ અજમગંજમાં

આદિ - વાંદી વીસ જિનેસર, રચર્યું રાસ રસાલ,

તીરથ શિખર સમેતની, મહિમા વડી વિસાલ.

૧

અંત - ખરતરગજપતિ મહિમાધારી, જોકા જસ વિખ્યાતજ,

જયશ્રી જિનસૌભાગ્ય સૂરીસર, અમૃતવચન સું ગાતજ.

તામુ પ્રસાધે રાસ રચ્યો એ, અમૃતસમુદ્રને સીસજ,

બાલચંદ નિજ મતિ અનુસારે, સોધ્યો વિષુધ સુજગીસજ.

સંવત યોગણીસેં સિતડોત્તર સુદિ વૈશાખ સુદાસજ,

રાસ અજમગંજ માંહે કીનો, ભણુતાં મંગલમાલજ.

કળશ

ઈમ સયલસુખકર વીસ જિનવર, સંયુક્તા મન ગહગહીં,

ગિર શિખર તીરથ તણી, મહિમા ભવિજન લય લહી.

શ્રી જિનસૌભાગ્ય સુરિંદને સુપસાય વરણ્યો રાસ એ,

કહે બાલચંદ એ શ્રવણ સુણતાં સદા આનંદ ભાસ એ.

(૧) પ.સં.૮-૧૨, રો.એ.સો. ખી.ડી.૧૯૯ નં.૧૧૮૩. (૨) સં.૧૯૧૬

ચૈ.વ.૧૧ અજમગંજ મધ્યે લિ. પ.સં.૬, મહિમા. પો.૬૩. (૩) પ.સં.

૯-૧૧, શુ. નં.૫૫-૨૬. (૪) પ.સં.૧૨, જિ.યા. પો.૮૩ નં.૨૧૦૮. (૪)

સં.૧૯૩૧ કા.શુ.૧૫, પ.સં.૮, જય. પો.૧૪.

(૪૯૯૩) + સમેતશિખર ગિરિ પૂજા ર.સં.૧૯૦૮ કા.શુ.

આદિ- ચોવીસે જિનવર તણા, પ્રભુમી ભાવે પાય,

સમેતશિખર ગિરિરાયની, પૂજા કર મન લાય. ૧

અંત - ભવિજન શિખર સમેત વધાવો,

વીસ જિનેસર મુગતિ સિધા એ, એ તીરથ જગ ચાવો. ૧

*

સંવત સિધિ નભ નિધિ વસુધા સુભ, કાર્તિક મુદિ પણ ચાવો,

જિનસૌભાગ્ય સૂરીસર ગુણનિધિ, ખરતરગચ્છપતિ ચાવો. ૪

અમૃત લાભ સમુદ્ર પસાયે, પૂજા રચી મન ભાવો,

બાલચંદ પરમાતમ પ્રભુકા, હરખ હરખ ગુણ ગાવો. ૫

પ્રકાશિત : ૧. પૂજાસંગ્રહ પૃ.૧૪૧થી ૧૬૮.

(૪૯૯૪) + પંચકલ્યાણક પૂજા ર.સં.૧૯૧૩ આ.શુ.૫ વિકાનેર

આદિ- જ્યોતિરૂપ જગદીશનું, અદ્ભુત રૂપ અનૂપ,

પ્રવચન પ્રભુતા પ્રગટ પણ, જયજય જ્યોતિ સરૂપ. ૧

ચોવીસે જિનવર નમી, પંચકલ્યાણક રૂપ,

શાસનનાયક વરણ્ણું, દર્શન જ્ઞાન સરૂપ. ૨

અંત - તેજ તરણિ સમ રાજે, પ્રભુજીકે તેજ.

એક સમય પ્રભુ જીરધ ગતિ કર, મુક્તિમહલ સુવિરાજે. ૧

*

સંવત યોગણીસે તેહો(રો)તર, આવણ શુદ્ધિ પખ રાજે,

આ જિનરાજ તણા ગુણ ગાયા, પંચમી દિવસ સમાજે. ૪

શ્રી વિક્રમપુર નગર મનોહર, શ્રી સંઘ સકલ સમાજે,

પંચકલ્યાણક પૂજા પ્રભુકી, કીની હિતસુખ કાજે. ૫

શ્રી ખરતરગચ્છનાયક લાયક, યુગપ્રધાનપદ કાજે,

જંગમ ગુરુ ભદ્રારકવર શ્રી, જિનસૌભાગ્ય સુરાજે. ૬

પ્રીતિવિલાસ ધર્મસુંદરગણિ, અમૃતધર્મ સુખાજે,

પાઠક વિજયવિમલ પ્રભુકે ગુણ, ગાવત ધન જિમ ગાજે. ૭

હંસવિલાસ પ્રવર ગણિવરકી, પ્રેરણયા સુસમાજે,

શ્રી જિનવરકી સ્તવના કીધી, ધર્મપ્રભાવન કાજે. ૮

પ્રકાશિત : ૧. પૂજાસંગ્રહ પૃ.૧૬૯થી ૧૯૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૪૭-૪૮. બે કૃતિઓમાં કર્તાનામ બાલ-

ચંદ્ર છે અને એકમાં વિજયવિમલ છે. એકે કૃતિમાં બન્ને નામ મળતાં નથી. પાઠકપદ મળ્યા પછી નામ બદલાયું હોવાનું કદાચ માની શકાય. પણ બાલચંદ્ર નામની સાથે ગુરુનામ અમૃતસમુદ્ર મળે છે, ત્યારે વિજયવિમલની સાથે અમૃતધર્મ નામ મળે છે. આ હકીકત બાલચંદ્ર અને વિજયવિમલ એક હોવા વિશે સંશય પ્રેરે એવી છે. પરંતુ સમય, કાવ્યના આંતરિક સ્વરૂપ ઉપરાંત અન્ય રીતે પણ શ્રી દેશાઈન બન્ને એક માનવા માટે કારણ હોઈ શકે, કેમકે કવિ ઘણા નજીકના સમયના છે.

પહેલી આવૃત્તિમાં કર્તાની ગુરુપરંપરા પ્રીતિવિમલ-ધર્મચંદ્ર-અમૃતસમુદ્રશિ. એમ આપેલી, જે ત્રીજી કૃતિમાંથી લીધી ગણાય. પણ ત્યાં અમૃતસમુદ્ર નહીં પણ અમૃતધર્મ નામ છે, તે ઉપરાંત પ્રીતિવિમલના શિષ્ય ધર્મચંદ્ર ને એના શિષ્ય અમૃતધર્મ એવી યોગ્યવટ નથી. સમ-કાલીન મુનિઓ તરીકે પણ એ ઉલ્લેખાયા હોય. 'સમેનશિષ્ય ગિરિપૂજન' માં પણ અમૃતસમુદ્ર નામની વચ્ચે 'લાલ' શબ્દ આવે છે એ પણ મૂંઝવણ જોતી કરે એવી બાબત છે.]

૧૪૨૪. રામચંદ (ખ. ક્ષેમકીર્તિશાખા શિવચંદ્રશિ.)

(૪૮૮૫ ક) કમબંધ વિચાર ર.સં.૧૯૦૭(૮) કારતક શુ.પ ગ્વાલિયર
પાસે સિધિયા કટકમાં

આદિ - કમબંધ સુવિચાર, ચચાર તરે સુ ગૂંચિયૌ,
ભાષામેં સુખકાર, સુગમ ભણી લઘુ છુદ્ધિ સું. ૧
અણહારિ આહારિ, જીવ હુવે કિણકિણ સમે,
તરે દ્વાર વિચાર, ભાષામેં કડિસું સુગમ. ૨

અંત - જડ ચેતન પરબચ, કરમબંધ ઇ જો કહૌ,
તીનેં આહાર વિચાર, સપ્રતિપક્ષી જીવકે. ૧
એ તીને અધિકાર, પત્રવણાગમ જોયતે,
ભાષામેં સુખકાર, મતિઅનુસારે ગૂંચિયા. ૨

સસ(અડ) પૂરજી નવ એક, સંવત સંખ્યા બહિયૈ,
કાર્તિક માસ ઉદાર, જ્ઞાનપંચમી સોભતી. ૩

ગાપાયલતે પાસ, સિંધ્યા કટક સુડામણો,
છહાં એ ઉલમ કાધ, સંપૂરણ રચના થઇ

(કાશીમેં પૂરણ ભયો)

૪

વડ ખરતરગણ માંહિ, ક્ષેમકીર્તિશાખા ભણી,

તિહાં પાઠક ગુણખાણુ, શિવચંદ નામૈ દીપતા. ૫
 તાસુ સીસ લઘુશુદ્ધિ, રામચંદ ભાષા લિખી,
 સહુ સમઝણુનૈ કાજ, પંચંગી પરમાણુ સું. ૬
 ગુણરાગી બહુ જાણુ, ચિંતામણિ જસુ ચિતમેં,
 વિરધીચંદ સુજાણુ, ગોત્ર સંચેતી દીપતૌ. ૭
 તસુ સમઝણુનૈ કાજ, ઉદમ કરિ રચના કરી,
 ન્યૂનાધિક જો દોષ, મિચ્છાદુષ્કર તેહનો. ૮

(૪૯૯૫ ખ) તેર કાઠિયા સઝાય ર.સં.૧૯૧૦ ભા.શુ.૧૦

(૧) સં.૧૯૧૦ આશ્વિન વ.૨ દિન શ્રી ગોપાયલ પ્રસન્ન જીયાજી
 મહારાવ સિંધે કટકે વિરૂદ્ધ રામચંદ્ર મુનિરચિતા. પ.સં.૨, [ભં.?.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૪૬-૪૭.]

૧૪૨૫. વીરચંદ (પાર્શ્વચંદ્રગચ્છ હર્ષચંદ્રસૂરિ-દીપચંદ્રશિ.)

(૪૯૯૬) અંતરંગ કુટંબકળીલાનું ચોદાલિયું પૃ.૭ કડી ર.સં.૧૯૦૯
 માગશર શુ.૧૧ મકસુદાખાદમાં અજમગંજમાં

આદિ -

ફૂંડા

વામા-અંગજ પાસ પ્રભુ, હું પ્રણમું ધરિ હૂંસ,
 અશ્વસેન-કુલ-દિનમણિ, પુરષોત્તમ પર પૂંસ. ૧
 અનુભવચિંતામણિરતન-દાયક જગત પ્રમાણુ,
 ...દશશિ દિનકર સદગુરુ, સૂરિશિરોમણિ જાંણુ. ૨

અંત - દિશ પૂરવ પાવન અતિ પરતપ, સોલિત સુંદર દેશ જંગાલા,
 પુર મકસુદાખાદ અજમગંજમેં, વીર યતીમેં બનાયા ચઉદાલા. ૧૦
 સંવત ઉગણીસૈ નવ વરષેં, હિમ ઝલુ મિગસિર માસ સીયાલા,
 શુકલપક્ષ પરતક્ષ મેં ગાયો, મૌન એકાદશી દિન અણીયાલા. ૧૧
 અશ્વસેન વામાસુત સાચો, ચિંતામણિ પ્રભુ પાસ નિહાલા,
 આધી વ્યાધી ઉપાધી ગમાઈ, સાધી વંછિત જગ જયમાલા. ૧૨

કલશ

ધમ પૂર્વ સૂરી ભણ્યો ભૂરી અંતરંગ કુટંબ એ,
 ભવી ભાવ આણી સાર જાણી ધરો ધ્યાન આલંબ એ.
 જિનવચનસાગર સુખસાગર...વિચાર એ,
 યશનિલય અનુભવતત્ત્વદાયક સદા ધુદ્ધિ પ્રચાર એ. ૧
 ગુરુ...અતિશયવંત પરગટ પાસચંદ ગજપતિ ભલા,

શ્રી હર્ષચંદ સૂરિદ સદગુરુ વિજયતે ચઢતી ઠલા.

જસુ પાદપંકજ સેવતા નિત ઇંદ્રચંદ્ર ઉદાર એ,

તસુ શીસ ગાવે ગ્યાંન પાવૈ વીર બચન શ્રીકાર એ.

૨

(૧) સર્વગાથા પૃ.૭ દસકત અ. વીરચંદ ચતીકા છે, બનારસજી સવાઈરામજી વાસ્તે લિપ દીયા સંવત ૧૮૦૯ મિતી પોષ વદિ ૬ રાત્રી શ્રી મહાસુદામાદ અજમગંજમે. પ.સં.૫-૧૩, અનંત.ભં.૨. (કવિની સ્વલિખિત પ્રત)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૫૦-૫૧.]

૧૪૨૬. જશવિજય (અન્નવિજયશિ.)

(૪૬૬૭) ચોવીરી અથવા ૨૪ જિન રત. ૨.સં.૧૯૧૦ આસો શુ.૮ નીમચમાં

આદિ - નિંદડલી હો વૈરણુ હોય રહી - એ દેશી.

ઋષભ જિણેસર સાહિબો, તુમ દીઠેં હો મુજ પાપ પુલાય કે,

લવલયથી હું ઉભાગ્યો, તુમ ચરણેં હો આગ્યો મહારાય કે.

અંત - દેશી જકરીની

શ્રી જિન વીર જિતંદ શાસન પતિ બંદીયે.

*

ચૌત્રીસ અતિસય ચરમ જિતવર યુગ્યો અતિ આનંદભરે,

આસોજ ઉગલ અણ્મી દિન સંવત ઉગણીસ દસોતરે.

અન્નવિજય ગુરારે સેવી જસવિજય ઉલટ લહૌ,

નીમચ લસકર માંહિ રહિતે વીરસ્વામી જસ ઠહૌ.

૧૧

(૪૬૬૮) શાંતિ રત.

આદિ - શાંતિજિણુંદ મયા કરી, દરસણુ દો મહારાજ,

અંત - અન્નવિજય ગુરુ ગુણુનિલો, જસ કહૈ સુજસ અભંગ,

નિમચ નગરેં પ્રણુમીઈ, ભાવલક્ષિ ઉચ્છરંગ.

(૧) લિ. પૂતમ્યાગણિય વિજયરાજશાખાયાં રતલામ નયરે થાવયાં બજાર મધ્યે સુસ્થાન સં.૧૯૧૧ વૈશાખ શુદિ ૫ ધર્મમૂર્ત ઉસવંશ વૃદ્ધ સાજન સમ્યક્પ્રતધારક દીવાણુ શ્રી અંબાલાલજી વાચનાથ. ગ્રંથાગ્રંથ શ્લોકસંખ્યા ૩૬૦. પ.સં.૧૩-૧૩, આ.ક.ભં. [હેજૈજ્ઞાસૂચિ ભા.૧ (પૃ. ૨૪૧).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૪૯-૫૦.]

૧૪૨૭. રંગવિજય (ત. વીરવિજયશિ.)

વીરવિજય જુઓ આ પૂર્વે નં. ૧૩૪૫.

આ કવિ રંગવિજય કરતાં દીક્ષામાં મોટા ખીજ રંગવિજય હતા એ આ રાસમાં કરવામાં આવેલા ઉદ્દેશ પરથી જણાય છે :

જિમ ગુરૂ ગૌતમને થયું રે રાજ, સાંભલી વીર નિરવાણુ,

તિમ મુઝને તુમ ગયે થકે રે રાજ, પ્રગટયો ખેદ અપાર.

મોટા રંગવિજય સમજાવતા રે રાજ, સો સો કરી મુઝ વાત રે,

હઈયકુ માહરૂ કમકમે રે રાજ, દેખી તુમ નિરવાણુ રે.

(૪૯૯૯) + વીરવિજય નિર્વાણુ રાસ (એ.) ૯ હાળ ર.સં. ૧૯૧૧ ચૈત્ર પૂનમ સોમવાર

આદિ - શ્રી સંજેશ્વર પાસણ, પ્રણમું એહના પાય,

અશ્વસેતરાન્ન-કુલે, જનમ્યા શ્રી જિનરાય. ૧

વામા-ઉરસર-હંસલો, ગુણમણીરયણુભંડાર,

જરા નીવારી જાદવ તણી, પ્રગટયો જયજયકાર. ૨

પદમાવતિચરણેં નમું, જગતિ જગવિખ્યાત,

સુખલીલા આપેં સદા, દુઃખનિવારણુહાર. ૩

સરસતી ભગવતીનેં નમું, ગુરૂગુણ ગાઈ રસાલ,

શ્રી શુભવીર ગુરૂ તણા, ગુણ ગાહિ મનોહાર. ૪

ગુરૂ દીવો ગુરૂ દેવતા, ગુરૂ ગુણુરયણુની ખાણુ,

ગુણુ ગાઈ ગુરૂ તણા, પ્રગટેં કોડ કલ્યાણુ. ૫

અંત - હાલ ૯. કલશ. તપગચ્છ નંદન સુરતરૂ પ્રગટયા - એ દેશી.

ગાયા રે મેં ગુરૂગુણુ ગાયા, ઉલટ અંગમાં આણીજી.

*

તપગચ્છ સીંહસૂરીસર, તપગચ્છ ફેરો રાયાજી,

તાસ સીસ સત્યવિજયજી, સત્ય વચન કહાયાજી. ૧૧

સીસ મનોહર કપુરવિજયજી, કપુર સમાન કહાયાજી,

ખીમાવિજય ખીમાગુણુભરીયા, જસવિજય મુનિરાયાજી. ૧૨

તાસ સીસ સંવેગી ગીતારથ, શુભવિજય સોભાગીજી,

સુંદર સરસ જગતમેં ચાવો, વીરવિજય ખડભાગીજી. ૧૩

વીરગુરૂની સોભા જગમેં, બલ કરતી જગ વ્યાપીજી,

હેવા ગુરૂના ગુણુ નવી ગાવે, તેહ જગતમાં પાપીજી. ૧૪

ગુરુગુણ ગાવેં બહુ સુખ થાવેં, મધુરે ક'ઠેં મલાવેળ,
તસ ઘર લીલાકમલા આવેં, ગાવે રંગ રસાલાળ. ૧૫
અનુકરમેં સુખસંપદા પાંખી, સરસ સુધારસ ફરસેળ,
ગુરુની ભગતી કરતા પ્રાણી, મનનું ધારેં કરસેળ. ૧૬
પ્રથમ ગુરુને પૂછેં દેવ તે, ઇમ જિનવરની વાણીળ,
ગુરુના ચર્ચુકમલ સેવાથી, લહેં આતમગુણખાણીળ. ૧૭
સંવત ઓગણી ૩૬ (૧૯૧૧) વરસે, ચૈત્ર પુનમ સોમવારળ,
ઇમ નીરવાણની રચના કીધી, વિજયદેવેંદ્રસૂરી રાજેળ. ૧૮
ઇમ શુભ વીરવિજયનું નીરવાણ બંધુર સિધું રંગરસાલળ,
રંગવિજય કહેં ભણસેં ગણસેં, તસ ઘેર મંગલમાલળ. ૧૯

પ્રકાશિત : ૧. જી. ઐ. ગૂર્જર કાવ્યસંચય.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પ.૩૫૧-૫૨.]

૧૪૨૮. દયાવિજય (રંગવિજય-ઋષભવિજયશિ.)

(૫૦૦૦) પંચતીર્થ ગુણનામ વર્ણન સ્તવન ર.સં.૧૯૧૨ મધુ માસ
વિસતનગરમાં

આદિ પત્ર તથા. ૧ તારંગા, ૨ અર્જુદાયલ, ૩ રાણપુર તીર્થ,
૪ નકુલાઈ અને ૫ નાડોલ એ પાંચ તીર્થ પર સ્તવનો છે. તે પાંચેની
યાત્રા કરતાં વચમાં જે જે ગામે આવ્યાં તેનો પણ ઉલ્લેખ છે.

અંત - ધનધન તિરથ જે કરે એ, સુલભબોધિ નરનાર,

દયાવિજય મુનીશ્વર કહે એ, પાંમે સુખ શ્રીકાર. ૧૫

—છતિ લઘુ પંચતિરથી સ્તવન.

કલશ.

ઇમ વિધનાયક મુગતિદાયક પ્રણમું હું તિરથપતિ,
વીસનગરવાસી જૈન અધ્યાસી ભાઈ જેઠાસા સંધપતિ. ૧

સંવત ઓગણી બારા વરસેં, ભેટીયા મધૂ માસ એ,
ગુણ ગાયા રંગે ઉલટ અંગે, યુગ્યા શ્રી જગદીસ એ. ૨

પંચ તિરથ વંદી મન આનંદી, સાસનદેવી સુખ કરો,
રંગ ઋષભ ગુરુ ચરણસેવા, સકલ સંધ મંગલ વરો. ૩

(૧) છતિશ્રી પંચતિરથી ગુણ નામ વર્ણન સ્તવન સંપૂર્ણ. શ્રી
પાટણનગરે લ. સં. ૧૯૧૨ જ્યેષ્ઠ વદિ ૮ દીને બૃધવાસરે. શ્રી હજીદેવ
પ્રસાદે. શુભ ભવતુ. પ.સં. ૬-૧૩, જશ.સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૫૩.]

૧૪૨૯. ઋદ્ધિશ્રી (સાધ્વી)

(૫૦૦૧) + પ્રતાપસિંહ બાબુ રાસ (ઐ.) ર.સં.૧૯૧૬

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૫૩.]

૧૪૩૦. પુણ્યસાગરસૂરિ (આંચલિક)

(૫૦૦૨) સૂતક સઝાય ચોપાઈ ર.સં.૧૯૧૬

(૧) સં.૧૯૩૯ લિ. ખૌરોડી સેરી ઉપાગ્રય. પ.સં.૧૩, વીકા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૫૩.]

૧૪૩૧. ખોડીદાસ-ખોડાજી સ્વામી (સ્થાનકવાસી ગોંડલ

સંઘાડો રતનશી-કુંગરશી-રવજી-મેઘજી-હાથાજી-નેણશી

-મૂળજી-હોસાજીશિ.)

હાથારતા રાજકોટ ગામમાં વણિક વીરજીને ત્યાં ડાહી નામની પત્નીથી સં.૧૮૯૨ કાર્તિક શુદ્ધ ૧૧ને દિને જન્મ. નામ ખોડો. હોસાજી સ્વામી પાસે સં.૧૯૦૮ અસાડ શુદ્ધ ૧૧ દિને દીક્ષા. ગોંડલમાં સં.૧૯૨૭ ભાદરવા શુદ્ધ ૧૧ શનિવારે સ્વર્ગસ્થ. આટલી હકીકત તેનું જન્મચરિત્ર કવિતામાં પદ્યધરીવાળા રણભોડ હીરજી ખત્રીએ રચેલ સં.૧૯૪૫માં છપાયેલ છે તેમાંથી તેમજ મેંગણીના અમરચંદ ભવાને સં.૧૯૩૧માં છપાવેલ તેના વિશેની કવિતામાંથી લીધેલ છે.

(૫૦૦૩) + ભીમજી સ્વામીનું ચૌહાલિયું (ઐ.) ૪ હાળ ર.સં.૧૯૧૬

પોષ શુ.૧ શનિ ગોંડલમાં

સં.૧૮૬૦ માંગરોળમાં કુંગરશી સ્વામી પાસે દીક્ષા. પિતાનું નામ ચાંપસી, માતાનું નામ ઝમકુ. સં.૧૯૧૫ કાર્તિક વદ ૧ને દિને સંયારો, પોષ શુદ્ધ ૫ દિને સ્વર્ગવાસ, આયુષ્ય ૭૨ વર્ષનું.

આદિ -

હુહા

પ્રણમું પ્રથમ જિણુંદને કુંદ નિકુંદ અમંદ

ચંદ દિણુંદ તરેંદ તમે, સેવે સુરગણુવુંદ.

૧

*

કુંગરશી સ્વામી તણા પટોધર પ્રસીદ,

ભીમજી સ્વામી ગુણુ સ્તવું, નામ થકી તવ નિધ.

૪

અંત -

કલશ

રસ ઈંદુ નિધિ સશિ વરસે પોસ શુદ્ધ પ્રથમ તિથિ
વાર થાવર સ્થિર ચિત્તે ગામ ગોંડલ હેજીથી,
ચાર દાળ રસાળ રૂડી જોડી શુર શુભમાલ એ
નિસુણે બાળગોપાળ ભાવે તસ ઘર પુણ્ય પ્રમાલ એ.

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લે 'ચોવીસી'ને અંતે.

(૫૦૦૪) + જોખન પચીસી ર.સં.૧૮૧૬ પોષ શુ.૧૫ ગોંડલમાં

આદિ - માતાજી મહેવા ર ભરતને એમ કહે - દેશી

જોખનિયાનો લટકો રે દહાડા ચારનો

પુર પાણીનું જતાં ન લાગે વાર જો

કાચનો કુપો ભટકચો કટકા થઈ પડે

અધિર ડાલઅણી ઉપર જળ ઠાર જો -

અંત - સંવત જાગણીસે સોળ ને પોસ પુરણ તિથિ

જોખન પચીસી જોડી ગોંડલ વાસ જો

શુર પુજેજી સ્વામી શુભતા પુજ છે

વૃદ્ધ રૂપિનો શિષ કહે ખેડીદાસ જો - જોખનિયાનો રપ.

[ડિક્ટેલોગ્રાફીજે ભા.૧ (૫.૨૩૦).]

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લે 'ચોવીસી'ને અંતે. [૨. જૈન સંઝાયમાલા

ભા.૨ (ખાલાભાઈ).]

(૫૦૦૫) + તરકર પચીસી ર.સં.૧૮૧૬ આસો [જેતપુરમાં]

આદિ - રઘુપતિ રામ રૂદામાં રહેજો રે - દેશી

ચોરી ચીત ના ધરો નરનારી રે, પંચમે પરતીત તુમારી

ચોરની ચોટે ચરચા થાય રે, ફીટ ફીટ લોકોમાં નિંદાય રે

કલંકે કુળ લજવાઈ, ચોરી ચીત ના ધરો નરનારી રે. ૨

અંત - ચોરી અવશુણ કેતા પ્રકાશું રે, યોગણીશે સોળનો આસુ રે,

જોડી પુર ફતેત [જેતપુર] ચોમાસું. ચોરી. રપ

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લે 'ચોવીસી'ને અંતે. [૨. જૈન સંઝાય-

માલા (ખાલાભાઈ) ભા.૨.]

(૫૦૦૬) + નિરંજન પચીસી ર.સં.૧૮૧૬ આસો શુ.૧૩ જેતપુરમાં

આદિ - લાલ પિયારીનો સાહિબો રે એ દેશી

તમીએ નાથ નિરંજન દેવને રે, નિશ્ચે સંપતિ સુખ ભરપુર હો,

લાલ, લાલ સનેહી સાજન સાંભજો રે.

ખોડીદાસ-ખોડાજી સ્વામી [૩૬૪] જૈન ચૂનર કવિઓ : ૬

અંત - રસ ઇંદુ નિધાન શશિ સહી રે, સંવત સુશોભિત અશ્વિન
માસ. હો લાલ.

શુકલ પક્ષે તિથિ ત્રયોદશી રે જોડી જોતપુર રહી ચોમાસ
હો લાલ. ૨૫

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લે 'ચોવીસી'ને અંતે.

(૫૦૦૭) + જુગટ પચીસી ર.સં.૧૯૦૧ (?) [૧૯૧-] આસો ૮

આદિ - સે ગુર ચરણે રે નમીએ દેશી

છેલછખીલા રે સુણુજે વૈર વિરોધ વ્યસન અવગુણુજે

શિક્ષા કાને રે ધરજે લાજ ઘટે તે કાજ ન કરજે

છેલછખીલા રે સુણુજે - ૧

અંત - શશિ નિધિ રે અંદ્ર, અષ્ટમી અશ્વિન માસ આનંદ

જુગટ પચીસી રે જોડી, કહે ખોડીદાસ વ્યસન ઘો છોડી. છેલ. ૨૫

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લે 'ચોવીસી'ને અંતે.

(૫૦૦૮) + બહુતરી ૭૨ કડી ર.સં.૧૯૧૮ જ્ઞાનપંચમી [કારતક શુ.૫]

આદિ - કવિ લઘુતાઈ વર્ણન - મનહર જંદ

પ્રણમું પરમ જ્ઞાન ધરું મુગ્ધકો વ્યાન

પરિહર માન કરું, ગ્રંથકો બતાવજી

સરસ્વતિ મતિ શુદ્ધ, આપો નિરમળ બુદ્ધ

વરણુ વિરુદ્ધ નાવે, કાવે સખ દાવજી

લઘુ વય મુજ મેં તો, બનું ન ગંભીર ગુણ,

બાળક કવિતા છુડ, હસે કવિરાયજી

શુદ્ધ ઉપદેશ કુડ, કપટ ન કાને લેશ

જ્ઞાનમેં પ્રવેશ, ખોડીદાસ શુભ ભાવજી.

અંત - સિદ્ધિ શશિ નિધિ અંદ્ર, જ્ઞાનપંચમી આનંદ

મનહર જંદ કિયે, બાળ કવિતાઈ હે

ગુર ગિરિ સિદ્ધ ધસ તાહીકે શિક્ષાન શીષ

નેણુરી મુનીશ બઝી, પુરણુ પુન્યાઈ હે

સુળજી સ્વામી મહંત, જસ દ્વારતી અનંત

તસ શીષ પુંભજી કરી, જગતમેં સવાઈ હે

સગુણુ અનુજ તાસ, ડોસોજી સ્વામી ઉવાસ

તસ શીષ ખોડીદાસ, બહુતરી બતાઈ હે.

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લે 'ચોવીસી'ને અંતે.

(૫૦૦૮) + ૨૪ તીર્થ'કરતુ' ચોડાગિયુ' ૨.સં.૧૯૧૮ શુ.૧૩ સોમવાર
થાતમાં

આદિ - દાળ ૧લી. કાંતજી ચાખડીએ ચડીને ખડચા તો ભલે પડચા રે લોલ - દેશી.

પ્રભુજી આદિ જિજ્ઞેસર નાભિનરેસર-નંદના રે લોલ,

મજરો માતજો મહારાજ

અંત - દાલ ૪થી. પધારો પિયર ભણી - દેશી

મારા મનના મોહન મલીનાથજી, તતુ નીલ વરણુ સુકમાલ

વચન છે રસાલ, સુશુલુ જિન સાહિબા.

૧

*

ચોથી દાળ રસાળ રાગે કરી, કર જોડી કહે બોડીદાસ

પુરો મુઝ આસ,

સુશુલુ. ૭

કળશ

થાન વાસે મન ઉલાસે ઉગણીસે અષ્ટાદશે

ચંદ વારે શુક્લ પક્ષે ગાઈયા શુલુ તેરસે.

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લે 'ચોવીસી'ને અંતે.

(૫૦૧૦) અંજના સતીના રાસ ૬૩ દાળ ૨.સં.૧૯૧૯ વૈ.શુ.૩ સોમ
ગોંડલમાં

આદિ - દુહા

પ્રણમું વીર જીણુંદ પદ, કેવલતત્ત્વનિધાન,

જાસ પસારા સંપજે, રિદ્ધ વૃદ્ધ સુપ્રધાન.

૧

તું વરદા તું સારદા, હંસાસની કવિમાય,

દેખ્યો કુદ્ધિ નીરમલિ, આણુજ્યો અક્ષર ઠાય.

૨

ગુરૂ નમીયે ગુરૂતા ભણી, ગુરૂ સમ અવર ન કોય,

ગુરૂપદપંકજ સેવતાં, ગુરૂ ગૌરમ સમ હોય.

૩

શ્રી ગુરૂદેવ પસાયથી, રચું અંજના રાસ,

સતિયા માંહી સિરોમણી, સૌયલે સદા સુખવાસ.

૪

સીયલ સમોવડ ઠા નહીં, સિયલે સુભ ગતી હોય,

સીવસુખ પામે સિયલથી, સિલ પાલો સહુ કોય.

૫

એક ચિત્તથી સાંભલો, સિલનો અધિકાર,

નરનારી એ ધમધી, પામ્યા ભવનો પાર.

૬

અંત - સાધસીરામણ ગુણશ્રુતસાગર, જિનશાસન નયકારીજ,
 ગીરવા ગુરૂ ગીરીસીંધ કહાયા, સંજમી સુધાયારીજ. ૯
 તસ પય-સેવક વાકચવીચીક્ષણ, પરાધાત પ્રતાપીજ
 રવી મુનેશ્વર ધર્મધુરંધર, પ્રતિબોધ્યા કેષ પાપીજ. ૧૦
 તસ પદપંકજ-પરીમલસ્વાદી, જ્ઞાનગુણે કરી ભરીયાજ,
 નેત્રસીંધ મુની નીજ ઉપદેશે, જીવ અનેક ઉધરીયાજ. ૧૧
 તાસ પટોધર પ્રકૃતિકોમળ, પ્રાણીને શિક્ષાદતાજ
 લલક ગુરૂ ગુણસાગર ભરીયા, વસુધામાં વીખ્યાતાજ. ૧૨
 સુલજ સ્વામી મહંત મુનેશ્વર અતહદ તે ઉપગારીજ,
 તસ લઘુ બંધુ ભીમજ સ્વામી, ગજનાયક સુખકારીજ. ૧૩
 તેહતા અંતેવાસી ઉત્તમ, નૈજસી સ્વામી સુખકંદાજ,
 કાંઠાનજ સ્વામી પ્રત્યક્ષ પંડિત, મિથ્યાદંદનિકંદાજ. ૧૪
 મૂલજ સ્વામીના સીષ સુંદર, વદત સુધારસ ચંદાજ,
 પુંજજ સ્વામી ગુણદરીયા, મહાતમવંત મુણંદાજ. ૧૫
 તસ લઘુબ્રાતા ગુણવીખ્યાતા, વૃદ્ધ મુની કોવીદાજ,
 વ્યાખ્યાની વીવીધોપદેસી, પ્રતિબોધ્યા જનવૃંદાજ. ૧૬
 તસ પદસેવક રૂપી ખોડીદાસે, અમરસી પણ સંગેજ,
 ત્રસક હાલે એ રાસ બનાવ્યો, આનંદ અંગ ઉમંગજ. ૧૭
 ઉગણીસેં ઉગણીસની સાલે, વષસાક શુકલ પક્ષેજ,
 તક્ષ ત્રો(જ) સસીવાર સંજેગે, સંધ સકલ સમક્ષેજ. ૧૮
 ગોંડલ ગામે ઉત્તમ દામે, ગાયો એહ ચરિત્રજ,
 એક ચીતે થઈ જે સાંભલસ્યે, થાસ્યે પરમ પવિત્રજ. ૧૯
 ગુરૂ લઘુ અક્ષર ઉછોઅધિકો, કહીવાણો હોવ જેહજ,
 ત્રીવીધે ત્રીવીધે મુઝને હોસ્યે, મીઠામીદુક્કડં તેહજ. ૨૦

(૧) લ.સં.૧૮૫૫ શ્રા.શુ.૧૦ લ. ભાવસાર ખીતાંગર હરી રહેવાસી
 ગોંડલના. પ.સં.૫૦-૧૫, ધો.સ.લં.

(૫૦૧૧) + અદ્વૈત ચક્રવર્તી રાસ (અથવા ચિત્સંભૂતિ રાસ) :

ઉદ્દાસ ૧૧૨ હાળ ર.સં.૧૮૫૦ આસો વદ ૧૧ ખુધ નવાનગર
 ૪ ઉદ્દાસમાં, ૧માં હાલ ૨૧ ગાથા પરદ, ૨માં હાલ ૨૩ ગાથા
 ૫૮૩, ૩માં હાલ ૧૯ ગાથા ૪૪૬, ૪માં હાલ ૨૧ ગાથા ૫૫૮ રચી રાસ
 અધૂરો મૂકી કવિ સં.૧૯૨૭માં સ્વર્ગસ્થ થયા. પછી ભાવનગરવાળા ઉમેદ-

ચંદ્રજીએ બે ઉલ્લાસ રચી નવાનગરમાં આ રાસ સં.૧૮૫૦માં પૂર્ણ કર્યો.

આદિ -

હુહા

પ્રથમ કુંવર ક્ષિતિપતિ પ્રથમ, પ્રથમ તીર્થ કરનાર,
આદિ જિન અનુદિન નમું, નાભિનંદ સુખકાર. ૧

છત્રુ પ્રથમ છત્રે દિયો, પસર્યો વંશ છક્ષાગ,
પારણે છત્રુરસ પિયો, મિષ્ટ છટ્ર વીતરાગ. ૨

*

ગુરુ ગ્યાતા માતાપિતા, શાતા દાતા સોર,
ગરુ તીર્થ ગુરુ દેવતા, ગુરુગુણ અપરમપાર. ૭

*

સરસ્વતિ મતિ અતિ નિર્મલો, સદા સુખુદ્ધિદાતાર,
અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિધિની, તુંહિ કશ્ચા કરનાર. ૧૧

*

આશાપૂરણ આપ હો, તેથી કરી અરદાસ,
રચું રાસ બ્રહ્મદત્તનો, ચિત્ત વૃત્તાંતવિલાસ. ૧૫

એહ કથા સુધા સમી, નવરસનિર્મિત જોહ,
શ્રીતાજન શુભ ચિત્ત શું, સુણજો ધરી સનેહ. ૧૬

આગમ ઉત્તરાધ્યયનને, ત્રયોદશમે અધિકાર,
કથાનુસારે વર્ણવું, યથાશુદ્ધિ વિસ્તાર. ૧૭

અંત - રતનાકર[રતનશી] સૂરિરતન ગણધર, સંઘ શિરપર ગુણનિલો,
તસ શિષ્ય પટધર ગિરિ[કુંગરશી]મુનિવર, નાણસરવરજળ ત્રિલો. ૧
તાસ ચરણાંકિત રવ [રવજી] રૂપિ ગાવે ગુણગણ મુનિવરા,
પ્રાવૃષ ઋતુપતિ [મેઘજી] પાટ નાયક સેવ્ય સેવક નરવરા. ૨
તસ પટોધર નીતિ નીકો ટીકો હહાપણ[હાહ્યાજી] મહરપિ,
તાસ આસન સહાય મુનિવર ધનુષાકૃતિ નયના[નેણશી] જસી. ૩
મૂળ[મૂળજી] જીવરક્ષાદિ વ્રતધર, નામ સમ ગુણ પટપતિ,
તાસ સુત મુનિ વૃદ્ધ[ડોસાજી] રાજે સ્થવિર ત્રિહુ રત્ન સંપતિ. ૪
તમ તનય મુજ નામ પંચુ[ખોડાજી] સેવ્ય મુજ સેવક તણા,
તુજ સુરત કીરત ઉરમાં કેમ વિસરે ગુણ ધણા. ૫
આપ સુરતર નામ ફળ હું, ખ્યાતિવંતો તમ ગુણે,
તેહ લાણી તુજ નામી સેવક, રાસ બ્રહ્મદત્તનો લાણે. ૬

સંધ સુહંકર નવલનગરે ધર્મી ભક્ત ગુરૂંજણા,
 પુણ્ય તરવર પૂર્વ છાઇ, હોજો રંગ વધામણાં. ૭
 તાસ આગ્રહ અંથ રસમાં અધિક જાણી જામના,
 ભૂપ ખટ ખંડ શંભુ જાણી ખંડ ખટ એહ રાસના. ૮
 દાલ એકસો ઉપર ખારમી નારિ સમ શિર કળશ લઇ,
 પૂરિત રસ વૈરાગ્ય પૂરણ ધનાશ્રી મંદિર ગઇ. ૯
 સંવત નિધિ મહી જાણવી રક્ષે સાલ નભ શર એ સહી,
 માસ આશ્વિન પક્ષ તિમિર રૂપ તિથિ યુધે કહી. ૧૦
 ન્યૂન વૃદ્ધિ જેહ વિપરીત, મતિ ચપળ વશ જે કહ્યો,
 જોગ ત્રિકર્ણ ભાવ સરસે, મિથ્યા દુઃકૃત મેં લહ્યો. ૧૧
 કોષ રસ અલંકાર યુક્તિ શક્તિ વિણ કવિતા કરી,
 વિષુધ વાંચી ક્ષમા કરજો, મુજ અરજી ઉર ધરી. ૧૨

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકટ કરનાર જૈન શાળા કમિટી જામનગર કિ. દોહ.

૩. સં. ૧૯૫૧ સને ૧૮૯૫.

(૫૦૧૨) + સત્ય બાવીસી

આદિ - માળા કયાં છે રે - દેશી

ટેક ન મુકો રે, ધરિયે ધર્મવિવેક કે સત્ય ન મુકો રે.

અંત - તેહ ગુરુણુ જેહ પસાયે, પ્યારા મારા, સત્ય બાવીસી બનાવી

ખોડાજી કહે ખાંત ધરીને, ભવ્ય જીવને સમજાવી રે - ટેક. ૨૨

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ આ પછી 'બાવીસી'ને અંતે. [૨. જૈન સંજ્ઞા-
 માલા ભા.૨ (બાલામાઈ). ૩. ચૈત્ય. આદિ સં. ભા.૩.]

(૫૦૧૩) + ચોવીસી

આદિ - ૧ ઋષભદેવ સ્વામીનું સ્તવન

જાંબરીઓ ગાળે હો ભટ્ટીયાણી રાણી વડ ચુવે - દેશી

આદિ જિણુ'દો વંદો હો પ્રભુ નંદન નાભિ નરે'દનો મરૂદેવી

અંગ બાત.

*

ખોડીકાસ તુમારો હો, ચરણાથી ન્યારો નવી કરો રાખો તુમચી
 લાર. આદિ.

અંત - ૨૪ મહાવીર જિનનું સ્ત. રાગ ધનાશ્રી

સુગુણ જન પ્યારે, શ્રી મહાવીર જિન ગાયો

સિદ્ધાર્થ નંદન ત્રિજુગ વંદન, ત્રિશલા માતકો જાયો રે - સુગુણ.

*

ચાર તિરથકો ચરણકરણસે, જન્મમરણ મિટાયો

શ્રી મહાવીર મુક્તિમે સિધાયો, ખેડીકાસ ગુણ ગાયો રે. સુગુણ. ૯

પ્રકાશિત : ૧. ખોડાજીકૃત કાવ્યસંગ્રહ ભા.૧, પ્રકા. કાનજી કરસનજી, ગોંડલ, આવૃત્તિ ત્રીજી સં.૧૯૪૦માં પ્રગટ થઈ છે.

(૫૦૧૪) + પ્રકીર્ણ નાની કૃતિઓ

પ્રકાશિત : ૧. ખોડાજીકૃત કાવ્યસંગ્રહ ભા.૨, પ્રકા. કાનજી કરસનજી, ગોંડલ, આવૃત્તિ પહેલી સં.૧૯૩૨માં પ્રગટ થઈ છે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૫૫-૬૩. 'લીમજી સ્વામીનું ચોદાલિયું'માં ઉક્ત ભાગમાં કર્તાનામ નથી, પણ ખોડાજીની કૃતિઓના સંગ્રહમાં એ કૃતિ પ્રગટ થઈ હોવાથી સંશયને સ્થાન નથી. 'તરુકર પચીસી'માં 'પુર ફતેત' એ બ્રજ પાઠ જ છે, કેમકે કૃતિ સં.૧૯૧૬ના આસોમાં રચાઈ છે અને એ ચાતુર્માસમાં ખોડાજી જેતપુર હતા એમ તે પછીની 'નિરંજન પચીસી' સ્પષ્ટ બતાવે છે. 'નિરંજન પચીસી'ની જેમ જ 'તરુકર પચીસી'નું રચના-સ્થળ જેતપુર જ હોવું જોઈએ.

'જુગટ પચીસી'નો ૨.સં.૧૯૦૧ સ્વીકારી ન જ શકાય, કેમકે ત્યારે ખોડાજીની ઉંમર નવ વર્ષની હતી. રચનાસંવતદર્શક શબ્દો 'શશિ નિધિ રે ચંદ્ર' છે તેમાં પહેલો એક શબ્દ પડી ગયો છે એમ જ માનવું જોઈએ. જોદોબંધ પણ એમ બતાવે છે. એટલે કૃતિ સં.૧૯૧૦થી ૧૯૧૯ સુધીના કોઈ વર્ષમાં રચાયેલી હોવાનું સંભવે.

પ્રથમ આવૃત્તિમાં 'બ્રહ્મદત્ત ચક્રવર્તી' રાસ'ના છેલ્લા બે ઉલ્લાસ ભાવનગરવાળા ઉમેદચંદજીએ રચીને સં.૧૯૫૧માં રાસ પૂર્ણ કર્યાનો ઉલ્લેખ હતો, પણ કૃતિના અંતભાગના શબ્દોનું અર્થઘટન સ્પષ્ટ રીતે ૧૯૫૦ થાય છે, તેથી અહીં એ માહિતી સુધારી છે. એ અંતભાગમાં ઉમેદચંદજીનું નામ નથી, પણ એ માટે કશોક આધાર હશે જ.]

૧૪૩૨. રત્ન પરીખ (આં. વખતસાગર-ભાવસાગરશિ. શ્રાવક)
(૫૦૧૫) તીર્થમાલા (અથવા સિદ્ધગિરિ વર્ણન) ૧૬ ઠાલ ર.સં.

૧૯૧૮ ઠા.શુ.૧૫ રવિવાર ભાવનગરમાં

આદિ -

દૂહા.

સ્વસ્તિ શ્રી સુખ પૂરવા, સિદ્ધિ સુખસવિલાસ,
 પદપંકજ પ્રણમુ સદા, શ્રી ભાવેસ્વર પાસ. ૧
 સરસ વચન રસ વરસતી, ત્રિય જગવિજયા માત,
 કવિજનકું સુખદાયિની, નમિયે નિત્ય પ્રભાત. ૨
 ચિદાનંદ ચિતમાં વસે, અમર અમરપદ હોય,
 ભાવ સહિત સિદ્ધગિરિ તણા, ગુણગણ વરણે કોય. ૩
 તે માટે મુઝ મન વિશે, પ્રગટ થયો અભિલાષ,
 ગિરિ પર સંખ્યા ચૈત્યકી, વલ્લિ જિનપ્રતિમા ભાષ. ૪

અંત - રાગ ધન્યાશ્રી.

ગાયો ગાયો રે શ્રી સિદ્ધગિરિ ગુણ ગાયો,
 સંવચ્છર ઉગણીસ અઢારે, શક સત્તર ઝ્યાસી ભાયો. ૧
 સન અઢાર એગસઠ ઇંગ્રેજ, જત્રા ગણિત બનાયો રે. ૨
 ગામ પાલિતાણે કરિ જત્રા, સ્તવન જગતગુર ગાયો,
 ઉજ્જવલ પક્ષ પુત્રમ રવિવારે કાર્તિક માસ કહાયો. ૩
 સેઠ હેમાભાઈ કેરો નંદન, પ્રેમાભાઈ બહુ ડાહ્યો રે,
 બહુ દુકાન દેશાવર ચાલે, ભાવનગર એક ઠાયો. ૪
 મુખ્ય મુતમ જૈનક કુલમાં, ખેમચંદ મન ભાયો રે,
 રાયણ પગલાં મુલનાયકનાં, જિર્ણોદ્ધાર બનાયો. ૫
 તાસ પુત્ર લલુભાઈ ઉત્તમ, ગણિતસંખ્યા સમઝાયો રે,
 કવિ નિજ ઉપગારિ અબ વરણે, તપગચ્છ વંશ દીપાયો રે. ૬
 અમરવિજય વિદ્યાગુર મારા, શ્રુતવર આસીસ પાયો,
 પાઠક નવપલવ સમ કર્તા, અર્થ આચાર્ય ગણાયો રે. શ્રી. ૭
 શ્રી ચિદાનંદ ગુર ધર્માચાર્ય, અનુભવ શ્રદ્ધા છાયો,
 સિદ્ધગિરિની તલેટીએ વાંદી, ચરણ સું પ્રેમ લગાયો રે. શ્રી. ૮
 વિધિપક્ષગણ શ્રી ભાવસાગરમાં, વખતસાગર મુનિરાયો,
 તાસ શિષ્ય શ્રી ભાવસાગર ગુર, પદકજ સીસ નમાયો રે. શ્રી. ૯
 ત્રિકરણ જોગે સિદ્ધગિરિમાં, માંચું એક પસાયો રે,
 ઈણુ ભાવમાં જતિવેશ ધરિને, બ્રહ્મસેં અધિક ગણાયો રે. શ્રી. ૧૦
 કંચનકામિનીનેહ રમે હજી, મન નહી ધીરજ છાયો,
 ગુરકારપા શ્રદ્ધા કણુ ભાસેં, શુદ્ધ ક્રિયાધર નાયો રે. શ્રી. ૧૧
 જ્ઞાન ક્રિયા સંપૂરણ પ્રગટે, સંવરભાવ દીપાયો,

આતમ અંગ અભ્યંક પ્રકાસે, દીન્યે વીનતી સુણાયો રે. શ્રી. ૧૨

શ્રી ભાવનગર ભાવેશ્વર સાહેબ, ભાવસાગર ગુરુરાયે,

શિષ્ય સુરત પરીક્ષક જાણે, દીનદીન તેજ સવાયો રે. ૧૩

(૧) લિ. સ્વહસ્તે. પ.સં.૧૩-૧૨, કોટ ઉ. પો. નં.૫૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૫૪-૫૫. ઉદ્દૃત ભાગમાં ઢાળસંખ્યાનો નિર્દેશ નથી, પણ કૃતિમાં હશે જ.]

૧૪૩૩. નિત્યવિજય (ત. સત્યવિજય સંતાનીય રૂપવિજય-કીર્તિ-
વિજય-તપવિજય-મણિવિજય-યુદ્ધિવિજયશિ.)

રૂપવિજય જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૩૫૧.

(૫૦૧૬) + વીશ વિહરમાન જિનની પૂજા ર.સં.૧૯૧૯ સુરત - કતાર-
ગામમાં

આદિ - શ્રી સીમંધર જિન પૂજ. દ્રઢા

શ્રી મનમોહન પાસજી, સકલજંતુ-હિતકાર,

સદગુરુચરણ પસાયથી, ગુણી ગુણમાલાકાર. ૧

પંચ વિદેહે વિહરતા, વિહરમાન જિન વીસ,

ભક્તિભરે પૂજા રચું, ભારતી પૂરે જગીસ. ૨

વિસ્તીરણ જિનમંદિરે, થાપી જિનવર વીસ,

દ્રવ્યાણ્ક પૂજા કરી, ભાવ અપૂર્વ જગીસ. ૩

અંત -

કલશ

થૂણીયા થૂણીયા રે, મેં વિહરમાન જિન થૂણીયા

ગણધર મુનિવર સંઘ પ્રમાણે, સમેવસરણ વિરચાયો,

જંગમ તીર્થ અકશત ગણ જડી, આજ્ઞા મુગટ ધરાયો રે. મેં. ૧

તપગચ્છપતિ વિજેસિંહસૂરીના સત્યવિજય ગુણ ભૂપ,

કુપુરવિજય તસ ખિમાવિજયવર, જિન ઉત્તમ પદ રૂપ રે. ૨

કિર્તિ તપ મણી બુધી વિજય ગુરુ, નિત્યવિજય તસુ ભક્તે,

જિનવર-પૂજા તે નિજપૂજા, પ્રગટે અન્વય સક્તે રે. મેં. ૩

તત્ત્વ ઇંદુ નિધિ અંદ્ર સંવહર, સુરત રહિ ચૌમાસ,

કતારગામ આદિતાથ પ્રસાદે, ઉઘમ ભાવ ઉલ્લાસે રે. મેં. ૪

નેવું જિનકલ્યાણક દિવસે, આતમ આપ ઠરાયા,

પ્રભુગુણગણમુક્તાક્ષમાલા, સંઘને કંઠે સોઢાંયા રે. મેં. ૫

પ્રકાશિત : ૧. ચોવીશી તથા વીશી સંગ્રહ, સા. પ્રેમચંદ જેવલદાસ

સંવત ૧૯૩૫ સને ૧૮૭૯ પૂ.૭૧૬થી ૭૩૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૬૩-૬૪. ત્યાં મથાળે કવિનામ બૂલથી 'નેમવિજય' છપાયેલું. પણ એ ગ્રંથની વર્ણાનુક્રમણીમાં 'નિત્યવિજય' જ અપાયેલું છે.]

૧૪૩૪. ગંગારામ (કર્મચંદ્રશિ.)

(૫૦૧૭) કયવત્રા ચોપાઈ ર.સં.૧૯૨૦(?) ભા. હાંસીનગર

(૧) સં.૧૯૧૪ દહલી મધ્યે સુખદેવીઅ લિ. પ.સં.૨૦, જિ.ચા. પો.૭૯ નં.૧૯૬૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૬૪.]

૧૪૩૫. ઉમેદચંદ (સ્થા. કહાનજી-લક્ષ્મીચંદ-ભીમજી-સોનુજીશિ.)

(૫૦૧૮) + આદ્રકુમારનો રાસ ૧૪ હાળ ર.સં.૧૯૨૨ આસો શુ.૧૦
સોમ ભાવનગરમાં

આદિ - આદેસર આદે કરી, ચોવિસમા વર્ધમાન,

અજી કરમને કાય કરી, પોત્યા શિવ સુનિધાન. ૧

ચઉદસેં બાવન તેહના, ગણધર ગુણમણિખાણ,

તે પણ શિવસુખેં આસર્યા, જિનવચન પરમાણ. ૨

તેહ આદે મુજ ગુરૂ ભણિ, નમણિ કરેં કર જોડ,

વાગ્વાણી સાંનિધ થઇ, પુરજયે વંછિત ઠોડ. ૩

તેહ સકળને નમિ કરી, ગાર્યું આદ્રકુમાર,

વારે શ્રી વર્ધમાનને, હુવા તેહ અણગાર. ૪

વૈરાગ્ય પામ્યા કિણુ વિધે, કેમ વસ્યા ગૃહવાસ,

શિવમારગ કેમ આસર્યા, વણ્યું તેહ સમાસ. ૫

ચર્મશરીરી પ્રાણીયા, વિલસે બહુળા ભોગ,

વૈરાગ્યપદમેં ધિર થઇ, કેલિ કરે શિવ ભોગ. ૬

અંત - હાળ ૧૪મી કળશની.

વીરવાણી સુધા સમાણી, આદ્ર બાણી આદરી,

નિજ કર્મ કાપે જિન જાપે, સ્થિતિ સુધરે તમ પાધરી. ૧

આદર મુનિ જૈન ધર્મની જયકરી જગ દીપતી,

વાદી હરાઇ નિજ સવાઇ, જિનવાણી મિથ્યા છપતી. ૨

તેમ કરો સરવે માહાત્મ્યાં, ધર્મ પ્રસારક ભાવથી,

- સમ્યક્ત્વ ભેટી મિથ્યાત્વ મેટી, તરો ધર્મ-વર-નાવથી. ૩
- ગણનાયક શ્રી ગુણનિધિ, કાહાંન મુનિ વ્રતસાયર,
તસ પટોધર જ્ઞાનસાગર, હરમીચંદ જગ-જહેર. ૪
- તસ પાટે રાજે ગુણ ગાળે, હીમ મુનિસર જ્ઞાન સું,
તસ સુત મુજ ગર કનકરંજક, ધર્મધર સનમાન સું. ૫
- તસ ચરણે વાસી રંગ રાચી, વાય સાચી ધર્મની,
ઉમેદચંદ અતિ આનંદે કહી આદ્ર લવ ચર્મની. ૬
- ઢાળ ત્રયોદશ કળશ માથે શોભતી રે જેમ કામિની,
આદ્ર મુનિવત્ જેહ મુનિવર બલિહારી તસ નામની. ૭
- સંધ રંગ ઉમંગ ગરસંગ જ્ઞાન દર્શમે રાયતા,
ધર્મરાગી વિનયમાગી ગરવચનની આસતા. ૮
- ધર્મધારી મિથ્યાત્વ વારી તેહના લઈ નિત ખામણાં,
ભાવનગરે ધર્મ સંધને સદાય રંગ વધામણાં. ૯
- ખંડ શશિચર જાણુ સંવત્સર સાલ દ્વિવિંશ જાણુને,
આશ્વિન માસે શુક્લપક્ષે દશેરા ધર્મરસ માણુને. ૧૦
- વાર શશિચર લાર શોભે રાહણીને ધીજ રાજ જ્યું,
દયા માગે ચાલતાં ભવી સુધરે જેમ નિજ કાજ જ્યું. ૧૧

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિકમાંક ૫૦૨૨ નીચે.

(૫૦૧૯) + ગજસુકુમારની ઢાળ ૯ ઢાળ ૨.સં.૧૬૨૨ આસો શુ.૧૨
મંગળ ભાવનગરમાં

આદિ - વીર જિજ્ઞંસ યોવીસમા, પ્રણમું હિત ચિત લાય,

- શુભ મતિ દીયો ભારતી, સુધરે કાજ સવાય. ૧
- તપ દુવાલસ ભેદના, દ્રવ્ય ભાવ દોય જાણુ,
નિર્જરે કર્મ સકળદળ, પાળે તે ગુણખાણુ. ૨
- ભિખુ પ્રતિમા બારમી, આદરી ગજસુકુમાળ,
અંતક્રિયા કરી આકરી, ખટ કાયના રખવાળ. ૩
- તેહ સમાસ કહું હવે, સાંભળજે નરનાર,
હુવા અંતકૃત કેવળી, અંતગડમે અધિકાર. ૪
- દ્વારામતી નગરી ભલી, સ્વર્ગપુરી અનુહાર,
કૃષ્ણ નરેશ્વર રામ સું, રાજ તણી કરે સાર. ૫
- કૃષ્ણનો તાત વસે તિહાં, વસુદેવ તસ નામ,

તસ ધરણી રાણી દેવકી, શિયળે સીતા સમાન. ૬
 અંત - ઢાળ ૯
 નદી જમુના કેરે તીર ઉડે રે દોનુ પંખિયા - દેશી.
 શ્રી શ્રી હરજી રે નેમખોલ સુણિને ચિત ચમકિયો,
 ઉઠી વિનય કર જોડ જિતને નમણુ કિયો.
 સાથ સકળને વિસરજે, આરત ચિત આણિને,
 આપ ગબડઢ ઘૈને ચાલે સમેા જાણીને. ૧.

*

મૂઝ અંતગડને માંચ સમાસ એનો ધણો
 ત્યાંથી લેઈને સમાસ વણુવ્યો યે તેહ તણો
 કાહાન મુનિ પરિવારે મુજ ગુર રાજતા,
 તપવંત ને ધમધાર ગુણધર ગાજતા. ૧૨

કનકરંજક માહારાજ ચરણાંબુજ ગંધ સું,
 મુજ મનમધુકર લીન સેવું છું ઉમંગ સું;
 અતિ ઉમેદવાર ધાર ઉમેદઅંદ ચિતમાં,
 ઢાળ નવમી એ સાર ક્ષમા ગુણુ રીતમાં. ૧૩

સંવત ખંડ શશિરાજ સાલ દ્વિવિંશ જાણીયે,
 આશ્વિન માસ એ સાર શુક્લપક્ષ આણીયે,
 દ્વાદશમી રે તિથિ વાર ભોમ જાણુજો વળી,
 ભાવનગર ચોમાસ સંધને મન રૂળી. ૧૪

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિક્રમાંક ૫૦૨૨ નીચે.

(૫૦૨૦) + અજુનમાળી મુનિની ઢાળો ૬ ઢાળ ૨.સં.૧૯૨૨ આસો
 શુ.૧૪ શુક

આદિ -

દોહા

નમણુ કરે શ્રી વીરને, વળિ જૌતમ ગણુધાર,
 જ્ઞાન ગુર પગ પ્રણમી, વણુવું તપઅધિકાર. ૧
 રાજગૃહી નગરી વસે, અજુન માળાગાર,
 મહીદિય અપરી ભૂત, ખંધુમતી તસ નાર. ૨
 તેહ નગરને આહિરે, એક પુષ્પવનખંડ,
 દશાર્ધ જતે એ રંગ સું, સહકાર રતિ અમંદ. ૩
 ચક્ષાલય મોગૃ પાણુનો, ઉન્નત તેહ વનમાંચ,

ધ્વજ સંખિત રાજતો, પ્રત્યક્ષ દેવ સવાય. ૪

ચીર કાળની પરંપરા, અભુત્તમાળીની જાત,
પૂજન કરતા વિચરે, પૂરણ પૂરવે આસ. ૫

અંત - ઢાળ ૬. મેહલામે એકા રાણી કમળાવતી - દેશી.
વીર જિજ્ઞાસુ નિજ પરિવાર સું, પરવર્ધા જનપદ દેશ,
ગ્રામ નગર પુર ને પાટણે, એક મંડપ સંનિવેશ,
સુણુજેજી અભુત્ત મુનિ તપગુણઆગળા. ૧

*

અભુત્ત સમાસ અંતગત અંગમાં ત્યાંથી લીધો છે એ સમાસ,
જકી ઢાળ રે શિવગતિગામિની, ઉમેદચંદને મન વાસ. સુ. ૧૦
કનકચંદ્ર ત ગુર મુજ શિર વસે, તપવંત ક્ષમાવંત સાધ,
કિયો ઉપગાર નિત નવા રંગનો, જ્ઞાન તણો રે ભેદ લાધ. સુ. ૧૧
ગુણ ઓશિંગણુ તેનો ઢમ હોઈ, તેહનો છે એક પ્રકાર,
અંગ પંચ રે મન વચ કાય સું, નમણુ કરું હું ગુણધર ધાર. સુ. ૧૨
સંવત વાડ ને ભૂમિ જાણુજે, દ્વિવિંશ સાલ તસ લાર,
આધિત માસ શુક્લ પક્ષમે, ચતુર્દશી ને શુક્રવાર. સુ. ૧૩

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિકમાંક ૫૦૨૨ નીચે.

(૫૦૨૧) + અયમંતા મુનિની ઢાળો ૭ ઢાળ ૨.સં.૧૯૨૨ આસો વદ
૮ શનિ ભાવનગરમાં

આદિ - દોહા.

શ્રી ગુરચરણકમળ નમી, ત્રિવિધેં બે કર જોડ,
અયમંતા મુનિ ગુણ ગાઈ, આળસ અળગો છોડ. ૧

પોલાસપુર સોહામણો, રિદ્ધિ સકળ ભરપૂર,
શ્રી વન પરિશ્રમે રાજતો, દેખતાં હરખે હર. ૨

વિજય નૃપ છે પુરપતિ, શ્રીદેવી તસ નાર,
તસે તનુજ ગુણ-આગળો, અયમંત નામે કુમાર. ૩

અંત - ઢાળ ૭. રૂપમણી તું તો સાચી શ્રાવિકા - એ દેશી.
સાહેબ વીર જિજ્ઞાસુ સ્થવીરો ભણી કહે એમ વિચાર હો,
સ્થવીર મત હેજો એહ બાળને, ખીસો મત નિરધાર હો. સા. ૧

*

મુનિવર સંવત અંડ છંદુ સંગથી, દ્વિવિંશ સાલ આધિત માસ હો,

મુનિવર કૃષ્ણ અષ્ટમી શનિવાર સું, ભાવનગરે ચોમાસ હો. સા. ૧૮
કળશ

સકળ જિનવર સમર વાણી, આદ્યંત મધ્યમાં એક છે,
તસ અનુસારેં જેહ ચાલે તેહ ધર્મ જગ નેક છે.
ભાવ ધરીને જેહ પાળે તજીને કંચનકામિની,
તસ ધરે નિત મંગળમાળી, બલહારી તસ નામની.

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિકમાંક ૫૦૨૨ નીચે.

(૫૦૨૨) + પરચુરણ નાની કૃતિઓ

૧ નેમનાથ રાજુલની પાંચ લાવણી; ૨ મુનિબોધના ખારમાસ; ૩
અધ્યાત્મી લાવણી; ૪ પંચેન્દ્રિયની લાવણી; ૫ પંચમહાવ્રતની લાવણી વગેરે.

પ્રકાશિત : ૧. ઉપરની બધી કૃતિઓ 'ઉમેદચંદજીકૃત કાવ્યસંગ્રહ'
ભાગ બીજો સં. ૧૯૪૧માં ભાવનગરની જૈન ધર્મ સુબોધ પ્રસારક સભાએ
૧૧૭ પૃષ્ઠમાં સુરતના 'વિક્ટોરિયા' પ્રેસમાં છપાવી પ્રકટ કર્યો હતો તેમાં
છપાયેલી છે. તેની કિં. ખાર આના રાખી હતી.

(૫૦૨૩) + અમરકુમારની ઢાળો ૮ ઢાળ ૨.સં. ૧૯૨૫ માગશર વદ
અમાસ રવિવાર બોરસદમાં

આદિ -

દુહા

શ્રી ગુરુને ચરણે નમી, પ્રણમ ખે કર જોડ;	
અમરકુમર ગુણુ ગાઈસાં, આળસ અળજો છોડ.	૧
તે કાળે તેણે સમે, જાંબૂ ભરત મોઝાર;	
મગધ દેશ સોહામણો, મૂખ રાજગરી સાર.	૨
શ્રેણીક નરવર રાજવી, પ્રબને સુખકાર;	
જૈન ધર્મ પરચો તહીં, મસ્તકેં કર્મનો ભાર.	૩

અંત -

ઢાલ ૮. હમીરીયાના ગીતની દેશી
ફંફેરી તાંબી તીહાં કણે રે, પાપણી મુઠ તે વાર,
જુઓ ગતી એહની રે,

*

ગુરુ પ્રતાપે એ કહી રે, બોરસદ નગર મોઝાર રે,	
મુની ઉમેદચંદજી કહે રે, અષ્ટ ઢાળ ધરી ખાર રે.	૮
સંવત ઓગણીસે પચીસમે રે, માગસર માસ ઉદાર રે,	
અમાવાસ્યા તે સોહામણી રે, અરકવાર સુવાર રે.	૯

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિકમાંક ૫૦૩૦ નીચે.

(૫૦૨૪) + હરકેશી મુનિનો રાસ ૧૩ હાળ ૨.સં.૧૯૨૫ ફાગણ ગદ-
પુરમાં (ગઢડામાં)

આદિ -

કુહા

તે કાળે તેણે સમે, જાણીયા મોઝાર,
ભરતક્ષેત્ર શાહામણી, વણવું તે અધીકાર. ૧

તપ તણો અધીકાર લહું, સાંભળજો નરનાર,
તપ તપ્યા અતી આકરા, હરકેશી અણુગાર. ૨
પૂર્વકથા રે વરણવું, કિધ વિધે હુવા તેહ,
સંજમ ક્ષિધો રે કિણુ વિધે, ભાવ ધરી કહું એહ.

અંત - હાલ ૧૩મી. સહુણો રાવળ ચાલે રે એ દેશી
મધુરે સ્વરે વિપ્ર પુછતા રે, સનાત દ્રહ તુમ કોણુ;
સ્વાંતી ખેતર તમ કોણુ છે રે, તિર્થ તુમમે કોણુ.
મુનીશ્વર દીયો અર્થ ખતાય.

*

હરકેશી અણુગારજી રે, તપ તપી રે અધોર,
શીવપુરમે વાસ લીધો રે, ત્રોડી તે કરમ કઠોર. મુની. ૯

હાલ ભલી એ તેરમી રે, હરકેશી જેરા સમાસ,
ગુરૂપ્રતાપે એહ સહી રે, કહું તે ધરીને ઉદલાસ. મુની. ૧૦

ઉગણીસે પથવિસમે રે, ગઢપુર નગર મોઝાર,
મુની ઉમેદચંદજી કહે રે, ફાગણ માસ ઉદાર. મુની. ૧૧

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિકમાંક ૫૦૩૦ નીચે.

(૫૦૨૫) + મેતારજ મુનિનું ચોઢાળિયું ૨.સં.૧૯૨૫ વૈશાખ (શુ.)
૬ સોમ અંભાતમાં

આદિ -

કુહા

શ્રી જીતવરચરણે તમું, પ્રણમી સતગુરૂપાય,
મેતારજ મુનિ ગુણ ગાઉ, આનંદે ચિત લાય. ૧

અંત - હાલ ૪થી. અંધવીયા ચાલ ઇંડાંથી ઉતાવળો રે - એ દેશી
મુની રે મુની મનમાં ચીતવે રે, ધન્ય ધન્ય ગજસુકુમાલ રે,

*

હાળ રે હાળ ચોથી એ કહી રે, ગુરૂ પસાયે જાણુ રે,

મુની રે મુની ઉમેદચંદજી કહે રે, ખંભાત નગર મોઝાર રે. સુ. ૮
 ઉગણીસેં રે ઉગણીસેં પચીસમેં રે, વૈશાખ માસ તે સાર રે,
 ચંદ્ર રે ચંદ્રવાર સોહામણો રે ખટ તીથી રે ઉદાર રે. સુ. ૯

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિકમાંક ૫૦૩૦ નીચે.

(૫૦૨૬) + નીષદકુમારની ઢાળો ૭ ઢાળ ર.સં.૧૯૨૫ ભાદરવા ખંભાતમાં
 આદિ - દુહા

તે કાળે તેણે સમે, સોરઠ દેશ મોઝાર,
 દ્વારમતી નગરિ લલી, સ્વર્ગપૂરી અણુહાર.

અંત - દાસ ડામી. નણુદલની એ દેશી
 મદત કહે સુણો નેમજી, નિષદ નામે કુમાર હો જીતવર
 કીહાં જાસે દેવલોકથી, કહો તેનો અધિકાર હો જીતવર. ૧.
 નેમ કહે મુનીવર સુણો.

*

દાસ ભણી એ મેં સાતમી, નિષદકુમાર અધિકાર હો
 ગુર પસાયે જોડી જુગત સું, ખંભાત નગર મોઝાર હો. ૯
 સંવત ઓગણીસેં પચીસમેં ભાદુર માસ છે સાર હો
 મુની ઉમેદચંદ એમ કહે, સૂત્રમેં છે અધિકાર હો. ૧૦

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિકમાંક ૫૦૩૦ નીચે.

(૫૦૨૭) + સુકૈાસલની ઢાળો ૭ ઢાળ ર.સં.૧૯૩૦

આદિ - દુહા

શ્રી ગુરને ચરણે નમી, સમક્ષિતબીજદાતાર,
 ભટ રીણુથી રે ઉધરે, પ્રમળ ગુણી સંસાર. ૧
 તે કાળે તેણે સમે, જંજી ભરથ મોઝાર,
 અજોધ્યા નગરી અતિ ભલિ, અમરાપુરી અણુહાર. ૨

અંત - દાસ ડામી. ઈંડર આંબા આંમલી રે એ દેશી.
 નહોર ઉદર ઉપર ધર્યો રે, ધરણી દલ્યો રૂખીરાય;
 વિદાયો નખ અંકુસેં રે, રોળે મહીએલ કાય,
 સુગુણ નર જોળે કમ વિચિત્ર.

*

અંતરાતમથી જાણુજો રે, સગપણુ વિચિત્ર પ્રકાર,
 અન્નપડલ સમાં એ સહી રે, વિલયે પાંમે નિર્ધાર. સુ. જો. ૯

સંવત ખંડ લોખી સહી રે, સુંદર ત્રીસની સાલ;

મુની ઉમેદચંદજી કહે રે, સાતમી ઢાળ રસાલ. સુ. જો. ૧૦

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિકમાંક ૫૦૩૦ નીચે.

(૫૦૨૮) + નેમરાજુલના પદ ખ્યાલ

આદિ - ખ્યાલ ૧. નવલ સનેહી નેમજી રે દેશી

નવલ સનેહી નેમજી રે જાદવકુળના સણગાર, જાદવ.

રથ તોરણીયે આવીયો, રથ. પશુડે માંડચો પોકાર, પશુડે. નવલ. ૧

અંત - ખ્યાલ ૬. એવંતા મુનીને વાંદીયે રે દેશી

અંકુશ બચન સુણી કરી રે, દેવર ચિત્ત થીર ઠાય

ફરીને જોગ લીધો રે -

*

તેમ મુને તમે તારજો રે ઉમેદચંદ ધરી ખ્યાર. ફરીને. ૫

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ કૃતિકમાંક ૫૦૩૦ નીચે.

(૫૦૨૯) + નાની કૃતિઓ

૧ શીખવદેવના કીસા ૧૨ કડી ર.સં.૧૯૨૮ કા.વ.૧૧

આદિ - ધુર જીત મુખ્યચંદ, મહાસુખ કેરો કંદ

તાંમે મેટે ભવકંદ, માત તાત હમારા.

૧

અંત - સંવત ખંડ વર સસી, સાલ વસુ મુગ મસી,

કાતી વદેકાદસી

માત. ૧૨

૨ ઉપદેશી સઝાય ૧૧ કડી ર.સં.૧૯૨૮ પો.૫ રવિ

આદિ - હો નર ઘેલા રે આતમને સમજવો રે સાંભળી દેશના

અંત - સંવત ખંડ લોખી સારો વળી સાલ વસુ નયન પ્યારો,

પોસી પાંચમ ને રવીવારો.

નર. ૧૧

૩ મરુદેવીના ગરબો ૨૩ કડી ર.સં.૧૯૩૭ શ્રાવણ ઉમરકોટમાં

આદિ - સુણજો સકળ ધરમગુણરાગી, ત્રિવિધ થીર થાપીને રે લોલ

અંત - સંવત ખંડ જૂઝી વર સાર, મુની ગુણ વાસમાં રે લોલ

ગુર મુજ કનકરંજીત પસાય, સરાવણ માસમાં રે લોલ

ઉમરકોટમાં રહી ચોમાસ, સકળ સંઘ મન રાખીને રે લોલ

સંઘ શીરોમણી સંગત આજ, ઉમેદચંદને મળી રે લોલ. ૨૩

૪ નેમનાથની ગરબી ૧૮ કડી ર.સં.૧૯૩૮ શ્રાવણ શુ.૧૦ રવિવાર

ઉમરકોટમાં

આદિ - સસુદ્રવિજેકુળ-ચંદ્રો રંગલીના રે

કાંઈ સવાહેલી-અંગજત નેમ નળીના રે.

અંત - નેમ ગયા શીવવાસમાં રં. કાંઈ તારી રાજુલ નાર, ને.

મુની ઉમેદચંદ વિનવે રં. કાંઈ બાંધ ધરી ઉમાર, ને. ૧૭

ઓગણીસે સાહસમાં રં. કાંઈ આવણુ શુકલ ધાર, ને.

દશમી ને રવીવાર સું રં. કાંઈ ઉમરકોટ મોઝાર, ને. ૧૮

૫ અન્ય નાની કૃતિઓ

શિયલનું સ્ત. (શીયળ સરોવર ઝીલીયે); નોકાર સ્ત. (નામ જપો રે પંચપદ નામી); જનજનું સ્ત. (અર્જુ સુણો એક મોરી જનંદા); નાલી-જરા નંદનરો સ્ત. (ભવિયા રટીયે નાલી રે નંદ); નેમનાથ સ્ત. (આવે આનંદકારી આવે રે); પાશ્વ જનનો ખ્યાલ (માયા રે મુને પાર્શ્વ તણી લાગી); વીરજનો ખ્યાલ (વીર મોયે લાગે આનંદકારી); નેમ સ્ત. (સખી મોહે સામ સલુનેકી પ્રીતીયાં અતી); નેમ સ્ત. (સામણીયાજી એક અરજ હમારી); પ્રભાતી (દેહી રે સાંમીલ મોરી વિનતી); જીવદેહીના સંવાદના ખીસા (દેહી કરે રે પ્રણામ મુનો આતમારામ); ગુરુ વિશે ખીસા (ગુરુ જ્ઞાનમેં ગરકામ); લાવણી (તુમ મુનો સકલ નરનાર); બારમાસ (કારતકે કર રે જુગલ જોડી); ચંદના સતી સઝાય (આજકાલે આઠમ તપ છે રે ભારી); મોહન બેન (મોરી એક અરદાશી); ઉપદેશી ખ્યાલ (અવસર પલ પલ જાવે); ઉપદેશી ખ્યાલ (જીવ વટાઉ સાહિરી રે); આધ્યાત્મિક ખ્યાલ (દોલે રાધારી સુમત રાની રે); કાયા વિશે ગઝલ (એહી દમી દમે શોખી સાર હે); વિષયમદ વિશે ગઝલ (મદનકે દ્રીગમે જગ જીયારો હરાઈ રહ્યો રે); ભરથેસરનો ગરબો (ચરણ કરણધર સુમંત સુકંકર); રાજેમતીની કાફી (એમ વીનવે રાજુલ નારી રે); જાડેજી કાફી (આ જુલમ ન કળે).

પ્રકાશિત : ૧. આ સર્વ કૃતિઓ 'ઉમેદચંદજીકૃત કાવ્યસંગ્રહ' એ નામની ૯૮ પૃષ્ઠની ચોપડી રૂપાણી ભીમજી કાળીદાસે સં. ૧૮૪૧માં છપાવી હતી તેમાં પ્રકટ કરેલી છે.

(૫૦૩૦) + અન્ય લઘુકૃતિઓ

મંગળાચરણ, આગમ મહિમા, સમોસરણ જઈ રહેવા વિશે, સર્વજ્ઞ જિનની સ્તવના સાથે આશીર્વાદ માગવા વિશે, સૂક્ષ્મ સમસ્તને ધર્મોપદેશ વિશે વગેરે ટૂંકાટૂંકી કવિતાઓ.

પ્રકાશિત : ૧. ઉમેદચંદજીકૃત કાવ્યસંગ્રહ ભાગ ચોથો, પ્રકા. જૈન

ધર્મ પ્રકાશ સમા, ખોટાદ, સં.૧૯૪૭, વઢવાણ કેંપ આયૃ વિદ્યા પ્રકાશ.
પ્રિ. પ્રેસ, પૃ.૬૦ ફિ. ૭ આના.

(૫૦૧૧) + બ્રહ્મદત્ત ચક્રવર્તીના રાસ ૬ ઉલ્લાસ ૧૧૨ દાળ ર.સં.

૧૯૫૦ આસો વદ ૧૧ બુધ નવાનગર

ખોડીદાસ મુનિ (આ પૂર્વે નં.૧૪૩૧)એ અધૂરો મૂકેલો રાસ એમણે
પૂરો કર્યો.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૬૪-૭૪.]

૧૪૩૬. રવચંદ

(૫૦૩૧) સિદ્ધાચલ ગિરનાર તીર્થ ગુણ ગર્ભિત વહોરા કસ્તુર

ખહેચરદાસના સંઘનું સ્ત. (ઐ.) ર.સં.૧૯૨૭ ચૈત્ર વ.૮ બુધ

અમદાવાદમાં.

આદિ -

દૂહા

પ્રભુમું આદિ જિણુંદને, કનકવરણુ જસ કાય,
રાજધર્મ નીતિ સવે, દાખિ વર્યા શિવકાય.

અંત -

કલશ

ધમ ત્રિજગતારક દુઃખનીવારક, તીર્થ તે બે સુખકર,
સિદ્ધાચલ ગિરનાર ઉત્તમ વાંદી પામે સુખ ધણું,
સંવત વિક્રમરાય કેરો જાણુજ્યો, સજન સહુ,
મુનિ નેત્ર તત્ત્વ ને નિશાતાચક ચૈત્ર વદિ અષ્ટમી ભણુ. ૧
બુધવાર વાસર શુદ્ધ ધારી ગાર્ધયા ગિરિ ગુણુ લહી,
ગુરૂ વીર વાંણી પસાય પાંખી મારગ શુદ્ધ લહો વહી;
રવચંદ ભાષે મિત્ર સામે બાધ ધીવૃધી સહી,
શાલ વિદ્યા વિસાલ શાલા રાજનઅમાં રહી. ૨.

(૧) પ.સં.૪-૧૩, આ.ક.ભં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૭૫.]

૧૪૩૭. પ્રેમચંદ

(૫૦૩૨) શીલશ્રી ચોપાઈ ર.સં.૧૯૨૮ ચૈ.વ.૧૩

(૧) સં.૧૯૩૨ પો.વ.૩, પ.સં.૬, જિ.ચા. પો.૮૧ નં.૨૦૩૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૭૫.]

૧૪૩૮. કેવળદાસ અમીચંદ

શ્રાવક, કાસંદ્રાના ભાવસાર.

(૫૦૩૩) + નેમવિવાહ ૪૩ હાળ ર.સં.૧૯૨૯ આવણુ શુ.૭ ગુરુ

આદિ - હાળ ૧ વળતી લાડણીને સણુગારી રે એ રામ.

સતી સરસ્વતીને શીર નાચું રે ગુરુ ગહિતમ જુઓ મુજ સામું રે,
મારો ગાવો છે નેમવીવા રે, તેથી દિલમાં કરો મતિદીવા રે. ૧
કેવી રીતે તોરણુ ગયા નેમ રે, કેવો પ્યારી ને પિછનો પ્રેમ રે,
તેનો સંજોષે કહું વીસ્તાર રે, તમે સાંભળજો નરનાર રે. ૨

અવંત - હાળ ૪૩મી આવોને મંદિર માહરે હો લોલ - દેશી.

ધનધન રાજુલ નેમને હો લાલ, ધનધન એ અવતાર રે,
હું વારી લાલ.

કુંવારાં કંથને કામની હો લાલ બેઉ તજ્યાં સંસાર રે. હું.
સાખરકાંકે શોભતું હો લાલ, કાસંદરા મુજ ગામ રે. હું.
અર્ભક અમીચંદનો હો લાલ, કેવળદાસ હું નામ રે. હું.
અચરત-કુખે ઉપન્યો હો લાલ, ભવ વિશે ભાવસાર રે. હું.
પ્રીત ધરીને પારખ્યો હો લાલ, આવકધરમ શ્રીકાર રે. હું.
સંવત ઓગણીસે વળી હો લાલ, ઓગણત્રીસ મોઝાર રે. હું.
આવણુ શુકલા સખતમી હો લાલ, ગરવો તે ગુરુવાર રે. હું.
તે રે દિવસ પુરો કરી હો લાલ, ગાયો નેમવિવાહ રે. હું.
હાલ તેંતાળીસે વરણવી હો લાલ, સંબંધ રાખી દુવાહ રે. હું.
તાળ તુટક નવી ઓળખું હો લાલ, વાણી તાણી રચ્યો ઠાઠ રે. હું.
કવિ કને મુજ કુણુ ગજું હો લાલ, પદ્યો ના પીંગળપાઠ રે. હું.
અક્ષર આદિ ને અંત્યમાં હો લાલ, ઓળતાં જડે ખેડ રે. હું.
તે મુજ મીઠામી દોકડો હો લાલ, કેવળ કહે કર જોડ રે. હું.

પ્રકાશિત : ૧. ધી ઓનરેબલ શ્રીમંત નગરશેઠ પ્રેમાભાઈ હીમાભાઈ,
અમદાવાદને અર્પણ કરી આ કૃતિ કર્તાએ સં.૧૯૩૦માં અમદાવાદના
ગુજરાત યુનિયન પ્રેસમાં છપાવેલ હતી.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૩૭૫-૭૬.]

૧૪૩૬. ત્રિલોક ઋષિ (લોં. ઋષિ લવજી-સોમજી-કાનજી-

તારા-કાલા-વક્તુ-ધનજી-અયવંતાશિ.)

રતલામના ઓસવાલ સુરાણા ગોત્રના દુલીચંદના નાનુબાઈથી પુત્ર.
જન્મ સં.૧૯૦૪ ચૈ.વ.૩ છુધ. નામ ત્રિલોકચંદ. દીક્ષા સં.૧૯૧૪ માધ
વ.૧ ગુરુ અયવંતા ઋષિ પાસે રતલામમાં. વિશેષ તેમના છપાયેલ ચરિત્રમાં

જુઓ તેમાંથી નીચેના ત્રંથોનાં નામ લીધાં છે.

(૫૦૩૪) પંચવાદી કાવ્ય ર.સં.૧૯૩૦ વૈ.વ.૧૦ સોમ મંદસોર

(૫૦૩૫) ધર્મજયકુમાર ચો. ર.સં.૧૯૩૦ આષાઢ શુ.૩ શુક મંદસોર

(૫૦૩૬) તિલોકબાવની પહેલી ર.સં.૧૯૩૩ વૈ.શુ.૯ શનિ રતલામ

(૫૦૩૭) શ્રેણિક રાસ[અથવા ચોપાઈ] ૪ ખંડ ર.સં.૧૯૩૯ આ.શુ.૩ પૂના

આદિ - જે જે જિન જગચુર, શ્રી મરૂદેવીનંદ,

સમરસ-કંદ-સિરોમણિ, પ્રણમું આદિ જિનંદ. ૧

ચંદ્રાવરણ ચંદાપ્રભૂ, ચંદ્રપૂરિ અવતાર,

ચંદ્રલગ્ન સુખચંદ્ર સો, વંદુ વારમવાર. ૨

શંતિ જિનેશ્વર સોલમા, સંતિ કરી સંસાર,

વિધનહરણ મંગલકરણ વીનતડી અવધાર. ૩

સાસણ ધવ વૃધમાનજી, હિરિ સિરિ વૃદ્ધિવંત,

લઘિનિધિ ગૌતમ ગુરૂ, આદિ સહુ ગુણુવંત. ૪

કરો કૃપા કરણા કરી, સુખસંપત વર યુધ,

આપો અનુચરને સદા, આવે સદગુણુ સુદ્ધ. ૫

મહુનો સરણો લેઈને, કરવા જીભ પવિત્ર,

મૂઝ મતિ લાયક વરણુવે, શ્રેણિક ભૂપ ચરિત્ર. ૬

(૧) અધૂરી પ્રત, ત્રણ ઉલ્લાસ છે અને ચોથાનું એક પાનું છે, પ.સં.૩૦-૧૮, ધો.ભં. (૨) બહાદુરમલ બાંકિયા સંગ્રહ ભીનાસર.

(૫૦૩૮) ચંદ્રકેવલી ચરિત્ર

(૫૦૩૯) સમરાદિત્ય કેવલી ચરિત્ર

(૫૦૪૦) સીતા ચરિત્ર

(૫૦૪૧) ધર્મબુદ્ધિ પાપબુદ્ધિ ચરિત્ર

(૫૦૪૨) હંસકેશવ ચરિત્ર

(૫૦૪૩) અર્જુનમાલી ચરિત્ર

(૫૦૪૪) ધત્તા શાલિભદ્ર ચરિત્ર

(૫૦૪૫) ભૂગુ પુરોહિત ચરિત્ર

(૫૦૪૬) હરિવંશ કાવ્ય

(૫૦૪૭) અમરકુમાર ચરિત્ર

(૫૦૪૮) નંદનમણિહાર ચરિત્ર

(૫૦૪૯) મહાવીર સ્વામી ચરિત્ર

(૫૦૫૦) પ્રતિકમણ સત્યબોધ

(૫૦૫૧) જ્ઞાનપ્રદીપક

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૮૫ તથા ૧૫૬૯-૭૦.]

૧૪૪૦. સુમતિમંડન (ખ. ક્ષમાકલ્યાણ-ધર્મવિશાલશિ.)

ક્ષમાકલ્યાણ જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૨૮૮.

(૫૦૫૨) + સિદ્ધાચલ પૂજા (હિંદી) ર.સં.૧૯૩૦ જ્યે.શુ.૧૩ રવિ-
વિકાનેર.

આદિ - ઋષભાદિક જિનવર નમી, પ્રણમી સદગુરુપાય,
પુંડરીકગિરિ રાયની, પૂજા કરું સુખદાય.

અંત - ધનાશ્રી.

પ્રણુજ્ઞકી પૂજા રચી સુખ કાળે, હાં એ સુખ કાળે,
શ્રી સિદ્ધાચલ ગિરિવર ઉપર, મંડળ આદિ બિરાળે,
નાભ નૃપતિ મહેવિકે નંદન, દરસણ સું દુખ ભાળે. ૧

વીકાનેર નગર અતિ સુંદર, મહેધર દેસ વિરાળે,
શ્રી જિનસૌભાગ્યસૂરિ પટોધર, સકલ ગુણે કરી ગાળે. ૨

શ્રી જિનહંસસૂરિ ખરતરપતિ, ગુણ ગિરવા ગુર રાળે,
પ્રીતિસાગરગણિ શિષ્ય સુવાચક, અમૃતધર્મ સુજાળે. ૩

શિષ્ય ક્ષમાકલ્યાણ સુપાઠક.....

તસુ ચરણાંજુજ સેવક અહનિસ, ધર્મવિલાસ વિરાળે. ૪

સુમતિમંડળ એ ગિરિની પૂજા, રચીયે સંધ સુખ કાળે,
કુશલનિધાન મુનિ પરવરકી, પ્રેરણુયા સુસમાળે. ૫

ચૂપ ધરી એખે ચિત ચાહે, લિખી સકલ શુભ કાળે,
સંવત સય ઉગણીસ તીસમે, પૂજા રચી હિત કાળે. ૬

જેઠ શુદી તેરસ રવિવારે, સુણુતાં સહુ દુખ ભાળે,
ભાવ ધરી ગિરિના ગુણ ગાયા, દિનદિન અધિક દિવાળે. ૭

પ્રકાશિત : ૧. પૂજાસંગ્રહ પૃ.૬૭થી ૯૮.

(૫૦૫૩) + અખર પ્રવચનમાતા પૂજા (હિં.) ર.સં.૧૯૪૦ આ.શુ.૧૨
વિકાનેર

(૧) પ.સં.૪, દાન. પો.૭૫. (૨) પ.સં.૧૭, અખીર. પો.૧૮.

[પ્રકાશિત : ૧. ઉપયુક્ત પૂજાસંગ્રહમાં જણાય છે.]

(૫૦૫૪) + પંચજ્ઞાન પૂજા ર.સં.૧૯૪૦ આસો શુ.૧૦ વિકાનેર

આદિ - વર્તમાન જિનચંદ્ર, નમન કરી મનરંગ,

પૂજ રચૂં ભવિ પ્રેમસે, સાંભલજો ઉછરંગ.

અંત - વીકાનેર નગર અતિ સુંદર, સંધ સકલ સુખદાયો,

શુદ્ધમતિ જિનધર્મ આરાધક, ભગત કરે મુનિરાયો.

ઉગણીસે આલીસે વરસે, આસુ સુદિ વરદાયો,

જ્ઞાન વિજયકારક સખ જગમે, નિત પ્રતિ હોત સહાયો.

સુમતિ સદા જિતરાજ કૃપાસે, જ્ઞાન અધિક જસ ગાયો,

કુશલનિધાન મોહન મુનિ ભાવે, જ્ઞાન તણો ગુણ ગાયો.

પ્રકાશિત : ૧. પૂજસંગ્રહ પૃ.૨૦૦થી ૨૧૪.

(૫૦૫૫) + આખુ પૂજ ૨.સં.૧૯૪૦ વિકાનેર

આદિ - શ્રી જિનવર આરાધિયે, ધરિયે હિયડે ધ્યાન,

ઋષભ જિણુંદ દિણુંદ સમ, દિનદિન ચઢતે વાન. ૧

આખુ ગિરિ પૂજન રચૂં, મહિયલ મોટો ઠામ,

દેસદેસકા સંધવી, આવી કરે પ્રણામ. ૨

અંત - દશાકલ્યાણુકે પાળ, વિવિધ ગુણજ્ઞાનકે ભાળ,

ધર્મવિશાલ તસુ નંદા, કહે યું સુમતિ સુખકંદા. ૨

સંવત ઉગણીસ આલીસે, પ્રેમધર અધિક સુજગીસે,

ભજો તુમ દેવ જગદીસે, ફલે સખ આસ નિસદીસે. ૩

દેવાંકે દેવ મનભાયા, પૂજતાં સંપદા પાયા,

વીકાનેર સહરમે રાજે, જગત જસ તાહરો ગાજે. ૪

આદિજિન પૂજ સુખ કાજે, નમત પ્રભુ પાપ સહુ ભાજે,

કુશલ મુનિ ભાવસે ધ્યાવે, સકલ જન પ્રેમસે ગાવે. ૫

(૧) પ.સં.૮, દાન. પો.૭૫.

પ્રકાશિત : ૧. પૂજસંગ્રહ પૃ.૯૯થી ૧૨૨.

(૫૦૫૬) + સહસ્રકૃત પૂજ ૨.સં.૧૯૪૦ માગ.શુ.પ વિકાનેર

(૧) આ પછીની કૃતિની ઉસ્તપ્રતમાં હોવા સંભવ.

[પ્રકાશિત : ૧. પૂજસંગ્રહમાં જણાય છે.]

(૫૦૫૭) ૨૪ જિન ચિત્ય સ્ત. ૨.સં.૧૯૪૭ મકસુદાયાદ

(૧) પ.સં.૧૪, દાન. પો.૪૨ નં.૧૧૫૧.

(૫૦૫૮) + ૧૪ રાજસોહ પૂજ ૨.સં.૧૯૫૩ અક્ષયત્રીજ વિકાનેર

(૧) સં.૧૯૫૩ રિધકરણ લિ. વીકાનેર મધ્યે. પ.સં.૭, દાન. પો.૭૫.

[પ્રકાશિત : ૧. પૂજસંગ્રહમાં જણાય છે.]

(૫૦૫૯) + પંચપરમેષ્ઠિ પૂજ ૨.સં.૧૯૫૩ મા.શુ.૧૪ વિકાનેર

(૧) સં.૧૯૫૩ ચૈ.વ.૮ ભુવવારે. પ.સં.૫, દાન. પો.૭૫.

[પ્રકાશિત : ૧. પૂજસંગ્રહમાં જણાય છે.]

(૫૦૬૦) + ૧૧ ગણધર પૂજ ૨.સં.૧૯૫૫ વિકાનેર

(૧) સં.૧૯૫૬ વૈ.શુ.૭ મહાત્મા હીરાલાલ લિ. પ.સં.૧૧, દાન. પો.૭૫.

[પ્રકાશિત : ૧. પૂજસંગ્રહમાં જણાય છે.]

(૫૦૬૧) + જંબૂદ્વીપ પૂજ ૨.સં.૧૯૫૮ શ્રા.વ.૧૦ વિકાનેર

[પ્રકાશિત : ૧. પૂજસંગ્રહમાં જણાય છે.]

(૫૦૬૨) + સંઘપૂજ ૨.સં.૧૯૬૧ માહ વ.૬ વિકાનેર

આદિ - સંઘ ચતુર્વિધ વંદિયે, ભાવ ધરી ભરપૂર,

કીર્તિ જેહની ગાવતાં, દુખ સખ જાવે દૂર.

૧

અંત -

કલશ.

ભવિ તુમ પૂજ કરો હિતકારી,

સકલ પ્રભુ મહિમાધારક, મંગલ રૂપ ઉદારી.

ભ.

ગુણ ઇકવીસ વિરાજત સુંદર, નિરખ્યા આનંદકારી.

ભ. ૧

વીકાનેર નગર અતિ સુંદર, સંઘ સકલ જયકારી,

ખરતરગચ્છપતિ કીર્તિસૂરિ, તેજ અધિક સુખકારી.

ભ. ૨

પ્રીતસાગરગણિ શિષ્ય સુચાચક, અમૃતધર્મ ઉદારી,

તાસ શિષ્ય ગુણગણકે ધારક, ક્ષમા અધિક જસધારી.

ભ. ૩

તાસ શિષ્ય મુનિ ધર્મવિશાલા, ધર્મ તણા દાતારી,

તાસ ચરણસેવક ઇમ જંપે, સુમતિ સદા જયકારી.

ભ. ૪

સચ ઉગણીસે ઇક્સટ વર્ષે, માહ વદી જઠ સારી,

પૂજ રચી સખકું સુખદાઇ, નિતનિત મંગલકારી.

ભ. ૫

મહિમાઉદય મુનિ પ્રવરણી, પ્રેરણ્યા હિતકારી,

ભાવ ધરિ એ પૂજન કરતા, રિદ્ધિ સિદ્ધિ હોત અપારી.

ભ. ૬

પ્રકાશિત : ૧. પૂજસંગ્રહ પૃ.૨૮૩થી ૩૦૨.

(૫૦૬૩) ગિરનાર પૂજ

(૫૦૬૪) ગૌતમ ગણધર પૂજ

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૭૭-૮૦.]

૧૪૪૧ કે. અજ્ઞાત

[મેંધને પાછળથી ફેરવવાની આવવાથી સમયક્રમભંગ થયો છે.]

(૫૦૬૫) જ્ઞાનસૂર્યોદય નાટકકી વચ્ચનિકા (હિંદી ગદ્ય) ર.સં.૧૯૦૭

માહ શુ.૭ ગુરુ

મૂળ વાદિયંદ્રુત.

અંત - સસ શૂન્ય નવ એક ઇમ, અંક વામગતિ ધાર

સો સંવત માઈલ ધવલ, સપ્તમિ તિથિ ગુરુવાર.

૪

તા દિન થઈ પૂરત ભઈ, દેસી વચ્ચનિકા સાર

પઠૌ પઢાવહુ ચિતવહ, વાચહ લિખહ સુધાર.

૫

છપે

વંદૂં શ્રી અરહંત મોક્ષપુર-પંથ-પ્રકાસક

વંદૂં સિદ્ધસમૂહ ધ્યાન જિસ ભ્રમતમનાસક

વંદૂં આધુ સમસ્ત શુદ્ધરતનવયસાધક

વંદૂં પુત જિનધર્મ છવષ્ટકાયઅબાધક

યે ચાર પરમ મંગલ વિમલ, એહી લોકોત્તમ વિદિત

યેહી શરણુ જગજીવહોં, જનિ ભજહ જો વહત હિત.

૬

(૧) સં.૧૯૩૩ લિ. પંડિત રામચરનનૈ મિર્જાપુર મધ્યે. પ.સં.

૪૨-૧૩, લાંબી પ્રત, આત્માનંદ સભા ભાવ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૭૦૨-૦૩. ત્યાં આ કૃતિની નોંધ લે.સં.

ધરાવતી અજ્ઞાતકર્તૃક ગદ્યકૃતિઓમાં સમાવવામાં આવેલી, પણ આમાં

ર.સં. હોઈ એને અહીં ફેરવી છે.]

૧૪૪૧ ખ. જિનદાસ (આં. રત્નસાગરસૂરિ-વિવેકસાગરસૂરિશિ.)

(૫૦૬૬ કે) ચોવીસી ર.સં.૧૯૩૦[૩૭] આષાઢ શુ.૧૫

આદિ -

પ્રથમ ઋષભ સ્ત.

નહીં માનુ રે ઋષભ વિભુ આણુ, મેરે જિનવચન પ્રમાણુ,

ના રે પ્રભુ, નહીં માનુ.

કેઈક હરીહર બ્રહ્મા સેવે, કેઈ સેવે મહાદેવ,

રાંમ રૈમાંન કેઈ કાંનકું સેવે, પ્રભુ મેરે તો ઋષભ જિનદેવ. ના. ૧

અંત - ઓગણીસ સે ત્રીસ આષાઢની રે લોલ, રૂડી પૂન્યમ ને શુક્રવાર જો,

સૂરિ વિવેકસાગરના પસાયથી રે લોલ, કવિ દાસ ગાય ગુણસાર ને.

અથ રજમો વીર સ્ત. લિખ્યતે

મનડો કીમ ન લોભાય હો મુનિ ગુણે લવી

મનડો કેમ ન લોભાય.

*

મુનિગુણ ગાતા હોયે સુખસાતા, પાપપડલ પલાયે,

કહે કવિ (જિન)દાસ વિવેક પસાયે, ગાયો જિન સુખદાયે. હો. ૭

કલસ આઘ અક્ષરી છે હરિગીત.

સેવકકે સિરદાર વિર તુ અમીત ફલદાતાર હે,

ઠકુરાઈ સિવનયરકી જાહાં સુખ અપરંપાર હે.

બીજા જ્ઞાનકી માગે સેવક દિજ્યે પ્રભુતા લહી,

મગ્નતા જિમ પામે કંકર નાથયરણસેવા ગ્રહી.

શીઘ્ર આપ સમોહ કીજે નહિ ઘટે રિધિ તુમ તણી,

એકથી અનેક પ્રગટે જો તત જયે દીપક તણી,

શ્રીપતિ સાહેબ જગતનાયક જસ ગોચમ ગણુધર.

વીપત દુરગત દૂર જયે વીર નામ જે સુખકર,

રત્નસાગર સૂરિસ્વરા કલિકાલે મુનિનાયક થયા,

સ્થાપી પાટે વિવેકસાગર સુધરીમાં સ્વરગે ગયા.

(૧) પ.સં.૧૦-૧૬, જૈ.ઓ.ઇ.ભં. નં.૧૧૫૬. (૨) પ.સં.૭, ખીજી

અપૂર્ણ પ્રત વિમલ જિન સ્ત. સુધાની, જૈ.ઓ.ઇ.ભં. નં.૧૧૬૪.

(૫૦૬૬ ખ) + ૩ ચોવીસી પૂજા ર.સં.૧૮૩૧ પદ્યપણમાં નરસિંહપુરા

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૩૮૦-૮૧. 'ચોવીસી'ના રચનાસંવતમાં

'ઓગણીસ સેં ત્રીસ' એટલે ૧૯૩૦ તેમ ૧૯૩૭ એ અર્થઘટન પણ

સંભવિત જણાય છે.]

૧૪૪૨. ઋદ્ધિસાર-રામલાલ (ખ. શ્રેમશાખા ધર્મશીલ-

કુશલનિધાનશિ.)

પ્રસિદ્ધ નામ રામલાલજી છે.

(૫૦૬૭) + ૪૫ આગમ પૂજા (હિંદી) ર.સં.૧૯૩૦ આસાડ વદ ૧૧ વિકાનેર

[પ્રકાશિત : ૧. પૂજાસંગ્રહમાં જણાય છે.]

(૫૦૬૮) + ૨૦ વિદુરમાન પૂજા (હિંદી) ર.સં.૧૯૪૪ માધવ માસ

ભાવનગર

(૧) પ.સં.૧૧, દાન. પો.૭૫.

[પ્રકાશિત : ૧. પૂજનસંગ્રહમાં જણાવ્ય છે.]

(૫૦૬૯) + દાદાજીની પૂજા (હિંદી) ર.સં.૧૯૫૩ માગશર શુ.૨ વિકાનેર
આદિ- ઇશ્વર જગ ચિંતામણી, કર પરમેષ્ઠિ ધ્યાન,
ગણધર ગદ ગુણવર્ણના, પૂજન કરો સુખણ.

અંત - પૂજન જગે સુખકારી, સુગર તેરી પૂજ.

ઉગણીસે સંવત્સર તેપન, મિગસર માસ મઝારી,
શુકલ દૂજ જિનચંદ સૂરીશ્વર, ખરતરગચ્છ આચારી. ૬

કુશલસૂરિકે નિજ સંતાની, ફેમકાતિ મનહારી,
પ્રતિમોધ્યા જિન ક્ષત્રી પાંચસે, જન સહિત અણુગારી. ૭

ફેમ ઘાડ શાખા જગ પ્રગટી, જગમે આનંદકારી,
ધર્મશીલ સાધુગુણ પૂરે, કુશલનિધાન ઉદારી. ૮

યા પૂજન કરતા સુખઆનંદ, અન ધનલખમી સારી,
કહન રામ કહિસાર ગુરકી, જયજય શબ્દ ઉચારી. ૯

પ્રકાશિત : ૧. પૂજનસંગ્રહ પૃ.૪૧૩થી ૪૪૦.

(૫૦૭૦) અઘાપદ પૂજા

ગદ્યકૃતિઆ

(૫૦૭૧) અઘાઈ વ્યાખ્યાન ભાષા ર.સં.૧૯૪૯

(૧) પ.સં.૩૧, [ભં. ?]

(૫૦૭૨) સંઘપટ્ટક આલા. (હિં.) ર.સં.૧૯૬૭

(૧) પ.સં.૩૩, [ભં. ?]

(૫૦૭૩) વૈદ્યદીપક (હિં.)

(૫૦૭૪) મહાજનવંશ મુક્તાવલી (ગ્રં.) (હિં.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૮૧-૮૨.]

૧૪૪૩. દયાવિમલ (ત. વિમલશાખા-મણિવિમલ-ઉદ્યોતવિમલ-
દાનવિમલશિ.)

(૫૦૭૫) ભોયણી મદિલનાથનાં ઢાળિયાં ર.સં.૧૯૩૨ પોષ વદ

આદિ - ફૂલ

શ્રી શંખેસર પાસજી, નમિ પદમાવતી માય

મદિલજિને ભેટણ જાણી, મુઝ મન હરખ ન માય.

ઢાલ ૧ કાંમ છે ૩ રે નહીં આવુંજી મારે કાંમ છે
દેખણુ કેવલ કલખીને ખેત્રે, લેલા મલ્યા કુખવારણે રે,
કુકુવાય વાલે કરા કર કાધી, લેઈ જસું અમ બારણે. ૩
લોઘણી રાણે તવ ત્યાં આવે, ગાડે ખેસાડાં સુખકારણે રે,
વીણુ બલધે લોચણી સનમુખે, હરખ થયો દરબારને રે. ૪

*

એમ કરતો કેસરીસંઘ કુલે સંઘતિલક ભવવારણે રે,
પંચ્યાસી જળુનો પાલ કહાયો, સંઘની પીતાંબર એક તારને રે. ૭
દાનદયા ઉપદેશ લહીને સંઘ સકલ ભવતારણે રે,
દેવસાને પાંડ દેવ જુહારી સહ ચાલો મલિલવારણે રે. ૮

ઢાલ ૨ સાંભલ સજની રે એ દેશી.

રાજનગરનો રે રેવાસી અલખેલો પેંચલીપોલવાસી,
રાજપુર ટોળીનો રસીયો, અહનિસી ચિંતામણુ મન વસીયો,
મલિલજનલેટણુ રે ચાલો, સું ભવ માહે રહ્યા તમે માલો ? ૧
કોટવાલ ટાલી તેડી ત્યાં લાવે, સહકો તયારી કરો મનલાવે,
માગસીર વદ છટે શનિવારે, લોચણી સંઘની કરે તદ્યારી. ૨
સંઘવિ પીતાંબર મનોહારી, નવલખાઈ જયો હસીયારી,
કેસરીસંઘ કુલમા એ દીવો, સંઘવણુ જમનાખાઈ ચિરંજીવો. ૩
હડીલાઈની વાડીનો મુકામ, ધર્મનાથ દીડા ગુણધામ,
ખેત ભાંજીજી રે ઝાઝા, પંચ્યાસી જણુ ધરે બહુ માઝા. ૪
ધર્મજિત વાંદીને ચાલુ, ગાતેવાતે સાંત સમ માલુ,
ચોવીવટા દરીસણુ નીત ચાહુ, આદ્રજમાં પારસ સુખ પાઉં. ૫
માલીક મગન પીતાંબર સાથે આન્યા લોચણી મલિલ ગુણમાને,
કુંભરાય-નંદન રે દીડો, પ્રભાવતીજયો લાગે મીઠો. ૬
પોસ દસમી કલ્યાણુક કાધૂં, સાંમીવજલ સંઘની જસ લીધૂં,
રાતીજા લાવે ઝકઝાલ, દાંનદયા લોચણીમાં કલ્લોલ. ૭
ઢાલ ૩ નથ લાજે ૩ રાજગીરીરો મુખરો મંડણુ રંગ લાજે રાજ -
એ દેશી.

(આમાં મલિલનાથની સ્તુતિ છે.)

*

મલિલ નમી પંચાસર જયવા રાજ, હું જાયા ઉજમાલ,

પીતાંબર સંઘવી કહે રાજ, રાજગ્રહી પધાર. ૧૧

તુમ વીના ઉજમણા તણો રાજ, વીસ સ્થાનક તણો આજ,

વિધિવિધાંત સુઝ કુણુ કહે રાજ, એ વીનતી સુણો આજ. ૧૨

દાંન દેઢ દયા ધરી રાજ, સીધા વંછિત કાજ,

ચઉદસે સૂરજ ગામમાં રાજ, શીતલ શીતલ મહારાજ. ૧૩

હાલ ૪ ગ્યાવલારી દેશી.

(વાળાં સાથે ઉજમણું થયું, સંઘવી પીતાંબરે વીસ સ્થાનકનો મહિમા કર્યો. સ્વામીવચ્છલ કર્યાં. રાતીજગો ઉજવી વગેરે.)

અંત - ૭ રે પ્રમોદ મણી ગુરુ નામથી ૭ રે ઉદ્યોત ઉગ્યો ભાંજુ રે
ઉગણીસે બત્રીસ પોસ વદી ૭ રે દાંનદયા મદિલ બંજુ રે.

કલશ

ગાયો ગાયો રે, શ્રી મદિલ જિનેસર ગાયો,

ઓગણીસે ઉગણત્રીસ વૈશાખી પૂનમ ભોયણી ભાગોલ આયો.

કેવલ કલખીતા ખેત્રમાં પ્રગટયા સંઘને હરખ ન માયો રે. શ્રી. ૧

નમણુજલે ભોયણી રાણાંનો, નેત્રનો રોગ ગમાયો,

ધમ અનેકની પીડા નિવારી, જગ જસપડક વળયો રે. શ્રી. ૨

ઉગણીસ બત્રીસ પાસે કલ્યાણુક, સંઘવી પીતાંબર ભેટાયો,

મદિલજિત ભેટી રાજતગરે, ઉજમણા દાઢ બતાયો રે. શ્રી. ૩

મણિ ઉદ્યોત માહારાજ પસાયે, પીતાંબર પ્રેમ પૂરાયો,

ઉજમણો વીસ થાનક કેરો, દાંનદયા મદિલ ગાયો. શ્રી. ૪

(૧) પ.સં.પ-૬, જશ.સં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૮૨-૮૪. ત્યાં કર્તા મણિઉદ્યોતશિ. દાનદયા ગણાવેલા. પણ ગુરુશિષ્યનાં નામ જોડવાની પદ્ધતિને કારણે આ નામો આવેલાં છે. વસ્તુતઃ કર્તા દયાવિમલ છે અને એની ગુરુપરંપરા મથાળે દર્શાવી છે તે પ્રમાણે છે. આ વિમલશાખાની પરંપરા છે.]

૧૪૪૪. કપૂરચંદ-કુશલસાર (ખ. જિનરતનસૂરિની પરંપરામાં રૂપચંદશિ.)

(૫૦૭૬) + ખાર ત્રત પૂજ ર.સં.૧૬૩૬ આ.શુ.૧ શુધ વિક્રાનેર

આદિ - ત્રત ખારે આદર કરી, પૂજ તેર વિધાન

આનંદાદિક સંગ્રહી, સરતમ અંગ પ્રધાન.

અંત -

કલશ

હાં હો યશધારા, પ્રભુજને, જગતારણ યશધારા.
 સુરનર મુનિ તિરિયગ વન સિંચન, વચન સજલ ધનઝારા.
 વિક્રમપુર શ્રી ત્રિશલાનંદન, જિનવર ત્રિભુવન-ધ્વારા
 હાદશાવતપૂજનવિધિ પસાણી, ભવિયલુ-ગણ-હિતકારા. ૧
 ગુરુ ખરતર જિનચંદ્ર સૂરિવર, રાજે વિગત વિકારા,
 શ્રીમતિ ભાદુતિરાદિક લિતકે (?), ધરિ મન વચન આગારા. ૨
 સંવત રસ ત્રિક નિધિ રાત્રીકર, માસાશ્વિન મનુહારા,
 ધવલ પક્ષ પ્રતિપદ તિથિ શોભન, રજનીપતિસુત વારા. ૩
 શ્રી જિનરત્ન સૂરિ શાખાધર, પાકકપદ વિસતારા,
 રૂપચંદ્રગણિ ચરણકમલમે, કુશલસાર મધુકારા. ૪
 અપર નામ કરિ ચંદકપૂરા, રચિ જિનપતિ તુતિ સારા,
 કુશલનિધાન પ્રવર મુનિવરકી, પ્રેરણયા સુવિચારા. ૫

પ્રકાશિત : ૧. પૂનસંગ્રહ પૃ.૨૪૨-૨૮૨. [હિજૈનાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૮૨).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૮૪-૮૫.]

૧૪૪૫. આત્મારામ-આનંદવિજય-વિજયાનંદસૂરિ

(ત. સત્યવિજયની પરંપરામાં રૂપવિજય-શ્રીતિવિજય-
 કસ્તૂરવિજય-મણિવિજય-મુદ્ધિવિજયશિ.)

રૂપવિજય જુઓ આ પૂર્વે નં.૧૩૫૧.

આત્મારામજીના જીવન આદિ માટે જુઓ 'જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત
 ઇતિહાસ' પૃ.૬૮૪થી ૬૯૧ તથા 'શ્રી આત્મારામ જન્મ શતાબ્દી
 સ્મારક ગ્રંથ'.

(૫૦૭૭) + ચોવીશી ર.સં.૧૯૩૬ અંબાલા

આદિ -

૧ ઋષભદેવ સ્ત. આસણુરા જોગી - દેશી

પ્રથમ જિનેસર મહાદેવી-નંદ, નાભિ-ગગન-કુલચંદ્ર રે,

મનમોહન સ્વામી

સમવસરણ ત્રિકોટ સોહંદા, રજત કનક રતનંદા રે

મનમોહન સ્વામી. ૧

*

ભગતિ તિહારી મુજ મન જાગી, કુમતિપંથ દિયો ત્યાગી રે મન.

આતમ ઝ્યાતભાત મતિ જાગી, મુજ તુજ અંતર ભાગી રે મન. ૭

અર્થ -

કલશ

ચઉવીશ જિનવર સયલસુખકર ગાવતાં મન ગહગહે
સંધ રંગ ઉમંગ તિજ મન ધ્યાવતાં શિવપદ લહે
નામે અંબાલા નગર જિનવર વૈતરસ ભવિજન પીયે
સંવત રૌપ અગની નિધિ વિધુ રૂપ આતમ જસ કીયે.

દોહાં

જિનવર જસ મનમોદયી, હુકમ મુનિકે હેત
જો ભવિ ગાવત રંગ શું, અજર અમરપદ દેત,

[લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. ચોવીશી વીશી સંગ્રહ પૃ.૫૫૬-૫૭૬. [૨. ૧૧૫૧

સ્તવન મંજૂષા.]

(૫૦૭૮) + સત્તરલેહી પૂજા ૨.સં.૧૯૩૯ અંબાલામાં

આદિ - સકલ જિણુંદ મુણીંદની, પૂજા સત્તર પ્રકાર

શ્રાવક શુધ ભાવે કરે, પામે ભવનો પાર. ૧

જ્ઞાતા અંગે દ્રૌપદી, પૂજે શ્રી જિનરાજ,

રાયપસેણિ ઉપાંગમે, હિતસુખ શિવદલ તાજ. ૨

ન્હવણ, વિલેપન, વસ્ત્રયુગ્મ, વાસ, કુલ, વરમાલ,

વરણ, ચુત્ર, ધ્વજ શોભતી, રતનાભરણ રસાલ. ૩

સુમનસગૃહ, અતિ શોભતું, પુષ્પ ધાર, મંગલીક

ધૂપ, ગીત, નૃત્ય, નાદ શું, કરત મિટે સગ બીક. ૪

અર્થ -

કલશ રેખતા

જિનંદ જસ આજ મેં ગાયો, ગયો અથ દૂર મો મનદો,

શત અંક કાવ્ય હૂ કરકે, થુણે સળ દેવદેવનકો. ૧

તપગચ્છગગન-રવિરૂપા, હુવા વિજયસિંહ ગુરૂ ભૂપા

સત્ય કપૂરવિજય રાજ, ક્ષમા જિન ઉત્તમ તાજ. ૨

પદ્મગુરૂ રૂપ ગુણભાજા, કીર્તિ કરુતુર જગ છાજ

મણિ બુધ જગતમેં ગાજ, મુક્તિગણિ સંપ્રતિ રાજ. ૩

વિજયઆનંદ લધુનંદા, નિધિ શશિ(?) [શિખિ?] અંક હે અંદા

અંબાલે તગમેં ગાયો, નિજતમ રૂપ હું પાયો. ૪

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ પૃ.૨૯૬-૪૧૫. [૨. ચિત્રમય

શ્રીપાળ રાસ.]

(૫૦૭૯) + ૨૦ સ્થાનકની પૂજા ર.સં.૧૯૪૦ વિકાનેરમાં

આદિ - સમરસ રસભર અધહર, કરમ ભરમ સખ નાસ

કર મન મગન ધરમધર, શ્રી શંખેશ્વર પાસ.

૧

અંત -

રાગ ધન્યાશ્રી

શુદ્ધ મન કરો રે આનંદી, વિશતિ પદ, શુદ્ધ.

વિશતિ પદ પૂજન કરિ વિધિ શું, ઉજમણું કરી ચિત્તરંગી. વિ. ૧

એ સમ અવર ન કરણી જગમે, જિનવરપદ સુખ ચંગી. ૨

તપગચ્છગગતમે દિનમણિ સરિસો, વિજયસિંહ વિરંગી. ૩

સત્ય કંપૂર ક્ષમા જિન ઉત્તમ, પદ્મ રૂપ ગુરૂ જંગી. ૪

કીર્તિવિજય ગુરૂ સમરસ ભીનો, કરતુર મજ્જિ હે નિરંગી. ૫

શ્રી ગુરૂ બુદ્ધિવિજય મહારાજ, મુક્તિવિજયગણિ ચંગી. ૬

તસ લઘુ ભ્રાતા આનંદવિજયો, ગાય વિશંતિ પદ લંગી. ૭

ખં યુગ અંક ઇંદુ વત્સર મેં, વીકાનેર સુરંગી. ૮

આત્મારામ આનંદપદ પૂજો, મન તન હોય એકરંગી. વિ. ૯

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ પૃ.૪૧૫-૪૩૮. [૨. જ્ઞાનપંચમી.]

(૫૦૮૦) + અષ્ટ પ્રકારી પૂજા ર.સં.૧૯૪૩ પાલીતાણામાં

આદિ - જિનવર વાણી ભારતી, દારતી તિમિર અજ્ઞાન

સારતી કવિજન-કામના, વારતી વિદ્ન નિદાન. ૧

ચિદાનંદ-ધન સુરતરૂ, શ્રી શંખેશ્વર પાસ

પદકજ પ્રણમી તેહનાં, આણી ભાવ-ઉલાસ. ૨

પૂજા અષ્ટ પ્રકારની, અંગ ત્રીન ચિત ધાર

અથ પંચ મનમોહસે, કરિ તરિયે સંસાર. ૩

અંત -

કલશ રાગ ધન્યાશ્રી

શિખિ જુગ અંક ઇંદુ શુભ વર્ષે, પાલિતાણા સુરંગી. ૯

વિમલાચળમંડનપદ ભેટી, તન મન અધિક ઉમંગી. ૧૦

આત્મારામ આનંદ રસ પીનો, જિન પૂજત શિવસંગી. ૧૧

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ પૃ.૩૬૪-૩૭૬.

(૫૦૮૧) + નવપદની પૂજા ર.સં.૧૯૪૮ પટ્ટીમાં

આદિ - શ્રી શંખેશ્વર પાસળ, પૂરો વંછિત આસ

સિદ્ધઅંક પૂજા રચૂં, જિમ તૂટે ભવપાશ.

૧

અંત -

કલશ.

ભવિ વંદો જિતંદમત કરણીને,

*

જીરા ગામ તિહાં સંઘ જયંકર, સુખ સંપત ઉદય કરણીને. ૭

તિતકે કથનસેં રચના કીની, સુગમ રીતે અલહરણીને. ૮

વસુ યુગ અંક ઈંદુ શુભ વર્ષે, પટ્ટીનગર સુખ ધરણીને. ૯

રહી ચૌમાસા ચેહ શુભ ગાયા, આતમ શિવવધૂ પરણીને. ૧૦

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ પૃ.૩૭૭-૩૮૫.

(૫૦૮૨) + સ્નાત્રપૂજા ૨.સં.૧૯૫૦ ઝંડિયાલામાં

આદિ- વામાસનુ પણીએ, શ્રી શંખેશ્વર પાસ

સ્નાત્ર રચૂં જિતવર તણા, જિમ તટે ભવપાસ. ૧

અલંકાર વિકાર વિના, વિધૂવત્ કમનીય અંગ

સહજ ઉપાધિક મુક્ત વિભુ, સોભે જીત અનંગ. ૨

અંત - કલશી.

જિત-જન્મમહોત્સવ જયકારી.

*

શ્રી કર્તુર મણિ બુદ્ધિવિજયા, આત્મરૂપ આતંદયારી. ૬

અં સર અંક ઈંદુ શુભ વર્ષે, ઝંડિઆલે માસ રહે ચારી. ૭

સંઘકે આગ્રહસેં કરી રચના, જિતકલ્યાણક અલટારી. ૮

(પછી લૂણપાણીઉતારણ દાળ, આરતી અને મંગલદીપક આવે છે.)

પ્રકાશિત : ૧. વિવિધ પૂજા સંગ્રહ પૃ.૩૫૧-૩૬૩. [૨. સ્નાત્રપૂજા

સ્તવન સંગ્રહ.]

ગદ્યઅંથો

(૫૦૮૩) અજ્ઞાનતિમિર ભાસ્કર (હિં.)

(૫૦૮૪) જૈન મતવૃક્ષ (હિં.)

(૫૦૮૫) ચતુર્થ સ્તુતિનિર્ણય (હિં.)

(૫૦૮૬) સમ્યક્ત્વ શબ્દોદ્ધાર (હિં.)

(૫૦૮૭) જૈન તરવાદર્શી (હિં.)

(૫૦૮૮) તરવનિર્ણય પ્રાસાદ (હિં.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૮૬-૮૮. 'ચોવીસી'માં રચનાસંવત્કશિક શબ્દ 'રોષ'નું અર્થઘટન ૯ કેવી રીતે થાય તે ખ્યાલમાં આવતું નથી. 'સતરભેદી પૂજા'નો ૨.સં.૧૯૩૬ અધિકૃત માન્યો છે તેથી 'શશિ' પાદ

દેખીતી રીતે જ બ્રહ્મ ગણાય. માટે જ અહીં કદાચ ‘શિખિ’ (=અગ્નિ=૩) પાઠ હોય એવો તર્ક કર્યો છે. ‘નવપદની પૂજા’માં રચનાસંવત્સરિક શબ્દો ‘પસુ યુગ અંક ઇંદુ’ હતા, તેમાં ૮ સંખ્યાનો વાચક ‘પસુ’ એ ‘વસુ’ને સ્થાને થયેલી છાપભૂલ ગણી ‘પસુ’નું ‘વસુ’ કર્યું છે.]

૧૪૪૬. પાર્વતી (આર્યા)

(૫૦૮૯) વૃત્તમંડલી ર.સં.૧૯૪૦

(૧) સં.૧૯૫૭, પ.સં.૫, જિ.ચા. પો.૮૩ નં.૨૧૮૭.

(૫૦૯૦) અજિતસેનકુમાર ઢાલ ર.સં.૧૯૪૦

(૧) પ.સં.૧૧, જિ.ચા. પો.૮૩ નં.૨૧૯૨.

(૫૦૯૧) સુમતિચરિત્ર ર.સં.૧૯૬૧

(૧) સં.૧૯૬૧ માના લિ. પ.સં.૮, ૭મું તથી, જિ.ચા. પો.૮૩ નં.૨૧૮૬.

(૫૦૯૨) અરિહમન ચો. ર.સં.૧૯૬૧ (?) વૈ.શુ.૩

(૧) સં.૧૯૬૭ વૈ.શુ.૩, પ.સં.૮, જિ.ચા. પો.૮૦ નં.૧૯૭૪.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૮૬.]

૧૪૪૭. હર્ષચંદ્ર (પાર્શ્વચંદ્રગચ્છીય)

(૫૦૯૩) ૨૪ જિન પૂજા ર.સં.૧૯૪૭ વિકાનેર

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૯૦. આ પૂર્વેના સં.૧૯મી સદીમાં મુકા-યેલાં નં.૧૧૯૦ના પાર્શ્વચંદ્રગચ્છીય હર્ષચંદ્ર આનાથી ભિન્ન હશે એમ ત્યાં નોંધ મૂકેલી છે, પણ ત્યાં સમય માટેનો કશો આધાર નથી અને બન્ને એક હોવાની શક્યતા નકારી ન શકાય.]

૧૪૪૮. હુલાસચંદ્ર (નાગોરી હુંકાગચ્છ લક્ષ્મીચંદ્રસૂરિ-જેહા-સ્મલ-શિવદાસ-શિવચંદ્રશિ.)

(૫૦૯૪) [+] રાજસિંહ રત્નવતી ચોપાઈ ૧૯ ઢાળ ર.સં.૧૯૪૭ માધ
શુ.૧૧ શુરુ

આદિ -

દૂહા.

શ્રી અરિહંત સિદ્ધ આચાર્ય, નલિ ઉપાધ્યાય અણુગાર,

પાંચે પદ સુભ ભાવથી, નમતાં જયજયકાર.

૧

ચઉદ્ધ પૂરવનો ઠહો, સાર એક નવકાર;

એહનો જપતાં કે થયા, શિવવધુના ભરતાર.

૨

- અંત - નવકારોપરિ મેં રચ્યોછ, એ રાયસિંહચરિત્ર,
 ભાવકા ગુણિગણ ગામનેંછ, કીજે જન્મ પવિત્ર રે. ૬
 સંપૂરણ એ મેં કર્યોછ, સુનિ ચઉ ખગ ભૂ વર્ષ રે;
 માધ શુકલ એકાદશીછ, સુર ગુરવારે ઉર્ષ રે. ૭
 તાગેરી લૂંકે ગણેંછ, લક્ષ્મીચંદ્ર સૂરોદ,
 તસ પદપંકજ મધુકરાછ, જોહારમદલ મુનિન્દ રે. ૮
 તાસ સીસ શુદ્ધાતમાછ, શ્રી શિવદાસ સવાય,
 તાસ સીસ શિવચંદનાછ, ગુણ કર જગ જસવાય રે. ૯
 તસ પદકિંકર એહમેંછ, હુલાસચંદ હિત લાય,
 ઉગણીસેં ઢાલેં કરીછ, પૂરણ ગુણિગણ ગાય રે. ૧૦
 ઉછાઅધિકો એહમેંછ, જો કહિવાણું કોપાય,
 તેહનો સહુ સામે મુનેછ, મિચ્છામી દુકકડં થાય રે. ૧૧
 ભણજ્યો ગુણજ્યો વાંચજેછ, ભવિજત થઇ ઉજમાલ,
 શ્રી જિનધર્મ આરાધજ્યોછ, થાયે મંગલમાલ રે. ૧૨
 (૧) સંવત ૧૮૪૭ વર્ષે કાલગુણ કૃષ્ણ દ્વિતીયાયાં લિખિતમિદં ઋષિ
 હુલાસચંદ્રેણ વીદાસર સ્થિતં. પ.સં.૧૭-૧૪, ગુ. નં.૧૨-૧૭.

[પ્રકાશિત : ૧. જ્ઞાનાવલી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૮૧-૩૮૨.]

૧૪૪૯. રગનાથ (શ્રાવક)

નાગનેશના લલિયા. પિતાનું નામ વલ્લભ શેઠ.

(૫૦૮૫) + સૂરજમલ પારાધીના રાસ ૩૨ ઢાળ ર.સં.૧૮૪૭ અધિક
 ભાદરવો શુ.૪ ભૂગુવાર

આદિ -

કૃષ્ણ.

- પ્રથમ સિદ્ધ ભગવંતને, કેવળી કોડાકોડ,
 આચારજ સુગુણ વળી, વંદું એ કર જોડ. ૧
 ઉપાધ્યાયછ નિત નમું, સાધુ જગતમેં સાર;
 પંથે પદને વંદના, કરે છું વારંવાર. ૨
 સરસ્વતી મુજ માતછ, કરજો મુજ સહાય,
 જીવ્યાઅંતે એસજો, ગ્રંથ સંપુરણ થાય. ૩
 પીંગળપાક ભણ્યો નથી, તુચ્છ છુદિ મુજ માત,
 તે માટે એવક તણી, પૂરણ કરજો ખાંત. ૪

પારાધિ ગુણવંત થયો, સુરજમલ ગુણસાર,
રાસ ભણું છું તે તણો, યોતા સુણિ સ્વિકાર. ૫
અંત - હાલ ૩૨મી રામચંદ્રજીના ધોળની દેશી,
ધનધન સુરજમલ શુ ભલો, ધનધન નારી નિજ આર,
પારથા સુખસાર, સુરજમલ કોઈ રટો. ૧

*

રાસ સુરજ નામ પુરો થયો, હાળ શોભતી બત્રીશ;
સાર અતિહી રસાળ. સુરજ. ૭
વીરા! પિંગળપાઠ ભણ્યો નથી, યથાશક્તિ ભણ્યું જુજ યાર;
જિનવર આધાર. સુરજ. ૮
મુજ વાશ કહું નાગનેશમાં, વઢવાણુ તણું મુખ્ય ગામ,
માઢરું છે મુકામ. સુરજ. ૯
વડા તાત શા ધરમી શોભતા, બકા ગુણ તણો નહીં પાર;
રવજી શેઠ સાર. સુરજ. ૧૦
તસ પુત્ર વડો વલમ ભલો, પુત્ર તેહનો છું રંગનાથ,
કહું જોડી હાથ. સુરજ. ૧૧
વીરા! ચુક સુધારીને વાંચજો, તસ્દી દેઉં છું સાહીબ આપ;
કરજો મુજ માફ. સુરજ. ૧૨
વરસ ચાલતો ઓગણીસે ઉપરે, આળીસ સાત ભાદરવો માસ;
અધીક ઉલાસ. સુરજ. ૧૩
શુકલપક્ષ ચતુર તીથી સુભલી, બ્રહ્મવાર ચોલડીઉં રસાળ,
ચળકીત ચળ સાર. સુરજ. ૧૪

પ્રકાશિત : ૧. કર્તાએ સં. ૧૯૪૭માં વઢવાણ કેંપમાં આર્યવિદ્યા
પ્રકાશ છાપખાનામાં છપાવ્યો છે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ ૧ ૩૯૦-૮૧.]

૧૪૫૦. હાલ્યાભાઈ (શ્રાવક)

અમદાવાદના. પિતાનું નામ ધોળશાજી. જન્મ સં. ૧૯૨૩. સ્વ. ૧૯૬૮.
જુઓ મારો જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ પૃ. ૭૦૩થી ૭૦૭.

ગદ્યનાટકો

(૫૦૮૬) મ્યુનિસિપલ હોલેક્શન

(૫૦૮૭) કેસરકિશોર ર.સં. ૧૯૫૧

(૫૦૯૮) સતી સંયુક્તા

(૫૦૯૯) મદનમંજરી ર.સં.૧૯૫૩

(૫૧૦૦) સતી પાર્વતી

(૫૧૦૧) અશ્રુમતી

(૫૧૦૨) રામવિયોગ

(૫૧૦૩) સરદારબા

(૫૧૦૪) ભોજકુમાર

(૫૧૦૫) ઉમાદેવડી

(૫૧૦૬) વિજયાવિજય

(૫૧૦૭) વીણાવેલી

(૫૧૦૮) ઉદયભાણુ

(૫૧૦૯) મોહિનીચંદ્ર

(૫૧૧૦) સતી પન્નિની

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૬૩. ત્યાં તેમનાં આ બધાં નાટકો પરત્વે છપાયાની + નિશાની કરી હતી પણ 'જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ' માં એવી નોંધ છે કે નાટકો ગાયનો સિવાય છપાયાં નથી. આથી અહીં મુદ્રિતની નિશાની કાઢી નાખી છે. આ અર્વાચીન સમયના બાણીતા લેખક હોઈ અહીં પૂર્તિ કરવાની જરૂર માની નથી. એમને માટે ખીજાં સાધનો પ્રાપ્ય છે.]

૧૪૫૧. રાયચંદ

વવાણિયાના શ્રાવક, પિતાનું નામ રવજી, જન્મ સં.૧૯૨૪ સ્વ. ૧૯૫૭. તેઓ 'કવિ' એ નામથી ઓળખાતા. [વિશેષ માટે જુઓ 'જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ' પૃ.૭૦૮-૨૨.]

(૫૧૧૧) + આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્ર ર.સં.૧૯૫૨ આશ્વિન વદ ૧ ગુરુ તિથિયાદ

આદિ - જે સ્વરૂપ સમજ્યા વિના, પામ્યો દુઃખ અનંત

સમજવું તે પદ નમું, શ્રી સદ્ગુરુ ભગવંત.

૧

અંત - દેહ છતાં જેની દશા વર્તે દેહાતીત

તે જ્ઞાનીનાં ચરણમાં, હો! વંદન અગણીત.

૧૪૨

*

સાધન સિદ્ધ દશા અહીં, કહી સર્વ સંક્ષેપ,

પરુદ્ધર્શન સંક્ષેપમાં, ભાખ્યાં નિર્વિક્ષેપ.

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લી કૃતિને અંતે.

(૫૧૧૨) + અન્ય છૂટક કાવ્યો-૫૬૧

‘અપૂર્વ અવસર એવો ક્યારે આવશે?’ તથા બીજાં.

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લી કૃતિને અંતે.

(૫૧૧૩) + ભાવનાબોધ (ગદ્ય)

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લી કૃતિને અંતે.

(૫૧૧૪) + ભોક્ષમાળા (ગદ્ય)

પ્રકાશિત : ૧. જુઓ છેલ્લી કૃતિને અંતે.

(૫૧૧૫) + પત્રો (ગદ્ય)

પ્રકાશિત : ૧. ઉપરની સર્વ કૃતિઓ — શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૯૨-૯૩. શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્રનું બાણુ સાહિત્ય અનેક વાર પ્રગટ થયું છે ને બાણીતું છે. તેથી અહીં પૂર્તિ કરવાની જરૂર માની નથી.]

૧૪૫૨. લક્ષ્મીચંદ (ખ. બાલચંદ્રસૂરિશિ.)

(૫૧૧૬) શીત વસન્ત કથા કવિતા (હિંદી) ર.સં.૧૯૬૦ કાશી

(૧) પ.સં.૧૧, ખ. નેમિચંદ્રાચાર્ય ભં. કાશી.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૩૯૩.]

૧૪૫૩. અજ્ઞાત (ગદ્યકૃતિઓ)

(૫૧૧૭) ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર સસ્તબ્ધ

(૧) લ.સં.૧૯૦૨, પ.સં.૨૬૧, પ્ર.કા.ભં. નં.૩૦૦.

(૫૧૧૮) આચારોપદેશ

મૂળ ચારિત્રચુંદરગણિકૃત.

(૧) સં.૧૯૦૪ ભા.૧.૧૩ પાટણ પં. કૃષ્ણવિજય-રંગવિજય-ઋષભવિજયગણિ લિ. પ.સં.૨૪, જશ.સં.

(૫૧૧૯) નવરમરણ બાલા.

(૧) પં. વિજયસાગર શિ. સવાઈસાગરેણ લિ. સં.૧૯૦૫ શાકે ૧૭૭૦ પો.શુ.૬ રવિ બીલાડા નગરે તપાગચ્છે. પ.સં.૨૩, યશોવૃદ્ધિ.

(૫૧૨૦) જ્ઞાતા સૂત્ર બાલા.

(૧) થં.૧૧૦૫, સં.૧૯૦૫ પોષ વદિ ૧૩ રવિ લિ. રતનસાગર. પ.સં.૬૫, ગોડીજી. નં.૪૧૩.

(૫૧૨૧) મુનિપતિ ચરિત્ર બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

(૧) સં.૧૯૦૬ માધ શુદ્ધિ ૪ લ. રવિવિજયગણિ શિ. પં. પદ્ય-
વિજયગણિ લ. રાધણુપુરનગરે. વીરમગામ સંઘ ભં.

(૫૧૨૨) કલપસૂત્ર બાલા.

‘કલપદ્રુમકલિકા’ અનુસાર.

(૧) સં.૧૯૦૮ આસાદ શુ.પ જિનસુખસુરિશાખા વિષે વિનતિ-
સુંદરગણિ શિ. મતિવર્દનગણિ શિ. ચારિત્રવિજયમુનિ આર્યા સૌભાગ્યશ્રી
શિણગારશ્રી વાસ્તે કૃણુનગરે લિ. મથેન જસકરણ કૃણુગઢ મધ્યે. પ.સં.
૨૪૯, યશોવૃદ્ધિ.

(૫૧૨૩) મુલસા ચરિત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૯૦૮, મં.૨૭૮૦, પ.સં.૧૩૧, સેં.લા. નં.૧૩૫૭૦.

(૫૧૨૪) ભવવૈરાગ્યશતક ટીપ્પી

(૧) લિ. સં.૧૯૧૦ માર્ગશીર્ષ શુ.૮ શુર અણુહલપૂર પત્તાનાખ્યે
પંચેશ્વર પાર્શ્વપ્રસાદાત પં. રંગવિજય શિ. પં.ઋષભવિજય શિ. પં.
દયાવિજય લિ. પ.સં.૧૧, જશ.સં.

(૫૧૨૫) પાર્શ્વિક સૂત્ર સસ્તબ્ધક

(૧) લ.સં.૧૯૧૨, પ.સં.૨૩, પ્ર.કા.ભં. દા.પ૪ નં.૪૯૨.

(૫૧૨૬) સૂક્તમાલા બાલા.

મૂલ શુ. પદ્યમાં કેશરવિમલકૃત સં.૧૭૫૪.

(૧) લ.સં.૧૯૧૪, પ.સં.૯૬, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૫ નં.૧૧૩૯.

(૫૧૨૭) લઘુ સંપ્રહણી બાલા.

(૧) સં.૧૯૧૫ આષાઢ શુદ્ધિ ૭ શનિ લ. માઉ ધનજી ઉકેડા મેતા
ગાકલજી...ભવાનજીના પાના માહેથી ઉતાર છે. ગોડીજી. નં.૬૬૩.

(૫૧૨૮) શત્રુજય માહાત્મ્ય બાલા.

(૧) મં.૧૦૦૦૦, લ.સં.૧૯૧૬, પ.સં.૫૪૪, પ્ર.કા.ભં. દા.૯૪
નં.૧૦૩૬.

(૫૧૨૯) અદ્યપખડુત્તવિવરણ (મહાદંડકમાં ૯૮ બોલ)

(૧) સં.૧૯૨૦ માર્ગશીર્ષ અસિતે પક્ષે ૮ કવિવાસરે લિ. પં.
કુશલચંદ્રેણ સાહ શ્રીમાન ઘેલા પદમસી પદનાય સુબૈચિદરે અતંતજિન

પ્રસાદાત્. પ.સં.૫, મ.જૈ.વિ. નં.૬૩૭.

(૫૧૩૦) વિપાકસૂત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૯૨૦ વૈ.વ.૧૧ લિ. નાગોર મધ્યે. પ.સં.૭૧, વીરમગમ સંઘ ભં.

(૫૧૩૧) શીલોપદેશમાલા બાલા.

(૧) લ.સં.૧૯૨૧, અં.૬૨૫૦, પ.સં.૧૫૩, પ્ર.કા.ભં. દા.૭૦ નં.૭૦૪.

(૫૧૩૨) કાયસ્થિતિ બાલા.

(૧) સં.૧૯૨૩, પ.સં.૨૩, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૨ નં.૧૦૬૩.

(૫૧૩૩) દશવૈકાલિક બાલા.

(૧) અં.૨૭૦૦, સં.૧૯૨૯, પ.સં.૫૯, પ્ર.કા.ભં. દા.૧૦૨ નં.૧૦૯૬.

(૫૧૩૪) સંબોધસત્તરી બાલા.

(૧) સં.૧૯૩૨, અં.૧૧૦૦, પ.સં.૩૨, સેં.લા. નં.૩૦૧૨.

(૫૧૩૫) મુનિપતિ ચરિત્ર બાલા.

(૧) લ.સં.૧૯૪૬, વિ.દા. નં.૭૮૭.

(૫૧૩૬) લોજચરિત્ર બાલા.

મૂળ રાજવંદનભટ્ટ.

(૧) સં.૧૯૪૭, અં.૩૦૦૦, પ.સં.૧૭૨, સેં.લા. નં.૨૮૮૮.

(૫૧૩૭) વિધિપક્ષ પ્રતિકુમ્ભ સમાચારી

(૧) સં.૧૯૪૯, અં.૫૦૦, પ.સં.૧૩, સેં.લા. નં.૧૩૫૪૩.

(૫૧૩૮) કલ્પસૂત્ર બાલા.

(૧) સં.૧૯૫૭ જેઠ શુ. પ્રથમ ૧૧ શુક્ર જોધપુરે લિ. દસકા જસ-રાજરા છે. પ.સં.૧૨૧, જિનદત્ત મુંબઈ પો.૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૧૭૦૦-૧૭૦૨. ત્યાં નોંધાયેલ 'જ્ઞાનસૂર્યો-દય નાટકકી વ્યવસ્થા'ને એના ૨.સં.૧૯૦૭ને કારણે વીસમી સદીના ૨.સં. ધરાવતી કૃતિઓના વિભાગમાં ફેરવેલ છે.]

૧૪૫૪. અજ્ઞાત (લ.સં. વગરની ગદ્યકૃતિઓ)

(૫૧૩૯) ક્ષેત્રવિચાર બાલા.

(૧) પ.સં.૮, સંઘ ભં. પાટણ ફો. પાડો દા.૭૬ નં.૧૨૬.

(૫૧૪૦) વૈરાગ્યશતક બાલા.

(૧) પં. જીવશિવગણિ-નિત્ય(સદા)શિવગણિ-દેવશિવગણિ-દ્વીપશિવ લિ. દીવ બંદરે. પ.સં.૮, વીળપુર નં.૫૩૨.

(૫૧૪૧) વૈરાગ્યશતક બાલા.

(૧) લિ. કષિ ત્રીકમજી પઠનાર્થ. કષિ સંતોષી વા લિ. સ્વવા-
ચનાર્થ. પ.સં.૬, પ્ર.કા.ભં. જાણી નં.૬૩૩.

(૫૧૪૨) આનંદધન ચોવીસી સસ્તબક

(૧) પ.સં.૩૭, હં.ભં. નં.૨૧૮૬.

(૫૧૪૩) ઉપદેશપ્રાસાદ (૧૪મો સ્તંભ) બાલા.

(૧) લ. ભક્તિવિજયગણિ ભ. વિજયમહેન્દ્રસૂરિ સત્કેત શ્રી પાર્શ્વ-
પ્રસાદેત. પ.સં.૧૭૧, ખેડા સંઘ ભં. ઠા.૧ નં.૩.

(૫૧૪૪) ચઉસરણુ પયત્રા ટખો

(૧) શ્રી સુધર્મપૂર વાસ્તવ્ય સા. નાન્દસી પઠનાર્થ. પ.સં.૭, જિન-
દત્ત. ભં. મુંબઈ પો.૪.

(૫૧૪૫) લોકચર્યા વિવરણુ

(૧) ગ્રં.૧૨૦૦ પૂજ્ય ક. સુલતાન શિ. ક. આચા શિ. ક.
સમરચંદ શિ. રાધવ લિ. પ.સં.૨૧, તિલક. ભં. મહુવા.

(૫૧૪૬) વૃંદાર વૃત્તિ બાલા.

(૧) પં. માનકુશલ શિ. શાંતિકુશલ લિ. વેરાકુલ બંદિરે મુ.
મોહનકુશલ મુ. સદાકુશલ વાચ્યમાનાત્. પ.સં.૧૮૧, ઘોઘા.

(૫૧૪૭) નિરયાવલી સૂત્ર બાલા.

(૧) ભ. વિજયપ્રભસૂરિ શિ. સુમતિવિજયગણિ શિ. અમરવિજય
શિ. સુદરવિજય શિ. જ્યવિજય શિ. જિનવિજયેત લિ. રાનેર બંદિરે
દ્વિતિયા તિથૌ ભૂગૌ વાસરે. ઘોઘા.

(૫૧૪૮) શત્રુજય માહાત્મ્ય બાલા.

(૧) આણંદવિમલ શિ. વાનરગણિ શિ. આનંદવિજયગણિ શિ.
ઉર્ધ્વવિમલ શિ...કૃષ્ણવિમલગણિતા લિ. શિવપુરી નગરે. પ.સં.૭૬૦,
વીજપુર.

(૫૧૪૯) કર્મચંચનો ટખો

(૧) શ્રી નવપદ્મવ પાર્શ્વજિન પ્રસાદાત્ ભાવચારીત્રીયા શિષ્ય અથે
છે. પં. પ્રીતિચંદ્રગણિ તત્ત્વશિષ્ય પં. ન્યાનચંદ્રેણુ લિ. શ્રી માંગરોલ બંદિરે
ભાવચારીત્રી જગસી પઠનાર્થ. પ.સં.૨૮, વીરમ. સંઘ. ભં.

(૫૧૫૦) વરદન ગુણમંજરી કથા બાલા.

મૂળ કનકકુશલકૃત ર.સં.૧૬૫૫.

(૧) ગ્રંથાથ ૧૪૭, પ.સં.૧૮, લીં.ભં.

(૫૧૫૧) સૌભાગ્યપંચમી કથા બાલા.

મૂળ કનકકુશલકૃત ૨.સં.૧૬૫૫.

(૧) પ.સં.૮, લીં.ભં.

(૫૧૫૨) જ્ઞાનપંચમી કથા બાલા.

મૂળ કનકકુશલકૃત ૨.સં.૧૬૫૫.

(૧) પ.સં.૧૨, પા.ભં.૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૬૦૨, ભા.૩ પૃ.૧૬૭૮, ૧૬૮૬ તથા ૧૭૦૨-૧૭૦૩. ભા.૧ પૃ.૬૦૨ પર અહીંના ક્રમાંક ૫૧૫૦થી ૫૧૫૨ના બાલાવખોધો ભૂલથી મૂળ કૃતિના કર્તા કનકકુશલને નામે એના ૧૨.સં.ના ક્રમમાં સુકાયેલા. વસ્તુતઃ બાલાવખોધો અજ્ઞાતકવૃદ્ધ છે તેથી એમને અહીં ફેરવ્યા છે.

ક્રમાંક ૫૧૪૮ અને ૫૧૪૯ની કૃતિઓ લ.સં.વાળી કૃતિઓમાં પૃ. ૧૬૭૮ ને ૧૬૮૬ પર નોંધાયેલી હતી તે અહીં ફેરવી છે.

લખ્યા સંવત વગરની અજ્ઞાત કર્તાની કૃતિઓની આટલી નોંધ થયેલી છે, પરંતુ ભા.૩ પૃ.૧૫૭૧ પર શ્રી દેશાર્ધએ એવું નિવેદન કરેલું કે “સંવત વગરની અજ્ઞાત કર્તાની કૃતિઓ પુષ્કળ મળે છે તેનો ઉલ્લેખ કે નિદેશ મહત્વનો ન હોઈ કયો નથી.” આથી ખીણ અનેક કૃતિઓનો અહીં સમાવેશ થયો નથી એમ સમજવું જોઈએ.]

પૂર્તિ

[કેટલોગશુરા અને જૈહાપ્રોસ્ટામાંથી અગાઉ દર્શાવેલા ધોરણ મુજબ આ પૂર્તિ કરી છે.]

વિક્રમ ઓગણીસમી સદી

૧૨૩૩. તત્ત્વહંસ

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૮.]

(૪૨૬૩) બલિનરેન્દ્ર આખ્યાન અથવા ભુવનલાલકેવલીચરિત્ર
ખાલા. ર.સં.૧૮૦૧ કા.શુ.૩ શાંતિ ખંભાતમાં

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૮.]

મૂળ સંસ્કૃતમાં.

આદિ - શ્રી ગુરુને નમસ્કાર કરું છઉં. (સંસ્કૃત શ્લોક) ઇતિ શ્લોક બાંધ્યો.
અસ્તિ કહેતા છઈ એહ જ જાણુદ્રીપને વિષઈ મેરુ થકા
પશ્ચિમવિ દિસનઈ વિષઈ ગંધીલાવતી નામા નામ છે જેહનઈ
એહવી વિજય તે ગંધીલાવતી નામ વિજયનઈ વિષઈ...આવાસ
છઈ સંપદાનો સ્થાનક છે સમગ્ર જેહનઈ ખીજ પણુ વિલાસ્યા-
નઈ ઘર છે

અંત - સંવત ૧૮૦૧ વર્ષે ફાગણ માસે અતિશયે ભલો એહવો સિત
ક. શુક્લ પક્ષે ૩ તિથી શનિવાસરે...તેહનો ટપાથન તે પંડિત
શ્રી તત્ત્વહંસે કર્યો છે શ્રી દેવગુરુપ્રસાદથી શ્રી લોહલી પોસાલ-
ગછે. શ્રી સ્થાવતીથ ગિદરે વિરચિત...

(૧) સંવત ૧૮૪૩ના પૌષ શુદ્ધ ૫ વાર સોમને દિવસે ભવન-
લાનુનું ચરીત્ર પુરું થયું છઈ. પં. શ્રી ૫ વિનયહંસગણિ તત્ત્વશિષ્ય પં.
શ્રી ૫ શ્રી રત્નહંસગણિ તત્ત્વશિષ્ય પં. શ્રી ૫ રાજહંસગણિ તત્ત્વશિષ્ય
પં. શ્રી ૫ તત્ત્વહંસગણિ પાંચરજરેણુ સમાન પં. વૃદ્ધિહંસગણિ લખિત
ઇતિ ભદ્રં. પ.સં.૧૫૯, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૨૩૫૪.

[કેટલોગશુરા પૃ.૧૧૦.]

૧૪૫૫ ક. રાજેન્દ્રસાગર (?)

(૫૧૫૩ ક) વેતાલ પચવીસી (ગદ્ય) સંભવતઃ ર.સં. ૧૮૧૪ શ.વ. ૧૧ વિકાનેર

વચ્ચે વારંવાર સુભાષિતરૂપ દુહા ઉદ્ધૃત થયેલા છે.

આદિ-શ્રી ગુરુકૃપા નમઃ. અથ વેતાલપચવીસી લિખ્યતે.

દૂહા

પ્રણમું સરસતિ પાય વલે વીનાયકં વિનવું	
હુદ્ધિ દે સિદ્ધ દિવાય સનમુખ થાયે સદગુરુ.	૧
આરંભીઓ પ્રમાણુ ચાલેય ચક્ર આનુંડરે	
ખેત્રાધીશ રવલાંણુ ભૈરવ ભાજે વિધનભય.	૨
દેશ મરુસ્થલ દેખી નૌ કાટિમાં કાટિ નવ	
વિકાનેર વિશેષ મતિ નિશ્ચિ કરી જાણીઓ.	૩
તિહાં રાજ્ય કરે રાઠોડ કરનસૂર સુન કરન સ્યો	
મહી ક્ષત્રીસિરમોડ ખત્રીવટ ખુંમાણુ ખરો.	૪
તસ સુત કુંઝર અનુપસિંધ પરાક્રમ સિંધ સ્યો	
ભેદકલાયુણુ ભૂખ આજે તેડી આઈસું દીયો.	૫
સંસ્કૃતથી સદભાઈ કથા વિક્રમ વેતાલરી	
ભાષા કહે સાંભલીઈ તુ દેઈ દાંત તા.	૬
વેતાલરી પચવીસ સંભલાઈ સરસી કથા	
સિંહાસણુ ખત્રીસ લગતે લોભી નાં મરછ.	૭

અથ કથાપ્રબંધઃ

દક્ષિણુ દેશને વિષે પ્રસ્થાનપુર નગર. તીહાં વિક્રમાદિત્ય ઉબેણી
નગરીનો રાજા. મુખ્ય પ્રધાન મુંહતા સહિત સભા માંહિ બહોડા
કેહવો કે સોહઈ

*

રૂપ સરસ કંદર્પ સ્યો ઉદધી જિસ્યો ગંભીર	
જનમે વલ્લભ મેઘ સ્યો સસિ સ્યો અમલ સરીર.	૧
વિક્ટિ વિશિરો સુધો પહિર રતનવિભૂષીત દેહ	
સુભવ્યસિર તપ સૂર સ્યો પરજા સિરે સનેહ.	૨

*

તિવારે યોગીઈ એક દુહો કહ્યો
રીતે હાય ન ભેટીઈ ગુરુ દેવતા રાજાંન

અર ફુની જાસુ કામહવે સો વિશેષ વાખાંત. ૧

*

દૂહા

ઘોડા હાથી સાર સહ કપડો કાષ્ટ પાપાંણુ
મહારાજ નારી પુરુષ ધન બહુ અંતર જાણિ. ૧

*

મુરખ ધર લખમી ભલી અર વિદ્યા અકુલીન,
મહિલા માને નીચકું વરસો મેહ ગિરીઉ. ૧
જુયારી સત્ય નાં કહે કાગ પવિત્ર ન હોય,
કાંમ ન ત્રિયરો ઉપસમઈ રાજ ભીત્ર ન જોય. ૨
વાતાં - એહવા દૂહા કહી ચોર હસ્યો. પછે તુરત રાયો. એહવી
વાત મડો બોલ્યો. મહારાજ ચોર પહિલાં હસ્યો પછે તુરત રાયો
તે સ્થુ કારણુ? નહિ કહિં તો હીયો ફટી મરીસ. રાજ બોલ્યો.
પહિલાં હસ્યો તે તો ચોરે જાણું સાહની બેટી રંભા સરખી
માહરે ધરે આવસી. પછે રાયો તે જાણ્યો રાજ નહી છોડે તો
એ વાત મન માંહિ રહસે.

અંત - કથા હુઇ મનભાવની ઉપની વિકાસેર

ચાહેંગા જન સાંભલઇ મિલમિલ રચિયું ફેર. ૨

કૌતુક કુંઅર અનુપસિંહ કેરે લિખે જનાઇ વાત,

પચવીસી વેતાલની ભાષા કહી બહુ ભાય. ૩

—છતિ શ્રી વેતાલ પચવીસી સંપૂર્ણમિદં રપ.

(૧) સંવત ૧૮૧૪ના વર્ષે ફાગુણ વદિ ૧૧ દિને લખિતં મુ.
રાજેન્દ્રસાગરેણુ. દિવસ ૫ બપોરે પૂણું કીધો છે. દૂહો :

પઠેં ગુણેં જે સાંભલઇ અર(થ) લહેં વલી જુઝ,

સો નર પંડિતમાં સિરેં મહિં તો સખ છે અજુઝ.

યાદશં પુસ્તકં દષ્ટવા તાદશં લખિતં મયા,

યદિ શુદ્ધમશુદ્ધં વા મમ દોસો ન દીયતે. ૧

જલાદ રક્ષે સ્થલાદ રક્ષે રક્ષે સિથલ અંધનાત,

મુખંહસ્તે ન દાતવ્યં એવં વ(દ)તિ પૂસ્તિકા. ૨

પ.સં.૨૫-૧૬(૧૭), ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.બુહલર-૯૧.

[કેટલોગ્યુરા પૃ.૧૧૦-૧૧ તથા ૧૫૧-૫૨. ત્યાં રાજેન્દ્રસાગરને

લહિયા ને તેથી કૃતિ અજ્ઞાતકર્તા ગણી છે. પરંતુ 'લિખે' ગનાઈ' (બનાવી-ને લખી) એ શબ્દપ્રયોગ તથા ભાષાની અર્વાચીનતા કૃતિ રાજેન્દ્રસાગરે જ રચી હોય એમ માનવા માટે કારણ આપે છે. જો એમ હોય તો પ્રત કર્તાની સ્વલિખિત ગણાય ને લેખનનાં વર્ષામિતિ તે રચનાનાં પણ હોવાનો પૂરતો સંભવ ગણાય.]

૧૪૫૫ ખ. રત્નવિમલ (ખ. ક્ષેમશાખા ધર્મકલ્યાણ-કનકસાગરશિ.)

(૫૧૫૩ ખ) સતતકુમાર પ્રખંધ ચતુષ્પદી ર.સં.૧૮૨૩ ભા.સુર રવિ જયપુરમાં

આદિ - અથ સતંતકુમાર ચક્રવર્તિરી ચતુષ્પદી લિખ્યતે.

કુહા

શ્રી ચોનીસે જિનવરુ વિધનવિહારણહાર

કુરતિનિવારણ સુભમતિ દૌલતનો દાતાર. ૧

વર્તમાન એ આજ છંદ સંધ સહુ સુખકાર

સાધસાધવી જે અછંદ ધરમ તણા આધાર. ૨

અંત - વહિ નેત્ર સિંધ ધન્ડનઘ વરસઘ સરસ રચ્યક મનહર્ષેળ

રિખમંડલથી એહ સદ્દ મેં સુણતાં નવનિધ વર્ષેળ. એ. ૫

ભાદ્રવ સુદિ દ્વિતીયા રવિવારઘ સદ્ગુરુનઘ સુપસાયઘ

વચન કલાં મેં મુઝ મતિસારઘ મુઝ નવિદોસ દિવાયઘ. એ. ૬

પ્રતપઘ ગજ ખરતર વડદાવઘ શ્રી જિનલાલસુરિદાળ

સૂરિસિરોમણ સુભ ગુણ ગાવઘ વડ બખતી મુનિદાળ. એ. ૭

તાસુ સીસ વાયકપદધારી કનકસાગર ગુણધારી

તાસુ તણી આગ્યાના ધારી ક્ષેમશાખ સુવિચારી. એ. ૮

ધર્મકલ્યાણ પાઠક ઉપગારી સહુ જિનને હિતકારી

કનકસાગર ગુણધારી તાસ પ્રસાદ ગુણકારી. એ. ૯

તાસ સીસ બોલઘ ઇમ વાયક રત્નવિમલ ભલ ભાવઘ

સંધ સહુ જઘ સુણઘ સુભ ભાવઘ સુભ ગતના સુખ પાવેળ. એ. ૧૦

જયપુર નગર અનોપ વિરાજઘ સિંધ અધિક તિહાં જાજઘ,

મહિમા ધર્મ તણી અતિ દીપે દિનદિન અરિયણ જીવઘ. એ. ૧૧

—છતિ શ્રી સતતકુમારપ્રખંધ ચતુષ્પદિ સંપૂર્ણ.

(૧) લિ. ઝ. કેસરચંદ જયતારણ નગરે સં.૧૮૫૩ ચિ. માર્ગસિસં
કૃણ્ણ ૩ તિથિ. ગ્રંથાંક ૫૫૦, પ.સં.૧૪-૧૮, પુ.સ્તે.લા.નં.૧૮૯૭.૧૯૮/૮૦૬૧૨.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૫૭૨-૭૩.]

૧૨૬૪. જિનલાલસૂરિ

[જુઓ આ પૂર્વે પૃ.૮૫.]

(૫૧૫૪) ચિંતામણિ સ્તવન ૭ કડી

આદિ - રાગ કાફી

જિનમંદિર જ્યકાર અષસઘ ખેલીયઇ હોરી

કુમતિકદાગ્રહ ટાર અષ.

આતમહિત ચિત ધાર અષ.

૧

અંત - શ્રી જિનલાલ લવિક યાહી ખેલત લવજલપાર. અષ.

૭

— ઇતિ ચિંતામણિ સ્ત.

(૧) પ.સં. ૩૫-૧૫, પ.ક. ૭, પ્ર. સ્ટે. લા. નં. ૧૮૯૪. ૪૨૦/૨૧૧૪.

(૫૧૫૫) [વીર સ્તવન] ૧૧ કડી ર.સં. ૧૮૨૮ ફા. સ્ક. ૮ સોમ

આદિ - ૬૨ જોડી વીનતિ કરું સાહિબજી સાંભલિ સુગુણ સમંદ હો જિનવરજી

દરસ મુઝ દીજયઇ સાહિબજી, આંકણી

ચાવઉ ચરમ જિનેસર સા. નાયક ત્રિશલાનંદ હો જિ. દ. ૧

અંત - રસ દગ વસુ પ્રથિવી સમઇ સા. ફાગુણ માસ ઉદાર હો જિ.

સુદિ આઠમ શશિવાસરે સા. દેખ્યઉ તુઝ દીદાર હો. જિ. ૧૦

જનમજનમ હુઇજ્યઉ સદા સા. પુંહજ્યઉ મુઝ મન વાસ હો. જિ.

શ્રી જિનલાલ સુરીસની સા. એ ઉત્તમ અરદાસ હો. જિ. ૧૨

(૧) ઉપયુક્ત પ્રત, પ.ક. ૬. [મુપુગૂહસસી.]

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ. ૨૮૮ તથા ૩૦૨.]

૧૪૫૬. જ્ઞાનસાગરશિષ્ય

[આ કવિ આ પૂર્વે મોંધાયેલા ક્રમાંક ૧૨૭૮ના જ્ઞાનસાગરશિષ્ય

ઉદ્યોતસાગર હોવા સંભવ છે.]

(૫૧૫૬) સમ્યક્ત્વ સ્તવ આલાવખોધ

આદિ - શ્રીમદ્ વીરં જિનં નતવા ગુરું શ્રી જ્ઞાનસાગરં

શ્રી સમ્યક્ત્વસ્તવસ્યાર્થો લિખ્યતે લોકલાપયા.

૧

ગુરુપદેશતઃ સમ્યગ્ દિયિચ્છાસ્ત્રાનુસારતઃ

વૃદ્ધપરંપરાં જ્ઞાત્વા ક્રિયતે બોધિસંગ્રહઃ.

૨

અથ શ્રીમદ્ વીરં પરમાત્માનેં નમસ્કાર કરીનેં તથા જ્ઞાનદષ્ટિ-

દાતાર પરમોપકારી શ્રી ગુરુજનાં ચરણારવિન્દને નમસ્કાર કરીને
...સમકિતપંચવીસી નામે પ્રકરણ તેહનો અર્થ લોકભાષામે
...યથામતિ કાઈક સંક્ષેપ અર્થ લિખે છલ્લ. તિહાં પ્રથમ સૂત્રકારની
પ્રથમ ગાથા લિખઈ છલ્લ :

જલ સમ્મત-સરૂવં પરીચં વીરજિનવરિન્દેન
તલ કિતણેણુ તં અહં થુણામિ સમ્મત-સુદ્ધિ-કર્યે. ૧
અર્થ. યથા કહેતાં જિણે પ્રકારે...સમકિતનું સ્વરૂપ... પ્રશ્નું
પ્રકાસ્યું...

અંત - સૂત્ર.

વિત્થરં તલ સમયા સયા ભવજલણુ
સામિય તુજઝ પસાયા હોજી સમ્મત-સંપત્તી. ૨૫
અર્થ. વિત્થરં કહેતાં વિસ્તાર...સમકિતપ્રાપ્તિ થાયો. એ પ્રકરણ-
કારની આશીષ છે.

—ઇતિ શ્રી સમકિતસ્તવબાલાવબોધઃ સંપૂર્ણતાં અગમત.

અથ પ્રશસ્તિ લિખેચ્છે.

યહ વિધિ સમકિતચુણુંભણી પ્રાપતિ આગમ માહિ
ભાળી નિસુણિ સરદહે તસ દો દુરગતિ નાહિ. ૧

*

સુવિહિત સૂરિ ગુણે ભર્યા શ્રી પુણ્યસિંધુ સૂરીશ
વાચક જ્ઞાનસાગરગણિ નિતુ જસ નામે સીસ. ૭

તાસ શિષ્ય પૂરવ તણા તીરથ ભેટણુ કાજ
શુભ સકુને સૂરતિ થકી કરે પ્રયાણુ શુભ સાજ. ૮

ચતુના-સુરતટની તટે વંદત શ્રી જિન પાસ
નગર મગસુદાખાદ લગી પોહતા અનુકમે જસ. ૯

સાહસખા ગોત્રે ભલો સાહ સુગાલ સુનામ
દુખમા કાલે ધર્મનો કર્યો સુગાલ સુકામ. ૧૦

*

તસ સુત ભાગનિધિ ભલો દાતા ધરમી દક્ષ
રાજસભામંડન સમી અલિનવ અભય પ્રત્યક્ષ. ૧૩

સાહ મૂલા નામે નિપૂણ આગમરૂચી પ્રિયધર્મ
તાસ કલણુથી એ કિઓ ભાખામય સ્તવમર્મ. ૧૪

*

દુર્લભ ચોરો અંગમે' સમકિત જેહ અમૂલ
ભવિજન તસ ઉદયમ કરો જિમ શિવસુખ અનુદૂલ. ૨૧

—છતિ શ્રી સમકિતસ્તવબાલાવબોધ: સંપૂર્ણ:.

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૧૨૦૦, પ.સં. ૪૩-૧૩, પુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૯૨.૪૪૩/૧૮૮૫.

[જૈહાપ્રોસ્ટા ૫.૪૬૯-૭૦. ત્યાં કૃતિ ભૂલથી નિત્યયશસ્ત્રને નામે મુકાયેલી છે.]

૧૨૮૮. ક્ષમાકંઠ્યાણુ (ખ. અમૃતકલશશિ.)

[જુઓ આ પૂર્વે ૫.૧૨૬.]

(૫૧૫૭) સ્તુતિચતુષ્ટય

ઋષભદેવ, શાન્તિનાથ, નેમિનાથ અને પાર્શ્વનાથનાં સ્તોત્રો.

આદિ - જમજમ નાભનિરંદનંદ સિદ્ધાચલમંડન

જમજમ પ્રથમ જિણુંદ ચંદ ભવદુઃખવિહંડન

જયજય સાધુસુરંદવિંદ-વંદિય પરમેસર

જયજય જગદાનંદકંદ શ્રી ઋષભ જિનેસર

અમૃત સમ જિનધર્મનો એ દાયક જગમે' જાણુ

તુજ પદપંકજ પ્રીતધર નિસદિન નમત કંઠ્યાણુ. ૧

—છતિ ઋષભસ્તુતિ.

અંત - અમૃતપદ અભિરામ તાસ ક્ષમાકંઠ્યાણુ

મુનિ નિસદિન નમત કંઠ્યાણુ. ૧

પુરસાદાની પાસનાહ નમીયે' મનરંગ

નીલ વરણુ અશ્વસેનનંદ નિરમલ નિસંક

કામત-પુરણુ કલ્પસૌખ પામાસુત સાર

શ્રી ગૌડીપુર સામનામ જપીયે નિરધાર

ત્રિભુવનપત તેવીસમે' એ અમૃતસમય સુવાંણુ

ધ્યાન ધરંતા એહને પરગટહ પરમ કંઠ્યાણુ. ૧

—છતિ પાર્શ્વપ્રભુસ્તુતિ

(૧) લિ. પં. રત્નપ્રમેદમુનિ: શ્રી વીકાનેર મધ્યે સં. ૧૮૫૭ વર્ષે
મિતિ જેઠ વદિ ૬ દિને. પ.સં. ૩-૧૩, પ.ક.૩, પુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૯૨.
૪૨૫/૧૯૭૪.

[જૈહાપ્રોસ્ટા ૫.૨૪૪.]

૧૪૫૭. નયનંદન

(૫૧૫૮) ઇરિયાવહી ભંગા

આદિ - ઇરિયાવહીના મિચ્છા મિ દુક્કડ લાખ ૧૮ સહસ ૨૪ સત ૧૨૦.

જીવરા ભેદ ૫૬૩. તિણરો વિચારો લિખિયછ જઇ...

અંત - ઇરિયાવહીના મિચ્છા મિ દુક્કડ થાઇ સહી ૧૮, ૨૪, ૧૨૦ જાણુવા.

—છતિ ઇરિયાવહીરા ભંગા.

(૧) લિ. પં. નયનંદન મુનિના શ્રી હાલા મધ્યે. પ.સં. ૪-૧૫, પ.ક. ૪, પ્ર. સ્ટે લા. નં. ૧૮૯૨. ૫૧૫/૧૭૮૭.

[જૈહાપ્રોસ્ટા ૫.૧૪૭. એમની લખેલી હસ્તપ્રત સં. ૧૮૫૪ની જૈહા-પ્રોસ્ટામાં નોંધાયેલી છે. તેથી આ ક્રમમાં એમને મૂક્યા છે. સાંપ્રદાયિક વિષયની માહિતી જ હોઈ લહિયા તે જ-કર્તા એમ અર્થઘટન થયું છે.]

૧૪૦૩. સાંવતરામ (ઋષિ) (તારાચંદ-અનોપચંદ-વિનય-ચંદ-વખતાકરચંદશિ.)

[જુઓ આ પૂર્વે ૫.૩૧૮.]

(૪૭૩૨) મદન[સેન]કુમાર ચોપાઈ ૩૧ હાલ ર.સં. ૧૮૬૮ કા.સુ. ૭ વિકાનેરમાં

[જુઓ આ પૂર્વે ૫.૩૧૮.]

આદિ - અથ મદનકુમારકી ચોપઈ લિખ્યન્તે.

દુહા

પ્રથમ નમી ભગવંતને ગણધર ગોતમ સાંમ

ગુરૂચરણ નિતિ સેવતાં વાધે અધિકી માંમં.

૧

કહિસુ પુન્ય કથાવલી સદગુરુને પરસાદ

ભવિક સુજો ચિત લાયને જાંડી મીથ્યાવાદ.

૨

*

મદનસેનકુમાર ભલો પુન્યે લીલાભોગ

કિમ પાંમી લચ્છી તીજી તેહનેા સહુ સંજોગ.

૪

અંત - સ્વામીજી ઋષ મુનીરાજ આચારજ ગુણ ઉજલા, પ્ર.

સવ.....નિત તારાચંદજી નિરમલા.

પ્ર. ૨૫

તત સિખ્ય આજ્ઞાકર શ્રી શ્રી અનોપચંદજી, પ્ર.

તત સિખ્ય પ્રવલ પ્રધાન વિનયચંદ અમંદજી.

પ્ર. ૨૬

તત સિખ્યનેા વહુ રાગ શ્રી વખતાકરચંદજી, પ્ર.

તત સિંધ્ય સાંવતરામ પામે અતી આનંદજી. પ્ર. ૨૭
 સમત અદકારે સે જાણુ અદકારીકે માસમે, પ્ર.
 કાણુ સુદ સુભ તિથ સાતમ વિકાનેરમે. પ્ર. ૨૮
 ગ્રન્થ રચ્યો સુખદાય સદગુરુના પરસાદથી, પ્ર.
 વલભ લગસી એહ જો ગાસે કંઠ રાગથી. પ્ર. ૨૯
 કથા લિખત અનુસાર જિમ દેખ્યો તિમ કલો, પ્ર.
 જો કોઈ દેખો બૂલ પિણ્ડતજન-સરણો લલો. પ્ર. ૩૦
 એ ઇકતીસમી હાલ રુખ સાંવત ભાષે ભાલી, પ્ર.
 પુન્ય સદા સુખદાય પુન્યથી યુગે મન રલી. ૩૧

કલસ

મુનિ મદન ગાયો ચિત ભાયો હિયે હરખ હુલાસીયે
 દુખ દુરે સુખ પુરે મુનિનાંમ પ્રકાસીયે
 જે વત ધારે દોસ ટાલે હિયે આનંદ સાધ્યે
 સાંવત ભાસે સારુ સાખે દુર્ગતિ દુર નસાધ્યે. ૧

—છતિ શ્રી મદનકુમારની ચોપઇ સંપૂર્ણ.

(૧) લિપકૃત સં. ૧૮૪૫ વર્ષે આસોજ વદ ૧. પ.સં. ૩૧-૧૭, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૯૭.૧૫૬/૨૬૩૫.

[જૈહાપ્રોસ્ટા ૫.૫૩૫.]

૧૪૫૮. અજ્ઞાત

(૫૧૫૯) નવપદ પૂજન

પ્રાકૃત તથા ગુજરાતીમાં.

આદિ - અથ નવપદની પૂજન લિખ્યતે. પ્રથમ અરિહંત પદની સ્તુતિ.

ઉપણુ-સનાણુ-મહોમહાણુ સપાડિહોરા સડસદુઆણુ

સદેસણુણુ દિય-સજ્જણુણુ નમો નમો ઓમ સયા જિણુણુ. ૧

અંત - હરખ ધરી અપરહરાવૃંદ આવે સનાત કરીને ઇમ આસા સલાવે

જહા લગે સુર ગિર જણુદીવો હમ તણાં નાય જીવજીવો. ૩

—છતિ નવપદપૂજન સંપૂર્ણ.

(૧) લખીકૃત નેમવીજેજી આનમા અથે શ્રીરસ્તુ કલ્યાણમસ્તુ શ્રી નવાનગર મધે લખીકૃત ગોડીજી સત છે. પ.સં. ૬-૧૫(૧૭), પ્રુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૯૬.૨૬૦/૨૫૫૦.

(૫૧૬૦) શાલિભદ્ર સજ્જાય ૧૧ કડી

આદિ - પુન્ય પ્રસંસીઠ એ દેશી.

મહિમંડલ માંહિ વીચરતાં રેં રાજગૃહિ ઉઘાંત

સાલિભદ્ર સ્યૂં પરિવર્યાં રે સમોસર્યાં જિત મધમાંત રેં. ૧

સાલિભદ્ર ગામઈ કરતાં ઋષિ ગુંજુ ગ્યાંત રે આનંદ યામઈ. આંકણી.

અંત - એહ મુની અણુસણુ આદરી રેં આણુંસરી સૂરપદવાસ

મહાવિદેહમાં સીઝસ્યેં રેં લખમી લીલાવિલાસ રેં. સ. ૧૧

—છતિ શ્રી શાલીભદ્રજીની સઝાય.

(૧) લખીકૃતં દાંતવિજય. પ.સં.૫-૧૩(૧૪), પ.ક.૫, મુ.સ્ટે.લા.

નં.૧૮૯૬.૧૦૨/૨૪૬૩.

[ઝૈહાપ્રોસ્ટા ૫.૧૭૭ તથા ૫૫૯.]

૧૪૫૯. અજ્ઞાત (ગદ્યકૃતિઓ)

(૫૧૬૧) જામૂઅજ્ઞાતયણુ બાલા.

મૂળ પ્રાકૃતમાં પદ્યસુંદરકૃત.

આદિ - તે કાલનેં વિશેં તે સમયને વિશેં રાજગૃહી નગરનેં વિશેં હોત્યા..

અંત - એહવો જામૂઅરિત સાંભલી જે સદહસ્યેં તે પ્રાણી આરાધક જીવ
જાણુવા તે પ્રાણી મોક્ષ બ્રહ્મેં.

(૧) સં.૧૮૦૭ ચિત્ર સુદ ૯ સકલપંડિતશિરોમણી ભટ્ટારક શ્રી
વિજયધનેશ્વરસૂરીતપી તસ સીક્ષણી લક્ષ્મીશ્રી લખીકૃતં શ્રી વિસલપોર
મધ્યે...શ્રી શાંતિનાથપ્રસાદાત્. અંધાગ્ર ૧૫૦૦, પ.સં.૪૨-૭૪૨, મુ.સ્ટે.લા.
નં.૧૮૯૨.૫૦૪/૧૭૭૮.

(૫૧૬૨) ગુણદ્રઢાણાદ્રાર

આદિ - પચીસ દુવાર ૧૪ ગુણદ્રઢાણાં ઉપરેં ચાલસ્યેં તે લિખીઈ જઇ તે
૧૪ ગુણદ્રઢાણા સમવયાંગ સૂત્ર તથા ભગવતી માંહિ કહ્યા જઇ...

અંત - તેથી પહિલા ગુણદ્રઢાણાના ધણી અનંતગુણા નિગોદની અપેક્ષા
સર્વે મિથ્યાદષ્ટિ જીવ જાણુવા ૧૨. છતિ અદ્વપબહુત્વદુવાર ૨૫મે
સંપૂર્ણમ્.

—છતિ શ્રી ગુણદ્રઢાણા ઉપરે ૨૫ દુવાર સંપૂર્ણ.

(૧) સં.૧૮૩૧ વર્ષે સાવણ માસેં સુકલ પખે ૧૪ તિથેં પૂજ્ય
શ્રી ૧૦૮ સામજીજી તત શીષ તારાયંદજી તત શીષ લિખતં ઋષ અનોપ-
ચંદ ગામ બડોદા મધ્યે. અંધાગ્ર ૨૫૦, પ.સં.૫-૨૦(૨૨), મુ.સ્ટે.લા.
નં.૧૮૯૨.૨૫૭/૧૬૮૯.

(૫૧૬૩) શ્રીપાલકથા ટપો

મૂળ પ્રાકૃતમાં રત્નશેખરકૃત સં.૧૪૨૮માં.

આદિ - સ જ્યતિ સિદ્ધસમૂહો यस્ય પદૈર્નવભિરેવ સંપ્રતિ:

ધ્યાત્વા તાનિ ચ તેષાં વક્ષ્યે વ્યાખ્યાં ટ્વાર્થમર્થાં. (૧)

શ્રી અરિહંત પ્રમુખ નવ પદ ધ્યાઈનઈ હૃદયકમલ માંહિ શ્રી સિદ્ધ-
યકમહિમા ઉત્તમ કાંઠક કહિસ્થું. (૧)

અંત - શ્રી વજ્રસેન ગણધારકા પાટનેા ધણી હેમતિલક સૂરીધરના
શિષ્યે રત્નશેખરસૂરીવરે એ કથાનક રચ્યો (૧૩૪૧). તેહને
શિષ્યે હેમચંદ્ર સાણુએ વિક્રમરાજ થકી સ. ૧૪૨૮ વર્ષે રચી
ગુરુલક્ષિ સહિત થકઉ એ કથાનક રચ્યઉ (૧૩૪૨)...(૧૩૪૩)

—છતિ શ્રી શ્રીપાલપૂપાલકથા શ્રી સિદ્ધયકમહાત્મ.

(૧) સિદ્ધયક મહાત્મમ્મ હદમ્મ લિખિતં નેત્રાગ્નિ વારણુ જૈવાત્ક
સુપ્રમિતેડહદે [૧૮૩૨] મધુરામ સપ્તમી તિથૌ છતિ શ્રી શ્રી ૧૦૦૮
શ્રી શ્રી શ્રી પાસચન્દ્રસૂરિગચ્છે લહારકપુરં પદ લહારક શ્રી ૧૦૮ શ્રી
કનકચન્દ્રસૂરિ જિજ્ઞિષ્ય પંડિતપ્રવર પં. શ્રી ૧૦૫ શ્રી...તચન્દ્રેણુ શ્રી સિરિ...
આરી ગ્રામે. ગ્રંથાગ્ર ૩૦૦૦, પ.સં.૫૯-૯+૧, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૪.૪૩૬/
૨૧૨૮. (૨) સં.૧૮૭૨ વર્ષે મતિ મૃગસર માસે સુકલપક્ષઈ ૧૩ તથો
ગુરુવાસરે પં. શ્રી ખીમસુંદરગણિ પં. ખૂસ્યાલસુંદરશિષ્ય હીમતસુંદર
વાચનાર્થ શ્રી વિજુવા નગરે ચતુર્માસો કૃત શ્રી વરકાંણુજી પ્રસાદાત્ત
શ્રી હજુદેવજી નમઉ. ગ્રંથાગ્ર ૩૨૦૦, પ.સં.૨૦૧-૪+૧ કે ૨, પુ.સ્ટે.લા.
નં.૧૮૯૨.૧૨૯/૨૦૧૦.

(૫૧૬૪) ભરનેશ્વર બાહુબલિ વૃત્તિ સ્તમ્ભક

મૂળ સંસ્કૃતમાં શુભશીલકૃત સં.૧૫૦૯.

આદિ - યુગને આદે વ્યવહારસાગર સઘલો જોણે પ્રગટ કીધો તે શ્રી
ઋષભદેવ યોગીન્દ્ર ઘો તુમને અક્ષય સંપદા પ્રતે (૧)...

અંત - સં.૧૫૦૯ વર્ષે અન્થની રચના થઈ વિક્રમાદિત્યરાજ થકી (૬)...(૮)

—છતિ ભરહેસરબાહુબલિ વૃત્તિ સ્તિષ્ઠકા અથે સંપૂર્ણ રાધકાપુરે.

(૧) સં.૧૮૩૩ના વર્ષે ફાળુજી સુદિ ૫ શુક્રવારે રાધનપુર મધ્યે
પં. લાલવિજયગણિ લિખિત શ્રી શાંતિપ્રસાદાત્. ગ્રંથાગ્ર ૨૭૦૦૦,
પ.સં.૪૬૨-૮+૧ કે ૨, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૨૭૮/૧૮૮૦.

(૫૧૬૫) ગૌતમપૃચ્છા બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - તીર્થનાથ શ્રી મહાવીરેને નમસ્કાર કરીનઇ...હઇ જૈતમ તેહવે
સ્વરૂપ સાંભલો સ્યા પદાર્થથી ભલા ભુંડા સુખ દુખ (૧૪)
(+) અથ હવે શ્રી મહાવીરની વાણીના અતિસય ઉપરિ ડોકરીની
કથા લખીઇ છે...

અંત - શ્રી મહાવીરે લાભ જાણી ભવ્યજીવને પ્રતિબોધવાને કારણે કર્મના
વિપાક જાણ્યા જૂજૂઆ ઉત્તર આયાસ દીધા તેહ માહે અડતા-
લીસે બોલ સંજોપે કહિઆ.

—છતિ શ્રી જૈતમપ્રિછાબાલાવિબોધ સંપૂર્ણ.

(૧) સં.૧૮૪૩ના ચૈત્ર ૧૪ વાર રવો લખિત પં. રત્નકુશલજી
શ્રી ખાલીતણા મધ્યે પં. દયાવિમલજીની રચ્છ. અંથાથ ૧૨૦૦, પ.સં.૩૫-
૩+૧૪, પ્ર.સ્ટે. લા. નં.૧૮૮૨.૪૮૫/૧૭૫૬.

(૫૧૬૬) ધર્મપરીક્ષા કથા બાલા.

મૂળ સંસ્કૃત માનવિજયકૃત.

આદિ - પ્રણમીતઇ પ્રણમ્યા દેવતા જઇ ભુવનપતી ભલી ભક્તિભાવે કરી
એવા શ્રી મગસીપુરના કાકુર જઇ પાર્થનાથ પ્રતઇ જગતો
મહિમા જઇ. (૧) સરસ્વતી પ્રતે વલી ગુરુ પ્રતઇ નમીનઇ ભાવે
કરી કહસ્થું એહ કથા પ્રતઇ ફલ ધર્મના ફલની ભવિક જીવનઇ
વંછિત સિદ્ધ કઇ કાજઇ. (૨) યુગમાર્થ.

અંત - પહિલી ગદ્યબંધ હતી એ કથા મેં પદ્યબંધ કાઢી હિત માટઇ.
ભલા જે માનવિજય જઇ નામ જેહનું. તેનઇ શુદ્ધ કરવી ભલા
પંડિતોઇ (૩૬૫) તપગચ્છરૂપ આકાસ...શ્રી વિજયદેવ...શ્રી
વિજયપ્રભ એહવે નામઇ સૂરીના ઈશ્વર સાહિબા (૩૬૬)...શ્રી
જયવિજય નામઇ ભલા સદ્ગુરુ તેહને શિષ્યે કાઢી એ કથા
પોતાનો શિશુ બાલક જે દેવવિજય તેહને અર્થે... (૩૬૭)

—છતિ શ્રી ધર્મપરીક્ષા કથા સંપૂર્ણ.

(૧) સં.૧૮૪૫ ચૈત્ર વદ ૩ દિને લિખત સુમતિવિજય શ્રી
અજિતનાથપ્રસાદાત, અંથાથ ૧૦૦૦, પ.સં.૩૨-૭+૧ કે ૨, પ્ર.સ્ટે.લા.
નં.૧૮૮૬.૨૬૯/૨૫૩૦.

(૫૧૬૭) અષ્ટાક્તિકામહોત્સવ ટોળા

મૂળ સંસ્કૃત.

આદિ - સમરીને શ્રી પાર્શ્વનાથજીને, શ્રી પાર્શ્વનાથજી કિસા એક હાથ ?

સૂચની પરે ભવ્યજીવરૂપ કમલાને જ્ઞાનકા દાતા હઈ...

અંત - વત્સલ કરવો તિથે કરી મુક્તિરૂપ સુખની પરંપરા હાથે આવતા હોઈ.

—છતિ શ્રી અષ્ટાક્ષિકામહોચ્છવ ગ્રંથ ટપો સંપૂર્ણ.

(૧) (મૂળ) સં.૧૮૪૮કા મિતી ચેત્ર સુદિ ૬ શનિવારે શ્રિ. મુનિ જયંતવિજયેન. (ટપાને અંતે) સકલપંડિતમંડલી પંડિત શ્રી ૧૦૮ શ્રી જયવિજયજી તત્તિશય પં. શ્રી ધીરવિજયજી તત્તિશય પં. શ્રી ૧૦૮ શ્રી ધીરવિજયજી તત્તિશય પં. શ્રી ૧૦૮ જયવિજયજી તત્તિશય મુનિ જયંતવિજયેન લિપિકૃત શ્રી હરિદ્રુગ મધ્યે સં.૧૮૪૮કા શાકે ૧૭૧૩ પ્રવર્તમાને મિતી વૈશાખ કૃષ્ણ ૫ શનિવારે ટપો લિખ્યઉ. પ.સં.૩૬— ૭-૧ કે ૨, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૬૨.૨૬૨/૧૬૬૩.

(૫૧૬૮) વ્યાખ્યાનશ્લોક

સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને ગુજરાતી(ગદ્ય)માં.

આદિ - દેવપૂજા^૧ દયા^૨ દાન^૩ તીર્થયાત્રા^૪ જપમ્ સ્તપઃ^૫

શ્રુત^૭ પરાપકારાદ્ય મત્યજન્યફલાબ્ધકં.

૧

અર્થ. અર્થઃ અહંન્ત ભગવન્ત ગુરુ ગીતાર્થ ભવ્યજીવ તેહ પ્રતે એહવઉ હિતોપદેશ ઉપદિસઇ...

અંત - સ જીવતિ ગુણા યસ્ય યસ્ય ધર્મ સ જીવતિ

ગુણધર્મવિહીનસ્ય નિષ્ફલ તસ્ય જીવતં.

૩

ઇમ સર્વ સુખનો કારણ ધર્મ જાણી ધર્મનઇ વિશે ઉદમ કરવો. કરતાં મંગલીકમાલા સંપન્ને. (૧૧)

—છતિ શ્રી વ્યાખ્યાનશ્લોક સંપૂર્ણ.

(૧) સં.૧૮૫૪કા મિતિ કાર્તિક વદિ ૧૧ દિને સોમવાસરે લિખત જતી કૃતેહયંદ શ્રી ઉમજેન મધ્યે શ્રી ઋ. જતી અંદ્રલાણજી વાચનાર્થ.

પ.સં.૧૫-૧૨, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૬૨.૪૦૭/૧૯૪૧.

(૫૧૬૯) સમ્યક્ત્વપરીક્ષા બાલા.

મૂળ સંસ્કૃતમાં વિષુધવિમલકૃત સં.૧૮૧૩માં.

આદિ - પ્રણમ્ય પાર્શ્વનાથેશં ગુરુણાં ચરણાંબુજં

ભવ્યજીવોપકારાય સમ્યક્બોધો વીતન્યતે.

અસ્માર્થઃ લિખ્યતે. પ્રણમ્ય કહેતાં પ્રણામ કરીને...એહી ગ્રન્થનો નામ સમ્યક્ત્વપરીક્ષાનહિ બાલબોધ બાંધવો...

અંત - સ ગ્રન્થ સમાપ્તોડયં ક. એહ પ્રત્યક્ષગતઃ સમ્યક્ત્વપરીક્ષારૂપ ગ્રન્થ સમાપ્ત. ભાનુવિમલસાધ્વર્થ ક. સાધુ ભાનુવિમલ આગ્રહ થકી એ ગ્રન્થ કર્યો. બાલાવબોધો ક...ભવિકણ્ણવસુખકૃત ક...

*

વ્યાખ્યા. ચત્કચિત્ ક. જે કોઇ...તહે વિચારીને સોધબોધ પાંડિત હોએ તેહ મુઝને તેા મીઝા મી દૂઝડ હોબો (૧૪૪).

—ઇતિ શ્રી સમ્યક્ત્વપરીક્ષા નામા ગ્રન્થ સંપૂર્ણ.

(૧) સં.૧૮૬૭ના વર્ષે જ્યેષ્ઠ સુદિ ૮ ગુરહિ વાસરે લિપિકૃત.
પ.સં.૪૦૩-૧૦(૧૩), પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૫૨/૧૯૯૭.

(૫૧૬૯ ખ) સંઘયણી રચણુ ટમેા

મૂળ પ્રાકૃત શ્રીચન્દ્રકૃત.

આદિ - નમસ્કાર કરીયછ છે અરિહંત સિદ્ધાચાર્ય ઉવજ્જાય સવ સાહ પંચ પરમેષ્ઠી પ્રતર્થ થિઈ આસુસ્થિતિ દાર ૧...

અંત - નંદહ તે જ્યવંતઓ પ્રવર્તઓ ગિન વીર તિથં જિવારઘ લગઈ શ્રી મહાવીર દેવનો તીર્થ પ્રવર્તછ છઈ તિહાં લગઈ, એ આસીસ વતનં.

—ઇતિ શ્રી સંઘયણી નામા સૂત્ર રચણુ સંપૂર્ણ સમાપ્તં.

(૧) પાવસ્થાનાંતરે દ્વીયેડખે [૧૮૬૭] મધુ સિતેતરે

જૂજખી હરિદ્વર્ગે પુસ્તિકેડયં વર લિપિઃ ૧

(ટમેા) સકલપંડિતશિરોમણિ વિદ્વજ્જનમૌલિસુકુટ ધૂમણિકાન્તિ શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી સુબુદ્ધિકુશલ જિચ્છિય પંડિત ગુણમંડિત શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી અનોપકુશલ જિચ્છિય સર્વગુણ વિદ્વજ્જનવિચક્ષણપારક સ્વગૃહે દીપકાઘત ભાસતે શિરોમણિ પંડિતચક્રચૂડામણિ શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૮ શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી નવનિદ્ધિકુશલ જિચ્છિય કિંકરેણ ચરણસેવનં આરાધારી વિજયકુશલ ગણિભિઃ લિપિકૃતં શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી ચિન્તામણિજી પસાવઃ...પં. ગાવિન્દવિજયજીની પરતિ સે લિખી હઈ. પ.સં.૭૦-૫+૪, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૮.૭૯૦/૩૦૦૦.

(૫૧૭૦ ક) ભવચૈરાગ્ય શતક બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - વામૈયં પાશ્વનાથં તં પ્રણૌમિ પરમેશ્વરં

ભવવૈરાગ્યશતકે ટપાથર્થો લિખ્યતે મયા. ૧

અસાર જે એ સંસાર તેહમાં સુખ નથી...

અંત - હહેં પામીછ હેં જીવ સાસ્વતું કામ તે મોક્ષસ્થાનકની પ્રાર્થિત
શીઘ્ર થ.છં. ૧૦૯

—છતિ શ્રી ભવવૈરાગ્યશતક ટપાથર્થ સંપૂર્ણ.

(૧) લિખિતં શ્રી સૂરત બંદિરેં સં.૧૮૭૦ વર્ષ પોસે સદ્ ૮
વાર ગુરુ મુનિ જલ્લિવિજય. ગ્રંથાથ ૫૦૦, પ.સં.૧૮-૪+૩, ખુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૮.૭૮૪/૨૯૯૪.

(૫૧૭૦ ખ) જંખૂઅજઝયણુ બાલા.

મૂળ પ્રાકૃતમાં પદ્મચંદ્રકૃત.

આદિ - તે કાલનંદ વીષદ તે સમયને વીષદ રાયગિહ નામ નગરી છદ...

અંત - એહવે જંખૂને ચરિત્ર જે પ્રાણી સાંભલે સરદહધ આરધિસી
ભણસી ગુણસે ધ્યાન કરી તે જીવ સાતા ભવોભવો પામસ્યઠ.

(૧) સં.૧૮૭૨કા મીતી શ્રાવણ વદ ૮ સુભં જૂયાત. લિપીકૃતં
પં. સ્વાધરામેણ... પદનાથર્થ. પ.સં.૮૦-૬+૧થી ૩, ખુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૫.
૨૬૦/૨૨૮૮.

(૫૧૭૧) મૌન ઝંકાદશીકથા બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત-સંસ્કૃતમાં સૌભાગ્યનંદીકૃત સં.૧૫૭૬.

આદિ - દ્વારિકા નગરીઠ નેમિનાથ તીર્થં કર સમવસર્થા. કૃષ્ણ વાંદવાને
ગયા...

અંત - સં.૧૫૭૬... કીધી કથા સૌભાગ્યનંદિસૂરઠં હમીરપૂરે રહ્યા (૧૬૨).

(૧) લિપીકૃતં મથેત હીરાનન્દ શ્રી કૃષ્ણગદ નગરે સં.૧૮૭૪રા
મીતી ચેત્ર સુદિ ૪ શનિવારે. પ.સં.૧૬-૭+૩, ખુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૫.
૩૫૦/૨૩૬૩.

(૫૧૭૨) રોહિણી વ્રતોદ્યાપન

દિગંબર કૃતિ. મૂળ. સંસ્કૃતમાં કેશવસેન અને કૃષ્ણસેન કૃત. [કૃતિ
પૂરી થયા પછી થોડું ગુજરાતી ગદ્ય હોવાનું સમજાય છે.]

અંત - અથ પાઠસૂચનિકા. મહીનાંકા દિન તીસા તથા ગુણતીસા કષ્ઠ
હિસાબ બરસ એકા ૩૫૪ હોયા, તીમહીં મધ્યે સત્તાઈસવઠ

દિન રોહિણી નક્ષત્ર આવે...રોહિણી નામ નક્ષત્રનામાંકિત
વ્રતાધાપન વિધિવિધાન એવં જ્ઞાતવ્યં.

(૧) સં.૧૮૭૭કા પ્રથમ જોડ વદિ ૩ સોમવારે સવાઈ જયનગર
મધ્યે લિખિતં પંડિત બખતરામ. પ.ક.૫૪થી ૬૫ પં.૧૨, યુ.સ્ટે.લા.
નં.૧૮૯૨.૩૮૫/૧૯૧૮. (૨) પ.સં.૨૫-૬, યુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૩૮૪/
૧૯૧૭.

(૫૧૭૩) સંસ્કૃતસનકથા સમુચ્ચય ટપો.

મૂળ સંસ્કૃતમાં સોમકીર્તિકૃત સં.૧૫૩૨.

આદિ - પ્રથમ પંચ પરમેષ્ઠીને નમસ્કાર કરીજઈ. જિન પ્રતહ સિદ્ધ પ્રતહ
નમસ્કાર કરઈ.

અંત - રદત દાંત ઉર બાણુકુતે પ સહિત ચન્દ્રે ૧ ઇમ ૧૫૩૨ વિક્રમનો
હતરો કાલ ગયાં માધના માસની અધારી પડિવારે દિને બુધ-
વારે આજા દિનમે એ ગ્રન્થ પૂરો કર્યો (૬૬૯)...

(૧) સં.૧૮૮૧કા મિતિ માહા સુદ ૧૩ દિને ભૌમવાસરે પ્રથમ
પ્રહરે સંપૂર્ણ. પ.સં.૧૩૩-૭+૨, યુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૫.૪૨૦/૨૪૨૨.

(૫૧૭૪) કાર્તિકપંચમી કથા ટપો.

મૂળ સંસ્કૃતમાં કનકકુશલકૃત સં.૧૬૫૫.

આદિ - શ્રીમંત શોભા લક્ષ્મ્યાદિકે યુક્ત સહિત એહવા શ્રી પાર્શ્વનાથ
ફલવર્ધીપુરને વિષે સ્થિતિ ક. રહ્યા એહવા ફલોધિ પાર્શ્વ
પ્રણમ્ય...

અંત - શ્રી શોભાચુક્ત શ્રી તપગચ્છરપ...શ્રી વિજયસેનસૂરિનો લઘુ શિષ્ય
તેણે એ કથા ૨મી ગ્રન્થાન્તરથી કનકકુશલ નામે શિષ્યે...
સંવત ૧૬૫૫ વર્ષે ડકના વામતો ગતી.

(૧) સં.૧૮૮૩ વર્ષે સૂરત મધ્યે. પ.સં.૧૬-૫ કે ૬+૩, યુ.સ્ટે.લા.
નં.૧૮૯૨.૪૬૨/૧૭૩૬.

(૫૧૭૫) કાર્તિકપંચમી કથા ટપો.

મૂળ સંસ્કૃતમાં કનકકુશલકૃત સં.૧૬૫૫.

આદિ - શ્રીમંત પાર્શ્વ જિનેશ્વરને ફલવર્ધિ નગરે રહ્યા...

અંત - વિજયસુહરગણિની પ્રાર્થનાઈ કથા કીધી પ્રથમ બિંબૂ પરતનું
લિખ્યું તેણે જ એહવા નગરને વિષે (૧૫૨) હતિ...

(૧) (મૂળ) સં.૧૮૮૬ના વર્ષે શાકે ૧૭૫૨ પ્રવત્તમાન્યે કારતક

૧૬ ૯ ગુરૌ લખતં મહત્પૂજ્ય ઋષિ શ્રી લક્ષ્મીચન્દ્રજી તત્તિશય પૂજ્યશ્રી
 ઋષિશ્રી ૫ રામચંદ્રજી તદ્વિનયેન ઋષિ હીરાચંદ વાચનાથેં શ્રી નવ્ય-
 દ્રંગ મધ્ય લિખ્યે છે. (ટખો) સં.૧૮૮૬...લિખતં શ્રી લોકાગચે શ્રી
 પૂજ્યાચાર્ય શ્રી ૧૦૮ શ્રી...શ્રી ૬ શ્રી વાલ્લભચન્દ્રજી તત્તિશય મહત્પૂ-
 જ્યોત્તમ પૂજ્યજી ઋષિ ૧૦૫ લક્ષ્મીચન્દ્રજી...રામચન્દ્ર...લાલચન્દ્ર...તત્
 અંતેવાસી હીરાચંદ લિપિકૃતાની શ્રી નવાનગર મધ્યે લિપિ છે શ્રી
 મહાવીરપ્રસાદાત્. પ.સં.૧૩-૬+૨, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૭.૨૧૫/૨૬૮૬.
 (૫૧૭૬) ગિંબપ્રવેશવિધિ

ગુજરાતી અને સંસ્કૃત.

આદિ - અથ ગિંબપ્રવેશવિધિ લિખ્યતે. પેહલાં મહત્ લલુ લગત દિન
 શુધિ ચન્દ્રનો અલ જોઇયે. નૌદા તિથી લીજે ૧ ૧૬ ૧૧ જયા
 તિથી ૩૧૮ ૧૩ પૂણી તિથી ૫ ૧૦ ૧૫ એ તિથી લીજે. વાર
 ગુરુ શુક ચન્દ્ર લિજે. નક્ષત્ર મધ્યા રેવંતિ હસેત તથા પુરુષ
 શ્રવણ ધનેષ્ટા અનુરાધા લીજે...

અંત - ઋ પાતાલનિવાસાય નાગાય પદમ્ અવહતાય સામુદાય સાવાહ-
 નાય સપરીજનાય ઇહ મહેં સ્નાત્ર આગ. ૧૦. ઇતી શ્રી દસદિ-
 ગક્ષ અવાહન સંપૂર્ણ.

—ઇતિ શ્રી ગિંબપ્રવેશવિધિ સંપૂર્ણ.

(૧) સં.૧૯૦૦ ફાગુણ સ.૧૩, પ.સં.૫-૧૦, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૭.
 ૧૫૧/૨૬૩૧.

[જૈહાપ્રોસ્ટા ૫.૧૫૭, ૨૦૧-૦૨, ૨૦૪, ૨૦૭-૦૮, ૨૧૩-૧૪,
 ૩૧૪-૧૫, ૩૪૪, ૩૭૫-૭૬, ૩૮૭, ૪૫૪, ૪૬૨-૬૪, ૪૬૭-૬૮,
 ૫૧૩, ૫૧૪, ૫૬૧, ૫૮૬-૮૭. ક્રમાંક ૫૧૬૩ના 'શ્રીપાલકથા ટખો'ના
 અંતભાગમાં ગરગડ જણાય છે. વસ્તુતઃ સં.૧૪૨૮માં રતનશેખરે રચેલી
 કૃતિની હસ્તપ્રત હેમચંદ્રે લખી છે. ક્રમાંક ૫૧૬૭ના 'અષ્ટાદિકા મહોત્સવ
 ટખો'ની મૂળ કૃતિની લલિયા જૈહાપ્રોસ્ટામાં જયંતવિજય દર્શાવાયેલા,
 પરંતુ અંતની નામસૂચિમાં એ પૃષ્ઠ પર એ નામ દર્શાવાયું નથી તેથી
 જયંતવિજયને સ્થાને થયેલો છાપદોષ ગણી અહીં જયંતવિજય નામ જ
 દર્શાવ્યું છે. ટખાના લલિયા જયંતવિજય જ છે ક્રમાંક ૫૧૬૯ ખ 'સંઘયાણી-
 રચણ ટખો'ના લે.સં.નું અર્થઘટન અહીં ૫૧૫સ્થાનક = ૧૮, અંતર = ૬,
 હીપ = ૭ (કે ૮) એમ કરવામાં આવ્યું છે.]

૧૪૬૦. અજ્ઞાત (ગદ્યકૃતિઓ)

(૫૧૭૭) કલ્પસૂત્ર ટપાચી

આદિ - છઠ્ઠાં યોગ્ય ક્ષેત્રે ચોમાસું રહ્યા સાધુ મંગલ નિમિત્તે પળૂસણ પર્વ આવ્યે હું તે પાંચ દિવસ લગે કલ્પસૂત્ર વાંચે તિહાં કલ્પ કહિતાં સાધુનો આચાર તે દશમેદિ તે કિંમ અગ્યેમુક્ક. ૧. દેશીય. ૨. સંજ્ઞાતર. ૩...પળૂસણ. ૧૦...

*

નમસ્કારહું ૧૨ ગુણે સહિત શ્રી અરિહંત પ્રતર્થ નમસ્કારહું ૮ ગુણે સહિત શ્રી સિદ્ધનંદ

અંત - ઇતિ શ્રી પદ્મપુણ્યકલ્પ નામે દશાશ્રુતસ્કંધનું આઠમું અધ્યયન પૂરું થયું. શ્રી ભદ્રબાહુ સ્વામીઈ નવમું પ્રત્યાખ્યાન પ્રવાદ પૂર્વે તેહનું આઠમું અધ્યયન કલ્પસૂત્રના મેં તિહાંથી ઉદ્ધાર કયું. કલ્યાણમસ્તુ ઓલી ૩. જલ થકે રક્ષા કરીઈ તૈલ થકે જલ્લવીઈ શિથિલ ન બાધીઈ જેહના તેહના હાથમાં ના દીઈં હમ પુસ્તિકા સચવાઈ.

(૧) ઇતિ શ્રી કલ્પસૂત્ર ટપાચી લિખિતો રંગહંસમુનિના સ્તંભ-તીર્થબંદિરે સ્થિતેન. સંવત ૧૮૦૩ના વર્ષે શાકે ૧૬૬૮ પ્ર. ફાગુણ માસે શુક્લ પક્ષે ત્રયોદશ્યાં ગુરો વાસરે વિજયમુહૂર્તે લિખિતં. પ.ક.૨થી ૧૮૧, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૨૬૪૬બી.

(૫૧૭૮) કલ્પાન્તર્વાચ્ય વ્યાખ્યાન

આદિ - પ્રથમ કલ્પવાચનાનો વિધિ લિખીછ છઠ. (પછી એ પ્રાકૃત ગાથા) ઇતિ કલ્પવાચનાવિધિ. એ શ્રી કલ્પસૂત્રે ત્રિલિ અધિકાર કહિયા તે ગાથા...

અંત - કલ્પ કહિતાં આચાર કહીઈ છે.

(૧) ઉપરની પ્રત, પ.ક.૧, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૨૬૪૬એ.

(૫૧૭૯) ગુર્વાવલી

છેલ્લા ઉલ્લેખાયેલા વિજયધર્મ પાટે આવ્યા સં.૧૮૦૬. સ્વ. સં.૧૮૪૧.

આદિ - અથઃ શ્રી ગુરપરંપરા પદાવલી લખીઈ છે. (પ્રાકૃત ગાથા) અર્થઃ.

એ શ્રી પળૂસણકલ્પ ગુરપરંપરાઈ આવ્યો થકો આજ વંચાઈ છે. સાંભલીઈ છેઈ. તે માટે શ્રીમંત સૂત્રનું હેતુ તે કારણથી ગુર-

પરંપરા કહીસ્થે.

અંત - શ્રી વીજયદેવસૂરી પદે એકસાતિણુ ૬૧ શ્રી વીજયમલસૂરી સચતે સીલવંત ભાગ્યવંત સોભાગી થયા. અનેક જિનબિંબ પ્રતિષ્ઠાઓજવ કીધા. શ્રી કછદસેં સા સવગણુ ભાળે ભાણી કુક્ષી જન્મઃ. સંવત ૧૬૭૭ સોલસત્યોતરે જન્મ. સંવત ૧૬૮૬ સોલછયાસીએ દીક્ષા. સંવત ૧૭૦૬ સતર નવડોત્તરે સુરિપદ ગંધારિમાં. સંવત ૧૭૫૦ સતરપંચાસિ ઉના નગર મધ્યે સ્વર્ગે પોહોતા. શ્રી વીજયમલસૂરી પદે બાસઠમા ૬૨ વીજયરત્નસૂરી. મહાવીઘાપાત સૌભાગ્યશાલી સંવત ૧૭૩૨ સતરબત્રીસે નાગોરમાં સૂરીપદ. અનેક ભવ્યજીવને પ્રતિબોધ દેતા. તેહની પાટે ત્રેસઠમા શ્રી વીજયકામાસૂરી ૬૩. તેહની પાટે ચોસઠમા શ્રી વીજયદયાસૂરી થયા ૬૪. તેહની પાટિ પાંસઠમાં શ્રી વીજયધર્મસૂરી ૬૫ થયા.

—છતિ ગુર્વાવલી સંપૂર્ણ.

(૧) પ.સં.૧૫, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. છુહલર-૨૮૮.

(૫૧૮૦) ઉત્તરાધ્યયન ટપાથ

આદિ - સંયોગ કહેતાં સયાગ વાહરમતાપિતા. પરીસાહાદિસહ બાવ તેજુછ લવજૈકર કૃવ્ય ભાવ વિહમકર ઘર રહિત...

*

વાંછારહિત છક લોક વિષમ. પરલોક વિષે નિ(શ્રિ)ત રાહત. વસાંલે કરે તાજપું ચંદનછં કરે લેધું ગિઉ ઉપરિ સરિણુ ભાવ. જમ્યે અણુજમ્યે સરિણો ભાવ. ૮૪

અંત - ચ્યારિ મહાવ્રતરૂપ. જે ધર્મ. જેડવો પંચ મહાવ્રતરૂપ. એ ઉપદેસ્યો વર્ધમાનછ. તેહને ધર્મ પાર્શ્વ મહામુનિને ઉપદેસહ કહિઉ. ૮૨

(૧) સંવત ૧૮૧૬ વર્ષમીતિ ભગવદ્દસમિ. પ.સં.૧૧૩, ટપાથ પ.ક.૫૬ સુધી, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૧૦૧૫.

(૫૧૮૧) કલ્પસૂત્ર બાલા.

આદિ - ભગવંત શ્રી મહાવીર તિત્ત ગ્યાંન હુંતી મતિ શ્રુતિ અવધિ ધમ જાણુછ. જે ચરીસિ પણિ ચવવા વેલા ન જાણુછ ચવ્યા પીને જાણુ જ ચવ્યા. જિહું રાત્રિછં શ્રમણુ ભગવંત શ્રી મહાવીર દેવાનંદા નામછ બ્રાહ્મણી જલધર જેહનૌ ગોત્ર તેહની કુખે

ગર્ભપણું અવતર્યો તિહૈ રાત્રિમઠ વિષે દેવાનંદા બ્રાહ્મણી
સિન્ધ્યાને વિષે અતિહિ મૂતા નહીં અતિ ભગ્નતા નહીં. ૨.

અંત - અસ્તિ લોકનમ વિષમ જાણુવઉ દસ અઠેર જૂત વસ્તુ હોઈ
અવંતાં ઉસરપણીકાલ અવસર્પણી કાલ.

(૧) સંવત્ ૧૮૨૨ મિતા જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૦ ભૌમવાસરે ફરીદગઢ
મધ્યે. પ.સં.૨૦૦, ટપાઈ પ.ક.૯-૨૨, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.
સં-૩૩૪૮.

(૫૧૮૨) કલ્પસૂત્ર ટીકા

આદિ - ...પુરોહિતર માહા વિમાણુઉ. વિસ સાગરોપમનો આડખો અર્થ
કહો છે. તદાકાલેં યોથા આરા માહિ ભગવંત માહાવીર ઉપના.
ઉનાલાકેં યોથા મહીના આઠમેં ૮ પખવાડેં. અસાઠ મહીના
ઉજાલેં પખ. અસાઠ સુદિ છઠિ દુકેં દિનમાણુ વિજય પુરોહિતર
દેવલોકથી ચલ્યા. પુરોહિતર પુંડરીક નામેં વિમાન થકી વીસ સાગરનો
આઉખો પુરો ભોગવી કરી ચલ્યા.

*

હિવેં ગર્ભવિચાર કહેં. ગરભવંતી અસી આંખ્ય કાજલ ન ધાલેં.
રોય નહી. સનાત ન કરે. ડીલે તેલ ન ચોપડે. ડીલ ન મસલે.
નખ ન ઉતારેં. દોડેં નહીં. ઘણો ન ખોલેં. ઘણો ગીતગ્યાન
ન સાંભલે. ઘણો હીડેં નહી. એ વાત સાસ્ત્ર માહિ કહી.

અંત - શ્રી નેમનાથ. વર્ષાકાલ તણેં યોથ માસ. સાતમેં પખવાડે. કાતી
મહીનેં. અધારેં પખ. બારસ તણે દીહાડેં. અપરાજિત વિમાન.
તિહાં બતીસ સાગરનો આઉખો ભોગવી ચલતા હવા ધકી જાણુ-
દીપેં. વોહી ભરતખેત્ર સારીપુર નગરે સમુદ્રવિષે રાજ ભાજ્યા
સેવાદેવી. આધી રાતેં તણેં સમેં વિસાખા નક્ષત્ર ચંદ્રમા તણેં
સંજેએ ગર્ભપણું અવતર્યા. ચવદે મૂપના દીડા.

*

જદી વાડામેં જીવ કરલતા દેખી પૂછ્યો એ જીવ કિમ પકડી
રાખ્યા છે. તિવારેં સારથી કહ્યો તુમહારે પરણ્યા પાછેં ગેરણુ
કરવા સારુ રાખ્યા છે. નેમજી કહ્યો ફંદ કાટી રથ પાછો ફેરવો.
નકવ દલગીર થયા.

*

શ્રી કલ્પસૂત્રની વાંચના હૂઠ. શ્રી કલ્પસૂત્ર લખાણું. ઇતી શ્રી નેમ-
નાથ વાંચના સંપૂર્ણ. ત્રણ રતનચંદ્ર લખીકતં.

(૧) નગર છગડા મધ્યે...લિખતં રિષણ શ્રી...અતુલજી ભાઈ
શુભાચ્યંદણ શ્રી લિખતં રતનચંદ્ર લખીકતં. સતી આસોજ વદિ ૧૧
શુક સંવત ૧૮૨૧ ઈકવીસકા સાલકી. કલ્પસૂત્રકા ટીકા લિખો સહર છવડા-
મેં શ્રી શ્રી ત્રણ અતુલજીના ગેલા રતનચંદ્ર. પં.સં.૫૩-૧૦થી ૧૫,
ઈડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૮૦.

(૫૧૮૩) સમ્યક્ત્વકૌમુદી કથાનક ખાલા.

ભાષા હિંદીમિશ્ર.

આદિ - (આરંભમાં સંસ્કૃતમાં પાદ્મનાથ સ્તુતિ, પછી) શ્રી વર્ધમાન ચતુ-
ર્વિંશતિ તીર્થકરને નમસ્કાર કરીને. કિસા છે વર્ધમાન. જગત
કહીયે તીન ત્રિભુવનકા સ્વામી જી. હુ કૌમુદી સમ્યક્ત્વ કથા કહુ
છુ કિસ વાસ્તે. જે સમ્યક્ત્વધારી આવક છે તિઉકુ દલકરણકે
વાસ્તે. ૧. ઇસ. જાંબૂદીપે ભરતક્ષેત્ર વિષય મગધ દેશાં રાજ-
ગૃહી નગરી છે. તિસ નગરીયે નિરંતર મહામહોજવ હોઇ. પ્રભૂત
ધણા વર પ્રધાન ભગવંતકા દેહરા હુઇ.

અંત - જ્ઞાને કરી મોક્ષ પામેં ઔર મગલી વાતમેં બંધ કમ્મને છે
સહી. ૧.

(૧) ઇતિ શ્રી કૌમુદી કથાનક સંપૂર્ણ...સંવત ૧૮૨૮ વર્ષે માસ
આસાદ શુદ્ધ ૫ સોમવાસરે લખીકતં. સુશ્રાવક પુન્યપ્રભાવક દેવગુરુભક્તિ-
કારક સાહ શ્રી શ્રી શ્રી દયાચંદ્ર તસ્ય ભાર્યા જસોબીબી લખાપીતં
ધર્માર્થિનઃ સાધવીજી રાયકુચર વાચનાર્થ. વાચ્યમાન ચીરં જ્યાતુ. અંગ-
દેશ મધ્યે મકસુદાબાદ મધ્યે મહાજન દેલિ મધ્યે લખીતં આણુંદરામેન.
શુભં ભવતુ...સુનીશ્રી અતુરસાગરજી ઉપદેશાત્. પં.સં.૧૪૧, ઈડિયા ઓફિસ
લાયબ્રેરી નં.સં-૧૫૬૫.

[કંટલોગચુરા પૃ.૨૩, ૨૬-૩૧, ૭૬ તથા ૧૫૩-૫૪. ત્યાં કૃતિક્રમાંક
૫૧૮૨ 'કલ્પસૂત્ર ટીકા'ના લાંબવા તરીકે રતનચંદ્ર તેમ શુભાચ્યંદણનો
પણ ઉલ્લેખ થયેલો પરંતુ મુદ્રિકામાં શુભાચ્યંદણનું નામ રતનચંદ્રના
ચુરુ ચતુર્ણજીના ભાઈ તરીકે જ આવેલું જણાય છે.]

વિક્રમ વીસમી સદી

૧૪૬૧. અજ્ઞાત (ગદ્યકૃતિઓ)

(૫૧૮૪) આયત્તવાધિકાર ટપાચ

આદિ - વિશ્વકર્મા કહ્યું છું ઇદાની ક. પ્રથમ કહીસ વિશ્વકર્મા કહીસ નામમાત્ર સૂત્રે જે ગ્રંથ માંહિ ધર કખાની વીધી અનુક્રમે કહીસ સુભ માસકલ પક્ષ શ્રી સૂર્ય ઉત્તરાયણે ધર કરવાનો મુહૂર્ત ૧.

અંત - નક્ષત્ર વૈર જોવું જોની વૈર જોવડ સ્થીતી જોવી નાશ જોઇઇ ગ્રહ જોઇઇ ઇમ એકવીસ અંગ ધરનાં જોઇઇ. બુધી ભાંજુ પડીત કહ્યું જોઇઇ. ૮૨ ઇતિ વિશ્વકર્માવતારે આયત્તવાધિકારે હીપાર્જુ વસ્થતારે પ્રથમે અધ્યાય સંપૂર્ણ.

(૧) (મૂળ) સંવત ૧૯૧૬ મીતિ જેઠ વદી ૩ વાર બુધે સાધુ સુખરામેણ લીખતામ. એ ગ્રંથ શ્રી રણછોડજી સાગર પકિતા પોવાનુ છે. (ટપો) સમંત ૧૯૧૬ના જ્યેષ્ઠ વદ ચોથ વાર ગરુડો અર્થ લખ્યો છે શ્રી સુરત મધ્યે ગોપીપરા સ્ત્રીધાસાવાડ જગુમલની પોલ મધે લખ્યો છે. પ.સં. ૮, ઇડિયા ઓરિસ લાયબ્રેરી નં. બુહલર-૨૭૫.

(૫૧૮૫) ઉત્તરાધ્યયન ખાલા.

આદિ - સિદ્ધ મહાત્માનંદ વિનયમાર્ગ પ્રકટ કરિસુ. આંતુપૂર્વી અનુક્રમિત મહાનંદ કહિતાં સાંભલુ...સંયોગ કહીઇ સંસાર તણાં સંબંધનુ મુંકાણું છિઇ...ધર રહિત છીઇ. ૧.

*

ઇહ લોકની વાંછા રહિત. પરલોકની વાંછા રહિત. વાસી ચંદન કલ્પ: વાંશલઇ કોઇ છેદઇ. અનંદ ચંદનિ કોઇ અચ્ચંઇ. એ બિહૂનઇ વિષઇ સમભાવ. અશને અનશને સમ. આહાર લાધઇ અણુલાધઇ સમભાવ. છ.

અંત - જે દેવતાનંદ આયુ સ્થિતિ તે દેવનંદ. ઉત્કૃષ્ટીનંદ જઘન્ય કાય સ્થિતિ હૂઇ. છ:...૪૫. દેવતાનંદ સ્વકાય જાંડિઇ હૂંતઇ અણુત-કાલ આંતરે અનંદ દેવ ચ્યત્રીનંદ નરતિયંચ માંહિ. ગર્ભજન્માદિ ભોગવી દેવાયુ બાંધીઉ અંતર્મહૂર્ત માંહિ વદી દેવ થાઇ. એ જઘન્ય ઇમ આંતરે છ:...૪૬...અણુતરપિમાણુવાસી દેવનંદ સંખ્યા તાં સાગરોપમ આંતરે...

(૧) શ્રી લેખક કાલિકાપ્રસાદ સંવત ૧૯૩૭ શ્રાવણ કૃષ્ણ અમાસ્યા ૩૦ વાર શુક્ર સમાપ્ત. પ.સં.૨૮૩, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૩૧૬૫.

[કંટલોગયુરા પૃ.૨૨-૨૩ તથા ૩૨.]

૧૪૬૨. અજ્ઞાત (ગદ્યકૃતિઓ)

(૫૧૮૬) શ્રીપાલકથા ટપો

મૂળ રત્નશેખરકૃત પ્રાકૃતમાં સં. ૧૪૨૮.

આદિ - પંડિતશ્રી યુક્તિસાગરગણિયુરુક્યો નમઃ. અરિહંતાદિકે નવ પદ. અરિહંત સિદ્ધ આચાર્ય ઉપાધ્યાય સાધુ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપ એવં નવ પદ જાણવાં ધ્યાઈએ.

અંત - શ્રી વજ્રસેન ગણધરકા પાટકા સ્વામી શ્રી હેમતિલકસૂરિકા શિષ્ય રત્નશેખરસૂરિયા કૃપી...

—છતિ શ્રી શ્રીપાલ રાજગી કથા સિદ્ધચક્રી મહિમાયુક્ત સંપૂર્ણ.

(૧) સં. ૧૯૦૬ શાકે ૧૭૭૦ પ્રવર્તમાને માસોત્તમ માસે વૈસાખ માસ શુભ શુકલ પક્ષે તિથી ૩ અમ્બતી ૩ લીખત વ્યાસ વીરહીય સવાઈજપુર મધ્યે. પ.સં. ૮૯-૯૫ થી ૩. પ્રુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૮૫. ૪૧૧/૨૪૧૪.

(૫૧૮૭) અઘાતિકા મહોત્સવ ટપો

આદિ - શ્રી પાર્શ્વનાથ જિનેશ્વર સમરીનઈ નમસ્કાર કરીજઈ. કિસાક છઈ? સૂર્યની પરે ભવ્યજીવરૂપ દમલનઈ જ્ઞાનના દાતાર છઈ...

અંત - તિમ હંઆ લક્ષ્મીકા ભોગણુહાર આનંદરા કરણુહાર ધર્મ. ઇમ કલ્પ ધર્મેસરસૂરિ આચાર્ય શ્રી ઋષભના વંશવણુન તિ કઉ પથુષણુમે ભલી ભાવતા સું વિકથા વર્જિને કલ્પસૂત્ર એકાગ્રચિતે સુણજ્યઉ પ્રભુની ભક્તિ કીજ્યઉ પ્રભાવ નાટિકા ચેત્ર નડ કીજ્યઉ જ્યું મુક્તિના સુખ પામસ્યઉ ભવ્યજીવઉ.

(૧) સં. ૧૯૧૬ શાકે ૧૭૮૨ મતિ મિગસર માસે શુકલ પક્ષે ૧૩ ગુરુવારે માડવાડ જિલ્લે ખાલીમાં દેહેલાશઇ ચત્ર ખાલકિસન કલા સીવ-દાંત લિખ્યતે પઠનાર્ય. પ.સં. ૫૪-૫૫, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૮૪. ૫૦૮/૨૧૮૭.

(૫૧૮૮) પંચનમસ્કાર ટપો

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - અરિહંતને માહરો નમસ્કાર થાયો. ચાર ગણધાર કહેજ છઈ....

પહિલો મંત્રલી કહ્યું.

(૧) સં.૧૯૩૬ કઇ પ્રવૃત્તો માસોત્તમ માસે શ્રાવણ કૃષ્ણપક્ષે અષ્ટમ્યાં શુક્રવાસરે લિખતમ્ મુથરા નગર્યાં શ્રી સપ્તસ્મરણુસૂત્રં સંપૂર્ણં. પ.સં.૩૧-૫૫૧ કે ૨, તેમાં પ.ક.૧, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૨૩૯/૧૬૬૯.

(૫૧૮૯) ઉપસંગહરતથય ટળો.

મૂળ પ્રાકૃત ભદ્રઆહુકૃત.

આદિ - ઉપસંગગ્નેા હરનાર પાશ્વે યક્ષ જઇ જેહનો અથવા પ્રગમ આશા જઇ...

અંત - દિઓ બોધગ્રીજ પ્રતઇ લવલવનઇ વિષઇ હે પાશ્વે. ૫

(૧) ઉપયુક્ત પ્રત, પ.ક.૧થી ૨.

(૫૧૯૦) સંતિકરતથય ટળો.

મૂળ પ્રાકૃત મુનિસુંદરકૃત.

આદિ - જગ માંહિ શાંતિનો કરણહાર જે શાંતિનાથ ભગવંત...

અંત - સુખ પરમ તેહ પ્રતિ પાંમઇ સદા નિરંતરપણઇ. ૧૩

—ઇતિ શાંતિનાથનું સ્તવન સંપૂર્ણ થઇ.

(૧) કૃતિકમાંક ૫૧૮૮ની પ્રત, પ.ક.૨થી ૪.

(૫૧૯૧) ભયહરતથય બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત માતલુંગકૃત.

આદિ - તમતા જે દેવતા તેહના જે મુકુટ...

અંત - કમઠાસુરના ઉપસર્ગનઇ વિષઇ ધ્યાન થકી જે ચલિઉ તહિ...

એહવો જયવંતો પ્રવર્તો સદીવ. ૨૨...૨૩. શ્રી પાશ્વનાથનું સ્મરણ જે પુરુષ કરઇ સંતોષવંત હુઇ હૃદયઇ કરી એક સો અને (આઠ) ૧૦૮ ભય તેનો નિવારક તે પુરુષ નાશઇ દૂર થકી. ૨૪.

—ઇતિ નમિજીણસ્તોત્ર સંપૂર્ણ.

(૧) કૃતિકમાંક ૫૧૮૮ની પ્રત, પ.ક.૪થી ૭.

(૫૧૯૨) અગ્નિયક્ષાંતિતથય બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત નંદિષેણકૃત.

આદિ - અગ્નિનાથ જિત્યા જઇ સર્વ ભય જિજ્ઞાસ...

અંત - જે વાંજ્યો ઉત્કૃષ્ટાઃ પદ પ્રતિ મોક્ષ પ્રતિ...તીર્થ કરના વચનનઇ વિષઇ આદર પ્રતિ કરઉ.

—છતિ શ્રી અજિતશાંતિસ્તવન સંપૂર્ણ. પંચમ સ્મરણુ.

(૧) કૃતિકમાંક ૫૧૮૮ની પ્રત, પ.ક.૭૬થી ૧૬.

(૫૧૮૩) ભક્તામરસ્તોત્ર ટળે!

મૂળ સંસ્કૃત માનતુંગકૃત.

આદિ - ભક્તસેવાતત્પર અમર દેવતા તેહના પ્રણુત નમ્યા મૌલિ મુગટ....

અંત - જે જિતેન્દ્ર તાહરા સ્તવનરૂપ જે ફૂલમાલ તે ભક્તિ કરી...તે
પુરુષ પ્રતિં લક્ષ્મી મુંકી નહિ સદૈવ સેવાઈ અનઈ માંનતુંગસૂરી
કરણુહાર. ૪૪

—છતિ ભક્તામર ટળાર્થ સંપૂર્ણ.

(૧) કૃતિકમાંક ૫૧૮૮ની પ્રત, પ.ક.૧૬થી ૨૪.

(૫૧૮૪) બૃહદ્શાંતિ ટળે!

મૂળ સંસ્કૃત.

આદિ - ભો ભવ્ય જીવે સાંભલકિ વચન પ્રારંભો સધલો એ...

અંત - સર્વ મંગલ તેહની મંગલીક માજ સર્વ કલ્યાણુની કર્તા પ્રધાન.
સર્વ ધર્મ માંહી ઉત્કૃષ્ટ જિતનો જયવંતો પ્રવર્તો શાસન.

—છતિ શ્રી બૃહદ્શાંતિ સંપૂર્ણ.

(૧) કૃતિકમાંક ૫૧૮૮ની પ્રત, પ.ક.૨૪થી ૨૯.

(૫૧૮૫) લઘુશાંતિ સ્તવન ટળે!

આદિ - શાંતિનો કરનાર અમે શાંતિનું ધર માંદિર તથા ઉપસમાય.
અસિવ ઉપદ્રવ છઈ...

અંત - જે માંનવી એ સ્તોત્ર...ભણુછ...તે શ્રી સાતમું પદ સ્થાનક અનઈ
એ સ્તોત્રનો કર્તા પિણુ શાંતિનાથના પદ પ્રતે પામે. ૧૭...
૧૮...જિતધર્મ જયવંતો પ્રવર્તો સાસતો. ૧૯

—છતિ શ્રી લઘુશાંતિ સ્તવન સંપૂર્ણ.

(૧) કૃતિકમાંક ૫૧૮૮ની પ્રત, પ.ક.૨૯થી ૩૧.

(૫૧૮૬) રૂપસેનરાજ કથા ટળે!

મૂળ સંસ્કૃત જિતસૂરિકૃત.

આદિ - સકલપંડિતશિરોમણિ પંડિત શ્રી ૧૦૮ સુંદરવિજય શુરુબ્યો
નમઃ. શરીર નિરોગ પાસઈ સો પુણ્ય સું.૧ ભાગ કો ઉદય પામે
સો પુન્ય સું.૨...

અંત - વિસાહરાજસૂરિ નામા આચાર્ય તેહના શિષ્ય સુધાભૂષણુ

નામે' ભલા શુરુ તેહતા શિષ્ય જિનસૂર નામે' પુર્યફલનઘ કાજઘ
કોધી રૂપસેન મુનીની કથા. ૨૧...

(૧) સં.૧૯૪૨રા વષે માતિ દુતિયે જેઠ વદ ૧ વાર સુકર. (ટબો :
જેઠ સુદ ૧ વાર સુકરવાર) લિખ્યતે...નગર મધ્યે. પ.સં.૩૬-૮+૧થી ૩,
પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૭.૧૬૪/૨૬૪૩.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૧૯૧-૯૨, ૧૯૯-૨૦૦, ૨૦૪-૦૫, ૨૪૫, ૨૫૬,
૨૬૩, ૨૭૯, ૨૮૩-૮૪, ૫૪૮ તથા ૫૬૨.]

૧૪૬૩. અજ્ઞાત (સાલ વગરની ગદ્યકૃતિઓ)

(૫૧૯૭) આચારંગ સૂત્ર ટપ્પાથ

આદિ - શ્રી જિનવરેન્દ્રની વં. ભક્તી ભક્તિભાવ વાંદીનઈ. શ્રી જિનકેહવા
છિ. સાર પ્રધાન જે સુરદેવ તેહનો સાક્ષિ જે વૃક્ષ એતલિ કલ્પ-
દુમ તે સમાન વંછતફલદાયક છિ. વક્ષી સૂ. સૂરકિવઘ અર્થિત
છિ તથા સુપ્રધાન અવિ.

અંત - એ સ્વભાવ તેમ વનરુપતી પશ્ચિ એવિ પરીણામ સ્વભાવ બળુવઉ.
એ વનરુપતીને વિષે સત્ત્વ આરંભ કરતા પૂરખનિ આરંભ અણુ-
બળયા હોઇ. એ વનરુપતિ વિષે અ. આરંભ અણુકરતા સાધૂનિ
એહવા આરંભજ પ્રજાઇ બળયા હોઇ. તે વનરુપતી આરંભ
બંણીને પંડિત સાધુ ન કરે. પોતે વનરુપતીનો સત્ત્વ સમારંભ
આરંભ ન કરે. પોતે એ અર્થને કરાવિ અનેરા પાહિ સત્ત્વ
સમારંભ ન બળિને. અનેરા વનરુપતિસ આરંભ કરનારને ભલો.

(૧) પ.સં.૭-૭+૧૫થી ૧૮, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-
૩૩૦૧એ.

(૫૧૯૮) ઉત્તરાધ્યયન ટપ્પાથ

આદિ - ઉત્તરાધ્યયનો અર્થ ઉત્તરપ્રધાન અધ્યયન છે જેહને વિષે તે માટે
ઉત્તર અધ્યયન કહીઇ જઇ. ધર્મનૂ મૂલ વિનય તે માટે પ્રથમ
વિનય અધ્યયન કહઇ જઇ. સ. બાહ્ય અભ્યંતર સંજોગથી. બાહ્ય
તે માતાપિતા પ્રમુખ. અભ્યંતર તે મિથ્યાત્વવિષયાદિક. સં.
સંજોગથી વિ. વિદ્યેષે ૧૫. પ્રકરે સુ. સુકાણુ જઇ. અ. નથી
અગાર જેહને વિષે તે અણુગાર. ભિ. નિરવઘ ભિક્ષાઇ પ્રવર્તવાનો
સ્વભાવ છે જેહને તે ભિક્ષુ કહીઇ.

(૧) પ.સં.૨-૬+૧૩, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૩૩૦૧ખી.

(૫૧૯૯) સ્થાનાંગ ટીપ્પણ

આદિ - હિવષ બિહુ જિનતા સરીખાપણાનિ સમાપ્તિ કહે છે. જે. જે સી. સ્વભાવ અનર્થ અનુષ્ઠાન સ. આવર્યો અ. અરિહંત તીર્થ - કર મ. મહાવીર દેવ સ્વામી ત. તેહજ સી. આચર્યા હો. હ્રષ અ. અરિહંત મ. મહાપદમહ પણિ મહાપદમ જિનવીરનીર ૨ જ ઉત્તરાક્ષત્રીની જન્માદિક પામર્ય. ૭ ઇ સંબંધથી નક્ષત્રનું સૂત્ર કહે છે.

અંત - ૧૦ હિવષ અસભાનના અધિકાર થકી અસઝાઇ કહેઇ છઇ. દ. દસ પ્રકારઇ ઉ. ઉદારિક તે મનુષ્ય તિર્યંચનઉ સરીરની અસઝાઇ- પ. પરુપી તં. તે કહે છે.

(૧) પ.સં.૪-૪થી ૯+૧૩થી ૨૧, ઇંડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં- ૩૩૦૧સી.

(૫૨૦૦) આચારાંગ સૂત્ર ટીપ્પણ

બીજા શ્રુતસ્કંધના પહેલા અધ્યયનના ઉદ્દેશક ૬થી ૮ પર.

આદિ - ઉક. પીણના પાનડા ઉખલા માહિ ઘાતીનઇ કૂટઇ તેણુઇ હાય- ખરખ્યા હોઇ. મિલ. ખારણેનુ ઉપતુ મીઠુ...

અંત - વિગ. સીયાલઇ કરડી. વે. નેત્ર. કય. કેલ. ચો. લસણના છોતરા છાલિ. અત્થિ. અગધીયાની ફલી. આચારાંગ. ૧.

(૧) પ.સં.૧, ઇન્ડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.ગુ-૪.

(૫૨૦૧) સ્થાનાંગ ટીપ્પણ

આદિ - એકાકી શ્રમણ ભગવંત શ્રી મહાવીર ઇણિ હી ઉત્સર્પિણીનઇ વિષઇ. ચઉનીસ તીર્થ કરા માહે છેડલોઉ તીર્થ કર એકાકી મોક્ષિ પહોતો. જાવત સર્વદુખ હુતા ક્ષીણ હુવા. પાંચ અણુતર વિમાણના વાસી દેવતાના અનુક્રમઇ એક હસ્તપ્રમાણુ જિંચઉ છઇ વીતરાગિ કહ્યા. આકાશકા એક પ્રદેશનઇ વિષઇ અવગાહ્યા રહ્યા પુદ્ગલ અનંતા કહ્યા. ઇમ હી એક સમે નાચિહવા. એકગુણકાલા પુદ્ગલ અનંતા કહિયાં. જાવ એક ગુણલૂખા પુદ્ગલ અનંતા સંસાર માહે વખાણ્યા. ઇતિ પ્રથમ સ્થાન. ૧

અંત - આઠ સ્થાનકિ હિં સ(સં)પત્ર અણુગાર. અરિહ યોગ્ય હુઇ એકલઉ વિહારક્રમ કરિવાનઇ વિષઇ. તે કુણ કુણ તે કહિઇ. અદ્વિત હુઇ લવ(ખ)ધાદિકે કરી ૧ સત્યવાદી હુઇ ૨ મેધાવી પંડિત હુઇ

૩. બહુશ્રુત પુરુષશ્રુતિ સાતમા અક્ષપ અધિકરણ ક્રોધાદિ ધૈર્યવંત. બલવીર્ય કરી સંપત્ત ઇતિ અષ્ટમ ઠાણુ સમાપ્ત. ૮. નવ પ્રકાર પુન્ન વખાણ્યા. તદ્વથા. અન્નકા પુન્ય ૧ પાણીકા પુન્ય ૨ વસ્ત્રકા પુન્ય ૩ સ્થાતકકા પુન્ય ૪ પાટલાદિકના પુન્ય ૫ મનકા પુન્ય ૬ વચનકા પુન્ય ૭ કાયકા પુન્ય ૮ નવકારકા પુન્ય ૯.

અંત - મૂગસેલ અરુમેલ ૧ ઘડા ૨ આલિણા ૩ વર્ષયાના પુણિ ૪ હંસ ૫ મહિસિ ૬ ડેશી ૭ મછર ૮ જોક ૯ વિલાઈ ૧૦ જાડા ૧૧ ગજી ૧૨ ભેરિ ૧૩ આહારી ૧૪ દસ સડસ હસ્તી ૧ તીસ સહસ્ર રથ ૨ એક લાખ જોધા દશ લાખ ઘોડા પાંચક સુસટ છત્તીસ કોડિ ૫ એક એક (અ)ક્ષોહિણીની સંખ્યા મુનીસ્વર કહત હઇ.

(૧) પ.સં.૧૦-૯+૯, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૩૩૯૨.

(૫૨૦૨) જ્ઞાતાધર્મ કથા બાલા.

આદિ - ...જ્ઞાતાધર્મકથાંગસ્ય ઇદં આદિસૂત્રં તેણુષ કાલિ તે ચોથમ. આરમ્ભ તે કાલ જાણુષ તે સવદીઠ જિણુષ સમય સુખ્યમ અપાનગરી હૂષ તેહનુ તેણુષ અરમ્ભ તેહનુ વર્ણન શ્રદ્ધિ વન વાડી ગટાદિ વ્યવહારીયા વાસમ્ભ તેણી અપાનગરીય બાહિરિ ઉત્તર અનમ્ભ પૂર્વ વિચમ્ભ એતલમ્ભ ઈશાન કુંલ પૂર્ણમદ્ર ચૈત્યાલય છઇ વ્યંતર નાથરનું ઠામ તે વન મધ્ય પક્ષેનુ ગૃહ છઇ.

(૧) પ.સં.૭૧-૧૫(૧૭), ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૧૫૨૪.

(૫૨૦૩) અનુત્તરોપપાતિકદશા બાલા.

આદિ - જત્રીસ વસ્તુ દીધી. જત્રીશ કોડિ રૂપાની. જત્રીસ કોડિ સોનાની. જત્રીશ મોડલ. જત્રીસ પ્રધાન મુગટ. જત્રીસ કુંડલ યુગલ. જત્રીશ પ્રધાન કુંડલ. હાર ૩૨. આર્દ્રહાર ૩૨. એકાવલી ૩૨. મુક્તાવલી ૩૨.

અંત - પલાસનાં પાનડાં. કલક. ધાતવિશેષ તેહની ફલી. મૂંગ માંસની ફલી. કરગ ગીવા કહતા ઘડાનઉ કાંટલઉ. કુમંડલની ગૃવા. ઉચ્ચત્તવ જુએયવા કહતા ઉચ્ચસ્થાપક ભાગનવિશેષ તેહની ગૃવા. લાઉય-ફલે ક. લૂખડીનું ફલ. હકેવો વનસ્પતિવિશેષ તેહનઉ ફલ. અંબ-ગટિયા ક. આંબાની ગોટી. સૂકા જલો. સરેસની વાટિ. અલતાની વાટિ.

(૧) પ.સં.૮-૧૧(૧૨), ઈડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. બુહલર-૨૮૦.

(૫૨૦૪) વિપાકસૂત્ર ૮માર્થ

આદિ - નમે અરિહંતાણું. અથાવિપાકઃ કં શબ્દાર્થ ઉચ્યતે. વિપવંતં વિપાકઃ સુભાશુભ કર્મ્મ ક્ત્યાર્થ તત્ શ્રુતં વિપાક શ્રુત. તેણું કા. વર્તમાનઇ વશપ્રણીકાલ ચતુર્થ આરઇ સમએ. જિવારઇ સુધર્મસ્વામિ અંખા નગરી હુતી નિવારઇ. એઇએક. વિંતરનઉ આયતન. જય. ઉતમ માતા પક્ષ તેણુંઈ સંપૂર્ણ. વણુઓ.

અંત - સુકમાલસ. સંકેમાલ સરીર સુકમાલ સરીર. ખુજ્જ(જ્જ) દાસીએય પ્રવરી. ઉપ્પિ આ. ઉપરિ પીયણી વિષઇ. કણુંગતિ. સુમણ તારે ખંચિત દંડીઇ. કીલમાણી. રમતી હુતી. ઇમં ચણું. એહવઇ અવસરિ. આસંદુરે. વૈશ્રમજ્જ રાજા લોડઇ બઇસી. આસવાહ. અશ્વવાહનઇ કીડા કરવવા નિમતઇ. જિજ્જ (?) યમા. જાતઇ. પાસતિ ૨૦ દેવદત્તા દીડી. વિગ્ગિએ. દેવદત્તાનઇ ૩૫ દેખીનઇ વિસ્મીત હુતું અહો ૩૫ ઇતિ. કરસણું. એહની એ બેટી. કિંવા નામ. એહનઇ નામ સ્યઇ જઇ. પડિનિયતે સમાજે. પાછઇ આવ્યઇ. અબ્બંતર. અબ્બંતર પુરુષ તેડયા.

(૧) શુભં ભવતુ ૧૨૫૦. સ વતુ ૧૭૫ પ્રષે કાતક સુદિ ત્રત... પ.સં. ૩૫-૧૨(૧૪), ઈડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૩૩૭૦.

(૫૨૦૫) પ્રતિક્રમણસૂત્ર ૮માર્થ

આદિ - વાંછઉ નિવત્તવા કિહાતુ. ચ્યારિ પહુર સૂત્રાતુ ઉવલી સંસ્તારુ ઉતરણા અધિક. સિજ્જ નિકામ સિજ્જ તેહ અણુપુગ્ગિઇ એક પાસઇ બીજઇ પાસઇ ચાતાં. હાથપાઉ સંકેચતાં અપુજ્યઇ પસારતાં. જપઇ સઘટ્ટણુ કરવઇ.

અંત - ઇણઇ (પ્ર)કારઇ શ્રી યતીનુ પડિક્રમણા સૂત્ર પૂરઇ થયઇ (સુધારણું) કુંગં જનું જનું કુગિ જિય+સમ્મં+ય પઠનાર્થ. શ્રી (છેકણું) લિ. શુભં ભવતુ. કલ્યાણશ્રી.

(૧) પ.સં.૭-૫+ઓછીવતી, ઈડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૧૫૫૮એ.

(૫૨૦૬) દેવવંદનક સૂત્ર ખાલા.

આદિ - પ્રાયહા ચિત નિમ્મકારણુ વિસેધિકરણુ નિમિત વિસસ્થીકરણુ

પાપકર્મકઉ નિર્ધાતન પીડન કાયશર્ગ કરઉ. અન્યત્ર ભિક્ષુ સ્વાસ
૧ અધઃ સ્વાસ ૨ બિધસ ૩ ચ્છીકઉ ૪ જલાઈ ૫ ભિક્ષ ૬
અધો કાયદાય ૭ ભમલિ આવઘ ૮ પિતરાલઘ ૯ મૂર્છા આવઘ
૧૦ સૂક્ષ્મ શરીર ચલાવઘ ૧૧ સૂક્ષ્મ શ્લેષ્મ ચલાવઘ ૧૨ સૂક્ષ્મ
દષ્ટિ ચલાવઘ ૧૩. એવમાદિક આગારિ ભંગ નહીં=અભંગ: ન
વિરાધિઉ હઉ મમ કાયોસંગ્ગ જાવ અરિહંતાણુ કહઇ ભગવંત
કહઇ નમસ્કાર કરિ ન પારઉ તાવ તાઇ શરીરુ એક સ્થાનિ
મૌન ધ્યાનિ અપણુઈ શરીર વોસિરઉ. સવ્વ લોક પ્રતિ ઉદ્યોત-
કર ધર્મ્મતીથકારણુ જિન અધસા અરિહંત સ્તવિસુ ચતુર્વિંશતિ
કેવલજ્ઞાની.

અંત - શોભાકા સમૂહ સારની કઇ કમલિ કરિ જે હૈ પ્રધાનહાર વચત
સમૂહ ૩૫ શરીર. સંસારકા વિરહ દઇ હે દવિ મઝકઈ.

(૧) પ.સં.૭-૬+ઓછીવતી, પહેલું પત્ર નથી, ઇડિયા ઓદિસ
લાયએરી નં.સં-૧૫૫૮બી.

(૫૨૦૭) ગુરુવંદનક આલોચન ક્ષામણુક સૂત્ર ૮ખાથ

આદિ - વાચજઈ હે ખમાસમણુ વાંદિવઉં શરીરશક્તિ કરિ અપર વ્યા-
પારનિષેધી. અનુમતિ દિઉં સ્તોક સ્થાનકનિષેધ કરી. ગુરુપાદ્મપ
હસ્ત લલાટ કરિ ફરંસઉં ખમિવઉ. ભગવન્ કિલ્લામિ બાધા.
અદ્વપકલેશિ. બહુત સુખ કરિ ભગવન્ દિવસ અતિક્રમિઉં. નિય-
માદિ સંયમજના છઇ. ઇદ્રિયપાપ અપાધિત. ખમાવઉ. બંધિની
અસાતના કરી તેત્રીસ મધ્ય એકઉં કીધા હઇ. જે મિથ્યાભાવિ
કરી દુષ્ટત મન કરિ વચન દુષ્ટત કરિ. (ઉમેરેલું: કાયદુષ્ટત
કરી) ક્રોધ અહંકાર માયા લોભ કરી અતીત અનાગત સર્વકાલ
સર્વ મિથ્યોપચાર કરી. સર્વ ધર્મ્મ કરી અતિક્રમિ કરી.
ઇંસી રીતિ અસાતના કીધી નૈ જઇ જેતી આચાર કીધઉ. સેહ
પ્રતિખમાવઉં. નિવત્તઉં નિદઉ શરિહઉં આત્મા પ્રતિ તે અતિ-
ચાર છોડઉં.

અંત - જે કાંઇ મઝ વિનયરહિત દોષ લયા સૂક્ષ્મ વા બાદર વા હે
બહુશ્રુત તમિહ બણુઉ હઉ ન બણુઉ તે સર્વ મિથ્યા દુષ્ટત હઉં.

(૧) પ.ક.૭થી ૮ પં.૬+ઓછીવતી, ઇડિયા ઓદિસ લાયએરી નં.
સં-૧૫૫૮સી.

(૫૨૦૮) સામાયિક દંડનકં ગ્રહણુ અને સામાયિક પારણુ ગાથા
ટખાથ

૧ સામાયિક દંડનકં ગ્રહણુ ટખાથ

કરઉ હં ભગવન્ સામાયિક વ્રત. સાવચ વ્યાપાર પ્રત્યાખ્યાન
કરઉ. યાવત્ દ્વિદંડ તાંછ ચિત્તિ કરઉ. દુવિધ ત્રિવિધિ કરી
મનિ વચનિ શરીરિ કરિ ન કરઉં ન કારાવઉં તસ્ય ભગવન્
પૂર્વકૃત પાપનિવૃત્તિ. નિંદઉં આત્માશિક ગુરુ ગરિહઉ આત્માની
છાડઉં પાપ.

૨ સામાયિક પારણુ ગાથા ટખાથ

પૂજ્ય શ્રી દર્શનભદ્ર સુદર્શન ઐષ્ટિ શ્રી શ્રુલભદ્ર વચરસ્યામિ
પ્રભૂતિ સફલ કીયઉ ગૃહભાગ સાધુ એવં વિધ હુછ. સાધુકષ વંદનિ
કરિ પાપ નાહછ. અસંકિત ભાવિ કરી પ્રાશુક દાનિ કરિ આચાર
હોછ. જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર કહછ. હઉ છત્રસ્થ મૂખ. મન કેતાઈ
જીવકષ ચિત્ત હોછ. યે જે ચિત્તિ સમરઉ નહીં હ. તે સર્વ
મિથ્યા દુઃકૃત હઉં. યે યે મન ચિત્તિયા પાપ અશુભ વચન
કાંઈ બોલિઉં અશુભ શરીર કાંઈ કિઉં તે સર્વ મિથ્યા દુષ્કૃત
હઉં.

(૧) પ.ક.૮ પં.૬+ઓછીવત્તી, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૧૫૫૮ડી.

(૫૨૦૯) પાથ્યનાથ નમસ્કાર ટખાથ

આદિ - જયવતઉ હોછ મહાયશ (ઉમેરેલું : ૭૮ભાગ્ય) જમ વારિજતફલદાયક
હે સમસ્ત જીવાજીવાદિક તત્ત્વજ્ઞાપક હે જગત્રયગુરુ મહિમાગરિષ્ટ.
દુઃખસ્થિત જીવકઉં પ્રાણુરક્ષક. સ્તંભનતીર્થસ્થિત પાથ્યજિન.
ભવિક જીવકઉં રૌદ્ર ભવથી કુપઃ તેહ કાવનાશક. અનંતગુણ.
ગુજ્ઞ પ્રતિ ત્રિસંધ્યા હઉ નમસકરઉં.

(૧) પ.ક.૮થી ૯ પં.૭, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૧૫૫૮સી.

(૫૨૧૦) પ્રતિકમણુ મધ્યપાઠ ગાથા ટખાથ

આદિ - આચાર્ય ઉપાધ્યાય શિક્ષ સાધર્મિક ગરુ તે સર્વધ મનવચન-
કાય કરી ખમાવઉ. સર્વ શ્રમણુસંધકઉં ભગવંતકઉં મસ્તકિ
હાથ જોડી કરી સર્વધ ખમાવઉં હઉ પુણિ ખમઉં સર્વહી-
કઉં. સર્વ જીવરાશિકઉં ભાવથી ધર્મનિ વિષય સાવધાન ચિત્ર
સર્વધ ખમાઇ કરિ હઉ પુણ ખમઉ સર્વહીકઉં.

(૧) ઉપર મુજબ.

(પર૧૧) શ્રાવક પ્રતિક્રમણ સૂત્ર ૮આથ

આદિ - વાંદઉં સર્વ સિદ્ધ પ્રતિ ધર્મદાતાર આચાર્ય પરમકર્મભૂમિ મધ્ય સર્વ સાધુ વાંદઉં. પ્રતિક્રમિવઉ શ્રાવકધર્મકા અતીચાર. યે મહં વ્રતકાર્યાર જ્ઞાન દર્શન ચારત્ર વિષય સૂક્ષ્મ અથવા બાદર તે નિદઉ તે ગરિહઉં.

અંત - (પ્રથમ ભાગ) વાંદઉં જિન ચતુર્વિંશતિ.

*

(બીજો ભાગ) જીહ કઇ ક્ષેત્રિ છઇ સાધુસાધ્વી શ્રાવકશ્રાવિકા જિનકી આશા પાલતા સંતા રાખઉં ક્ષેત્રદેવતા.

(૧) પ.ક.૮થી ૧૨ પં. ૭૫૭, ઇંડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૧૫૫૮એફ.

(પર૧૨) જીવાજીવવિભક્તિ અધ્યયન બાલા.

ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રનો ૩૬મો અધ્યાય.

આદિ - ઉપયોગ સહિત તે જીવ એકેન્દ્રિયાદિક ઉપયોગરહિત તે અજીવ કાષ્ટાદિક તેહની વિભક્તિ ભેદ વિવરો દર્શનને વિભાગે કરી થા ...લા અણુ શિષ્ય મુઝ કહતા પ્રતેં એકાગ્ર મન થકા જે અધ્યયન માનલી બાણીને ભિક્ષુ વારત્રીયો અથવા શ્રાવક સમ્યક્ પ્રકારઇ ભૂમીય પરેં ચતન કરઇ સાવધાન થાઇ સંયમ માગર્ગને વિષે.

અંત - એણુ જીવાજીવવિભક્તી અધ્યયનનઉ અર્થ કહ્યા છ(ઇ) માત્ર થકી જત્રીસ અધ્યયન પૂરા લિખ્યા ૩૬ અથ એહ જત્રીસ ઉત્તરાધ્યયન કહ્યા અનંતર નિયુક્તનઉ કરણુહાર એહ ગ્રંથ ઉત્તરાધ્યયનનઉ. મહિમા વખાણુઇ.

(૧) પ.સં.૨૬-૫+ઓછીવત્તી, ઇંડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૧૫૫૮જી.

(પર૧૩) ઇન્દ્રિયપરાજય શતક બાલા.

આદિ - તેહ જિ ચર તેહ જિ પડિત તેહ જિ પ્રશંસનીય નિત્યે ઇન્દ્રિય-રૂપીયા ચોરે સદા ન લૂસિઉં જેહનું ચારિત્રરૂપીઉં ધન. ૧
ઇન્દ્રિય ચપલ થોડા. દુઝગતિમાર્ગનઇ વિષય ઊભતા નિત્ય નિરંતર ભવિતવ્ય ભાવિવઉં સંસારરૂપરૂપ દુષઇ શ્રી વીતરાંગના વચન-રૂપિણી દોરીઇ. ૨

અંત - કે બહુના ઘણું સૂં. જઇ તું વાંછઇ છઇ જીવ શાશ્વત્ સુકખ

અરુજ રોગહિન. એ જીવ વિષય થકી ભક્ષરાંડક થા. નિત્ય-
નિરંતર સંવેગરૂપીઈ રસાયણ સેવિ. ૧૦૦ ઇતિ ઇદ્રિયપરાજય
શતક બાલાવબોધ સમાપ્તઃ. છ.

(૧) પ.સં.૫-૧૧+૪, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૧૫૬૧સી.

(૫૨૧૪) આદિનાથ દેશનોદ્ધાર અવચૂરિ

આદિ - સંસાર માહિ નથી સુખ જન્મ જરા મરણ શોકે કરી. તથા
તનુકંઈ તે અપ્રજવન કરઈ શ્રી જિનેન્દ્રનક વર ધર્મ.

અંત - સમ્યક્ત્વ પામ્યા જીવ તારકા તિથિય ન હુઈ. કહાઈ શુભ મનુષ્ય
દેવતાએ ઉપજતાં શિવ મોક્ષ પહુચઈ. ૮૮ ઇતિ શ્રી આદિનાથ
દેશોદ્ધારાવચૂરિ સમાપ્તઃ. છ.

(૧) પ.ક.૫થી ૯ પં.૧૧+૪, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૧૫૬૧ડી.

(૫૨૧૫) આરાધના ટપાચી

ટપાચી છૂટક છે તે આ પ્રમાણે :

જે પાપઈ કરી ભારી જીવ રૌઈ દુર્ગતિરૂપ રાખઈ પાડતાં. તે
ધર્મ હુઈ મૂનઈ સરણુ...તે ધર્મ હુઈ મૂનઈ શરણુ...ઇમ
ચિહુઈ શરણુ પામ્યઈ...ઉસનું મન સંસાર બંદીખાણાથી જ
પાપ કાંઈ સમિક્ષઈ એહનઈ.

(૧) પ.ક.૯થી ૧૧ પં.૧૧, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૧૫૬૧ઈ.

(૫૨૧૬) આરાધનાસૂત્ર [અથવા આરાધનાવિધિ]

આદિ - પ્રથમ હરિયાવહી ક્રમાવી વાંદણા દિવરાવીયઈ ખમાસણુપૂર્વક
કહિવરાવીયઈ. ઇચ્છાકારેણુ સંદિસડે ભગવાન સમ્મત સામાધય-
સુય સામાધય આરોવણુત્યં ચેઇયાઈ વંદાવેહ. ઇસિઈ કહાવી
દેવ આગલિ સકરથુ કહાવીયઈ જયકે સામી રિસડ સેત્રંજિએ. ૧

અંત - પારહ વ્રત અતીયાર ગાથા પડિકમણુસૂત્ર હૂંતી જલણવી. અણુ-
ગૂહેય બલવિરઓ વડિકમ્મે જે જહુતમાઉતો જંજયઈ જહાથામં
નાયવ્વો વીરિયાયારો. ૧૨ પચંતારાધના સૂત્ર સમાપ્તમિતિ
આરાધનાવિધિ પત્રાણિ.

(૧) પ.સં.૭, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૧૬૦૩એ.

(૫૨૧૭) પડાવશ્યક બાલા.

આદિ - પંચ પ્રમિષ્ટં તમઃ. પડાવશ્યકસૂત્રાણું વ્યાખ્યા બાલાવબોધની
ઇત્યાદિ. પહિવકે સકલ માંગલિકનકે મૂલ, શ્રી જિનસાસનકે

સાર, ઇચ્છાર અંગ ચઉદ પૂર્વનહ ઉદ્ધાર, સ દૈવ સાસ્યતહ શ્રી
પંચપરમેષ્ઠિ મહામંત્ર નવકાર. નમો અરિહંતાણું નમો અહંભ્યઃ
અરિહંતં જેહે રાગદ્વેષકષાયાદિકે અંતરંગ અરિ વયરી હણિયા
છઇ તે શ્રી અરિહંત ચઉત્રીસ અતિશય પાંત્રીસ વાણીગુણે કરી
સહિત સમવસરણિ બધકા વિહરમાણુ છઇ તેહ રહઇ નમો
કહિયઇ માહરહ નમસ્કાર હુવહ. અરિહંત ચંદ્રમંડલની પરિ
સ્વેત વર્ણિ ધ્યાનયઇ. એતલઇ એક પદ અનઇ એક સંપદા હુઇ.
જેતલઇ અર્થસમાપ્તિનહ અધિકાર હુઇ તેતલઇ સંપદા જાણિવી.
ઉરુવાસ એ ખીજૂં નામ. તિહાં વીસામહ લીજઇ. ઇમ જિ સર્વત્ર
જાણિયું.

*

અત્ર નાગિલકથા. મહાપુરનગર. ભોજ રાજા. લક્ષ્મણુ શ્રેષ્ઠિ.
તેહનઇ નંદા ખેટી આવિકા. આપ વરચિતા કરઇ. તિસિઇ ખેટી
કહઇ. જાણિઇ દીવઇ કાજલ નહીં, કાલિકિ ન હુઇ, જિહાં દસા
વાટિ ખૂટઇ જિ નહિ, જે સદૈવ સ્થિર હુઇ, જિહાં ચોપડ ખૂટઇ
નહીં, એહવું દીવહ જેહનઇ ધરિ સદા રહઇ તે વર ટાલીખીજહ
ન પરજુહ. સેહિ ચિતાં પડિહ.

તિસિઇ નાગિલ જૂંવારિ વિરૂપાક્ષ યક્ષ ધણે લંધને સંતુષ્ટ
કરી તેહ પાહિઇ તી આપણુ ધરિ તેહવહ દીવહ કારાવઇ. સેહિ
સકુટમિઇ તેહવહ દીહહ. તે દેખી તેહ જ દરિદ્રી રહઇ પરજાવી.
પેલહ જિમજિમ જૂંચ રમતહ દ્રવ્ય હારઇ તિમતિમ જમાઇ
ભણી સેહિ પૂરવઇ. એક વાર વનિ જ્ઞાની મુનિ પૂછિયા...

અંત - ઇતિ ષડાવશ્યક બાલાવિમોષ સંકલિત જતિગૃહી તણુહ તે
સંપૂર્ણ.

(૧) લિખિત ઋષિ લખૂ. પૂજ્યશ્રી નિહાલચંદ ઋષિ પદનયોગ્ય.
શુભં ભૂચાત. પ.સં.૩૧-૨થી ૧૦+ઓછીવત્તી, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી
નં. સં-૩૩૬૮.

(૫૨૧૮) તપશ્ચરણાનિ બાલા.

આદિ - હિવ અથ. ભાદ્રવા સુદિ એકાસણાં તેરસિ જાં કાજહ. નિતુ
નવાંનવાં નેવજ ઢોઈઈ. પૂર્વં દુગ્ધ ૧ દધિ ૨ ધૂન ૩ ખીરિ ૪
કરંબુ ૫ લાપસી ૬ ઘેઉર ૭ એ સાત નેવજ દિનંદિનં પ્રતિ

તીર્થંકરભાતુણાં હોકનં. ઉઘાપને ચતુર્દશ તપાં યથાશકચા. પૂડલા પૂગી. દાડિમફલાદિ ફલખીચડી સપુત્ર આવિકાણાં કાપડાં પીયલિ તાંબૂલાદિ દાનં. એવં વર્ષ ૭ સંઘવાતસલ્યં. ઉઘાપનેન સહ તપં.

*

હિવડાં પાંચમી તપ સિખ્યતે. અજૂઆલા ૫ વર્ષ ૫ માસ ૨૫ નિવી ૨૫ આંબિલ ૨૫ ઉપવાસ ૨૫ પછઠ ઉજમીઠ પાંચ વરસ અનઠ પાંચ માસ કરીનઠ પુસ્તક શ્રી કલ્પસિદ્ધાંતાદિ ૫ ભરાવીઠ. જિતરી ૫ વીંટાંગણાં ૫ નીલાં પીલાં કાલાં રાતાં ધઉલાં જિંમ સૂત્રતા તિમ પટુલાંનાં. ચંદ્રૂઆ ૫ ખીરોદક ૫ પટુલાં ૫ કલપલાં ૫ ચલોટા ૫ કાંબલા ૫ કાંબલી ૫ મહુપતી ૫ સૂત્રઆઠી ૫ કોકડી ૫ રાતઉં હીર કાલું હીર પીલું હીર નીલું હીર ધઉલું હીર ટાંક પાંચ. સમોસરણ ૫ ભરિત વીટાંગણાં ૫ ઝલમલ ૫ કમલી ૫ ચઉગઠિ ૫ પૂંજણી ૫ દાંતની કાંખી ૫ દોરા હીરના ૫ દસ્તરી ૫ સિદલીઆં ૫ નવકારવાલી સોનાની રૂપા મોતી પ્રવાલાં રુદ્રાખ આકલ બહુર પતજીવા. કેયૂર માણીઅ સ્ફટિકમધ. અકીક. સૂત્રની પાંચપાંચ નવકારવાલી મેલહીઠ. પાંચમિના જિજમણાનઉ પાર નહી. આપણી યથાશક્તિ સાર જિજમણું કોજઠ. જે કાંઈ રૂડી વસ્તુ પૃથ્વી માહિ તે મેલહીઠ. પાંચમિનુ તપ.

અંત - ઉઘાપને પાંચ પરમેષ્ટિ પૂજ. જેતલું જિજમણું દેહરઠ ઢોઈઠ તેટલું જિજમણું ચુરુની પોથી આગલિ ઢોઈઠ. એ પાંચ પરમેષ્ટિ તપઃ ૮૧.

(૧) પ.સં.૫-૧૫(૧૬), 'ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૩૯૫૪એ.

(૫૨૧૯) ખિંબ પ્રતિષ્ઠા વિધિ

આદિ - અપગરણુ એ ટલાવાના જોઈઠ. નવાંચચોરી. વાંસેજવારા. ગ્રહ. જવારિ. વરી તણા જવારા ૪ ચ્યાર. સૂતા રૂપા ત્રાંબાના તથા માટીના કલસ ૮ નવહણુજેગ્ય પાણી ધાલવા.

અંત - કણ બીજ કલથ મસૂર જવ કાંગ અડદ સરસવ. સાલિજવ ગંદ મગ વાલ ચણા ચોલા નાલીઅર ફેફલ ખજૂર દ્રાખ વરસોલા ફલહોલ દાડિમ સાકર જખીરા નારિંગા બીજુરા સેલડી આખા. વ્રતવાટલૂ દધીવાટલૂ બાકસા વાની ૩ ખીર તથા લાક્સી.

(૧) પ.ક.૩૦૭થી ૩૦૮ પં.૧૬, ઇંડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૩૪૦૦ઈછ.

(૫૨૨૦) અતિચાર

આદિ - અનરથદંડ માટે અતિચાર ૧૨૪ લખીએ તે જાણવા અનિ જાણીને
ટાલવા તેની વગત્ય. શ્રી સમકથત્વના અતિચાર...

*

સાતમૂ ભોગો પ્રભોગ વ્રતના પાંચ આચાર

અંત - ૫ કામભોગની વાછા કીધી તપાચારના બાર ભેદ બાર અતિચાર
છ અભંતર છ બાનુ ૧૧ તપાચાર ૮ ગ્તાનાચાર ૮ દરસણાચાર
૮ ચારિત્રચાર ૩ વીર્જાચાર.

(૧) પ.ક.૨૯૪થી ૨૯૮, ઇંડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૩૪૦૦ડીએ.

(૫૨૨૧) [આજુદંદ આવકની કથા]

ઉપયુક્ત 'અતિચાર'-અંતગત.

આદિ - આજુદંદ આવકનું સમંધ. વાંછિજ્ય ગાંમને વ્યવસ્થા લગવંત
શ્રી માહાવીર દ્વિતીયલાસ ચૈત્યને વ્યથે સમુસરા તારા આજુદંદ
વાંદવા આવુ.

અંત - પછી માસીનૂ અણસણ આરાધી સુધર્મ દેવલોક ગયા તે સુધર્મા-
વતંસક વિમાનથી ઈસાનકૂણિં અણણુ વિમાન છિ તાહાં ૪
પદ્યોપમ ઉતક્રીષ્ટ આજીખા તાહાં ઊપના.

(૧) ઉપયુક્ત વ્રત, પ.ક.૨૯૮થી ૩૦૦.

(૫૨૨૨) [અન્ય કથા]

[‘અતિચાર’-અંતગત, પણ કથાપ્રસંગ અસ્પષ્ટ છે.]

આદિ - તેણિ કાલ તેણિ સમય અંધાનગરી તેનૂ પોલ ગદ પ્રકાર દૂઆ
વાડી તે...તાહા રાજા કોણી...

અંત - માહાવદે (દેવ) ખેત્ર મોટા કોલને વખણ જીવજસણ તાહા પ્રસ્તાવિ
ચારત્ર પાલી આજુદંદની પરમ મોક્ષ જસણ. સમાપ્ત.

(૧) ઉપયુક્ત વ્રત પ.ક.૩૦૦થી ૨૦૨.

(૫૨૨૩) બાર રાશિનું ફલસફરનું

આદિ - ઓં નમઃ સિદ્ધેભ્યઃ મેષયંદ્રમાષ સલામત આવધ. વૃષયંદ્રમાષ
સલામત લાલ સાથિ આવધ. મિથુનયંદ્રમાષ કાર્તિકેયક કળ તાષ.
કર્ક...લાલ ધણો હુધ.

અંત - ઇતિ બારરાસનું ફલસફરનું. ૧

(૧) પ.ક.૩૦૭, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૩૪૦૦૪એ.

(પરર૪) ગુણગ્રીસી લાવના ટપાથ

આદિ - (દેવાધિદેવ) શ્રી મહાવીરનંદ નમસ્કાર. પામ્યઉ સંસારસમુદ-
તીર પાર જિણુઈ. વર્ણુવઈ દાનગુણનઉ નિધાન સ્વરૂપ. પામઈ
(જ બવ નારક) સુખનુ સ્થાનક. ૧. કેવલીઈ દીઠઠ જિણુ પ્રણીત
ધર્મ સાર પ્રધાન. દાનકીર્તિ સ્યઉ કહિસ્યું ચારિ પ્રકારિ. સાંભલઉ
ભવ્ય વોઉપઉગ ચિત્તિ દેઈ દાન દેઈનંદ જિમ સુખપ્રાપ્તિ હુઈ. ૨.
અંત - હેઠઈ ખંડોખડિ કરઈ કરવત કરી વિદારઈ અંબા કહતાં પરમાર્થિક
છ ખસિ લોકા કરી પોવઈ આપ આપમા.

(૧) પ.સં.૭-૬(૭), ટપાથ પહેલા બે પત્રમાં જ, ઇડિયા ઓફિસ
લાયબ્રેરી નં. સં-૩૩૬૪.

(પરર૫) જન્મમહિમા ટપાથ

આદિ - ઈસાણકુણુ ગઈ બઈનઈ. વોડાસા અધિકાચારિ અંશુલથી ધરતી-
નઈ તલઈ તે હયા તે વિમાણુ મૂંઠચો...

અંત - જગન્નાથનઉ બલ પરાક્રમ બળ્યઈ. પગઈ લાગઈ. ઇમ કહિવા
લાગઈ. જગન્નાથ ખમાવઈ છઈ. પડુરૂપ બળિહઈ. ખમિ હમ
ઉપરિ. રખિ મહાનઈ ઉલી. ૪.૦૩.

*

(૧) પ.સં.૨૪, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૩૩૮૮.

(પરર૬) શ્રીપાલ કથા ટપાથ

મૂળ પ્રાકૃત રત્નશેખરકૃત. આરંભના થોડા ભાગનો જ અનુવાદ.

આદિ - શ્રી ગણેશાય નમઃ અરિહંત પ્રમુખ નવપદ ધ્યાઈને રિદ્યકમલ
માહિ શ્રી સિદ્ધયકમહિમા ઉત્તમ કાંમક કહિસ્યુ. ૧ ઇણી જ
જન્મદીપે દક્ષિણા ભરતાઈ મધ્યખંડ માહિ વણા ધનધાન્ય
સમૃદ્ધભર્યો મગધ નામા દેશ જેવંત પ્રસિદ્ધ. ૨ જિહાં ઉપનો
શ્રી વીરપ્રભૂનો તીર્થ જગમે વિસ્તર્યો તે મગધ દેશ સવિસેસ
તીરથ ભાષાઈ કહ્યો ગીતારથ. ૩ તે મગધે તીર્થ વિષે મગધ
દેસ તિહાં રાજગૃહી નગર પ્રધાન છઈ. વૈભાવ અને વિપુલ
ગિરપરવતસોભિત પરિસર થાનક જેકનું. ૪ તિહાં શ્રેષ્ઠિક રાજ
રાજ્ય પાલઈ ત્રિભુવનમે વિખ્યાત. શ્રી વીરજિતચણુલકતા વ્યાધિ
ઉપાબ્યૌ જિણું તિયં કરગોત્ર.

(૧) પ.સં.૭૮-૫(૬), અપૂર્ણ, ટબો પત્ર ૧૨ સુધી જ, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૩૨૮૭એ.

(૫૨૨૭) અવધિસંસ્થાન વિવર

આદિ - ૧ તારકીની અવધિ ત્રાપાકારે ૨ ભવનપત્નીની અવધિ પદ્માકારિ
અંત - ૮ તિથિચંચની અવધિ માતુષ્યની અવધિજ્ઞાના સંસ્થાનિ જાંબુવી
—છતિ અવધિ સંસ્થાન વિવરં.

(૧) પ.સં.૧-૨૪(૨૫), ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૩૩૮૪બી.

(૫૨૨૮) ક્ષેત્ર સંવિચરણુ

આદિ - વર્ત, સવિજય જંબુદીપ મહાવિદેહ ક્ષેત્રિ માહિ. એક ઇશ્વરતં.
એક ભરત. એવં મિલી જંબુદીપ માહિ ક્ષેત્ર ૩૪.

અંત - એવં સર્વ મિલી અઢાઈ દીપ માહિ ખેત્ર ૧૭૦.

—છતિ ખેત્ર સંવિચરણુ.

(૧) ઉપર મુજબ.

(૫૨૨૯) ક્ષેત્રવિચાર

આદિ - યુગલીયહકે ૬ ક્ષેત્ર જંબુદીપ માહિ. યુગલીએક ૬ ખેત્ર ધાતુકી
ખંડિ પૂર્વ દિસા.

અંત - હેમવંત પવત તઈ નીકલી દાઢા લવણસમુદ્ર માહિ ગછ તિસ
ભપરિ ૨૮ (તીએ).

(૧) ઉપર મુજબ.

(૫૨૩૦) ભુવનદીપિકા રખાથં

મૂળ પદ્યસૂરિકૃત.

આદિ - શ્રી ગુરવે નમઃ શ્રી પાશ્વંતાથાય નમઃ સારસ્વત નમસ્કાર કરીને.
તેજ કેસઉ ૭૪. અધિકારપહ ૭૪.

અંત - પ્રસન્ન કલ્પા ૯ ગ્રહ ભાર ભાવન જેડનઈ પ્રકાશવેં કરીને એ
શાસ્ત્ર કહિઉ જગના ભાવ પ્રકાશવા ભણી. શ્રી પદ્યસૂરિ કીધઉ.
(પછી નક્ષત્રો તથા રાશિઓની યાદી)

(૧) પ.સં.૧૪-૭, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.સં-૨૦૪૯ડી.

(૫૨૩૧) મુનિપતિચરિત્ર ટબો

મૂળ પ્રકૃત હરિભદ્રસૂરિકૃત સં.૧૧૭૨.

આદિ - પ્રણય પરમાનંદં પ્રદંવીટં જિનેશ્વરમ્ સુદ્રુચ્ય ગુણ્યુકત મસ્તા-
જ્ઞાનતમેભરમ્.

*

નમિજીણું ક. નમસ્કાર કરિને વદ્ધમાણું ક. શ્રી વદ્ધમાન જિન પ્રતે ચઉવિવહાઇ ક. ચ્યાર પ્રકારના અતિશય જ્ઞાનાતિશય ૨ અપાયાગમાતિશય ૩ વચનાતિશય ૪ છણાં કરીને સંયુક્ત છે વલી કમ વૈરી હણવાને ધીર શરવીર છે હસા વીર જિન પ્રતે નમસ્કાર કરિને **મુનિપતિ** ચરિત્ર પ્રતે કહિસ્થું કેહવો છે ચરિત્ર સુસાહ ક. સાધુ તિજાં રાઝદિક ગુણ રૂપીયાર લે કરીને વ્યાપ્ત છે.

(૧) પ.સં.૩૦-૬+ઓછીવતી, અપૂર્ણ, ઈડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૧૩૫૪ખી.

(૫૨૩૨) આરાધનાવિધિ

આદિ - ઓં નમઃ શ્રી વીર વદ્ધમાનાય. આરાધનાવિધિ લિખ્યતે. શ્રી દેવપ્રતિમા મડિ અક્ષતફલાદિ ઢોઇ. ઇરિયાવહી પડિકમાવી સકરિ થઉ કહાવિયઇ. પછઇ ખમાસમણુ દેઇ કહે. લગવઉ સમિક તુઝ ચરાવઉ ઇસ્થું કહી. ૩.

અંત - પાપક્ષયકર શ્રી પંચપરમેષ્ઠિ નમસ્કાર સ્મરણુ કરિજ્યે. અપર ગુહવ્યાપાર સમસ્ત ચિંતા ત્યજી વિહરમાન શ્રી **સીમંધર** સ્વામિ જિનવરેન્દ્ર તણા ચરણકમલ ચિત ભીતરિ આનિજ્યે.

—છતિ આરાધના સમાપ્તા.

(૧) પ.સં.૨૪-૧૦, પ.ક.૧થી ૫, ઈડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં.ગુ-૬.

(૫૨૩૩) સમ્યક્ત્વસ્વરૂપગણિત જિનસ્તવન આલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - જિન સમિકત્વનઉ સ્વરૂપ. જે કહિયઉ યથાસ્થિત શ્રી **મહાવીર** જિનવરેન્દ્રિ. તિમ કહિસુ સ્તવી કરી હઉ સ્તવિસુ સમ્યક્ત્વનઇ મનસુદ્ધિનઇ કારણિ. ૧

અંત - તાહરા સમય સિદ્ધાંતદ્વાંત હૂંતઉ વિસ્તાર સદા સમરતા હૂંતા. લવ્ય જીવનઇ સ્વામી તાહરા પ્રસાદ લગી હોઉ સમિકત્વની પ્રાપ્તિ. ૨૫

—છતિ સમ્યક્ત્વસ્વરૂપગણિત જિનસ્તવનમ. ૭. છતિ સમ્યક્ત્વ-સ્વાવચૂરિઃ સમાપ્તા.

(૧) ઉપરની કૃતિની પ્રત, પ.ક.૫થી ૧૦.

(૫૨૩૪) સમુદ્ધાત વિચાર

આદિ - સમુદ્ધાત સાત કહિઈ. વેદના સમુદ્ધાત ૧ કષાય સમુદ્ધાત ૨ મરણ સમુદ્ધાત ૩ વૈક્રિય સમુદ્ધાત ૪ તેજસ ૫ આહારક સ. ૬ દેવલિ સમુ. ૭ એ સાત સમુદ્ધાત જીવન્હે.

અંત - સમુદ્ધાતક હુછ. વેદના સમુદ્ધાત. કષાય ૨ મરણ ૩ વૈક્રિય ૪ તેજસ ૫ સમુદ્ધાત હુછ. મનુક્ષ માહિ સાતઈ સમુદ્ધાત પામીઈ ઇમ તેરે સ્થાનકે સાત સમુદ્ધાત વિચારિઆં.

—છતિ સમુદ્ધાતવિચાર. અથ પરભએનાળ'ધવિચાર: સમાપ્ત:

(૧) કૃતિકમાંક પર૩૨ની પ્રત. પ.ક.૧૦થી ૧૨.

(૫૨૩૫) મનસ્થિરીકરણાંતર્ગત ક્રિયાવિચાર બાલા.

આદિ - પૃથ્વીકાય પરલોકિ પૃથ્વીકાય માહિ જતઉ જધન્ય આજીખૂ અંત- મુ'હર્ત માણ વાધછ. ઉત્કૃષ્ટૌ મનુષ્ય અથવા ત્રિયે'ય માહિ જતઉ એક પૂર્વ' કોડિ પ્રમાણ આઉખૂ વાધછ. એ'દ્રિય. તે'દ્રિય...

અંત - અવિરત ગુણગણછ. વૈકૃયમિત્ર. કર્મ'ણીમિત્ર હિત ૪૩ કર્મ'બ'ધન કારણ હુછ. અગિલા ગુણગણછ દેવ હુછ નારડી હુછ હુછ. ઇસિ પરિ કારણ છિહાં જોતલા હુતે વિચારિઆં.

—છતિ મનસ્થિરીકરણાંતર્ગત ક્રિયાવિચાર બાલાવબોધ: સમાપ્ત:

(૧) કૃતિકમાંક પર૩૨ની પ્રત, પ.ક.૧૨થી ૨૪.

(૫૨૩૬) ગુણકાણા ચોપાઈ બાલા.

મૂળ ગુજરાતી કનકસોમકૃત સં.૧૬૩૧.

આદિ - પંચ પરમેષ્ઠ નમસ્કાર હૃદય વિષઈ સ્મરીતઈ નમસ્કારુ શ્રી ગુરુદેવનઈ પરમતત્વનું જ્ઞણઈ ચઉદ ૧૪ ગુણસ્થાનકનઈ મહા- સુખકારીયા સ્વરૂપ તે આગલિ કહીસ્યૈ તે પણિ હું કહું. ૧

હાલચઉપઈ, મુક્તિરૂપીયા આવાસિ ચડિવા ભણી ભવ્ય જીવનઈ એ ચઉદહ ગુણકાણા શ્રી વીતરાગિ કલા ગુણસ્થાનક સોપાન માગ્ગરૂપ કહૌ જિનરાજિ જૈ ચડૈ તૈ ભાવ પ્રણામે જીવ ચડૈ અનુક્રમે ચડનીચડતી સોપાન થવપિ જઉ પગ ધરછ તઉ સ્વયમેવ મુક્તિ તઉ પણિ સ્વયમેવ પાવછ હસ્તિ સિવરૂપણી સ્ત્રી વરછ. ૨

જે પ્રથમ મિથ્યાતગુણછ તેકનૈ ધર્મની અં'સુ ન સુકાઈ. સમ્યક્તત્તાં કિંચિ સ્નાદ આપૈ. મિથ્યા તીગતી સમ્યક્દષ્ટિ રાખૈ પરુ કરત્ તિન કરછ. પંચમો દેશવૃત્તિ ગુણકાણા ૫ આવકનૈ હોછ. ૩

(૧) પ.સં.૭-૭, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. ૭૫૬.
(૫૨૩૭) કુમારપાળ ચરિત્ર બાલા.

મૂળ જ્યસિંહસૂરિકૃત સં.૧૪૨૨.

આદિ - શ્રી કુમારપાલ વંશાવલી. ચૌલુક્ય એહવે નામે ઉત્તમ ક્ષત્રી
પરાક્રમી થયો. તેથી ચૌલુક્યવંશ થયો. તેથી ધણા થયા.
અનુક્રમે સિંહવિક્રમ રાજ થયો.

અંત - એ ચરિત્ર શ્લોક પદ્યબંધ શ્રી કૃષ્ણકૃષિના શિષ્ય જ્યસિંહ-
સૂરિ રચના કરી. સં. ૧૪૨૨ વરસે ગ્રંથાગ્રંથ છ હજાર સાડત્રીસ
શ્લોક પરિમાણ ચરિત્ર છે તે ચરિત્રમાંથી હેમાચાર્ય અને
ચૌલુક્યનો સંબંધ જાણવાને વાર્તાશ્રવણી થાય છે.

—છતિ કુમારપાલ ચરિત્ર બાલાવબોધ સંપૂર્ણ: શ્રી:.

(૧) પ.સં.૧૦-૮૦(૧૦૦), ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. ૭૫૬-૨૮૭.
(૫૨૩૮) ચોવીસ દંડક ટપાચી

મૂળ પ્રાકૃત ગજસારકૃત.

આદિ - પાશ્વદેવે હમારો નમસ્કાર હોઈ નમસ્કાર કરા ભાદિ ચોવીસ
તીર્થ કરને...૨૫ દંડક કહઈ છઈ ૧ સાતે નરકે થઈ એક દંડક
૧ લવણપતિ અસુર ૧૧.

અંત - શ્રી જિનહંસ મુનીશ્વરના રાજ્ય વિષે શ્રી ધવલચંદ્ર મહોપા-
ધ્યાયના શિષ્યને ગજસાર એહવો નામ જેહનઉ તેણુઈ કીધા.

(૧) પ.સં.૩, ઇડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. ૭૫૬.

(૫૨૩૯) નવકાર મૂલમંત્ર બાલા.

આદિ - ...૫૪ ૨ સ્વાસમુગંધ ૪ કેવલ ઊપના તે ગ્યારહ તિયંચ નર
દેવ જોજન એક માહિ ૪ વાણી સર્વ જીવ ૪ જાણુઈ એક જોજન
૬ ભાંમંડલ ૧૦૦ જોજન જાયા કરઈ ૭ રોગ પચીસ જોજન
માહિ ન હોઈ ૮ છતિ મૂષક સૂકા દિન હોઈ ૯.

અંત - અસહાઈ સહાઈત અરિય સંજમી અનેરાને કરાવઈ સંતાઈ
સગુણ અણુઆરકે યુક્ત ચહિદસ લિખૂંચુણુયુક્ત ઉપસર્ગ સહઈ
સર્વજ્ઞ યુક્ત સંસાર લહિવિગા મેરની પરિઅ કંપઈ. છત્યાદિ
એહ પ્રતિષ્ઠ હમારઉ પાંચાંગ પ્રણામ સદા એકપદ એકસંપદા
અક્ષર ૯ ગુરુ ૧ લઘુ ૮ ધણા લાભ હોઈ એતલઈ ૫ પંચપદ
સંપદા ૫ પંચ પદતીસ અક્ષર તે માહિ ગુરુ ૪ લઘુ ૩૧ છતિ

નવકાર મૂલમંત્ર કહ્યા.

(૧) પ.સં.૭-૧૧, પત્ર ૧ અને ૬ નથી, ઇંડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૩૬૦૬ખી.

(પર૩૯ખ) [જીવદયાભેદ]

આદિ - તમે અરીકંતાણું શ્રી ગણેસાયે નમઃ રાજ્યે ગોએમ ગણુ-
ધરયાએ પ્રણમી. જીવદયા બોલીસ ભેદ. જીવદયા તે પાલી સહ
જીવદઆસખ લેશો...

(૧) ખંડિત, પ.સં.૧, પ.ક.૩૨૩, ઇંડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૩૪૦૦જીએ.

(પર૩૯ગ) ૨૧ તીર્થંકર

૨૧મા તીર્થંકર ધર્મનાથથી આરંભી પહેલા તીર્થંકરના જીવનકાળ વચ્ચેના ગાળાઓ બતાવ્યા છે.

આદિ - શ્રી નમિનાથના નિર્વાણથી પાંચ લાખ વરસે. શ્રી નેમી નિર્વાણું તિવાર પછી ચોરાશી સહસ્ર નવશત અષ્ટસી વરસઈ પુસ્તકવાચનાદિ પ્રવચ્યું. ૨૧. ઇતિ શ્રી ગુ.

અંત - શ્રી કલ્પભનિર્વાણથી પંચાસ લાખ કો(ડિ) સાગરોપમે શ્રી અભિતનાથ-નિર્વાણુ તિવાર પછી ત્રિણિ વર્ષ સાદા આઠ માસ જેંતાલીસ સહસ્ર વર્ષ એતલે ન્યન પંચાસ કોડિ સાગરોપમે શ્રી વીરનિર્વાણુ તિવાર પછી નવશત અષ્ટસી વર્ષઈ પુસ્તકવાચનાદિ. ૧

(૧) પ.સં.૨-૨૧, ઇંડિયા ઓફિસ લાયબ્રેરી નં. સં-૨૬૪૬સી.

[કેટલોગયુરા પૃ.૯-૧૦, ૧૨-૧૪, ૧૭-૧૮, ૨૦-૨૮, ૩૧, ૩૩-૩૫, ૩૭-૩૮, ૪૧-૪૨, ૪૪-૪૬, ૪૮, ૫૫, ૬૬-૬૭, ૧૦૨-૦૩, ૧૦૭-૦૮, ૧૧૪-૧૫, ૧૨૩-૨૪, ૧૨૭, ૧૩૮ તથા ૧૪૮. ક્રમાંક પર૦૪ના 'વિપાકસુત્ર બાલા'ના લેખનસંવત વિશે સંસ્કૃત કેટલોગમાં સં.૧૭૫૦ તથા ઈ.૧૬૪૮ (સં.૧૭૦૫) સંભાવનાઓ થયેલી પરંતુ હસ્તપ્રતમાં ૧૭૫ છે ને એક આંકડો રહી ગયો છે તે ત્રીજે કે ચોથો જ નહીં, બીજે પણ હોઈ શકે. તેથી લેખનસંવતનું અનુમાન કર્યા વિના એ કૃતિને અહીં સાલ વગરની ગણકૃતિઓની યાદીમાં સમાવી છે.]

૧૪૬૪. અક્ષાત (સાલ વગરની ગણકૃતિઓ)

(પર૪૦) દશ શ્રાવક ચરિત્ર

આદિ - શ્રેયઃ શ્રીદં વીરં આનન્ધ્ય ભક્ત્યા સંખેધાય પ્રાણીનાં શુદ્ધ-
ભાવાત્ આનંદાદિશ્રાવકાનાં ચરિત્રં વક્ષ્યે કિંચિદ્ વાર્તયા
સખેભાંગાત્. ૧ શ્રી ઉપાસકદશા સાતમા અંગ હૃંતઉ આનંદ
શ્રાવક પ્રમુખ દસ શ્રાવક તથા વિચાર લિખીત છઠ...

અંત - કેવલજ્ઞાન ઊપજીવી મુક્તિ ભસિષ્ઠ. ઇતિ લેખણીપિતા-ચરિત્રં...
આનંદ ૧ કામદેવ ૨ ચુલાનીપિતા ૩ સુરદેવ ૪ કુલકાશતક
૫ કુંડાકોકિલા ૬ સદાલપુત્ર ૭ મહાશતક ૮ નંદિનીપિતા ૯
લેખણીપિતા ૧૦ એક વાર મહાવિદેહ ક્ષેત્ર ઊપજી ચરિત્ર પામી
કેવલજ્ઞાન ઊપજીવી મુક્તિ ભસિષ્ઠ હવડાં દેવલોકિ પહિલછ છઠ.
—ઇતિ દશશ્રાવકચરિત્રં સંપૂર્ણ.

(૧) અંધાગ્ર ૯૫૦, પ.સં.૨૮-૧૩, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૭.૧૨૫/
૨૬૦૫.

(૫૨૪૧) સાધુસમાચારી ખાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - તેણું કાલેણું તેણું સમએણું સમણું ભગવાંમહાવીરે...વાસાવાસં
પજ્જેસએવછ...૧ તે કાલ ચઉથા આરા લક્ષણુ તે સમય જિણુછ
સમયછ શ્રી વીર વર્ધમાણુ સ્વામી...શ્રી પયુષણુપવં કરછ...
૧ જએણું...

અંત - ભુજ્જે ભુજ્જે ઉવદંસેછ તિ વેમિ. ૬૪...વારવાર પ્રશ્ન્યઉ ઇતિ
અવિમિ એ વાત શ્રી ભદ્રખાહુસ્વામી આપણા શિષ્ય ભણી કહછ.
હું નથી કહંતઉ, પરમેશ્વરિ કહઉ, તિમ હું તહાં આગલિ કહઉ.
એતલછ કરી ગુરુ પારતન્ત્ર્યપણુઉ દિખાડચઉ.

—ઇતિ સાધુસમાચાર્યા કથનીયં કત્તનીયં સમાપ્ત.

(૧) શ્રી બુદ્ધઅરતરગચ્છે. અંધાગ્ર ૧૧૦૦, પ.સં.૩૩-૧૩, પુ.સ્ટે.લા.
નં.૧૮૯૨.૧૪૩/૨૦૦૫.

(૫૨૪૨) કલ્પસૂત્રવિશિષ્ટતા વિચાર

૪૬ માહિ કલ્પવૃક્ષ, પુણ્ય માહિ જ્ઞાતિકુસુમ, નરેન્દ્ર માહિ શ્રી
રામ, ૩૫વંત માહિ પ્રશંસીછ કામ,...ધેનુ માહિ વખાણીછ
કામધેનુ, કામિતસર્વપદાર્થ તેહ તણી દેનારિઃ તિમ સવિ શાસ્ત્ર
માહિ એ કલ્પસૂત્ર તે ઉત્કૃષ્ટ મહાવિશિષ્ટ ગુરૂં પ્રવત્તછ.

(૧) પ.સં.૩-૧૩, પ.ક.૩, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૩.૩૭૬/૨૦૮૮.

(૫૨૪૩) ઉત્તરાધ્યયન બાલાવિબોધ

આદિ - અથ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર બાલાવિબોધ લિખ્યતે. સંજ્ઞેગ...૧ ભિક્ષુ મહાત્માનઇ વિનયમાર્ગ પ્રકટ કરિસુ...

અંત - ઇતિ શ્રી છત્રીસમું જ્ઞાજીવલક્ષિત ઇસિઇ નામઇ તેહનું બાલાવિ-
બોધ સંપૂર્ણ બાલિવઉ. એ છત્રીસ શ્રી ઉત્તરાધ્યયન વિમલ-
નિર્મલ ગુણિઇ કરી જ્યવંત જે માહન્ત સકલ સાસન માંહિ
આચાર્ય ઉપાધ્યાય કૃત બાલાવિબોધ તેહનઇ અનુસારિ એ બાલા-
બોધ સાધુસાધ્વી એ વાચ્યમાન હુંત સુખ એય કરિ હુઇ.

(૧) પંડિતપ્રવર પંડિતશિરોમણિ પં. શ્રી ૫ શ્રી ગુણવર્ધનગણિ
સદ્ગુરુઓ નમઃ. ઋષિ દયાકીર્તિ લિખિતં. પ.સં.૧૫૭-૧૫, પ્ર.સ્ટે.લા.
નં.૧૮૯૨.૧૯૧/૧૭૧૩.

(૫૨૪૪) ભાસતિગ [ભાષ્યત્રય] ટળો

મૂળ પ્રાકૃત દેવેન્દ્રકૃત.

આદિ - વાંદી નમસ્કાર કરીનઇ વાંદવા જ્ઞેય જે તીર્થંકર દેવ તે પ્રતિ...

અંત - પચ્ચક્ખાણુ એ સેવીનઇ ભાવઇ કરી તીર્થંકર દેવઇ કહિઉં
પામ્યા અનંતા જીવ શાસ્વતાં સુખ બાધાં પીડા રહિત. ૪૮
દ્વાર નવમું પૂરુ થયઉં. ૯

—ઇતિ શ્રી પચ્ચક્ખાણુભાષ્ય ટગાર્થ ત્રીય સંપૂર્ણ.

(૧) પંડિત શ્રી સર્વવિજયગણિ ગુરુઓ નમઃ. અંથાગ્ર ૭૦૦, પ.સં.
૨૬-૪૩, પ્ર.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૩૨૧/૧૮૩૨.

(૫૨૪૫) ષડાવશ્યક ટળો

આદિ - નમસ્કાર હવઉ. આઠ કરમરૂપીય વધરી હણઇ પડવા અરિહંત...

અંત - ઇતિ નમસ્કારઉ સંપૂર્ણઉ સ્તઃ ઇતિ શ્રી ષડાવશ્યકસૂત્રાણિ
સંપૂર્ણાં.

(૧) અંથાગ્ર ૮૦૦, પ.સં.૨૬-૪૫ કે વધુ, વચ્ચેનાં કેટલાંક પત્ર
નથી, પ્ર.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૨૨/૧૯૭૧.

(૫૨૪૬) ષડાવશ્યક ટળો

આદિ - જે ત્રિભુવન...પૂજા રહિ યોગ્યા તે અરિહંત...

અંત - ઇતિ વંદનક અક્ષરાર્થઃ

(૧) અંથાગ્ર ૯૦૦, પ.સં.૧૭-૬૫ કે વધુ, પ્ર.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૬-
૨૮૨/૨૫૪૨.

(પરજી) પકિખયસુત બાલા.

આદિ - તીર્થ કર પ્રત્યે વંદુ, એ પદ સર્વત્ર જોડાયેલ. ચ શબ્દ થકી
અતીત અનાગત આદિક લેવા...

અંત - નિરંતર જોડતી સિદ્ધાંતસમુદાય વિષય ભક્તિ છંદ.

—છતિ પાક્ષિકસૂત્ર બાલાવબોધ: સમાપ્ત:

(૧) અંથાગ્ર ૮૦૦, પ.સં.૨૦૦-૭+૧ કે વધુ, ખુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.

૩૩૦/૧૮૪૬.

(પરજી) વગ્ગચૂલિયા [વંકચૂલિયા] બાલા.

આદિ - ભત્તિવર કહતાં ભત્તિને સમૂહ કરી...

અંત - ઇ. ઇમ શ્રુતહીલનાનો ઉપાય સાંભળીનઈ...જ. જસોભદ્રસૂરિના
વચન ઉપર...છતિ શ્રી વંકચૂલિયા સૂત્ર સુ. સત તે સિદ્ધાંતની
હીલનાની ઉત્પત્તિ કહી તેહનો અધ્યયન સ. સંપૂર્ણ થયા.

(૧) અંથાગ્ર ૬૨૫, પ.સં.૧૨-૫+૧ કે વધુ, ખુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૫.

૩૬૭/૨૩૭૮.

(પરજી) તપમચ્છ પટ્ટાવલી

આદિ - શ્રી મહાવીર પદે શ્રી સુધર્મસ્વામી પાંચમે ગણધર પંચાસ
૫૦ વર્ષાણિ ગૃહસ્થપર્યાય શિશ ૩૦ વર્ષાણિ શ્રી વીર-સેવા કાધી.

અંત - તત્પદે શ્રી હીરચિન્મયસૂરિ (૬૦)...તત્પદે શ્રી વિજયસેનસૂરિ
(૬૧)...તત્પદે શ્રી વિજયદેવસૂરિ (૬૨)...સં.૧૬ પંચાવના
વર્ષે અ'ખાતિ નગર મધ્યે શ્રી આચાર્યપદ દીધું. શ્રી ધર્મસાગર
પાટાવલિ ઉપરિ લિખત.

(૧) શ્રી ચિરકુસલમણિ ગરિષ્ઠત્ર શિષ્ય તેજકુશલગણિ વાચવા અર્થ
લિખત. અંથાગ્ર ૧૦૦, પ.સં.૫-૧૦, ખુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૩૨૨/૧૮૩૭.

(પરજી) બુહ્મત્પરતરગચ્છ પટ્ટાવલી

આદિ - શ્રી મહાવીરનંદ પાટિ શ્રી સુધર્મસ્વામી ૫૦ વરસે દીક્ષા
૪૨ વરસે જ્ઞાસ્થ ૨જા ૮ વરસે કેવલપર્યાય ૧૦૦ વરસે આઉ-
ખઉ મોક્ષ ગયા. ૧...

અંત - શ્રી જિનચન્દ્રસૂરિનંદ પાટિ શ્રી જિનહંસસૂરિ થયા...સંવત
૧૬૭૪ વર્ષે પોસ શુદ્ધિ ૧૩ દિને જોડતં સ્વર્ગપ્રાપ્તિ: (૬૬)

શ્રી જિનસિંહસૂરિ પદે યોગિતથરા ગોત્રે જિનરાજસૂરિ: (૬૭)
તતપદેશ્રી જિનરત્નસૂરિ: (૬૮) તતપદે વિનયમાન: શ્રી જિન-
ચંદ્રસૂરિ: (૬૯)

(૧) ગ્રંથાંશ ૧૨૦, પ.સં.૬-૧૧, મુ.સ્કે.લા. નં.૧૮૮૨. ૩૨૩/૧૮૩૮.

(૫૨૫૧) વિમલશાખા પદાવલી

આદિ - શ્રી વર્ધમાન જિનં આનન્દ્ય વર્ધમાનસુખસંપદં

પરિપાટયા પ્રકાશ્યતે પદાવલી યથાક્રમં. ૧

શ્રી મહાવીર મુગતિ પુહુતા પ્રભાત સામી શ્રી ગૌતમસ્વામીનિ
કેવલજ્ઞાન ઊપદં...

અંત - શ્રી હેમવિમલસૂરિનિ વારિ પોસાલા અપાસરુ જુજુઆં થયા.
રિખમ તીલોક માંહિ થયા. વિક્રમથી સંવત ૧૫૫૫ અયાસીઘ
લૂંકા થયા કાલ પ્રમાણિ અનેક મતમતાંતર હયા. એ સંબંધ
પ્રસીધા છઠ. અથ શ્રી સોમવિમલસૂરિની પ્રભાવ થકી તાવ
પ્રમુખ રોગ સર્વ નાસ પામછ. શ્રી સોમવિમલસૂરિ વિઘન દૂરિ
આસ્યા પૂરિ ભરપૂર એ મંત્ર જપિ તિહનિ સર્વ સિદ્ધિ હુછ.
શ્રી સોમવિમલસૂરિ મહાપ્રભાવિક હુયા ઘણાં ધરમકરણી કાયા.
શ્રી હેમવિમલસૂરિનિ પાટથી સ્વર્ગ પામ્યા. શ્રી શ્રી શ્રી.

૫૬ તતપદે શ્રી સૌભાગ્યહર્ષસૂરિ:

૫૭ તતપદે શ્રી સોમવિમલસૂરિ:

૫૮ તતપદે શ્રી હેમસોમસૂરિ:

૫૯ તતપદે શ્રી વિમલસોમસૂરિ:

૬૦ તતપદે શ્રી વિશાલસોમસૂરિ:

૬૧ તતપદે શ્રી ઉદયવિમલસૂરિ:

૬૨ તતપદે શ્રી ગજસોમસૂરિ:

૬૩ તતપદે શ્રી તરેંદ્રસોમસૂરિ:

૬૪ તતપદે શ્રી રાજવિમલસોમસૂરિ:

૬૫ તતપદે શ્રી આનંદસોમસૂરિ:

(૧) મુનિ રત્નહંસ પખતિ પુનાપુરે...ગ્રંથાંશ ૧૫૦, પ.સં.૨૦-૧૫

(૧૯), મુ.સ્કે.લા. નં.૧૮૯૬.૧૯૭/૨૪૫૯.

(૫૨૫૨) ક્ષામણા વિધિ

આદિ - છામિ...(છ)છાકા. ભગવન ઇરિયાવહિ પડિકમૂં કા. લો. ૧

અંત - અબુલ્કાદિરે હું અમ્યંતર સંવચ્છરી ખામું બાર. વાંદણું ર દેવાં
પછે પચખાણુ કર્યું.

—ખામણાવિધિ.

(૧) ઉપરની કૃતિની પ્રત, પ.ક.૧.

(૫૨૫૩) શ્રદ્ધાતિચાર

આદિ - નાણુમિ દંસણુમિ અ ચરણુમિ તવમિ તહ ય વિરિયમિ
આચરણું આચારો ઇઅ એસો પંચહા ભણિઓ. ૧
જ્ઞાનાચારિ દર્શનાચારિ ચારિત્રાચારિ તપાચારિ વીર્યાચારિ પંચ-
વિધઆચાર માહિ જુ ઠા અતીચાર પક્ષ દિવસ માહિ સૂક્ષ્મ બાદર
હુછ તે સવિહુ મનિ વચનિ કાય કરી મિચ્છા મિ દુક્કડ. ૧
તત્ર જ્ઞાના ચારિ...૨ જ્ઞાન કાલ વેલાં પઠિઉં શુણિઉં વિનયહીન...

અંત - અવં કારછ જ્ઞાનાચારના આઠ દર્શનાચારના ૮ ચારિત્રાચારના
૮ સમ્યક્ત્વના પાંચ અતિચાર બાર વ્રનતા પાંચ પાંચ અતિચાર
૬૦ પનર ખર કર્માદાતના પંચ સંલેખના બાર તપાચાર વીર્યા-
ચાર ૩ અતિચાર ઇમ ચુવીસા સુ અતિચાર માહિજુ જુ ઠા અ.
—ઇતિ શ્રાદ્ધ અતિચાર.

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૧૫૦, પ.સં.૫-૧૩(૧૪), પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૧૦/
૧૮૬૨.

(૫૨૫૪) શ્રાદ્ધાતિચાર

આદિ - નાણુમિ દંસણુમિ ય ચરણુમિ તવમિ તહ ય વિરિયમિ
આચરણું આચારો ઇઅ એસો પંચહા ભણિઓ. ૧
જ્ઞાનાચાર દર્શનાચાર ચારિત્રાચાર તપાચાર વીર્યાચાર એ પંચવિધ
અતિચાર માહિ જિ ઠા અતિચાર પક્ષ દિવસ માહિ સૂક્ષ્મ બાદર
હુઓ હુછ તે સહ મન વચન કાયાઇ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડ. તત્ર
જ્ઞાનાચારિ આઠ અતિચાર આલોઉં...

અંત - અવં કાર ૨૧૨૪ વીસા સહ માહિ જિ ઠા અતીચાર હૂઉ હુછ
જિ સાંભરછ જે ન સાંભરછ તે સર્વ શ્રી સિદ્ધ સાપિ કેવલી
પ્રત્યક્ષ શ્રી સ્તીમંધરસામી પ્રત્યક્ષ મિચ્છા મિ દુક્કડ.

(૧) પ.ક.૧૫થી ૩૧ પં.૧૫, તેમાં પ.ક.૨૦થી ૨૫, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.
૧૮૯૨.૨૦૮/૧૮૪૫.

(૫૨૫૫) શ્રાવકાતિચાર

આદિ - નાણુમિ દંસણુમિ અ ચરણુમિ તવમિ તહ ય વિરિયમિ.
 આચરણુ આચારો ઇઅ એસો પંચહા ભણિઓ. ૧
 જ્ઞાનાચાર દર્શનાચાર ચારિત્રાચાર તપાચાર વીર્યાચાર એ પંચવિધ
 આચાર માંહિ જિ કે અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ સૂક્ષ્મ બાદર
 જાણુતાં અજાણુતાં હુઓ હોએ તે સવિહું મન વચન કાયાઈ કરી
 મીચ્છા મી દુક્કડં. ૨ તત્ર જ્ઞાનાચાર...જ્ઞાન કાલ વેલાઈ ચિરાવલી
 પડી કમણુસૂત્ર ઉપદેશમાલા...પઢિઉ ગુણિઉ વિનયહીન...

અંત - એવં કારઈ આવક તણે ઇમ ધર્મિં સમ્યક્ત્વમૂલ બાર વ્રત
 ચોવીસા અતિચાર માંહિ જિ કઉ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ
 સૂક્ષ્મ બાદર જાણુતાં અજાણુતાં હુઓ હોએ તે સવિહું મને
 વચને કાયાઈ કરીને તસ્સ મીચ્છા મી દુક્કડં.

—છતિ આવકના અતિચાર સંપૂર્ણ.

(૧) લખિતં પં. મોતીસાગરજી વિનયસત્કેત લખાવીતં આવિકાજી
 કુંચરબાઈ સ્વાત્મા અથે લખાવ્યું છે...શ્રી રાજનગર મધ્યે. ગ્રંથાગ્ર
 ૩૦૦, પ.સં.૯-૧૨, પુ.સ્કે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૧૨/૧૯૬૬.

(૫૨૫૬) ત્રેપન ક્રિયા

સંસ્કૃત અને ગુજરાતી.

આદિ - અથ ત્રેપન ક્રિયા લિખ્યતે.

નાસ્તિ અર્હત્પરો દેવો ધર્મો નાસ્તિ દયા વિતા

તપઃ પરં ન નૈર્ગન્થં એતત્ સમ્યક્ત્વલક્ષણમ્. ૧...૩

દેવપૂજા (૧) ગુરુપાસ્તિ (૨) સ્વાધ્યાય (૩) સંયમચ (૪) તપઃ (૫)

દાનં (૬) ચૈત્યગૃહસ્થાનં ૫૮ કમ્માણિ દિને દિને. ૪...૬

ગુણુ (૧) જય (૨) તવ (૩) સમ (૪) પડિમા (૫) દાનં (૬)

જલપ્રાલનં (૭) ચ અણુથમિયં (૮)

દંસણુ (૯) છાણુ (૧૦) ચરિતં (૧૧) કિરિયા તેવરણુ સાવયા

ભણિયા. ૭.

મઘમાંસમધુત્યાગ સહોદુમ્બર પંચદૈ:

અજૈ મૂલગુણાઃ પ્રોક્તા ગૃહીતાં આવકોતમૈઃ. ૮

અંત - જુ સમ્યગ્દષ્ટી સદા આત્મચિન્તા કરઇ પરિણામ રહઇ સમ્ય-
 ગ્દર્શન અજાંબેદલિણુ કઉણિ પાલઇ તે વડી જાણુવી તે કે નર-
 નારી (૪) પ્રથમાં ગુણુ નિસ્સંકિત્ત અન્નનમ્ ચઉરિ પાલિઉ. ૧...

સપ્તમાં ગુણ વચ્છલાંય નાસુ વિષ્ણુકુમારી મહાત્માકઉ ઉપસર્ગ
નિવારિઉ. ૭ પ્રભાવતાં ગુણ વળકુમારી ઉન્નિજલા રાણીકા
જેન કારયુ આગઈ ચલાયા વઉધા કારયુ તોડી દૂરિ કાયા. એવં
અણાં સમ્યગ્દર્શનકે ભાવતિ. ૮

—ઇતિ ત્રેપન ક્રિયા સંપૂર્ણ.

(૧) અંથાગ્ર ૭૫, પ.સં.૫-૯, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૩૧૪/૧૭૯૭.

(૫૨૫૭) [તપવિવરણ]

આદિ - ભદ્ર તપો દિન ૭૫ પારણાં રપ એવં દિન ૧૦૦. શ્રી શ્રી
ઉત્તરાધ્યયન સિદ્ધાન્તો. મહાભદ્ર તપો દિન ૧૯૬ પારણાં ૪૯
એવં દિન ૨૪૫ છે જ...

અંત - નવનવમિયા ભિક્ષુપડિમા તપો દિન ૮૧ દાતિ ૪૦૫ પ્રકારદ્યેન
(x) દસદસમિયા ભિક્ષુપડિમા તપો દિન ૧૦૦. દિતિ ૫૫૦
પ્રકારદ્યેન.

(૧) અંથાગ્ર ૧૫૦, પ.સં.૫, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૩૧૦/૧૭૯૩.

(૫૨૫૮) સ્વાદિમાદિ વર્ણન

ગુજરાતી અને પ્રાકૃત.

આદિ - સ્વાદિમાદિ: સૂંઠી હરકઈ પીંપલિ મિત્રી અજમઉ બઘફલ
કસેલઉ કાઠઉ ખયખડી જેઠીમધૂ...

અંત - જવ ગોહુમ સાલિ વીઢિ ધનાણુ કુટ્ટયાઈસુ
ખવિઆણુ ઉક્કોસં વરિસં તિગં હોઈ સજિઅતં. ૧
તિલ મુગ્ગ મસૂર કલા ય માસા ચવલય કુલત્ય તુવરીણુ
તહ વટ વલય વલ્લીણુ વરિસ પણુગં ન જઅતં. ૨
અયસી લતા કંગૂ વોડૂસગ સણુ રવક સિહંત્યા
કુદવ રાલગ મૂલગ ખીયાણુ સત વરિસાણિ. ૩

(૧) અંથાગ્ર ૭૫, પ.સં.૧-૨૨ (૧૩), પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૮૨/૧૭૫૬.

(૫૨૫૯) પ્રતિષ્ઠાકલ્પ સમાસ

સંસ્કૃત અને ગુજરાતી.

આદિ - શ્રીમદ્ વીરં જિતં નત્વા પ્રતિષ્ઠાવિધિં ઉત્તમં
યતિશ્રાવક કત્ત્વ્યં વ્યક્તા વક્ષ્યે સમાસતા: ૧
તત્ર પ્રથમં પ્રતિષ્ઠાપકેન નિષ્ઠાપરેણુ પ્રતિષ્ઠાલગ્નકિતાદ્ અર્વાગ્
એવ પ્રતિષ્ઠાયોગ્યાતિ વસ્તૂનિ એતાનિ મેલાનીયાનિ તદ્ યથા:

નવાંગવેદિ ૪ વાંસે ગોહૂં ત્રીહિ જવ તણા જવારા ૪ શરાવલે
જવારા ૮ સોના રૂપા ત્રાંખાના અથવા માટીના ઉલવણુયોગ્ય
કલસ ૮...

અંત - તથા દિન ૧૦ પૂર્વ દિન ૧૦ પશ્ચાદ્ ગૃહસ્વામિના બ્રહ્મચર્ય
ભૂમિશયનં ચ કાર્યં. દિન ૧૦ ગૃહમધ્યે ઐકૈક્યનેન વાચામ્લં
કાર્યં. દિન ૧૦ પ્રતઃ સાયં ચ નવકાર ૧૦૮ ઉપસંગૃહીત ૧૦૮
ઐતદ્ ગૃહસ્વામીના ગુણિતવ્યં કૂલં ગુંથણી વાગુણુ. યદ્ બિભ્યં
પદં અવધરિતં તસ્ય નામ ૧૦૮ સમાયતે.

—ઇતિ પ્રતિષ્ઠાકલ્પ સમાપ્તઃ.

(૧) લિખાપિતં શ્રી પુન્યવિજય લિખિતં કાયસ્થ માયુર સુદર્શનન.

અંથાગ્ર ૪૫૦, પ.સં.૧૦-૧૫, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૫.૩૧૪/૨૩૩૧.

(૫૨૬૦) વિધિસંગ્રહ

ગુજરાતી, સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત.

આદિ - મુહપતી પડિલેહિ વાંદણાં ૨ દેધઃ ઇચ્છાકારેણુ સંદિસહ ભગવન્
અનુયોગ આટવું. ઇચ્છાં. ઇચ્છાકારેણુ. ભાગ. અનુયોગ આટવાવણી
કાઉસગ્ગ કરઉં...

અંત - ઉદ્દેશાદિષુ ત્રિષુ કાયોત્સર્ગસ્થિતિઃ સપ્તવિંશતિ ઉચ્ચવાસાન્.
સાગર-વર-ગંભીરિતિ યાવચ્ચતુર્વિંશતિસ્તવં નયતિ ઉદ્દેશસમુદ્દેશે
સત્તાવીસં અણુણુવણિયાએ ઇતિ વચનાત્ પારિતે તુ સંપૂરણુ
પડતીતિ. પાટલી ઠણી મુહપતી દાંડિ તિમહિ જ પડિલેહિ.

(૧) અંથાગ્ર ૫૦૦, પ.સં.૧૦-૧૫, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૫.૨૧૪/૨૨૫૧.

(૫૨૬૧) ઉપધાનવિધિ

આદિ - અથ ઉપધાનવિધિ સવિસ્તરપણું લખીઇ છીઇ. પ્રથમ શુભ
દિવસે પોષધયોગ્ય વસ્ત્ર પેહરી નાલિકેરાદિભૂતાંજલિ થકાં નમ-
સ્કાર મુખે દેહતો ઉપાગ્રે ગુરુ સમીપે આવે નાદિને પ્રદક્ષિણા
દેધ...

અંત - ખમા. ઇજા. થંડિલ સોધા કરુ ખમા. ઇજા. દિશિ પ્રમાણુ
ગુ. પ્રમાજ્જેહ ખમા. અવધિ આસાતના. મિજા મી દુક્કડં.

—ઇતિ સાંજની ભાવનાની પડિલેહણુ પવયણા વિધિ સમાપ્તં.

(૧) લ. પં. એમ શ્રી સ્વયંપુરતઃ. અંથાગ્ર ૫૦, પ.સં.૩-૧૦,
પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૬.૨૨૪/૨૪૮૬.

(પરંકર) દીક્ષાવિધિ

આદિ - અથ દિક્ષાવિધિર્નિષ્પત્યતે. પુચ્છા (૧) વાસે (૨) ચિષ્ઠ (૩) વેસ (૪) ઉસગ્ગ (૬) લગ્ગ અકૃતિયં (૭) સમપ્રતિય (૮) તિપ-યાહિલુ ઉસગ્ગો (૯) નામ (૧૦) અણુસદ્દી (૧૧) એતલા પ્રકારે કરવા દિક્ષા લેતાં તે કિમ અયોગ્ય પુરુષ તથા સ્ત્રીભતિ કુલશુદ્ધ બાણી વૈરાગ્યનું કારણ પુચ્છીઈ...

અંત - તતો ગુરુ દેશના દીઈ ચતારી પરમં. ૧ યથાશક્તિ આંબિલાદિકં તપઃ વલતું શિષ્યનીં ઈશાનદ્વણિ સ મોકલાવીઈ ઈશાનદ્વણિ સાહમા રહી ૧ નોકારવાસી નોકાર ગુણવીઈ.

—ઈતિ દીક્ષાવિધિઃ.

(૧) ગ્રંથાત્ર ૧૦૦, પ.સં. ૪-૧૩, પ્ર.સ્કે.લા. નં. ૧૮૯૨.૨૯૧/૧૮૦૯.

(પરંકર) પોષધવિધિ

ગુજરાતી અને પ્રાકૃત.

આદિ - અથ પોષધવિધિઃ ધરિયાવહી પડિકમ્પ, ખમાસણુ દેઈ, પોષધ લેવા મુંહપત્તી પડિલેહ્મ ખમાસણુ દેઈ, પોસહ સંદિસાઈ પોસહ થાઈ ૧ નવકાર ગુણી કહ્મ...

અંત - પોસહ પારવા ગાથા કહ્મ:

સાગરચન્દો કામો ચન્દવડિંસો સુહંસણો ધનો

જેસે પોસહપડિમા અખંડિયા જીવિઅન્તે વિ.

૧

ધના સલાહણિગ્ગા સુલસા આનંદ કામદેવા ય

ભસ પસંસઈ લયવં દિહન્વયં તં મહાવીરં.

૨

—ઈતિ સામાષ્ઠક પોસહ પારણુ વિધિઃ.

(૧) ગ્રંથાત્ર ૨૫, પ.સં. ૧-૪૨, પ્ર.સ્કે.લા. નં. ૧૮૯૨.૧૪૮/૮°૫૦૮.

(પરંકર) રાઈ પડિકમ્પણુ વિધિ

આદિ - અથ રાઈપડિકમ્પણુવિધિઃ. સામાષ્ઠક લેઈ, ઇચ્છામિ ખમાસમણો. કહ્મ, ઇચ્છાકારેણુ સંદિસહ કહી પછમ ચૈત્યવંદન જય વીયરાય સૂધી કરમ, પછમ કુસુમિણુ-દુસુમિણુ રાઈ પ્રાયચિત વિસોહત્યં ૪ લોગસ્સરો કાઉસગ્ગ કરમ...

અંત - પછમ સીમંધરજીરો ચૈત્યવંદન કરમ જય વીયરાય સૂધી અરિહંત ચેષયાણું વંદણુ વતિયાએ એ કહી ૧ નવકારરો કાઉસગ્ગ કરમ, થૂમ્પ કહ્મ, પછમ સિદ્ધાચલજીરો ચૈત્યવંદન કરમ.

—છતિ રાઈ પડિકમણા વિધિ:

(૧) ઉપરની કૃતિની પ્રત.

(૫૨૬૫) દેવવંદનવિધિ

આદિ - અથ દેવવંદનવિધિર્લિખ્યતે. ઇરિયાવહી પડિકમી, પછછ ચૈત્ય-
વંદણુ જય વીયરાય સૂધી કરછ, પછછ દૂળે ચૈત્યવંદણુ કરછ,
નમો ત્યુણું કહછ...

અંત - પછછ અરિહંત ચેષયાણું કહી કેર ૪ થૂઈ કહછ, નમો ત્યુણું
કહછ, જ્ઞવંતિ ચેષયાઈ કહછ, તવન કહછ, જય વી(ય)રાય કહછ,
નમો ત્યુણું કહછ.

(૧) ઉપરની કૃતિની પ્રત.

(૫૨૬૬) સંચારગ ચોરિસ વિધિ યો

આદિ - સવ સાવધતુ નિરવેધ કરું અહિં. નમસ્કારહુ સાધુ ક્ષમાશ્રમણ-
નઈ...

અંત - દેવલી મુક્તિ પુહતાં તે સિદ્ધ સાધુ શ્રી વીતરાગ દેવે...ધમ્ એ
૪ અચારનાં સરણાં...દુખનાં હરણહારા જે પામછ તે ધન્ય
સભાગીઉ.

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૭૫, પ.સં.૩-૫(૬)+૩, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૭.૨૦૩/
૨૬૭૯.

(૫૨૬૭) સ્નાત્રવિધિ

સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને ગુજરાતી.

આદિ - અથ સ્નાત્રવિધિ લિખ્યતે. પૂર્વિં બાજેડ જપરિ પૂજા પ્રતિમા
પંચતીર્થી માંડીય તિલકાદિયુક્ત હર્ષિં સહિત કૃતસ્નાન પવિત્ર
શ્રાવકિં પાટલા ઉપરિં ધોઈ કપૂર ચંદનિં વાસીઈ...

અંત - દેવ પહવિચસ્સ પહો અહિયં નંડવણે હુ કાહિ કિં મણુઓ
તહ વિહ તુહ ભતીએ ચિક્કછ વિણુઓ ભવિજણુસ્સ. ૯
છવીસો છંદ:

—છતિ પાર્શ્વનાથ કલશઃ. છતિ સ્નાત્રવિધિ સંપૂર્ણ:

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૧૭૫, પ.સં.૪-૧૫, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૧૮/૮°૫૧૧.

(૫૨૬૮) [નંદવિધિ તથા માલારોપણવિધિ]

આદિ - હુસુ બારસ સક્રયએ ગુણુવીસં ચિષ્ઠ્ય અદ્વૈત્ય સેદિ
પરમાકપરનામ થયે સુચ સિદ્ધ ખવણુ સદૃં ચક્રો. ૧... ૨

પદ્મોપધાને ઉપવાસ ૧૨ પોસહ ૧૬ વિધિના તત્રોપવાસ ૫ પાંચ પછી ખમાસમણુ દેઈ...

*

છતિ નંદવિધિઃ. હવઈ માલારોપણુવિધિ લિખિઈ છઈ. ધરિયાવહી પડિછમી મુહપતિ પડિલેહિઈ...

અંત - સ્વજન માલા પહિરાવીઈ નન્દિ પ્રદક્ષણી ૩ માસ ૬ કાસ પાણી બ્રહ્મચર્ય પાલિઈ લુઈ સૂચઈ માલા પહિરાવીઈ તે વ્રત આખડિ પચ્ચકખાણુ કરઈ. છતિ માલારોપણુવિધિ સમાપ્તઃ.

(૧) અંધાત્ર ૧૦૦, પ.સં.૪-૧૨, મુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૯૨.૩૬૦/૧૮૮૬.

(૫૨૬૯) કલ્પપ્રારંભણુ

આદિ - અરહંત ભગવંત ઉત્પન્નદિવ્યવિમલકેવલજ્ઞાનદિવાકર શાસનાધીશ્વર શ્રી વીર વર્ક્ષમાનસ્વામી પંચમગતિગમી, તેહ ભગવંત તણુઈ શાસનિ વિજયમાનિ પર્વ બિહુ પ્રકારે કહીયઈ : એક લોકિકપર્વ, બીજા લોકોત્તરપર્વ...બીજા લોકોત્તરપર્વ અષ્ટમી ચતુર્દશી અમાવાસ્યા પૂર્ણિમા કાલ્યુની...

અંત - હિવઈ શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામી સૂત્રનઈ ધુરિઈ આંપણા અભીષ્ટ દેવતાનઈ નમસ્કાર. કિણુઈક પ્રકારઈ તે કહઈ : નમો અરિહંતાણુ ધત્યાદિ.

—છતિ શ્રી કલ્પપ્રારંભણુ સંપૂર્ણું છતિ.

(૧) અંધાત્ર ૨૦૦, પ.સં.૭-૧૩, મુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૯૫.૨૧૬/૨૨૫૩.

(૫૨૭૦) હોલિકાકલ્પ ખાલા.

મૂળ સંસ્કૃત ગુણકરશિષ્યકૃત.

આદિ - ઋષભ જિન કરસણી એક બલદનો ઘણી તેહને હું નમુ જિણે એક બલદઈ સાત યાબ્મ ભવ્યા જીવાંને વંછિત કલ્યા સુખ કરવા લાણી. ૧ નમસ્કાર હોવઈ ગુરુચન્દ્ર ભણી થાવઉ શ્રી ગુણકર-સૂર ભણી જેહ તેહ પ્રભાવઈ જ્ઞાન હોઈ મૂર્ખજન સુવાચાલ હોવઈ. ૨...

અંત - ધર્મનઈ પ્રસાદે મહામંગલ હુવઈ...જેતલો ધર્મ તેતલો જય હુવઈ. ૬૯

—છતિ શ્રી કવિકિલોલ હોલીપર્વવ્યાખ્યાન સંપૂર્ણું.

(૧) અંધાત્ર ૧૭૫, પ.સં.૬-૭૫૩, મુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૯૫.૪૪૨/૨૪૪૨.

(પર૭૧) પરમાનંદ સ્તોત્ર બાલા.

આદિ - શ્રી સુધર્માસ્વામિ પ્રત્ય શ્રી જંબુસ્વામી પુચ્છછ છઠ. તથા
ગુરુ પ્રત્ય શિષ્ય પૂચ્છછ છઠ : હે ભગવાન...છતિ પ્રથમશ્લોકાર્થઃ.
પરમ ઉત્કૃષ્ટ આનંદ તેણે કરીને ઇ સંપત્ત સંપૂર્ણ છઈ...

અંત - અત્ય પાંચ આશ્રવ પ્રમુખને હે ભવ્ય જીવ છાંડછ પરિહરછ પ્રતિ
સરસ પ્રાણાતિપાતાદિક પાંચ આશ્રવ વેરમણે રૂડા છઈ તે પરિ-
હરછ સ્થિર ચિત્ત કરિનછ ત્યજવા એ ક્રિયારૂપ વ્રતને પાંમછ
સંવર પરમપદ મોક્ષરૂપ આત્માનું સ્વરૂપ અનંત સુખ પાંમછ.

(૧) અંથાગ્ર ૧૦૦, પ.સં.૩-૬+૩, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૩૨૮/૧૮૪૨.

(પર૭૨) અનિત-શાંતિ સ્તવ બાલાવબોધ

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - અનિત્ત્વ અનિતનાથ કિસઉ છઈ? નિત્ત્વ-સંવ-ભયં નિત્ત્વ
કહીછ જીતા સંવ કહીછ સઘલાછ ભય છઈ જિણુઈ...

અંત - જઈ જઉ છચ્છડ વાંછઉ પરમપયં પરમપદ મોક્ષ...જિણુવયણ
કહીછ પરમેશ્વરનું વચન તેહનછ વિષછ આયરં કહીછ આદર
કુણુહ (ક)રઉ. ૩૯

—છતિ શ્રી અનિતશાંતિસ્તવનઉ બાલાવબોધઃ સમાપ્તઃ.

(૧) અંથાગ્ર ૫૦૦, પ.સં.૭-૧૯, પ.ક.૧થી ૫, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૪.

૪૩૨/૨૧૨૫.

(પર૭૩) મોઢલી આરાધના

પ્રારંભે પ્રાકૃત ગાથા.

આદિ - નમિજીણુ ભણુછ એયં : ભગવન્ સમઉચ્ચિયં સમાધસસુ
તત્તો વાગરછ ગુરુ પન્નજંતારાઉણું એયં. ૧

દેવ નમસ્કરિજ્યો હુ આરાધના કરાવઉ.

અંત - નમો અરિહંતાણું એક પદ્મં ધ્યાન કરિજ્યો હુ અનછ શ્રી
શાતુજય ગિરિનાર, અષ્ટાપદ, સંમેતસિહર, નંદીશ્વર,
સીમંધરસ્વામિપ્રમુખ જે જે તીર્થ છઈ તેહનઉ ધ્યાન કરિજ્યો.

—છતિ મોઢલી આરાધના સમાપ્તા.

(૧) ઉપરની કૃતિની પ્રત, પ.ક.૫થી ૭.

(પર૭૪) આદિનાથ સ્તવન બાલા.

મૂળ ગુર્જરાતી વિજયતિસકકૃત. [જુઓ આ પૂર્વે ભા ૧. પૃ.૪૬૮.]

આદિ - એહનઉ અથઁ લિખીછ. ધુરિ પ્રણામ કરી દેવાધિદેવ પરમેશ્વર
શત્રુજયપર્વતનુ સ્વામી

અંત - ઇમ ઋષભસ્વામી સિદ્ધિસુકિતરૂપ સ્વયંવરા સ્ત્રી તેહનઉ ભતારિ
શ્રી પુંડરીકરૂપ ધવલ ગજેન્દ્ર તેહનઉ કુંભસ્થલ તિહાં ઇન્દ્ર ગેહ-
નઘ સેવ ઇન્દ્ર તેહનઘ સુવન્નં ગરભવાસનુ ભંજણુહાર મુંહનઘ
સુવધિરૂપ શિખવણુહાર હિઉ જિનશાસનિ વિજયતિલક નિરા-
બાધ. ૩૦

—ઇતિ બાલાબોધગાથાર્થઃ.

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૧૨૫, પ.સં.૨-૯+૧, પુ.સ્કે.લા. નં.૧૮૯૨.૧૭૨/૧૯૦૭.

(પર૭૫) પ્રશ્નોત્તર રત્નમાલા ટપો.

મૂળ સંસ્કૃત વિમલકૃત.

આદિ - પ્રણમી કરી તીર્થઁકરદેવ પૃચ્છા અનઘ ઊતરની એણી એ
બોલેસુ...

અંત - નીપજાવી શ્વેતાંબર તણુઈ યુરિદ્રં નિર્મલ વિમલ ઇસિઈ નામિઈ
આચાર્યઈ રત્નની એણી અનઘ ઊતરની એણી એ કંઠિ રહી
હંતી...

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૧૫૦, પ.સં.૩-૮+૧, પ.ક.૧થી ૨, પુ.સ્કે.લા. નં.
૧૮૯૫.૩૪૦/૨૩૫૩.

(પર૭૬) વીરજિણુતથય ટપો.

મૂળ પ્રાકૃત અભયદેવકૃત.

આદિ - જયવંતઉ પ્રવત્તિ સમણુ ભગવન વર્ધમાન જિન માહિ ઉતમ...

અંત - ઇણુઈ પ્રકારિઈ...સ્તવિઉ શ્રી વીરનાથ પ્રકૃષ્ટા ઉપશમતા દેવનઉ
દિઉ સમતા તહુ સરીખાપણુ મઝ રઈ અસમાન સુખનઘ વિસઈ.
અનઈ સ્વર્ગમોક્ષસંસારનઘ વિસઈ...

—ઇતિ શ્રી મહાવીર સ્તવનનઉ અર્થઃ.

(૧) ઉપરની કૃતિની પ્રત, પ.ક.૨થી ૩.

(પર૭૭) ગાયમપુચ્છા બાલા.

આદિ - તીર્થનાથ શ્રી મહાવીરને' નમસ્કરીનઘ બાંણુતઉ હંતઉ શ્રી
ગૌતમસ્વામી મૂખ્લોક પ્રતિબોધિવાંનઈ કારણિ પુન્યપાપનઉ ફલ
પૂચ્છઈ. ૧

અંત - અહતાલીસ પૃચ્છા ઊતરે કરી ચહસઠિ ગાહા હુઈ શ્રી ગૌતમ

પૂર્વિજ્ઞ શ્રી મહાવીરિય સંખેપિય કરી કહી મહાતીર્થ શ્રી
ગૌતમપૃષ્ઠા. ૬૪

—છતિ શ્રી ગૌતમપૃષ્ઠા બાલાવબોધ: સંપૂર્ણોડ્યં.

(૧) અંથાગ્ર ૧૨૫, પ.સં.૧૨-૧૧, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૮૪/
૧૭૫૮. (૨) અંથાગ્ર ૨૦૦, પ.સં.૧૧-૧૨, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૫.૨૪૨/
૨૨૭૩.

(૫૨૭૮) વિચારગાહા બાલા.

આદિ - બા. ૧૨ ગુણ અ. અરિહંતના સિ. સિદ્ધતા અ. અઠ ગુણ સુ.
આચાર્યના જ. છત્રીસ ગુણ ૩૬ ઉ. ઉપાધ્યાયના પ. પચવીસ
ગુણ સા. સાધુના હ. હુધ સ. સાતવીસ ૨૭ સરવ ગુણ ૧૦૮. ૧

અંત - ઉ. ઉપસમ શ્રેણી ચ. ચારિ બારિ જ. આબધજી. જીવનમ આ.
સરવ ભવે કરીતમ તા. તે વલી દો. એક ભવને વિષય દોય
વાર ખ. ખપક શ્રેણી સદેવ એગ ભવને વિષય એક વાર. ૨૩૦

—છતિ શ્રી વિચારગાથા અંથ સમાપ્ત.

(૧) અંથાગ્ર ૧૦૦, પ.સં.૨૨-૭+૩, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૫.૩૭૪/૨૩૮૪.

(૫૨૭૯) સપ્તનય વિચાર

આદિ - અથ સપ્તનયવિચારો લિખ્યતે. સે કિં તં? સત મૂલનયા પત્તતા
તં જ્ઞા: જ્ઞેગમે સંગહે વવહારે જગુસુએ સદે સમભિરૂદે એવં-
ભૂતે (૭) શ્રી જિનપ્રવચનમૂલભૂત સાત નય પ્રક્યા જઇ. તે
કેહા? નેગમી ૧... એવંભૂત ૭. એહતા સંક્ષેપિ નામ ભણી હિવ
એહનું વિચાર સંક્ષેપિ લિખાયમ જઇ. તત્ત્વ છઠ જ્ઞેગેહિ માણેહિ
મિણુછ તિ જ્ઞેગમસસ ય નિરુત્તી છતિ સૂવં. એહનું અર્થ:...

અંત - ઇમ ભણી શ્રી વીતરાગદેવવાણી સદહી શ્રી સમકિત્ત નિર્મલ
કરિહું. તં એવ સચ્ચં નીસંકં જં જિનેહિ પવેછવં.

—છતિ શ્રી સપ્તનય વિચારા દ્વિપીકૃતં.

(૧) અંથાગ્ર ૭૫, પ.સં.૧-૨૩, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૩૭/૮૦૫૦૬.

(૫૨૮૦) સંઘયણી રચણુ ટપો

મૂળ પ્રાકૃત શ્રીચન્દ્રકૃત.

આદિ - નમસ્કાર કરીતમ અરિહંત સિદ્ધ આચાર્ય ઉપાધ્યાય એ પંથ
પરમેષ્ઠનમ દેવતા નારકી પ્રમુખ આઉપઉ ભવન કર્હોસમ...

અંત - મંલધારગચ્છે હેમચન્દસુરિ તેહનિ શિખમ લવનેશમાત્ર કીધી

સમ્યગ્ પ્રકારે સંધયણુરત્ન ગ્રંથ સમૃધિ ધાઉ જા' લગત વીર-
નહી તીર્થ પ્રવર્તે. ૩૦૬

—છતિ શ્રી લઘુ સંગ્રહણી ટબો સંપૂર્ણ:

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૮૦૦, પ.સં.૨૪-૭૪૧થી ૩, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૫-
૩૬૩/૨૩૭૪.

(૫૨૮૧) કર્મગ્રંથ બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત દેવેન્દ્રસૂરિકૃત.

આદિ - શ્રી વધ્ધમાન પ્રતિ તમસ્કાર કરીનઇ કર્મવિપાકસૂત્રનહી વિચાર
કહું. સિરિ...કર્મ. ૧ શ્રી વીર જિન વાંદીનઇ કર્મનહી વિપાક
સંક્ષેપિ હું કહું...

અંત - ગાહગ્...નહી ઉ. ૯૦ ગાથાની સતરીઇ અંદ મહત્તર નામ
તણઇ અણુસારિની ટીકા ચૂતી થિકુ નીપજવી એકઇ જીણાનેજી. ૯૦

—છતિ શ્રી તપાગચ્છશૃંગાર શ્રી દેવેન્દ્રસૂરિકૃત કર્મગ્રંથ સતરી
બાલાવબોધ સંપૂર્ણ:

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૩૪૦૦, પ.સં.૮૩-૧૩, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૫.૨૧૨/૨૨૪૯.

(૫૨૮૨) કર્મગ્રંથ ટબો

મૂળ પ્રાકૃત દેવેન્દ્રસૂરિકૃત. અહીં ૧૫૫ ૪ કર્મગ્રંથ છે.

આદિ - શ્રી કહતાં ૮ પ્રાતિહાર્યરૂપ શોભાસહિત શ્રી જિન વાંદીનઇ
કર્મના વિપાક કર્મના ફલ તે સમાસઓ ક. સંક્ષેપઇ કહીસ્ચુ...

અંત - લિહિઓ ક. લિખિયઉ શ્રી દેવિન્દ્રસૂરિ નામ સુવિહિતગચ્છ-
નાયકઇ.

—છતિ શ્રી જયાસી નામ ચઉથા કર્મગ્રંથનહી ટબાથ સંપૂર્ણ.

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૨૫૫૪, પ.સં.૨૩-૫૫૫, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૨.૨૧૦/
૧૯૭૩.

(૫૨૮૩) કર્મગ્રંથ ૬ ટબો

મૂળ ચન્દ્ર મહત્તરકૃત પ્રાકૃતમાં.

આદિ - સિક્ષિપદે પ્રસિક્ષપદે કરિને મોટો જઇ અર્થ જિણુમઇ સા બંધ-
ઉદયસતારા પ્રકૃતિસ્થાન તિણુરો અર્થ સંક્ષેપે કરિને કહિસ્ચુ-
ભો શિષ્ય તુ સાંભલિ અર્થ કહેવો જઇ. દષ્ટિવાદ પૂર્વ તિણુરો
નિસ્ચંદ્રિદ્ધિ માત્ર જઇ. ૧

અંત - ગાથાની સંખ્યાએ સતરી ગ્રંથનઇ વિષઇ ચન્દ્ર મહત્તરાઇનઇ

નામઠ જે પૂર્વાચાર્યે તેહ નામ તણુઠ અનુસારઠ વૃત્તિકારઠ
પ્રક્ષેપની ગાથા ઘાલતાં ઘાલતાં એકઠ જીણી ૯૦ ગાથા હોઈ. ૯૩
—છતિ સપ્તતિકાસૂત્રં સમાપ્તં તત્ સમાપ્તઊ ચ કર્મઅંથસૂત્રં
સંપૂર્ણં.

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૫૦૦, પ.સં.૧૨-૫+૪, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૩૯/૧૮૮૩.

(૫૨૮૪) ગુણુસ્થાન રચના

આદિ - ...વેદ ૧ સ્ત્રીવેદ ૧ પુરુષવેદ ૧ મિથ્યાત્વ ૧ અજ્ઞાન ૧ અસંયમ
૧ અસિદ્ધત્વ ૧ કૃષ્ણલેસ્થા ૧... સર્વ મિલિ ભેદ ૫૩ જાણિવા.
અથ ગુણુસ્થાનરચના લાવ ૫૩ જીપરિ :

અંત - અથ યથાખ્યાતસંયમરચના. ગુણુસ્થાન ૪ ઉપશાંતમોહાદિ લાવ
મનુષ્યગતિ ૧ શુક્લ લેસ્થા ૧...ક્ષાયિકદાનાદિ ૪ ભન્યત્વ ૧
અસિદ્ધત્વ ૧ મનુષ્યગતિ ૧ ક્ષાયિકચારિત્ર ૧ વિ.

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૪૦૦, પ.સં.૨૮-૯, પહેલું તથા ૨૯મું પત્ર નથી,
પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૭૯/૧૭૫૪.

(૫૨૮૫) એકકવીસ્થાણુ ટળો

આદિ - ઋષભ (૧) વિજય (૨) અજિત (૩) ત્રૈવચક સાતમુ જાણિવા
(૩) જયંત (૪) જયંત (૫) ૬ ત્રૈવચક સાતમાનઠ (૭). ૩

અંત - અષ્ટાપદિ ઋષભ. પીર અપાપાતગરીઈ.

વાસુપૂજ્ય અંપાઈ. રેવતાચલઠ નેમ.

સમતિગીરીઈ સેષ થાકતા મુગતિ ગયા. ૬૯

(૧) ભરૂચઅય ગ્રામે સિખતં ઋ. ગોવાલ લવજ પકંતાર્થ. ગ્રંથાગ્ર
૨૦૦, પ.સં.૧૧-૬+૧ કે ૨, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૧૬૫/૮°૪૯૩.

(૫૨૮૬) ધન્દપરાજય ટળો

આદિ - તેહિ જ સૂર તોહિ જ પંડિત તેહનઠ પ્રશંસુ નિત્ય ઇન્દ્રિયચોરે
સદા ન લુટઠ જેહનઠ ચારિત્ર. ૧

અંત - ઘણો કિસું કહીયઈ? જે તૂં જીવ વાંજઠ સાસ્વતા સુખ નીરાગ
મોક્ષપદ તો તૂં ખાપડી જીવ વિષયથી ઉપરાઉ સંવેગમય રસાયન
નિત્ય. ૧૦૦ એટલે ઇન્દ્રીનો જીપિવો તે કહ્યો.

(૧) પ.સં.૭-૭+૧ કે ૨, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૬.૨૭૬/૨૫૩૬.

(૫૨૮૭) ઉવએસમાલા ટળો

મૂળ પ્રાકૃત ધર્મદાસકૃત.

આદિ - નમિજીણુ કહીય નમીનય તીથંકર પ્રતિષ્ઠ ઇન્દ્ર અનય મનુષ્યના
કાકુર તેહે પૂજિત ત્રિહું લોકના ગુરુ...

અંત - અક્ષરમાત્ર તીણુય કરી ઉછઉ...પરમેશ્વરના સુખ થિકઉ નીકલી
વાણી. ૫૪૪

(૧) અંથાગ્ર ૧૧૫૦, પ.સં.૬૫-૫૫૧ કે ૨, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૮.

૭૭૬/૨૮૮૭.

(૫૨૮૮) ઉપદેશમાલા બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - શ્રી વર્દમાન જિનવરં આનમ્ય તનોમિ બાલબોધાય
પ્રાકૃતવાર્તાશ્રિપં વિવરણું ઉપદેશમાલાયાઃ ૧
નમિજીણુ...ગુરુવએસેણું. ૧ જિનવરેન્દ્ર શ્રી તીથંકરદેવ નમિજીણુ
કહીય નમસ્કરીય ઇણુમો એ ઉપદેશની માલા શ્રેણિ લુચ્છમિ
બોલિસુ...

અંત - અકખર...વાણી. ૫૪૪ અક્ષર. અક્ષરિ કરી અથવા માત્રા કરી
જં કાઈ હીણુઉ ઉછઉ અથવા અધિકઉ પઢિયઉ હુષ...એ શ્રી
ઉપદેશમાલા શ્રી મહાવીર જીવતાં નીપની તેહ લાણી સિદ્ધાન્ત
તથા ય જાણિયો. ૫૪૪

—છતિ શ્રી ઉપદેશમાલા બાલાવબોધ સમાપ્ત.

(૧) અંથાગ્ર ૪૫૦૦, પ.સં.૧૨૬-૧૫, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૪.૪૨૬/

૨૧૧૯.

(૫૨૮૯) ગૌતમકુલક બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - હ. લાલા ન. મનુષ્ય અ. અર્થલક્ષા મેલવાય વીષય...મિશ્રઉ
તર હોય તે તીણુ વાના અગિ થોડા થોડા તિણિ બોલા આચરિ. ૧

અંત - ધર્મની સેવાના ઘણા જીવ આનંદાદિક સુખના પાસા જઇ અને
શ્રાવકના પારી. ૨૦

—છતિ શ્રી ગૌતમકુલક સંપૂર્ણ જઇ.

(૧) અંથાગ્ર ૧૦૦, પ.સં.૨-૬+૧થી ૩, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૨.૪૮૬/

૧૭૬૦.

(૫૨૯૦) ગૌતમકુલક બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - લોભીયા દ્રવ્ય વિષય તત્પર હુમ...પંડિત નહી મૂખ નહી તિ
કો મિત્ર કહીજી. અર્થ કામ ક્ષમા તિહુનમ આચરમ. ૧

અંત - ધર્મનમ સેવ્યા થકી ઈયમ અન્ય ભવમ સુખસાતારઉ દેંણુહાર
ભગવંતિ કથઉ.

—છતિ શ્રી ગૌતમસ્ત્રામિકુલક સમાપ્ત.

(૧) અંથાગ્ર ૧૦૦, પ.સં.૪-૫+૧થી ૩, પુ.સ્કે.લા. નં.૧૮૯૭.૧૦૮/

૨૫૮૯.

(પર૯૧) પુણ્યકુલ (પુણ્યકુલ) ખાલા.

આદિ - શ્રી પુણ્યકુલકના ૫૫ બોલ કહમ સંપૂર્ણ પડાવાડ ઇન્દ્રિયપણે.

(૧) વહતાં વહી મનુષ્યપણે પામિવઉ તહા કહતાં તિમી જ
સાહા પચવીસ આર્યક્ષેત્ર મધ્યે ઉત્પત્તિ પામવું. (૪) માતાપક્ષ
સંપૂર્ણ. (૫) પિતાનો પક્ષ સંપૂર્ણ. (૬) જિણુધર્મનઉ પામવઉ.
(૭) એટલા વાના લભન્તિ કહતાં લહમ પ્રભૂત ધણે પુન્યના
ધણીનમ. ૧

અંત - ઇય કહતાં ઈએ પૂર્વોક્ત પ્રકારે ચુણુરૂપીયા રતન તેહનો ભંડાર
બણવઉ જેણે એ પંચાવન બોલરી સામગ્રી પામી જેણમ
આરાધ્યઉ જેણે કીધો જિનધર્મ તેણમ જીવે છેલા જમ મોહ-
રૂપીયા પાસા જેણમ જીવ તે સારવતા સુખ પામ અનમ પામસ્યમ.

—છતિ શ્રી પુન્યકુલ સંપૂર્ણ.

(૧) ઉપરની કૃતિની પ્રત, પ.ક.૩થી ૪.

(પર૯૨) નવતત્ત્વ ટો.

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - પહિલા નવ તત્ત્વ લિખાયમ જમ : જીવ તત્ત્વ (૧) અજીવ તત્ત્વ
(૨)...

અંત - તીર્થંકર થકી સીધા તે જિન સિદ્ધ (૧) તીર્થંકર વિના સામાન્ય-
કેવલી સીઝમ (૨) તીર્થં-સિદ્ધ (૩) અતીર્થં-સિદ્ધ (૪) મરુદેવી
પ્રમુખ...જુદ તીર્થંકરાદિ કરમ સમીપમ જુદ-બોધિત એક-સિદ્ધ
અનેક-સિદ્ધ. છતરમ શ્રી નવતત્ત્વ. ૪૮ અડતાલીસે ગાહે પૂરઉ હુઅઉ.

(૧) લિખિતા પ્રતિ: ઈય વાક્યતાકાયાં પં. સુમતિસેનગણિના.

અંથાગ્ર ૬૦૦, પ.સં.૪-૫+૧થી ૩, પુ.સ્કે.લા. નં.૧૮૯૨.૨૮૨/૧૮૨૪.

(પર૯૩) બૃહત નવતત્ત્વ વિવરણ

આદિ - શ્રી વીરં વિશ્વવિભું શ્રી અંચલચચ્છનાયકાંશ્ચ ચુરન્

શ્રી મેરુતુંગસૂરીન્ તત્વા તત્વાનિ વિવૃણુમિ. ૧

જીવ (૧) અજીવ (૨) પુણ્યું (૩) પાવ (૪) આસવ (૫) સંવરાય
(૬) નિજ્જરણ (૭)

અન્ધો (૮) મુકખો ય (૯) તહા નવ તતા હુંતિ નાયવા. ૧

જીવ (૧) અજીવ (૨) પુણ્યપ્રકૃતય (૩) પાપપ્રકૃતય (૪) આશ્રવ (૫)
સંવર (૬) ચ શબ્દઃ સમુચ્ચયે...પ્રાકૃતત્વાલ્ લિંગવ્યત્યયઃ. જીવ
જ્ઞાનમય (૧) અજીવ જ્ઞાન રહિત (૨) પુણ્યપ્રકૃતિ જે શુભ પરિણામિય
અંધાઈ (૩)...

અંત - સિદ્ધ રહઈ અનંતજ્ઞાન અનંતદર્શન અનંતસુખ અનંતવીર્ય એ
ચારિ ભાવ અનન્ત હુઈ. (૪) સર્વાયસિદ્ધિ વિમાનતઉ મુક્તિ-
શિલા ખારે જ્યેષ્ઠે હુઈ. ઈણી પરિ મોક્ષતત્ત્વસ્વરૂપ લેશનઉ કહી.
—છતિ બૃહત્ નવતત્ત્વ વિવરણુ સમાપ્ત.

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૨૫૦૦, પ.સં. ૬૨-૧૩, ખુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૮૬. ૧૮૫/૨૪૪૭.

(૫૨૮૪) લવવૈરાગ્ય શતક ટપો

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - સંસાર અસાર માહિ તથા સુખ વ્યાધિ વેદના પ્રવર માહિ...

અંત - જિમ સંસારસમુદ્ર ઘેર જીતાવલુ તરીનઇ અનંત સુખ લહઇ જ
સાસ્વતું ઠામ. ૧૦૪

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૨૫૦, પ.સં. ૧૦-૬+૧, ખુ.સ્ટે.લા. નં. ૧૮૮૫. ૩૩૦/૨૩૪૬.

(૫૨૮૫) મૂખશતક અવચૂરિ

આદિ - કોઇ પડિત કુણુ એક રાયનઈ કહઈઃ અહો રાજન મૂખના
સજી પ્રકાર સાંભલિ...

અંત - એક ભીખારીનઇ ઉન્ડઉ જિમવા વાંછઇ. (૯૭) યુરુ પૂજ્ય વડઉ
હુઇ અનઇ ક્રિયા દીધી મેલ્લઇ સત્ક્રિયાપણુઇ ન ક્રિયાલઇ. (૯૮)
કુકર્મ કરીનઇ નીલજ યાઇ, લોકની લાજ ન કરઇ. (૯૯)
આપહણી વાત કરઇ, આપહણી હસઇ. (૧૦૦) એતલે પ્રકારે
માણસ મૂખ (કિ)હિવરાઇ.

—છતિ શ્રી મૂખશતકાવચૂરિઃ સમાપ્તા.

(૧) સિદ્ધવિજયગણિ લિખિતાનિ. ગ્રંથાગ્ર ૫૦, પ.સં. ૧-૧૩,

પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૫.૩૪૮/૨૩૬૧.

(૫૨૯૬) સંબોધસત્તરિ ટબો

મૂળ પ્રાકૃત જયશેખરસૂરિકૃત સં.૧૪૩૬.

આદિ - નમીનઇ મન વચન કાયાઇ ત્રિકરણશુદ્ધિ પ્રણામ કરીનઇ...

(દેવ)લોક મનુષ્યલોક પાતાલલોકનો ગુરુ...શ્રી મહાવીર...

સંબોધસત્તરિ નામિ અન્ય તે પ્રતઇ હુ શ્રી જયશેખરસૂરિ એહવઇ

નામિ આય^૧ કહઇ છઇ રચુ^૨ કરુ છું...

અંત - એહ વાતનો સંદેહ સંશય. ઇતિ શ્રી સુવિહિતસાધુશૃંગારહાર

તપા શ્રી શ્રી શ્રી જિનસિદ્ધાંતની વિસેષ ગ્રાથા ઉદ્ધરીનઇ શ્રી

જયશેખરસૂરિ રચિઉ એહ સંબોધસત્તરિ નામઇ અન્યનો ટબો

માત્ર સૂત્રાર્થ^૩ સંપૂર્ણ^૪.

(૧) અંથાગ્ર ૫૦૦, પ.સં.૨૧-૩થી ૪+૫, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૬.

૨૩૯/૨૫૦૦.

(૫૨૯૭) સંબોધસત્તરિ ટબો

મૂળ પ્રાકૃત જયશેખરસૂરિકૃત સં.૧૪૩૬.

આદિ - નમીનઇ ત્રિલોકગુરુ લોકલોકપ્રકાશક શ્રી મહાવીર સંબોધસત્તરી

હું રચઉ છઉ ઉદ્ધારગ્રાથાયે કરી. ૧

અંત - વૈરાગ્ય મન થકઉ હૂંતઉ સંબોધસત્તરી જે પઠઇ ભવ્યજીવ શ્રી

જયશેખર સ્થાનક તે લહઇ ઈહાં સંદેહ નહી. ૭૩

(૧) અંથાગ્ર ૫૦૦, પ.સં.૧૦-૫+૧ કેર, પુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૪૩૪/

૧૯૯૨.

(૫૨૯૮) સમ્યક્ત્વકુલક ટબો

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - જહ કહતાં જિમ ઉપશમિકાદિકભેદ કરી સમ્યક્તનઉ સ્વરૂપ-

લક્ષણુ...

અંત - વિસ્તાર જાણવો તાહરા સિદ્ધાન્ત થકી સદા સરન્તા આગ્રયા જે

જીવ એહવા જે ભવ્ય જીવ તિહાંનઇ હે સ્વામિન્ તાહરા પ્રસાદ

થકી હોઉ સમકિતની પ્રાપ્તિ.

(૧) શ્રીમતિ કૃષ્ણકુજે^૧ અંથાગ્ર ૧૫૦, પ.સં.૪-૬+૮, પુ.સ્ટે.લા.

નં.૧૮૯૨.૪૫૧/૧૯૯૩.

(૫૨૯૯) શીલોપદેશમાલા બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત જયકીર્તિકૃત.

આદિ - ...વંતા કમિ પુત્રજન્મ હુઉ. નામ ગાંગેય દીવઉ. ખીજના ચંદ્રમાની પરિ વૃદ્ધિ પામતઉ...

*

રષિની કથા. એ ઋષિની કથા વિસ્તાર મહાભારત હુંતઉ જાણિવઉ.

એ કથા ત્રીજી. ૩...

જાણુંતિ ધમ્મતત્તં કહંતિ ભાવંતિ ભાવણાઓ અ

ભવકાયરા વિ સીલં ધરિહ પાલંતિ નો પવરા.

વ્યાખ્યા...

અંત - ઇય સીલભાવણાએ ભાવંતો નિચ્ચં એવ અપ્પણું

ધનનો ધરિજજ બંભં ધમ્મ-મહા-ભવણ-થિર-થંભં.

૧૧૩

ઈણુષ પ્રકારિ...

*

—છતિ શ્રી ધનશ્રી કથા સમાપ્તા. ૪૩ હિવ ગ્રન્થકાર ગ્રંથની સમાપ્તિ લાણી આપણું નામગર્ભિત મંગલગા(થા)...

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૭૦૦૦, પ.સં.૧૧૮-૧૫, પત્ર ૧થી ૪ અને ૧૨૦ તથી, પ્ર.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૫.૪૦૨/૨૪૦૬.

(૫૩૦૦) કથાસપ્તક

આદિ - ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠિત નગર જિતશત્રુ રાજ તિહાં શુભદન્ત નામિયં વ્યવહારિહ, ધણી ઋદ્ધિ સ્વજનાદિક જાંડી દીક્ષા લીધી...

અંત - પછઇ અતિત કાગી સુકમાલ શરીર માંખણની પરછ ગલિહ, પછઇ કાલ કરી દેવલોકિ દેવતા હૂઉ.

—છતિ અહંતકથા સંપૂર્ણ સમાપ્ત.

(૧) ગ્રંથાગ્ર ૭૫, પ.સં.૭-૧૧, પ્ર.સ્ટે.લા. નં.૧૮૮૬.૧૭૮/૨૪૬૦.

(૫૩૦૧) મુનિપતિચરિત્ર ટ્યો

મૂળ પ્રાકૃત હરિભદ્રસૂરિકૃત સં.૧૧૭૨.

આદિ - પ્રણમ્ય શ્રી જિતં પાશ્વં લઙ્ગિયહંસ શુરુ તથા

મુનિપતિચરિત્રસ્ય સ્તુબ્ધો લિખ્યતે મયા.

૧

અહં મુનિપતિચરિત્ર વક્ષાંમિ છતિ સંબંધઃ...જે શ્રી મહાવીરદેવ

તે પ્રતે નમીને. તે વીર કહેવા છે? કેવલજ્ઞાનદિવાકર...

અંત - વિક્રમાદિત્યથી સંવત્સર સંખ્યા એટલે સં.૧૧૭૨ રચી છે....

—છતિ શ્રી મુનિપતિઋષિચરિત્ર ટાલો સંપૂર્ણ.

(૧) પં. શ્રી શ્રી પં. મૃત્યુવિજયગણિ તત્તિશય મુ. સૂર્યવિજયગણિ
ય આત્માર્થે પાલણુપુરષ શ્રી વલાવિઓ પાર્શ્વ પ્રસાદાત, શ્રી પાલણુ-
પુરે લ. અંયાગ્ર ૬૪૨, પ.સં.૬૩-૫+૧થી ૩, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૭.૧૫૯/
૨૬૩૮.

(૫૩૦૨) સુસહચરિય બાલા.

મૂળ પ્રાકૃત.

આદિ - પ્રણમ્ય શ્રી મહાવીર ગૌતમાદિ ગણીન્ અપિ

સુસહસ્ય ચરિત્રસ્ય ટાલો લિખ્યતે મયા.

૧

જે પરમાનંદમય સિદ્ધ પરમેષ્ઠી પરમાત્મા પરમપ્રમાણુ...

અંત - સુસહસ્ય ચરિત્રસ્ય લિખિતં કેસરચંદ્રના

સ્વાથે પરિકરાથે ચ પૂર્વપત્રાનુસારતઃ.

પર૩

—છતિ શ્રી યતનાઇ વિષય છેદ્રઅંથ વૃત્તૌ સુસહચરિત્ર સમતં.

*

સુસહચરિત્ર પૂર્વાચાર્યે નીસીથસૂત્ર મધ્યેથી વિલોકાને ભવ્ય-
જ્વને અથે રચ્યકે છઇ.

(૧) છદં સુસહચરિત્ર પં. શ્રી ૧૦૮ રૂપેન્દ્રસાગરજીને શિષ્યે મુનિ
કેશરસાગરે લિખ્યકે છઇ...પર૩ છતિ શ્રી યતનાઇ વિષય છેદ્રઅંથ વૃત્તૌ
સુસહચરિત્રાર્થ સંપૂર્ણઃ. અંયાગ્ર ૨૫૦૦, પ.સં.૮૭-૪+૧થી ૩, પ્રુ.સ્ટે.લા.
નં.૧૮૯૫.૪૩૪/૨૪૩૫.

[જિહાપ્રોસ્ટા પ.૧૨, ૩૬-૩૭, ૫૧, ૬૭, ૭૦-૭૧, ૮૦, ૮૨,
૧૧૧, ૧૧૩-૧૪, ૧૩૩-૩૫, ૧૪૩-૪૪, ૧૫૧-૫૭, ૧૫૮, ૧૬૧, ૧૬૮-
૮૮, ૨૦૫, ૨૧૫-૧૬, ૨૨૪, ૨૪૬, ૨૫૧, ૩૦૧, ૩૪૩-૪૫, ૩૫૨,
૩૬૦, ૩૭૫, ૩૭૮, ૩૮૧-૮૨, ૩૮૭, ૩૯૬-૯૭, ૪૧૨, ૪૧૪, ૪૧૮-
૧૯, ૪૩૭-૩૯, ૪૪૩, ૪૪૭, ૪૫૪, ૪૫૬-૫૭, ૪૬૬-૬૭, ૪૭૨,
૪૮૮, ૫૩૮ તથા ૫૭૮. ત્યાં કૃતિકર્માકે પરપ૭ તથા પર૬૮નાં શીર્ષક
અનુક્રમે 'ભદ્ર તપો' અને 'દુસુ બારસ' એ પ્રથમાક્ષરોથી દર્શાવવામાં આવેલાં.
અહીં વિષયવસ્તુને અનુલક્ષીને શીર્ષક મૂકેલ છે. કર્માકે ૫૩૦૧ તથા
૫૩૦૨ની કૃતિઓ. પરત્વે ત્યાં નામવાળો ભાગ પુષ્પિકામાં લીધો નહોતો,
તેથી અનુક્રમે સૂર્યવિજય અને કેસરસાગર કર્તા પણ નહોં ને લલિયા પણ
નહોં એવી સ્થિતિ થતી હતી. અહીં એ બન્નેને લલિયા ગણવામાં આવ્યા

છે, પણ કૃતિઓના આરંભ-અંત જોતાં એ બન્ને ટાપાથના રચનાર હોય એવી પણ પૂરી શક્યતા છે.

પટ્ટાવલીઓમાં, પટ્ટાવલી જ્યાં સુધી પહોંચે છે તેને અનુલક્ષીને એ રચાયતા સમયનું અનુમાન થઈ શકે, પરંતુ રચના કે લેખનનો નિશ્ચિત સમયનિર્દેશ ન હોવાથી એવી પટ્ટાવલીઓને પણ અહીં જ સમાવી છે.]

અનુપૂર્તિ

(મુખ્ય વિભાગની)

[પાછળથી અર્થઘટન બદલાવાથી કોઈક કૃતિઓ આગળના ક્રમમાં જાય છે ને તેથી આ અનુપૂર્તિ મૂકવાનું પ્રાપ્ત થાય છે.]

વિક્રમ અઢારમી સદી

૧૪૬૫. કમલવિજય (ત. વિજયપ્રભસૂરિ-લાલવિજયશિ.)

(૫૩૦૩) ચંદ્રલેખા રાસ ૨૨ હાળ ૨.સં.૧૭૨૦ કાર્તિક શુદ્ધ ૫ વિસનગરમાં

આદિ - સકલસિધિકારક સદા, સમરૂં હું શુભકામ,

ચઉવીસે જિનવર ચરણિ, પ્રતિદિન કરૂં પ્રણામ. ૧

પુંડરીક ગોચરમ પમુડ, ગણુદર ગુણુગણુગંગ,

પ્રહ ઉઠીતિ પ્રણમીછે, ચઉદસિ બાવન ચંગ. ૨

સારદ સમરૂં મનશુદ્ધિ, માંગું મીઠી વાણિ,

આછી મતિ મુઝ આપતાં, માત મ રાખિસ કાંણિ. ૩

આછ પ્રસન્ન જે જીપરિ, ભૂતલિ તે ભાગ્યવંત

કાલિદાસાદિક તણી, ઉપમ કવિ પામંત. ૪

શ્રી ગુરુપદયુગ યુગત સ્થું, વસિ વંદુ બહુ વાર

ઓસિંઠલ બહુ એહના, ગ્યાનદાનદાતાર. ૫

ગુરુ દીવે ગુરુ દેવતા, ગુરુ રાજ ગુરુ ધ્યાન,

પથ-કુપંથ ગુરુ વિના, ગુરુ જુગ માંહિ પ્રધાન. ૬

ભોજન રસ છૂત ઘોલ વિણુ, હેમ વિના જિમ હા(ધા)ટ,

ગુણુડ વિના જિમ ગોરડી, ગુરુ વિના તિમ વાટ. ૭

કનજલ વિણુ લોચણ જિસ્યાં, જિસ્યો બ્રાહ્મણ વિણુ વેદ,

તિમ તત્વાદિક ગુરૂ વિના, કોઈ ન જુએ ભેદ. ૮
 માતપિતાથી ગુરૂ તણો, અધિકો જ ઉપગાર
 ભવસાગર ભમતાં થકાં, તારણ તરેં નિરધાર. ૯
 દેવ ગુરૂ ધર્મ દયા સહિત, શુદ્ધ સમકિત સુખકાર
 ગુરૂ સમીપે એ ઉપરિ, સરસ સુણો સુધિકાર. ૧૦
 સુમકિત ઉપરિ એ સહી, કહિસું કથાપ્રબંધ,
 ચંદ્રલેખા સતી તણો, સુણ્યો સહુ સંબંધ. ૧૧

અંત -

ઢાલ રરમી રાગ ધન્યાસી

ચંદ્રલેખા સતી ચતુરશિરોમણિ, તાસ તણા નમું પાયાળ
 નામે નિર્મલ શુચિ હુવે કાયા, ઉલસે અંગ રામાયાળ. ચં. ૧
 ચરમ સિદ્ધાચલ જઈને સિવકમલા વરી વાણ, ૨
 ઇણિ ગિરે સિદ્ધ અનંતા સિદ્ધા, સિદ્ધખેત્ર તિણિ નાંમ વાણ. ચં. ૨
 સમકિતની પટ ભાવન ખંતિ, ભાવસ્યે જે ભવિ કોઈજ
 મહાસતિ પરિ મહિમાનિધિ, હુઆ નૈ વલિ હોવૈજ. ચં. ૩
 નયન ગગન કુનિ ઇંદુ સંવત એહ સુખાણજ
 બહુલ માસ સૌભાગ્યપંચમી દિને, ચૌપદ ચઢી પ્રમાણજ. ચં. ૪
 તપગચ્છતભોમણિ સરિખો, શ્રી વિજયેવ ગુણદરિઓજ
 તસ પદ સોભક શ્રી વિજયપ્રભસૂરિ પ્રતપો પુન્યે પરિવરિઓ. ૫
 સકલ સુધામૈ વિમલ મતિ જેહની, વિજય જગિ જસકારિજ
 શ્રી લાલવિજય છુધવર ગુરૂ કેરો, લહિ સુપસાય સુખકારિજ. ૬
 હૃષ સહિત કવિ કમલવિજય કહૈ, સતી ચરિત સુવિચારિજ
 જે નર ભાવે ભણુસ્યે ગુણુસ્યે, સુણુસે તે લહસ્યે સુખ શ્રીકારજ. ચં. ૭
 શ્રી વિસલનગર વિખ્યાત વિસેધે, તિહાં શ્રાવકશ્રાવિકા વારજ
 દેવ ગુરૂ ધર્મ તણા બહુ રાગી, વિનયવિવેક વિચારિજ. ચં. ૮
 શ્રી ઋષભદેવ વીર પ્રભુ વંદિ, તે પૂજે ચિત ચંગેજ
 તિણે નયરઈ ચોમાસું રહિ સુખઘ, એ રાસ રચ્યો મન રંગેજ. ૯

(૧) પ.સં.૨૩-૧૨, ખેડા ભં.૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૦૦-૦૨. ત્યાં કૃતિનો ર.સં.૧૮૨૦ ગણી
 કર્તાને સં.૧૯મી સદીમાં મૂકેલા. પરંતુ કૃતિ વિજયપ્રભસૂરિના રાજ્યકાળ
 (સં.૧૭૧૦-સં.૧૭૩૨)માં રચાયેલી છે ને કુનિ=કુણી=નાગ ૭ અને ૮ બે
 સંખ્યા દર્શાવે છે તેથી ર.સં.૧૮૨૦ નહીં પણ ૧૭૨૦ ગણવો જોઈએ.

આમ ગણતાં કવિને સં.૧૯મી સદીમાંથી ૧૮મી સદીમાં ખસેડવાના થાય છે.]

૧૪૬૬. અજ્ઞાત

(૫૩૦૪) જીવવિચાર બાલા. ર.સં.૧૭૭૬

(૧) લ.સં.૧૮૯૩, અ.૩૫૦, પ.સં.૧૪, પ્ર.કા.લં. નં.૪૮૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ ૫.૧૬૯૮. ત્યાં કૃતિને લ.સં.ના ક્રમમાં ૧૯મી સદીમાં મૂકેલી, પરંતુ બાલાવખોધનેા ર.સં. મળતો હોઈ નોંધને ૧૮મી સદીમાં ફેરવવાની થઈ છે.]

અનુપૂર્તિ

(પૂર્તિ વિભાગની)

[અર્થઘટનો ગદ્યલાઘવી કેટલીક કૃતિઓ આગળના સમયમાં ખસે છે, તેથી આ અનુપૂર્તિ મૂકવાનું પ્રાપ્ત થાય છે.]

વિક્રમ સોળમી સદી

૧૪૬૭. અજ્ઞાત

(૫૩૦૫) કાલિકાચાર્ય કથા બાલા. (ગદ્ય) લ.સં.૧૫૧૧ પહેલાં

આદિ - અત્યંત ભરણે વાસે કમલાકેલિમંદિરં,

તિલયં ભૂ-પુરંધીએ ધારાવાસ મહાપુરં. ૧

ઈનંદ્ર જંબુદ્વીપિ ઈશુદ્ધ ભરતદેવિ કમલા લણીયદ્ધ લક્ષ્મી

તેહનું કેલિ ક્રીડાગૃહં ગણુ પૃથ્વીરૂપણી સ્ત્રી તેહ પ્રતદં તિલકપ્રાય

છદં ધારાવાસ ઇસિદં નામિ મહાપુર નગર પ્રવર્તદં. ૧

તત્થ આસિ વેરિ-મતેલ-કુંભ-નિદલણે હરી,

વહંતો સંતથયં નામ વેરિસિંહો નરેસરો. ૨

તેહ ધારાવાસ નગરનંદં વિષદં...

અંત - ઇય વૃક્ષખાય-માહધ્યો વયં પાર્ણિતુ નિમ્મલં,

પત્તો કાલગસુરિ વિ વિહિયાણસણો દિવં. ૪૨

પછદ્ધ કાલિકાચાર્ય નિર્મલ ચરિત્ર પાલી કરી પ્રાન્તિ કાલિ

અણસણ આરાધની શુભ ધ્યાનિ મારી કરી શુભ ગતિદં પહુતઉ.

નાહંતઃ પરમો દેવો, ન મુક્તેઃ પરમં પદં,

ન શ્રી શત્રુજયાત્ તીર્થં, શ્રી કલ્પાન્ ન પરમં સૂત્રં. ૪૩

—છતિ કાલિકાચાર્ય કથા સમાપ્તા.

(૧) સં.૧૫૧૧ વર્ષે આસોજ માસે કૃષ્ણ પક્ષે એકાદશીતથ દિને ઉપકેશગચ્છે કુકુદાચાર્ય સંતાને ભટ્ટારક શ્રી સિદ્ધર્ષિસૂરિ તત્તિશિષ્ય દેવચન્દ્ર તત્તિશિષ્ય જ્ઞાનકલશ શિષ્ય વીરકલશ શિષ્ય પદ્મકલશ શિષ્ય કેકુ લિખિત વિક્રમપુરવરે માલદેરાજ્યે. પ.સં.૭-૧૧, ખુ.સ્ટે.લા. નં.૧૯૧૪.૪૦/૩૩૫૭.
[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૧૧૪-૧૫.]

૨૨૪. પાર્શ્વચન્દ્ર (બૃહત્તપ. નાગોરી તપા. સાધુરત્નશિ.)

[જુઓ આ પૂર્વે ભા.૧ પૃ.૨૮૮.]

(૪૬૪) તંદુલવેયાલીય બાલા.

આદિ - કલ્યાણવલ્લી...૧

(શ્રીમત્તપાગચ્છસરોમરાલઃ) શ્રી સાધુરત્નાભિધાશિષ્યલેશઃ
પ્રકીર્ણકસ્યાસ્ય કરોતિ વાર્તારૂપં પ્રબંધં કિલ પાર્શ્વચન્દ્રઃ ૨
યા વતંદુલભોજી વર્ષશતાયુતરોડસ્તિ સુવિચારત્
ખ્યાતં પ્રકીર્ણકં ઇદં તંદુલવેચારિકં નામ. ૩
ઇડં હિ...પૂર્વાચાર્યૈઃ...વૃત્તિ-ચૂરિણ્ય-ભાષાદિતકારિ...

અંત - ઇય ઇમ પૂર્વોક્ત પ્રકારિ તંદુલવેચારિ-પદ્યનંતર...સુક્તિ જનમજ્યો.
ઇતિ શ્રી તંદુલવેચારિયં સમાપ્તં. તંદુલવેચારીબાલાવબોધ
ઉપાધ્યાય શ્રી પાસચન્દ્રકૃતમ્.

(૧) સં.૧૮૪૨ વર્ષે શકે ૧૭૦૭ પ્રવત્માને માસોત્તમ માસે પોસ વદિ ૧૩ મેરુતેરસ દિને શ્રી સત્યપુરે પં. ચારિત્રવન્નિય લિખીકૃતં. પ.સં. ૨૪-૧૦, ખુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૩.૩૬૬/૨૦૭૫.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૨૭-૨૮.]

વિક્રમ સત્તરમી સદી

૧૪૬૮. અજ્ઞાત

(૫૩૦૬) ઋષિપરંપરા

શ્રી મહાવીરદેવ થકી વિક્રમાદિત ચારિ સષ્ટ સતરિ વરસ ખીજઇ

(૧) ઋષિ ભુલ્લા[ભાલ્લા] સીરોહીના વાસી અરહટવાડ ગામ પોરવાડ સંવત પંદ્રહ સઘ ઇકતીસા શ્રી અહમદાવાડ

માહિ દીધ્યા લીધી સયમેવ (૧). શ્રી ભીદાઋષિ સરોહીના વાસી ભતિ ઉસવાલ ગોત્ર સાંચારેયા ૨ સાંતોલાના ભાઈ જળુ ૪૫ પદ્મતાલીસ સંધાતિ ઋષિ શ્રી ભૂષ્ણ પાસિ દીક્ષા લીધી (૨). ઋષિ નૂંનાઈ પાસિ ભીદાઈ દીક્ષા લીધી (૩). ઋષિ શ્રી ભીંમા વાસી પાલિના ભતિ ઉસવાલ ગોત્ર લોધા[પાસિ] શ્રી નૂંનાઈ દીક્ષા લીધી (૫) શ્રી જગમ્માલ ઉતરાધ માહિ ગામ નનરૂડાના વાસી ભતિ ઉસવાલ ગોત્ર સુરાણુ ભીમઈ ઋષિ પાસિ દીક્ષા લીધી જઉલોરા માહિ (૬). શ્રી સરવર ઋષિ દીલીના વાસી ભતિ શ્રીમાટા[શ્રીમાલ] ગોત્ર સીંદાડા સંવત ૧૫ - ૫ંદ્રહ સઘ અઉલુવઈ[અઉવલુઈ] ૧૫૫૪ ઋષિ જગમ્માલ પાસે દીક્ષા લીધી (૭). રાઉ ઋષિ ઉતરાધ માહિ સરવર પાસિ દીધ્યા લીધી પાટિ બઈઠયા (૮). શ્રી સદારિંગ શ્રીરોહીના વાસી ભતિ પોરાડા સરવર પાસિ દીક્ષા લીધી પાટિ બઈઠયા (૯). સિંધરાજ ઋષિ ટઉહાણુના વાસી ગોત્ર ચોરિડિયા શ્રી સદારિંગ પાસિ દીક્ષા લીધી પાટિ બઈઠયા સંવત ૧૬૩૧ સંવત સોલહ સઘ ઇકતીસઘ થાનેસરિ મધે.

(૧) લિખતં ભાણુ ઋષિ...સં.૧૬૬૧ લાહઉરા મધેણુ. પ.સં. ૨૩-૧૩(૧૪), તેમાં પ.ક.૨૩, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૯૧૪.૪૧/૩૩૫૮.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૧૧૩.]

૬૫૮. ભુવનકીર્તિ°

[જુઓ ભા.૩ પૃ.૧૨૫.]

(૫૩૦૭) [ગોડી પાશ્વે સ્તવન] ૯ કડી

આદિ - હાલ હું અલિહારી જાદવાં એહની હાલ.

ગાજઈ ગવડીય રાજયઉ ધીંગ ધવલ ધોરી ધર ધીર કિ
ઇકલ મલવાલા જીપરાઇ બિરુદ વડા નિરવાહન વીર કિ. ૧
ત્રિભુવનપતિ ત્રેવીસમે ગરુડે ગડર ગરીબનિવાજ કિ
ભોલાં થલાં વિચ થાપના અચરિજ અધિક દેખાડણુ આજ કિ. ૨ ગા.

અંત - ચઢતા દિન હુવઈ જેહના જાગઈ પુણ્ય સવાયઉ પૂર કિ
જગત્રધણી ભેટે જિકે તસુ થાયઈ ચિંતા ચકચૂર કિ. ૮ ગા.
દલિદભાંજન દહિલતી ભુવન કીરત તિહાં તૂં વર ભાંમ કિ
સુરતરુ સમ તેહની પરમ રૂઠિ આપઈ દુરતઈ નાંમ કિ. ૯ ગા.

—ઇતિ સ્તવનં.

(૧) સ્તવનસંગ્રહ, પ.સં.૩૫-૧૫, પ.ક.૩૨, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૪. ૪૨૦/૨૧૧૪.

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૨૮૬-૮૭. ત્યાં કૃતિ અગ્રાતકર્તૃક ગણી ભુવનકાતિ નં.૨૧૭ (ભા.૧ પૃ.૨૭૬) હોવાનો તર્ક કરેલો. કર્તા ભુવનકાતિ હોવાનો ઘણો સંભવ છે, પણ એ ભુવનકાતિ નં.૬૫૮ (ભા.૩ પૃ.૧૨૫) જ ગણવા જોઈએ કેમકે ઉક્ત પ્રતમાં ખરતરગચ્છતા કવિઓની જ કૃતિઓ છે.]

૭૪૩. કલ્યાણ (કરવાગચ્છ તેજપાલશિ.)

[જુઓ ભા.૩ પૃ.૨૬૧.]

(૫૩૦૮) લોકનાલિકા સૂત્ર ખાલા. રં.સં.૧૭૧૨

આદિ - શ્રીમદ્ વિમલનાથસ્થ નત્વા પદાંશ્રુજ્ઞયં

વાર્ત્તિકં બાલબોધાય લોકનાલિકાસ્તથે શ્રુવે.

૧

ઇતિ પ્રથમ મંગલિક્કલોકઃ

જિણુદંસણું વિણુ જં લોથં પૂરંત-જમ્મ-મરણેહિં

ભમઇ જિઓડનંતભવે તસ્સ સરૂવં કિં અવિ વુચ્છં.

૧

ગાથાવ્યાખ્યા. જિન તીર્થં કરના દર્શન ભાવદર્શન વિના જં જે

લોથં તિ લોક ચંદ રાજ પ્રમાણુ પૂરંત તિ પૂરિઓ...

અંત - ઇય પથર સિહિય વગિય સંવટ્થિય લોગસારં અવલ્લખ

સુય-ધમ્મ-કિટ્થિયં તહ જયહ જહાં ભમહ ન ઇહ ભિસં.

૩૪ વ્યાખ્યા. એ પ્રતર સિખિત છપન પંગતિ રૂપ વગિય તિ તે

વરગી કીધો હુંતો ભિસ તિ કહીઇ અતિહેં દુકખ ન પામે ઇતિ

૩૪મી ગાથાર્થ.

કટુકગચ્છે કલ્યાણેન કૃતોડયં બાલબોધકઃ

સપ્તદશ શતે વર્ષે પ્રમિતે દ્વાદશોત્તરે ૧૭૧૨.

૧

—ઇતિ લોકનાલિકાસ્તવનકે બાલાવબોધઃ સંપૂર્ણઃ સંજ્ઞતઃ.

(૧) સિખિતોડયં શ્રી સ્તંભતીથે દર્શનાખિના. પ.સં.૭-૧૭, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૨.૩૮૮/૧૯૨૧. [મુપુગૂહસૂચી.]

[જૈહાપ્રોસ્ટા પૃ.૪૦૦.]

વિક્રમ અઢારમી સદી

૯૧૬. ધર્મસિંહ (ખ. વિજયહર્ષશિ.)

[જુઓ આ પૂર્વે ભા.૪ પૃ.૨૮૬.]

(૫૩૦૯) પાર્શ્વ સ્તવન ૯ કડી

આદિ - ધરિ અંગણ સુરતરુ એહની.

સુગુણ સુગ્યાણી સામિનઇજી સ્યું કહીયઇ સમઝાઇ

પિણ પ્રણ સું વીનતિ પખઇજી નેટ એ કાંમ ન થાઇ. ૧

પરમ પ્રણ સુણ કલજ વધી પુર સાંમ

સાહિય મુઝ હિયડઇ સાહીજી નિત હી તુમહારઉ નાંમ. પ. ૨

અંત - પાચ તુમહાર પરસીયઇજી દૌલતિ હવઈ જિણ દીહ,

વિજયહરખ સુખ વિલસિયઇજી ધ્યાંત ધર્મા દ્વમસીહ. પ. ૯

—છતિ પાર્શ્વસ્તવ.

(૧) પ.સં.૩૫-૧૫, પ.ક.૮, પ્રુ.સ્ટે.લા. નં.૧૮૯૪.૪૨૦/૨૧૧૪.

(૫૩૧૦) સનતકુમાર સંજ્ઞાય ૧૬ કડી

આદિ - હાલ ઉડ રે આંઝા કાઇલ મોરી એ જાતિ.

સાચા સુગ્યાંની ધ્યાંની સનતકુમારા કારમી કાયા માયા કુણ
બહુકારા સા.

પણ મહામુનિના એ અધિકારા નિત સાંભલતા હવઈ નિસ્તારા.

સાચા. ૧

અંત - સમેતસિખરે માસ સંઘારા સરગ લીજઇ ગયા સનતકુમારા સા.

વિજયહરખ ગુરુ વિદારા બંદે શ્રી ધરમસી વારોવારા. સા.૧૬

—છતિ સનતકુમાર સંજ્ઞાય.

(૧) ઉપયુક્ત પ્રત, પ.ક.૯થી ૧૦.

[જોડાપ્રોસ્ટા પૃ.૨૭૭ તથા ૫૭૩. ત્યાં આ બન્ને કૃતિઓ ભૂલથી
કવિતા ગુરુ વિજયહર્ષને નામે મુકાયેલી છે.]

પરિશિષ્ટ : જૈનેતર કવિઓ

(જૈન લાંકારો આદિ તપાસતાં સાંપડતી પ્રતિઓ પરથી)

વિક્રમ તેરમી સદી

૧. અદ્વૈતમાણુ-અબ્હુલરહમાન

મુસલમાન કવિ. [વિશેષ પરિચય માટે જુઓ આ પછીનો કૃતિ-પરિચય. મુનિશ્રી જિનવિજયજી કવિને સં. ૧૩મી સદીમાં થયેલા માને છે.]

(૧) [+] સંદેશ રાસક ગાથા ૨૧૭

આ રાસ પર જૈન સાધુ લક્ષ્મીચંદ્રે સં. ૧૪૬૫માં સંસ્કૃત ટીકા રચી છે તેનો મંગલાચરણનો આદિશ્લોક છે કે :

તત્વા જિનચુરુલકૃતયા સ્મૃતવા વાઙ્મયદેવતાં,

વૃત્તિ સંદેશરાસસ્ય, કુરુતે મુનિપુંગવઃ.

૧

નીચેની મૂલની ત્રીજી-ચોથી ગાથા કે જેમાં કવિ પોતાનો પરિચય આપે છે તે પર ઉક્ત ટીકા આ પ્રમાણે છે :

પ્રતીચ્યાં પશ્ચિમદિશિ પ્રભૂતઃ પૂર્વપ્રસિદ્ધઃ રહેચ્છઃ (મિશ્ર) નામા દેશોડસ્તિ, તત્ર વિષયે આરદ્ધો દેશીત્વા તંતુવાયો મીરસેનાખ્યઃ સંભૂતઃ ઉત્પન્નઃ. ૩ તસ્ય મીરસ્ય તનયઃ કુલે કમલ ઇવ કુલકમલઃ પ્રાકૃતકાવ્યેષુ, ગીતવિષયેષુ પ્રસિદ્ધો લિખ્યરેષઃ અબ્હુલરહમાન નામાભૂત તેન સન્દેશાનાં રાસકં નામાપભ્રંશઅન્યઃ કૃતઃ. ૪

એટલે પશ્ચિમ દિશામાં રહેચ્છ (મિશ્ર) દેશવતી^૧ આરદ્ધ (આરબ) પ્રાન્તમાં તંતુવાય મીરસેન થયો તેનો કુલમાં કમલરૂપ એવો અબ્હુલ રહમાન કે જે પ્રાકૃત કાવ્ય ગીત (રચવામાં) કૃશક હતો તેણે સંદેશ રાસકની રચના કરી.

ઉક્ત ટીકાકારે ગ્રંથની ત્રણ ભાગમાં વહેંચણી કરી છે : પહેલો ૨૨ ગાથા સુધીનો પ્રસ્તાવનારૂપ છે. બીજામાં ગ્રંથના મૂલ વિષયનો પ્રારંભ નીચે ટાંકેલી ૨૩મી ગાથાથી થાય છે તેની પર ટીકા નીચે પ્રમાણે આપી છે :

વિક્રમપુરાત્ (? વિજયનગરાત્) કાચિદ્ વરનાઇ(ય)કા ઉચ્ચ સ્થિર દઢ સ્થૂલ કુચાબ્રમરી મધ્યમધ્યા ધાત્તરાષ્ટ્ર રાજ્યસંગતિર્વિરહિણીત્વા-દીનાનના નેત્રયો દીર્ઘભર જલપ્રવાહ પ્રવહન્તિ પરદેશગતં પતિં પસ્યતિ તથા કનકાંઝ્યા વિરહામિના તનુ શરીરં સ્યામલિમાપ્રપન્નં કવિઃ કથયતિ. મન્યે તારાધિપતિશ્ચન્દ્રઃ રાહુણા વિડંબિતો અસ્ત ઇતિ તસ્યા વિરહાવસ્થાં વર્ણયન્નાહ. ૨૩

આ બીજો ભાગ ૧૨૭મી ગાથાથી સમાપ્ત થાય છે. ત્રીજામાં ૭ ઋતુઓનું વિસ્તારથી વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે ને ૨૦૦ કડીમાં સમાપ્ત થાય છે. અંતે વિરહિણીના પતિના આગમન દ્વારા પ્રકુલિત થવા સુધીનું વર્ણન કરી ગ્રંથની સમાપ્તિ કરી છે. આ ટીકા પ્રમાણે ગ્રંથની કુલ ગાથાની સંખ્યા ૨૧૭ છે. ટીકાકારની છેવટની પ્રશસ્તિ નીચે પ્રમાણે છે :

સર્વત્રમેહરં સ્વેકુગગ(ણ)નાં પતિરદ્ભુતં,

કુર્વન્ કુવલયશ્ચન્દ્રગણઃ ચન્દ્ર ઇવાગભૌ. ૧

વિષ્ણુધાનંદ કૃત શ્રીમાન્ સુધર્મર્મા સંસ્થિતો યુતઃ

વાણ્યા દેવેન્દ્રવજ્રજ્ઞે તસ્મિનાયં હિ સ્ફુરિશાટ્ર. ૨

તત્પદે કૃતહર્ષો હર્ષાદિમસ્ટુદરે ગુરુજ્જયતિ,

શ્રી દેવસુદર ગુરુજ્જયતાન્ જિનશાસને રમ્યે. ૩

શ્રીમત્રાગવાદવંશામ્ણુધિશશિસદૃશો હાલિગસ્યાંગજન્માઃ

પુત્રો માતસ્તિ લબ્ધાઃ પ્રવિદિતચરણે રુદ્રપદલીયગચ્છે,

શ્રીમદ્ દેવેન્દ્રશિષ્યઃ શર રસ યુગ ભૂ વતસરે વૃત્તિમેતાં

લક્ષ્મીચન્દ્રશ્ચકારાખિલગુણનિધયઃ સૂરયઃ શોધયંતુ. ૪

વૃત્તિનાશ્ય(સ્મ)દૃશો વિલોકિસુરે પાર્શ્વેન આભાણિ ચ

નો કતુર્મુખતસ્તિવદં ભુવિ મયા ચાગ્રાવિ શાસ્ત્રં કવચિત્,

કિન્તુ ક્ષત્રિય ગાહડસ્ય મુખતો યા યા પ્રવૃત્તિઃ શ્રુતા

સા સા ભત્ર મયા વિમૃદમતિના વાર્તાં નિહાન વુ (?). ૫

યદન્યથા મયા પ્રોક્તં કશ્ચિદ્ધર્મસ્તથા પદં,

તદહં નૈવ જ્ઞનામિ તજ્જ્ઞનાત્યેવ ગાહડઃ. ૬

આનો સાર એ છે કે ચંદ્રગણની રૂપરેખા-શાખામાં પ્રાગ્વાટ (વણિક) વંશમાં હાલિગના પુત્ર અને દેવેન્દ્રસૂરિના શિષ્ય લક્ષ્મીચંદ્રે આ વૃત્તિ સં. ૧૪૬૫માં રચી. તે વખતે દેવેન્દ્રસૂરિના પદધર હર્ષસુન્દર અને દેવસુન્દર વિદ્યમાન હતા. કર્તાના મુખથી આ સાંભળીને કે તેના અર્થ સમજીને મેં આ વૃત્તિ રચી નથી, પણ ગાહડ નામના ક્ષત્રિયના મુખથી જે સાંભળ્યું તે આ વૃત્તિમાં જણાવ્યું છે. અન્યથા અર્થ કે પદ મારાથી કહેવાયો હોય તે હું જાણતો નથી, તે ગાહડ જ જાણે છે.

વિશેષમાં જુઓ શ્રી અગરચન્દ્ર નાહટાનો 'સન્દેશ રાસક સટીક' નામનો લેખ રાજસ્થાની ભા.૩ અં.૨ પૃ.૫૬, 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ' પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પ્રસ્તા. પૃ.૫૮ તથા શ્રી કેશવરામ શાસ્ત્રીકૃત 'કવિ-ચરિત' પૃ.૧૬.

આદિ - રચણાધર ધર ગિરિ તરવરાઈ, ગયણુંગંણુંમિ રિક્ષખાઈ,
જેણજી સયલ સિરિયં, તં વુહયણ વો સિવ દેહ. ૧
માણસ દિવ્વ વિજ્ઞાનહરેહિં, જાહમગ્ગિ સૂર સસિ ગિંમે,
આએહિં જો જુમિજાઈ, તં જુયરેણ વાહુકતારં. ૨
પર્યાએસિ પદ્મજો, પુવ્વ પસિક્કો ય મિચ્છ દેસુત્થિ
તહ વિસએ સંભૂઉ, આરદ્ધો મીરસેણસ. ૩
તહ તણુકિ કુલકમલો, પાપય કલ્લેસુ ગીય વિંસયેસુ,
અદ્વૈતમાણ્ય પસિક્કો, સન્દેહ રાસયં રઈયં. ૪

અંત - વિજયનગરહુ કાવિ વરતરણિ, ઉતંગ ધિર થોર ધણુલક્ષ ધરક
પઉહર,

દીણાણુણ પહુનિહમ જલપવાહ પવહંત દીહર
વિરહગ્ગિહિં કણગિણિ તણુ તહ સામલિમપવન્નુ,
જુજાઈ રાહવિડંબિયઉ, તારાહિવમ સઉન્નુ. ૨૩

(૧) લિખિત શ્રી હિસારદુર્ગે આષાઢ સુદિ અષ્ટમ્યાં જુધવાસરે. સટીક, પ.સં.૨૯-૧૩, હરિસાગરસૂરિ સંગ્રહ. (૨) સટીક, પ.સં.૨૩, તેમાં પ્રથમના ૯ પત્ર નથી, વિકાનેર રાજકીય પુસ્તકાલય નં.૪૬૨૨. (૩) સટીક, પ.સં.૧૯, ઋતુવર્ણનમાં કાર્તિકના વર્ણન સુધીની અપૂર્ણ, જોધપુર મ્યુઝિયમ લાયબ્રેરી નં.૭૫૭-૧૧૯. (૪) મૂલમાત્રની ગાથા ૨૧૬વાળી, પ.સં.૧૨-૧૬, જિ.ચા. પો.૭૬ નં.૨૨૮૫. (૫) મૂળની, પા.ભં.

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. જિનવિજયજી તથા હરિવલ્લભ ચૂ. ભાયાણી.

૨. સંપા. હનરીપ્રસાદ દિવેદી તથા વિશ્વનાથ ત્રિપાઠી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૨૧૦૬-૦૮. કૃતિ વસ્તુતઃ અપભ્રંશ ભાષાની ગણાય.]

વિક્રમ પંદરમી સદી

૨. ગોરખનાથ

સમય સં. ૧૪૦૭ (મિશ્ર. ૫.૧૦૫, ૨૦૭). [ગોરખનાથનો સમય તો સં. ૧૪મી સદી કે એથીયે વહેલો ગણાય છે. પરંતુ ગોરખનાથને નામે થયેલી રચનાઓ સં. ૧૬મી સદી પહેલાંની હોવાનું માનવામાં આવતું નથી.]

(૨) ગોરખનાથ પાવડી (હિંદીમાં)

આદિ - કોઇ લોભ દુરે પરિહરવા, પરિહર મમત માયા

ગોરખનાથે' થો ઉપદેશિ, કણે'રીયા ખુઝાયા. ૧

ઝમક ન ખોલણા ધમક ન ચલણા જોઈ મુકવા પાયા

દેશવિદેશ ઇણી પરે' ભમણા, ભણે' તે ગોરખનાથા. ૨

કોપિન પુરા વલ્લ ન રણયા, રહિણા વન સમસાને'

મુગતિ કાજ જે યોગી હોણા, તો રહિ'ણા એકણુ ધ્યાન્યે'. ૩

અંત - પ્રેમ કરી કોઇ ભીક્ષા દેવે, જોગી બહુત ન લેવે'

કાયા પોષ કરે' નહુ' જોગી, જોગી સો જંગલ સેવે'. ૬૫

દાંમ હુતી દેહ જાણે મેરી, સો કિહાંકા જોગી

પેટકે તાઇ મુંડ મુકાવે', કીરે' જ્યું કુતા રોગી. ૬૬

જતી જોગી કાપડી સન્યાસી, ઇણે' રાહે' જે જાવે'

ગુરુકા દાસ ગરીબો લાવે', સોઇ પરમપદ પાવે'. ૬૭

(૧) છતિશ્રી ગોરખનાથકૃત યોગપાવડી સંપૂર્ણ. સંવત ૧૮૮૨ના જ્યેષ્ઠ શુદ્ધિ ૭ ચંદ્રવાસરે રાજનગરે. પ.સં. ૧૪, પ.ક. ૧૦થી ૧૪, મારી પાસે.

(૩) પ્રકીર્ણ સુભાષિતો

જેન કવિ હીરકલશે સં. ૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં ઉદ્ધૃત.

ગુરુ ગોવિંદ ગોરખ ભણે, ખુઝે' પ્રલય વિચાર

વેદ પુરાણ સ્મૃતિ તણા, બાણે અતિ આચાર. ૨૧-૧૯

*

કાંને કુંડલ ગદ્દિ રૂપાખ, ફરિ ફરિ માગિ પારિખ સાખ

ગોરખ બોલઈ સુણિ હો ભાઈ! યોગ નહી પચુ વિગુણ હોઈ. ૨૧૩

(૧) સં.૧૬૪૨ માગસર શુદ્ધ રને દિને અમદાવાદમાં દયાવિમલ-ગણિએ લખેલી 'સૂક્તાવલી'માં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૦૫, ૨૧૩૪ તથા ૨૧૩૯.]

૩. ચરપટ

'મિશ્રબ'ધુવિનાદ' નં.૧૪૩૦. [ગોરખ આદિ નવ નાથોમાંના એક. એમનો સમય પણ સં.૧૪મી સદી સુધીમાં કહેવાય પણ એમના નામની રચનાઓ સં.૧૬મી સદી પહેલાંની મનાતી નથી.]

(૪) સુભાષિત

કો શ્વેતપટા કો નીલપટા, કો ટીલા ટસર કલંબ જટા

જુ મન ચલ્લઈ ઉવટવટા, તઉ ચરપટ લલુઈ પેટનટા. ૧૮૯

(૧) સં.૧૬૪૨ માગસર શુદ્ધ રને દિને અમદાવાદમાં દયાવિમલ-ગણિએ લખેલી 'સૂક્તાવલી'માં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૯.]

૪. સારંગધર

(૫) સુભાષિત

જૈન કવિ હીરકલશે સં.૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં ઉક્ત.

શ્રવણ સુણેં નહી વચણ, નયન નીઝરણ અરંતે

વચન વાણિ લડથડેં, નિસદિન નાસકા વહતે

કંપે બહુ કરકમલ, પાય વિણ પુહવિ ન મંડે

મસ્તક મેલ્લે કાઈ, દંત પિણ ચાહર છંડે

કુબડિય કડિહિ પીડુ સિરહિ, મોહ રમણ અધિકૌ ધરે

સુણ સુણ સામી સારંગધર, ગાઢપણે ગહલા કરે. ૬-૪૯

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૧-૩૨. ત્યાં મિશ્ર. પૃ.૧૦૫, ૨૨૫નો સંદર્ભ આપી આ કવિ ને સં.૧૩૫૭ લગભગના 'શારંગધરપદ્ધતિ' તથા 'હરમીર કાવ્ય' ને 'હરમીર રાસા'ના કર્તા હોવાનું જણાવેલું. અત્યારે 'શારંગ-ધરપદ્ધતિ' સં.૧૫મી સદી પૂર્વાર્ધની રચના મનાય છે ને એના કર્તાએ

‘હમ્મીર કાવ્ય’ કે ‘હમ્મીર રાસ’ રચ્યા હોવાની માહિતી મળતી નથી. ઉપરાંત એ કવિએ સંસ્કૃત સિવાય કોઈ ભાષામાં રચના કરી હોવાનું સંભવિત જણાતું નથી. આ સુભાષિતની ભાષા પણ મોડા સમયની જણાય છે.]

૫. સારંગ ?

[ઉપર્યુક્ત સારંગધર ?]

(૬) સુભાષિત

જેન કવિ હીરકલશે સં. ૧૬૩૬માં રચેલી ‘સિંહાસન બત્રીશી’માં ઉદ્કૃત.

બહુ ખોલ્યાં પિણુ ન કયું, ન કયું ચાલ્યાં ચતુર પણ

બહુ પુત્રે પિણુ ન કયું, ન કયું ઘટ રૂપથીયે ધણુ

પખ પૂરે પિણુ ન કયું, ન કયું સિર છત્ર ધરાયાં

સહડપણે પિણુ ન કયું, ન કયું સુર મધુરે ગયાં

સારંગ ભલો હી ભાગવસ, લીલા ધણુ લઈ લઈ

વિણુ ભાગ ન કયું સુખસંપદા, કુંકું કુંકું ફૂકડ કહૈ. ૧૨-૭૭

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૨. ત્યાં ‘ફૂકડ’ એ કર્તાનામનો તકરવામાં આવેલો, પણ એ શબ્દ તો વસ્તુસંદર્ભે હોય એમ લાગે છે. ‘સારંગ’ શબ્દનો અન્વય ખીજી રીતે થઈ શકતો નથી તેથી તે કર્તાનામ હોય એવો સંભવ છે.]

૬. અસાદતિ

જુઓ કેશવરામ શાસ્ત્રીકૃત ‘કવિચરિત’ પૃ.૩. [કૃતિની એક હસ્તપ્રતમાં રચનાસંવત્કર્ષક શબ્દો મળે છે, પણ એના અર્થઘટનનો કોયડો છે (જુઓ ભાષાવિમર્શ, એપ્રિલ-જૂન ૧૯૮૨). પણ કવિ સંવત પંદરમી સદીમાં થયા હોવાનું નિશ્ચિત થાય છે.]

(૭) [+] હંસવતસકથા ચોપાઈ અથવા વાસરાજ હંસરાજ ચોપાઈ
અથવા હંસાઉલી ૪ ખંડ લ.સં. ૧૫૧૩ પહેલાં
આદિ - નમો સારદાયે.

મ શક્તિ તિ શુભ પરમેશ્વરી, સિદ્ધિ-બુદ્ધિ-ઠંત વિઘ્નહરી,

કથાકવિત કહિશ કરી, પહિલૂં આ સ્મરં શક્તિ. ૧

સુખમંડણી હંસગામિની, સરસ્વતિ પ્રથમ પ્રણમેસિ,

વેદ વ્યાસ વાલ્મીકિ રિષિ, મુઝનિ દિઉ આદેશ. ૨

ગુરુચરણ હીઠ ચિંતવી, કવિજનપથ પણમેસિ,

આચારિયે અસાધિત લાલુપ, વીરકથા વર્ણવેશિ. ૩.

*

અમરાવત સંભાણું, પ્રત્યક્ષ પ્રમાણું, અવર નયરાણું.

પુર પદ્મણુ ખયકાણું, અયકાણું વીર બાવતયા. ૧.

ચઉપઈ

શિખરબદ્ધ દસ સહસ પ્રાસાદ કનકકલસ ધન નરવત નાદ,

ગોદાવરીનું નિર્મલ નીર, પુર પહિકાણુ વસઈ તસુ તીર.

અંત - ધર્મઈ લાલપ અવિચલ શર્મ, જમ પુણુ છાંડઉ પાપ જિ કર્મઈ,
દેવ આરાધુ જિણુવર નામ, દુષ તણુઉ જે ફેડઈ ઠામ. ૩૦

અવર દેવ જઉ પૂજઈ પાય, જિણુ પૂજઈ દેહ નિર્મલ થાઈ;

જિણુવર બોલિઉ ધર્મઈ તે કરઉ, પાપરેડ જિમ હેલા હરઉ. ૩૧

ગુણવંત ગુરૂ પાય અણુસર, મુક્તિપુરી માંહે અણુસર

પુર પહિકાણુ ચાકવવંશી, વર્ણુવયો વત્સરાજ નષ ડંસ. ૩૨

સકલ લોક રાજ રંજની, કુલયુગકથા ઉતઈ વાવની,

ગાહા કુહુ વસ્તુ ચઉપઈ, સુ જિસ્પઈ ચ્યારિ બત્રીસાં હૂઈ. ૩૩

જૂઝલી ત્રિણુ સઘ વિશાલા, તિણુ મોહમાયાખલા,

સુણુતાં દોષદરિદ્ર સવિ ટલઈ, ભણુઈ અસાધત તિહ અશ્લાં ફલઈ. ૩૪

(૧) સં.૧૫૧૩ વર્ષે પોષ વદિ ૧૨ વિગ્ર સુરારિકે. વિવેકવિજય
ભંડાર ઉદયપુર. (૨) ઇતિ શ્રી હંસવત્સકથાયાં ચતુર્થે ખંડ સમાપ્ત.
સં.૧૬૫૮ વર્ષે ભાદવા સુદિ ૮ દિને ઋ. ઉદયચંદ્ર શિ. ઋ. મનોહર
લિ. નાદસમાં મધ્યે. પ.સં.૨૩-૧૨, ડે.કા. નં.૫૨. (૩) પ.સં.૨૩-૧૨,
ખેડા ભં.૩. (૪) સં.૧૬૪૫ ઠા.શુ.૭ છુદ્દે ચેલા દેવજી લ. પ.સં.૨૨-૧૩,
રત્ન.ભં. દા.૪૩ નં.૯૨. (૫) સં.૧૬૧૬ દ્વિ.આસો સુ.૬ શુક્રે હરખપુર.
પ.સં.૧૩-૧૬, રત્ન.ભં. દા.૪૩ નં.૯૩. (૬) લ.સં.૧૬૭૬, કવિ દલ-
પતરામ સંગ્રહ નં.૫૫૩(૧૧). (૭) સં.૧૮૪૭, કવિ દલપતરામ સંગ્રહ
નં.૮૦૭. (૮) સં.૧૮૧૮, કવિ દલપતરામ સંગ્રહ નં.૮૧૧અ. (૯)
સં.૧૭૨૦, કવિ દલપતરામ સંગ્રહ, ગુ.વ.સો. અમદાવાદ નં.૮૩૧૬. (૧૦)
સોભાગ્યમંડનગણિ લિ. પ.સં.૧૨, જૂની પ્રત, ઝઘડિયા જૈન ધર્મ-
શાળાની લાયબ્રેરી નં.૭૧. [ગૂહાયાદી, ડિક્ટેલોગ્રાફીએ ભા.૧ (૫.૧૨૧),
જૈહાપ્રોસ્ટા, મુપુગૂહસચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. કેશવરામ ઠા. શાસ્ત્રી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૪૬-૪૭, ભા.૩ પૃ.૪૫૮ તથા ૨૧૦૮-૦૯. પ્રથમ કવિને જૈન કવિઓમાં મૂકી પછી જૈનેતર કવિઓમાં ફેરવ્યા છે. જૈન તત્ત્વ જૈન હસ્તપ્રતોમાં ઉમેરાયેલું જણાય છે.]

૭. શ્રીધર

‘રણુમલ્લ છંદ’ના કર્તા શ્રીધર વ્યાસ અને આ શ્રીધર એક ગણી તેના સમય સં.૧૪૫૪ આસપાસ મૂકવામાં આવે છે. (જુઓ સાક્ષરશ્રી ધ્રુવ સંપાદિત ‘પંદરમા શતકનાં પ્રા. યુ. કાવ્યો’ ને શ્રી શાસ્ત્રીજીકૃત ‘કવિચરિત’ પૃ.૮૫૧ ૧૩.) અને છંદો ચારણી સાહિત્યના પ્રાચીન નમૂના છે. (૮) શાસ્ત્રી[સાહસ્રી] પાઠ છંદ અથવા માતાજીનો છંદ અથવા સપ્ત-શતી છંદ ૧૨૪ કડી

આદિ - શ્રી ગુરુઓ નમઃ. શ્રી અંબિકાએ નમઃ

યાં અંબે મહુકૈટવં વિપુ મથનીયા મહિષેન્મૂલની
યા ધૂમેષ્વરંડમૂંડમથનીયા રક્તાખીનસની,
યા સા શુંભ નિશુંભ દૈત્યદલણી યા શુદ્ધિ લક્ષ્મીપરા
સા દેવી નવદ્વિતિસહિતા સા માં પાત્ર વિશ્વેસરી. ૧
સિદ્ધર કવિત કહે મતિમંદહ, પૂર્વજાયા આર્થા છંદહ
થિર થિર કલસ પંચ પરિ દીપક, વીસહ જાતિ વીસા સહો રૂપક. ૨
રૂપક સોલ ચોક ચોસકહ, છપ્પય ધાત તક્ષ ઉપરિ અઠહ
નવસત પુર્વ ગાહ જત્રીસહ, એવં કવિત એકસોહ વીસહ. ૩
વીસ વિસા પિંચલ પરિ જાણુ, તે આગલિ કિમ કરિસ વખાણુ
વૃદ્ધિ ખોટિ સલુ દીરધ ભંગહ, અખ્યર તણા નહ જાણુ અંગહ
રખે ખોટિ કા કાહે માધર, જુદ્ધિ માઝને ખોલ્યા સીધર. ૫

અંત - ભણે ભખી જીભા ચઢી ભંગણિ

ગોપવેશ વિસુ તિક સુણિ સવે સવિ તત્ત્વખણી
પા(પર)ક પાતિક હાણિ હાક શવિ વ્યાધિ (હાણુણી)
ધણી પર્ય પામે પદારથ કણિ કરે દાલિદ્રહાણી
લે પરમારથ અવતાર ઉન્મતાની, કર્ય વારે જનમ યોવન જરા
સમચિત સેવિ સંકર શકિત વક્ત રહિ તવી સિદ્ધર. ૧૨૪

(૧) ઇતિશ્રી સીધર વિરચિતં સાસ્ત્રીપાઠ છંદ સંપૂર્ણ માતાજીનો છંદ સંપૂર્ણ. સંવત ૧૭૬૬ વર્ષે સકલ પંડિત પંડિતશ્રી ૫ શ્રી રામ-વિજયગણી તત્ત્વશિષ્ય પં. શ્રી ગ્રેમવિજયગણી લીપીકૃત્ય આત્માથે જુજ-

નગર મધ્યે લખીકૃત. પ.સં.૯-૧૫, પત્ર ૭મું નથી, મુકિત. વડોદરા નં. ૨૪૨૧. (આ પ્રતની નકલ મેં કરી રાખી છે.) (જુઓ ક. દલપતરામ હ. પુ. સૂચિ નં.૫૮૩અ, પૃ.૧૭૬ તથા ગૂ. હાથપ્રતોની સંકલિત યાદી, કેશવરામ શાસ્ત્રી, પૃ.૨૩૨.) [ડિક્ટેલોગ્રાફીએ લા.૧ (પૃ.૧૬૦), મુપુગૂહસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૨૧૦૬-૧૦. ત્યાં આપેલાં 'સિદ્ધર-સીધર' એ કવિનામો અહીં છોડી દીધાં છે.]

૮. ભીમ

અહીં નોંધેલી પ્રતમાં રચનાસંવત ૧૫૭૫ આપેલ છે તેથી તે પ્રમાણે સોળમી સદીમાં આ કવિને ગણાય, પણ આ કાવ્યની પ્રત સં. ૧૪૬૪[૧૪૮૮]ની મળે છે ને કવિ સં.૧૪૬૬માં હયાત હોતો એમ સ્વ. સાક્ષરશ્રી દલાલે કરાવેલા પરિચય પરથી શ. કેશવરામ શાસ્ત્રીને લાગે છે. તેથી તેને ૧૫મી સદીમાં તેમણે મૂકેલ છે. (જુઓ કવિચરિત પૃ. ૧૪થી ૧૬.)

“પ્રાચીન ગૂઝરાતીમાં ભીમ કવિનો સદયવત્સ વીર પ્રબંધ ઉર્દૂ સદયવત્સ વીર ચરિત” એવો ઉલ્લેખ સ્વ. શ્રી ચીમનલાલ દલાલે પોતાના ‘સદયવત્સ સાવલિંગાની જૈનકથા’ નામના લેખમાં કર્યો છે. (જુઓ જૈન સાહિત્ય સંશોધક ખંડ ૧ અંક ૩ પૃ.૧૩૫)

(૯) [+] સદયવત્સ [વીર] પ્રબંધ [અથવા ચરિત] ૬૮૯ કડી પાટણમાં ગાહા, પધડી, વસ્તુ, દૂહા, ચુપઈ, અડલય, મડલ, પટપટી, રામ ધુલ, ધન્યાસી વગેરે પ્રાચીન જાંદોમાં છે.

આદિ - ઔં નમો શ્રી વીતરાગાય.

માઘ માહા માઘ મઝે બાવનવનજી સારો

સો બિંદલકારો નમો નાકારો.

જિજ્ઞુ રચીય આગમ નિગમ પુરાણ પુરુ અખરાણ વિસ્તારો

સા બ્રહ્માણી વાદિણી, પાય પુજવિ કુંયમણસુ.

ગયવયણ ગયવયણ ગવરિતંદણ,

સેવઈ સહિકરણ અસુહ અવહરણ,

બુહ બુધિ સિદ્ધિદાયક, ગણનાયક પથમ પણમેસુ.

શુર લહુય જ કવિ કવીયણ, મરસ વીરો સહંદ બંધ યારા

એકત્વ તાણસિ કર, યુગલ જોડિ પણમામિ.

સિંગાર હાસ્ય કરુણારો વીરો ભયાણુ ખીમતથો
અદભત સાંત નવે રસ જસ વન્નિસ સદૃશવચ્છસ.

૫

છપદી

માલવ દેસ મઝારિ, નયરિ ઊઝળેણુ નિરૂપમ
પુરવચ નરિદ નારિ મહિલછિ લછિ સમ
તસ સ્ફૂર્ધ કુમાર, સખલ સાંમલિ ભરતારહ
સાહસ જસિ પવર પસિધ, જય જગિ જયત જૂઆરહ
ક્ષત તણુછ ક્ષતીય સોહકર રાયરીતિ કારતિ વિશ્રુત નર
કવિ ભીમ તાસુ ગુણુ વન્નવછ, જો હરસિદ્ધી લખધવર.

૬

અંત -

વસ્તુ

રાય હરખિઉ રાય હરખિઉ પુત્ર સંપત
તવ નયરી આણુંદ હૂઉ પંચશબ્દ વાજિત વાજઈ
માય તાય જુહારીયાં ગરુઆ વીર ગંભીર ગજજઈ
તિણિ અવસરિ પય પ્રણુમીયા, સદૃશવચ્છિ તિણિ વારિ
માડી કરછ ઊઆરણાં, રાય સામોપઈ ભાર.

૬૮૮

કુંઅર સવે આવીનછ મિલ્યા, માતસહિત ગાઢા જલહલ્યા

રાજ કરછ રાય સિહિ સવે, ભણુછ ગણુછ ઉત્સવ તેહ ધરે. ૬૮૯

(ખીજ પ્રતમાં)

વસ્તુ

પુત્ર હરખિઉ પુત્ર હરખિઉ રાઉ સંવત
તવ નયરી આણુંદ હૂઉ, પંચશબ્દ વાજિત વાજિ
માય તાય જુહારીછ, ગિરુઆ વીર ગંભીર ગિજિજ
તેણિછ અવશરિ પય પ્રણુમીછ, સદૃશવચ્છ તણી વાર
માડી કરિ ઊઆરણા, રાય સમુપિઉ ભાર.

૧૬

યુપદ્ય.

કુમર સવે આવીનિ મલ્યા, માત સહિત ગાઢા ઝલહલ્યા

રાજ કરિછ રાય સરિ સૂર, ભણુછ ગણિ તે ધર ઉછવ ધાર. ૧૬

સંવત ૧૫ ૪ ચોતેર નામ, ૫૪૮૪ નયર મનોહર ઠામ

ભીમ કવિએ (એ) રચીઉ રાસ, ભણિછ ભણાવછ પૂરિ આસ. ૧૭

—છતિશ્રી સુદયવચ્છ ચુ(પદ) પ્રગંધ સમાપ્ત.

(૧) સુભં ભવતુ. કલ્યાણમસ્તુ. જ. શ્રી. જ. શ્રી. જ. સંવત ૧૫૯૦ વર્ષે
માગશર વદિ ૫ ગુરૌ ૫. શ્રીચંદ લખિ. ૫.સં.૨૦-૧૫, મુક્તિકમલશ્રી

જૈન જ્ઞાનમંદિર, વડોદરા નં.૧૩૬૭. (૨) ઇતિશ્રી સદયવચ્છ કથા સંપૂર્ણ. સંવત ૧૬૮૨ વર્ષે આવણ શુદ્ધિ ૫ રવિ, શ્રી બીલુદરા ગ્રામ મધ્યે લખ્યતં. પં. જપસૌભાગ્ય લિખત. પ.સં.૩૪-૧૩, પ્રથમતાં ૬, ૯થી ૧૧, ૧૩થી ૩૩ પાનાં નથી, જો.ના. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨, ગૂઢાયાદી, ડિકેટલોગભાવિ.]

[પ્રકાશિત : ૧. સં'પા. મંજુલાલ મજમુદાર.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૧૦-૧૨.]

૯. ભીમ

(૧૦) મુલાપિત

જૈન કવિ હીરકલશે સં.૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં ઉદ્ભવ.

ધસીકે મુસક ખાસી ખુસકં, ખપર પુન ઉરમદ

પછપ ન છિપ્પછ ભીમ કહછ, દહ સિસિ(દિસિ?)સુધિષ્ઠ સદ. ૭૪૭

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૪૨. ત્યાં આ કવિ આ પહેલાંના ભીમ હોવાની શક્યતા દર્શાવી હતી, પણ એ શક્યતા માટે કોઈ આધાર જણાતો નથી.]

૧૦. શિવદાસ (ચારણ)

['રાજસ્થાની સાહિત્યનો ઇતિહાસ' (હીરાલાલ માહેશ્વરી) મુજબ ગાડણુ શિવદાસ. કૃતિનો રચનાકાલ સં.૧૪૮૭-૧૪૯૨.]

(૧૧) અચલદાસ ભોળવતરી ગુણ વચનિકા (રાજ.ચારણી) લ.સં. ૧૭૯૫ પહેલાં [સં.૧૪૮૭-૯૨]

આમાં અચલદાસ ભોળવત પાદસાહ સાથે લડતાં મરાયો તેની વારતા ચારણી ભાષામાં છે.

આદિ - શ્રી સદ્ગુરુઓ નમઃ. અથ વચનકા બીચી અચલદાસજીરી લિખ્યતે,

ફૂલ

તેવીસ હથી વિરોલ, તેવીસ હથી વિરોલી યૈ

ભાવઠ ભાંભી તુ તણૈ, હુવે સકત હી ગોલ.

૧

પોદમ પરહસ્તયાંહ, આયસ કજ ઉપર અસુર

દેવી દાર થીયાંહ, વીનતી યાયત વીસહથિ.

૨

કહ્નં કંટક યૈ કાલ, હહહહીયા હમદ હહક

ઉસરે છેડી આલ, તે વાળરત વીસહથ.

૩

રાંઆયણ હી રાંમ, કીયો જોહુતી કન્દૈ

સકતિ વિહુણો સ્યામ, વિહુણ ન હોવે વીસહથ. ૪
 મહિષાસુરી જ માય, મુરજે મહિષાસુર,
 સુર છુટે સુરરાય, વાર તુહારી વીસહથ. ૫
 ભગતિ હુવે જ્યાં સાથિ, અસકતિ કા આવે નહી
 ભડ છપે ભારથિ, વલે વિગતાલા વીસહથિ. ૬
 તૈ હું તીયાં ન હોય, દાલિદ ધરિ દુધી તણે
 કુરંગ ન બૈસે જાય, વાધ તણી થક વીસહથિ. ૭
 વાર્તા—અસી એક તાય દેવી ધણુકંણુ સાંહણુ પુત પરિવાર
 ઉદો દેણુહાર તાસ ગુણુ નમો, ચરણું વેણુ પુસ્તકધારિણી
 કાસમીર ખિરકંદરે વસતી ગીતનાદ ગુણુ ગુણુગાહ દેવણુ દેવ
 કવીશણુ દાયન.

દુહા

સાપે સાશદ સાંભરો, ખાંધુ ગરથ અપાર,
 સુરિત રાખુ અચ્છાકી, ખુદાલિમ સિગાર. ૮
 વાર્તા—એક સિંહને પાંખર્યો, સુર અરસે હાત આવર્યો, પંચા-
 મિત અમી પરગડે, મહાદાન આંચે ધડે, દૂધમે સાકર પડે, સોને
 અર સુવાસ, અચ્છા અને કથે સિવદાસ, અબે તો આરંભ
 કહે છે એવઠી વડાઇ પૂછીયો સૌ તૌષ તૈહી કાંમ જે આગલો
 રાખ સભા સહેત સુમીત હોય કર સુણે પિછાણે તો સુકવિ
 કુકવિકી પારખા જાણે.

અંત -

કવિત

સાતલ સો મહમીક નડયૌં જમહર જાને
 ચડે ખેત અહુઆંજી આદિ કુલવટ ઉજાને
 મુગતિ ચહુર સત મંડિ વપ કંડિ કુલ જાસે
 જોગજોત જુગજલહ કહર કિરમર કાલાસે
 ગઢ ખાંડ પઠંતી ગાગિરજી દિદ દેખે સુરતાંણુ દલ
 સંસાર નાંમ આતમ સરગ અચ્છા બે કીધા અચલ.
 અથ વાત—માહારાજશ રિણુખેત પોઢયા, દલ વાઢીયા, વિહ-
 ડયા ખાંડીયા દુણા દોઢા અસી હજારકા સાકા સકરણુ હોય
 નીવડયા અસુરાંણુ પારપખે વિણુ ચચાલ પડયા પાતિસાહકે
 દલકી નિગહ સાંકે કરણુ કલ્યા પટલાખ રલા x x x ધનધન

રાજ અચલેસરજી લોજ-જયા એક જમલોક નાથ મહારાજજી
રથવિમાંજી બૈસ ચલાયા ત્રિલોકનાથજીકી હજૂર આયા આપ
ત્રિલોકનાથજી અંક માલ ધારૈ રૂદ્રજી હુઆ ઉધારૈ પ્રહારજી
આસરી વચન ઉચારૈ આમ્યા જુકૈ કાર સારૈ ઇંદ્રજી બિરૂદ અવ-
ધારૈ હીંદુયા ધર્મ રહાયા અસુરાંજી ખપાયા મગર પચીસી ઉમર
વૈકુંઠ આયા ધન ધન રાજ અચલેસર લોજ-જયા મહારાજજી
વિશ્વક્રમા ખેલાયા વિશ્વક્રમાજી આયા વિશ્વક્રમાજી વિસનપુરી
રૂદ્રકી રૂદ્રપુરી પ્રહારકી પ્રહારપુરી વિચૈ અચલપુરી વસાવો એક
અધખજી માહે ઉપાવો રાજ અચલેસરજીને પાટ ધરાવો.

—છતિશ્રી ગુણવચનકા ખીચી અચલદાસ ભોજવતરી સંપૂર્ણ.

(૧) સંવત ૧૭૬૫ વર્ષે શકે ૧૬૬૦ પ્રવર્તમાને માસોત્તમ માસે
શુક્લ પક્ષે પોસ માસે દ્વાદશી તિથી બુધવાસરે લિખિતં પૂજ્ય સ્થિવરજી
ઋષિ શ્રી ૬ શ્રી હમીરજી તત્સિખ્ય પૂજ્ય સ્થિવરજી ઋષિશ્રી ૬ શ્રી
જસવંતજી તત્સિખ્ય પૂજ્ય સ્થિવરજી શ્રી ૬ અમરાજી તત્પદ્મે સ્થિવરજી
પૂજ્ય ઋષિ શ્રી ૬ શ્રી નેતસીહજી તત્પદ્મે પૂજ્ય પ્રવર વિક્રજન વાદી-
મહાજન સ્થિવરજી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી ભીમસેનજી તત્સિખ્ય પૂજ્ય ઋષિશ્રી
૫. સુભજીજી ઋષિશ્રી ૫ મોટાજી ઋષિશ્રી વિભજી લિખિતં ઋષિ
અમીધર ઋષિશ્રી કરજી ઋષિ મહાનંદ શ્રી ગુરુપ્રસાદાત્ ઋષિ અમીધરજી
લિખીકૃતં. શ્રીરસ્તુઃ કથ્યાણ્મસ્તુઃ શુભં ભવતુઃ. પ.સં.૧૪-૧૫, મુક્તિ.
વડોદરા નં.૨૪૨૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૨૧૮૧-૮૩.]

૧૧. (નરપતિ) નાદહ

કવિ કૃતિની એક પ્રતમાં પોતાને વ્યાસ અને ખીજ પ્રતોમાં જોઈતી.
—જેશી તરીકે ઓળખાવે છે. તેથી તે બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિનો હતો. ગ્રંથની ભાષા
સં.૧૨૧૨ની હિંદીનો નમૂનો નથી, પણ તેની રાગસ્થાની ગુજરાતી અપ-
બ્રંશની સૌથી નિકટની ભાષા છે ને તે સોળમી-સત્તરમી સદીની છે.
તેની પ્રતિઓ વિધવિધ સ્વરૂપે મળે છે ને તે સર્વમાંના ઐતિહાસિક અને
ભૌગોલિક ઉદ્દેશો જોતાં, ભાષા અને કથા એ બંનેની દૃષ્ટિએ તે ૧૧મી,
૧૨મી કે ૧૩મી સદીની રચના થઈ શકતી નથી. (જુઓ શ્રી અગ્રચંદ-
નાહટાને. ‘વીસલદે રાસો ઔર ઉસકી હસ્તલિખિત પ્રતિયા’ એ લેખ, પ્રકા.

રાજસ્થાની ભાગ ૩ અંક ૩ પૃ.૧૭થી ૨૮; જુઓ ગૂ. હાથપ્રતોની સં. યાદી પૃ.૧૦૦; તેમાં રચ્યા સં.૧૭૧૭ આપેલ છે.) સં.૧૬૬૯ની પ્રત મળે છે એટલે તેની પૂર્વેના આ કવિ ચોક્કસ છે. (વળી જુઓ 'મિશ્રબ' 'શુ-વિનોદ' ભા.૧ પૃ.૨૨૩) [જહોન સ્મિથ કવિને સં.૧૫૦૦ લગભગ મૂકે છે.]

(૧૨) [+] વીસલદે રાસો કડી ૨૫૦/૩૦૦ [સં.૧૫૦૦ લગભગ]

આદિ - ગવરિકાનંદન ત્રિભુવનસાર, નાદ ભેદધ ધારધ ઉદર ભંડાર,
એકદંતઉ મુખિ ઝળહળમ, મૂસકા વાહણુ તિલક સિંદુર;
કર જોડી નરપતિ ભણુમ, જણિ કરી રોહિણી બ્યું તપ્યઉ સૂર. ૧
કઈ ભવણુ ન દેખઉં રે રવિ તલમ, હંસગમણી મુગધોયની નારિ,
સીસ સમારધ દિન ગિણુમ, તંતખિણુ ઊભી જઈ રાજદુવારિ;
નાહ ત જોવઈ હે ચિહ્નું દિસમ, કાંધ સિરજી ઓલગાણુારી નારિ:
જામ દિહાડઉ રે જૂરતાં, એક પગ આંગણુ એક પગ દારિ.

(પા. ઈસ કીય નારિ નંદુખિણી કાંધ.) ૨
દૂસરધ કડવઈ જી ગણુપતિ ગાઈ, નહવણુ કરી અર લાગૂં જી પામ,
તોહી લંબોદર વીનવું, સિદ્ધિ નમ જુદ્ધિ તણુઉ રે ભંડાર;
ચક્રિય કરઈ તુઝ પારણુઉ, ભૂલઉ જી અક્ષર આણિજ્યો કાંઈ. ૩
હંસવાહણુ દેવી કરિ ધરમ વીણુ, ખૂડઉ કવિત કહમ કુલહીણુ,
વર દેખ્યો માતા સારદા, ભૂલઉ જી અક્ષર આણિજ્યો કાંઈ
તઈ તૂડી અક્ષર જુડમ, નાહક ભણુમ અતિ સરસીય વાણિ. ૪
નાહક રસાયણુ રસભરમ ગાઈ, તૂડી જમ સારદા ત્રિભુવન-મામ,
ઓલગાણુા ગુણુ વીનવું, સણુણુમાં માણુમાં સીખજ્યો રાસ;
સતીયચરિત ધણુ લખ લહમ, એકહી અક્ષર વચનવિલાસ. ૫
રાજમતી કુમરીય મન રે ચિંતાઈ, હસ હસ ખેટી બાબા પાહિ જામ,
સુણુઉ નરેસર વીનતી, રૂપઈ કંદર્પ મોહતી જાણુ;
સુરમધ મોહમ જમ દેવતાં, જોમજ્યો વર અતિ સુણુણુ સુજાણુ. ૬
ભોજ રાજ તણુઉ મિલકઉ રે દીવાંણુ, બહુ નર બમડા જમ
(સવિ) આગેવાંણુ,

રાય-રાયા ચિહ્નું દિસિ તણુ, રાણાજી ચીતવમ રાય નરિદ;

વારમ હો વહતમ આપણુમ, થે કુમરી પરિણાવઉ હો

જોમલિ વીંદ. ૭-

અંત - ઉલગ પહુતી ધરિ આયઉ ભરતાર, જણિ કિ પહુતી સમુદકમ પારિ,

કલંક ન કોઇ સિરિ ચઢ્યહ, વાધતઇ જોવન વિરહકી ઝાલ;
લંછણ કો લાગહ નહીં, પગિ ન સખીય ન અંખિય આલ. ૨૪૫
ધન્ય હો પંડિયા ધન્ય હો રાય, ન ફરવીયહ દિવશ ગિણાહ,
ધન્ય હો જોગી દરસણી, વેગિ મિલાવહ ધણુકહ નાહ;
ધન્ય દિહાડહ આજ કહ, રાણી રાજમતી મિલ્યહ વીસલરાહ. ૨૪૬
સંવત સહસ સતિહતરઇ જાણિ, નાહહ કવિવર સૂરસીય વાંણિ,
ગુણ ગૂંથ્યા ચહિહાણુકા, સુકલ પ્રખ પંચમી આવણુ માસ;
રોહિણી નક્ષત્ર સોહામણુહ, સુદિન ગિણુ જોડસી જોડિયહ રાસ. ૨૪૭

(પાકાંતર)

- (૧) આહર સૈ બહતરાંહાં મઝારિ, જોઠ વઢી નવમી બુધવારિ.
- (૨) સંવત આર આરોત્તરં મઝારિ, જોઠ વઢી નવમી બુધવારિ.
- (૩) સંવત સહસ તિહુતરે જાણિ
- (૪) સંવત સહસ તિહોતરે જાણિ
- (૫) સંવત સહસ તિહુતરે
- (૬) સંવત તેર સતોતરઈ જાણિ.....

શુકલ પંચમી નમ આવણુમાસ.

હસ્ત નક્ષત્ર રવિવાર સું, સુખ દિન જોસી રે જોડિયહ રાસ
કનકકાયા જિસી કૂંદરોળ, કઠિન પયોધર હેમકચોળ
કેલિગરભ સી કૂંડલી, થાઇલ જ્યું ધણુ મોડઇ નાહ
કડિ મોડઈ ચાલઇ ગોરડી, ઉણકી વિરહવેદના નાં લહઇ કોઇ
જિતુ રાબરાંણી મિલ્યા ત્યું નાહહ કહઇ મિલિજ્યો સહુ કોઇ. ૨૪૮
કમ લુવણુ ન દેખું રે રવિ તલઈ.

—ઇતિ શ્રી વીસલદે રાસ સમાપ્ત.

(૧) સંવત ૧૭૩૭ વર્ષે જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧૦ દિને લિખિત પવિત્ર કાવિ-
વિલાસગણિના સાધ્વી રાજલક્ષ્મી તસ્ય શિષ્યણી સુમતિલક્ષ્મી તત્શિષ્યણી
પ્રેમલક્ષ્મી પદનાથમ્. પ.સં. ૩૦-૧૧, નાહટા. નં. ૩૨૮૬. (૨) ઇતિ શ્રી
સિંગારવણુન વીસલદે રાસ સમાપ્ત. સંવત ૧૭૫૧ વર્ષે ચૈત્ર વદિ ૪
શુક્રવારે રોહિણી મધ્યે વા. શ્રી પ કનકમાણિકચગણિણ તત્શિષ્ય પં. રતન-
શંખરેણુ લિખીચક્રે. વેગવાણી સાહ શ્રી અભૈરામજી વાચનાથ. પ.સં.
૪૫-૧૩, ગુટકો, [ભં. ?] નં. ૮. (૩) લિ. સં. ૧૬૮૫. પ.સં. ૪૨, બાલોતરા
લાવડીયા અરતરગચ્છ ભં. (૪) લિ. ચૈત્ર સુદિ ૧૩ શનિવાર સંવત

૧૭૫૯ (૧૭૭૯ ?) વીકાનેર મધ્યે. પ.સં.૩૧, જયચંદ્રજી ભંડાર, વિકાનેર પો.૬૯. (૫) લિ. કાચુત વદિ ૬ શનિવાર સં.૧૭૮૬ સેઝત મધ્યે હેમ-સાગર લિ. પ.સં.૪૨(૧૪ ?), કૃપાચન્દ્રસૂરિ ભં. વિકાનેર પો.૪૨ નં.૭૩૮. (૬) લિ. સં.૧૬૬૯ કાચુત વદિ ૧ ભૌમવાર કૂલખેડા સ્થાન મધ્યે. જય-પુર વિદ્યા પ્રચારિણી જૈન સભા. (૭) ઇતિ સી વીસલદે ચહ્યાણુ રાસ સંપૂર્ણ. સંવત ૧૭૯૩ વર્ષ જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧૫ ચાંદવારે શ્રી જોસલમેર દુર્ગે પં. મોટા દિવસ. પ.સં.૧૯, ઉપરના નં.૬ના પાઠાંતરવાળી ૩૦૯ ઠડી-વાળી પ્રત, અનંત. ભં.૨. (૮) પ.સં.૧૭, ચતુ. પો.૫. (૯) વીસલદેવ ચોહાણુ રાસો સં.૧૭૨૪ માગ.વ.પ. પ.સં.૧૫, અભય. પો.૧૯ નં.૧૯૧૨. [આલિસ્ટઓઈ ભા.૨, કેટલોગચુરા, ગૂહ્યાદી.]

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. માતાપ્રસાદ ચુપ્ત અને અગરચંદ નાહટા.
૨. સંપા. જહોન ડી. સ્મિથ તથા અન્યત્ર.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૧૬-૧૯. ત્યાં “નં.૧૬ના નરપતિની કૃતિઓમાં અને આ રાસામાં ગણપતિ અને સરસ્વતી આદિનું વર્ણન લગભગ સરખું આવે છે” એમ જણાવી બન્ને કવિઓ એક હોવાની સંભાવના દર્શાવેલી પરંતુ વર્ણનની જે થોડીક પંક્તિઓ મળતી આવે છે તે પરંપરાપ્રાપ્ત અને આકસ્મિક રીતે મળતી આવતી ગણી શકાય તેમ છે ને બન્ને કવિ પોતાની ઓળખ સ્પષ્ટ જુદી રીતે આપે છે તેથી બન્નેને એક ગણવા માટે કોઈ કારણ જણાતું નથી.]

વિક્રમ સોળમી સદી

૧૨. માંડણ

એની ‘પ્રમોદ ભગીશી’ ફાળ્સ સભા તરફથી પ્રસિદ્ધ થઈ છે તેમાં આ પ્રતમાંનાં સુભાષિત મળી આવે છે, પણ કેટલાંક મળતાં દેખાતાં નથી. આ ગુજરાતી કવિ સં.૧૬૪૨ પૂર્વે થઈ ગયા એ આથી નિશ્ચિત થાય છે. તેનાં સર્વ સુભાષિત અત્ર મૂકવામાં આવે છે. [વસ્તુતઃ આ કવિ વિક્રમના સોળમા શતકના પૂર્વાર્ધમાં થયો હોવાનું નક્કી થાય છે (જુઓ.

‘કવિચરિત’, ખીજું સંસ્કરણ, પૃ. ૭૮-૭૯), ‘પ્રમોદ બત્રીશી’માં મળતાં સુભાષિતાનો સંદર્ભ કૌંસમાં આપ્યો છે.]

(૧૩) સુભાષિત

રાજહંસ તે મોતી ચુણઈ, વાયસ વાડાનિ અનુસરછ
વિષય ભગત પાડા નવિ હોઈ, ચોર તણા કિહાં ધઉગોહર જોછ ?
વસ્ત્રહીણ દીસછ વાગરી, જોહવા દેવ (તેહવી) પાતરી. ૨૪૯
(દાન વીશી કડી ૭૬)

*

ગજ સાચ્યઈ ગાંઠિ નહી રૂઠ, તે જખરલી ખાટ ઉપરિ ચંદુઉ. ૨૫૧
(હાસ્ય વીશી કડી ૧૧૧)

જે તુમ્હ કીધો સઘલે મલી, તે કાં રાખુ છાનુ વલી
અત્યિ ધર્મ દેખાડઉ કરી, ચુક ચઢી વાઉ બાકરી
નામઈ લીધિઈ કાં આવડુ ?, નાચણુ પછઠછ કિસ્યુ ઘૂઘટઉ ? ૨૫૨
(બોધાવિડંબન વીશી કડી ૨૬૨)

ગઠિ અરથ ઘણઉ સાંપડિઉ, તું કાં મૂરખ માદિ ચડિઉ ?
માદિ ચડિઉ તું મ કરસિ જેલ, નાનહા માણસ પાય મ ઠેલિ. ૨૫૩
નાનહા સ્યું મ કરસિ આંકડુ, નાનહુ વીંછી હોઈ વાંકડુ
કહિ માંડણુ પરમેસર વડુ, ઠીકરીઈ જો ભાજછ ઘડુ. ૨૫૪
મનિ મિલા નિ કરછ સનાત, પરદોહી નછ આપછ દાન
સુખિ મીંઠા અંતર પાડુઆ, માહિ મોટા વિષના લાડુઆ
ઈમ કરતાં કિમ જસઈ પારિ ?, મીની જમ આવિ કેદાર. ૨૫૫
(પાખંડ વીશી કડી ૯૭)

એક નર નિરખ પીઆરિ નારિ, આલિ જસઈ બિઈ ભવ હારિ
ફોકટ માટઈ મન બંધાછ, તેહનો વાલ ન વાંકુ થાય
જિમ મંબરી તણુ તડકડમ, કોઈ સાપિ સીકા ત્રી પડઈ. ૨૫૬
રૂડું કરવા હીંડઈ સહુછ, પાપ કરી ધન મેલઈ બિહુ
જાણુછ મોહુત વધાર મામ, ઉપરાજી કાંઈ રાખુ નામ
ઈમ કરતાં ઘર આપટ બઈડુ, બિલાડી હાકતાં ઉંટ પછડુ. ૨૫૭
(ભક્તિવીશી કડી ૭)

નર શ્રીવંત ન દીધુ દાન, જાણી જોગ ન રાખ્યું ધ્યાન
પતિવતી ભરતાર નવિ રહી, સમી ભગતિ ભાવિ નવિ ગ્રહી

વાડવસુત કોઇ નવિ ભણું, વાર ભિંસિ પાકુ જણુ. ૨૫૮

*

એક અણુતેડયા વીહીવા જાય, વિત વેચાવિ આગલ થાય
જ્યોજ્યો વાલ્હાપણની વાત, વેચાવિ તેહની ઘરિ વાત
લપછપ કરઈ નિ પેટ જ ભરઈ, પરાઇ ખીસઇ જે મરદી કરઈ. ૨૬૦
અનેક હોમ ક્રીધા અતિ ઘણા, જાણુ યજ્ઞિય થાસઇ આપણા
સળલ મંત્રસાધના કરી, તે એડા થયા સામ્હા ફરી
વિણિ કિરિયા વિણકું જઇ મૂલ, પેટ મસલી જીપાયુ સૂલ. ૨૬૧
(ભક્તિવીણી કડી ૮)

(૧) સં.૧૬૪૨ માગસર સુદ ૨ને દિને અમદાવાદમાં દયાવિમલ-
ગણિએ લખેલી 'સૂક્તાવલી'ની પ્રતમાં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૯-૪૦.]

૧૩. ૫૬

પદ્મભગત ? સં.૧૬૬૯ પૂર્વે (મિશ્ર. નં.૨૪૬). ['રાજસ્થાની સાહિ-
ત્યનો ઇતિહાસ' (હીરાલાલ માહેશ્વરી) પૃ.૧૦૨-૦૩ મુજબ પદ્મ ભગતની
રચનાઓ સં.૧૬મી સદી પૂર્વાર્ધમાં થઈ છે.]

(૧૪) સુભાષિત

જગ સુણીઇ તમ કોડિ લખ જગ નયણે દીસઈ
તતખણુ મૂલ સહસ્ત્ર જામાં વા વયણે બોલ્લઇ
બાહઇ ધરી અસઇ પંચ તિન્નિસઇ સેજ બધી
આલિંગણિ સુ એક અદ્ધસહ અધરઇ સુહટી
કવિ કહઈ પદ્મ ભખ્ત કરઇ, જહ આરેણુ ચડઇ

તમ લહઇ મુંધિક ચડી, અહહ જામ બિહું ખડહડિ પડઇ. ૩૦૫

(૧) સં.૧૬૪૨ માગસર સુદ ૨ને દિને અમદાવાદમાં દયાવિમલ-
ગણિએ લખેલી 'સૂક્તાવલી'ની પ્રતમાં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૪૧.]

૧૪. કિલ્લોલ-કલ્લોલ

'મિશ્રબંધુવિનોદ' નં.૧૩૬૮ કિલ્લોલ ને તેની કૃતિ 'ઢાલા મારુરા
ઢાહા'નો ઉલ્લેખ પૃ.૯૬૨માં કરે છે.

(૧૫) ઢાલૈ મારુરા દૂહા ૭૭૪ કડી ર.સં.૧૫૩૦ વૈ.વ.૩ ગુરુ

આદિ - સકલ સુરાસુર સામણી, સુણ માતા સરસન્તિ,
 વિનય કરીને વીનણું, મુઝ છો અવરલ મતિ. ૧
 જોતાં નવરસ એણુ જુગ, સખઠું છુર સિણુગાર,
 રાગેં સુરનર રંજયા, અબલાનસુ આધાર. ૨
 વચનવિલાસ વિનોદરસ, હાવ ભાવ રતિ હાસ,
 પ્રેમ પ્રીતિ સંભોગ સુખ, એ સિણુગાર અવાસ. ૩
 ગાહા ગૂહા ગીત ગુણ, કવિત કથાકલ્પલોલ,
 ચતુર તણાં ચિત રીંઝવા, કહીયે કવિ કિલ્લોલ. ૪

અંત - આણુંદ અતિ ઉજવ હુવા, નરવર વાળ્યા ઢોલ,
 સસનેહી સેંજાં તણાં, કલિમેં રહસીં ખોલ. ૭૭૨
 દૂહા ગાહા સોરઠા, મન વિકસણે વખાંણ,
 અણુજળ્યાં મુરખ હસે, રીઝે ચતુર સુખણ. ૭૭૩
 પનરહ સે તીસે વરસ, કથા કહી ગુણ જાંણ,
 વદિ વૈશાખે વાર ગુર, તીજ જાંણ સુખ વાંણ. ૭૭૪

(૧) ઇતિશ્રી ઢોલામારૂ દૂહા ગાહા સોરઠા ચંદ્રાયણાં પરિહાં સમાપ્ત-
 મગાવ શ્રીરસ્તુ. પ.ક.૨૫થી ૪૧, સુંદર અક્ષરનેા ચોપડો, નાહટા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૧૨-૧૩.]

૧૫. દલ્લ

(૧૬) બિદહુણ ચરિત ચોપાઈ ર.સં.૧૫૩૭ વૈ.શુ.૧૦ ગુરુ

આદિ - ગદ ગોપાચલ અગમ અથાહ, તેજતરણિ તુંવર વરનાહ,
 સેષ પાયાલ અમરપુર ઇંદુ, મહિમંડલ કલ્યાણ નરિંદ. ૧
 રચણાયર જિમ ગુણક ગંભીર, પંથ પટંતર સાગર ધીર,
 નીતિ નિરંજન રાજ રામ, ગોરખ જિહી નવ ખંડહ નામ. ૨
 વિધિસિદ્ધિ મહા દાન દસ દીધ, યાયક દુજ કોટી ધ્વજ કીધ,
 બહુ કંચન સું માન કરેધ, ગૌસહસ હરિવાસર દેધ. ૩
 યાયક દીજધ દારિદ્ર તોડિ, રિણ સુરતાણુય લહિં ધડ મોડિ,
 નિજલ રાધ બહુ કંચન ભરધ, સરણાખત સાહિત લાય હરધ. ૪
 પરજ સયલ ધમકઉ ભાઉ, સુપનૈ હી પરસીઈ ન પાઉ,
 ધરિધરિ સુણધ હિ વેદપુરાણ, ધરિધરિ વિપ્રને દીજઈ દાન. ૫
 ધરિધરિ હરિવાસર વ્રત હોઈ, નિસિ જગરણ કરહિ સગ કોઈ,
 અનુદિત કપિલા કંચન ધણો, દૈવિ પ્રતિ કીજે પારણો. ૬

ધરિધરિ સુણીય હિતદલ ચરિત્ર, હરિકૃતિ નામ ગાઈછ નિત,
હરિમૂરતિ ધરિધરિ દેહુરી, જાંબૂદ્વીપ વિદુર્ભાપુરી. ૭
ગયડ બંસ ગોપાચલ વાસ, વિપ્ર દામોદર ગુણુક નિવાસ,
અનુદિન હીઈ બસઇ જગુ માઇ, સુમિરત બુદ્ધિ દેઇ બહુ ભાઇ. ૮
સંવત પનરહ સઇ સઇતીસ, સુદિ બૈશાખ દસઇ ગર સીસ,
આદિકથા સંકટમઇ રહી, તાં લગ દહલ સુમતિ કરિ કહી. ૯
અતિ સિંગાર વીરરસ ધણૌ, કરણા રોઢ ભયાનક ભણૌ,
ખિદહણુચરિત વરનિ કરિ કહિઉ, દુખ સહિ પાછઈ સુખ
લહિઉ. ૧૦

ગુજ્જર દેશ ધરમઠો મૂલ, સોહઈ ઇંદ્રપૂરી સમતૂલ,
બારહ જોયણુ બસઈ સુડાઈ, બીરસિંહ તહાં નરપતિ રાઉ. ૧૧
અંત - ખિદહણુ ચરિત દહિહ કવિ (વદને કરિ) કહિઈ, તે અનંત
કીરતિ સુખ લહઈ,
તા વિધિના તાકી મતિ જુડઈ, ગયો રાજ ધન હાથહી ચડઈ. ૬૦

*

હરિયાણીયાં વિપ્ર કવિ લાસ, દામોદર સુંજન કવિદાસ,
સા તિન્હ વિરચિઉ ખિદહણુચરિત, સુનત હોઈ અતિ નિમલ
ચિત. ૯૯

સો ફલ અઠસકિ તીરથ કીઈ, સો ફલ દાન મહાસક દીઈ .

જો ફલ પરઉપગાર કરંત, સો ફલ ખિદહણુ ચરિત સુણંત. ૩૦૦

(૧) સંવત ૧૬૭૪ વષે કાર્તિક સુદિ પૂર્ણિમા દિવસે લિખિત
જોસી નારાઇણુ મુ. સાંકર તત્પુત્ર ઉદયકરણુ તત્પુત્ર અરજન વાચનાથે
લિખાપિત. શુભ ભૂયાત. પ.સં.૨૦, તેમાં પ.સં.૬, ચોપડો, વિ.ને.ભં.
નં.૪૫૨૭.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૧૩-૧૫. ત્યાં એવી નોંધ કરવામાં
આવેલી કે ‘અભિવન ઊઝણું’ નામના ખંડકાવ્યનો કર્તા દેહલ (જુઓ
કેશવરામ શાસ્ત્રીજીકૃત ‘કવિચરિત’ પૃ.૧૫૭થી ૧૫૯) અને આ દહલ
બંને એક હોવાની સંભાવના છે. પણ આવી સંભાવના માટે કશો સ્પષ્ટ
આધાર જણાતો નથી.]

૧૬. નરપતિ

(૧૭) [+] નંદખત્રીશી [ચોપાઈ] કડી ૨૦૦ ર.સં.૧૫૪૫ - ૭ મંગળવાર

આદિ - લખોદર કવિ રિદ્ય રહંત, હંસવાહની મુષિઈ વસંત,

કવિ આલોચઈ મુરતિ હાંમ, વિવેકીનઈ કરઈ પ્રણાંમ. ૧

કવિતા સારદા કેરો પુત્ર, તે મુષિ ખોલિ સાયં તત્ર,

હૃદય ભાવ સહ જાંણે સદા, કવિતા મુરતિ પરતબ્ય સારદા. ૨

કવિતા સારદા તણુ પ્રણામ, નંદખત્રીસી કર વષાંણુ,

સંવત પનરસિ પંચ તાલા સાર તિથિ સાતિમ નિ મંગલવાર. ૩

પાડલીપુરે તે નગર વષાંણુ, રાજ કરિ નંદરાય સૂજાંણુ,

પદમાવતી અસી જગિ જોઉ, રૂપ અનોપમ સોહે તેઉ. ૪

તસ ધરિ વૈશેચન મંત્રીસ, પ્રબલોક પાલિ નિસિદીસ,

ન્યાયવંત તે પુહવીપાલ, રાજ કરિ તિહાં નિત્ય અસરાલ. ૫

અંત - થોડા ભેદ ધણુ જાંણુજો, હૃદય ભાવ ધણુ આણુજો,

અવણે સુણતાં સુખ અપાર, કવિ નરપતિ ઇમ કરિઈ વિચાર. ૧૯૯

પદતાં સિધિ બુધિ હોઅંતિ, ચતુરપણુ તે નર જાંણુતિ,

નારી સીલયપણુ આણુતિ, કવિતા નરપતિ ઈમ કહંતિ. ૨૦૦

(૧) ઇતિ નંદખત્રીસી કથા વિચાર વાર્તા સમાપ્તા. સં.૧૭૦૦

વર્ષે અશ્વત્તી માસે કૃષ્ણ પક્ષે ૧૦ સોમવાસરે ભીલોડા નગરે શ્રી મૂલ

સંઘે સરસ્વતીગણે જલાતકારગણે શ્રી કુંદકુંદાચાર્યાનવયે ભદ્રારક શ્રી

રત્નચંદ્ર તત્તસીબ્ય આચાર્ય શ્રી અમરેન્દ્રકીર્તિ તત્તસીબ્ય બ્રહ્મ ભીમજી

લખિત. ૭. શુભ ભવતુ ચીરંજીવાત. ૭. પ.સં.૬-૧૬, લાંબા પાનાંની,

મારી પાસે. (૨) પ.સં.૩-૧૭, જૂનાં પ્રત, વર્તમાન રામજી નલિયાવાળા,

મુંબઈ. [મુપુગૂહસ્યી.]

[પ્રકાશિત : ૧. બુદ્ધિપ્રકાશ, જુલાઈ-સપ્ટે. ૧૯૩૧ (સં.પા. ભોગી-

લાલ સાહેસરા).]

(૧૮) + વિક્રમાદિત્ય ચોપાઈ [અથવા ચરિતરાસ] [અથવા પંચ-

દંડ પ્રબંધ છત્ર ચોપાઈ અથવા પંચદંડની વાર્તા] આદેશ ૫

કડી ૮૦૦/૮૦૦ ર.સં.૧૫૬૦

આદિ - શ્રી નેમિસર ગુણનિલો, જગન્નિવન જિનચંદ,

બ્રહ્મચાર-ચુડામણી પ્રણમ પરમાણુદ. ૧

પુરિસાદાણી પાસજિન, થંભાણુપૂર થિર હાંમ,

નામ જપતાં જોહનું સીઝે વંછિત કાંમ.

૨

અંત - એ કહીઈ ચિકમચરિવ સંભલતાં હુમ પડ પવિત્ર,

સંભલતાં ડાહાપણુ આવંત, કવિ નરપતિ જોહવઉ કહંત. ૯૭૧

(૧) છતિ શ્રી રાજા શ્રી વીરવિક્રમાદિત્ય ચઉપદ્ય સમાપ્તમિતિ.

સંવત ૧૮૦૦ વર્ષે શાકે ૧૬૬૫ પ્રવત્માને કાર્તિક માસે શુકલપક્ષે સપ્તમી તિથૌ શરવાસરે પ્રથમ પ્રહરે લખિતં. શ્રી. આલાસણુ ગ્રામે પ્રથમ ચતુર્માસિકે શ્રી પુર્ણિમા પક્ષે શ્રી. ઠા. શ્રી. અપૂર્ણ, પ્ર.કા.ભ. (શાકે ૧૫૧૪માં રમી એમ ઉપરના જંધન પર લખાણુ છે.)

(અન્ય પ્રતમાં)

આદિ - લંબોદર તુઝ વીનવું, સુંડાલા સમરથ,

સિધિ ખૂધિ વર ચલણે નમ્રું, સીઝવિને સવિ અરથ. ૧

સિંદૂરિછ સિંદૂરીછ, સિરિ સેવંત્રાં ભાર,

(પા. સીંદૂરિઈ કરિ અરિચીછ)

મૂંસાવાહણુ વીનવું, જોહનઈ મોદિક આહાર. ૨

એકદંતઉ દાહિદ્ર હરઈ, સમથાનઉ દાતાર,

લાડૂં પવ પ્રવેસીછ, આપછ અખય ભંડાર. ૩

દૂંદાલા દાયક કરે, ઘૂઘર ધમકધ પાય,

સાહલ સારથ હોઇ જો, ગાઈ અવંતીરાઈ. ૪

ગોરી માતા જોહની, શંકર જોહનઉ તાત,

મનહં મનોરથ પૂરવછ, કારતિકેઅનુ બ્રાત. ૫

બ્રહ્મા-બેટી વીનવું, સારદ કરઉ પસાઉ,

હંસવાહિનિ હરપિ થિકી, જિહ્વા વસિને માછ. ૬

વીણાપુસ્તકધારણી, તું તારણી ત્રિભુવન્ન,

કવિજણુ વાણી ઉચરછ, જઉ તું હુમ સુપ્રસન્ન. ૭

કાસમીરપુરિ વાસિની, વિદ્યા તણૂં નિધાન,

સેવક કર જોડી કહછ, આપઉ વિદ્યાદાન. ૮

વલી વીનવું ભારતી, તાહરા ચરણુ પસાછ,

ચિકમ ચરિત્ર અમ્હે ગાઇસું, સારથ હોજો માછ. ૯

ભૂલઉ અંક્ષર આપિને, ડાહપણુ દેજો માછ,

મહિમા ઉજોણી તણુઉ, ગાસિઉ તુમ્હ પસાછ. ૧૦

શરવણુંન્નં.

ગુરુ જીવન ગુરુ દેવતા, ગુરુ માતા ગુરુ તાત,
 ગુરુ તીરથ ગુરુ ઉધરઈ, ગુરુમુખિ સાચી વાત. ૧૧
 ગુરુ મંગા ગુરુ ગોમતી, ગુરુ ગિરિ કેદાર,
 ભલા ભાવારથ જાણીય, શ્રી ગુરુનંદ આધાર. ૧૨
 જે વેધ્યા ગુરુ અખ્યરે, રાતા ચોલ મજાક,
 રિધિ સિધિ ગુરુ દાયકહ, તેહના વચણ સુમિઠ. ૧૩

અથ કવીસ્વર વર્ણન

કવિ વાણી વન રચક, સજ્જન અજઈ સંસાર,
 કવિ નરપતિ ધમ ઉચરઈ, હું છોઈ મજારિ. ૧૪
 કવિ ધસ્વર સાચુ સદા, કવિ ધસ્વર ધમ જાણિ,
 કવિ ધસ્વર નરપતિ જાણીય, જ્ઞાની વાણિ. ૧૫

*

જિમ ગોરસ વિલોચ કરિ, ધૃત અમૃત લેખંતિ,
 ગોરસ શાસ્ત્ર વિલોચ કરિ, કવિ અમૃત ચાખંતિ. ૧૭
 ભાદ્રવ વદિ આરંભાઈ, બીજ અનંત બૂધવાર,
 સંવત સાકે [સૈકે] પંતરહ, હસ ચિહ્નં ચિહ્નં અધિકાર.

[પા. એ સવિહ્નં અધિકાર] ૧૮

કવિતા કહેઈ શ્રોતા સુણુય, વિગતા કરઈ વિચાર,
 ત્રિણુ પદારથ જઈ મિલઈ, વરતઈ રંગ અપાર. ૧૯

*

અડિસઈ તીરથે જે કરઈ, યજ્ઞ કરઈ અનેક,
 કવિ નરપતિ ધમ ઉચરઈ, સહુ પરમારથ એક. ૨૧

(દ્વિતીય આદેશ)

આગીઆનુ મોટઈ ઉપાય, રાજા જિહાં ચિંતઈ તિહાં જાઈ,
 નગર સોપારઈ પુહતા થયા, આદિશ્વરનઈ દેહરઈ ગયા.
 દેહરં અજઈ તેહ ચઉમુખ, દરિશન દીઠઈ નાશઈ દુકખ. ૯
 આદિશ્વરની પૂજા કરી, રાજા બહઈ આસન ધરી. ૧૦

અંત - વીર કથા રસ જે નર સુણુય, શ્રવણે સુખ હઈ તેહ તણુય,
 ભાવ ભાવ રસ રવ સરતા, તેહના મર્મ જાણુય દેવતા. ૮૨૯
 જેહવું મીઠઈ પ્રાકૃત હોઈ, તે સમવડિ નવિ દીસઈ કોઈ,
 ગાહા દૂહા ચઉપઈ ગીત, ઉજ્યુ કાલિ જિમ વાહું સીત. ૮૩૦

કવિતા વિગતા શ્રોતા ઠામ, જે ડાહ્યા તેહનહ પરિણામ,
જહિ જિહવા વસઇ સરસતી, તહિ અખ્યર આણુ યુગતિ.

[પા. તુ પામઇ કવિજન વર મતિ.] ૮૩૧

એ કહીઇ વિક્રમ ચરિત્ર, સાંભલતાં હુઇ કર્ણ પવિત્ર,
એહ ચરિત્ર નર જે સાંભલઇ, તે નર મુગતિ ઇવમાં ભિલઈ.

(પા.) ભણુઇ ગુણુઈ ભાવઈ સંભલઇ, તે નર સકલ મનોરથ ફલઇ. ૮૩૨

(અન્ય પ્રતમાં)

સંવત પત્તર સાઠા પવિત્ર, વિક્રમચરિત્ર નિપાઈ પવિત્ર

કવિ નરપતિ એહવૂં કાઢીયંતિ ચઉપઇ પૂરી થાયંતી.

(૨) ઇતિ શ્રી રાજ વિક્રમાદિત્ય કથા સમાપ્ત. અંથાગ્ર. ૮૩૨ ગાથા સંપૂર્ણ. શ્રી જીરાઈલાગચ્છે ભ. શ્રી દેવરત્નસૂરિ તત્ત્વશિખ્ય મુનિ સોમકલસ લિખ્યતં આત્મ વાચનાર્થ. માલવા મધ્યે સુઆણા ગ્રામિ તત્ર લિખ્યતં આસૌ સુદ્ધિ પંચમી ગુરૌવાસરે મુનિ સોમકલસ લિખ્યતં સહી. પ.સં. ૨૬-૧૫, દે.લા. નં.૧૧૭૬-૪૭૭. (૩) સં.૧૭૨૧ આ.વ.૫ બુધે ક્ષેમ શાખા ઉ. લક્ષ્મીકાર્તિગણિ શિ. લક્ષ્મીવલભગણિ શિ. શિવવર્દન લિ. પ.સં.૨, જય. પો.૬૯. (૪) સં.૧૮૨૩ માગશિર વદ ૪ શનિ લ. મું. સોમચંદ્ર શ્રી સરભાણુ ગ્રામે. પ.સં.૨૫-૩૦, ખેડા ભં. દા.૬ નં.૨૫. (૫) લ. ભેર-વિજય શિ. કથાવિજય અહમદનગરે. પ.સં.૩૫-૧૫, રો.એ.સો. ખી.ડી.૯ નં.૧૯૬૨. (૬) સં.૧૭૫૭ આસો શુ.૬ મગયલસાગર લિ. સીણીદીયા ગ્રામે. પ.સં.૨૯-૧૫, કાર્થસ સમા નં.૧૯૦. (૭) સંવત ૧૬૭૩ વર્ષે દ્વિતીય આસો સુદિ ૧૧. સેં.લા. વડોદરા. (૮) સં.૧૭૨૧ આસોજ વદિ ૫ બુધ ખરતર એમશાખાયાં ઉપાખ્યાય લક્ષ્મીકાર્તિગણિ શિખ્ય પંડિત શિવવર્દન લિ. પ.સં.૨૧, જય. પો.૬૯. [આલિસ્તઓઇ ભા.૨, ગૂહા-યાદી, ડિકેટલોગભાવિ, મુપુગૂહસૂચી, રાહસૂચી ભા.૧, હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૪૩).]

પ્રકાશિત : ૧. સં.પા. શંકરપ્રસાદ છ. રાવળ, પ્રકા. કાર્થસ ગુજ-રાતી સભા અંથમાલા નં.૧૯, સં.૧૯૯૦.

(૧૯) દુહાસંગ્રહ

[લીંહસૂચી, હેનૈસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૧૬૧).]

૧ [ન] રનેહપરિક્રમ [અથવા શૃંગારપ્રક્રમ અથવા નારીપ્રશંસા]

આદિ - એ રનેહપરિક્રમ વાક્યતાં, લીજઇ ગણ્યપતિ નામ

- નરનારી વિરહા વસંત, એ તેહનુ વિશ્રામ. ૧
 નારીવદન વિલોકતાં, નર હ્રુષ્ટ વદનવિકાશ
 માનસરોવર કામિ, શિશિહર મિલીઉ જનસ. ૨
અંત - કહિ નરપતિ નર સંભલુ, નેહ વડુ સંસારિ,
 નેહ વડછ નારાયણુઈ, કીધા દસ અવતાર. ૪૦
 વધરાગિઈ રાગઈ કરી, ત્રિહું જીવને ભૂપાલ,
 વિચિં ચિહું આણે વેમલા, જેહ સ્વામી ગોપાલ. ૪૧

(૧) પ.સં.૨-૨૦, પ્ર.કા.ભં. નં.૬૧.

(અન્યત્ર)

- નારી વિણુ દિહાડો કિસો ? કહુ કિમ રયણુ વિહાષ ?
 અતિખાધા સવિ રૂઅડાં, સ્ત્રી સમવડી ન થાઇ. ૫૨
 નારાયણુ નારી વડઈ, કીધો દૈત્યસિંહાર,
 કહછ નરપતિ નર ખાપડા, નારી ત્રિભોવનસાર. ૫૩

*

- યૌવનવન નારી તણો, સહુ કો સીંચણુહાર;
 સનેહ સુગંધા ફલડાં, મહિમહિયા અપાર. ૬૨
 પ્રેમ તણી તેહ જાંહણી, ગુણગુણુયા ફલ દીઠ;
 નર-ભમર તિણિ વન વસંત, માયા મહુરસ મીઠ. ૬૩
 કહે નરપતિ સુણિ ખાપડા ! વલિ વિનતારસ માણિ
 જગત સૂરફલ દીઠતઈ, નારિ નિઅષ આણિ. ૬૪
 વલિ વિધાતા વીનવઉ, ભલછ નીપાછ નારિ,
 નરરંજન એ ગોરડી, રામા રામતિ સંસાર. ૬૫

(૨) સં.૧૬૪૨ માગસર સુદ ૨ને દિને અમદાવાદમાં કયાવિમલ-
 ગણિએ લખેલી 'સૂક્તવાલી'ની પ્રતમાં ઉદ્ધૃત, ગાથા પરથી ૬૫, પછીનું
 પત્ર નથી. [ડક્ટલોગ્રાફી બા.૧ (૫.૧૫૪), મુદ્રગૃહસૂચી, હેન્ડ્રેસાસૂચિ બા.૧
 (૫.૨૮૦).]

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. હરિવલ્લભ ભાયાણી, છુદ્ધિપ્રકાશ ઓક્ટો.
 ૧૯૬૨.]

૨ [+] નિસ્નેહપરિક્રમ [અથવા વૈરાગ્યપ્રક્રમ અથવા નારીનિંદા]

આદિ - નારી છેહુ નવિ પડછ, નર છેહા કી ખોડિ,

પંથ ન હારછ રે હીયા, પંથી હારછ કોડિ.

અંત - નિસ્નેહ પરકમ વાંચતાં, હુમ પુરૂષ પવિત્ર,
કહિ નરપતિ હમ ઉચ્ચરહ, જગ જસ હુમ મિત્ર. ૬૧

(૧) પ.સં.૨-૨૦, પ્ર.કા.ભં. નં.૬૧.

(અન્યત્ર)

નારી છેહા નવિ પડહ, નર છેહાની ખોડ
પંથ ન હારઈ રે હિયા! પંથિ હારહ કોડિ. ૧

*

ભણુમ નરપતિ એ ગોરડી, જે નર તેહ કારેહ
ખોટો નાણો બંધિ કરિ, યુધા વિસાહણુ ભમ. ૩

ઝાઝી ધાડહ જૂઝતાં, નર એકલો મુહોઈ
મદન ધાડ નરપતિ કહહ, નારી મ રાયઉ કોઈ. ૪

મુરખ પાહિ કાપડ ભલો, ભણુઈ નરપતિ નવિ ભાતિ
નારિ કાતરિ વસિ પડિઉ, કાતરીયા દિનરાતિ. ૫

કહહ નરપતિ નર બાપડા, નારી એતી ધાત
એકમ પીંછમ કાગ સો, દેસ વળડઈ વાત. ૧૪

કહઈ નરપતિ નર બાપડા, નારી મ રાયો કોમ
જસ ગતિ નારી વસઈ, નારિ નર મુગતિ ન હોમ. ૧૭

નારી નહુરે બાપડા, જગની મારણુહાર
કવિ નરપતિ હમ ઉચ્ચરહ, ચંચડહ રૂપિ સંસાર. ૩૦

સાચું સુપનાંતર નહી, જૂઠી વાજમ તૂર
કહહ નરપતિ એ કામની, કદલી કુર કપૂર. ૩૯

નર સોહઈ નારી મિલમ, નારી નાહ મિલંત
જમ રયણિ સિસિહર મિલમ, સિસિહર રયણિ મિલંત. ૫૦

મોહીયા દાનવ દેવતા, નર મોહીયા સંસારિ
નારી મહિયલ મોહિની, કહહ નરપતિ સુવિચાર. ૫૧

(૨) સં.૧૬૪૨ માગસર સુદ રને દિને અમદાવાદમાં કયાવિમલ-
ગ્રંથિએ લખેલી 'સુક્તાવલી'ની પ્રતમાં ઉદ્ધૃત, તાથા ૧૫૧. [હેન્રીસા-
સ્યુ બા.૧ (૫.૨૮૦).]

[પ્રકાશિત : ૧. સં.પા. હરિવલ્લભ ભાયાણી, બુદ્ધિપ્રકાશ ઓક્ટો.
૧૯૬૨.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ ૫.૮૮-૮૯, ભા.૨ ૫.૨૯૧-૯૩, ભા.૩

૫.૫૧૪-૧૫, ૭૯૪-૯૬, ૨૧૧૫-૧૬ તથા ૨૧૩૮-૩૯. પહેલાં 'નંદયત્રીસી'ના કર્તાને સોળમી સદીમાં અને 'વિક્રમાદિત્ય ચોપાઈ'ના કર્તાને સત્તરમી સદીમાં મૂકી જુદા રાખેલા, પરંતુ પછીથી બન્નેને એક કર્યા છે. પહેલાં કવિ જૈન હોવાનો સંભવ દર્શાવેલો : "આમાં ['નંદયત્રીસી'માં] મંગલાચરણ લખોદર - ગણેશનું કરવામાં આવ્યું છે તેથી કર્તા જૈનેતર હોવાનો સંભવ જણાય પછી (૧) જૈન કર્તાઓ પૈકી કોઈને ગણેશનું મંગલાચરણ કરતાં મેં જણાવ્યું છે (જુઓ નં. ૧૮૮ના કવિના 'લીલાવતી રાસ'નું મંગલાચરણ તેમજ નં. ૧૯૨ના કવિ.) તેથી, તેમજ (૨) આ કૃતિના લેખક - લલિયા જૈન છે તેથી, અને વળી (૩) આ કથાના ઉપર જરા વિસ્તારથી સં. ૧૫૬૦માં રચનાર સિદ્ધકુશળ (નં. ૧૮૦) પણ જૈન છે તેથી આ કવિ જૈન હોવાનો વિશેષ સંભવ છે." સાથેસાથે લાલચંદ લ. ગાંધીનો અભિપ્રાય પણ ઉતારેલો છે,

"જોકે ૧૩મા પત્રની ઉપર જણાવેલી ૯-૧૦ કડીમાં આવેલ વર્ણન ઉપરથી નરપતિ કવિને જૈન તરીકે માનવાના આપના અનુમાનને પુષ્ટિ મળે તેમ છે; પરંતુ કવિએ વિસ્તારથી કરેલ પ્રારંભ મંગલાચરણ અને અન્ય વર્ણન ઉપરથી તે જૈનેતર હોવાનો જહુધા સંભવ છે. વચ્ચે આદીશ્વરાદિ દેવનું કરેલું વર્ણન ખીજ જૈન કવિઓએ એ જ વિષયની કરેલી કૃતિઓની છાયારૂપ જણાય છે."

છેવટે અન્ય પ્રતોનાં મંગલાચરણથી કવિ "જૈનેતર સિદ્ધ થાય છે" એવી નોંધ કરેલી અને એમને જૈનેતરના વિભાગમાં ફેરવેલા. જૈન પ્રતોમાં કયાંક આરંભ બદલાઈ ગયેલ છે એમ જણાય છે.

'વિક્રમાદિત્ય પંચદંડ ચોપાઈ'ની રચનાના આરંભના વર્ષનો કોયડો છે. 'શાકે'ને સ્થાને 'સૈકે' પાઠ સ્વીકારીએ તો સં. ૧૫૪૦નું અર્થઘટન થઈ શકે. પણ છેક વીસ વરસે કૃતિ પૂરી થાય એ માનવું મુશ્કેલ રહે છે. શંકરપ્રસાદ રાવળે 'શાકે'ને સ્થાને 'સાહાકે' પાઠ કલ્પ્યો છે. એનાથી મેળ ખેસે, પરંતુ એ પાઠને હસ્તપ્રતનો ટેકો નથી.]

૧૭. શ્રીધર

મોઢઅડાલજન વણિક મંત્રી સહસા સુત. જુઓ શાસ્ત્રીજીકૃત 'કવિચરિત' ૫.૧૯૨-૯૮.

(૨૦) + રાવણ મંદોદરી સંવાદ કડી ૪૦૧ ર.સં. ૧૫૬૫ જીજ્ઞુકુર્મ - જૂનાગઢમાં

આદિ - શ્રી સરસ્વત્યૈ નમઃ મહાદેવાય શ્રી સારદાય નમઃ ગુરુભ્યૌ નમઃ.

ગાઉસ ગોર સુગુર રઘુપતિ રમા, વારસ ધૂય અનર્થ પ્રહાણ
(પા. ગણેશ ગૌરિ રઘુપતિ રમા, વારિજભૂ પ્રહાણિ)
તાઈ શિરોમણિ સિવસકતિ, સિદ્ધર દઉ વાઘગાણિ [વરવાણિ]. ૧
સોલકલા સસિઅર જસો, આસો માસિ મયંક

આસ્યા અમીરસ ઉચર, કોઈ ન કાઢઈ વંક. ૨

વંક વયણ કરિ પદ્મરં, અખર અવધિ મ પાડિ

કરિ સાહિ કવિતા તણો, મારગ મુઝ દેખાડિ.

પર પિંગલ પ્રીછું નહિ, ભરહ ન જાણું ભતિ

અપરમપર નિં ઓલગુ, ગુણ લાખુ ગણપતિ. ૪

અંત - સિધાસણ બ્રહ્માં શ્રી રામ, સકલ લોકના સારઈ કાંમ

સો ઉપગાર અમીરસ થયા, તિમ સિદ્ધરતઈ દીધી મયા. ૩૯૭

મઈ ઉખાણાં અતિ ભલાં, કાંધ્યા કવિત મઝારિ

કાવડિ ભરતાં કાંવડિ [કાપડી], વલઈ [વરઈ] ન વેણી વાર. ૩૯૮

સંવત પનર પ્રપા શુધિં (પાંસકઈ) જીર્ણદુર્ગ નિવાસ

પૂરણ ચ્યારઈ ચોપઈ બે સઈ બુદ્ધિપ્રકાશ. ૯૯

પ્રકાસઈ પાતિક હણઈ, ગાઈ જે નરનારિ

રાંમકથા શ્રવણે સુણઈ, અવતરિ નહિ આ વાર. ૪૦૦

મંત્રીસર સહસ્રા સૂતન, કવિતા સિદ્ધર નાંમ

ઉતપતિ મોહ અડાલિત, સોઈ તુઠા શ્રી રાંમ. ૪૦૧

(૧) ઇતિ શ્રી મંદોદરી સંવાદઃ. સંપૂર્ણઃ શ્રીરસ્તુ કથ્યાણુમસ્તુ

લેખકપાઠકચો. છઃ. શ્રી. પ.સં.૧૪, જય. પો.૬૯. (૨) લ.સં.૧૮૨૯,

અંધમાન ૨૦૬, પ.સં.૨૪, લીં.ભં. દા.૨૨ નં.૪૦. (૩) સં.૧૭૦૧ ભા.શુ.

૧૨ રાજનગરે આડાલગ ગ્રામે (અમદાવાદ પાસે) તપા પંન્યાસ ગજ-

માણિકચ લિ. પ.સં.૨૧, જય. નં.૧૨૫૧. (૪) સંવત ૧૭૦૫ વર્ષે વૈશાખ

શુદ્ધિ ૧૫ દિને કાંસમપુર મધ્યે ઋષિ શ્રી રાજપાલજી તસ્મય શિષ્ય મુની

વીરજી લિપિકૃત સ્વયં પઠનાથ. ઉદયપુર ભં. (તથા જુઓ કરીશ્વર દલ-

પતરામ હસ્તલિખિત પુસ્તકસંગ્રહની સૂચિ નં.૪૮૮ પૃ.૧૬૧ અને ગૂજરાતી

હાથપ્રતોની સંકલિત યાદી ૫.૨૩૨.) [લીંહસૂચી.]

પ્રકાશિતઃ ૧. પ્રકા. કાર્પસ ગુ. સભા કે જે સં.૧૭૦૫ની જૈન

મુનિ વીરજીની લખેલી પ્રત પરથી સ્વ. મણિલાલ બ. વ્યાસે સંશોધિત

કરી છે. [માંડણકૃત 'પ્રબોધમત્રીસી'ની સાથે]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૧ પૃ.૧૧૨ તથા ૪૬૬, ભા.૩ પૃ.૨૧૧૮-૨૧. ભા.૧ પૃ.૧૧૨ પર કૃતિને અસાતકર્તૃક ગણેલી, જે પૂરો અંતભાગ મળતાં સુધાયુ છે. ભા.૧ પૃ.૪૬૬ પર ર.સં.૧૬૬૫ દર્શાવેલો તેનો ત્યાં જ કશો આધાર નથી. ભા.૩માં ર.સં.૧૫૫૫ છાપભૂલ જણાય છે કેમકે ઉક્ત અંતભાગ ૧૫૬૫ જ બતાવે છે. મુદ્રિત વાચનામાં તથા અન્યત્ર ૨૦૦ આસપાસ કડી છે તે ચાર પંક્તિની કડી ગણી છે તેથી.]

૧૮. વીરસિંહ

કવિસંબંધી 'કવિચરિત' પૃ.૭૨થી ૭૬માં જુઓ.

(૨૧) + ઉપાહરણ (આખાહરણ) કડી ૫૦૨ લ.સં.૧૫૬૯ પહેલાં
આદિ - પ્રણમિસ સારદ વરદ વિસેસિ, વાણી વિમલ દિલ મુગ્ધ રેશિ
નિઘટસ નવરસ કથાસમંધ, પ્રાકૃતિપદ્ય ચુષે પિંડ બંધ. ૧
શામા શ્રોણિત પુરીય મઝારિ, રા બાણાસુર તણીય કુમારિ
ચિતિતિ વર વંછિ મન માહિ, રચિસ કવિત હું તીણુષ ઠાહિ. ૨
ઉપાહરણ સુણિ ફલ એહ, અવણિ હૃદયલિ નવરસ ભેહ
સંચિત પાપ અંગનાં બધ, નીચડા જવર એકવીસ નૂન થાઇ. ૩

અંત -

ગીત રાગ ધ્રુવ ધન્યાસી.

શુહારીય જંડીય વાટ, બાંધીયિ પરીયટ પાટ
મંડપિ જભીય શણુગારીયિ હાટ, અબલા શરિ ઉઢયા ઘાટ
હાથિ હાથિદંતના ત્રાટ, વિપ્ર વેદ લણુઈ કદયાણુ ઉચ્છ ભાટ.

*

આદિમિદ્ય અવતારિ કંસમાલા પાડિ મારિ, બલિ તણુ માંણુ
સર મનાવય હારિ,
યાદવવિંશ વધારિ, સોલ સહસ નારિ, વરસિંઝ લણુઈ દાપર
યુગ મઝારિ. ૫૦૨

(૧) ઇતિ ઉપાહરણ સમાપ્ત. સંવત ૧૫૬૯ વર્ષે ભાદ્રપદ માસે
કૃષ્ણપક્ષે પુષ્ય દિને શ્રી પૂર્ણિમાપક્ષે પૂજ્ય શ્રી શ્રી ભુવનપ્રભસૂરિ શિષ્ય
વા. રત્નમેર લિખિત સુભં બૂયાત્ કદયાણુમસ્તુ. જ. યાદશ પુસ્તકે દષ્ટ
તાદશ લિખિત મયા, જદિ સુદમસુદં વા મમ દોષો ન દીયતે. ૧.
પ.સં.૧૬-૧૫, [ભં. ?] [મુદ્રગૃહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. શ્રી ભોળીલાલ સાહેસરાએ સંપાદિત કરી ઉપોદ્ધાત.

અને શબ્દકોશ સહિત ફાજસ સભાના ત્રૈમાસિક ૧૯૩૬ ઓક્ટો.થી ૧૯૩૮ જૂન સુધીના અંકમાં પ્રકટ કરેલ છે. [જેની સ્વતંત્ર પુસ્તિકા પણ કરી છે.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૨૧. ત્યાં 'વરસંગ' નામ પણ દર્શાવેલું જે અહીં છોડી દીધું છે.]

૧૯. શિવદાસ

(૨૨) + કામાવતી વાર્તા [અથવા કથા અથવા આખ્યાન અથવા કરણકુમાર અને કામાવતીની કથા] ૩૮ કડવાં [ર.સં.૧૫૭૩ ?].

આદિ -

દ્વંદ્વા.

ગુણપતિચરણકમલ નમી, પ્રણમી સરસતિ પાવ,	
કહું ચરિત્ર કામાવતિ, અક્ષર આથે માય.	૧.
કનકદેશ કુંઠમનગર, કામસેન રાખન	
સેનાની સંખ્યા નહી, સાત સહસ પરધાન.	૨.
કનકવતી ધરિ ભારણ, કામાવતિ કન્યાય	
રૂપ વિચક્ષણ ચાતુરી, સકલ કલા ગુણકાય.	૩.

અંત -

કડવાં ૩૭ પૂર્વછાયાં.

*

ચોપઈ.

સેવ કરે બહુ કામાવતી, પ્રેમ સગલ મન આણી ભતી,
સાસુ સસરાના પાથ નમે, રાય રાણી નિત પૂજી જમે.
પતરે વરસે ટલ્યો વિયોગ, સર્વ એકઠાં થયા સંયોગ,
હુખ ભાગી સરવેનું જાય, કૃપા કરી શ્રી વૈકુંઠરાય.
એ કામાવતી ચરિત્ર જે ગાય, સાંભલતાં સુખ પામે કાય.
તેહને કહીઈ નહિ વિયોગ, નરનારી સુખ પામે ભોગ.
શ્રોતાજનની પૂજે આસ, રતનપુરી પામે સુવિલાસ,
સદાઈ સુખ પામે સંયોગ, કદા કાલ તસ નહિ વિયોગ.
પ્રીત માંહિ કૌ કરે અંતરાય, તે તિહાં નગર સમૂલો જાય.
પ્રીતિવિછોડનું મોટું પાપ, પરમેસર તસ દીએ સાપ,
તે માટે કહીઈ છે સોય, પ્રીતવિછોડ ન કરશે કોય.

કડવાં ૩૮ પૂર્વછાયાં.

એક મને જે સાંભલે, પોહયે તેહની આસ,
જે કર જોડી વીનવૈ સિંચો હરિનો દાસ.

(૧) ઇતિશ્રી કામાવતી ચરિત્ર સંપૂર્ણ. સં.૧૮૯૩ વર્ષે દ્વિતીયાષાઢ માસે કૃષ્ણપક્ષે ત્રયોદસી શ્રી સમાપ્તાં શ્રી જોડીયામિંદરે લિખ્યો છે. લિ. ચોપડી સ્વાત્માર્થે. પ.સં.૧૫-૧૮, રાજકોટ શ્રીપૂજ્યનો અપાસરો. (તથા જુઓ 'ગૂ. હાથપ્રતોની સંકલિત યાદી' પૃ.૨૨૬.) [આલિસ્ટઓઈ ભા.૨, ડિકેટલોગભાવિ.]

પ્રકાશિત : ૧. મગનલાલ દલપતરામ જોશી સં.૧૯૫૬. [૨. કામાવતીની કથાનો વિકાસ તથા અને કવિ શિવદાસકૃત 'કામાવતીની વાર્તા', પ્રવીણ અ. શાહ ૩. સં.પા. ભૂપેન્દ્ર ત્રિવેદી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૫૨-૫૩. ત્યાં ગૂહ્યાદીને આધારે ૨.સં.૧૬૭૩ આપેલી પણ એ અનુમાને સુકાયેલી જણાય છે. (જુઓ 'કવિચરિત્ર') એક હસ્તપ્રત સ્પષ્ટ રીતે ૨.સં.૧૫૭૩ આપે છે પણ આ કવિ ખંભાતનો વાસી શિવદાસ જ હોવાનું માની એ ૨.સં.ને શંકાસ્પદ લેખવામાં આવેલ છે. જોકે આ કવિ ખંભાતનો શિવદાસ હોવાનું કહેવા માટે કશો આધાર નથી, પણ એક જ હસ્તપ્રતમાં મળતો ૨.સં. કેટલો અધિકૃત માનવો તે પ્રશ્ન છે.]

૨૦. કબીર

કબીરસાહેબ સં.૧૫૭૫ લગભગ. (મિશ્ર. પૃ.૨૩૭, ક.કૌ.૧ પૃ.૧૩૦.)

(૨૩) સાખીઓ

તેમના નામવાળી ૯૬૮થી ૯૭૧, ૯૯૨ ને ૧૦૦૪ કડીઓમાં ૭ દોહાની ૭ સાખીઓ છે.

(૧) સં.૧૬૪૨ માગસર સુદ ૨ને દિને અમદાવાદમાં દયાવિમલ-ગણિએ લખેલી 'સુકતાવલી'ની પ્રતમાં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૪૨.]

૨૧. છીહલ

(૨૪) [+] પંચ સહેલી દોહરા [અથવા વાર્તા અથવા ગીત]

(રાજસ્થાની) ગા.૬૬ ૨.સં.૧૫૭૪ ફાગણ સુદ ૧૫

'મિશ્રઅંધુવિનોદ' પૃ.૧૧૧માં જણાવે છે કે છીહલે સં.૧૫૭૫માં 'પંચસહેલી' નામની પ્રેમકહાની કહી. ને પૃ.૩૦૯માં જણાવે છે કે તેમાં પાંચ અવલોક્યોની વિરહવેદનાનું વર્ણન અને તેમના પુત્ર સંયોગનું કથન છે. ભાષા પુરાની રાજસ્થાનીના હંગની છે. કવિતામાં જંદોભંગ

પણ છે. રચના પરથી કવિ મારવાડ તરફનો જણાય છે કારણકે તેણે તળાવો ઇત્યાદિનું વર્ણન ધણા પ્રેમથી કર્યું છે. કવિતાની દૃષ્ટિએ તેની ગણના હીનશ્રેણીમાં જ થઈ શકે તેમ છે.

આદિ - દેખ્યા નગર સોહામણા, અધિક સુચંગા યાન,

નામ અંદેરી પરગડી, જાનુ સુરલોહ સમાન. ૧

ઠાઠઠાઈ મંદિર સતષિણા, સોને લેહા લીહ,

છીહલ તાંકી જીપના, કહત નાવિ છેહ. ૨

અંત - સંવત પત્રર ચિહુંતરિ, પૂનિમ ફાગુણ માસ,

પંચ સહેલી વરતવી, છીહલ કવિ પરગાસ. ૬૬

(૧) પ.સં.૨-૧૫, વડા ચૌટા ઉ. પો.૧૮. [ડિકેટલોગભાવિ, મુપુગૂહ-

સૂચી, રાહસૂચી ભા.૨.]

[પ્રકાશિત : ૧. અપ્રગટ મધ્યકાલીન કૃતિઓ, સંપા. કુમારપાળ દેસાઈ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૫૭૧-૭૨ તથા ૨૧૨૬. પહેલાં કવિને

જૈન વિભાગમાં મૂક્યા પછી જૈનેતર વિભાગમાં ફેરવ્યા છે.]

૨૨. અતુલુચ

જુઓ 'કવિચરિત' પૃ.૨૩૧-૩૫.

(૨૫) + કૃષ્ણ ગોપી વિરહમેલાપક બ્રમરગીતા ૯૯ કડી [સંભવતઃ

૨.સં.૧૫૭૬] લ.સં.૧૬૨૨ પહેલાં

(૧) હતિશ્રી કૃષ્ણ ગોપી વિરહમેલાપક બ્રમરગીતા ફાગ. સં.૧૬૨૨

(૧૬૬૨?) વર્ષે દ્વિતીય આસાદ સુદિ ૧ ગુરવારે ચેલા રતના સિક્ષત.

પ.સં.૩, પ્ર.કા.ભં. વડોદરા નં.૪૦૧.

પ્રકાશિત : ૧. 'ગુજરાતી'ના દિવાળી અંક સં.૧૯૮૯ પૃ.૩૪થી ૩૬;

સંપા. શ્રી ભોગીલાલ સાહેસરા. [૨. પ્રાચીન ફાગુ સંગ્રહ. ૩. કવિ પ્રેહેદેવકૃત

બ્રમરગીતા, સંપા. મંજુલાલ મજમુદાર, ચીમનલાલ વૈદ્ય.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૪૮. ડૉ. સાહેસરાએ કાવ્યમાં મળતા

'છિહુતરિ કીધુ' એ શબ્દો પરથી કાવ્ય સં.૧૫૭૬માં રચાયેલું અનુમાન

કર્યું છે તેને અતુલક્ષીને ઉપર ૨.સં. દર્શાવેલ છે.]

૨૩. ગાણપતિ

આમેદના વાલ્મીક કાવ્યસ્થ નરસાનો પુત્ર. કવિ સંબંધમાં જુઓ 'કવિ-

ચરિત' પૃ.૨૧૫થી ૨૨૦ તથા 'ગુજરાતી હાથપ્રતોની સંકલિત યાદી' પૃ.૨૮.

(૨૬) [+] માધવાનલ કામકંદલા દોઝધક સંબંધ અથવા પ્રબંધ

૮ અંગ ૨૫૦૦ કડી ર.સં.૧૫૮૪ આ.શુ.૭ મંગળ આમોદ
આદિ — કુંચરા કમલા રતિ રમ્મણ, મયણ મહાભટ નામ
પંકજ પૂજ પયકમલ, પ્રથમ જિ કર પ્રણામ. ૧
સુરનર પત્તગપતિ વલિ, લબ્ય ચુરાસી લેાય
બ્રહ્મા હરિ હર કુસુમશિર, જોણિ જીત્યા સોય. ૨
ચરણ ચિહ્ન સુ ચીતવિ, તે સવિ સીજઝે કાજ
કર વિણ કમલ પાંધી સહ, જિમ કરહા મુષ લાજ. ૩

*

મકરધ્વજ મુનિવર સુતા, કુરસી ધર તું જોસિ
માધવાનલ વરણવિ, શૈ મતિ માગીનિ લેસિ. ૧૩
નલ માધવાનલ નર મિ કરિ, કાંમકંદલા નારિ
કુંડાલ્યા બે કંમલભૂ : તુહિ નિકર્ણત મુરારિ. ૧૪

*

અંગ પ્રથમ પૂર્વ હવું, બીજા ગુણ બોલેસિ
નરસાસુત ગણપતિ કહિ, મધુકર જિમ મધુ રેસ. ૧૫૨
—છતિ માધવાનલ સંબંધે દોઝધકબંધેન કવિશ્રી ગણપતિ વિરચિતે
પ્રથમાંંગ સંપૂર્ણ : ૧૫૨ દોઝધક.

શ્રીપતિ સાહ વિવહારીહિ, સોહાસણિ તસ નારિ
રતિ રૂઢિ કુલિં અવતરી, કાંતિ નયરિ મજ્જારી. ૧

*

નરસા સુત ગણપતી, કહિ, કહિસ્યું ત્રિજુ અંગ
ચૂંટી ચૂંટી ચોલતું મુંકિસિ માહિ રંગ. ૧૨૦
—છતિશ્રી માધવાનલ સંબંધ દોઝધક. ૨

પુહવિ વશિયુ પદ્મહાવતી, જોતાં જોયણ ભાર
ઉત્તમ કરણી આચરિ, વંશિ વર્ણ અઠાર. ૧

*

—બધાં મળી ૯૦ દોઝધક છતિ શ્રી માધવાનલ. ૩
રાય અંદ રાગ ભણી, નવા કરિ વિચાર
હરિઅંદ રૂકમાંગદપુરી, તે પાંહિ તે સાર. ૧

*

નરસાસુત ગણપતિ કહિ હ હે દોહિસિ માય. ૩૦૩

—છતિ શ્રી માધવાનલ સંબંધે દો.....૪

.....મુડિર (સંચરૈ), માધવ મધુરી ચાલિ
દેસ ઘણા દિન કેતલે, પણિ તે પંથિ ઘાલિ.

૧

*

નરસાસુત ગણપતિ કહિ, પ્રહસુતા પ્રણમેસિ
ગંગ યથા જલ નિર્મલી, મતિ માગીનિ લેસિ.

૩૨૪

—છતિ શ્રી માધવાનલ સંબંધે દો. પંચમાંગ સંપૂર્ણ. ૫
રાંણિ વર થિઉ રાંણુ ભણું, તિહુયણુ પડચુ ત્રાસ
વેશ્યા વિલયંતિ તિહાં, સકલ મલિઉ સહિ વાસ.

૧

*

નરસાસુત ગણપતિ કહૈ, અંગ થયાં પટ એહ
માધવ ઉજેણિ જાસિ, ચરિત્ર કહીશૈ તેહ.

૭૪૯

—છતિ શ્રી માધવાનલ સંબંધે પૃષ્ઠાંગ સંપૂર્ણ. (૧૭૬૦)
કથા કહી કાંમાવતી, માધવ ચાલિઉ પંથિ
કામકંદલાનાં મનિ, જપમાલી ગુણુ અંથિ.

૧

*

નરસાસુત ગણપતિ કહિ, સાર કથા સપ્તાંગ
અનોપમ આઠમૈ ભણિસિ, ભોગ અષ્ટાંગ.

૪૮૫

ઉજેણી ઉછવ ઘણા, વરત્યા વલિ વિશેષ
માધવ નિતુ વધાવિષ, રાઉ તણિ જિમ રેષ.

૧

અંત - નરસાસુત ગણપતિ કહિ, અંગ થયાં એ આઠ
સુધિ સ્વામિનિ શારદા, પોતિ દીધુ પાઠ.

૨૧૬

*

વેદ ભુજંગમ બાંણુ શશિ (૧૫૮૪), વિક્રમ વરસ વિચાર
આતણુની શુદ્ધિ સપ્તમી, સ્વામ તે મંગલવાર.

૨૨૨

*

—કુલ ૨૨૪ છતિશ્રી માધવાનલ પ્રથમે કવિશ્રી ગણપતિ વિરચિતે
દોગ્ધકથાધેન માધવાનલ કામકંદલા કામક્રીડાસંભોગે અષ્ટમાંગ સંપૂર્ણ. ૨૫૦૦.

(૧) સંવત ૧૭૫૧ વર્ષે કાર્તિક વદિ ૯ દિને. વેપર કેટલોગ નં.
૧૬૦૫. (૨) સંવત ૧૬૭૦ વર્ષે ફાગુણ વદિ ૮ સોમે મહીસાણા નગરે
પં. શ્રીદેવાગણિ શિ. પં. રામજીગણિ લખિતં શિષ્ય એલાઓ જસવિજય

ગણિ બ્રાત્ર ધનવિજયગણિ ચોગ્યઃ. તેલાદ્વે...૧. તપાપક્ષે શ્રી હેમસેમસરિ રાજ્યે. ૫.સં.૭૦-૧૩, સારી પ્રત, જય.સં. વડવા, ભાવનગર નં.૨૯૮. (૩) લ.સં.૧૬૭૦, શરૂઆતનાં ૧૨ પાનાં સુધી ચોટેલ છે, [ભં. ?] દા.૩૬ નં.૩૮. [આલિસ્કટઓષ ભા.૨, ગૂઢાયાદી, સુપુગૂહસચી.]

[પ્રકાશિત : ૧. સં'પા. મંજુલાલ મજમુદાર (ગાયકવાડ ઓરિએન્ટલ સિરીઝ).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૨૨-૨૪.]

૨૪. હામર (પ્રાદ્યાણ)

(૨૭) [+] વેણી વત્સરાજ રાસ અથવા વિવાહલુ [લ.સં.૧૫૮૮ પહેલાં].

આદિ - સરસતિ સ્વામિણિ વીનવૃં, માગૂંય એક પસાઉ
ગત્રીસ લક્ષણિ ગુણિ આગલુ, ગાઘર્યુ વચ્ચરાઉ
તેજ નયર પાટણુ લલુ, અમરાવતી સમૂં હોઇ
મૃતલોકિ વચ્ચરાજ રાજી, અવર ન ખીજું કોઈ. ૧
રાય ધવલગૃહિ રૂપમઇ, મંડપિ (પા. મંડિત) સુરાસીય થંભો
સોવન રેખઇ પૂતલી, તોરણિ નાચઇ (એ) રંભો
વચ્ચ રાજ ક્રીડાવિનોદ કરઇ, જિમ અપચ્ચર માંહિ છંદો
સહજિ સોભાગિહિ રૂપડઉ, જિર્યુ ઇતિ પૂનમયંદો. ૨

અંત -

વાંણિ (હાલ)

વત્સરાજ મૃતલોકિ આવીઉ, સોભાગરેણું

જીતયુ (સરીઉ) વનહ મઝારિ રે, સોભાગરેણું

વનરૂપતી ફૂલી ફૂલી સો. નાલીયર ચાંપુ જાઇ રે સો.

(પા.) માલી હરિખિઉ જાઇ રે, સો. ૧

માલીયડઉ નધરિ ગયુ સો. પહુતુ સભા મઝારિ રે સો.

શતાનિક દેઇ વધાંમણિ સો. આવ્યુ વત્સરાજ રાઉ રે સો. ૨

શતાનિક તિહાં હરખીઉ સો. પંચાંગ દિઈ પસાઉ રે સો.

નયરલોક સહુ હરખીઉ સો. ચાલ્યુ વેગિઇ સહુ રે સો. ૩

પંચશબ્દ ઘણે વાજ્યાં સો. વલ્યુ નીંસાણે ઘાઉ રે સો.

ધરિધરિ ગૂડી જીજલી સો. તોરણ વંતરવાલિ રે સો. ૪

સતાનિક સાચું (પા. મહુઉ) ગયુ સો. વત્સરાજ લાય પાઇ સો.

ઉત્સાવ પઈસારુ કાઉ સો. આણુંદ હીઈ ન માઈ સો. ૫

બાવનિ ચંદનિ હુઇ જાંટણાં સો. ચાઉઓલિ ચુક પૂરેઉ સો.

ધરિ હુઈ વધાંમણાં સો. વત્સરાજ બઈઠઉ પાટિ રે સો. ૬
 ધવલ દીઈ સોહાસિણી સો. વધાવઈ વત્સરાજ રે સો.
 ઇંદ્રલોકિ હુઈય વદામણી સો. આન્યુ પરણી રાઉ રે સો. ૭
 કુસુમવૃષ્ટિ સુરવર કરઇ સો. જયજયકાર કરંતિ રે સો.
 ગુણુ ખોલઈ સહ વર તણા સો. ઈંહ ઈસ (કહિ) પૂરઈ આસ રે સો. ૮
 વીનવઈ (ધ્યનધ્યન) હાંમર બ્રાહ્મણુ રે સો.

જીજીઈ ગાયુ વત્સરાજ રાઉ રે સો.

જે કોઈ ગાઈ સાંભલઈ સો. તેહનાં સીઝઈ કાજ રે સો.

(પા.) તેહ ધરિ હુઈ નવ નિધિ રે સો. ૯

(૧) ઇતિશ્રી વેણી વત્સરાજ વીવાહલુ સંપૂર્ણ. સંવત ૧૬૦૭ વષે
 ભાદ્રપદ માસે શુકલપક્ષે ત્રિયોદસીયાં તિથી અક્ષવાસરે શ્રી જીરાહલાગજી
 ભટ્ટારિક શ્રી શ્રી શ્રી ૬ સોમકલસસૂરિ વાચનાચાર્ય શ્રી શ્રીકલશ સદા
 (શિષ્ય) હેમરતનમુનિ પદ્મસંદર મુનિ ગુણુપ્રભ સમસ્ત સાધક ચિર
 નંદતુ અનૂરિ ગ્રામ મધ્યે મુનિ હેમરતન લખિત. પ.ક.૧થી ૭ પં.૧૫,
 (પછી 'રતનચૂડનો રાસ' છે ને છેવટે લેખકપ્રશસ્તિ છે), પાલણપુર સંઘનો.
 ભંડાર કબો ૩૬ નં.૨. (૨) ઇતિશ્રી વેણીવત્સરાજ રાસ સમાપ્ત. શુભ
 ભવતુ. કલ્યાં(ણ)મસ્તુ. સં.૧૬૨૭ વષે માધ વદિ ૧ દિને રવીવારે શ્રી
 જાત(ન) મધ્યે લખત. કૃષ્ણદાસ લખત. શ્રીમાલીય જ્ઞાતીય દો. પરીષ
 દેવચંદ લખાવત. વનોદેન લખાવત. શ્રી. એક ચોપડામાં. [ભં.?] (૩)
 લ. વરજલાલ લેણીદાસ સંવત ૧૯૩૬ના વૈશાખ શુદી ૫ ગરેઉ શ્રી
 ખેડા મધ્યે લખ્યો છે. પ.સં.૮-૧૫, અશુદ્ધ પ્રત, ઘણી કડીઓ મૂકી
 દીધી છે, ખેડા ભં. (આ ત્રણે પ્રતો પરથી પાઠાંતરવાળી પ્રેસકોપી મેં
 તૈયાર કરી રાખી છે. મો.દ.દે.)

[પ્રકાશિત ૧. સંપા. ભં.વરલાલ નાહટા, સ્વાધ્યાય જન્યુ. ૧૯૭૨.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૨૪-૨૬. ત્યાં કવિનું વૈકલ્પિક નામ
 'દામોદર' આપી એવી નોંધ કરવામાં આવેલી કે "ત્રણ નામે લાસ, દામો-
 દર અને મુંજન(?દાસ?) કવિઓએ 'ત્રિલકણ ચિતિ' રચેલ છે એમ અગાઉ
 નોંધેલ દલહ નામના કવિએ પોતાની 'ત્રિલકણ ચરિત ચોપાઈ'ના અંતે પૃ.
 ૨૧૧૪ [અહીં ૪૯૭]માં જણાવેલ છે તે પૈકી દામોદર કવિ અને આ
 દામોદર કવિ બંને એક હોઈ શકે." પરંતુ આ તર્ક માટે કશો આધાર

સુર ?

[૫૧૪]

જૈન યુગ્મર કવિઓ : ૬

જણાતો નથી. અહીં કૃતિનો લ.સં. આપ્યો છે તે ભંવરલાલ નાહટાને મળેલી હસ્તપ્રતનો.]

૨૫. સુર ? [મોહન ?]

(૨૮) અમરગીતા (હિ.)

આદિ - શ્રી ગણેશાય નમઃ. શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ. ભવરગીતા લિખ્યતેઃ.

એક દિવસ મજવાસકી, સુરતિ ભઇ હરિરાઇ
નિજ જન અપના જાનિકૈ, ઉધૌ લઇ છુલાઈ. ૧
કૃષ્ણ વચન એસે કહે, ઉધવ ! તુમ સુનિ સેહુ
નંદ જસોદા આદિ દેહુ, જઇ અજકું સુખ દેહુ. ૨
અજવાસી વલ્લભ સદા, મેરે જીવન પ્રાન
તાતે નિમષ ન વીસરે, મોહિ નંદરાઇકી આન. ૩
મે ઉતસૌ એસો કહ્યો, આવેગે રિપુ જીત
અવ તૌર્યા કૈસે બને, પિતામાત સો પ્રીત. ૪
ઉધવ વૈ મજ-જોષિતા, જિનકૈ મોરે ધ્યાન
જિનકયું જઇ ઉપદેશ દો, પૂરણ પરમ ગિનાન. ૫

*

ગ્વાલબાલ અરૂ ગોપિકા, મજકે જીવનપ્રાન
તુમ ચરનનિ લાગનિ કહ્યો, સુનહુ દેવ બ્રહ્માન. ૧૧૦
નંદ જસોદા હેતકી, કિલિ એક કહુ બનાય
વે જાને કૈ તુમ ભલૈ, મોયે કહી ન બચ. ૧૧૧
અરૂ ગોપિન કૈ પ્રેમકી, મહિમા કહુ અનંત
મૈ જૂઝી ષટમાસકું, તોહિ ન પાયો અંત. ૧૧૨
ચિતતૈ નાહિન ટરત હૈ, સ્વામરાકી જોર
મધિ નાયક ઉર લાગહી, મૂરતિ મધુર કિસોર. ૧૧૩
દેહુ ગેહુ અંસવ છાડિ કરિ, કરત રૂપ સૌ ધ્યાન
ઉતકૌ ભજન વિચારીએ: તૌ સવ કીકા ગ્યાન. ૧૧૪
સત ભગતિ ભૂતલ વિષે, વે મજકી સવ નારિ;
ચરણસરણ વાંઠે સદા, મિથ્યા જોગવિચાર. ૧૧૫
ઉતકૈ કવિ શુન ગાવહી: કરિ કરિ ઉત્તમ પ્રીત
મૈ નાહિન દેખી કયે, મજવાસનકી રીત. ૧૧૬
તવ હરિ ઉધવ સૌ કહ્યો, દૂજ ચત સખ અંગ

મૈ નાહિન છોડયો કળે, મજવાસનિ કૌ સંગ. ૧૧૭

મજ તજિ આનન બઈ હૌ, મેરે તૌ યા રક

ભૂતલ ભાર ઉતારિહૂ, ધરિહૂ રૂપ અનેક. ૧૧૮

કૃષ્ણ ભગતિ સુર નમૈ, બંકૈ અંતર પ્રેમ

રાખે ઐસૌ ઈજી જો, ગોપીયન કૈસૌ નેમ. ૧૧૯

લીલા યા મજવાસકી: ગોપીયનકૌ સો નેહ

જન મોહન જો ગાપજો, તો સફલ હોત નરદેહ. ૧૨૦

(૧) ઇતિશ્રી ભવરગીતા સંપૂર્ણ સંવત ૧૭૬૮ વર્ષે આસાદ વદિ ૫ દિને પં. અમૃતપ્રભ લિખત. છ. પ.સં.૫, પ.ક.૩થી ૫ (પ્રથમનાં બે પૃથમાં ભાગવતકથાના સો સ્લોકા લાસકુંઅરકૃત છે), મારી પાસે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૨૬-૨૮. ત્યાં કર્તા સૂરદાસ હોવાનો તર્ક કરી એમના વિશે આ પ્રમાણે માહિતી આપવામાં આવેલી: “પ્રસિદ્ધ ‘સૂરસાગર’ના કર્તા ભક્તિશિરોમણિ સૂરદાસનો જન્મ સં.૧૫૪૦ ને સ્વર્ગવાસ સં.૧૬૨૦માં થયો કહેવાય છે. સૂરદાસ માટે જુઓ ‘કવિતા-કૌમુદી’ ભા.૧ પૃ.૧૭૪થી ૧૮૮ તથા ‘મિશ્રબન્ધુવિનોદ’ પૃ.૧૦૯, ૨૫૮.” વસ્તુતઃ આ કૃતિ સૂરદાસની કૃતિઓમાં મળતી નથી, જોકે સૂરદાસનાં પદોનો એમાં પ્રભાવ વરતાય છે. છેલ્લી પંક્તિમાં ‘જન મોહન’ એ કર્તાનામછાપ હોવાની ઘણી શક્યતા છે, તે ઉપરાંત ‘સુર’ શબ્દ કર્તાનામ તરીકે જ વાંચવો પડે એવું નથી. વળી ‘કૃષ્ણ ભગતિ સું નમૈ’ એવા પાઠનું એ ભ્રષ્ટ રૂપ હોય એમ પણ બને.]

૨૬. અજ્ઞાત

(૨૯) જેકુવારા હુહા

[‘રાજસ્થાની સાહિત્યના ઇતિહાસની રૂપરેખા’ હીરાલાલ માહેશ્વરી) પૃ.૧૮૪ ઈ.૧૭મી સદીથી માંડીને હસ્તપ્રતોમાં આ હુહાઓ મળતા હોવાનું જણાવે છે, અને મૂળમાં કદાચ ઈ.૧૫૦૦ આસપાસની રચના હોય એવું અનુમાન કરે છે.]

જાયા તે અલગાહ, ભખ પડીયા ભાવે નહી

થુડિ પાછલિ ફિરતાહ, ગયો જમારો જેકુવા. ૧

જેકુવા તણી જગીસ, મનહંતા મેલિહસ નહી

ખીબ મિલૌ જ વીસ, જોડી તેસું જેકુવા. ૨

જેકુવા ઘડી ન બધ, જમવારો કિમ બધસી

મોવિલ કંત વિહાય, મોર તણી પરિ મેહ ભિત.	૩
તુરી એ ત્રાપી તેહ, આખે હરી તેથ	
કે લાધો લૂકે તેહ, જલ સારીખો જેહુવા.	૪
લાગા લોથણ ચાહ, અણીયાલી અલતા તણાં	
સરસોં સેર થયાંહ, જડીયા પંજર જેહુવા.	૫
૩ નીર નેવ મેહ, જાતેહી જોયો નહી	
વેગી વલણ કરેહ, જુગ જામસી જેહુવા.	૬
કેસરિ વાલિ વિતૂતિ (વિભૂતિ) કરી, સોવન મુદ્દા કાંન	
જેહુવા થાકે કારણે, મઠી જ બાંધી રાંન.	૭
ટાલી હું ટલીયાંહ, વાલ્હાહું વિછોહીયા	
થોરી હાથ થિયાંહ, સેમ જીવે જેહુવા.	૮
છડા અનલ તણાંહ, માલે વિણુ મૂઝી ગયાં	
પગ ને પાંખ વિણાંહ, સેમ જીવે જેહુવા.	૯
—છતિ જેહુવારા દૂહા સંપૂર્ણ.	

(૧) પ.સં.૪, જીવન. વિકાસ. પો.નં.૧૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૨૦૩.]

૨૭. અજ્ઞાત

(૩૦) સોરઠીરા દુહા

['રાજસ્થાની સાહિત્યના ઇતિહાસની રૂપરેખા' (હીરાલાલ માહેશ્વરી) પૃ.૧૮૮ મુજબ આ દુહાઓની જૂનામાં જૂની હસ્તપ્રત સં.૧૭૧૭ની છે. દુહાઓ તે પૂર્વેની રચનાઓ જ હોય. આ દુહાઓ પાછળ સોરઠ(સોનલ)-વીંજાની પ્રેમકથા પડેલી છે, જેમાં ખેંગાર એ બન્ને પ્રેમીઓના પ્રેમની વચ્ચે આવે છે.]

સોરઠડી સો નારિ, સિરિ સોનારો ખેહડો	
ચઉકા તણા જ ચ્યારિ, હસી દિખાડો દેવડી.	૧
ચઉકા તણા જ ચ્યારિ, દિનય રહી દીઠા નહી	
દેખે રાવ ખંગાર, કે વલિ કાતણ દેખસી.	૨
ખિણુ આવે ખિણુ જાઈ, લારે લાગો હી રહે	
વીંજા ! વેદન વિરહકી, કયું તોમહાંમનું કહે.	૩
વેદન કહાં તોમારખં, કહા તાલા જમરાંહ	
થે વેલી મહે કરહલા, કહો તો ચરિ ચરિ જાહ.	૪

- થે છે કાચા કરહલા, મહેં છાં કડવી વેલિ
નીરસ્યાં પિણુ ચરસ્યો નહી, જસ્યો જિભા મેલ. ૫
- સુણુ વીંજા! સુનિલ(સોનલ) કહે, ખીહું વિણુ જણ્યાંહ
માંડી મોસર ફૂટતાં, ધણુ જીઠતાં થણ્યાંહ. ૬
- વીંજા! વાડ પલાસરી, અણુછેડી ખહરાખ
નિયણુ માંણસરી ગોઠડી, પતિ સુગુણારી જાછ. ૭
- વીંજા! મહે થાનું અટકલ્યા, ભરીહ થાછ માંહિ
જાણુ કિ મેયોં ફેવડો, ચંગી વાડી માંહિ. ૮
- સોરઠિ! મહે થાનું ઝોલખ્યા, ઝાઝા જૂલારિ માંહિ
જણિ ચમકી વીજલી, કાલાડંબર માંહિ. ૯
- વીંજા! વેદન વ્યાપસી તુમ્હ પરદેસ ગયાંહ
દિલ ભીંતર દવ લાગસી, મિટસી તો મિલિયાંહ. ૧૦
- વીંજા! જાં ધરિ અપણું, જિભો ઝંઝમ લેઈ
ચિત ચલીયો વેલા ચુરી, રખે ટપારે કોઈ. ૧૧
- વીંજા! સુણિ સોનિલ કહે, નેહ કિતા મણુ હોઈ
લાગે તો લેખો નહી, ટૂંટૈ ટાંક ન હોઈ. ૧૨
- સોરઠિ! દો ઝોલંભડા, ચૌખારાડી જાંહ
આંશુલીયાંરી મૂદડી, આવણુ લાગી બાંહ. ૧૩
- સોરઠિ જિભા ગોખ જણિ, જાંણિ અખાડૈ મલ્લ
મત ગયંદા જીપરૈ જાંણિ દબડી દલ. ૧૪
- દીસંતા દાવૌ કરૈ, ચાલંતા હાથીહ
સદા સુરંગી સોરઠી, સુગુણાં રીઘ સાથીહ. ૧૫
- વીંજા! વદનાં મી ચઢી, લાજણુ લાગૌ તાંમ
ધર દસ આડા દે રહૌ, છોડી મ જાવૌ ગાંમ. ૧૬
- વદનાં મી સું ને રૈ, સે કચું નેહ કરીઈ
વાગ વિછૂટા હિરણુ જિમ, હાકલીયાં ચરિ જાંછ. ૧૭
- વીંજો માફ તો ભાંણિજ્યો, સોરઠિ માફ તે જોઈ
ખિંટું પવાડે સજ્જનાં, લંછન લાગે મોહિ. ૧૮
- ખિમ તજ મફ અંગાર, જોણિ ઉધાડા દંકિયા
દોષ કુલ તારણહાર, વીંજો નૈ સોરઠિ ફેવડી. ૧૯
- વીંજરા વાંસ થયાંહ, ગિરિનારે ગાંજા કરે

- ફિરિ ફિરિ ફાડંતાહ, મારંતા મુલ કા નહી. ૨૦
 સોરઠિ સૂર તાજલુ કરૌ, ચતુર મ લાગૌ ચખ્ય
 જગતૌ ન્હાલ્યૌ નય ભરિ, મહેષ પાયલે લખ્ય. ૨૧
 વીંઝા ! પાણી પીવ, કહો તુમ્હીણૌ કીજસી
 પંજર માંહિલો જીવ, હાથ તુમ્હીણૌ દીજસી. ૨૨
 સદા સુરંગી સોરઠી, આજ વિરંગી કાષ
 મન પછતાવૌ મત કરૌ, વસક્યાં એકણિ ગાઇ (હાઇ). ૨૩
 સોરઠિ સુગુણાં માણસાં, નિહયૌ અવગુણ હૂત
 કે વિધવા કે વિરહણી, કે સંતાન ન હૂત. ૨૪
 સોરઠિ સૂઆ ન સંચર્યા, ચઢ્યા ન ગડ ગિરનારિ
 સ્નાન ન કાધૌ ગામતી, ગ્યે જમંતરિ હારિ. ૨૫
 સોરઠિ સૂઆ ન સંચર્યા, વંનર કેલિ કરંત
 ગંગેદાક સું ચંચ ભરિ, હરિચરણે ઢોવંત. ૨૬

—છતિ સોરઠિરા દૂહા.

(૧) આ પહેલાંની કૃતિની પ્રત. [સહસ્રમી ભા.૧.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૨૦૧-૦૩.]

વિક્રમ સત્તરમી સદી

૨૮. ઈસર

બારોટ, પીતાંબરશિખ. જુઓ 'કવિચરિત' પૃ.૨૫૮-૬૧, 'ગૂ. હાથ-
 પ્રતોની સંકલિત યાદી' પૃ.૧૧ અને 'ક. દલપતરામ હ. પુ. સૂચિ' પૃ.૧૮૬.
 [ત્યાં કવિનો સમય સં.૧૭મી સદી આરંભ જણાવેલ છે.]

(૩૧) [+ હરિસ ૧૮૩ કડી

આદિ - શ્રી ગુરુઓ નમઃ. દૂહા.

લાગુ હું પહિલો લુલૈ, પીતાંબર ગુરુ પાય

ભેહ મહારસ લાગવત, પાંચો જસ પસાય.

૧.

જાડ ટલૈ મનકમ ચલૈ, નિરમલ થાએ તેહ

ભાગ હોવે તો ભાગ્યવત, સાંભલજ્યે શ્રવણેહ. ૨
 અંત - વઢૈ ઈમ ઈસર વારોવાર, પ્રભૂ મતિ ટાલો મુઝ પિયાર
 ભણી ઈમ ઈસરદાસ ભગત, મથા કરિ દીનાનાથ મુગત.
 (પા. એ કારણે જીભ લહે કિમ અંત, પાર નવિ પામે સેસ
 પુણ્યંત.) ૧૮૨

કવિત

અલખ તૂજ આદેશ માત વિણુ તાત નિપન્નહ
 ધાત ભત ધરવિણુ આપ આપકી ઉપન્નહ
 રૂપ રાગ વિણુ રેષ ધ્યાન યોગેશ્વર ધ્યાવૈ
 અમર કોડિ તેત્રીસ પ્રભુ તોરા ગુણ ગાવૈ
 એહ ઉભૈ સિવ સકતિ તૂં અલખ નિરંજણુ એક હૂઅ
 ઘણા ઘણા રૂપ ભાંજણુ ઘડણુ, અલખ પુરુષ આદેશ તુંઅ. ૧૮૩
 (૧) ઇતિશ્રી હરિરસ સંપૂર્ણ સંવત ૧૭૮૫ર. આસોજ વદિ ૧
 દિને સિ.ઋ. અષાઢદાસ. પ.સં.૯-૧૩, મુક્તિ. વડોદરા નં.૨૩૪૯. (૨)
 ૧૭૭ કડી, પ.સં.૫-૧૮, પાદરા. ભં. નં.૪૧.

(અન્ય પ્રતમાં કવિત નીચે પ્રમાણે ૧૭૭મું છે :)

અલખ તુઝ આદેશ માત વિણુ તાત જીપનો
 ધાત ભત ઘણુ વિના, આપહી આપ જીપનો
 રૂપ રંગ વિણુ રેષ, ધ્યાન જોગેસર ધ્યાવૈ
 અમર કોડિ તેત્રીસ પ્રભુ તો પાર ન પાવૈ
 એહ ઉભૈ સિવ સકતિ તું, અલખ નિરંજણુ એક હૂઅ
 ઘણુ ઘણા ઘાટ ભંજણુ ઘડણુ, અલખ પુરુષ આદેસ તૂય. ૧૭૭
 (આની પછી પત્રના એ બાજુના કોરા ભાગમાં ઉમેરેલ છે કે :)
 અલખ પુરુષ આદેશ, ધરા અંબર જિણુ ધરીવા
 અલખ પુરુષ આદેશ, સેવતાં સેવક તરીયા
 અલખ પુરુષ આદેશ, આદિ જિણુ શિષ્ટ (સદિ) જીપાષ
 અલખ પુરુષ આદેશ, પરમ ગત વૈકુંઠ પાષ
 આદેશ કરે ઉણુ નામનું, જહર જોતિ સંકટ હરૈ
 આદેશ દેશ અહિનિસ મલા, કર જોડિ ઈમ ઈસર કરૈ. ૧૭૮
 જો રાખે સોઈ રહૈ, જોકો નિગમ સુભવૈ
 હુકમ સોઈ સત હુવૈ, જોકો મીરાં કુરમાવૈ

કામ ક્રોધ મદ લોભ, લોક પડીયા બ્રમ બીજે
 તે મરે જે જીવજ તેહીજ લીજે તે દીજે
 ધ્યાન કરિ નિજર તો સું ધરે, સો નિરવાણી નિસ્તરે
 રાજધિરાજ તોરી પ્રજા ઈસ સીસ સિર ઉપરે. ૧૭૯
 ઇતી રસાયણ જગતમે હરિરસ સમો ન કોઈ
 દુકે તન ભીતર સંચરે તો સજ કંચન હોઈ. ૧૮૦
 કવિત છંદ તીન સો સાઠ કુહા બતીસે દાષ
 ગાયો મૈં ગાવિદ ગુણુ, એના હરસ આખ. ૧૮૧
 કવિ ઈસર હરસ કલ્પો રલોક તીનસે સાઠ
 મહા કુષ્ટ પાવત જુગત નિત કરત જે પાઠ. ૧૮૨

(૩) પ.સં.૯, તેમાં પ.ક.૧થી ૫, પછીનાં ચાર પત્રમાં 'નાગદમણુ' છે, મારી પાસે. (૪) સં.૧૭૭૧ અ.વ.૮ સોમે શાંતિવિજય દિ. પ.સં.૪, ચતુ. પો.પ. (૫) ગા.૧૭૩, સં.૧૭૮૮ શ્રા.કૃ.૫ કંઠમોર મધ્યે શાંતિ-સોમલિ: દિ. પ.સં.૯, દાન. પો.૪૦ નં.૧૦૭૧. (૬) પ.સં.૮, જૈનાનંદ. નં.૩૩૧૩. (૭) પ.સં.૫, રાહોડ પૃથ્વીરાજ સોરઠા સહિત, અભય. પો.૧૧ નં.૧૦૪૦. [ગૂહાયાદી, ડિક્ટેશનગ્રામીને ભા.૧, મુપુગૂહસૂચી, રાહસૂચી ભા.૧.]

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. બુખણજી જગન્નાથ દવે. ૨. પ્રકા. કવિ પિંગળશી પાતાભાઈ. ૩. પ્રકા. કવિ શ્રી શંકરદાનજી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૨૧૫૦-૫૨.]

૨૬. મધુસૂદન વ્યાસ

પ્રાય: સત્તરમી સદી [આરંભ].

જુઓ 'કવિચરિત' ૫.૨૬૩થી ૨૭૪.

(૩૨) + [હંસાવતી] વિક્રમચરિત્ર [ચોપાઈ] [અથવા હંસાવતીની વાર્તા] કડી ૩૫૩

આદિ - પ્રથમ સારદ પ્રણમું વાઘવાણિ વરદાય,

ઉજેણીનો રાજયો, પ્રણવિશ વિક્રમરાય. ૧

માય સુતાત ગુરુનંદ નમું, સુર તેત્રીસે કોઠિ,

વિક્રમચરિત્ર વીવાહ કહું, રથે કોય કોઠિ ખોડ. ૨

વિક્રમાદેત જિહાં વસધ, ઉજેણી અહિઠાણ,

વ્યાસ લણુઈ રચના વસી, સરસી અખિર આંણિ ૩

દેષઠ નાક જિસો તિલકલ, ઉપરિ મોતીકો નહી મૂલ,
દેષઠ ભમર ભમખ રણુઝણુઈ, કવિ મદનસુદન ઇણિ પરિ
ભણુઈ. ૧૪૪

અંત - વિક્રમકુંઅર મંદિર આવીયા, સવે દુખ દુરંતર ગયા,
કવિ મદસુદનની મત્ય પરી, કથા કુંઅર વિક્રમની કરી. ૩૫૧
ગાઠ ભણિ સુણુઈ સાંભલઈ, પાતિક તેહના ગાઠ પ્રલઈ,
શવ(ધી) દાસ બંદીજન લહી, વિક્રમ વાત (વ)ધારી કહી. ૩૫૨
કથા રાગ એ આગિ અછિ, મઘ અધિકેરી કાધી પછઈ,
એહ કથા મઘ કરી નિધાન, શ્રવણુ સાંભલિ આપઘ દાંન. ૩૫૩
(૧) ઇતિશ્રી વિક્રમચરિત્ર કથા પ્રબંધ સંપૂર્ણ. લિખિતં ઋષિ
શરણ. સંવત ૧૭૪૬ વર્ષે કાશુણ્ય વદિ ૩ દિને સરપેજ મધ્યે. શુભં
ભવતુ કલ્યાણમસ્તુ. જ. શ્રી. પ.સં.૧૨-૧૬, મૂળ આમોદના ચંદ્રવિજયજી
પાસે, પછી દે.લા.પુ.લા. નં.૧૧૭૫-૪૭૮. (તથા જુઓ ગૂ. હાથપ્રતોની સં.
યાદી પૃ.૧૪૬ અને ક. દલપતરામ હ. પુ. સૂચિ નં.૧૬૦૩ પૃ.૭૬.)
[આલિસ્ટઓઈ ભા.૨ તથા ડિકેટલોઝભાવિ.]

પ્રકાશિત : ૧. સં.પા. જ. વિ. રાવળ, પ્રકા. કાર્થસ ગુજરાતી સભા.
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૫૭-૫૮. કૃતિનો ૨.સં. જુદીજુદી
હસ્તપ્રતોમાં જુદોજુદો મળે છે, પણ કવિ સં.૧૭મી સદીના આરંભમાં
હયાત હોય એવો સંભવ સૌ વિદ્વાનોને વિશેષ જણાયો છે. ઉપરની
પ્રતમાં કર્તાનામ 'મદનસુદન' 'મદસુદન' મળે છે તે બ્રહ્મ લેખનનું પરિ-
ણામ છે.]

૩૦. બાળિંદ [વાળિંદ]

સરખાવો બાળિંદજી નં.૧૫૭૨, ગ્રંથ - વાળિંદજીકે અરેલા પૃ.૬૮૬
તથા વાળંદ્ર નં.૪૮૦ પૃ.૫૦૬ (મિશ્રગધુવિનોદ). [રાજસ્થાની સાહિત્યના
ઇતિહાસની રૂપરેખા' પૃ.૧૩૬ મુજબ વાળિંદ એક પદાણુ હતો અને દાદુનો
શિષ્ય હતો. સમય અનુમાને સં.૧૭મી સદી. ચંદ્રાયણા તે જ અરિસ્લ
કે અરેલા.]

(૩૩) [+] ચંદ્રાયણાં દુહા લ.સં.૧૮૭૬ પહેલાં [સં.૧૭મી સદી]

આદિ - ઝાંઢી બાંધે પાઘ ચલેં ગજયાલ રે
ઝલકંતી સમસેર હલકંતી હાલ રે
એ તો બી અલીમાંન કિહાં દેહરાયગો

હરીહાં બાજાંદ, જયું તીતર ચું બાજાં અડક લે જાયગો. ૧.
 અમંત - જ્યાં ધરનાર કુનાંર જમારા હારીઆ
 દીનાં દાન કથીર કૈં બ્રાહ્મણ મારીઆ
 આઠો પહોર ઉપધ ઉસીકા જીવ સું
 હરીહાં બાજાંદ કહે બે, એક અડાંકો લેષ જિમાંવિ પીર સું. ૩૬
 —ઇતિશ્રી ચંદ્રાયણા બાજાંદરા. કૃહા.
 (૧) પં. મોતીવળિ(વિજય)જી પઠનાથ. સંવત ૧૮૭૬ પ્રથમ જ્યેષ્ઠ
 સુદ ૧૪. દને. લે. ઋ. ઉગરચંદ. પ.સં. ૪-૧૩, સુક્તિ. વડોદરા નં. ૨૪૦૮.
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૪.]

૩૧. નંદદાસ

શ્રી વલ્લભાચાર્યે^૯ યા તેમના પુત્રે વ્રજ ભાષાના સુપ્રસિદ્ધ આઠ
 કવિઓને ‘અષ્ટ છાપ’ સ્થાપિત કર્યા હતા તે પૈકીના એક આ નંદદાસ
 હતા. મુખ્ય પ્રધાન તે સૂરદાસ હતા. [અનુમાને જ.સં. ૧૫૮૯, સમુદાય-
 પ્રવેશ સં. ૧૬૧૫, સ્વ.સં. ૧૬૪૨ પહેલાં.]

કવિ માટે જુઓ ‘કવિતાકૌમુદી’ ભા.૧ પૃ.૨૩૧ તથા ‘મિશ્રબંધુ-
 વિનોદ’ પૃ.૧૧૦ ને ૨૬૯.

(૩૪) અનેકાર્થધુનમંજરી અથવા અનેકાર્થનામમાલા [અથવા
 અનેકાર્થ કોશ]

આદિ - ૐ શ્રી ગણેશાય નમઃ. અથ અનેકાર્થ ધુન મંજરી લિખ્યતે.
 દોહા.

જો પ્રભુ જોતિ જગતમેં, કારણ કરણ અભૈવ
 વિધતહરણ સભ શુભકરણ, નમો નમો તિહ દેવ. ૧
 એકો વસ્તુ અનેક હૈ, પ્રવૃત્ત નાના નામ
 જ્યૌં કંચણુ તે કિંકણી, કંકણુ કુંડલ દામ. ૨
 ઉચર સકત નહિ સંસકૃત, સંમઝ ન કો સમરતથ
 તિન હિત નંદ સુમત યથા, ભાષ અનેકારતથ. ૩
 શબ્દ અનેક નાના અરથ, મોતનકૈ સી દામ
 જો નર કરત સુકંઠમૈ, તે હૈ હૈ છવિ ધામ. ૪
 અથ શિવ શબ્દ અર્થ. દોહરા.
 શિવ હર શિવ વસુ શુક શિવ, શિવ કહીએ કલ્યાણ
 શિવ સુખદાયક સભતકા, હરિ ઈશ્વર ભગવાન. ૫

શિવા અર્થ.

શિવા સગાલી ઉજરી, શિવા હરર પુન હોઈ
શિવા સંભકી સુંદરી, જિહ જાને સભ કોઇ.

૬

*

કૂટ અર્થ

કૂટ કહાવે સૈલ સભ, અહિરન કૂટ કહંત
કૂડ કપટકો છોડ દે, ભજલે કમલાઈંત.

૮૮

સનેહ અર્થ

તૈલ સનેહ સનેહ ધૂત, ઉત્તમ પ્રેમ સનેહ
સો સનેહ નિજ ચરન હર, નંદદાસકો દેહ.

૮૯

સખદ સમુદ્રમૈ શબ્દ નગ, કો કાઢણુ સમરતથ
મરજવાકી સકિત જિસ, તિસહી આવે હતથ.

૯૦

(૧) શ્રી અનેકાર્થનામમાલા સંપૂર્ણ. સંવત ૧૮૦૬ પોષ શુદ્ધિ ૧૩
ગુરવાસરે લિખતમ ગુસાઈં અમરદાસ. પઠનાર્થ સદાનંદ ઓમવાલ દુગગડ
કુલે. પ.ક.૨૨૪થી ૨૬, એક ગુટકો નાનો, દે.લા. (આ ગુટકામાં 'રામચરો-
સાથણુ રાસ' આ જ લેખકના અક્ષરમાં લખાયેલ છે ને તેને અંતે લેખક-
પ્રશિસ્ત છે.) [ગૂહાયાદી, ડિક્ટેલોગમીજે ભા.૧ પૃ.૩૨૬, ડિક્ટેલોગભાવિ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૨૮-૨૯.]

૩૨. લાલ

ખડક દેશના જખાજનો પોરવાડ જ્ઞાતિ વણિક.

'સુંદર શેઠની વાર્તા' સં.૧૬૩૬માં રચનાર લીલો?—લાલ (જુઓ
ગૂ. હાથપ્રતોની સં. યાદી પૃ.૧૮૭) અને આ કવિ કદાચ એક જ હોય?

(૩૫) વિક્રમાદિત્યકુમાર ચૌપાઈ ૨.સં.૧૬૨૪ આપાદ વદ પ ગુરુ

આદિ - સરસતિ સામણિ વીનવું, માયું એક પસાય

કર જોડી કવીઅણુ કહિ, સારદ તણુધ પસાય.

૧

અઘાખેટી વીનવું, હંસાવાહની માત

અક્ષરપદ જે ઉચ્ચરઈ, સારથ હોજે માત.

૨

વીણાપુસ્તકધારણી, તું તારણી ત્રિભોવન્ન

સેવક કર જોડી કહિ, આપુ વિદ્યાદાન.

૩

ગવરીનંદન ગુણુ સ્તવું, તેત્રીસા પડિહાર

ગણુમુષિ ગણુપતિ ઉચ્ચરઈ, જિમ પામું જયકાર.

૪

કુંદાલો દાલિદ્ર હરે, ઘૂઘર ધમકઈ પાય,
સિદ્ધિ-પુધિ-ચલણે નમું, ગાયુ અવયતી રાય.

૫

અંત -

દુહા

લાલ કહિ સહુ સાંભલુ, પૂણ્ય તણાં ફલ એહ
કુંયર નઈ હંસા લીલા કરઈ, નગર ઉજેણી તેહ.

૪૭૨

ચરિત્ર

સંવત ૧૬ સોલ સુવીસિ ૨૪ સાધિ, માસ આસાઢ દોતજ પાખ,
તથિ પાંચમી નિ શુક્રવાર, કરી સુષે મોટિ સારિ.

૪૭૩

દુહા ગીત સરસ વાતડી, સુણતાં પાતજ જઈ હરી
જે ભણસિ શુણસઈ નરનારિ, તિહાં ઘરિ લક્ષ્મીલીલવિલાસ.

૪૭૪

જે ફલ હુઈ દીધઈ દાન, જે ફલ હુઈ મંગલ સ્નાન
જે ફલ હુઈ કાસી ગયાં, એકમનાં દ્વારાવતી રહિયાં.

૪૭૫

જે ફલ કન્યા દીજિ દાન, જે ફલ કીધઈ માધસનાં,
જે ફલ તીરથ દીધિ દાન, તે ફલ સુણતાં શ્રવણે કાન.

૪૭૬

એકમના હુઈ સર્વ સદ્ધિ, તે પામિ સવિ અવિચલ રહિ,
રાજરહિ રામા પરિવાર, મલઈ અણુચીત્યું તેણી ચારિ.

૪૭૭

એકમનાં ફલ હુઈ અસ્થાં, કુંયર નિ હંસા પામ્યાં તિસ્થાં,
નગર અવતી કીધું રાજ, તિમ સરજે સવિ કહિના કાજ.

૪૭૮

પડક દેસ નગરી જખાછ નાતિ પ્રાગવાટ પોરઆઠ

લાલ કહિ સુણજે તમ્હે સહુ, તિહાં ઘરિ ઉજવ મંગલ જહુ.

૪૭૯

(૧) વિ.ને.લં. નં.૪૪૬૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૦-૩૧. 'સુંદર શેઠની વાર્તા' રચનાર
અને આ કવિ એક જ હોય એવી શક્યતા ઘણી જ ઓછી છે, કેમકે
એ વાર્તાના રચનારના નામની અસ્પષ્ટતા છે, એ રચનાર પોતાની વિશેષ
ઓળખ આપતો નથી અને એ કૃતિ સાગરપુરમાં રચાયેલી છે, ત્યારે
આ કવિ પોતાની પૂરી ઓળખ આપે છે ને કૃતિ ખડક દેશના જખાછ
નગરમાં રચાયેલી છે.]

૩૩. અજ્ઞાત

(૩૬) સુભાષિત

જૈન કવિ હીરકલશે સં.૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં
ઉદ્ધૃત.

ગજજવિ ઘોર તડકિ કરિ, હુઈ કાલ, મસિ વન

દાદુર બાબીહા લાણે, જલઈ સુજલહર દન.

૧-૪૭૮

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૧. ત્યાં કવિનામ દાદુર બાબી આપી તે દાદુ દયાલ હશે એવો તર્ક કરવામાં આવેલો. પરંતુ ઉદ્ધૃત 'દાદુર' (દેડકા) અને 'બાબીહા' (બપૈયા) એ શબ્દો વર્ષાઋતુના વર્ણનના સંદર્ભે આવેલા છે તેથી એમાં કર્તાનામ વાંચી શકાય તેમ નથી.]

૩૪. ગંગ

અકબરના દરબારનો કવિ, સં.૧૬૨૭. (મિશ્ર. પૃ.૧૧૨, ૩૨૧, ૩૩૪.)

(૩૭) સુભાષિત

જેન કવિ હીરકલશે સં.૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં ઉદ્ધૃત.

કુંડલીયો

દમ દમ વગ્ગો ઢોલડો, આછ કિયાં પ્રીય સાર

હાથ લેવા જીરણ થઈ, વાળ્યા રાય વિડાર

વાળ્યા રાય વિડાર સાર સામી કી આઈ

કરિ કંઠણુ આરતી મુંઘ મનિ ખરી સુહાધ

ધન સુદિહાડો આજ કંત જો રિણુ દિન સગ્ગો

લાણે ગંગ ગુણવંત ઢોલડો દમ દમ વગ્ગો.

૩૧-૧૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૪.]

૩૫. ચકોર

(૩૮) સુભાષિત

જેન કવિ હીરકલશે સં.૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં ઉદ્ધૃત.

અન્ન વિણુ દેવ ન ધર્મ, અન્ન વિણુ કુરે ન કાયા

અન્ન વિણુ સત ન સીલ, અન્ન વિણુ બંધ ન માયા

અન્ન વિના જીવ ન ચલે, અન્ન વિણુ પિતર ન પાવે

અન્ન વિના નરનાર, દેખિ મન કિમે ન લાવે

જીજડે દેસ સવિ અન્ન વિણુ, કવિ ચકોર ધમ જીયરે

મરે જ જીવ સખ અન્ન વિણુ, એક અન્ન તિહુયણુ તરે. ૧૨-૬૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૨.]

૩૬. સગતસિંહ (શક્તિસિંહ)

(૩૯) સુભાષિત

જૈન કવિ હીરકલશે સં.૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં ઉદ્ધૃત.

કવિત

એકાં ધરિ ધન લાખ, એક નિરધન નિરધારા

એકાં ધરિ બહુ નારિ, એક નર ફિરે કુંઆરા

એકાં આસણુ તુરીય, એક નર હીંડે પાલા

એકાં રૂપ સરૂપ, એક નર કુચિછત કાલા

ઇમ બહુ લોય સુભાષે અસુભ, કીયા કર્મ ન ટલે કહી

મત દીયો દોસ કો દેવનૈ, સગતસિંહ બોલે સહી. ૧૨-૭૫

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૨.]

૩૭. અજ્ઞાત

(૪૦) 'સૂદા સાવલિંગા'માંથી શકુન દોહા

જૈન કવિ હીરકલશે સં.૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં ઉદ્ધૃત.

પૈહલૈ પુહર અધૂરડા જંગલ જિમણા જંતિ

સાવલિંગા ! સૂદો ભણે, અફલ્યા વૃક્ષ ફલંતિ. ૧૨-૧૦૦

જિમણી લીજે લૂંકડી, ડાવો લીજે ર્યાલ

સાવલિંગા ! સૂદો ભણે, ફલે મનોરથમાલ. ૧૨-૧૦૧

ફૂકર ડાવા સુર કરે, બોલે વાર બિ-ચાર

સાવલિંગા ! સૂદો ભણે, પામૈ રાજકુમાર. ૧૨-૧૦૨

રાજ ડાવો જીમણી, જે ભૈરવ કિલલાઈ

સાવલિંગા ! સૂદો ભણે, મનચિંત્યા ફલ થાઈ. ૧૨-૧૦૩

ખર ડાવો અહિ જીમણી, ડાવા લાલી હુંતિ

સાવલિંગા ! સૂદો ભણે, મનચિંત્યા ફલ હુંતિ. ૧૨-૧૦૪

માલાલી મુખ સખ લીઈ, જે દિગ્ગમણુ દિસિ નય

સાવલિંગા ! સૂદો ભણે, મનચિંત્યા ફલ થાઈ. ૧૨-૧૦૫

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૩.]

૩૮. ગંગદાસ

(૪૧) સુભાષિત

જેન કવિ હીરકલશે સં.૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં ઉદ્ધૃત.

તીર તીરનેં નડે હરિણ હરણાંને પાડેં

હીરે હીરાં વેધ કાઠ કાઠાંનેં ફાડેં

યાચક યાચક વેધ મચ્છ મચ્છાંનેં ખાઈ

મહિષ મહિષનેં જૂઝ સ્વાન સ્વાનીનેં ધાઈ

વગઈ વગવસિનેં નડેં, કાંટે કાંટા ઓસરે

કહે ગંગદાસ દણાંત ધમ, જાતિ જાતિ અવગુણ કરે. ૨૦-૧૫

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૨૧૩૩.]

૩૯. કલસ

શંભાળના કાવ્યગુરુ, સં.૧૭૫૮ સમયના કલસથી લિન્ન. (મિશ્ર-ખંડુવિનોદ નં.૧૩૨૨)

(૪૨) સુભાષિત

જેન કવિ હીરકલશે સં.૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં ઉદ્ધૃત.

પુન્ય નિકંદે વ્યાધિ, પુન્ય પાતકનેં ઠેલેં

પુન્ય વધારેં વૃદ્ધિ, પુન્ય સાંકડેં ઉવેલેં

પુન્યે નાસેં રોગ, પુન્ય જસુ પોહવી માદહેં

પુન્ય પિસણુ ખય કરેં, પુન્ય અવગ્રહનેં પાલેં

પુન્ય વિધન સખડી હરેં, પુન્યેં સુખસોહગ ધણી

કવિ કહે કલસ ગોવિંદ લજ, તજિ આલસ પુન્યહ તણી. ૨૩-૨૦

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૨૧૩૪.]

૪૦. કલ્પ

(૪૩) સુભાષિત

જેન કવિ હીરકલશે સં.૧૬૩૬માં રચેલી 'સિંહાસન બત્રીશી'માં ઉદ્ધૃત.

પેટ પિસણુકે કાજ, ચોર સિર સૂલી ખાવે

પેટ પિસણુકે કાજ, સાપ ગારૂ ખેલાવે

પેટ પિસણુકે કાજ, મરે રાંણા ને રાઈ

પેટ પિસણુકે કાજ મરહિ પડ ફેસર ખાઈ

કવિ કહૈં કહુ જાંદો વિનો, પેટ કાજ બોલૈં સકો

વૈરિયાં માંહિ વૈરી વડો, પેટ સમો દુસમણ ન કો. ૧૩-૩૪

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૩.]

૪૧. પૃથ્વીરાજ રાઠોડ

વિકાનેરના રાજા કલ્યાણના પુત્ર અને રાજા રાયસિંહના ભાઈ. અકબરના દરબારમાં રહેતા હતા.

પૃથ્વીરાજ સંબંધી જુઓ 'કવિતાકૌમુદી' ભા.૧ પૃ.૩૧૨ અને 'મિશ્ર-બ-ધુવિનોદ' પૃ.૩૨૮.

(૪૪) + કૃષ્ણ રુદ્રિમણી વેલ [અથવા પુરુષોત્તમ વેલિ અથવા

પૃથ્વીરાજ વેલિ] (રાજસ્થાની હિંદી) ૩૧૬ કડી ૨.સં.૧૬૩૮

વિજયાદશમી

આદિ - પરમેસર પ્રણમિ પ્રણમિ સરસતિ પણિ, સદગુર પ્રણમિ ત્રિણે

તત સાર-

મંગલરૂપ ગામઠ માહવ(માધવ), ચારસહ (ચારસુ) એહી મંગલ

ચાર. ૧

ચારંભ મઠ કાઉ જોણિ ઉપાયો, ગાંવણ ગુણનિધિ હું નિયણ,

કરિ કઠંચિત્રપૂતલી નિજ કરિ, ચીતાર લાગી ચીતણ. ૨

અંત - વરસ અચલ ગુણ અંગ સસિ ૧૬૩૮ સંવતિ તરીકે જસ

કરિ શ્રી ભરતાર-

કરિ શ્રવણે દિનરાતિ કંઠકરિ, પામઠ શ્રી ફલ ભગત અપાર. ૩૧૬

શ્રી રાઠોડ કુલાવતંસ વિલસત્કારિત મહાદાનકૃત

કલ્યાણુભિષબૂપતિ: સમભવત્ શ્રી વિક્રમાખ્યે પુરે

તન્મુનુશ્ણિતાં વરે નતુ પૃથ્વીરાજો મહીમંડલે,

વિખ્યાત: સુરસદગુરપમમતિનીત્યા કવિ: સન્કવિ:.

(૧) ઇતિશ્રી પૃથ્વીરાજકૃત વેલિશાસ્ત્ર સંપૂર્ણ. સંવત ૧૭૧૨ વર્ષે

કાલ્યુનિ માસે કૃષ્ણપક્ષે એકાદશ્યાં તિથી લખિત શ્રી ધર્મરત્નસૂરિભિઃ.

પ.સં.૧૪-૧૪, દે.લા.પુ.લા. નં.૧૨૩૫-૪૮૨. (આમાં છેવટે લેખક ધર્મ-

રત્નસૂરિની જન્મકુંડલી આપી છે: શ્રી ગુરુક્યો નમઃ. શ્રી ધર્મરત્નસૂરીજીનાં

જન્મપત્ર. અથ સંવત ૧૬૭૮ વર્ષે શાકે ૧૫૪૪ પ્રવર્તમાને કાર્તિક સુદિ

૫ સોમવારે ઘટી ૪૫ પૂર્વાષાત નક્ષત્રે ઘટી ૪૨ ધૃતયોગે ઘટી ૧૩ તુલ-

સંક્રાંતિ ગતાંશ ૨૭૬૧૬ ધનરાશિ સ્થિતે ચંદ્રે રાશિનવાંશે ૮ નક્ષત્રચરણે

ચતુર્થે ૪ તદ્દિને શ્રી સૂર્યોદયાત્ ૮ ગત ઘટી ૩૧૬૪૧ રાત્રિ ગત ઘટી ૪ પદ્ય ૧૪ ૬ સમાય હમીરપુરગ્રામે આગ્રાટ જ્ઞાતીય સા. સિવદાસ ભાર્યા સનુરદે નામ્યા પુત્રસ્તનં પ્રસૂતં તસ્યામિધાનં પૂર્વાષાટ નક્ષત્ર ચતુર્થ- પાદાનુસારેણ દાલા ઇતિ જન્મનામ પ્રતિષ્ઠિતં. સ ચ ગ્રુહ ગોત્રજી પ્રસાદાત્ દીર્ઘાયુર્ભવતુ. શ્રી. શ્રી.)

(બીજી પ્રતમાં છેવટના શ્લોકને બદલે વિશેષમાં આ પ્રમાણે છે :)

વસુ શિવ નયન રસ સંવત્સરિ, વિજયદસમી રગિ રિષ વરજોત
કિસન રૂપમણીવિ કલપતરુ, કીકમધ જ કલિયાણુ-તણુઉ.

વેદ બીજ જલ વયણુ સુકવિ જ માંડિ સધર,

પત્ર દૂહા ગુણ પુહપ વાસ ભોળી લખમીવર,

પસરી દીપપ્રદીપ અધિક ગહરીયાડંબર,

મનશુદ્ધિ જે જાંણુતિઉ, બયાલ પાંમઇ અંબર,

વિસ્તાર કીધ જુગિ જુગિ વિમલ ધણી કિસન કહણાર ધન,

અમૃતવેલિ પીથલ અંચલ, તઇ રાખી કલ્હીયાણુ તન. ૧

(૨) સંવત ૧૭૨૮ વર્ષે માગશિર વદિ ૧૨ શનિવાસરે ઋષ શ્રી અતુરાજ તસ્ય સીસ ઋષ નેતસીજી લખીકૃતં. પ.સં.૩૮, આમાં પ્યરતર-ગચ્છના શિવનિધાને (ભા.૨ પૃ.૨૮૩) રમેયો બાલાવબોધ મૂકયો છે, દે.લા.પુ.લા. નં.૧૨૩૪-૪૮૧. (૩) ઇતિ વેલિ શ્રી પૃથ્વીરાજકૃત કૃષ્ણ રૂપમણી વેલિ સંપૂર્ણ સંવત ૧૭૩૬ વરષે કાગુણુ સુદિ ૩ દિને ઇતિમંગલં. (૨ચા સંવત ૧૬૩૮ને બદલે ૧૬૮૩ એમ બાલાવબોધકાર મૂકે છે. તે બાલાવબોધકાર જૈન સાધુ કુશલધીર છે. જુઓ ભા.૩ પૃ.૩૧૪. તે છેવટે પોતાના માટેનો એક હપથ ઉમેરે છે :

શ્રી કીયો પાઠ અનુસાર અરથ મઇ એહનો ગતિ કરિ,

વિણુધા પ્રતઇ વીતવી હરણિ સુધ કરો જ હિત ધરિ,

સુધડિ ખેંસિ સુભ સભા રંગ વાચો લહિ અવસરિ,

અંથ માંન ઇણિ અંથ સહસ દોઇ (૨) ત્રિક (૩) સત જીપરિ.

શ્રી કૃષ્ણવેલિ વિવરણુ સકલ કુસલધિર ગણિ ઇમ કહઇ,

જે ભણુઇ ગુણુઇ મનિ સુધિ સુધ સુણુઇ, લીલા લખમી તે લહઇ.)

ઇતિશ્રી પૃથ્વીરાજકૃત કૃષ્ણ રૂપમણિ વેલિ સંપૂર્ણ. સંવત ૧૭૩૬ વર્ષે કાગણુ સુદિ ૩ રવૌ ઇતિ ભદં. પ.સં.૨૮, ખેડા ભં. દા.૩ નં.૮૪.

(૪) આમાં ટળાકાર (ઉપરની નં.૨ની પ્રતિમાં જણાવેલા) શિવનિધાન અંથરયના એકાનાં વામતો ગતિ: પ્રમાણે ૧૬૩૭(૧૮) લે છે. ગુજરાતીમાં ટળો છે. ટળાકાર પોતાનો ટૂંકમાં પરિચય આદિની એક સંસ્કૃત ગીતિમાં આપે છે :

શ્રી હર્ષસાગર સદ્ગુરુ ચરણયુગો પારિત લબ્ધવિજ્ઞાન:

વિદધાતિ શિવનિધાનેઽર્થવદ્લા બાલબોધકૃતે. ૧

રાઉશ્રી કલ્યાણમહલ પુત્ર રાજ શ્રી પુરુષીરાજ રાઠેડવંશી અંથની આદિ પહિલો પરમેસરનિ નમસ્કાર કરઈ....

છેવટે : ઇતિશ્રી કલ્યાણચૂરી ટળાચં. પ.સં.૩૧, ખેડા ભં. દા.૭ નં.૬૨.
(૫) પ.સં.૨૨, અંથમાન ૩૧૧, જૈનેતર અજ્ઞાતકૃત બાલા. સાથે, લીં.ભં. દા.૩૭ નં.૧૬. (૬) ઇતિ શ્રી વેલ શ્રી કૃષ્ણજી રૂમણીજીરી વેલ સંપૂર્ણ. જા. સંવત ૧૮૨૭ વર્ષે મતી ચૈત્ર વદિ ૭ તથો શનિવારે લિપતં પં. શ્રી ૧૦૫ શ્રી નયશાગરજી તત્તશિષ્ય પં. શ્રી ૧૦૪ શ્રી જયસોભાગ્યજી તત્તશિષ્ય પં. આંદા પં. માતા સહિતેન લિપિતં શ્રી તલવાડા મધ્યે. ચતુર્માસે ચક્રે. શ્રીરસ્તુ કલ્યાણમસ્તુ. પ.સં.૩૧, અજ્ઞાતકૃત રાજ. બાલા. સાથે, અનંત.ભં. (અન્ય પ્રતો માટે જુઓ જૈન વિભાગમાં કૃતિકમાંકે ૧૨૫૧ તથા ૧૭૦૩ની નીચે.) [ગૂઢાયાદી, કેટલોગગુરા, ડિકેટલોગખીજે ભા.૧ (પૃ.૩૭૪), ડિકેટલોગભાવિ, મુપુગૂહસૂચી, રાહસૂચી ભા.૧ તથા ૨, લીં.હસૂચી, હેજેશાસૂચિ ભા.૧ (પૃ.૨૨૦, ૨૨૧, ૨૫૨).]

[પ્રકાશિત : ૧. ઇન્ડિયન એન્ટિક્વેરી, ૧૮૧૮. ૨. સંપા. નટવર-લાલ ઈ. દેસાઈ, પ્રકા. કાર્પસ ગુજરાતી સભા.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૩૪-૩૭.]

૪૨. વિવેક

(૪૫) સુભાષિત

કયર કુપલીઅ કોમલાઅ મુર મંજરી સું મિદ્ધિ
અકુલ્લુ સચંગ સરંગ સષ્ટિ કિરતારિદિ સંઠિય
ફલવદ્ લય સરંગ રાય, અંગણિ સલહિજજમ
છડવિ મૂલ નષ ડાલ ચૂણિવિ પંપૂ લબિજ લિગિષ
પત લીય લલાય કૂંચ વુરણીય તુ હવા હંતિકર
બારમાસિ વિવેક ઉચ્ચરઈ સદીપલ તું કયર કમ્પતર. ૩૦૨
સ્ત્રીહ લકખ ચરિત મિત બહુ શુદ્ધ જોડખ

હીડિયં દોરડા ડરઇ રાતિ વિસહર ફણુ મોડમ
 ધરિ જોદરિ ઉદ્ધકઈ પતઇ સિંહહ ફણુઆલમ
 માંચમ ચડતી પડમ ચડમ ફૂંગર આણીઆલમ
 દૂતર સમુદ લીલાં તરમ સુઝ નદિ છુડવિ મરમ
 સુકવિ વિહહ ઇમ ઉચ્ચરમ, સ્ત્રી વિસાસ ગુણિ કોઈ કરમ. ૩૦૪

(૧) સં. ૧૬૪૨ માગશર શુદ્ધ ૨ ને દિને અમદાવાદમાં દયાવિમલ-
 ગણિએ લખેલી 'સૂક્તાવલી'ની પ્રતમાં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૪૧.]

૪૩. ગદ

(૪૬) સુભાષિત

પરિહરિ તુરીય છપલ્લ, જિકા રણુ રોસ ન આણુઈ
 સ્ત્રીઆ ફેડિ ધરિ હુતિ, જિકા ગુણુ ભાવ ન જાણુઈ
 સો તરઅર જલ જાહ, પત વિણુ છાયા અચ્છઈ
 સો મિત મરજાહ, પિશુન સુ મિલિ જ પચ્છઈ
 તે તઉ તરણી નહી તરણી, અસ્થુ તુરીઅન બંધીઈ
 સોનેહ કસાક ગદ્દ કહ જો તોડિતોડિ વલી સંધીઈ. ૬૨૫

(૧) સં. ૧૬૪૨ માગસર શુદ્ધ ૨ ને દિને અમદાવાદમાં દયાવિમલ-
 ગણિએ લખેલી 'સૂક્તાવલી'ની પ્રતમાં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૪૨.]

૪૪. વાસુ

જુઓ 'કવિચરિત' પૃ. ૧૫૩ થી ૧૫૬ અને 'જૈન ગૂર્જર કવિઓ'
 ભા.૩ પૃ. ૧૩-૧૪માં આપેલી મારી નોંધ. ગૂ.વ.સો. તરફથી બહાર પડેલ
 'સગાળશા આખ્યાન'માં જૈન કવિ કતકસુંદરકૃત 'સગાળશા રાસ'ની મેં
 સાક્ષરશ્રી કેશવલાલ હ. ધ્રુવને મોકલેલી પ્રતનો ઉપયોગ થયો જણાય છે,
 પણ તે પ્રત હજુ સુધી મને પાછી ફરી નથી. વળી તે છપાયેલ આખ્યાનમાં
 જૈન કવિ કતકસુંદરની પ્રશસ્તિની પૂરી છપાઈ નથી. તે પ્રકટ થઈ શકી
 હોત તો તેનો પરિચય વાચકવર્ગને કરાવી શકાત. તે પ્રશસ્તિ માટે જુઓ
 જૈ.ગૂ.ક. ભા.૩ પૃ. ૧૪.

(૪૭) + સગાળશા શેઠ ચોપાઈ લ.સં. ૧૬૪૭ પહેલાં

આદિ - વા. શ્રી રાજમૂર્તિગણિ ગુરુઓ નમઃ

દૂહા

- પ્રથમ ગણ્યપતિ વીનવૃં, સરસતિ લાગું પાપ,
કણ્ઠકથા હું વીનવૃં, જઉં મતિ આપુ માય. ૧
- કુંતા કુંથર જનમીઉ, સૂરિજ સુત અહિનાણ,
તાસ કથા કવિ સાંભલિ, તસ જીવું પ્રમાણ. ૨
- બ્રહ્માસુત નારદ કહિ, અનેક ધર્મના ભેદ,
કણ્ઠકથા જે સાંભલિ, તે પાપ હુધ પર બેદ. ૩
- સવા ભાર સોવણુ દીધ, નિતમેવ એક વાર,
કલિ માંહિ કે દીસિ નહીં, કણ્ઠ સમુ દાતાર. ૪
- કણ્ઠ લણિ મિઠ પામીઉ, કનકમંદિર સ્વર્ગ ઠામિ,
જઈ જગનાથનિ વીનવ્યા, પુદ્ગા પીડિ મુઝ કામ. ૫
- જે દીધું તે પામીધ, કણ્ઠ વિમાસી જોય,
ઉભાય અન્ન દીધું નહીં, જેહ વિણુ તૃપતિ ન હોય. ૬
- અતીથ આવિજી પુદ્ગારથી, તિઈ આગલિ દીધુ ઉપદેશ,
તે લેધ મેહલિ તું મુષિઈ, ભોજન તૃપતિ પામેસિ. ૭
- કણ્ઠ કર જોડી કહિધ, માણ એક પસાય,
એક વાર અવતાર દેય, જિમ દીઉં અન્નપ્રવાહ. ૮
- સ્વર્ગ હુંતુ કણ્ઠ સંચરિધ, જોયતિ હુદ્ધિ વિમાસિ,
ભૂપતિકુલિ જઈ અવતરે, તેહ જ ત્વહિપ્રકાશ. ૯
- ધનસંખ્યા નવિ પામીધ, વસિધ તે ઉત્તમ ઠામિ,
અપૂત્રીઉ વિવહારીઉ, સાહ લખ્યમીધર નામ. ૧૦
- અન્ત - ધર્મકથા જે અવણે સુણિ, જાધ પાપ તસ વૈજ્ઞવ લણિ,
સાંભલતાં સુખ પામી સોય, બંધવ પુત્ર વિયોગ ન હોય. ૧૧
- સુણી કથા જે દીધ દાન, નરનારીને ગંગ સનાન,
જાધ તીર્થ જાત ફલ હરિ, કણ્ઠકથા કવિ વાસુ કહિ. ૧૦

(૧) ઇતિ સગાલ ઐષ્ટિ કથા ચુપધ સંવત ૧૬૪૭ વર્ષે જેષ્ટ માસે શુક્લ પક્ષે તારાપુરે. વા. શ્રી રાજમૂર્તિગણિ પ્રસાદાત્ મુનિ શ્રી માનસિંહ ક્ષિપ્રિતાસ્તિ સ્વયવાચનાય. નિત્યં સુખં શ્રેયઃ ભણ્ણવઃ. પ.સં.૬-૧૫, ડે.સં. દા.૭૧ નં.૨૮. (૨) ઇતિશ્રી સગાલપુરી સમાપ્તા સંવત ૧૭૦૫ વર્ષે આષાઢ વદિ ૭ રવૌ શિવાલા મધ્યે ય. રત્નવિજય ચુમાસું રહ્યા ત્યાહરધ સ્વમેવ વાંચનાર્થં લખીકૃતં શુભં કૃતં. પ.ક.પથી ૧૦ પં.૧૭, આગલાં

આર પાનામાં દેદકૃત 'કખીરાપવ્' છે, વડા ચૌ. ઉ. સુરત પો.૧૬. (૩) ઇતિશ્રી કરણુરી સગલપુરી સંપૂર્ણ: લિ. સાણુંદ મધ્યે પં. ગુલાલવિજયેન સં.૧૭૯૦ વર્ષે પોસ વદિ ૧ બુધ્ધિ. પ.સં.૮-૧૪, મારી પાસે. (૪) પ.સં. ૧૨, પ્ર.કા.ભં. નં.૭૬૨.

પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. ગૂ.વ.સો. અમદાવાદ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૪૨-૪૪.]

૪૫. કેશવદાસ

આણળુ. પિતા કાશીનાથ. ઓડછાનરેશ ઈંદ્રજિતસિંહથી તેમજ ખીર-બલથી સન્માન પામેલ. જન્મ સં.૧૬૧૨ લગભગ, સ્વ. સં.૧૬૭૪ લગભગ. જુઓ 'કવિતાકૌમુદી' ભા.૧ પૃ.૩૦૫થી ૩૧૧ તથા 'મિશ્રબંધુવિનોદ' પૃ.૧૧૬ તથા ૨૮૫.

(૪૮) [+] રસિકપ્રિયા (હિંદી) ૫૦૧ કડી ર.સં.૧૬૪૮ કા.શુ.૭ સોમ આદિ - એકરદન ગજવદન સદનબુદ્ધિ મદનકદન સુત

ગવચિનંદ આનંદકંદ જગવદ ચંદજીત

સુખદાયક દાયક સુકિતિ ગણનાયક નાયક

ખલધાયક ધાયક દરિદ્ર સખ લાયક લાયક

શુરશુભ અનંત ભગવંત ભવભગતિવંત ભવભયહરન

જય કેશવદાસ નિવાસ નિધિ લંબોદર અસરનસરન. ૧

*

સંવત સોરઠ સૈ વરસ વીતે અઠતાલીસ

કાતિક સુદિક્ષી સપ્તમી, વાર વરતિ રજનીસ. ૧૦

અતિ રતિ મતિ પ્રતિ એક કરિ, વિવિધ વિવેકવિલાસ

રસિકનિઝૌં રસિકપ્રિયા, કીની કેશવદાસ. ૧૧

અંત - જૈસે રસિકપ્રિયા વિના, દેખિયૈ દિનદિન દીન

ત્યૌંહી ભાષા કવિ સખૈં, રસિકપ્રિયા કરિ હીન. ૫૦૦

વાઢૈ રતિ મતિ અતિ પઢૈ, જોને સખરસ રીતિ

સ્વારથ પરમારથ લઢૈ, રસિકપ્રિયાકી પ્રીતિ. ૫૦૧

(૧) ઇતિશ્રી રસિકપ્રિયાયાં મહારાજ કુમારશ્રી ઈંદ્રજીતવિરચિતાયાં અનરસ રસવર્ણન નામ ષોડશઃ પ્રભાવઃ. ૧૬ સમાપ્તોડયં ગ્રંથઃ. સં.૧૭૨૫ વર્ષે મિતિ માહ સુદિ ૧૧. પ.સં.૨૬-૨૬, મ.જૈ.વિ. નં.૪૭૮. [આલિ-સ્તથોષ્ઠ ભા.૨, ડિકેટલોગમીજે ભા.૧ (પૃ.૪૫૪-૫૫), સુપુગૂહસૂત્રી,

રાહસ્યી ભા.૨, હેનૈજાસ્યિ પૃ.૨૫૨, ૫૬૭, ૫૭૫.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૪૬. નોંધાયેલ હસ્તપ્રતની પુષ્પિકામાં કૃતિને ઇદ્રજિતવિરચિત કહી છે તે કાર્ધક શબ્દો છૂટી જવાથી બન્યું હોય અગર કવિ ઇદ્રજિતના આશ્રિત હોઈ એમને નામે કૃતિ ચડી હોય.]

૪૬. માધવદાસ

ચારણ સુખદેવનો પુત્ર. 'મિશ્રબન્ધુવિનોદ' પૃ.૪૦૯ પર આ ચારણ કવિનો કવિતાકાલ સં.૧૬૬૪માં મૂકે છે અને આ કૃતિનું નામ 'ચુણ-રામરાસો' આપે છે.

['રાજસ્થાની સાહિત્યનો ઇતિહાસ' (હીરાલાલ માહેશ્વરી) પૃ.૮૯-૯૦ સુજળ માધોદાસ દધવાડિયા. સમય સં.૧૭મી સદી. 'રામરાસો'નો ર.સં. ૧૬૫૦ લગભગ ને એની કડી ૧૦૩૪.]

(૪૯) રામ રાસો અથવા રામગુણ રાસો [અથવા હરિરસ] (હિંદીમાં)
[સં.૧૬૫૦ લગભગ]

આદિ -

શ્રી રામચંદ્રાય નમઃ.

- ૐ ઉકાર અપાર અનંતં, અંતરજામી જીવ અનંતં
આપ ભગત વરદાન અનંતં, અહં પ્રણામ મનેવ અનંતં. ૧
- શ્રવણ સુમત સખદં, જસ પસાય પાય પદહિ રજસં
મૂનીવર કરમાણુદં, નીચ ગુરુ દેવતખ્યો નમં. ૨
- સંભૂ ગવિરિ સુતંત, ચારણ કસણ મેક લખોવ
સુદ્ધિ જુદ્ધિ પ્રસન સુખ્યાનં, નાગાનન તસ્યો નમં. ૩
- હંસાગમણે બ્રહ્માંણી હંસારૂપ હંસઆરૂદા
દેવર ગૂણવર દાંણી, નથ વાંણી દેવતખ્યો નમં. ૪
- ચત્રસુખ વેદ ચૈઆરો, અંબજ વિસનનાભિ જીતિપતં
વડ જૂગ જડવસતારો, નથિ મેધા દેવતખ્યો નમં. ૫
- વેલવેલ કંઠ વિલાસો, હાર ભુજંગ ગંગ સરિખ લહલ
વિધૂ ઝલહલ મણિવાસં, ત્રધ તિપૂરારિ તખ્યો નમં. ૬
- કૃસન વ્યાસ જમદેવ કવિ વાલ્મીકિ સુખદેવ અન
કિવ ગરુ સખ્ય અહં, લાવ છંદં ચુણ ભેવ. ૭
- આપ હૃત વડ કવિ અવર, ગિણુ જડી એત ગ્યાંત
સઠ હી કવિ બૂજણિ પ્રભૂ જૈણુ તજ્યે દષખ્યાંત. ૮

અંત - પ્રાગ ત્રવેણી મકર, પ્રામિ કુંભ કેદાર, શુક શુક તિકતિ કોટ

ગઉ ઉર ખેત દાંનિ સોવન ગ્રંથુંદિત ધાન
 દુખ ભપ ગયા ઠલિ તુલા ગોદાવરી તટે
 કુડી કરનસી નિમ તપ જ્યાગ ન ઘટે
 સુખદેવ કહિ રીષત સુત માધવ કવિ
 ઉચરિત જિ ધરમ નાંમ તોણે નહી, રાસુજસ શ્રીસ સૂરો. ૩૬
 ઉચ વંસ અવતરણુ સુખ પ્રામે દેવા
 સણુ કરે આસ લખ દોડિ જોડે કર સેવ
 કરજણુ સુંદરંતં બસ પુત્ર સકલ આધીન
 રહૈ સગે સુત કુમેર ખંડણુ શ્રાપ અવિધ
 કીરત વાધ અંગ સસાગણુ સીષણુ પ્રીતવંત સુધ જસ પદે
 માધવદાસ તસ હાથમય ચ્યારે પદારથ ચદે. ૩૭

દૂહા

રાસો જસ શ્રી રાંભરો, વદે વિદુખ સુખ વેદ
 કરણ કુકવિ જાણુ કસો, રલસે કિવિસું ભેદ. ૩૮
 નટ મરકટ જિમ નાયવૈ, મંત્રી મંત્ર જેવ
 કહિયા તિમ તમે કથે, દાસણુઉ દુખ સદેવ. ૩૯

(સોરઠા)

વાંચે જો વાખાણુ, રાસોપિ શ્રી રાંભરસ
 લખિયું દાસ કલ્યાણુ, કથીયો માધવદાસ કવિ. ૪૦

(૧) ઇતિશ્રી રામરાસો સંપૂરણુ સંવત ૧૮૦૫ વૈશાખ સુદિ ૧૩
 વાર ચાવર શુભવાસરે શ્રી શામલ મધ્યે લખીકૃતં ચતુર્માસી ચક્રે શ્રીરસ્તુ
 કલ્યાણુમસ્તુ. પ.સં.૫૨, અનંત.ભં. [ગૂહાયાદી, રાહસ્યથી ભા.૧ તથા ૨.]
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૪૮-૫૦. કૃતિની ભાષા વસ્તુતઃ
 ચારણી છે.]

૪૭. શામલદાસ

(૫૦) સંગ્રહરત્ન (હિંદી) ર.સં.૧૬૫૩ ભાદ્ર.શુદ્ધ ૧૦ રવિ જ્યેષ્ઠપુરમાં
 જ્યોતિષનો ગ્રંથ.

આદિ - (આદિમાં આઠ સંસ્કૃત શ્લોકો છે. જેવા છે તેવા આપીએ :)

શુદ્ધ: શોભનકીર્તિરર્દિતરિપુ દ્વૈ...પ્રતાપાનસદ (?)

લાલાલીલવિપક્ષલક્ષલલના લબ્ધસ્તુતિસિતતં

માર્ત્તંડામલવંશ-માનસસરોહંશ: પ્રશંસારુપદ

- દેવેશોપિમિતિઃ દ્વંરાપતિરભૂચ્છી યોધનાવતા. ૧
- યદાગમનભાકર્ણ્ય કુંભરાંજીઃ મહાનિશે
મજ્ઞઃ પ્રબલસૈન્યોપિ કોન્યસ્તત્સામ્યભાગ્ ભવેત્. ૨
- તસ્યાંગજઃ સકલશત્રુકરીંદ્રસિંહઃ,
સંશુદ્ધપુહિરભવત્કલિકદ્વપવૃક્ષઃ
વીદ્યાભિધઃ સમજનિત્વથ તસ્ય સુતુઃ
સંસારચંદ્ર ઇતિયઃ પ્રથિતઃ પૃથિવ્યાં. ૩
- તસ્યાત્મજો યદ્વિપતિભૂજનાતુરક્ત-
ચિત્તઃ સ્વધર્મપરિપાલન-લખ્મકીર્તિઃ
શ્રરાગ્રણીઃ સમભવજ્ઞગતીતલેડસ્મિન્
સંશ્રામ નામ કમ્ભલાવન સાવધાનઃ. ૪
- તસ્યાત્મજઃ સમિતિસંજિતદર્પયુક્ત
સર્વ્વા હિતપ્રણુતપત્કજપીઠ આસ્તે
ગંગાજલામલમનામહદગ્રગણયઃ
શ્રી શામલઃ પ્રબલપંડિતમંડનો યઃ. ૫
- સોય દૈવજ બાલાનાં સુખખોધીયતતઃ
ચક્રે સંશ્વરત્નાખ્ય અંધમેનં મહામતિઃ. ૬
- શ્રી વિક્રમાદિત્યનૃપસ્ય રાજ્યાદ્
રામેષુ પદ્ અંદ્ર મિતિ ચ વર્ષે (૧૬૫૩)
ભાદ્રે દશમ્યદ્વિ સિતેડકવારે
મૂલેડભવત્સંગ્રહ ઐષ રમ્યઃ. ૭
- યાવદ્ બુમિ વિયત્ સૂર્યાશ્વંદ્રમા મકરોલય
તાવન્છામલદાસસ્ય કૃતિરેષા વિરાજિતા. ૮
- અથવા નવલા મુહૂર્તઃ...

(૧) ઇતિશ્રી રાઠોડ વંસીય શ્રી સાંમલદાસવિરચિતે શ્રી સંશ્વરત્ને
ભાષાટીકાય મિશ્ર પ્રકરણુ સમાપ્ત. શ્રી સંવત ૧૮૧૮ વરષે માસોત્તમ
માસે કૃષ્ણપક્ષે મિગશર માસે ત્રિતીય તથો રવિવારે લિખતાં પં. નેતસી
પં. પ્રવર શ્રી મૌરાજી ચિરં. જોડીદાસ સ્વવાચનાથ. પ.સં.૫૩,
અનંત.લં.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૪૭-૪૮.]

૪૮. આવલ-આલમ

અકબરના રાજ્યકાલ [સં. ૧૬૧૩-૧૬૬૨]માં જુઓ આલમ મિશ્ર.
નં. ૫૪૬, પૃ. ૫૩૨.

(૫૧) માધવાનલ ભાષાકથા (શુદ્ધ હિંદીમાં) ૧૭૨ ગાથા

(૧) ગાથા ૧૭૨, અં. ૮૧૦, પ. સં. ૨૨, જિ. ચા. પો. ૭૬ નં. ૧૯૪૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૨૧૪૫.]

૪૯. ગોપાલ પંડિત (લાહોરી)

(૫૨) રસવિલાસ (વજ્રભાષામાં) ર. સં. ૧૬૬૪ વૈ. (શુ.) ૩ સોમ

મિરજખાં મનોવિનોદાર્થ રચિત

મરૂભાષા નિરલજ તજ, કવિ વજ્રભાષા યોજ.

(૧) લ. સં. ૧૭૪૯ વર્ષે પં. એમરાજેત લિ. જુજનગરે. પ. સં. ૮,
કૃષ્ણ રૂક્મણી વેલ સહિત, વીકાનેર.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૨૧૫૨.]

૫૦. બુધદાસ (કૃષ્ણદાસશિષ્ય)

(૫૩) હનુમાન નાટક (હિંદી) ર. સં. ૧૬૮૦ (?) જહાંગીરના રાજ્યમાં

(૧) સં. ૧૬૨૦ વૈ. શુ. ૧૪ રૌતાસગઢે લિ. આત્મારામ સાધુ. પ. સં.
૧૨૩, જિ. ચા. પો. ૮૬ નં. ૨૨૮૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૨૧૫૪.]

૫૧. સુંદર

ગ્વાલિયરનો બ્રાહ્મણ શાહજહાંથી સન્માનિત.

(૫૪) [+] સુંદરશૂંગાર (હિંદી) ૩૫૩ કડી ર. સં. ૧૬૮૮ ઠા. શુ. ૬ શુરુ

આદિ - દેવી પૂજ્યૌ સરસુતી, પૂજ્યૌ હરિકૃ પાથ

નમસ્કાર કર જોરિ દૈ, કહૈ મહા કબિરાય. ૧

નગર આગરૌ બસત હૈ, જસુનાતટ સુભ થાન,

તહાં પાતરાફડી કરે, ખૈટો સાહિજહાન. ૨

સાહિ બડૌ કવિ મુખ તનક, કચૌં સુત બરને જાય,

જ્યેં તારે સગ ગગતકે, મૂઠહિમેં ન સમાઇ.

જિન પુરૂષતકે બંસરૌં, ઉપજ્યૌ સાહિજહાન,

તિન સાહિતકે નાહિઠૌં, અળ કાંબ કરૈ બખાંન. ૪

પ્રથમ મીર તેમૂર લિયૌં રિ સાહિબ કિસન પદ

તાકો મીરાં સાહિ બહુ રિ સુલતાન મહરમદ,
અખૂ સેદ પુનિ ઉમર શેખ બાબર જુ હમાઉ
સાહિ અકબર બનિ જિહાંગીર ગિનાઉ
તિહિ સાહિ બંસ કવિરાય ભનિ, સાહિજહાં બહિમ બખત
ધરિ છત્ર પેઠો અટક ભુવિ સુપાતસાહિ દિલ્લી તખત. ૫
(છત્રીથી) જગ લગિ ભવાની સિવ સેતાંની રખિઅસમાંની
પંથિનિમૈં,

જગ લગિ સુરગન ગગન ઉદગન બરત અંગાન અંથનિમૈં,
જગ લગિ પુરંદર હિમગિર મંદર બાની સુંદર ભને સુખદા
તબ લગિ રહો ચિરભુ દ્રુવ બ્યોં સાહિજહાં સિરછત્ર સદા. ૬
છક ચિછત્રે ગુત સાહિજે બરને સબ સંસાર
જલ થકેં ખીતેં બરષ, તહે ન આવેં પાર. ૭
તીન પહરલોં રખિ ચલે, જોકે દેસનિ માંહ
જતિ લખ જગતી છતી, સાહિજહાં નરનાંહ. ૮
કુલ દરિઆ ખાઇ કિયો, કોટ તીરજો ઠાંહ,
આઠોં દિસિ યોં બસ કરી, બ્યોં કોનૈ છક ગાંહ. ૯
સાહિજહાં તિન ગુનિ કોં દીને અગતિલ દાન,
તિનમૈં સુંદર સુકમિકોં, કિયો બહુ સતમાન. ૧૦
નગભૂખત મનિ અબદ એ, હય હાથી સરપાય,
પ્રથમ દિયો કવિરાય પદ, બહુરિ મહા કવિરાય. ૧૧
બિખ્ર ગ્વાચિયર નગરકો, બાસી હે કવિરાજ
બસોં સાહિ મયા કરે, સદા ગરીબનિવાજ. ૧૨
જગ કમિકો મન યોં બદખો, તબ યહ કિયો બિચાર,
બરની નાયક નાયકા, કિયો અંથ બિસ્તાર. ૧૩
સુંદર કૃત સિંગાર હે, સકલ રસનિકો સાર,
નાંહ ધયોં યા અંથકો, યહ સુંદર સિંગાર. ૧૪
જો સુંદર સિંગારકોં, પદે ગુને સચાન,
તિન માનોં સંસારમૈં, કિયો સુધારસ પાન. ૧૫
સંવત સૌરહ સૈં બરષ, ખીતે અઠ્યાસીતિ
કાર્તિક સુદી ષષ્ટી ગુરો, રબ્યો અંથ કરી પ્રીતિ. ૧૬
અથ સિંગાર બનન.

અંત -

દોહરા

સુરખાની યાત્રે કરી નરખાની મૈં લાઇ

જૈસે મગરસ રીતિકૌ, સખપૈં સમજ્યો બંધ.

૩૫૨

યહ સુંદર સિંગારકી, પોથી રમી બિચારિ

ચૂક્યો હોઇ કહં કછુ, લીજ્યો સુકવિ સુધારિ.

૩૫૩

(૧) ઇતિ સુંદર શૃંગાર સંપૂર્ણ. પ.સં.૧૫-૧૬, ખેડા ભાં. દા.૭ નં.૬૫. [ડિક્ટેલોગ્રાફી બા.૧ (૫.૪૫૮-૬૦).]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. વારાણસી ભારત જીવન પ્રેસ.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૫૪-૫૫.]

૫૨. અજ્ઞાત

(૫૫) માધવાનલ કથા અથવા મનોહર માધવવિલાસ ૩૩૮ કડી
લ.સં.૧૬૮૯ પૂર્વે

આદિ -

ધૂરિ દૂડા.

સરસતિ સામણિ વીનવૂં, લાગૂં તુલ્યે પાપ,

માધવ ગુણ અલે બોલિયું, મઝ મતિ દિઉ વર માય.

૧

પુખાવતી નયરી લલી, લલા તિ મઠ પ્રાકાર,

લલાં તિ મંદિર માલીયાં, રૂઝાં તિ તોરણ સાર.

૨

તીણિ નયરિ રાજ લલુ, ચાલઇ નિરતી આંણુ,

નાંમિ ગોચ્યંદચંદ નર, અરિદલભંજણુ માંણુ.

૩

અંત -

ગાથા.

જિમ સરિ રમઇતિ હંસો, કોઠિલ કૂજંતિ વસંતમાસેહિ,

મેહો દિણુઅર ચક્રી, સા રમયંતિ બંલ સો કામ.

૩૩૫

ઝાઇ ભોગ સ ભોગવઇ, નિશ્ચલ નારી રંગ,

હર હરિ બંલ પૂજિ વડી, તુ વિહ માહવ અંગિ.

૩૩૬

પરદુખકાતર વિઝમઇ, પરદુખભંજણુ ઈહ,

તે રાજ ચિર થઇ રહિઉ, બં મેદની રહઇ એહ.

૩૩૭

કથા આ સ્વબ્યકારણી, કીધુ રંગ રસાલ,

તે ભોગી ન બોલીઉ, લાગઇ મતિ ચીત ચાલ.

૩૩૮

—ઇતિ માધવાનલ કથા સમાપ્તા.

(૧) એક ચોપડો. જશ.સં. (૨) ઉપરની ૩૩૬મી કડીને બદલે નીચેની કડી આપીને આ પ્રત પૂર્ણ કરવામાં આવી છે :

ન્યાય ભોગ સંભોગવી, નિશ્ચય નારી રંગ,
રતિપતિ ધણિ પણિ પૂજી, ચલિવિહ ભાલવ અંગ. ૧૮૯
ઇતિશ્રી મનોહર માધવવિલાસ કામકંદલાવલ્યુને દુગ્ધધટા સમાપ્ત. છઃ.
ઇતિ શ્રી માધવાનન્દ સમાપ્તઃ. સંવત ૧૬૮૯ વર્ષે કાર્તિક શુદ્ધિ ૧૫
દિને લખિતં. પં. વિનયવિમલગણિશિષ્યેણ લખિતં. (આ પ્રતની આદિમાં
શ્રી. વિદ્યાવિમલગણિ ગુરુઓ નમઃ એમ લખેલ છે તેથી વિનયવિમલ તે
વિદ્યાવિમલના શિષ્ય છે એમ સ્પષ્ટ લાગે છે.) પ.સં.૯-૧૩, ડા. પાલણ્યુર
દા.૩૬. (આ કૃતિની આખી નકલ ઉતારી મારી પાસે રાખી છે. મો.દ.દે.)
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૫૬-૫૭. ત્યાં વિનયવિમલને પ્રતના
'લેખક' કહેલા. વસ્તુતઃ પ્રતના લેખક વિનયવિમલના શિષ્ય છે.]

૫૩. અજ્ઞાત

(૫૬) ફૂલમતી વાર્તા ર.સં.૧૬૯૨ ચૈત્ર સુ.૯

(૧) સં.૧૯૧૪ કા.વ.૨, પ.સં.૨૬, કૃપા. પો.૪૯ નં.૯૩૩.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૫૮.]

૫૪. પિંગલ-શેષનાગ-નાગરાજ

(૫૭) ગીતપિંગલ (હિંદી)

અંત - પછિમડી લઘુ વંકડૌ, કેવલ વન્નો જોઇ

એ તીને લઘુ બાણીયૈ, આર સખે શુર હોય.

મગણુ લચ્છિ થિર કજ, યગણુ સહુ સંપતિ દખૈ

રગણુ મરણુ સંપજૈ, સગણુ પરદેસહ લખૈ

તગણુ સૂન્ય ફલ દેહ, જગણુ ધણુ રોગ પસાયૈ

ભગણુ ચવૈ મંગલ અનેક, કવિ પિંગલ ઇમ ભાસૈ.

જિણુ કવિત્ર ગ્રાહતે હૈ સુપરિ, તગણુ હોઇ પદમ અખરૈ

તિહિ કવિય સંગ મિદ્ધિ જુડૈ, રણરાહિલ કુતર તરૈ.

પ્રથમ ટાલ ગણદોષ, પછૈ પરિહરિ દધ અષર

હજ ધણુધર પંલ, એડ માંણિસ પદમ અખરૈ

જીવ આંણિ અતિ જુગતિ, સુદિદ ઝડ વૈણુ સગાઇ

ભાવ ભેદ બહુ ભાંતિ, કરૈ કવિ જાસ કિતાઇ

વિગતાર્થ લઘુ દીરઘ વક્રે, ઇમૃત રસ વાંણી સહિત

શ્રી નાગરાજ પિંગલ ચવૈ, કરિ વિચાર બાંધૌ કવિત.

—ઇતિશ્રી શેષનાગ વિરચિતે ગીતપિંગલ સમાપ્ત.

(૧) ગ્રં.૩૩૪, પ.સં.૮-૧૭, પ્રથમ પત્ર તથા, ભારી પાસે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૬૧.]

૫૫. ચિંતામણિ

મહાકવિ ભૂષણના ભાઈ. જન્મકાલ સં.૧૬૬૬ લગભગ. નાગપુરના સૂર્યવંશી ભોંસલા મકરન્દશાહને ત્યાં થોડો કાળ રહ્યા હતા. જુઓ 'કવિતા-કૌમુદી' ભા.૧ પૃ.૩૫૮-૫૯.

(૫૮) છંદોવિચાર (ભાષાપિંગલ) (હિંદી) ૩૭૩ કડી

આદિ - શ્રી ગણેશાય નમઃ. અથ કવિ ચિંતામનિકૃત

ભાષા પિંગલ લિખ્યતે. દોહા

ગજમુખ જનની જનકકે, પગ નિનાય નિજ સીસ

ચિંતામનિ નિજ સાહિકૌ, દેત બનાધ આસીસ.

૧

છાપય

મુકુતમાલ ઉતમંગ, ઈતહિ ઉતમંગ ગંગ ગનિ

ઉત સિત સંદન આડ, ઇતહિં સિતકર લિલાટ ભનિ

ઉતહિં ભાલ મનિ લાલ, ઈતહિં દગ અનલ વિરાજિત

ઉત કપૂર તન લેપ, લસમ ઇત અતિ અછવિ છાજત

કહિં ચિંતામનિ સમવેષ ધરિ, અતિ અનૂપ સોભા સહિત

ઉચરત અસીસ જયસાહિ કહ, ગિરનહર અરધંગ નિત.

૨

દોહા

સૂરજવંસી ભૂસિલા, લસત સાહિ મકરંદ

મહારાજ દિગપાલ જિમિ, માલ સસુદ્ર સુવચંદ.

૩

કવિત

કાળનિકૌં રાજે ભોજ ઓજકૌં સરોજ બંધુ

દીનનિકૌં દયાસિંધુ, લાજ સીલકો જિહાજ

કોટિ કામ સુંદર હૈ સાહિબી પુરંદર હૈ

મદર હૈ ઘેરી બલ બારિધિ મથન કાજ,

જિમ ભુજ લંબ અવલંબ કુલ આલિમ કૌ

બાલિમ ધરા કૌં અબ સૂરનકો સિરતાજ

વિક્રમ અપાર સત સુજસ્કો પારાવાર

ભારી ભારથ મન સમતથ સાહિ મહારાજ.

૪

ગાઢે ગાઢે ગઢ ગજ, ધક્કન હહાવતરા

પાવત પ્રતાપ સમતાહિ સક્ક અક્કવૈં
 ચિંતામણિ લનત ગતત ધને ચુનંત ગન
 સારદા ગનેશ સેસ થક્કત અથક્કવૈં
 નીરહ બયૌં મહિમા ગંભીર મહાધીર ખીર
 પાવક પ્રતાપ ચ્છીર ચ્છીરધીકૌં પક્કવૈં
 થપ્પન ઉથપ્પન સમતથ પાતિસાહિ નિકૌં
 સાહ નરનાહ ચિહ્ન ચક્કનિકૌં ચક્કવૈં.

૫

દોહા

ચિંતામણિ કવિકૌં હુકુમુ, કિયો સાહિ મકરંદ
 ફરી સો તુમ લચ્છન સહિત, લાપા પિંગલ ચ્છંદ.
 સાહિ વૃપતિકે હુકુમુતેં, મો મતિકો પરગાસ
 નેનનકૌં રવિકે ઉદેં, અંધકારકૌં નાશ.
 કહિ મનિ કવિ અર દીપ એ, જાતિ ગરાગર લેહુ
 ચુનપ્રકાશ તથ કરત જળ, પાવત પૂરન નેહુ.
 તાતેં ચિંતામણિ કહત, તીકે છંદ વિચારિ
 પિંગલકો મતિ દેષિ કે, નિજ મતિકેં અનુસારિ.
 જૈ જૈ પિંગલ નાગ જિન, પ્રગટિત છંદ પ્રકાસ
 જાહિં મિલેં બાની લહેં, બહુવિધ વિમલ વિલાશ.
 સંજોગી તેં પ્રથમ જો, દીરધ બિંદુ સમેત
 સો ગુર અંક દુમત કહું, કહું ચરન તઉ સેત.
 ચોર કહાવત બરન લધુ, શુદ્ધ એક કલ જાંતિ
 ગુર બરતૌં લધુ કરિ પદેં, હોત કહું લધુ જાતિ.
 ટ હ ડ ઢ ણુ ગણુ છ પંચ, અર ચારિ તીન દ્વે માત્ર
 ચિંતામણિ ગત પંચ એ, પિંગલ કહત અનંત.

૬

૭

૮

૯

૧૦

૧૧

૧૨

૧૩

અંત - (પ્રથમ વિભાગ)

૨૦૭. ક્રતિ શ્રીમન્ મહાતાજ અધિરાજ સાહિ મકરંદ કારિત
 ચિંતામણિ કૃતે છંદોવિચારે માત્રવૃતાનિ.

*

(દ્વિતીય વિભાગ)

રૂપક ધનાક્ષરી યથા.

સિર સશિધર ધર ગૌરિ અરધંગ ધર

જટાજુટ ગંગધર ગરે મુંડમાલધર
બિપતિ બિનાશકર દીહ દિસાવાસકર
પલ ઉર ચુલકર ડમર ત્રિશુલકર.
સેવિત અસુર સુરપદ સુરતરવર
દેત હર વર ચિંતામનિકૌ અભયચર
દેહ લસે વિષકર મદનગરવહર

ત્રિપુરકે મદહર જૈ જૈ દિવહર.

૧૬૬

(૧) ઇતિ શ્રીમન્મહારાજધિરાજ સાહિ મકરંદ કારિતે ચિંતામનિ
કૃતે જંદોવિચારે જંદલતા નામ જંદોત્રંથ મંપૂર્ણતામખીલજત્ર ત્રંથ ૩૬૬
સંખ્યા સંવત ૧૮૬૭ વર્ષે માર્ગશિર્ષ વદ ૧૨ રવૌ લીધતં મુનિ રતન-
ચંદ્ર ચિરં ચુલ્યચંદ્ર તથા દેવચંદ્રપદનાથં. પ.સં.૨૪-૧૨, મ.જૈ.વિ.નં.૩૬૬.
[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૨૧૫૮-૬૦.]

૫૬. દુરસાળ ખારોટ

આ ચારણી સાહિત્યનો નમૂનો છે. ‘મિશ્રઅંધુવિનોદ’ પૃ.૩૭૪માં
નં.૧૭૫ના દુરસાળ ચારણ આઠા મારવાડ, ત્રંથ - પ્રતાપ ચૌહાણરી,
કવિતાશાલ ૧૬૫૦ મરણ ૧૬૯૯, વિચરણ - તે ત્રંથમાં મહારાજ પ્રતાપનો
યશ અને અકળગની નિદાતા ૮૦ જંદ છે - એવો ઉલ્લેખ છે. [‘રાજસ્થાની
સાહિત્યના ઇતિહાસની રૂપરેખા’ પૃ.૬૭-૬૮ દુરસા આઠાનો સમય
સં.૧૫૯૪-૧૭૦૬ ખતાવે છે, પણ ‘કિરતાર ખાવની’નું એમનું કવૃત્વ
શંકાસ્પદ લેખે છે.]

(૫૯) કિરતાર ખાવની પર કવિત

આદિ - વિષમ તાદિ વાપરી જિહા વન નીલા જલે
તતખિણ અરહટ તેયિ હેમ નીકે જલ હાલે
પંઠ પાણીતી પુરખ પાવ પાણી કરિ પ્યારા
દુખ દેહી દાખવે કસીસું વાલે કચારા
સીતરે જોર જલ સેવતાં ધડ ધુળે કંપવા ધરે
કરતાર પેટ દુહારિ કીયા સો કાંમ એહ માંતવ કરે.

૧

અંત - વિવિધ પહિરી વેશ મુંદ કે મુંડ મુંડાવે
ગુર લોપે નિરગુણી દેવમે દોષ દિખાવે
ત્રંથ પંથ ગુર ગ્યાંત દાવિ અનમારગ દાખે
બૂલાવે ભ્રમભતિ નર ઘણા નરકે નાંખે

ઈસડા અનેક ઈબ્યા અષડ, ધરમ કાજ કરમ જ કરે

કરતાર પેટ ફુલરિ કીયા સો કાંમ એહ માનવ કરે. ૫૨

(૧) છાંત કિરતાર બાવની સંપૂર્ણ. પ.સં.૭-૧૩, મુક્તિ. વડોદરા નં.૨૪૨૯. (આ પ્રતની નકલ મેં ઉતારી રાખી છે.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૬૧. ઉદ્કૃત ભાગમાં કર્તાનામ નથી.]

૫૭. દેવીદાન નાઈતા (બારોટ કે ચારણ)

[જુઓ 'રાજસ્થાની સાહિત્યના ઇતિહાસની રૂપરેખા' (હીરાલાલ માહેશ્વરી) પૃ.૨૦૦ તથા આ પૂર્વે પૃ.૪૦૬ કૃતિકમાંકે ૫૧૫૩ ક. મૂળ કૃતિ દેવીદાન નાઈતાની માનવી જોઈએ. પરંતુ ગદ્યભાગ જુદોજુદો મળે છે તેથી એ મૂળમાં હોય તોપણ એ સ્વરૂપે ટક્યો નથી એમ જણાય છે. વિકાનેરના રાજ કરણસિંહ (રાજ્યકાળ સં.૧૬૮૮-૧૭૩૦) ને એના કુંવર અનુપસિંહનો કૃતિમાં ઉલ્લેખ જણાય છે. તેથી એની રચના સં.૧૭૦૦ લગભગની ગણાય. અનુપસિંહના રાજ્યકાળમાં રચાયેલી લાલવર્ધનકૃત 'લાષા લીલાવતી'નો ર.સં.૧૭૩૬ મળે છે (ભા.૪ પૃ.૨૪૦-૪૨).

(૬૦) વૈતાલ પચીસી લ.સં.૧૮૩૬ પહેલાં [સં.૧૭૦૦ લગભગ]

આદિ - શ્રી સારદાય નમઃ. શ્રી ગણેશાય નમઃ. શ્રી ગુરુબ્યો નમઃ.

અથ વૈતાલપચીસી લિખતે. દૂહા.

પ્રણમું સરસતિ પાય, વલે બિનાયક વીનવું	
જુદિ સિદ્ધિ દીવાય, સન્મુખ થાયે સરસ્વતી.	૧
આરંભીયો પરમાણુ, ચાઢે ચક્રિ આસુ'ડરા,	
ક્ષેત્રાધીસ ખલાણુ, ભૈરવ ભાંજે વિધનભય.	૨
દેશ મરુસ્થલ દેખિ, તૌ કોટીમે' કાંટ નવ	
પિણુ વીકાનેર વિશેષ, મન નિશ્ચે કર જાંણુબ્યો.	૩
તિહાં રાજ કરે રાહોડ, કરનસૂર સુત કરન સો	
મહી ક્ષત્રિયાં સિરમૌડ, ખત્રવટિ ખુમાણું ખરો.	૪
તસુ સુત કુવર અનૂપસિંધ પ્રાક્રમ સિંધ સો.	
ભેદક ભલ ગુણુ ભૂપ, આગે' તેડ આયસ દીયો.	૫
સંસ્કૃતથી સદ્ભાઈ, કથા વિક્રમ વૈતાલરી,	
લાષા કહિ સંભલાઈ, તું દેઈદાન નાઈતા.	૬
વૈતાલરી પચવીસ, સંભલાયે સરસી કથા,	
સિંહાસણુ ખત્રીસ, લગ તીલૌ ભૌ નામ રૈ.	૭

અથ અગ્રે ભાષાકથાપ્રબંધ કથ્યતે.

દક્ષિણ દિશરે વિષે માલવો દેશ તદૈ ઉન્નેષ્ટી નામ નગરી તિહાં
રાજા વિક્રમાદિત્ય રાજ કરે. તિનકો રાજા મહાદાંની પરદુખ-
કારણ સૂરવીર બત્તીસ લક્ષણ સહિત. એકદા રાજા મુખ્ય પ્રધાન
મુંહતા મંત્રવી સિકદાર સિતર ખાંત બહુતર ઉમરાવ સભા સહિત
બેઠો. સો રાજા કિસોક સોલો છે ?

દૂહો

રૂપ સરસ કંઠપં સો ઉદધિ નિસો ગંભીર
જનનુ વલ્લભ મેહ સો, શસિ સો અમલ શરીર. ૧
વિધિ વિધિરો મુંધો પહરિ, રતનાંભૂષિત દેહ,
સુભટાં સિર તપ સૂરયો, પરજા સિર સંનેહ. ૨
વાત-ગતિયે રાજનું સભા માંહિ બેઠાં એક જોગી આંબારો
ફલ ભેટ દે આશીવાદ કર જીભો રહ્યો. ઇણ ભાંત નિત્ય આંબ
ફલ દેહ મુજરો કરે. મુખસેતી કાંઈ ન કહે. આંબ રાજા...

અંત -

દૂહો

કરતા ઉપર જો કરે, તિણરો હૂવે સોભાગ
નિરપરાધ ન વાહીયે, ઠાહ તરસિર ખાગ. ૧
કથા હૂધ મન ભાવતી, ઉપની વીકાનેર
જા હે ગા [ચાહેગા] જન સાલધ્યાં, મિલિ મિલ રચિસો ફેર. ૨
કૌતુક કુંવર અનૂપસિંધ, કાળે લિખી વણુમ
વાત પચીસ વૈતાલરી, ભાષા કહી બહુ ભાઈ.

—છતિશ્રી વૈતાલ પચીસીમી પચીસરિ કથા રપ.

(૧) સં. ૧૮૧૬ વરખે માસ વૈશાખ શુક્લ તૃતીયા તિથી રવિવાસરે
લિખત માનસિંહેન ગામ શિવગઢ મધ્યે. પ.સં. ૩૯-૧૩, ખેડા ભા. દા. ૬
નં. ૪૭. [રાહસ્યી ભા. ૧.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા. ૩ પૃ. ૧૮૭-૮૮.]

વિક્રમ અઢારમી સદી

૫૮. દલપતિ

પ્રાયઃ અઢારમી સદી.

(૬૧) બારમાસ (રાજસ્થાનીમાં) ૨૮ કડી

આદિ -

દુહા રાગ મલ્હાર

તાતયરણુ પ્રણમી કરી, આયો પદમણુ પાસ
સીખ દીયે સસનેહ સું, પાઠવિ પ્રેમ પ્રગાસ. ૧

સોલ વરસરી કામિની, વીસ વરસ પ્રીય વેશ
ઘર ઘરણી મુંઝા કરી, ક્યું ચાલો પરદેશ. ૨

પ્રીઠ પ્રીઠ હો પદમણુ કહે, આયો મિગસિર માસ
સયણુ ન જાડે સીત રિત, અળલા પૂરો આસ. ૩

હાલ - મહારા પગલ્યાં તે જોહડ ચાળ્યો હો રસીયા માફ! ઉપર
જાળ્યો હો જોહડ વાજણી - દેશી

પ્રીઠ મત ચાલો પરદેશ હો ધણુરા વલા
અળલા મુંઝા હો મંદિર એકલી

વિલખી બાલક વેશ હો ધણુરા વાલા
નયણુ નિહાલે હો પ્રિય ને વલિવલિ. ૪

અંત -

દુહા

કાતી વિરહ કબાણુરા, તાય ઉર લગો તીર
પ્રીઠ જિણુરા પરદેશમે, જકડી વિરહ જંજીર. ૨૬

હાલ

પ્રીઠ સું ધણુ ઓહુંલા હો ધણુરા વાલા
સાસુ વાલો હો વેગ વધારજ્યો

સહિનાંણી યુઝ સાચી હો ધણુરા ઢોલા
લાજ્યો વાલો હો માંન વધારજ્યો. ૨૭

દુહા

સીખ કરી સસનેહ સું, પીઠ ચાલ્યા પરદેશ
હાલ લણી એ તીસરી, દલપતિ વયણુ વિશેષ. ૨૮

—ઇતિ બારમાસ વર્ણન સમાપ્ત.

(૧) લિ. લખ્દીદુના (લખ્દિસાગરેણુ) પ.સં. ૧, કુશલ. વીકાનેર પો. ૪૦.
(આની નકલ ઉતારીને મારી પાસે રાખી છે.)

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૭૦-૭૧.]

૫૯. જસવંતસિંહ

જેઠપુરના રાજ. રાજ્યકાલ સં. ૧૬૯૫થી સં. ૧૭૩૮. જુઓ 'કવિતા-કૌમુદી' ભા.૧ પૃ.૩૭૪ તથા 'મિશ્રબંધુવિનોદ' પૃ.૪૧૩.

(૬૨) [†] ભાષાભૂષણ (હિંદી) ૨૬૧ દોહામાં

અલંકારનો અંથ.

(૧) સંવત ૧૮૨૯ વર્ષે આવણુ વદિ ૫ ભામે લિખિતમિદં. પ.સં. ૧૬-૧૭, જશ.સં. [ડિક્ટેલોગ્રાફીને ભા.૧ (પૃ.૨૫૬).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૭૧.]

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. વિશ્વનાથ પ્રસાદ મિશ્ર.]

૬૦. દેદ

(૬૩) કબીરા પર્વ ૧૪૬ કડી લ.સં. ૧૭૦૧ પહેલાં

કબીરાની વાત પ્રેમાનંદ કવિએ 'દ્રૌપદી સ્વયંવર'માં લીધી છે અને તે મહાભારતના આદિપર્વમાં નથી તેથી તે કૃતિ પ્રેમાનંદીય નથી એમ સ્વ. સાક્ષર શ્રી કેશવલાલભાઈએ પોતાના પ્રેમાનંદ પરના લેખમાં કહ્યું છે. શ્રી અંબાલાલ જાનીએ 'સુભદ્રાહરણ'ની પ્રસ્તાવના (પૃ.૯૪થી ૯૭)માં એ વિષય ચર્ચી જણાવ્યું છે કે "કબીરાની વાત માધવદાસ કવિના મહાભારતના આદિપર્વના કડવા ૭૬થી ૭૮માં આવે છે અને મનોહરના સં. ૧૬૬૦ના મહાભારતમાં તેનું સૂચન છે." શ્રી જાનીના આ આધારોમાં આ કાવ્યથી એક વિશેષ વધારો થયો છે; અને દેદ સં. ૧૬૫૦ લગભગ થયેલો કવિ લાગે છે, તેથી આ કાવ્ય કબીરા સંબંધીનું સૌથી જૂનું ગણાય. આદિ -

કબીરાપર્વ લખું છઠ

વાઘવાણી મયા આંણી, અમૃત નીત આહારી

દેદ લણુઈ રે અમ ઘરઘ દોહલ્યું, દેવી તું દારિદ્રહરણી

ગવરી તણા ખેટા ખૂંધઘ આપુ, ગણ્યપતિ ગુણવીહાય,

કર જોડીનઘ કહું વાંતતી, પાંચઘ પાંડવ ગાય.

મુખ તંબોલ નયણે દો કાજલ, નાદ વેદ ધણી આંણી,

સારદા અક્ષર અક્ષત આપે, દેજે અવરણ વાંણી.

પાંચ પાંડવ વન માંડઈ વાસઈ, કબીર પરબત આવઈ
 બહુ વયર આગઈ પાંડવ વનનું, તે મન માંડઈ સાલઈ. ૪
 ગોત્રદેવ્યા તમે ગોત્ર વહાઈ, પૂત્ર કબીર માગઈ,
 પાંચ પાંડવ બત્રીસ લક્ષણા, તે ધોઈ તુઝ આગઈ. ૫
 દાંણુવનઈ ઘરઈ બેટઉ આપ્યું, નરનારી તે પાલઈ
 કરી વેસ કથારી કબીર, પાંડવ બપરઈ ચાલઈ. ૬

અંત - ભીમ ભણઈ મઈ કન્યા પરણી, કન્યા એક વર્ષાણું
 બંધવચરિત્ર તેણીઈ કહીઉં, કબીરા કારણઈ નવઈ જાણુ. ૧૪૩
ભીમ આવઈ નારઈ ચઢાવુ, તેણીઈ મેહલયા બિતારી,
 રાય ભણુઈ તઈ દુસ્તર તાર્યા, ધન્ય રે માત બહુ આરી. ૧૪૪
ભીમ તણા બંધવ સવઈ મલીઆ, કપટ કબીરે સીજઈ
 દેદ ભણુઈ રે સ્વામી માહરા, હવઈ અમનઈ કૃપા લીજઈ. ૧૪૫
 એકમનાં એ કથા સાંભલઈ, તીર્થ દાન ફલ એહ
 યંત્રમંત્ર વીષ બિતરઈ, ભીમ પાતીંગ નાસઈ દેહ. ૧૪૬
 —છતિશ્રી કબીરાપવં સંપૂર્ણ.

(૧) સંવાદા મધ્યે સં.૧૭૦૧ આષાઢ વદિ ૫ દને ચુમાસઈ રહ્યા
 ત્યાહારઈ લખું છઈ. પ.ક.૧થી ૫ પં.૧૭, વડા ચૌટા ઉ. સુરત પો.૧૮.

(૬૪) અભિમન્યુનું ઓઝણું

સરખાવે સં.૧૫૫૦ આસપાસના દેહલ[દેહલ]કૃત ‘અભિમન્યુ ઓઝણું’-
 માંથી શ્રી મંજુલાલ મજસુદારે લીધેલા ઉતારા (‘કવિ તાપીદાસકૃત અભિમન્યુ
 આખ્યાન’ પ્રસ્તા. પૃ.૫૭, ૫૮, ૭૧, ૭૨). આ દેદ કવિએ દેહલ [દેહલ]
 કવિની કૃતિ જોઈ જણાય છે ને તેમાંથી પણ કડીઓ કે તેનો ભાવ લીધો
 છે. દેદે તો વિસ્તારથી આ કૃતિ લખાવી છે.

આદિ - શ્રી ગણેશાય નમઃ. શ્રી સારદાય નમઃ. શ્રી(શુ)શ્રયૌ નમઃ.

અભિમન્યુ ઓઝણું લખીત. રાગ મેવાડો.

ગવરીનંદન પ્રણમૂ પાયે, એહની કીપાયે ગ્રંથ બંદાયે
 સીદ્ધ હુદ્ધ દીયે અતી ઘણી, અખીલ વાણીઅ વરણુ તણી. ૧
 ગજવદન સોભે સુંદાલ, સીંદુર ચચીત વદન વિસાલ
 ઘંટા ફરસી સોહે પાણુ, વિધન વેનાસ કરે નીરવાંણુ. ૨
 ઉર સોભે સેવંત્રીહાર, મેષક વાહન મોદક આહાર
 ગરવા ગુણબંડાર, સૂર તેત્રીસ તણે જતીહાર. ૩

સુલ કાર્ય સગલાં હોયે જાહાં, પ્રથમ સમરે તૂજને તાંહાં
સીવનંદન સુલકારીત હોય, તે માટે સમરૂં હૂં તોય. ૪

હંસવાહની સમરૂં માત, મહિમા તારો જગવિખ્યાત
આનંદને આનંદી જાણુ, કૃપા કરીને દીજે વાંણુ. ૫

અક્ષાની ખેટી સરસ્વતી, ગુરવચન ચાલે ગજગતી
કલસ કૂંદલ વેણા સાથ, પુસ્તક પડ જમણું હાથ. ૬

ઉર મોટું મુક્તાક્લ હાર, પાયે નેકૂ(પુ)રને અમકાર
કાંને કુંડલ વેણુદંડ, લીલાયે મોહો અહાંડ. ૭

રતનજડીત કુડી રાષડી, લોચન જીર્યાં કમલપાંખડી
નીર્મલ નાસકા તેલનૂં ફૂલ, દંત તણૂં કરસે કૂંણુ મૂલ. ૮

ચંદ્રમા જીત્યો નન અંક, કટી તણો લાખીણો લંક
રાતા અદર અતિ રંગરોલ, જાણીયે જામા અમીની ઘોલ. ૯

ફાલીયો સરવે સણુગાર, જાણે વીજ તણો ચમકાર
વાહન હંસ વડી વીખ્યાત, તે સરસ્વતી ત્રિલોચનની માત. ૧૦

સરસ્વતી વેણુ (વિના) નહી વેદ પુરાણુ, સરસ્વતી વેણુ નહી
કાંઈ જાણુ

વિનય વીવેક વેદા આચાર, લક્ષણુ ગત લોક વેહીવાર. ૧૧

માયા ચે(એ)ક છે ક્રોધેક કલા, તે સરસ્વતી વીણુ થાયે આકૂંલા
આગે સીદ્ધ અનંતા થયા, તે સરસ્વતી થકી ગહગયા. ૧૨

સરસ્વતીને માને મોટા રાય, સરસ્વતી વીણુ નાણૂં કહવાય
માહાલક્ષ્મી આગલ મોહર અકરી, તે ઉપર તૂ સરસ્વતી ફરી. ૧૩

(પત્ર ફાટી ગયું છે.)

નાંમી સીસહ વે ગુરૂ ભણી, ...અભીમન તણી
દેસ વીદેસ પ્રસીદ્ધ જ હોય, કહૂં ભારથ જૂંદ સમે હે. ૧૮

કડવું ૧૯

શ્લોકઃ યુદ્ધવણુન ગાનસંગીત તંબોલ ભારથી કથા
ઈષ્ટ મીત્ર પ્રીયા ભાયાં અપૂર્વાણી દીને દીને. ૧૯

દોહરા

નીસ અંદારી જ્યાં લગે, જાંહાં લગન ઉગે ભાંણુ
જાણે માહાંભારથ ન સાંભીચો, તઉ જીવીત અપ્રમાણુ. ૨૦

અડસક તીરથ ભારથ વીધે, વધી સહેસ અકાંસી મુન

વલી કોડ તેત્રીસ તણી, કથા સુંજી તે દન. ૨૧

પાવન કથા પાંડવ તણી, સોણતા પાતીક જ્યે
અભીવનજીહ હું ઓચરું, લઘૂં વય બાલક કાય. ૨૨
ચોપૈ

જે પુન્ય કીજે કાસીક્ષેત્ર, જે પુન્ય દાન દીજે કરુક્ષેત્ર
જે પુન્ય ભાગ નામે પટમાસ, જે પુન્ય હોયે વૃંદાવનવાસ. ૨૩

જે પુન્ય ગયા કાસીકાપુરી, જે પુન્ય ગંગાસ્નાને કરી
જે પુન્ય રવીચંદ્ર ગહે, જે પુન્ય કાયા હેમે દહે. ૨૪

જે પુન્ય હેમતૂલાયે કરી, જે પુન્ય નાહે ગોદાવરી
જે પુન્ય તપ ચંદાયણુ જગ, જે પુન્ય કરવત કાસી ભાગ. ૨૫

અડસઠ તીરથ કીદા આપ, જે પુન્ય કીદે ભેરવ ગ્રાપ
જે પુન્ય દાન સીલ તપ ભાવ, જે પુન્ય દાન દીયે બહુ ગાવ. ૨૬

જે પુન્ય ઇસ ચડાવે સીસ, એકમતાં આરાદે જગદીસ
જે પુન્ય સહસ્રનાંમ નીત ભણે, તે પુન્ય હોયે માહાભારથ

સુણે. ૨૭

એકમા(મ)તાં જે સાંભલે આપ, સપત જતમનાં જ્યે પાપ
દેહ ભણે પ્રસીદ્ધ જ હોયે, કહું માહાભારથ જીંહ સમોહ. ૨૮

*

કડવું ૪...ચોપૈ

*

તવ સૂક્ષ્મરૂપ દરી કૃષ્ણ જ્યે, સ્વાંમી મન સૂં કરે ઉપાય
ગંગા જેમનાં કર વે હાથ, તવ ક્ષોતી પેરી જગતાથ. ૧૦૭

ખલે જનોઈ કરી ટીપણું, બ્રાહ્મણરૂપ હરં અતિથણું
સુરાર મ(ન)સૂં કરે વીચાર, ચાલી જ્યે વન મૂંઝાર. ૧૦૮

*

કડવા ૫...ચોપૈ

“શુરણ, નમ્યો ન જાણો કીસું, પેષ માહે કૃષ્ણ ઘાતસૂ”

“ભલૂ ભલૂ એ કીજે કાંમ, તો સહી માહરો જજમાન.” ૧૨૪

“કોહો શુરણ ! કૃષ્ણ કેવડો,” “મુજ[વુજ] સરથો ને તૂજ જેવડો
જેણે તૂ દીડો તે દીડં, તે વલી તૂઝને” કારણ કહું. ૧૨૫

તેહવૂં મુષ ને તેહવો વાંત, તેહવી કોટ ને તેહવા કાંત

તેવા પગ ને તેવા હાથ," એમ બોલ્યા ત્રીભુવનનાથ. ૧૨૬
 "તૂ સમાયે તો હરી સમાય, તલ જવ આવોપાછો નવી થાયે." ૧૨૭
 પછ તણું પરમાણું લીકિ, દેવ નારાયણ તાણું દીયો. ૧૨૭
 "ગારજી! પછ ઉઘાડો મલું, માહે થકે બાહર નીસરં" ૧૨૮
 ગાર જજમાનને હાંસુ કરં, માહે થકે મુંઝઘ મરં." ૧૨૮
 અહીદા(ન)વ બોલ્યો તીણી વાર, "ગુરુજી! અમસું હાંસુ નેવાર" ૧૨૯
 "મેયે હાંસું કંસસુ કીયો, જરાસંજનુ સીસ કાપીલિ. ૧૨૯
 એ હાસ્યે માર્યો રાવણુરાય, જે નવચેહે સીર દેતા પાયે ૧૩૦
 બલ રાજ સૂં માંડી આલ, તે ચંપ્યો સપ્તમે પાતાલ. ૧૩૦
 ઉપા કુયર વૈરોલ્યન[ચન] વણી, ગોવર્દન તોલ્યો આંગુલી ૧૩૧
 સેવક સરવતું સાર કાંજ, તાહારા પૂર્વજનાંને મેલૂ આજ. ૧૩૧
 બલીલોચન અહીલોચન હે જેહ, હણતાં બ્યણું ન લાગી તેહ." ૧૩૨
 એહવા વચન સુણી ગુહગદ્યો, માથે થકા રીસે ઘડલ્યો. ૧૩૨
 તવ પછ આકાસે જાઇ, પાછી આવે તેણે ઠાર (ઠાય). ૧૩૩
 કૃષ્ણ મન સું કર્યો વિચાર, હવે રૂપ તાં કરુ પ્રકાસ. ૧૩૩
 નવજીવન થઇને એકા ચઢી, પછ આઘી નવ ચાલે ઘડી ૧૩૪
 તણુ ત્રૈભુવન લૈ મુંકયો ભાર, પછ નવ સલસલે લગાર. ૧૩૪
 "કાં રે કૃષ્ણ! તૂ કૂઝ મ મારે, બારે કાઠ મનાવું હાર ૧૩૫
 જો તૂ આવે ચોટ પટ થાયે, તો તે માનું ત્રૈભોવનરાય. ૧૩૫
 જો તૂ આવે સામે અણી, તો માનું ત્રીભુવનદણી, ૧૩૬
 કુઝ રમે ને રાષે મામ, બાહર કાઠ પોચાકું હામ. ૧૩૬
 જો તૂ આવત સામી બાય, તો તો જાણુ કારકાનો નાથ." ૧૩૭
 "જીત્યો ઝગડો કીમ હારીયે, જોલે મરે તેને વીષે નવી મારીયે." ૧૩૭

*

(પૂરાં ૧૫ કડવાં પછી ૧૬મા કડવાના બે દોહા)

કહે અભિયન રાજ પ્રતે, મુઝ વીનતડી અવદાર
 ભડુ જુદ ભારથ ભલું, પણુ નવ લહું નીસાર (નિસ્તાર ?)

રે. ૩૯૬

ઉઠયો બીમ તવ હસમસી, "સાંભલ, વાત કુંમાર !

ગદા કાલંદ્રી ફેરવું, વેહલૂ કરં નીસાર રે.

૩૯૭

*

(૧) પ.સં.૧૧-૨૧, પછીનાં પત્ર નથી, મારી પાસે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૬૨-૬૭.]

૬૧. જનતાપી-તાપીદાસ

ભર્યનો બંધારો.

(૬૫) + અભિમન્યુ આખ્યાન કડવાં ૨૨ ર.સં.૧૭૦૮ શક ૧૫૧૪

(? ૧૫૭૪) આસો વદ ૨ શુક

આદિ - વિધનહરણ વિઘાદાતાર, તે પૂજ્યને પ્રથમ નમસ્કાર
સ્વામી ! તું છે ગિરિ દેવ, મનવંછિત ફલ આપો પેવ. ૧
આજે કવિત હવાં છે બહુ, તુઝ આધારે બોલ્યા સહુ,
વિધન હરો સ્વામી ગુણનાથ, બોલું હરિ! યશ દેયો હાથ. ૨
આદિ શક્તિ માતા ઇશ્વરી ! આપો આમ! બુધ્ય કરણા કરી
મહારા મનમાં સખલી હાંમ, કહિવા અભિમન્યના ગુણગ્રામ. ૩
મહાભારથનો અતિ વિસ્તાર, મુઝ મંદધી કિહાં લાભે પાર,
દ્રોણપર્વમાં છે એ કથા, સંક્ષેપ માત્રે કહિશું યથા. ૪
તે માટિ મા કરો પસાય, યમ એ ગ્રંથ સંપૂરણ થાય,
જનમજેરાય વાંણી વદે, સાંભલો વૈશંપાયન ઋદે. ૫
સ્વામી ચક્રચૂડ ગઢ જેહ, કેહી પરે અભિમન્ય ચઢ્યો તેહ,
પારથને પુત્ર વલ્લભ ઘણો, ભાણેજ હરીને પોતા તણો. ૬
તે સ્થા માટે મરાવ્યો હરી, તે કારણ મુને કહે વિસ્તરી,
કવણુ વૈર હુતો તે સાથ્ય, આઘ અંતની કહિયો વાત. ૭

અંત - પછિ હૃષ્ પામ્યા સવ વીર, કૃષ્ણે તેહને દીધી ધીર,
એહ કથા સંપૂરણ કીધી, બુધ્ય સાર સંક્ષેપે લીધી. ૧૮
સંવત સતર આઠ જ વર્ષે, અશ્વન માસ ઉત્તમ કૃષ્ણપક્ષે,
તિથિ દ્વિતીયા નિ શુક્રવાર, સ્વાતિ નક્ષત્ર તે દિન સાર. ૨૦
શકે પતર ઔદોત્તરે(? યુગોત્તરે) લીધુ, અશ્વન માસમાં

સંપૂરણ કીધું,

એ આખ્યાન સુણિ જે કોઇ, પાતિક તેહનાં પ્રણય હોય. ૨૧

કવિના કુલ બંધારા માહિં, હરિ આધારે બોલ્યો ત્યાંહિ,

છિ ગુર્જર ખંડ માંહિ વાસ, ભૂગુકળ એ નર્મદાનિ પાસે. ૨૨

જન તાપી કહિ બોલ્યું જેહ, હરિ સમર્પણ કીધું તેહ. ૨૩

(૧) કડવાં ૨૨ ઇતિ અભિમન્ય કથા સમાપ્ત. સંવત ૧૭૫૪

વર્ષે અશ્વત વદિ ૧૦ દિને લિ. ઉદયરત્નેન અમરાવતી મધ્યે શ્રી. મારી પાસે. (જુઓ ગુ. હાથપ્રતોની સંકલિત યાદી પૃ.૪૦ તથા ક. દલપતરામ હ.પુ.સૂચિ પૃ.૭૬, ૭૭, ૮૩, ૯૧, ૧૩૫, ૧૪૧, ૧૯૪, ૨૨૬ ને ૨૩૨.) [ડિક્ટેલોગ્રાફીને ભા.૧ (પૃ.૧૨, ૪૯૬).]

પ્રકાશિત : ૧. સંપા. મંજુલાલ મજમુદાર. ૨. પ્રાચીન કાવ્યસુધા ભા.૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૭૨-૭૩. 'જન' એટલે ભક્તજન. એ માત્ર વિશેષણરૂપ શબ્દ છે, તેથી કવિનું નામ 'તાપીદાસ' જ બરાબર છે. પ્રથમ આવૃત્તિમાં કૃતિશીર્ષક સાથે શકસંવત્ પરત્વે '૧૫૩૪'નો તર્ક કરેલો તે હાપૂલ જ હશે. '૧૫૭૪'નો તર્ક, પછી, નીચે કર્યો છે, જે યોગ્ય છે.]

૬૨. સુંદરદાસ બાબા

દાદુ દયાલના અનુયાયી ખંડેલવાલ વણિક. જુઓ 'કવિતાકૌમુદી' ભા.૧ પૃ.૩૩૯, 'મિશ્રણ'ધ્રુવિનોદ' પૃ.૪૦૩, સુંદરસાર-મનોરંજન પુસ્તકમાલા ૨૫.

(૬૬) + જ્ઞાનસંમુદ્ર (હિન્દી) ૨.સં.૧૭૧૦ ભા.શુ.૧૧ ગુરુ

(૧) ૫.સં.૨૮, જિ.ચા. પો.૮૬ નં.૨૩૯૬. [ડિક્ટેલોગ્રાફીને ભા.૧ (પૃ.૪૩૨).]

પ્રકાશિત : ૧. સુંદરસાર, મનોરંજન પુસ્તકમાલા ૨૫.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૭૩.]

૬૩. ખેડિયા જગા-જગોળ

'મિશ્રણ'ધ્રુવિનોદ' પૃ.૪૬૧ મુજબ નં.૪૦૪ જગોળ, ગ્રંથ - રતનમહેશ દાસોત વચનિકા, રચનાકાલ - સં.૧૭૧૫, વિવરણ - ગદ્યકાર.

(૬૭) [+ રાઠોડ રતન મહેસ દાસોતરી વચનિકા (ચારણી ભાષામાં) ૨.સં.૧૭૧૫

આદિ - શ્રી ગણેશાય નમઃ. અથ રાઠોડ રતન મહેસદાસોતરી વચનિકા લિખ્યતેઃ ખેડિયા જગારી કહી અથ પ્રથ(મ) ગાઢાઃ. ગણપતિ ગુણે મહિરં, ગુણગ્રાહક દાનગુણ દેવજે સિદ્ધિ રિદ્ધિ સુલુધિ સધીરં, સુકાલા દેવ સુપ્રસન્ન. ૧

કવિત

સમરિ વિસન સિવ સગતિ, સિધદાતા સરસતિ

વખાણું કિમધજ, પુહવિરાજ છત્રપતિ
બલ જિહાં ચક્કવે, હુવા જિણ વંસ નરેસર
બ્યાગ ત્યાગ સોભાગ વંસ છત્રીસ તણા ગુર
ગજરાજ દીયણ ભાંજણ ગજાં, ઉભૈ ભરદ દા ઉદરે
કુણ ભાંણુ ધરૈ પ્રગટયૌ કમધ, રતનમદલ રિણુમદલ રે. ૨
દલપતિ ઉદયાસંધ, મદલ ગંગેવ માહાબલ
વાધા સુજાં જોધ, કમધ રણમાલ અલંકલ
ચૌડા વીરમ સલપ, સાધ તેરહ ઉજવાલા
છાડા તીડા છત્ર, હુઆ કમધજ હથાલા
હીંદુઆણુ તિલક હિંદુવીકદ, ધૂહડ આસાસીહ ધન
તો પાટ અછે મહિસતન રૂપ જૂપ એના રતન. ૩

છંદ હણુકાલ.

રહ રાણુ ભાંણુ રતન, કરતવ્ય ભારથ
નરનાર જૈ મુષ નીર, મહવંત જ્ઞાન ગહીત
સસમાથ સુરસકજ, ગજદિયણુ ભાંજણુ ગજ
પિત માત તારણુ પથ, સિંગાર તેરહ સાધ. ૪

અથ છંદ ત્રોટક.

ગુરુદેવ સુમતિ સમાધિ ગણું, ભૂવપતિ ય જૈન રતન ભણે
પતિ બસ મહેસ નરેસરિરં, ગઢ વેઢલીયો જિણુ દેવગિરં. ૫
બલસાહ તણેા પ્રહિ પાગછરા, ધૂસૈ ચઢિ લીધ બલક ધરા
સંનમાન કરૈ સુરતાંણુ સદ, ભલેપર પટે ગઢ દીધ જા. ૬
કવિયાં દલ તાંડલ જેણુ કીયા, દિન સાસણુ લાખ ગજેંદ દીયા
કમધજ કણે ગિરરાજ કરૈ, વિધ એણુ ગયૌ સૂગ કી તવરૈ. ૭
તિણુ પાટ રતન મહેસ તણેં, ઘણુ થાટ લીયા તપ તેજ ઘણે
મલરાવ જિહાં જગ આપમલા, ભુજ પુજ્યૈ સાહિજહાન ભલા. ૮

અથ દૂહા

જીવતિ મૃત હુવે સાહિજિહાં, દિલી વૈ સુરતાંણુ
રાતિદિહિ અંદર રહૈ, નર મડેં દીવાંણુ. ૯

અંત --

ગાહા દૂમેલ

છમ અંગ હોમ વિમાંણે આપ, આગૈ સુરત્રીયા સામી આપ
કરિ બડ કૌડિ પુડ પવરણા કરિ, સામમિલણુ ચાલી સગ્રી સુદર.

અથ વચનકા. તિથુ વેલા ગૈબરી આકાસવાણી હુષ. કહીયો
માહારાજરૈણે સાહિબ વધાઇ વધાઇ. અગનિસનાન કરી સતીડી
આઇ. બ્રહ્મા વિસનુ મહેસ ઇદ સુર સાથ સુરત્રીયાનુ કહીયો.
માહાસતીયાં સાહ મોહોળાં સાવત્રી યુમયાં શ્રીયાં આગે સામ્હી
આઇ; સુંદર મંદર લેને વધાઇ. ૧

હૂઆ ધવલમંગલ હરણ, વધાઇયા નેડ નવલ્લ;
સુર રતન સતીયાં સરસ, મિલિલયા બાઇ મહલ્લ. ૨

ઔ સુર નર પુર ઉધરે, વૈકુંઠ કીધા વાસ
રાજા રવણાયર તણૌ, જુમિ અવિચલ જસવાસ. ૩

પપ વૈસાપહ તિથિ નવમ, પનરોત્તરે વરસ
વાર શુક લડીઆ વદહ, હીદૂ તુરક બહસ. ૪

જોડે ભણે ખિડીયા જગો, રાસો રતન રસાલ
સુરાપુરાં માંભલો, ભટ મોટા ભૂપાલ. ૫

હલીરાઉ વાકા, ઉનેણીરા સાકા
ચ્યાર યુગ રહસી, ઠવી વાત કહસી. ૬

—ઇતિશ્રી રતનસી મહેસ દાસોત્તરા રાઠોડરી વચનકા સંપૂર્ણ.

(૧) સંવત ૧૮૧૪ વર્ષે શાકે ૧૬૭૬ પ્રવર્તમાન્યે શ્રી શ્રાવણમાસે
કૃષ્ણ પક્ષે ૧ પ્રતિપદા તિથૌ રવિવાસરે. શ્રી કછદેસે નવીનપૂર શ્રી
અચલગચ્છે પંડિત શ્રી હીપસાગરજી તત્સીધ્યં પં. શ્રી ૫ વિન્દેસાગરજી
તત્સીધ્ય મુનિશ્રી ૫ પ્રીતસાગરજી તત્સીધ્ય મુનિશ્રી વવેકસાગર સીધ્ય
દયાસાગર તથા રંગસાગર તથા અનુરસાગર સહીતેણુ મુની વિવેકાબ્ધેણુ
લખીતં. સ્વઆત્માથેઃ. ૧. પ.સં. ૧૩-૧૫, મ.જૈ.વિ. નં. ૨૫૩. [રાહસ્યમી
ભા.૧.]

[પ્રકાશિત : ૧. ઇન્ડિયન એન્ટિકવેરી, ૧૯૧૭.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૭૩-૭૬.]

૬૪. પ્રેમાનંદ

(૬૮) + સુદામા ચરિત્ર ૧૪ કડવાં ૨.સં. ૧૭૩૮ આ.શુ.૩ ભગુવાર

અંત - કડવાં ૧૪. રાગ ધન્યાસી

નીજ મંદીર સુદાંભોજ ગચ્ચા, તતક્ષેણુ રૂપે હરી રાખા થચ્ચા
દંભતી સોભે આચ્ચે મંને ભરાં, શ્રી હરીએ દુખ દોહેલાં હરાં. ૧

વેદાધત્ર અગ્નીહોત્ર હોમે, રાખે અંતર હરી મન ધાંત
માલા ન મુકે ને ભગતી ન ચુકે, માહા વૈષ્ણવ રૂપી ભગવાન. ૧૦
જે સુદાંમા ચરીત્ર શાંભલે, તેહેનાં દાહીદ્ર દોહેલાં જાએ
જનમદુખ વાંમે ને મુગ્ધી પાંમે, મલે માધવરાએ. ૧૧

છે વીરક્ષેત્ર વડોદર, ગુજરાત મધે ગામ
અતુરવંશી ગનાત બ્રાહ્મણ, કરી પ્રેમાનંદ નામ. ૧૨

સંવત સતર આડત્રીસા વરખે, સાવણ સુદી નીધાન
તીથી ત્રીતીએ બ્રહ્મવારે, પદ્મધં કર આખ્યાન. ૧૩

ઉદર નીમત કરી સેવું ગાંમ નંદરખાર
નીદીપરા માહાં કથા કીધી, જથા યુધી અનુસાર. ૧૪

વલણ

યુધીમાંને કથા કરી, કરનારે કથા લીલા કરી
ભટ પ્રેમાનંદ નાંમ મીથ્યા, સ્ત્રોતાજન બોલો શ્રીહરિ.

—કડવાં ૧૪. છતીશ્રી સુદાંમા ચરીત્ર સંપૂરણ લખુ છે.

(૧) જેહવી પરત હુતી તેહેવૂ ઉતાર છે. લખનારાને દેસ નહી.
સંવત ૧૭૯૮નાં વરખે ભાદરવા વદ ૬ વાર યુધવારે શંપુરણ લખુ છે.
ખોટ વરધ અક્ષર તપાસી વાંચજો. લખનાર અધાર ગોવંદરાંમ નારણજીએ
લખુ છે. શ્રે. અપૂર્ણ, છટ્ટા કડવાથી શરૂ, ચોપડો, દે.લા. [આલિસ્તઓષ
ભા.૨, ગૂહાયાદી, ડિક્ટેલોગખીજે ભા.૧ (૫.૪૦-૪૪), ડિક્ટેલોગભાવિ.]

[પ્રકાશિત : ૧. પૂહત કાવ્યદોહન ભા.૧. ૨. સંપા. મગનભાઈ દેસાઈ.

૩. પ્રેમાનંદની કાવ્યકૃતિઓ ભા.૧ તથા અન્યત્ર.]

(૬૯) + અભિમન્યુ આખ્યાન (૨.સં.૧૭૨૭)

આદિ —

*

કડવું ૯.

પુરવે પીતા જે તાહરો હુતો, તેણે જીતા સુપરતી વાર
સંજીવીનીવીદા માહારે પાસે, તાહારે માથે રાજનો ભાર. માઆ. ૮
સુકાચારજ તાં નામ માહાર, હુંથી કાલ પામે બીક
જીરણ થયો જનમાંન મરતે, આજ ઘેરઘેર માગુ ભીખ. માઆ. ૯

અંત —

કડવું ૫૨.

અરજુન પુત્રને ઘણું વલવલે, તેથી ત્રીકમ બમણું રડે
દુષ્ટ રાએ આશવાશનાં કરી, રાએ કુએર નહી આવે ફરી. ૧

હાલ

ફરી ન આવે રૂદન કીધે, પછે નાહા અરજીને વીરનાધાર
સાવચીત થઈ સીવસાચીએ, ભીમને પુછે સમાચાર. ૨
કેમ પડીઓ પુત્ર માહારો? કુલ બોલુ કે તાર? ૩
નાહાસતાં મુઓ કે નાંમ બોલુ, કે કાણે મારીઓ? ૩

*

પારથ પ્રતે બોલ્યા રે, અશરણાં તે શરણુ
જો મસ્તક પડસે હેંડુ તો, તાહાર પડસે ધરણુ. ૨૩
પારથે સીસ ઉરાડીઉ તે, ગઉ ગંગા માંહે
આધ કરતો હુતો જેદ્રથનો પીતા, તેહનું નામ વેહદ્રથ રાય. ૨૪
દીકરાનુ મસ્તક દેખી, બાણુ રૂદ્યા વાયુ
હાથે પકુ મેહેલતાં પકુ, પોતાનુ સાથે લાયું. ૨૫
વરદાન માયુ શીય કને તે.....

(૧) અપૂર્ણ, કડવા દની આઠમી કડીથી કડવા પરની ૨૫મી કડી
સુધી, સં.૧૭૯૮માં લખેલ ઉપરની કૃતિવાળો ચોપડો - એ જ અક્ષરમાં.
[આલિસ્ટઓઈ ભા.૨, ગૂહાયાદી, ડિક્ટેલોગબીજે ભા.૧ (૫.૨૨-૨૪),
ડિક્ટેલોગભાવિ.]

[પ્રકાશિત : ૧. બૃહત્ કાવ્યદોહન ભા.૨. ૨. પ્રેમાનંદનાં ત્રણ
આખ્યાન. ૩. પ્રેમાનંદની કાવ્યકૃતિઓ ભા.૧ તથા અન્યત્ર.]

(૭૦) + નરસિંહ મહેતાનું મામેરું [અથવા કુંવરખાઈનું મામેરું
કે માસાણું] ૨૮૨ કડી ર.સં.૧૭૨૮ આસો શુ.૯ રવિ

બૃ.કા.દો.માં રચનાકાલ સં.૧૭૩૭ ભા.વ.૩ ગુરુ જણાવેલ છે.

આદિ - શ્રી ગણેસાય નંમઃ. મતા નરસંઈનું મામેરું લખ્યું છે,
ચોપૈ.

શ્રી ગુરુ ગણપત ને સારદા, સમરૂં તે સૂપદાયક સદા,
મન મુદૈં મામેરૂં મેતા તણું, પ્રણય થાયો તો હુઅ જ લણું. ૧
રાગ રાંમગ્રી. હાલ.

મામેરૂં મેતા તણું પદબંધ કરવા આસ,
નરસિંહ મેતા નાગર બ્રાહ્મણ જુનાગઢમાં વાસ. ૧
ભાલીએ કુષ્ટ વચન કહું, મેતાળ થેઆ ઉદાસ
પરીત્યાગ કીધો ધર તણો, મેતા તે ગેઆ વનવાસ. ૨

એક દેહં ડીઠું વંત વીધેં, અપૂજ્ય સવનું લંગ
તેનીં નરસઘ મેતૈં પૂજા કીધી, અંતર માંહે આતંદ. ૩
અપવાસ સાત મેતૈં કરા તાં, તારેં રીઝાં શ્રી માહાદેવ,
કમલની પરેં વદન વકસી, પ્રભુ પ્રગટયા તતપેવ. ૪

અંત - જુનેંગઠ મેતોજી આવ્યા, સમરે તે શ્રી ગોપાલજી,
વીરક્ષેત્ર વડોદરા કહાવે, શુજરાત મધે ગામજી. ૨૭૮
અતુરવંસી સા(સા)તી વૃહાંમણુ, કહે તે પરમાનંદજી,
સંવત ૧૭૨૮ વીસે, આશુ શુદ્ધ નોમ રવીવારેજી. ૨૮૦
પુરણુ ગ્રંથ થયો તે દિવસે, કહુ તે બુધ પ્રકાસજી,
પ્રીત કરીને ગાયે સાંભલે, પાતક તેહનાં જાણેજી. ૨૮૧
કહે પરમાણ્વંદ પરમેશ્વર સુ, રાષો તો રઘવમાં ધ્યાનજી
અનીચલ પદ આપે નારાયણુ, નામે નવે નિધાનજી. ૨૮૨
— ઇતિ મેતા નરસિંહનો મામેરો સમાપ્ત.

(૧) શ્રી ધમડકે લખુ છે સહી. પ.સં.૧૨-૧૬, મ.જૈ.વિ. નં.૧૧૪.
[આલિસ્ઠઓષ ભા.૨, ગૂહાવાદી, ડિકેટલોગખીજે ભા.૧ (૫.૩૨-૩૮),
ડિકેટલોગભાવિ, રાહસ્યી ભા.૧.]

[પ્રકાશિત : ૧. ખૂહત્ કાવ્યદોહન ભા.૧. ૨. સંપા. મગતભાઈ
દેસાઈ. ૩. પ્રેમાનંદની કાવ્યકૃતિઓ ભા.૧ તથા અન્યત્ર.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા ૩ ૫.૨૧૭૬-૭૮. 'મામેરુ'ના અંતભાગમાં
'પરમાનંદ' નામ મળે છે તે 'પ્રેમાનંદ'નું જ ભ્રષ્ટ રૂપ છે.]

૬૫. ૫૬

ઔરંગજેખનો દરબારી કવિ, પાંચી તેના પૌત્ર અજીમુશ્શાન પાસે
રહેતો હતો. જુઓ 'કવિતાકૌમુદી' ભા.૧ ૫.૪૧૧ તથા 'મિશ્રવંધુવિનોદ'
૫.૪૮૫.

(૭૧) + સતસૈયા અથવા વૃન્દવિનોદ ર.સં.૧૭૬૧ કા.શુ.૭ સોમ ઢાકામાં
અંત - સંવત શશિ રસ વાર શશિ, કાતિ શુદ્ધિ શશિવાર.

સાતેં ઢાકા સહરમેં, ઉપજ્યો યહૈ વિચાર.

(૧) સં.૧૮૨૨રા મહા વદિ ૩ દિને ચંદ્રવારે લિખતં પં. આરિત્રા-
દ્યમુનિ બ્રાત્ર પં. માંણિકચૌદય મુનિ સહિતેન શ્રી વાલોતરા મધ્યે ચતુ-
ર્માશી ચક્રે. પ.સં.૧૭, અનંત.ભં.

[પ્રકાશિત : ૧. વૃન્દ ગ્રંથાવલી, સંપા. જનાર્દનરાવ ચેલેર.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૨૧૭૮.]

૬૬. લાસકુંઆર

‘ખિલ્લણ્યરિત’ના કર્તા તરીકે લાસ નામના વિપ્ર કવિનો ઉલ્લેખ અગાઉ નં.૧૫ના દલ્લ કવિએ કર્યો છે (પૃ.૪૮૭) તે અને આ લાસકુંઆર બંને જુદા જણાય છે.

(૭૨) ભાગવત કથા કડી ૧૦૦ લ.સં.૧૭૬૮ પહેલાં

આદિ—

શ્રી ગણેશાય નમઃ.

સરસતી સામણ વીનવું, ગણુપત લાણું સું પાય રે
બાવના અંદન અરધીયે, સીસા ગડદા માછ રે
એ કર જોડી વીનવું, માંગૂં છું અવચલ વાંણુ રે
દસમ કથાની હું કહું, જેતૂં જુગતો જાણુ રે
વિસ્તર ચીરોદક ઝલડલે, વચણા પુસ્તક હાથ રે
સરસતી માય કૃપા કરો, મુઝ વાંણી આલો છો માય રે
રિષ જૈહા છે વનનૈ, આલ્યા મનનૈ દીધા માંણુ
આલ્યા અમનૈ દીધા દાંન, કાંઈ સંભલાવો અમ સરીષો કાંમ
આજ સખી દિને સાર

ઢાટ ધાલ્યો મૂયો સાપ, પુત્રે આવૈ દીધો સરાપ
કુણે દુહવ્યૌ મારો તાત, તણે ષાળે ત્રાસગ નાગ.

(આમ પ્રવાહમાં કથા ચાલી જાય છે)

*

વાણુદેવ નંદનૈ જામનૈ મિલ્યા, આષ તિણા તે આંસુ પડ્યા
કુશલ તણા તિહાં પૂછી વાત, વૃમે ઉઠે ચાલો પરભાત
જલ વિણી માછડી ટલવલે, લારતાર વિણુ નારી રડવડે
હૈ દરમ વિધા વલી, સોસે સણ માડચો સાસ્ત્ર ભણી
હૈ રો તું જોરાસણુ જાય, થે જોવતાં થઈ ન અચાર
હૈક કીધો છે દંત જ હીણુ, હૈક કીધો છે નિકમ હીણુ

એક તણા વિશ્વટા બાંણુ,

વલે છૂટા નાહા જાય, એક ઉડીને પૂછે ધાય

વિલ્લતા બોલ્યા વચને રે હરી,

ઉપદેસે આવૈ સાંભલ આયો રે અકશ્ડ કાલ

મલે ચઢીત જોધયો કંસ તણે મન કાલ ગરલાવાસ તણે અવતાર

આલ્યા મન નૈ દીધાં નામ, આલ્યા અન નૈ દીધા દાંત
આલ્યા હસતી ઘોડા સાર, મણિ માણુકનૈ પાર ન પાર
શ્રી ભાગવત કથા મુખ પાઠે ભણે, સાંભલસી નરનારિ
કવિ લાસકુંચર ઈમ ભણે, એકસો સલોકા માંહિ.

—ઇતિશ્રી ભાગવત કથા સ્કંદ પુરાણે સંપૂર્ણ.

(૧) સંવત ૧૭૬૮ વર્ષ વૈસાખ સુદિ ૧૩ દિને પં. અમૃતપ્રભ
લિપીકૃત. પ.સં.૫, પ.ક.૧થી ૨, પછી અગાઉ મૂકેલી સૂર (?)કૃત 'ભર-
ગીતા' છે, મારી પાસે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૭૬-૮૦.]

૬૭. ચતુર્ભુજ[દાસ]

કાયસ્થ નેગમ કુલ નાથાસુત લૈયારામનો પુત્ર.

(૭૩) [+] મધુમાલતીરી વાર્તા [અથવા ચોપાઈ, કથા, ખાત]
અથવા મધુકુમાર માલતીકુમારી ચરિત્ર (હિંદી) કડી ૮૮૮/
૧૪૪૭ લ.સં.૧૭૮૫ પહેલાં

'મિશ્રબુધિનોદ' નં.૧૦૨૨(૨) પૃ.૮૧૭માં રચનાકાલ ૧૮૨૭ની પૂર્વે
મૂકે છે; પરંતુ આની પ્રત ઉપર પ્રમાણે સં.૧૭૮૫ની મળે છે એટલે તેની
પૂર્વે રચનાકાલ હોવો ઘટે.

આદિ - શ્રી ગણેશાય નમઃ. અથ મધુમાલતીકી ચૌપદ લિખ્યતે.

વિધવિધ તાકૈ વર પાઈ, સંકરસુત ગણેશ મતાઈ
ચાતુર સૈતરિ સહિત રિઝાઈ, રસમાલતી મનોહર ગાઈ. ૧
લીલાવતી લલિત એક દેસા, અંદ્રસેન તિહાં સુભટ નરેસા
સુભગ ધામ તહાં ગગનિ પ્રવેશા, માનુ મંદર તૈ મહેસા. ૨
વસે નયર યોજન વ્યારૈ, ચોરાસી ચોડટા મઝારૈ
અતિ વિચિત્ર દીસૈ નરનારી, લસૈ તિલક તિહું લોક મઝારી. ૩
ચઢૈ સહસ દસ સગ સરિસા, કરૈ સેવ તૃપકુલહ છત્રીસા
અતિ મૈ મત કુંજર ઘણુ રીસા, અંદ્રસેન તિહાં તરૈ નરેસા. ૪
સોરઠા

હૈ દલ અંત ન પાર, કુંજર કાલૈ મેઘ જ્યૂં

કુલી છત્રીસ હજાર, ચઢૈ સાથ તૃપ જંદ કૌ.

૫

(અન્ય પ્રતમાં)

સરસતિ નામ લેય કવિ, કરિ ગનપતિ જુહાર

કવિજન સાચે અક્ષરે, કહે મધુમાલતિ સાર. ૧

સકલ બુદ્ધિ દિયે સરસતિ, વંદે ગુરુકે પાય
મધુમાલતિ વિલાસકૌં, કહત અતુલુજ રાય. ૨

અંત -

કવીસ્વરોવાચ

કાચથ નેગમ કુલયં હે નાથાસુત ભઈયારામ
તનહ અતુરભુજ તાસકે, કથા પ્રકાસી તામ. ૮૭૯

અલપ બુધિ ઘેઠો દમ્ભ, કમ પ્રબંધ પ્રકાસ
કવિયન સો કરિ જોડિ દે, કહે અતુરભુજદાસ. ૮૮૦

વનસપતીમૌં અંબશલ, વંદેરસમૈ ઉપજત સંત
કથા માહિ મધુમાલતી, જ રે(જ)તુ માહિ વસંત. ૮૮૧

લતા માહિ પંનગલતા, સૌંધૌમેં ઘનસાર
કથા માહિ મધુમાલતી, આબૂષણુમૈ હાર. ૮૮૨

ચોપદ

રામનીત...કીયા સાખી, પંચાખ્યાન બુધિ એ ભાખી,
આબૂકચ ચાતુરી બતાઈ, થોરી થોરી સખડી આઈ. ૮૮૩

કુનિ વ્રસંતરાજ રસ ગાવૈ, જામૈ ધસર કામ દઝાવૈ
તાકી ઈહ લીલા વિસ્તારી, રસ કનિ(વિ)રસ શ્રવણુ સુખકારી. ૮૮૪

રસ હોય સુ નવરસ ચાહૈ, અધમ પુરુષ આગમ આગાહૈ
ચાતુર પુરુષ હોય યહ સોઈ, ઈય રસકલા સમઝિ લૈ કોઈ. ૮૮૫

કૃષ્ણદેવકૌ પુત્ર કહાવૈ, મદવનિ કામ અંસ મધુ ગાવૈ
પુત્ર કલત્ર સખૈ સુખ પાવૈ, દુખ દાહિદ તનુ રોગ ન આવૈ. ૮૮૬

શ્લોક

કામાર્થ લબ્યતે કામ નિર્ધનો ધન પ્રાપ્યતે
અપુત્રો લબ્યતે પુત્ર વ્યાધ તસ્ય ન પીડ્યતે. ૮૮૭

દોહરા

રાજાં પદૈ સુરાજગતિ, મંત્રી પદૈ સખુદિ
કામી કામિનિ સરસં, ગ્યાની ગ્યાન પ્રસિધિ. ૮૮૮

સંપૂરણ મધુમાલતી, કલસ ચઢે સંપૂર
શ્રીતાવક્તા સખનંકું, સુખદાયક દુખ દૂર. ૮૮૯

(૧) ઇતિશ્રી મધુમાલતી સંપૂર્ણમ્. પ.સં.૨૩, અનંત.ભં.

(એક બીજી પ્રતમાં કુલ ૧૪૪૭ કડીઓ છે, કૃતિનું નામ 'મધુમાલતી કથા' ઉપરાંત 'મધુકુમર માલતિ કુમરિ ચરિત્ર' આપેલું છે. આગળની પ્રતમાં છેલ્લો ૮૮૮મો દુહો છે તેનો નંબર આ પ્રતમાં ૧૪૪૬ છે ને પછી નીચેનો દુહો છે :)

એહ કોષ ભાવે ધરી, સુને મધુમાલતિ વિલાસ

તા ઘેર કમલા ધિર રહે, હરિ શંકર પુરે આસ. ૧૪૪૭

(૨) શ્રી ૫ ચતુષ્કુળ ભક્ત વિરચીત શ્રી મધુચરિત્ર સંપૂર્ણ સંવત ૧૮૮૮ના વર્ષે શાકે ૧૭૫૫ પ્રવત્તમાંએ શ્રી માર્શીત્તમ માસે પુન્ય પવિત્ર માસ શ્રી માર્ગસીર્ષ માસ્યે પુ. ૬ કૃષ્ણપક્ષે શ્રી એકાદશી ૧૧ તિથી શ્રી ભોમવાસરે. પેથાપુર નગ્રતો શ્રી બ્યત્રી જ્ઞાતિય કકર શ્રી ૫ કાહાંતજી તસ્ય સ્ત્રી શીલાવસત્યલંકારધારણી જ્યકારણી પતિવ્રતાવ્રતપાલન બાષ્ હરષ કુબ્યે શુભમાસે શુભપક્ષે શુભદિને શુભવારે શુભનયત્ર શુભયોગે તાદ્ય પુત્ર પ્રસૂત. તસ્ય નામઃ કકર શ્રી ૫ ગંગારામ. તસ્ય પઠનાથ. પ.સં. ૯૦, તેમાં ઘણું દર્શનીય ચિત્રો છે, એક ચોપડીના આકારમાં, ગો.ના. (૩) સં. ૧૭૮૫ આ.વ. ૧૩ શુક્ર કુડપા ત્રામે ઋષિ વિરધીમન (વધમાન) લિ. પ.સં. ૨૩, દાન. પો. ૧૩. (૪) સં. ૧૭૮૧ જે.વ. ૬ બાકરોદ મધ્યે પં. દુર્ગદાસ શિષ્ય જગદ્ગુપ્તાનસિદ્ધ સહિત લિ. પ.સં. ૨૬, કૃપા. પો. ૪૫ નં. ૭૮૨. [આલિસ્ટઓષ ભા.૨, ડિકેટલોગમીજે ભા.૧ (૫.૩૫૨), રાહ-સૂચી ભા.૧ તથા ૨, હેનૈજાસૂચિ ભા.૧ (૫.૨૪૪).]

[અકાશિત : ૧. સં.પા. માતાપ્રસાદ ગુપ્ત]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૨૧૬૮-૭૦.]

૬૮. ચતુરંગ (ચારણ)

(૭૪) કૃષ્ણ આરમાસ ૧૪ કડી લ.સં. ૧૭૮૧ પહેલાં

આદિ - પ્યારો પ્યારો કરતી, માહરાં નયણું નીંદ ન પડતી

ખાસી દાસી હો રામ તુમારી, તમે કરજ્યો ખબર હમારી

હો રામ પ્યારો પ્યારો કરતી. ૧

સખી ચૈત્ર મહીને આદ્યા, ગોવિંદજી કારિકા માદ્યા

જેહને સોલ મહસ વજતારી, રાધાજી અધિક પીયારી

હો રામ પ્યારો પ્યારો કરતી. ૨

અંત - સખી આયા રે માસ જ દાયણ, કેશવરાયજી બેઠા આંબણ

ઉડત હે અખીર ગુલાલા, ખેલત હે નંદજીકા ગુઆલા. હો રામ. ૧૩

અરે હાં ચતુરંગા ચારણુ, પ્રભુ તીન લોક ભવતારણુ
 નેજે બારહ માસો ગાયો, શ્રીરંગને આપ સુણાયો. હો રામ.૧૪
 —છતિશ્રી કૃષ્ણ બારમાસા સંપૂર્ણ.
 (૧) સંવત ૧૭૯૭ આસુ વદ, ગુટકો, પાલણુપુર ભં.?
 [પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૮૩.]

૬૯. જીવો

(૭૫) રાધાકૃષ્ણના બારમાસ ૧૩ કડી

આદિ - સખિ આવિલો કારતક માસ પ્રભુ ધર આવિયા
 મેં તો કાધલો સોલ સણુગાર વાલો મન ભાવિયા
 જ રે આભૂષણુ સારા અંગ કે વાલા ઓપતાં
 મેં પેર્યા નવરંગ ચીર કે સારાં શોભતાં.
 એજ રે માથાની ગુંથી વેણુ કે કુલે બસબસી
 રાધા ચોલી પેરી અંગ કે તાણી કસકસી.
 જ રે નાકે સમાર્યો મોર કે મસ્તક રાખડી
 રાધા સેથે ભરી રે સીંદુર કે અંજન આંખડી. ૧

અંત - એમ કરંત વિલાસ આસો માસ આવીયો
 કે રાધા કુંકમ કેસર ગાર કે અંદન સણુગારિયો
 એજ રે મોતીયે પુરિયો ચોક કે ચઉદસે દીપક કરે
 એજ રે સેજે પધારો મહારાજ પ્રેમે સેવા કરે. ૧૨
 રાધાકૃષ્ણ તણા બારમાસ ગાયે ને સાંભલે
 તેહને આવાગમન ન હોધ કે ફેરો ભવનો ટલે
 જ રે મન રાખે વીસવાસ વાલો તેહને મલે
 પ્રભુ રાખો ચરણનિવાસ જીવો વિનતિ કરે. ૧૩

(૧) પાલણુપુર ભં. (?) [ડિકેટલોગથીજે ભા.૧ (પૃ.૫૨૬).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૮૪. ત્યાં 'જીવણુદાસ' એ વૈકલ્પિક
 કર્તાનામ આપવામાં આવેલું તથા "સં.૧૭૯૮ લગભગ હયાત, ધોળકાનો
 સાધુ" એવી ઓળખ આપવામાં આવેલી. આ બધું ગૂઢાયાદી (પૃ.૪૨)
 તથા કદહસૂચિ પૃ.૧૮૪ નં.૬૨૭અ-ને આધારે કરવામાં આવેલું પરંતુ
 અહીં કૃતિમાં કર્તાનામ માત્ર 'જીવો' છે. એ ઉક્ત જીવણુ-જીવણુદાસ હોવાનું
 શક્ય જણાતું નથી. ગૂઢાયાદીમાં પૃ.૪૩ પર 'જીવો' ને નામે 'બાર મહિના'
 છે. એ ઉપરનાં કર્તાકૃતિ હોવાનો સંભવ વધારે કહેવાય.]

૭૦. શામળદાસ-શામળ ભટ્ટ

કવિ શામળ ભટ્ટ સંખંધી જુઓ શ્રી અંબાલાલ યુ. જનીથી સંપાદિત તે કવિની 'સંહાસન યત્રીશી'ના ભાગોની પ્રસ્તાવના અને વડોદરા સાહિત્ય સભાથી પ્રકાશિત 'કવિ શામળ'. [કવિનો રચનાકાલ સં. ૧૭૭૪થી ૧૮૨૧ પ્રાપ્ત થાય છે.]

(૭૬) + પંચદંડ ચોપાઈ [અથવા વાર્તા] ૬૩૭

(૧) પદસંખ્યા ૫૬૭, સંવત ૧૮(૦)૮ના વર્ષ વર્ધસાખ્ય વદ છઠ વાર સુજે લખીતંગ કાઠેર કૂલા હર્ષચંદ. જે વાચે તેહને હમારા જનાય નમઃ છે. શ્રી શ્રી. પ.સં.૨૭-૧૪, જશ.સં. [ગૂહાવાદી, ડિકેટલોગભાવિ.]

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. મંજુલાલ મજમુદાર.]

(૭૭) + નંદ આખ્યાન [અથવા નંદખત્રીશી] ૫૦૪ કડી

(૧) લિ. મુનિ વીરવિજયજી ગામ નારિયાણુ ધાંગધા પાસેનાં લખે છે. રામવિજયજી સંવત ૧૯ સાતના વરષે આવણુ શુદ્ધ અગીયારસ વાર ગુરૂ સંપૂરણુ. પ.સં.૪૦, એક ગુટકા જેવી ચોપડીમાં, ડાહ્યાભાઈ શેઠ પાસે, ખેડામાં. [આલિસ્ટઓઈ ભા.૨, ગૂહાવાદી, મુખ્યગૂહસૂચી, હેન્ડેસાસૂચિ ભા.૧ (૫.૫૬૫).]

[પ્રકાશિત : ૧. સંપા. હીરાલાલ વ. શ્રીફ તથા જગજીવન દયાળજી મેઘી. ૨. સંપા. ઇલિરા મરચંટ તથા રમેશ જની.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૭૮-૭૯.]

વિક્રમ આગણીસમી સદી

૭૧. હરદાસ

(૭૮) ભંગીપુરાણુ (મિશ્રભાષા) ૩૩૪ કડી લ.સં.૧૮૦૧ પહેલાં

આદિ - અથ ભંગીપુરાણુ લિખ્યતે. ગાથા

પહિલો સરસ માત પ્રણમાં, પ્રણમુ તે સિર અક્ષર પરમાં

ભાજણુ ભરમ ગુણેવી ભંભા, નમો ધસ ઉચ્ચા દસનમાં. ૧

અંત - જપે' હરદાસ દૂને' કર જોડિ, કીયા અપરાધ અછિ મિ કોડિ
મહેસર માય કરો મનમાંઈ, પ્રણજી રાપે' તોરે' પાયે'. ૩૩૪

—ઇતિશ્રી ભંગીપૂરાણ સંપૂર્ણ.

(૧) સંવત ૧૮૦૧ વર્ષે પોસ માસે કૃષ્ણપક્ષે તિથિ ભૌમવાસરે લિખ્યતં સેવક જગતાથ ગ્રામ મહાહડ મધ્યે લપ્તું છે સહી. પ.સં.૧૩-૧૫, ઘોઘા ભં. દા.૧૪. [રાહસૂચી ભા.૧.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૮૪.]

૭૨. પ્રહલાદ

એક પ્રહલાદ નામના કવિનો રચનાકાલ સં.૧૭૩૦ એવા 'મિશ્રબ'ધુ-વિનોદ'માં નં.૪૬૭ ને પૃ.૫૦૩માં ઉલ્લેખ છે.

(૭૯) વેતાલપત્રીસી (હિંદીમાં) લ.સં.૧૮૦૭ પૂર્વે

(૧) સં.૧૮૭૭ કા.શુ. ભવાનીદાસ શિષ્ય હરચંદ લિ. પ.સં.૪૧, જિ.ચા. પો.૮૬ નં.૨૨૮૮.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૮૫.]

૭૩. અજ્ઞાત

(૮૦) રૂપસેનની કથા લ.સં.૧૮૦૮ (?) પહેલાં

આદિ - ૐ નમઃ સિદ્ધ શ્રી અંબાજી સત્ય છે.

દૂહા રાગ રામગીરી

ગવરીપૂત્ર સમરૂં ગણુનાહ, વીરકથા મૂઝ કરો પસાદ
નવતેરી નગરીનું રૂપ, રાજ રાજ કરે ગણુભૂપ
તણુસઘ સાઠ અંતેવરી નાર, કરે રાજ રૂડે વીસ્તાર
પાણાણુમઘ ગઢ પોલ પ્રકાર, જન્યમા પૂત્રે ખે જ રૂડે સાર
રૂપસેન નઘ રૂપકુમાર, રાજ નઈ મનિ હર્ષ અપાર.

અંત - આગઘ લાખી સીખાંમણુ હીઘ, વડે વીસામો તા નવી દીયે.

વઘણીપૂર પોતો તે રાયે, તવ વધીઆ નીસાંણુ ધાયે,
કવ્યતા કહે સોગ ઇમ ટલ્યાં, રૂપસેન માવીત્રાનઈ મલ્યાં.

—ઇતિશ્રી રાજ રૂપસેનનો રાસ સંપૂર્ણ.

(૧) અંથાઅંથ ૧૨૧, સંવત ૧૦૮(?)ના પોસ વદર લખી. પ.સં.

૮-૯, પાલણુપુર સંઘ ભં. દા.૪૬ નં.૧૯.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૮૫.]

૭૪. વસુ-વસ્તો (વિપ્ર)

(૮૧) વિક્રમરાયચરિત્ર કહી ૩૭૨ લ.સં.૧૮૨૫ પહેલાં

- આદિ - શ્રી વર દિ વરદાયક સદા, ગજવદન ગુણગંભીર
એકદંત અયોનીસંભવ, સખલ સાહસધીર. ૧
- સિત યત્રિકા સિંદુરિ, ચલભ મોદક આહાર
ગણનાયક પિંડિલૂં વરણૂં, સિંધિ બુધિને ભરતાર. ૨
- ગવરીસુત ગિરિ અસ્યો, આપિ અતિ મતિ આંણુ
સુરે અસુરિ માંનીઉ, જોઉ એણિ અહિનાંણુ. ૩
- દિવ્ય વાંણી વેદ વિદ્યા, ગુણિક ગુપતા મમં
જે બ્રહ્મકુમારિકા, જે કહે પૂર્વ કર્મ. ૪
- આગમ નિગમે આદે, ચંડિ તેહને અવતારિ
જે કવિત કવિજન ઉચરિ, તે દેવિ ! તમ આધારિ. ૫
- સરસતી સાંભણિ વીનવૂં, બહુ કરિનિ પસાય
ઉજેણીનો રાજીઉ, વરણુ વિસિ વીક્રમરાય. ૬
- સ્વેત અંબર પંગરણુ, હંસ વાહન માય
કવિ વિપ્ર વસુ એમ ભણિ, કર જોડી લાગૂ પાય. ૭

અંત - રાજા મનસિઉ ચીતિ એમ, પાપ કીધિ નવી હોએ પેમ
હસિઉ વિમાસિ વિક્રમ જિસિ, સુગર સાધ વલી મલીઆ તિસિ.
૩૬૯

ધાતુ તણા વચન સાંભલી, વિક્રમનિ મનિ પૂરી રહી
આખેટક કર્યાનો લીધો નીમ, રાજાનિ ધરિ પુહૂતી પેમ. ૩૭૦

રાય વિક્રમ રાજા એમ કરિ, દુખીયા જિનતાં દાલિદ્ર હરે
એહ કથાનો એતલો છેહ, શ્રોતાજયો સર્વન્ય દેહ. ૩૭૧

એ વિક્રમરાય તણો ચરિત્ર, ભણિ ગુણિ તસ પુન્ય પવિત્ર
કવિ વસ્તો કહિ કર જોડિ, વિક્રમ નાંમિ સંપદ કોડિ. ૩૭૨

(૧) ઇતિ વિક્રમરાયચરિત્રં રાજાશ્રી વિક્રમદિત્ય પરકાયાપ્રવેશની
કથા સંપૂર્ણ. સંવત ૧૮૨૫ વર્ષે ચૈત્ર વિત્ ૩ શુકે શ્રી ખાડા મધ્યે મુ.
શ્રી ૫ ખડાયંદ્રજગણિ શિષ્ય મુ. ભાંણુચંદ્રજગણિ મુ. શુલાલયંદ્રગણિ
લિખિતં. શ્રીરસ્તુ. શ્રી. શ્રી. ૫.સં.૧૩-૧૬, મ.જૈ.વિ. નં.૪૬૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૨૧૪૪-૪૫. ત્યાં આ કવિ વસુ તે આ
પૂર્વના નં.૪૪ના વસુ કદાચ હોય એવો તર્ક કરેલો પરંતુ એ કવિ સ્પષ્ટ રીતે
'વાસુ' છે, ત્યારે આ કવિ 'વસુ' ('વસ્તુ'ને સ્થાને થયેલો લેખનદોષ હોઈ
શકે) કે 'વસ્તો' છે. આ કવિ પોતાને વિપ્ર તરીકે પણ ઓળખાવે છે

અને આ કવિની કૃતિની ભાષા વધારે મોડા સમયની જણાય છે. તેથી ખંને કવિને એક ગણવા માટે કોઈ આધાર જણાતો નથી.]

૭૫. વિષય

(૮૨) ચંદરાબના હુહા (વિવિધ છંદમાં હિંદીમાં) ૧૦૬ કડી ર.સં.
૧૮૨૮ ફ.વ.૧૩ ભોમ ભુજમાં

આદિ -

હુહા

અલખ નીરંજન એક તું, દેત સુખચન દાત
સરસતિકો સમરન કરે, રચી અંદકી ખાત. ૧

ગતપતિ શુભ દીને સુગત, ખાંની સરસ વિવેક,
અંદરાયકિ ચોજ સૌ, રચી જુ ખાત બિસેક. ૨

જૈન ધર્મ કે ગ્રંથમૈ, કથા સુચોપદ ભત
બિસન સોધ ભાષા કરી, અંદરાયકી ખાત. ૩

અંત - કછદેસ શુભ નામ ભુજ, તપેગો હોડ જ્યું રાય,
તિહિ કૌર યહ ખાતકો, ભાષા કરી બનાય. ૧૦૩

બલ્લાસુત બે બીજજી, લોહરવંસી લેખ,
અંદરાયકી ખાત યહ, પ્રગટ કરી તિહિ પેખ. ૧૦૪

સંવત અઠારે વિસઅઠ, ફાગુન તેરસ સાંમ
ભોમવાર કી પ્રગટ ભષ, અંદ વાત તિહી નાંમ. ૧૦૫

અંદરાયકી બારતા, વિષયુ રચિ સો ભાખ,
આલી સુત તકિ અઝર ગાવત મેરી એ સાખ. ૧૦૬

(૧) ભુજનગર મધ્યે લખી છે પં. દીપસાગર વાચનાર્થ. પ.સં.
૩-૧૮, ચા. (૨) લિ. સુ. મેહનસુંદર ચિરંજીવ પકનાર્થ સં. ૧૮૭૦ કારતક
સુદ ૧૧ પુર્વે લાઇખ. પ.સં. ૬-૧૩, વ.રા. મુંગઈ.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૧૦૨. ત્યાં આ કૃતિ જૈન વિભાગમાં સુકાયેલી, પરંતુ “જૈનેતર લાગે છે” એમ નોંધ કરવામાં આવેલી. જૈન ગ્રંથમાંથી લઈને આ કૃતિ કોઈ જૈનેતર કવિએ જ રચેલી છે એમ દેખાય છે તેથી કૃતિકર્તાને અહીં જૈનેતર વિભાગમાં ફેરવ્યાં છે.]

૭૬. સુદામો (વિપ્ર)

‘મિશ્રચંદુવિનોદ’ પૃ.૧૧૪૮માં નં.૨૧૦૨માં ‘સુદામાજીની બારહખડી’ જણાવી તેનો કવિત્વકાલ સં.૧૬૧૭ની પૂર્વે કહે છે. [વિપ્ર સુદામાનો

‘રાધાજીનો સલોખો’ યૂઘાયાદીમાં લ.સં.૧૮૨૯ લગભગનો નોંધાયો છે. એટલે કવિ તે પૂર્વે થયાનું ચોક્કસ કહી શકાય. પણ ‘આરાખડી’ એ હિંદી કૃતિના કર્તા આ જ સુદામા હશે એમ કહેવું મુશ્કેલ છે.]

(૮૩) કૃષ્ણ રાધાનો રાસ ૨૪ કડી

આદિ -

રાગ ચૂલ્

આજ મહાપર્વ મલી કરી હરજી રમસું રે હોલી,
તેવ તેવડી ભાંતાં મલી ગોરીની ટોલી. ૧
રાંધાજી રમવા સંચરાં સણગાર સર્વ સારી
હંસાગમની હર ભણી ચાલંતી ઠમકે. ૨
કટ તટ સોહિ મેષલા કર કાંકણ પલકે
માંગ સિંદુરે મુપરચો મણિ રાષડી ઝલકે. ૩

અંત - હરિ ગોવાલ હુંકારીયા, ગ્વાલે ગોપીનેં ઘેરી
રાધાઈ હલધર માગીયા રાસ રમસું ફેરી. ૨૧
રચનેં ઉગો રવિ છોમચો અંબર થયો રાતો
જનનાંજીમે કાંઠે રાસ ફરીનેં માતો. ૨૨
કૃષ્ણજી ફેરે કામની રાધા રમતિ રાષો
જે રે નેમચે તે માગજો, ભામથી મન ભાષો. ૨૩
ગાઈ સીષ નેં સાંભલે, રાધા હરનો રાસ
વીપ્ર સુદામો વણુવે તિનેં વધકુઠ વાસ. ૨૪

—છતિ કૃષ્ણ રાધાનો રાસ સંપૂર્ણ.

(૧) પ.સં.૧, મારી પાસે.

(૮૪) આરાખડી (હિંદીમાં)

આદિ -

શ્રી ગણેશાય નમઃ, શ્રી શારદાય નમઃ.

અથ શ્રી સદામાજિકિ બાલ્યપડિ લખતે.

કકા કલિજીગતાંમ આધારા, પ્રભુ શમરો ભવ ઉતરો પારા
સાધ્યં સંગત્ય કરી હરીરસ પીજો, જિવન્ય જનમ શુદ્ધ કરી લિજો. ૧

અંત - સસા સદગુરુકિ કાહા કરો બડાઈ, મહિમા અતિ કછુ વરનિ ન બંધ
ચિત લાગો સદગુરુકે ચરનાં, રસનાથક કાહા લિગિ બરના. ૨૯
ખખા ખેચિ લિયે ગર અપનિ ચોરા, માયાબલ પલકમે તોરા
નિરભયો ય ભયો સખે ભવ ત્યાગિ, ગુરુકે ચરનનમેં ચિત લાગિ.
શશા સોચ વિચાર મટ જબહિસે, દીપક જ્ઞાન દિયો જબહિસે

નાસ્થો તિમર તથા ભયો પ્રકાસા, માંનો રવિ પૂરણ પ્રભાસા
(પ્રકાસા.)

(૧) પ.સં.૫, અપૂર્ણ, હાહા વગેરેનું છેલ્લું પત્ર નથી, અશુદ્ધ પ્રત,
મારી પાસે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૯-૨૨૦૦.]

૭૭. કૃષ્ણાદાસ-[કૃષ્ણદાસ]

(૮૫) [+] કૃષ્ણ રુદ્ધિમણી વિવાહલો [અથવા રુદ્ધિમણી વિવાહ]
લ.સં.૧૮૩૦ પહેલાં

[ગૂહાયાદીમાં લ.સં.૧૮૩૦ની પ્રત નોંધાયેલી છે.]

આદિ-વિદલ દસ કુંદલપુરનગરી, લીમપ રૂપ તહાં નવનિધિ સંગરી
પંચપુત્ર જાકષ કન્યા રૂપમણી, ત્રીન લોક તરણ સિરિ હરણી
ગનીય ત્રિભુવનતરણ સિરહર સોહિત પ્રભાપતિ રમે
એક રંગ મૂરતિ રમઈ સરિ ભરિ એક અંગ નાહિ ન વસે
જુગલ ખોડિ સલક્ષન લલના, ભરથ પિંગલ પારિધી
કોડિ સમૂપણ અંગિ વિરાત, દિન ન ખોડિ સવાર કે
મિરગરાજ કાંટ તટિ મૃગજલોચન, મિરગ અંગ વદન સુ દે સહી
કહત કુસ્તાદાસ ગિરધર ઉપજ્ય વિદલ દેસહી. ૧

અંત - રૂપમણિ જામઉતી સત્યભામા, સદા ભદ્રા આણી
લક્ષમણિ કલહી નિતવિદા, એ આંકઉ પટરાણી
દસ દસ પુત્ર એક એક કન્યા, તરણિ તરણિ વૃત દીના
નિરાકાર નિરલેપ નિરંજણ, યો માયા રસ ભીના
રૂપમણિ વ્યાહ કથો કૃષ્ણુષ જન, સીધ સુણુષ અર ગાવધ
અર્થકામના મુગતિકલ, અ્યારિ પદારથ પાવધ
ભગતિ હેતિ અઉતાર વિમલ રસ, ભૂતલ લીલાધારી
ગિરવરધર રાધા વાલંભ પરિજન જડો બલિહારી.

—છતિ વીવાહલો સમાપ્તઃ.

(૧) ઉપસેનપુરે લિખતં. પ.સં.૩-૧૩, મારી પાસે. [ગૂહાયાદી,
ડિકેટલોગલાવિ.]

[પ્રકાશિત : ૧. પ્રકા. શાસ્ત્રી કાશીરામ કરસનજી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૭-૯૮.]

૭૮. અજ્ઞાત

(૮૬) શાલિહોત્ર અથવા અશ્વચિકિત્સા (હિંદીમાં) ૧૮ અધ્યાય
લ.સં.૧૮૩૨ પૂર્વે

આદિ - અથ અશ્વક્રમવિદ્યા લિખ્યતે. દ્વહા.

પ્રથમ ગુરુ પરનાંમ કરિ, સરસતિ લાણું પાય
તાહિ ક્રિયાતે પાછઈ, અંથે સુમતિ બહાય. ૧

જયતિ સ પાંડવ નાયકૌ, યુધિષ્ઠિર લીમાબલુન
સહિદેવ સહિત બેઠે સબે, નિકુલ વિમાસે મન. ૨

અશ્વચિકિત્સા નાંમ ધરિ, શાસ્ત્રહ બંધ પ્રમાન
લક્ષન સખ વરનન કરત, નીંકે મધ્યમ જનન. ૩

અંત - નિકુલકૃત યહ અંથ હે, અશ્વચિકિત્સા જનન
યાકૌ પઢે વિચારહી, તાકાં હોય કલ્યાન
અંથ પરિપૂરન લયો, શાલિહોત્ર વિચાર
અષ્ટ સિદ્ધ તાકૌ હુછ, જુ યાકો કરે વિચાર. ૫

— ઇતિશ્રી નકુલકૃત અશ્વચિકિત્સે અશ્વશાલા વિધિ અષ્ટદશમેઽધ્યાય.

૧૮. ઇતિશ્રી શાલિહોત્ર અંથ સંપૂર્ણ:

(૧) સંવત ૧૮૩૨ જ્યેષ્ઠ સુદિ ૪ ભોમે લિખતં પં. નારાયણ
જીર્ણદૂર્ગ (ખીબ અક્ષરમાં - માલજીની પરત છે). પ.સં.૫, મો.સં.લા.
[પ્રથમ આવૃત્તિ લા.૩ પૃ.૨૧૮૬. અંથને નકુલકૃત કહેવામાં આવ્યો
છે તેનો અર્થ એ છે કે મૂળ અંથ પરંપરાગત રીતે નકુલકૃત ગણાય છે.]

૭૯. લાલ

[‘રાજસ્થાની સાહિત્યના ઇતિહાસની રૂપરેખા’ ૫૮.૧૩૬ દાદુસંપ્ર-
દાયના લાલદાસની ‘ચિંતાવણી’ની નોંધ લે છે અને એનો સમય સં.૧૮૩૪
આસપાસનો જણાવે છે. ‘ગર્ભચિંતાવણી’નાં કાવ્યોની એક પરંપરા જોવા
મળે છે અને નીચેની કૃતિનો વિષય એ પ્રકારનો જણાય છે. તેથી કૃતિ-
નામ બ્રહ્મ હોવાની શંકા થાય છે. અથવા કૃતિનું એ ખીજું નામ હોય.]
(૮૭) અભય ચિંતામણિ [ગર્ભ ચિંતાવણી?] છંદ [હિં.] કડી ૮૫

આદિ - દ્વહા

ગરભાવાસહી ત્રાસમૈં રહ્યો, રહ્યો બિધર્મ દસ માસ,
હાથ પાવ સુકે ચ્યાર હૈ, દાર ન આવૈ સાસ. ૧

અંત - હાર પડ્યો છોડે નહીં, ભરભર રાહે બાધ
લાલ કહે જમ સું જો ભિરમ, જિનકે સંબલ સાથ. ૮૩
સંબલ જિનકે સંગ હેં, તે સુષ પાવત જીવ
જિહાં બયે તિહાંમ સુધી, રાષે સમરથ પીવ. ૮૪
જે ભવ તારણનું આવસી, જે જમલોક ન બધ
સદા સનેહી પીવનૈં, સહેજે રહે સમાય. ૮૫
— ઇતિશ્રી લાલ કથિતં અભૈચિતામણી સંપૂર્ણ.
(૧) આ પહેલાંની કૃતિની પ્રત.
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૬૨.]

૮૦. અજ્ઞાત

(૮૮) ભોગલ(ભૂગોલ) પુરાણ (ગદ્ય બોલીમાં) લ.સં.૧૮૪૦ પહેલાં
આદિ - અથ ભોગલપુરાણ લિખ્યત.

ૐ સ્વામી ભવણ મંડાણ, ભૌમમંડલકા કથૌ પ્રમાણ
ભૂતપતિ શિલ્પકા કલૌ વખાણ.
કેતી ધરતી કેતા આકાસ, કેતા મેઢમંડલ કેલાસ.
કેતી પવન પાણી વિસતાર, કેતા ચંદ સૂર આકાર.
કેતા દ્વીપ સમંદ અરિ ખંડ, કેતા પવત સારિ બ્રહ્માંડ
કેતા તારામંડલ મેઘ, કિસવિધ રચીયા હૈ અલેખ
નહી તાંહિ કિસવિધિ ક્રીયા, કવણુ ઉર ઉદગા દીયા.
ઇશ્વરોવાચ્ય સુણો દેવી પારવતી...

(૧) લિખતં પં. ચારિત્રૌદય મુનિ સંવત ૧૮૪૦રા ભાદ્રવા સુદિ
૩ દિને શનિવારે શ્રી સેરડી ચતુર્માસીકૃતા. પ.સં.૫, અનંત.ભં.
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૮૭.]

૮૧. થોભાણ[દાસ]

(૮૯) [+] ખારભાસ [અથવા કૃષ્ણવિરહના મહિના] લ.સં.૧૮૪૪
પહેલાં

આદિ - કારિતીક માસે મેહલિ ચાલ્યા કંત રે વાલાજી
પ્રીતડલી તોડિ આંચ્યા અંત મારા વાલાજી
પ્રીહિજી માહરા । સ્થૂં ચાલ્યા પરદેશ રે વાલાજી
મંદિરીયામાં હૂં બાલેવેસ મારા વાલાજી.

અત - સુખસખ્યામાં નંદના લાલ વાલાજી

વીઠલવર ! હસી લડાવો લાડ મારા વાલાજી

જન્મજન્મના ચરણે રાખો વાસ રે વાલાજી

થોભણના સાંભી પૂરો આસ મારા વાલાજી

—છતીછટી બારમાસો સંપૂર્ણ.

(૧) સંવત ૧૮૪૪ના માસોત્તમ માસે ચંદ્ર પચ્ચમે ૯ દીને મધ્યાંત્ર સમયે શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી પાર્શ્વદેવ પ્રસાદાત્ શ્રી શ્રી શ્રી હીરવીજયસૂરી તત્ત્સીષ્ય પં. શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી વનેચ્છદગણી તત્ત્સીષ્ય પં. શ્રી શ્રી શ્રી પં. નયવીજયગણી તત્ત્સીષ્ય શ્રી શ્રી શ્રી કુંવરીજયગણી તત્ત્સી. પં. શ્રી શ્રી શ્રી લાલવીજયગણી તત્ત્સીષ્ય પં. શ્રી શ્રી શ્રી ઋષિવીજયગણી તત્ત્સીષ્ય પં. શ્રી શ્રી શ્રી વીવેકવિજયગણી તત્ત્સીષ્ય પં. શ્રી શ્રી શ્રી રૂપવિજયગણી તત્ત્સીષ્ય મુની ભક્તિવળે લખીકૃત કંબોધ ગ્રામે. પં. શ્રી શ્રી શ્રી રંગવીજયગણી તત્ત્સીષ્ય પં. શ્રી શ્રી શ્રી ભોમવીજયગણી તત્ત્સીષ્ય પં. શ્રી શ્રી શ્રી હેમવીજયગણી તત્ત્સીષ્ય મુની લેખવીજે વાંચનાથે. મુની ભક્તિવળે લખીકૃત સુભવેલાય. ભવંત્ શ્રી મંગલ. છ. પ.સં.૩-૧૩, પાલણુપુર સંઘ ભંડાર દા.૪૮. (તથા જુઓ ગૂ. હાથપ્રતોની સંકલિત યાદી પૃ.૪૮ અને ૬. દલપતરામ ગુ. પુ. સૂચિ નં.૪૫૨૧.) [ડિકેટલોગભાવિ, મુદ્રગૃહસૂચી.]

પ્રકાશિત : ૧. બૃ.કા.દો. ભા.૧. [૨. કાન્થદોહન (દલપતરામ) ભા.૩.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૮૯-૯૦.]

૮૨. અજ્ઞાત

(૮૦) સામુદ્રિક (હિંદી પદ્યમાં) લ.સં.૧૮૪૬ પહેલાં

(૧) સામુદ્રિકે સુભાસુભ પુરુષસ્ત્રીલક્ષણ સંપૂર્ણમ્. સંવત ૧૮૪૬ વરષે માસોત્તમ માસે શુકલપક્ષે મિતિ પોહ સુદિ ૧૧ ભોમવાસરે લિખતં પં. સ્ફુરતા કલ્યાણુપુરા મધ્યે. પ.સં.૭, યશોવૃદ્ધિ જૈન આલાશ્રમમાં ગુલાય-મુનિનો સંગ્રહ મહુવા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૮૭.]

૮૩. અજ્ઞાત

(૮૧) કૌકશાસ્ત્ર (ગુજરાતીમાં) લ.સં.૧૮૪૯ પહેલાં

(૧) લી.સં.૧૮૪૯, પ.સં.૧૪, પ્ર.કા.ભં. વડોદરા નં.૮૪૨.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૩.]

૮૪. અજ્ઞાત

(૯૨) જમ રાવલરો બારમાસો લ.સં.૧૮૫૪ પહેલાં

આદિ - સાલ લે બારે મેઘ શ્રાવણ અંબધારા ઉછલે

બાળકીયા દાદુર મોર બોલે ખાલ ચિહ્ન દિસ ખલહલે

કડમચે સહિરાં વીજ ચમકે મિલે અનિલ ફરહરે

રાજિંદ પાત્રાં જાંમ રાવલ સાંમ તિણુ રિત સંભરે. ૧

અંત - આસાઢ માસેં કરેં ઉગાંહલ નિદ્રા અતિ ઘણી

લૂ જાઈ નિસરગ માયજ કૂચ હર ઢીલા કંકણી

વીજલી ચમકે વલે વાદલ અસ્તિકા દિન ઉધરેં

રાજિંદ પાત્રાં જાંમ રાવલ સાંમ તિણુ રિત સંભરે. ૧૨

—છતિશ્રી જમરાવલરો બારમાસો સંપૂર્ણ.

(૧) લિ. ઋષિ શંભુરામ સં.૧૮૫૪માં લખેલી અનેક જૈન સ્તવનાદિ સંગ્રહની પ્રત, પ.ક.૬૫થી ૬૬, જિનદત્ત ભં. મુંબઈ કે મુક્તિ. વડોદરા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૦.]

૮૫. અજ્ઞાત

(૯૩) અમરસિંહ શલોકો ગાથા ૪૩ લ.સં.૧૮૫૭ પહેલાં

(૧) સં.૧૮૫૭ મા. સુ. ચિકમપુર મધ્યે કેસરામુનિ લિ. પ.સં.૪, કૃપા. પો.૪૯ નં.૯૩૦. [રાહસ્યી ભા.૧.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૩.]

૮૬. અજયરાજ

(૯૪) સામુદ્રિક ભાષાગ્રંથ (હિંદીમાં) લ.સં.૧૮૯૦ પહેલાં

આદિ - ચોપન

એ બાલક સુભ લજન પૂરે, દેખત જાઈ દોષ દૂખ દૂરે

આગમ અગમ આદિ સુંત સાખી, યા સામુદ્રિક ગ્રંથનમેં ભાખી. ૧

આગમ લજન અંગ જનાવે, સવે અવધ પૂરે ફલ પાવે

તાઠા અથ કછુ કહું વિચાર, સમગ્રત કહેત સુંનત સુખકાર. ૨

અંત - સોરઠા

જો જાંને સો જાંન, દાતા હોહિ અજાંન પુનિ.

જાંનપનો અરૂ ધ્યાંત, અજેરાજ દુવિધિ નિપુન. ૬૭

કુહા.

ને કોઉં યા અંધકો, ચતુર પટે ચિત લાય

લજન તિય પુરસકે, સમજે સચિ સભાય.

૬૮

—ઇતિ સામુદ્રિક ભાષાઅંથ પુરુષસ્ત્રીવર્ણન સંપૂર્ણ.

(૧) સં.૧૮૯૦ ચૈત્ર સુદિ ૫ ભોમે લિષતં ગુરુજી જ્યવંતજી પઠ-
નાથ. પ.સં.૯, મો.સં.લા.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૪.]

૮૭. ભોળો

અમરેલીનો, સં.૧૯૦૦ લગભગ.

(૮૫) [+] ચાખખા [અથવા 'પદસ'અર્થ]

આદિ - અથ ભોળના ચાખખા લખ્યા છે.

(૧) મન કરતો મોટાયુ, રે તેનિ ઉપડી ગઈ પાયુ. ૫ કડી

(૨) પ્રાણિયા બજિ લનિ કિરતાર, આ સપનું છે સંસાર. ૭ કડી

(૩) મુરખા મત મુંઝાણિ તારિ, હિયેથિ પ્રભુ મેલ્યા વિસારિ. ૪ કડી

(૪) મુરખા જનમ ગિયો છે તારો, બાંધી કર્મ તણો ભારો. ૪ કડી

(૫) જિવ તું રાષે ભજનમાં ભલિ, વેલા જ્ય છે રે વલિ. ૫ કડી

(૬) પછે મન પછતાવો થાસે, રે જમ તારો જિવ લેઈ

જસે, ૫ કડી

(૭) મુરખો એક મોહને અડે, ત્યાં અભાગિયા માથે

મોતનગારો ગડે. ૪ કડી

(૮) મુરખો મરિ મરિ કમાણો, માથે મેલસે મોટો પાણો. ૪ કડી

(૯) પુટલ પરપરો થાસે રે, બાજિ હાથથિ જસે. ૪ કડી

(૧૦) મુરખો કાલનિ વાવુ કરે, માથે કાલનો ચકર ફરે. ૫ કડી

(૧૧) જિવને કોણિ વિદ્ધે સમઝાવું, મુરખને નિશ્ચે નરકે જવું. ૪ કડી

(૧૨) જિવને સાસ તણી સગાઈ, રે ઘરમે ઘડી ન રાષે ભાઈ. ૩ કડી

(૧૩) મુરખો મોહિ રહ્યો માહૂં, એમાં કોઈ નથી તાઈ. ૩ કડી

(૧૪) જગતમાં સુ રહ્યો માલિ રે, ભરાંણિ પાપ તણિ પાલિ. ૩ કડી

(૧૫) કુનિયાં દોલવા લાગિ, રે જિવ તમે જુયોને જાગિ. ૩ કડી

(૧૬) વાણિયા જોઈ કરો વેપાર, આગલ છે પંડાદાર. ૩ કડી

(૧) પ.સં.૪, મારી પાસે. [ગૂઢાયાદી, ડિક્ટેલોગભાવિ.]

[પ્રકાશિત : ૧. જૂ.કા.દો. ભા.૧. ૨. પ્રાચીન દાવ્ય.માળા અં.૫. ૩.

ભોજભક્તનો કાવ્યપ્રસાદ, સંપા. મનસુખલાલ સાવલિયા તથા અન્યત્ર.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૮-૯૯.]

૮૮. અજ્ઞાત

(૯૬) જગદેવ પરમાર વાર્તા લ.સં.૧૯૧૧ પહેલાં

(૧) સં.૧૯૧૧ માગ.સુ.૪ સોમે. પ.સં.૨૬, કૃપા. પો.૪૯ નં.૯૩૧.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૯.]

૮૯. અજ્ઞાત

(૯૭) સદયવન્ધ સાવલિંગાની વાર્તા

આદિ - શ્રી ગણેશાય નમઃ. અથ સદયવન્ધરી વાત લખ્યતે.

ફૂલો

શિવગતિ પાય લાગ કરિ, સદયચરણુ પસાય
સુખરંજન અનોપમ તેહની, કહીયે વાત બનાય. ૧

નાય સુતારા નરવાહણુ, સુચણુ કરિ સલામ
સાવલિંગા સુંદર સરસ, તેણુ ભવંતર નામ. ૨

લિપત લેષ સુદો લિપો, સાવલિંગા સુપસાય
વ્યાહ તણો છે વર અવર, વણી અચંલમ વાત. ૩

વાર્તા

પુર્વલે ભવે સુચણુ માહત્મારો જીવ. અમરાવતી નગરી કોષ્ઠક
સરદાર હતો. નામ સુજાણુસિંધ પંચોલી. તિહાં અમરાવતી
નગરીયે માધવ નામા સુવીર રહે છે. તે સદયવન્ધરો જીવ છે.
એહ જ નગરીયે રૂપવતી સ્ત્રી છે. સો મનોહર સુવવીરે સ્ત્રી છે.
તે રૂપવતી સ્ત્રી સાવલિંગારો જીવ છે. હિવે...

અંત - રાજ સદયવન્ધરે સાવલિંગારે ઘણી પ્રીત હૂઠ. ઘણા સુખ-
વિલાસ કીધા. પુર્વલે લેષ ઇણુ ભવ ભોગવ્યો. સદયવન્ધ
સાવલિંગારી વાર્તા મન સુદે સાંભલે કહે વાંચે તિણુને ઘણો
સુખ હોવે. ખુસ્યાલી ઉપજે. ચતુર વિચક્ષણુ હોવે. સોગ ચિતા
ઉદ્દેગ મિરે. ઘણા મંક(ગ)કીક હોવે. મનવંછિત સુખ પામે.
ઘણા વિલાસ પામે. છતિશ્રી સદયવન્ધ સાવલિંગારી વાર્તા સમાપ્તા.

ફૂલો

નયણે સનેહી જગતમે પૂર્વ પૂન્ય પ્રમાણુ
કવિ ચતુરાઈ કેલવી, રચીસ વાત સયાણુ.

(૧) ઇતિ શુભં. શ્રી પાર્શ્વનાથજી પ્રાસાદાત્. પ.સં.૧૪-૧૮, ગો.ના.
[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૦.]

૯૦. અજ્ઞાત

(૯૮) વીસહથી માતાજીનો અથવા ભવાનીનો છંદ ૬૫ કડી

આદિ -

અથ વીસહથી માતાજીનો છંદ

ૐકાર અથાહ અપારં બાવન અકખ્યર સરોવર બંધં

સિંધ સાધિક સુરસારં, ભેદ ન લવે કોઇ ભારથી. ૧

આદિ અનાદિ જોણુ ઉપાયા, હરિ હરબંભ સયલ સંસારં

જગદંબા જગ જ્યા, માયા રૂપ ધરૈ બ્રહ્માંણી. ૨

અંત -

કલસ

મોટી સુર મહિમાય, ધાય દાંણુવદલ ઘડીયા

યુદ્ધ કરંતાં જોગિણી, રૂંડ રાષ સરડ વડીયા

સિંભ નિસંખ સારિયા, પ્રાણુ દાંણુવ પછાડે

જુગમાં દે જલપા, પાર નહીં કીધ પવાડે

સુખ દેયણુ સુરાંચલણુ સંકટ સદા સકલ જગિ સુંદરી

ભગવાંત ભગતાં ભગવતી ઉણુત મેટે ઇશ્વરી.

—ઇતિશ્રી ભવાની છંદ સંપૂર્ણ.

(૧) લિ. પં. વિજયેન્દ પાલ નગર. શ્રીરસ્તુ. પ.સં.૪-૧૭, પછી

“અભય ચિંતામણી” લાલ કવિકૃત ૮૫ કડીનો છે, અનંત.ભં.૨. [મુદ્ર-ગૂડસૂચી.]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૦-૯૧.]

૯૧. અજ્ઞાત

(૯૯) કૈકશાસ્ત્ર ૨૫૫ કડી

અંત - ઇમ અનેક કાંમેસ્વર તણાં, આસન બોહું થોડાં ઘણાં

કામકલા પ્રીછીજો ભોગ, જિમ સ્ત્રી સૂષ પાંમે સંભોગ. ૨૫૪

જીવેં નર સ્ત્રી હોય જોખના, માનમતા સારંગલોચના

ચોરાસી આસન પરમાંણુ, કૈકદેવ કહે સૂણુ રાજન. ૨૫૫

—ઇતિ કૈકશાસ્ત્ર સંપૂર્ણ.

(૧) પ.સં.૧૫-૧૧, પ્રથમનાં ત્રણ પત્ર નથી, ગો.ના.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૩.]

૬૨. અજ્ઞાત

(૧૦૦) રુદ્રમણીહરણ કડી ૨૧૮

આદિ - અથ રૂપમણીહરણ લિખ્યતે.

વડ કવિવચણ ભલા ગુણભરીયા, ઉકતિ વિસેષ પાર ઉતરીયા.
કાલા હીવાલા જિણ કરીયા, તાપછ આપ આપહી તિરીયા. ૧
સબદ જિહાજ વચણ ટંકસાલી, તરક વિસેષ ગયા તિણ તાલી,
મહણ સંસાર તરણ વનમાલી, જોડી સહતી તુંબા બલી. ૨
દરીયા ઉપર પથર કારે, ઉપર પાથર સેન ઉતારે
સુવચન તણા કિસન મત સારે, તુઝે ખેડા જે મન તારે. ૩

અથ દૂહા

હું ગાવીસ રૂપમણીહરણ, મંગલ ચ્યાર સુકંદ
કુલ જાદવ પૂરણ કલા, પ્રગટી પ્રમાણુદ. ૧
જંદ જાત જંદ તાલ.

પ્રગટ થંયા કિસન વસુદેવ જાદવ પિતા
શ્રીયા રૂપમણી હુઈ રાવ ભીમક સુતા
વિમલ પિત માત કુલ ચાત્ર જણાવીયો
હારિ ભરતાર અવતાર લખમી લીધો. ૧

અંત - ઉરવસી મેન રંગા જસી અપચરા

મોહણી રોહણી રંગરા મૂઝરા
સુણેહ દહેક નારદ મિલે સા સદા
નાદ અહિલા પહિલા દસું નારરા. ૨૧૫
ગંધપા ચારણ ભાટ મોટા ગણી
ચોજપા કરી રાગરી ચાચણી
વેદ્યા પાર ઉદાર મોટી વળ
ચાચ આદર લહે કૃપા વૈસળ. ૨૧૬
જેસરાં કરણચી ધરમ કાંમા કરે
પાપ લે ધાતીયો લોહરે પંજરે
જેથ આવિ રમે સંગ સુરહી ઘટા
સોહ નૈ બાકરી મીનડી સૂવટા. ૨૧૭
આવતે થૈ હસૈ રસ વરણાવરણ

માંડીયો દ્વારામતી મહ મહલુ
કરણુ લીધો જિહ્વી તિમે બસું હઠ કરી
સાંધ્યે રાખીયો ત્યાગ મજસુંદરી.

૨૧૮

—ઇતિશ્રી રૂપમણીહરણુ સંપૂર્ણ.

(૧) લિષતું અંદા પઠનાર્થ. પ.સં.૧૧-૧૫, પાસે.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ પૃ.૨૧૯૫.]

૯૩. અજ્ઞાત

(૧૦૧) નાગદમણુ કડી ૧૧૮

આદિ -

અથ નાગદમણુ લખ્યતે.

વરતો સારદ પીતલું, સારદ ! કરિ સુપસાય

પચાડો પતંગાં સરસ, ચક્રપતિ કીધો જય. ૧

પ્રભુ અણાવે પાડીયા, દેત વડંચાં દંત

કે પાલણે પોઢીયા કે પપપાન કરંત. ૨

કોઇ ન દીઠો કાન્હુયા, સુણ્યો ન લીલા સદ

આંપ અંધાવણુ ઊપલણુ, ખીજાં છોડણુ બંધ. ૩

અવની ભાર ઊતારિવા, જગ્યો એણુ જુગત

નાથ વિહાણે નિત નવે, નવે વિહાણે નિત. ૪

જાતિ ભુજંગી

વિહાણે નવે નાથ જગો વહેલા, દિએ દોડિવા ઘેનુ ગોવાલ હેલા

જગાડે યસોદા યદૂનાથ ! જગો, મહીમાટ ધૂમે નવે

નિધિ માંગો. ૫

અંત - મહાકાલ કાલી તણો માંણુ મોડે, જસોદા દિસા આવિયો પાંણુ જોડે

વાતાં મજરી નારિ ઉચ્છાહવાલી, કહંતા અલૂઝે પ્રહમા કપાલી. ૧૧૬

ગોવિંદરે આસરે ગુણુ ગાયો, વાંચતાં ન પૂજે બહુ સેસવાયો

સમવાદ કાલી તણો મતિ સારે, ચવે દાસ દાસાનુ

સાંધ્યો ચીતારે. ૧૧૭

કલશ

સુણે પુણે સમવાદ, નંદનંદન અહિનારી

સમુદ્ર તણે સંસાર હુવે દ્રૂપદી અણુહારી

અનંત અનંત જી ભજે, સખે વપુ તાસ સુણાવે

ભગતિ મુગતિ ભંડાર, કિસન મુગતાહ કરાવે

રમીયો ચરિત રાધા રમણિ, દુહાં ભુજ કાલી દમણુ

તે તવણુ સુણણુ અહિ રાવ તણુ, ગમણુ કાજિ આવાગમણુ. ૧૧૮

—છતિશ્રી નામદમણુ સંપૂર્ણ:.

(૧) પ.સં.૯, પ.ક.૬થી ૯, પ્રથમનાં પાંચ પત્રમાં ઈસરકૃત 'હરિ-
રસ' છે, મારી પાસે. [ગૂહાચાહી, ડિક્ટેલોગમીને ભા.૧ (૫.૫૨૪).]

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૨૧૯૬-૯૭.]

૯૪. અજ્ઞાત

(૧૦૨) નરસીજીરા માહેરા

(૧) પ.સં.૧૦, ચતુ. પો.૧૦.

[પ્રથમ આવૃત્તિ ભા.૩ ૫.૨૨૦૧.]

□ □ □

સોનાની લગડીમાંથી ફેન્સી હાગીને

ગુજરાતી મધ્યાકાલીન સાહિત્યના સંશોધનનું આ પાઠ્યક્રમ કામ છે, અને એ કામ સ્વ. મોહનલાલ દેશાઈએ એકલે હાથે ઉપાડ્યું અને લગાતાર એની પાછળ ભારે પરિશ્રમ કરી ચશસ્ત્રી રીતે પાર પાડ્યું એ આપણા સાહિત્યિક સંશોધનની એક ઘટના છે. તેમના જેવી સજ્જતાવાળા અને આવે ભગીરથ પુરુષાર્થ કરનારા વિદ્યાવ્યાસંગી ખીજ ભારતીય ભાષાઓમાં પણ ગદ્યતર જ હશે.

પરંતુ સ્વ. મોહનલાલ દેશાઈને વધે પછી જ્યંત કોઠારી જેવા અનુગામી સાંપડ્યા એ પણ એટલી જ આનંદપ્રદ ઘટના છે. જ્યંત કોઠારી માત્ર પ્રાસ્તાવિકો લખી 'સંપાદક' થનાર કુળના નથી ! એમણે 'સંપાદક' શબ્દની અર્થગ્રહણા જ બદલી નાખી. મૂળ સંપાદકના કર્તૃત્વને બિલકુલ આંચ ન આવે એ રીતે મૂળ ગ્રંથની સાંગ્રહીને અકબંધ બાળવીને વધુ વ્યવસ્થિત રૂપે પ્રસ્તુત કરી, સંખ્યાબંધ સ્થળોએ ઉપલબ્ધ સંશોધન-વીગતોને આધારે સંમાર્જન કર્યું અને મૂળ લેખકને ઉપકારક એવી સામગ્રી ઉમેરી આપીને ગ્રંથની સમૃદ્ધિમાં ઘણો સૂચ્યવાન વધારો કરી આપ્યો છે. સંપાદકને આવશ્યક એવી સત્વનિષ્ઠાનો પરિચય તો આ સંવર્ધિત આવૃત્તિના પાને-પાને થશે. જ્યંત કોઠારીએ કરેલી શુદ્ધિ અને વૃદ્ધિ (ગુજરાતી સંશોધનમાં આ 'શુદ્ધિ-વૃદ્ધિ' શબ્દ પ્રચલિત કરવાનું માન પણ તેમના હાથે નોંધાયે !) વગર મોહનલાલ દેશાઈનું ગંભીર કામ આટલું કદાચ ઊપસી આવ્યું ન હોત મૂળ સોનાની લગડીમાંથી કોઠારીએ ફેન્સી હાગીને તૈયાર કરી આપ્યો.

ડૉ. રમણલાલ જોશી

(જન્મભૂમિ, તા. ૨૫-૫-૮૮)